Vieţile Sfinţilor

Vieţile Sfinţilor, publicate aici, au ca sursă cele 12 volume "Vieţile Sfinţilor" apărute între anii 1991 şi 1998 la Editura Episcopiei Romanului şi Huşilor (volumele consacrate lunilor septembrie-aprilie) şi apoi la Editura Episcopiei Romanului (volumele consacrate lunilor mai-august).

Notă: Luna septembrie apare la început pentru că anul bisericesc începe la 1 septembrie. Aceasta este şi ordinea apariţiei celor 12 volume menţionate mai sus.

Volumul VII
(martie)

Vieţile Sfinţilor pe luna martie

Ziua întîi

Ziua a doua

Ziua a treia

Ziua a patra

Ziua a cincea

Ziua a şasea

Ziua a şaptea

Ziua a opta

Ziua a noua

Ziua a zecea

- Sfinţii Mucenici Codrat, Ciprian, Dionisie, Anect, Pavel, Crescent şi cei împreună cu dînşii
- Sfîntul Mucenic Codrat Nicomidianul, împreună cu Saturnin, Rufin şi alţii
- Cuvioasa Anastasia, care s-a nevoit în chip bărbătesc în Egipt

Ziua a unsprezecea

- Sfîntul Sofronie, Patriarhul Ierusalimului
- Sfîntul Mucenic Pionie, prezbiterul Smirnei, şi cei împreună cu dînsul

Ziua a douăsprezecea

- Cuviosul Teofan Mărturisitorul
- Sfîntul Grigorie Dialogul, papă al Romei

Ziua a treisprezecea

- Aducerea moaştelor Sfîntului Nichifor, Patriarhul Constantinopolului
- Sfîntul Mucenic Urpasian

Ziua a paisprezecea

- Cuviosul Benedict, purtătorul de Dumnezeu

Ziua a cincisprezecea

- Sfinţii Mucenici Agapie, Plisie, Timolau, Romil şi cei împreună cu dînşii
- Sfîntul Mucenic Alexandru, preotul din Sida
- Sfîntul Mucenic Nicandru
- Sfîntul Mucenic Menign Nălbitorul

Ziua a şaisprezecea

- Sfîntul Mucenic Sabin
- Sfinţii Mucenici Trofim şi Tala
- Sfîntul Apostol Aristobul, Episcopul Britaniei
- Cuviosul Anin monahul, făcătorul de minuni

Ziua a şaptesprezecea

- Cuviosul Alexie, omul lui Dumnezeu

Ziua a optsprezecea

- Sfîntul Chiril, Arhiepiscopul Ierusalimului

Ziua a nouăsprezecea

- Sfinţii Mucenici Hrisant şi Daria şi cei împreună cu dînşii

---

Viaţa şi pătimirea Cuvioasei Muceniţe Evdochia
(1 martie)

Pe vremea lui Traian împăratul (98-117), în cetatea ce se numeşte Iliopolis, care este în Siria cea dinăuntru, în stăpînirea Feniciei din Liban, care se mărgineşte cu ţara evreiască, trăia o fecioară anume Evdochia, cu neamul şi cu credinţa samarineancă, slujitoare a diavolului, locaş şi unealtă preacumplită. Şi era atît de frumoasă şi cu chip minunat, încît nu putea nici un zugrav să-i înfăţişeze frumuseţea ei deplin. Astfel Evdochia, înşelînd pe mulţi ca şi cu un laţ, îi vîna şi la pierzare, prin frumuseţe, îi atrăgea, aducînd bogăţiile ţărilor lor în ale sale vistierii nedrepte prin sîrguitoare necurăţie trupească.

Străbătînd despre dînsa vestea pretutindeni, mulţime de tineri de bun neam şi stăpînitori de prin alte ţări şi de prin cetăţi se adunau la Iliopolis, ca şi cum ar avea alte treburi; dar de fapt, să vadă pe Evdochia şi să se îndulcească de frumuseţile ei.

Ea adunase multă bogăţie prin faptele cele pline de păcate, încît puţin de nu se asemăna cu vistieriile cele împărăteşti. Apoi prin îndelungată vreme şi prin adunarea lucrurilor celor de mult preţ se afundase în necurata viaţă cu sufletul. Prin învîrtoşarea ini-mii atît de mult se împietrise, încît nici o altă putere, fără numai cea dumnezeiască, nu a putut tămădui durerea sufletească a păcătoasei celei deznădăjduite.

După aceea a venit vremea în care avea să sosească la dînsa mîna Păstorului cel bun, Care caută oile cele rătăcite. Şi a cunoscut Făcătorul a Sa zidire stricată prin răutatea diavolului şi a voit a o înnoi. Stăpînul cel adevărat al casei S-a îngrijit de roadele viei ce se aflau de faţă spre rănirea vrăjmaşului. Cel ce stăpîneşte vistieriile cele cereşti, S-a sîrguit a duce în veşnica comoară drahma care era pe pămînt în tină şi se pierdea.

Păstorul bunătăţilor, spre Care nădăjduiesc drepţii, a chemat pe acea deznădăjduită samarineancă spre a Sa nădejde, iar pe diavolul l-a lăsat deşert, şi pe cea care se tăvălea oarecînd ca un dobitoc în noroi, a făcut-o mieluşea fără întinăciune. Aceea care mai înainte a fost vas al necurăţiei s-a umplut de curăţenie. Groapa cea de noroi s-a făcut izvor limpede şi veşnic. Rîul cel tulbure s-a prefăcut în iezer binemirositor. Necurăţia puţului cel greu mirositor s-a făcut ca un alabastru prin mirul cel de mult preţ. Şi aceea care era ca o moarte sufletească a multora din oameni, multora le-a fost prici-nuitoare de mîntuire. Iar începutul întoarcerii ei către Dumnezeu a fost într-acest fel:

Un monah oarecare binecredincios cu numele Gherman, venind din străinătate la al său locaş prin Iliopolis, a intrat în cetate, fiind seară, şi a rămas la un cunoscut creştin care-şi avea casa aproape de poarta cetăţii, chiar lîngă peretele casei fetei aceleia pentru care ne este cuvîntul.

Acolo monahul acela, odihnindu-se puţin după obiceiul său, s-a sculat noaptea la cîntarea de psalmi. Şi după săvîrşirea rugăciunii sale a şezut şi, luîndu-şi cărticica ce o purta la sine, a citit multă vreme. În cărticică era scris despre înfricoşata judecată a lui Dumnezeu, cînd drepţii se vor lumina ca soarele întru Împărăţia cerului iar păcătoşii vor merge în focul cel nestins, unde în veci vor fi munciţi cumplit fără de sfîrşit. După rînduiala şi purtarea de grijă a lui Dumnezeu, Evdochia în acea noapte se odihnea singură în căsuţa sa de odihnă, care era lîngă peretele casei în care monahul acela înnoptase şi se îndeletnicea la rugăciune şi la citire.

Cînd a început monahul cîntarea sa de psalmi, ea s-a deşteptat şi a ascultat toată citirea pînă în sfîrşit, şezînd în tăcere pe pat; pentru că auzea Evdochia toată citirea de vreme ce numai un perete îi despărţea pe dînşii, iar monahul citea cu glas tare.

Ascultînd păcătoasa cele ce se citeau, foarte mult s-a umilit şi a petrecut fără de somn pînă la ziuă, înspăimîntîndu-se cu inima; şi se gîndea la mulţimea păcatelor sale, la înfricoşata judecată a lui Dumnezeu şi la munca cea nesuferită a păcătoşilor.

Făcîndu-se ziuă şi darul lui Dumnezeu deşteptînd-o spre pocăinţă, a trimis să cheme la sine pe monahul acela, care a citit noaptea din carte. Venind monahul, Evdochia l-a întrebat, zicînd: "Cine eşti tu, omule, şi de unde ai venit? Ce fel de viaţă ai şi de ce credinţă eşti? Spune-mi te rog tot adevărul, căci, auzind ceea ce s-a citit de tine în noaptea aceasta, foarte mult mă înspăimînt cu duhul şi mă tulbur cu gîndul, de vreme ce am auzit lucruri înfricoşate şi de mirare care pînă acum au fost neauzite de mine. Şi de este adevărat că cei ce păcătuiesc se vor arunca în foc, apoi cine se va putea mîntui?"

Iar fericitul Gherman a zis către dînsa: "De ce credinţă eşti tu, femeie, de vreme ce spui despre tine că niciodată n-ai auzit de înfricoşata judecată a lui Dumnezeu, nici puterea cuvintelor celor ce s-au citit n-ai priceput-o vreodată?"

Evdochia a zis: "Şi cu patria şi cu credinţa sînt samarineancă, iar cu bogăţia cea peste măsură sînt îndestulată. Dar aceasta mai mult mă tulbură şi mă înfricoşează, că am auzit cartea cea citită de tine strigînd: "Vai celor bogaţi!", îngrozindu-i cu focul cel nestins şi veşnic. Dar eu cuvinte de acest fel niciodată n-am auzit în cărţile credinţei noastre. De aceea mult m-am înspăimîntat de frică, auzind lucruri noi şi neaşteptate".

Fericitul Gherman a întrebat-o, zicînd: "Ai bărbat, femeie? Şi de unde îţi vine acea îndestulată bogăţie, precum zici?" Ea a răspuns: "Eu nu am bărbat după lege; ci de la mulţi bărbaţi am adunat bogăţiile pe care le am. Şi dacă bogaţii după moarte vor fi osîndiţi la o muncă atît de grea şi veşnică, apoi ce folos îmi este de bogăţiile cele adunate fără de măsură?" A zis către dînsa Gherman: "Spune-mi adevărul, fără minciună, căci şi Hristos al meu, Căruia Îi slujesc, este nemincinos: voieşti să te mîntuieşti fără de bogăţii şi să trăieşti în veselie şi bucurie în veacul cel nesfîrşit? Ori împreună cu bogăţia ta vrei să arzi cumplit în focul cel veşnic?"

Evdochia a zis: "Mult mai de folos îmi este să-mi cîştig fără de bogăţie viaţa veşnică, decît să pier odată cu bogăţia în foc şi pe veci; însă mă minunez pentru ce va fi muncit astfel bogatul după moarte? Au doar Dumnezeul vostru se aprinde cu vreo mînie aspră şi nemilostivă asupra bogaţilor?"

Gherman a zis: "Nu este aşa, Dumnezeu nu se întoarce dinspre cei bogaţi, nici nu-i opreşte a fi bogaţi. Dar dobîndirea cea nedreaptă a bogăţiilor şi cheltuirea lor în desfătări şi poftele păcatelor le urăşte. Iar dacă cineva îşi cîştigă bogăţii cu dreptate şi cele cîştigate le cheltuieşte prin faceri de bine, acela va fi fără de păcat şi drept înaintea lui Dumnezeu. Pe cînd acela care adună bogăţia din răpire şi din nedreptate sau din orice fel de faptă a păcatului şi o ascunde, nefiindu-i milă de săraci, nici dînd celor ce cer, nici îmbrăcînd pe cei goi, nici săturînd pe cei flămînzi, aceluia fără de milă îi va da munca cea cumplită a iadului".

Evdochia zise: "Au doar nedrepte ţi se par a fi bogăţiile mele?" Iar Gherman i-a răspuns: "Cu adevărat sînt prea nedrepte şi prea urîte lui Dumnezeu, mai mult decît tot păcatul". Iar ea a zis: "Pentru ce aşa? Căci eu pe mulţi goi i-am îmbrăcat, multor flămînzi am dat hrană de saţ, iar pe alţii şi cu aur i-am mîngîiat puţin. Deci, cum zici că este rea bogăţia?"

Gherman a răspuns: "Ascultă-mă pe mine, cu luare aminte. Nimeni nu intră în baie să se spele şi nu voieşte să-şi întineze trupul său, acolo unde vede o apă necurată şi tulbure, ci intră şi se spală acolo unde vede o apă curată. Dar tu cum poţi a te curăţi cu fapte de milostenie din necurăţia păcatului cea urîtă, tăvălindu-te de voia ta într-însa, iar apa cea curată a milostivirii lui Dumnezeu ai trecut-o cu vederea? Iată, cu adevărat, pe tine acea întinăciune a faptelor tale necurate, ca apa potopului te va duce cu multă putere în prăpastia cea cu pucioasă şi cu smoală care arde cu veşnica flacără a mîniei lui Dumnezeu. Pentru că bogăţiile cu care eşti îndestulată îi sînt urîte marelui Stăpîn şi veşnicului Judecător ca cele ce sînt osîndite mai înainte de judecată, de vreme ce sînt adunate prin înşelăciune şi desfrînare. Dar nu te foloseşte pe tine aceea că o părticică mică, din cele multe bogăţii necurate, o dai uneori la puţini săraci. Pentru că mica plată a faptei celei bune o pierde mulţimea fără de măsură a faptelor rele, precum puţina mirosire bună, o biruieşte duhoarea cea rea; şi nici nu poţi cîndva să cîştigi vreun dar, pînă ce încă de bunăvoie petreci în necurăţie.

Nu te vei învrednici de milostivirea lui Dumnezeu, dacă nu vei lepăda mai întîi necurăţia cea fără de măsură a desfrînării ce este în tine şi nu o vei spăla decît prin pocăinţă şi de nu te vei curăţi şi nu te vei împodobi cu lucruri drepte. Pentru că celui ce umblă prin spini cu picioarele desculţe i se rănesc picioarele de mulţi ghimpi ascuţiţi. Chiar de ar scoate unii ghimpişori, însă cei mai mulţi rămîn în trup şi-l chinuiesc cu durere. Astfel şi pe tine prea puţin te foloseşte a face cîndva puţină milostenie unui sărac, ca şi cum ai pierde un păcat mic, cînd cei mai mulţi spini ai păcatului rămîn înăuntrul conştiinţei tale, spre muncirea ta cea mai cumplită. Pentru că Dumnezeu cel mîniat de tine, înfricoşatul şi dreptul Izbînditor, te înfricoşează cu muncile veşnice şi nesuferite, care sînt pregătite celor nepocăiţi. Iar tu de vrei să mă asculţi, te vei putea mîntui de muncile ce te aşteaptă şi vei cîştiga bucuria cea veşnică".

Evdochia a zis: "Robule al lui Dumnezeu Cel viu, rogu-te, şezi puţin cu mine şi arată-mi cu de-amănuntul îndreptarea acelor lucrări prin care este cu putinţă cuiva a se învrednici de mila lui Dumnezeu. Ca şi eu, urmînd acelora, să-mi pot cîştiga mîntuire prin chivernisirea cea dreaptă a bogăţiilor, pentru că ai zis că Dumnezeu iubeşte împărţirea cea dreaptă şi făcătoare de bine a bogăţiilor. Căci pe mine nimic nu mă opreşte a mă răscumpăra de acele munci pe care în ziua Judecăţii, precum grăieşti, le vor lua cei ce sînt urîţi de Dumnezeu.

Iată, cinstite părinte, am un mare număr de robi; pe aceia îi voi elibera încărcaţi cu aur, cu argint şi cu lucruri de mult preţ. Iar tu mergi înainte la Dumnezeul tău, poate prin a ta mijlocire va binevoi să primească acea aducere a mea şi să-mi dea pentru aceea mîntuire".

A zis către dînsa Gherman: "Să nu socoteşti că Dumnezeu este după obiceiul omenesc şi are trebuinţă de acele lucruri pămînteşti, care la oameni sînt de mult preţ. Pentru că El, fiind neasemănat şi bogat mai mult decît toţi împăraţii pămînteşti, a sărăcit de voie pentru a noastră mîntuire, ca prin acea sărăcie să ne cumpere nouă mîntuire veşnică. Deci, acele bogăţii ce le ai, o, fiică, să le împarţi neputincioşilor şi săracilor, pentru că aceia sînt iubiţi de Dumnezeu; iar pe cele ce le dă lor cineva, pe acelea Dumnezeu le socoteşte a fi date Lui. Pentru aceea, puţină avere vremelnică împărţită săracilor, o răsplăteşte cu cereşti vistierii care niciodată nu se împuţinează.

Astfel să faci tu, fiică; apropie-te de sfînta şi mîntuitoarea baie a Botezului prin care spălîndu-te de tina tuturor păcatelor tale, vei fi de aici înainte curată şi fără prihană, născută a doua oară prin darul Sfîntului Duh. Astfel vei cîştiga fericita moştenire în care te vei desfăta în lumină nestricăcioasă şi veşnică care nu are întuneric, nici noapte şi nici un fel de mîhniri şi dureri şi nici fapte rele. Şi fii mieluşea sfîntă în pajiştile cele cereşti, păscîndu-te de Iisus Hristos, Mîntuitorul nostru. În scurt zic, dacă voieşti să te mîntuieşti, fiică, fă cele ce te sfătuiesc eu şi fericită vei fi în veci".

Răspuns-a Evdochia: "De nu s-ar fi adîncit în mintea mea cuvintele cele ce s-au citit de tine şi pe care le-am auzit bine în noaptea trecută, nu te-aş fi chemat aici. Deci, ia aur de la mine cît voieşti şi stai aici cîteva zile, învăţîndu-mă creştineasca voastră credinţă şi povăţuindu-mă la fapta bună; ca împărţindu-mi bogăţiile şi averile mele şi rînduindu-le toate precum se cuvine, să merg în urma ta, oriunde vei merge". A zis fericitul Gherman:

"Nu-mi trebuie aur. Destul îmi este nădejdea mîntuirii tale, pentru că pricina aceasta îmi este binecuvîntată mie ca să mai zăbovesc aici cîteva zile, nădăjduind a afla oaia cea pierdută şi a o aduce în ograda lui Hristos. Deci, cu toate că mă grăbeam să merg spre locuinţa mea, însă voi mai sta aici puţin, pentru a te întoarce către Dumnezeu, dar tu să faci toate cele ce-ţi zic. Cheamă pe unul din presbiterii creştini care este într-această cetate ca, învăţîndu-te după rînduiala bisericească, să te boteze, pentru că aceea este cap şi temelie a mîntuirii. Iar după aceea vor merge cu a lor rînduială şi celelalte fapte cuviincioase ale plăcerii de Dumnezeu".

Auzind aceasta Evdochia de la fericitul bătrîn, a chemat pe una din slugile cele mai de cinste ale casei sale şi i-a poruncit să meargă îndată la biserica creştină şi să cheme de acolo pe preot, rugîndu-l să nu pregete a veni. Însă i-a poruncit să nu-i spună numele aceleia ce-l caută şi pentru ce. Deci, sîrguindu-se trimisul degrabă, a venit preotul, pe care văzîndu-l Evdochia, i s-a închinat pînă la pămînt şi a sărutat

cinstitele lui picioare. După aceasta i-a grăit: "Rogu-te pe tine, stăpîne, şezi puţin şi spune-mi toate despre credinţa voastră; căci voiesc şi eu să fiu creştină".

Preotul, mirîndu-se de acel grai, a întrebat-o: "De care credinţă ţii şi pentru ce doreşti a trece la creştineasca credinţă?" Răspuns-a ea: "Sunt samarineancă atît cu neamul, cît şi cu credinţa, şi la toată lumea am fost soţie. Pentru ce să nu-ţi spun eu ţie tot adevărul? Sunt părtaşă a multor răutăţi. Iar cînd am auzit că păcătoşii, de nu se vor pocăi şi nu se vor face creştini, după moarte vor fi munciţi în focul cel veşnic, am zis în mintea mea ca îndată să mă fac creştină".

Răspuns-a preotul: "Dacă ai fost ca o mare a păcatelor, fă-te de aici înainte liman al mîntuirii; dacă ai fost tulburată de multe vînturi, intră de acum dar întru alinare; şi dacă ai fost supusă valurilor celor cumplite, caută de acum roua cea de dimineaţă ce se pogoară din cer; şi, dacă prin furtuna cea îndelungată eşti întunecată, de acum caută pe Ocîrmuitorul cel bun, care fără de primejdie te va povăţui în a Sa alinare, acolo unde sînt vistieriile a toată dreptatea, şi te sîrguieşte să fii moştenitoare a bunătăţilor celor ce sînt acolo. Iar bogăţiile cele pămînteşti pe care le ai să le împarţi la cei ce au trebuinţă şi să te scapi de amărăciunea păcatului, cum şi din întunecarea şi focul cel nestins ce te aşteaptă pe tine, de nu te vei pocăi".

Evdochia, auzind aceasta, a lăcrimat şi, lovindu-se în pieptul său a zis: "Cu adevărat, oare nu este la Dumnezeul vostru milă pentru cei păcătoşi?" Răspuns-a preotul: "Celor păcătoşi, care se pocăiesc după primirea semnului credinţei, adică a Sfîntului Botez, le iartă Domnul toate păcatele vieţii celei din necredinţa de mai înainte. Iar celor ce petrec în păcate şi la pocăinţă nu gîndesc, nu le dă iertare, şi unii ca aceia vor fi munciţi fără milostivire".

Zis-a Evdochia: "Spune-mi, părinte, oare socoteşti că sînt în cer mai mari bucurii şi mai scumpe decît acestea care sînt pe pămînt? La noi cu adevărat sînt multe vistierii de aur, de argint şi de pietre scumpe, cum şi toată veselia şi desfătarea. Pe lîngă acestea, avem şi îndestulare de peşti, de păsări şi de tot felul de băuturi. Oare mai mult decît acestea se află acolo în cer?" A zis către dînsa preotul: "De nu-ţi vei depărta mintea de la înşelă-ciunea lumii acesteia şi de nu vei trece cu vederea desfătările cele vremelnice, nu vei putea privi spre viaţa cea veşnică şi nu vei şti desfătările cele negrăite ce sînt întru dînsa şi bogăţiile cele nespuse. Iar de voieşti să le cîştigi pe acelea, uită mîndria şi veselia lumii acesteia".

Răspuns-a Evdochia: "Să nu fie aceea, stăpînul meu, ca să iubesc vreun lucru vremelnic şi degrabă pieritor mai mult decît viaţa cea fără de moarte şi fericită; ci aceasta este pe care o caut, părinte. Oare dacă voi primi credinţa creştină, voi putea să am nădejde tare şi fără de îndoială cum că voi merge la viaţa cea fără de moarte, precum zici? Şi ce semn îmi dai prin care să mă încredinţez eu cum că acelea ce grăieşti aşa sînt? Prin ce voi cunoaşte iertarea multelor mele păcate de la Dumnezeul vostru? Pentru că de voi da la săraci bogăţiile ce le am, întru care pot să mă încredinţez încă mulţi ani ai vieţii mele cu desfătare şi veselie, şi de-mi voi risipi toate averile mele precum mă sfătuieşti, iar după aceea nu voi cîştiga cele spuse de tine, atunci cine va fi mai ticăloasă şi mai nevoiaşă decît mine, cînd nu-mi va rămîne nici o scăpare în cea mai de pe urmă nevoie a mea? Pentru că oamenii pe care cu răutatea mea i-am mîhnit, dacă voi începe a cere ajutor de la dînşii întru sărăcia mea, aceia, scîrbindu-se, se vor lepăda de mine.

De aceea sînt mîhnită şi mă tulbur cu gîndul, fiindcă nu sînt încredinţată pentru cele viitoare. Deci îmi trebuie o mare încredinţare şi întărire întru acelea pe care mi le făgăduieşti cu mărime de suflet, spunîndu-mi de milostivirea Dumnezeului vostru, Care iartă cu înlesnire păcatele celor ce se pocăiesc. Cu adevărat, de mă voi încredinţa despre aceea desăvîrşit, voi începe cu îndrăzneală a-mi risipi toate ale mele, şi mă voi duce unde mă vei chema, şi voi sluji acelui Dumnezeu în toate zilele vieţii mele. Şi, precum am fost altora pildă de fărădelegi, aceloraşi le voi fi chip ales de pocăinţă. Dar să nu te minunezi, părinte, de această îndoire a mea, pentru că sînt de aşteptat cele ce aud, iar în cărţile noastre şi în credinţa samarineană, în care sînt crescută, niciodată nu le-am auzit şi nici urmă n-am aflat cîndva de nişte asemenea învăţături".

Preotul a zis către dînsa: "Să nu te tulburi deloc, învăluindu-te cu cuget nestatornic, o, Evdochia, şi nu-ţi lăsa mintea să fie risipită. Căci ceea ce te tulbură este înşelăciune a începătorului răutăţii, a diavolului, urîtorul mîntuirii tale. Pentru că acel duh făcător de răutate, după ce te-a văzut deşteptîndu-te spre slujba lui Hristos, ca să-ţi risipească mîntuitorul sfat, îndată a pus în inima ta gînduri de îndoire şi de înfricoşare deşartă. În acest fel diavolul nădăjduieşte să te întoarcă de la calea cea dreaptă şi să te întărească iarăşi în viaţa păcătoasă cea mai dinainte. Astfel cu ticăloşie fiind robită, vrea să te tragă în pierzare şi la moarte prin iubirea de lume deşartă şi pătimaşă; că acela este lucrul lui cel viclean. Aceasta este sîrguinţa lui cea mare, să întoarcă pe oameni de la calea cea bună, să-i aducă la îndărătnicie şi să-i facă prieteni şi părtaşi cu el în munca cea veşnică şi în focul cel nestins. Iar de doreşti să afli cu dinadinsul despre bunătatea, negrăita milă şi iubirea de oameni a Dumnezeului nostru de Care ai auzit, să ştii că este gata a primi pe cei ce se pocăiesc, întîmpinîndu-i de departe cu întinse braţe părinteşti şi, iertîndu-le păcatele, le va dărui viaţa veşnică.

Încredinţează cu acestea, ridicîndu-ţi mintea de pe pămînt sus la cer şi, lăsînd grijile cele vremelnice, gîndeşte-te la viaţa veşnică. Încă este trebuinţă pentru aceasta şi de rugăciune cu trezvie şi cu smerenie; căci Dumnezeu numai astfel se împacă cu sufletul şi răsare lumina dumnezeiască într-însul, arătîndu-i tot adevărul. Atunci cunoaşte omul ce este deşertăciunea lumii acesteia atît de vremelnică şi ce este veacul ce va să fie; apoi cît sînt de vătămătoare desfătările vieţii acesteia, cît de bun este Dumnezeu şi cît de nemăsurată este milostivirea Lui.

Aşadar, de voieşti să mă asculţi pe mine şi să te mîntuieşti, leapădă hainele tale de mare preţ şi te îmbracă în altele proaste. Apoi, închizîndu-te într-o cămară deosebită a casei tale, să petreci acolo şapte zile şi, aducîndu-ţi aminte de toate păcatele, şi să le mărturiseşti cu lacrimi lui Dumnezeu, Ziditorul tău. Încă posteşte şi te roagă, ca să binevoiască Domnul nostru Iisus Hristos să te lumineze şi să te povăţuiască ce să faci ca să-I fii bine plăcută Lui.

Dar să mă crezi că nu în zadar vei face ceea ce te sfătuiesc, că este milostiv şi îndurat fără de măsură Stăpînul nostru şi are bunătatea de a întîmpina de departe cu darul Său pe cei ce se sîrguiesc a se întoarce către El; căci totdeauna se bucură de pocăinţa păcătosului".

Preotul, zicînd unele ca acestea şi văzînd pe Evdochia că se învoieşte cu sfatul lui, s-a sculat să plece, grăindu-i prooroceşte la sfîrşit acest mîntuitor cuvînt: "Hristos Dumnezeu, Cel ce a îndreptat pe vameş şi a miluit pe păcătoasa care a plîns la picioarele Lui, Acela să te îndrepteze şi pe tine, să te miluiască şi să facă numele tău slăvit peste tot pămîntul. Amin!"

Deci ieşind preotul, fericita Evdochia, nezăbovind întoarcerea sa către Dumnezeu, îndată a chemat pe una din slujnice şi a zis către dînsa: "Dacă va veni cineva aici din cei ce voiesc să mă vadă, dorind să intre la mine, să nu spui să sînt acasă şi nimeni să nu ştie nimic de mine. Ci să-i spui că m-am dus la un sat depărtat, unde voi zăbovi acolo nu puţină vreme, pentru oarecare trebuinţă. Dar să porunceşti şi portarului să nu lase aici pe nimeni, ca astfel să înceteze toate lucrurile voastre în casa mea. Iar cei ce fac bucate în toate zilele la masa mea să nu le mai aducă aici, ci să închideţi porţile cele mari ale casei pînă ce voi porunci eu a se deschide şi toate să le faceţi aşa ca să semene ca şi cum n-aş fi acasă".

În acest chip poruncind slujnicii, s-a întors la fericitul Gherman şi i-a grăit: "Rogu-mă ţie, părinte, spune-mi ceea ce te voi întreba: Pentru ce voi, monahii, vieţuiţi în locuri pustii, lăsînd atîta dulceaţă a vieţii din cetate împreună cu oamenii? Oare mai multă plăcere găsiţi în pustietăţi?"

Fericitul Gherman a răspuns: "Nu, fiică, nimic nu aflăm în pustietăţi dintre unele ca acelea pe care le socoteşti a fi plăcere. Dar lăsăm cetăţile şi plăcerea lumească şi fugim în pustie, pentru ca să scăpăm de deşarta trufie şi să omorîm patimile trupeşti cu foamea, cu setea, cu ostenelile, cu haine rupte şi cu neajungerea tuturor celor trebuincioase. Astfel ne îndepărtăm de locurile cele lesnicioase de păcătuire, căci cu înlesnire cade în păcat cel ce vieţuieşte în cetate. Pe de o parte se biruieşte de neputinţa firească, iar pe de alta se înşeală de diavol, de vederea feţelor frumoase şi de auzul cuvintelor celor desfrînate. Pentru că în cetate se nasc gîndurile cele necurate şi se întinează sufletul. Iar sufletul, fiind întinat, îşi are

închisă intrarea în Împărăţia cerului pînă ce se curăţeşte prin pocăinţă; pentru că în cer este scaunul luminii celei veşnice, al veseliei adevărate şi al dulceţilor celor nemincinoase, neavînd nici un pic de necazuri şi amărăciune, nici de fapte rele.

Iată ai auzit pentru ce ne ducem în pustie: ca să ne păzim de păcat în zilele vieţii noastre, iar păcatele făcute să le curăţim prin asprimea petrecerii din pustie. În acest chip să ne facem intrare liberă spre fericirea cea cerească. De aceea toată sîrguinţa şi îngrijirea noastră este ca trupurile noastre să le păzim neîntinate de lucrurile necurate, iar mintea noastră s-o păzim nevătămată de gîndurile rele, străină de toată răutatea, vicleşugul, făţărnicia, cîrtirea, clevetirea, zavistia, iuţimea şi mînia.

Aşa vom fi împreună cu îngerii, precum ne-a vestit Hristos în Evanghelie, cu Sfînta Sa gură. Iar bogăţiile nu ajută la nimic, pentru primirea Împărăţiei cerului iubitorului care le adună cu nesaţ, ci sînt ca un mort ce zace în groapă. Deci, dacă voim să cîştigăm iertare de păcatele noastre, să ne sîrguim în cealaltă vreme a vieţii să călătorim pe calea poruncilor Domnului, umblînd pe cărarea dreptăţii şi a adevărului şi ca pe o haină să rupem ini-mile noastre cu jale pentru păcate.

Apoi neîncetat să strigăm către Dumnezeu, pentru că numai aşa vom şterge necurăţia păcatului de care grăieşte David: *Învechitu-s-au şi au putrezit rănile mele de către faţa nebuniei mele*. Apoi, ce anume cuvinte ni se cade a le cînta de-a pururea în rugăciunea Domnului, acelaşi David ni le aduce aminte, zicînd: *Cît sînt de dulci cuvintele Tale gîtlejului meu, mai mult decît mierea, gurii mele*. Şi atît sînt de dulci cuvintele Domnului, încît covîrşesc toată dulceaţa tuturor mîncărilor celor dulci şi a băuturilor celor preascumpe şi întăresc sufletul mai mult decît mîncarea pe trup. Drept aceea grăieşte despre dînsele dumnezeiasca Scriptură: *Vinul veseleşte, iar pîinea întăreşte inima omului*. Vinul acela şi pîinea însemnează poruncile Domnului nostru Iisus Hristos, care ca nişte pîine şi vin sînt pentru sufletul omenesc; căci, întru tăria şi veselia inimii, scot pe cel păcătos din toate lucrurile necurate, şi îndrep-tează pe cel ce se întoarce către Domnul, dacă omul se desprinde de dînsele cu osîrdie şi neîncetat.

Deci, lepădînd de pe tine haina cea frumoasă şi îmbrăcîndu-te în cea smerită, apropie-te cu tot cugetul spre pocăinţă prin fapte bune şi seamănă lacrimi pe pămînt, ca să seceri în ceruri bucurie şi veselie veşnică. Cu plîngere stinge cuptorul greşelilor tale, ca astfel să te învredniceşti mîngîierii Domnului şi să intri în bucuria drepţilor.

Plîngi pentru fărădelegile tale pe care diavolul le-a îndulcit în inima ta, ca, pentru lacrimile tale, să se apropie de tine îngerul, mijlocitorul mîntuirii. Usucă-ţi necurata tină a stricăciunilor în care te-ai tăvălit multă vreme, fiind aruncată şi ţinută acolo de lucrătorul tuturor răutăţilor, ca de aici înainte să fii părtaşă desfătării raiului. Dă-i vrăjmaşului diavol necaz şi greutate ca răsplătire, căci el, înşelîndu-te cu plăcerile, te-a îngreuiat cu păcatele. Slujeşte cu osîrdie lui Dumnezeu, ca să te faci moştenitoare a luminii celei neînserate, şi fii ca o albină binelucrătoare, adunîndu-ţi dreptate din multe lucruri sfinte, sîrguindu-te de-a pururea a plăcea lui Dumnezeu".

Aceste cuvinte ale lui Gherman s-au adîncit foarte mult în inima Evdochiei, cea pregătită de mai înainte cu aducerea aminte a celor zise de dînsul. Deci ea, bolind pentru păcate, în căldura duhului, s-a aruncat înaintea picioarelor lui, zicînd: "Mă rog ţie, omule al lui Dumnezeu, lucrul pe care l-ai început pentru mine, săvîrşeşte-l cu dreaptă credinţă şi pune-mă înaintea Dumnezeului tău, ca să nu fiu de batjocură celor ce voiesc să mă înşele. Ci, săvîrşind lucrul început, să mă învrednicesc de fericirea veşnică prin învăţăturile tale cele mîntuitoare. Nu-ţi lua zugrăvitoarea mînă de pe tăbliţa cea pregătită, pînă ce desăvîrşit vei închipui pe Hristos în mine".

Gherman i-a răspuns: "Petreci, fiică, întru frica Domnului şi, închizîndu-te în cămăruţa ta, roagă-te către El neîncetat cu lacrimi, pînă ce-ţi va risipi şi-ţi va curăţi toate păcatele şi te va face să nu te îndoieşti de mila Lui. Căci Domnul nostru Iisus Hristos este bun şi milostiv şi degrabă îţi va arăta mila Sa şi cu darul Său nu va zăbovi a te mîngîia".

Acestea zicînd, fericitul Gherman s-a rugat pentru dînsa lui Dumnezeu, şi, însemnînd-o cu semnul Crucii, a închis-o în cămăruţa ei, făgăduindu-i că va zăbovi pentru dînsa în Iliopolis şapte zile. Evdochia intrînd în cămăruţa sa, după ce a petrecut şapte zile în rugăciune şi în post, a venit Fericitul Gherman şi, deschizînd uşa, i-a poruncit ei să iasă. El a văzut-o cu faţa îngălbenită, cu trupul scăzut, mai smerită cu căutătura, mult deosebindu-se cu chipul de asemănarea ei cea dintîi. Luînd-o de mînă, i-a poruncit să şadă. Apoi însuşi, rugîndu-se lui Dumnezeu, a şezut cu dînsa, şi o întrebă, zicînd: "Spune-mi, fiică, ce ai gîndit într-acele şapte zile? Ce ai cunoscut, ce ai văzut şi ce ţi s-a arătat?"

Iar ea a zis: "Îţi voi spune, sfinte părinte. Rugîndu-mă şapte zile, aşa precum m-ai învăţat, iar în noaptea trecută, cînd de asemenea mă rugam, zăcînd cu faţa la pămînt în chipul Crucii şi plîngînd pentru păcatele mele, a strălucit o lumină mare, mai mult decît razele soarelui. Iar eu, socotind că a răsărit soarele, m-am sculat de la pămînt şi am văzut un tînăr prealuminat şi înfricoşat, ale cărui haine erau mai albe decît zăpada.

Acela, luîndu-mă de mîna dreaptă, m-a răpit în văzduh şi, luîndu-mă pe nor, m-a dus spre cer. Acolo era o lumină mare şi preaminunată şi am văzut mulţime nenumărată de cei cu haine albe, bucurîndu-se şi zîmbind unul către altul şi veselindu-se negrăit. Aceia, văzîndu-mă venind către ei, mă întîmpinau cu cetele şi cu bucurie mă sărutau ca pe o soră a lor. Apoi, fiind înconjurată şi petrecută de aceia, am vrut să intru, fiind dusă în lumina aceea care cu neasemănare covîrşea razele soarelui.

Atunci deodată s-a arătat în văzduh cineva, înfricoşat la chip, înnegrit ca un întuneric, ca şi funinginea, ca şi cărbunii, ca smoala şi ca o grozăvie ce covîrşeşte toată negreala şi întunericul. Acela, cu o căutătură prea groaznică şi prea mînioasă privind la mine, cu dinţii scrîşnind şi năvălind fără de ruşine, voia să mă răpească din mîinile acelora ce mă duceau. Şi a răcnit foarte tare, încît tot văzduhul se umpluse de glasul lui; şi zicea, răcnind:

"Au doară şi pe aceasta voieşti s-o duci în Împărăţia cerului? Apoi pentru ce şed eu pe pămînt la vînătoare şi îmi pierd în deşert osteneala? Pentru că prin aceasta am întinat eu tot pămîntul cu desfrînarea şi pe toţi oamenii i-am vătămat cu urîciunea împreunării sale. Căci eu cît meşteşug am şi cîtă putere, toată într-însa am sfîrşit-o. Mijlocit-am pentru ea la iubitori de bun neam şi preabogaţi, foarte mulţi, din ale căror bogăţii ce s-au cheltuit pentru dragostea ei, atîta mulţime de aur şi de argint a adunat, încît abia se află în împărăteştile vistierii.

Pe aceasta mă lăudam a o avea eu în mîini ca pe un semn purtător de biruinţă şi ca pe o armă nebiruită prin care mă lăudam la oamenii care cad de la Dumnezeu şi vin în cursele mele. Iar acum atît de mult voieşti a te iuţi asupra mea, o, arhanghele al dumnezeieştilor puteri!, încît sub picioarele aceleia spre călcare să mă arunci pe mine? Au nu sînt destule mîniei tale asupra mea, izbîndirile acelea pe care în toate zilele mi le îndoieşti prea cumplit? Ci chiar voieşti s-o scoţi de la mine pe această roabă, cu atît de scump preţ cumpărată?

Acum nimic nu mai este al meu pe pămînt. Şi chiar mă tem, ca nu cumva pe toţi cîţi pînă acum vieţuiesc păcătoşi, smulgîndu-i din mîinile mele, să-i aduci lui Dumnezeu ca pe nişte vrednici şi întru moştenirea Împărăţiei cerului să-i scrii. O, vai de grija mea cea deşartă! O, vai de osteneala mea cea zadarnică! Pentru ce sari aşa de cumplit asupra mea?

Lasă iuţimea şi slăbeşte-mi puţin legăturile cu care sînt legat; căci vei vedea cum în clipeala ochiului voi pierde de pe pămînt neamul omenesc şi nici moştenire nu-i voi lăsa. Eu sînt aruncat din cer pentru o mică nesupunere, iar tu pe păcătoşii cei cumpliţi, care au îndrăznit a-şi bate joc de Dumnezeu şi mulţi ani L-au mîniat mult, îi duci în Împărăţia cerească.

Dacă aşa îţi place ţie, apoi adună într-un ceas, din toate marginile pămîntului, pe toţi oamenii cei vrednici de pierzare care nu au viaţă omenească, ci dobitocească şi de fiară, şi pe toţi adu-ţi la Dumnezeu; iar eu mă voi ascunde întru întuneric şi întru adînc, în veşnicele munci ce-mi sînt pregătite mie, mă voi afunda!"

Acestea şi mai multe a zis acela cu mînie şi cu mare iuţime; cel ce mă ducea pe mine căuta groaznic asupra lui, iar spre mine căutînd, zîmbea cu dragoste. Şi a venit glas din lumina aceea, zicînd: "Aşa este cu plăcere lui Dumnezeu, Celui ce se milostiveşte pentru fii omeneşti, că păcătoşii care sînt între dînşii, de vor primi pocăinţa, să fie primiţi în sînul lui Avraam!" Şi iarăşi se auzi glas către cel ce mă ducea pe mine: "Ţie îţi grăiesc, Mihaile, păzitorule al legii Mele, du pe aceasta acolo de unde ai luat-o, ca să-şi săvîrşească nevoinţa, pentru că Eu cu dînsa voi fi întru toate zilele ei".

Atunci el îndată m-a adus în cămăruţa mea şi mi-a zis: "Pace ţie, roaba lui Dumnezeu Evdochia! Îmbărbătează-te şi te întăreşte, căci darul lui Dumnezeu este acum cu tine şi totdeauna va fi, în tot locul". Eu, din cuvintele lui luînd îndrăzneală, am zis: "Doamne al meu, cine eşti Tu, spune-mi, ca să înţeleg cum voi crede în Dumnezeul cel adevărat şi cum voi putea cîştiga viaţa veşnică?" Iar el a răspuns: "Eu sînt începătorul îngerilor lui Dumnezeu şi mie îmi este încredinţată grija pentru păcătoşii care se pocăiesc, ca să-i primesc pe dînşii şi să-i duc în viaţa cea fericită şi fără de sfîrşit. Şi multă bucurie se face cetelor îngereşti în cer de cîte ori vine din întunericul păcatului vreun păcătos întru lumina cea curată a pocăinţei. Pentru că nu voieşte Dumnezeu, Care este Tatăl tuturor, ca să piară sufletul omenesc pe care l-a zidit din început, cu preacuratele Sale mîini, după asemănarea chipului Său. De aceea se bucură împreună toţi îngerii, cînd văd vreun suflet omenesc, înfrumuseţat cu dreptatea, închinîndu-se Tatălui Celui veşnic; şi toţi îl sărută, ca pe un frate al lor, de vreme ce, lepădînd întunericul păcatului, se întoarce la Dumnezeul Cel viu, Care le este Tată de obşte al tuturor fiilor luminii, şi strîns se lipeşte de El". Acestea zicînd, m-a însemnat cu semnul Crucii, iar eu m-am închinat lui pînă la pămînt şi, cînd m-am închinat, acela s-a dus la cer".

Atunci fericitul Gherman a grăit către dînsa: "De acum încre-dinţează-te, o, fiică, şi nu te mai îndoi, că Dumnezeul cel adevărat stă gata în cer a primi pe cei ce se pocăiesc de păcatele lor şi a-i duce pe dînşii întru lumina Sa cea veşnică unde împărăţeşte, înconjurat fiind de sfinţii îngeri, slujitorii împărăţiei Sale, pe care i-ai văzut întru acea cerească lumină. Iată, ai fost privitoare a împărăteştei slave celei fără de moarte a Domnului nostru Iisus Hristos şi ai cunoscut cît de grabnic este spre milosîrdie şi spre iertarea păcatelor; şi cît de degrabă îşi arată darul Său celor ce doresc a se împăca cu El. Ai priceput dumnezeiasca Lui slavă şi ai văzut curtea cea cerească întru care petrece, plină de frumuseţi negrăite. Ai cunoscut cît este de mică şi neputincioasă lumina lumii aceştia, împotriva strălucirii aceleia. Deci ce socoteşti de aceea, şi ce gîndeşti, spune-mi?" Iar fericita Evdochia, avîndu-şi mintea neschimbată spre a sluji din toată inima sa lui Dumnezeu, Împăratul slavei, a zis: "Am crezut şi cred că nu este alt Dumnezeu: Care mîntuieşte pe oamenii cei păcătoşi, afară de Acela, ale Cărui porţi cereşti le-am văzut strălucite cu negrăită lumină".

Gherman a grăit: "Pregăteşte-te fiică, spre slujba cea cu osîrdie a lui Dumnezeu, îngrijindu-te ca rodul pocăinţei tale cel pus în cumpănă să tragă mai mult decît păcatele vieţii tale celei dinainte; şi să te aduci singură pe tine dar bineprimit lui Dumnezeu, Celui fără de moarte şi veşnic. Plîngi şi te tînguieşte, pînă ce vei spăla toate necurăţiile tale desăvîrşit cu lacrimile; şi aşa te vei învrednici a fi mireasă curată a lui Hristos.

Apoi uită mîndriile tale cele mai dinainte, cum şi tinereţile cele vătămătoare care se sălbăticesc cu poftele; ca astfel, ca răsplătire, Hristos Domnul să-ţi ierte păcatele. Scoate-ţi grumazul tău de sub jugul cel greu al robiei celei de ruşine pe care ţi l-a pus diavolul prin păcate, şi vino la jugul cel bun şi uşor al pocăinţei celei de viaţă făcătoare; ca apoi, fiind liberă de păcate, te vei cunoaşte pe toţi drepţii şi pe sfinţii îngeri.

Treci către adevărata credinţă şi către întreaga înţelepciune şi, avînd bună ştiinţă, spune-i în faţă diavolului cu îndrăzneală: "Nimic din acelea nu-mi este mie parte cu tine, nici ţie cu mine, pentru că am aflat pe al meu Stăpîn şi Lui m-am dat pe mine însămi, întru veşnică stăpînire. Desăvîrşit am lăsat şi am lepădat necurata şi întunecata iubire trupească a vechiului meu vrăjmaş şi m-am îmbrăcat în haina cea nouă, nestricăcioasă şi luminoasă a dreptăţii; în care, umblînd, voi afla darul lui Dumnezeu care mă mîntuieşte în veci. Nu mai am nici o dorinţă de bogăţii şi nici o iubire a dulceţilor celor lumeşti, despre care m-am înştiinţat că sînt de nimic şi rămîn fără preţ. Doresc din toată inima şi mă sîrguiesc să aflu cele

cereşti. Deci, o, diavole, du-te departe de la mine, străinule, înşelătorule, furătorule şi robule al veşnicului întuneric!""

Cu aceste cuvinte şi mai mult întărindu-se, Evdochia a zis către monah: "Cinstite părinte, ce-mi porunceşti acum să fac?" Iar el a răspuns: "Voiesc mai înainte de toate să primeşti semnul credinţei, adică Sfîntul Botez, care te va păzi nevătămată în toate zilele tale. Iar eu acum, Dumnezeu ajutîndu-mi, mă voi duce la mănăstirea mea. Însă mă voi întoarce iarăşi, de va voi Domnul". Iar ea cu lacrimi îl ruga, zicînd: "Nu mă lăsa, domnul meu, nu mă lăsa, mai înainte pînă ce voi putea desăvîrşit a mă întoarce către Dumnezeu şi voi cîştiga darul Lui cel aşteptat de mine; ca nu cumva vechiul înşelător, văzîndu-mă părăsită şi fără de ajutor, să mă atragă unde va voi şi să mă întoarcă la stricăciunea vieţii celei desfrînate". A zis către dînsa fericitul Gherman: "Această hotărîre spre viaţa cea mai bună, pe care Dumnezeu o lucrează întru tine, şi nădejdea ta cea bună te vor păzi de cursele vrăjmaşului de care te temi. Însă petreci încă puţină vreme în smerită rugăciune către Dumnezeu şi în mărturisirea păcatelor tale şi te îngrijeşte de primirea Sfîntului Botez. Iar eu degrabă mă voi întoarce la tine, căutînd cele de folos vieţii tale, şi ţi se va da ţie ajutorul Sfîntului Duh". Fericitul Gherman, zicînd acestea către dînsa şi încredin-ţînd-o lui Dumnezeu, s-a dus în calea sa.

După ducerea lui Gherman, fericita Evdochia a petrecut încă cîteva zile în post, nimic altceva neavînd la masă decît numai pîine, untdelemn şi apă; iar ziua şi noaptea se ruga şi plîngea. După aceea, ducîndu-se la episcopul acelei cetăţi, care se numea Teodot, s-a botezat de dînsul în numele Sfintei Treimi Celei de o fiinţă.

După cîtva timp de la luminarea sa, a scris carte de rugăciune la acelaşi episcop în care îi făcea cunoscut despre bogăţia sa, numărînd-o cu de-amănuntul şi rugînd pe episcop s-o ia pentru Hristos. Iar episcopul, citind cartea trimisă către dînsul, a chemat pe fericita Evdochia la dînsul şi i-a zis: "Tu, fiică, ai scris scrisoarea aceasta către mine, păcătosul?" Iar ea i-a răspuns: "Eu am scris-o, şi acum iarăşi mă rog sfinţiei tale să porunceşti iconomului bisericii ca să ia bogăţia cea dată de mine şi s-o împartă la săraci şi la lipsiţi, la sărmani şi la văduve, precum singur ştii; pentru că am aflat că acele bogăţii ale mele sînt pe nedrept şi prin fărădelegi adunate".

Episcopul, văzînd scopul ei cel bun, credinţa şi dragostea ce avea către Dumnezeu, căutînd spre dînsa şi cu duhul mai înainte văzînd viaţa ei ce avea să fie, i-a zis: "Roagă-te pentru mine, soro întru Domnul, ca una ce te-ai învrednicit a te numi mireasă a lui Hristos. Căci urînd necurata iubire trupească, ai iubit curăţia; viaţa cea desfrînată lepădînd-o, ai urmat fecioreştii şi întregii înţelepciuni; ai vîndut lumea cea deşartă ca să-ţi cîştigi mărgăritarul cel ceresc. Puţină vreme cheltuindu-ţi în înşelăciunea păcatului, prin pocăinţă ţi-ai mijlocit veacul cel nesfîrşit în viaţa cea de sus; avînd moartea înaintea ochilor, nemurirea ai dobîndit.

Tu, care pe mulţi la pierzare i-ai atras, acum întru Hristos pe mulţi îi vei învia îmbrăcîndu-te din întuneric în lumina credinţei. Vrednică eşti a te numi mieluşeaua lui Hristos. După numele tău, Evdochia, care înseamnă bunăvoire, bine a voit Domnul pentru tine. Tu, care ai trecut cu vederea pe oamenii cei iubitori de patimi şi ai iubit cetele îngereşti, roagă-te pentru mine. Iarăşi mă rog ţie, roaba şi prietena lui Dumnezeu, adu-ţi aminte de mine în cereasca Împărăţie".

Acestea şi multe altele vorbind episcopul cu lacrimi, a zis diaconului său: "Cheamă la mine degrabă pe rînduitorul casei de oaspeţi bisericeşti". Acela venind, i-a zis episcopul: "Te ştiu pe tine om drept, credincios şi de Dumnezeu temător, îngrijindu-te de sufletele multora. De aceea îţi încredinţez ţie şi pe această roabă a lui Dumnezeu care doreşte să sporească spre mai bine, ca şi de a ei mîntuire să te îngrijeşti şi pe toate ale sale să le dai lui Dumnezeu prin mîinile săracilor".

Şi era acel bărbat preot cu rînduiala, petrecînd în feciorie din tinereţile sale, care toată averea ce îi rămăsese de la părinţi o dăruise Sfintei Biserici a lui Dumnezeu şi pe sine singur se dăduse spre slujba Domnului. Acela, luînd cu dînsul pe Evdochia, a mers în casa ei şi, după ce a intrat într-însa, a chemat

Evdochia pe iconomii casei sale şi le-a zis lor: "Aduceţi-mi fiecare din voi toate cele ce vă sînt încredinţate vouă".

Aceia îndată au adus toate. Şi acesta era numărul lucrurilor celor aduse: două greutăţi mari de aur, adică douăzeci de mii de bucăţi; podoabe alese şi de multe feluri, fără de număr; pietre de mult preţ şi mărgăritare împărăteşti fără de număr; lăzi cu haine de mătase, două sute şaptezeci şi cinci; patru sute zece lăzi cu haine albe de in; o sută şaizeci lăzi de haine ţesute cu aur; o sută douăzeci şi trei lăzi mari cu haine de tot felul; o sută cincizeci şi două lăzi cu alte haine cu pietre scumpe şi împodobite cu cusătură de aur; aur mult douăzeci şi cinci de greutăţi diferite, adică două sute cincizeci de mii de galbeni; douăzeci de lăzi cu lucruri de aromate binemirositoare, treizeci şi trei de lăzi de mir curat de India; argint în diferite feluri de vase, ca opt mii de litre; perdele de mătase cusute cu fir, ca la o sută treizeci şi două litre; perdele de mătase ca la şaptezeci de litre; iar alte haine şi lucruri mai de mic preţ erau adunate o mulţime fără de număr.

Afară de aceste mişcătoare bogăţii avea şi averi nemişcătoare, ca: pămînturi, sate, ţinuturi din care, în tot anul, se adunau roduri de preţ, ca la opt sute două mii. Toate aceste bogăţii aducîndu-le înaintea picioarelor sfîntului preot, care era econom al casei bisericeşti de oaspeţi, fericita Evdochia a chemat pe toţi servitorii şi servitoarele sale şi, luînd din ladă două mii de galbeni, i-a împărţit lor; încă şi vase, cearşafuri, paturi de mult preţ, scaune aurite şi toate cele frumoase ale casei cîte erau afară din lăzi, le-a dăruit lor.

După aceea le-a dat cea mai de pe urmă sărutare, zicîndu-le aşa: "Eu vă eliberez din robia aceasta de puţină vreme, iar voi, de voiţi, sîrguiţi-vă a vă elibera din robia diavolească. Şi vă veţi elibera, dacă mă veţi asculta pe mine şi vă veţi apropia de Hristos, adevăratul Dumnezeu. Acela vă va dărui vouă veşnica libertate, pe care o au fiii lui Dumnezeu, şi vă va scrie pe voi printre ai Săi ostaşi". Apoi întorcîndu-se către preot, i-a zis: "Iată, de acum, domnul meu, ţie ţi se cuvine să te îngrijeşti de toate acestea ce-ţi sînt puse înainte şi să le rînduieşti precum voieşti; pentru că eu voi căuta pe Stăpînul, Cel ce mă caută pe mine".

Preotul, minunîndu-se de o schimbare şi o pocăinţă ca aceasta a ei, fără de veste şi neaşteptată şi de o atît de mare căldură ce avea către Dumnezeu, a zis către dînsa: "Fericită eşti, Evdochia, căci printr-un lucru ca acesta te-ai făcut vrednică a fi scrisă în numărul fecioarelor lui Hristos. Ai ştiut ceasul venirii Mirelui şi ai înţeles pe ce cale ţi se cuvine a intra în casa de nuntă. Cu adevărat, prin trezire te-ai sîrguit ca să nu rămîi afară din cămară. Candela cu untdelemn ţi-ai umplut şi nu te va cuprinde pe tine întunericul. Sporeşte în acea putere făcătoare de bine şi Dumnezeu îţi va ajuta ţie; şi te roagă pentru mine păcătosul, ca una ce eşti vrednică de ceata sfinţilor!"

Pe cînd vorbea cu fericita Evdochia, iată a venit cinstitul Gherman, fiind luminat de darul Sfîntului Duh. Şi văzînd-o pe ea că-şi dăduse averea sa lui Dumnezeu şi pe slugile sale le eliberase, acum fiind săracă cu duhul şi cu lucrul pentru Hristos, a luat-o şi a dus-o în mănăstirea de fecioare pe care o avea în stăpînirea sa în pustie, nu departe de mănăstirea sa cea de bărbaţi. Şi a făcut-o pe ea monahie, şi acolo petrecea în ostenelile şi nevoinţele vieţii monahiceşti, ziua şi noaptea slujind lui Dumnezeu.

Deci, avea fericitul Gherman în a sa viaţă de obşte şaptezeci de fraţi monahi, iar în mănăstirea de fecioare care era la zece stadii depărtare de a monahilor, treizeci de călugăriţe. Acolo a rămas şi Sfînta Evdochia, care se nevoia mai mult decît celelalte. Şi purta haina de la Botez, pe care i-o dăduse episcopul cînd a botezat-o, şi pe care n-a dezbrăcat-o niciodată.

După treisprezece luni a murit egumena acelei mănăstiri, cu numele Haritina, care vieţuise cu sfinţenie, sub a cărei începătorie Evdochia bine a sporit şi a învăţat Psaltirea pe de rost şi toată Sfînta Scriptură citind-o odată cu luare aminte, o înţelegea bine, luminînd-o Duhul Sfînt. Întrecînd pe toate surorile cu ostenelile cele pustniceşti, a fost aleasă egumenă de toate cu un glas în locul celei ce murise. Şi Dumnezeu n-a zăbovit a mărturisi vrednicia ei şi a întări alegerea aceea prin minune, precum se va spune îndată.

Era un tînăr oarecare, unul din iubiţii ei de mai înainte, anume Filostrat, foarte bogat. Acela aducîndu-şi aminte de dragostea sa de mai înainte cu Evdochia şi aprinzîndu-se foarte mult după ea, diavolul înteţindu-l spre aceea, gîndea cum ar întoarce-o la viaţa ei de mai înainte şi către fapta sa de ruşine. Cugetînd mult la aceea şi din zi în zi învăpăindu-se cu mai multă dragoste spre dînsa, a găsit un meşteşug ca acesta: S-a îmbrăcat în îmbrăcăminte monahicească, a luat aur cît putea să ducă, l-a ascuns în haine şi a plecat pe jos la mănăstirea Evdochiei, nădăjduind fără de îndoială, că-şi va împlini scopul.

Ajungînd acolo şi bătînd în poartă, portăriţa s-a uitat printr-o ferestruică mică şi l-a întrebat: "Ce cauţi aici, omule?" El a răspuns: "Sunt păcătos. Am venit să vă rugaţi pentru mine şi să mă învrednicesc de binecuvîntarea voastră". Portăriţa i-a zis: "Frate, locul acesta este neîngăduit pentru bărbaţi. Dar mergi puţin mai departe de aici şi vei afla mănăstirea lui Gherman. Acolo te vei învrednici de rugăciune şi de binecuvîntare. Iar aici nu sta, nici nu supăra bătînd, că nu vei putea intra". Zicînd acestea, fecioara aceea, a închis ferestruica.

Filostrat, umplîndu-se de ruşine şi de jale, arzînd şi cu iubi-rea spre Evdochia, s-a dus la mănăstirea lui Gherman. Nimerind vreme cu înlesnire, căci a găsit pe fericitul Gherman şezînd lîngă poarta mănăstirii şi citind pe o carte, i s-a închinat cu smerenie pînă la pămînt. Apoi, după obiceiul monahicesc, după rugăciunea făcută de sfîntul stareţ şi după ce Filostrat a luat binecuvîntare de la dînsul, i-a zis lui Cuviosul Gherman: "Şezi, frate, şi-mi spune, din ce parte eşti şi de la care mănăstire?"

El a răspuns: "Părinte, am fost singurul fiu născut la părinţii mei, care nu de mult au murit; n-am voit să iau femeie, ci am ales să slujesc lui Dumnezeu în rînduiala monahicească, voind după aceea să-mi caut loc şi un povăţuitor de la care să învăţ viaţa monahicească. Auzind de sfinţia ta, cinstite părinte, am venit cale multă către acest loc, dorind să cad înaintea sfintelor tale picioare şi să mă rog ţie ca să mă primeşti în mănăstirea ta pe mine, cel ce doresc să mă pocăiesc de păcatele mele de mai înainte".

Grăind el acestea, fericitul Gherman se uita cu dinadinsul la el şi, cunoscînd pătimaşul lui nărav după faţa şi ochii lui, i-a grăit: "Fiule, de mare osteneală voieşti a te apropia, dar nu ştiu de va fi după măsura puterii tale. Noi, bătrînii, abia putem sta împotriva ispitelor celor grele ale diavolului, care ne îndeamnă spre necurăţie; iar tu ce vei face aici în floarea tinereţilor tale şi în anii cei învăpăiaţi ai aprinderii pătimaşe?"

Filostrat răspunse: "Părinte, nu sînt oare pilde ale vieţii celei îmbunătăţite la tinerii asemenea cu mine care au biruit poftele? Oare Evdochia aceea a voastră, de care am auzit multe, străbătînd pretutindeni slava despre viaţa ei cea îmbunătăţită, n-a fost tînără şi trăită în desfătări, iar acum a alergat la povăţuirea voastră şi petrece în călugărie statornică, biruindu-şi trupul? Iată, nu voi tăcea, părinte, despre aceasta, că prin chipul ei mai vîrtos sînt deşteptat şi voiesc să-i urmez. Căci gîndesc la floarea tinereţilor ei, cît de frumoasă şi de bogată, în ce fel de desfătări şi-a petrecut anii ei de mai înainte. Apoi, după toate acestea, într-un ceas schimbîndu-se deodată, s-a dus să slujească lui Hristos, pe calea cea strîmtă şi cu scîrbe. Şi dacă ea a putut să treacă cu vederea toate şi să-şi omoare poftele pentru dragostea lui Hristos, apoi de ce, părinte, deznădăjduieşti de mine, care sînt parte bărbătească, mai tare decît dînsa? Căci de aş putea s-o văd vreodată, nădăjduiesc să iau atîta tărie spre osîrdia cea caldă şi spre nevoinţă, încît să poată a-mi fi pildă pentru învingerea şi izgonirea tuturor ispitelor diavoleşti, în toate zilele vieţii mele".

Auzind asemenea cuvinte, robul lui Dumnezeu Gherman i-a crezut minciuna ca un adevăr, pentru că îl socotea că voieşte cu adevărat să slujească lui Dumnezeu; şi a grăit către dînsul: "Nu te vom opri, fiule, ca să vezi pe Evdochia şi să auzi de la dînsa cuvînt de folos, deoarece prin chipul ei voieşti a merge la fapta bună". Deci, chemînd egumenul Gherman pe un cinstit monah bătrîn, care ducea tămîie în mănăstirea de fecioare şi pentru alte trebuinţe de nevoie era trimis acolo adeseori, i-a zis: "Cînd vei merge în mănăstirea de fecioare, să iei cu tine pe acest frate, să vadă pe roaba lui Dumnezeu Evdochia, că voieşte să se folosească de la dînsa şi să urmeze vieţii ei cea plăcută lui Dumnezeu".

După puţină vreme monahul acela, avînd trebuinţă a se duce la mănăstirea de fecioare, a luat cu el şi pe acel frate tînăr, precum i se poruncise de egumen. Filostrat, acoperit cu chipul monahicesc ca un lup în piele de oaie, intrînd în mănăstirea de fecioare şi văzînd pe sfînta Evdochia, mireasa lui Hristos, s-a mirat

de chipul ei cel smerit, de sărăcia ei şi de chinuirea trupului. Căci vedea faţa ei galbenă, ochii plecaţi în jos, gura tăcută, hainele proaste, patul aşternut cu rogojină şi o învelitoare aspră pe el. Deci, găsind el vreme de vorbă (alte monahii stînd departe) a început a povesti către dînsa cu glas lin, grăind astfel: "Ce este aceasta ce văd, o, Evdochia, cine te-a amăgit pe tine care vieţuiai în palate asemenea cu cele împărăteşti şi te îndestulai de multe bogăţii şi cu toate plăcerile, fiind în toate zilele în veselie şi în bucurie, şi te-a depărtat în acest loc pustiu? Cine te-a lipsit de poporul cetăţii, în care adeseori plimblîndu-te în haine luminoase, toţi te cinsteau, se minunau de frumuseţea ta şi cu glasuri de laudă te fericeau pe tine? Care înşelător te-a adus dintr-atîtea bunătăţi, în atîta sărăcie şi în această viaţă urîtă? Iată, acum toată cetatea Iliopolis te caută. Ochii tuturor doresc să te vadă. Însăşi zidurile preafrumoaselor tale palate se tînguiesc. Eu sînt trimis la tine, să spun despre dorirea poporului şi, în numele tuturor, să te rog ca să te întorci în cetate şi să mîngîi cu a ta venire mîhnirea poporului pentru tine.

Ascultă-mă, doamnă şi urmează-mi. Ieşi din locuinţa aceasta proastă, din sărăcie, din hainele cele zdrenţuite, din patul cel tare şi intră în palatul tău cel dintîi, în mîngîierile şi în desfătările de mai înainte, cu care nu de mult erai îndestulată. Şi chiar de ţi-ai pierdut bogăţia, dînd-o străinilor în zadar, însă sînt gata toţi ca iarăşi îndată să te îmbogăţească.

Pentru ce zăboveşti şi te îndoieşti? Pentru ce, cînd toţi îţi sînt prieteni şi-ţi doresc binele, tu te faci însăţi vrăjmaşă şi muncitoare? Au nu-ţi este pagubă a ascunde atîta frumuseţe a feţei într-acest întuneric al vieţuirii monahiceşti? Au nu-ţi este pagubă, ca ochii tăi, cei asemenea cu razele soarelui, să-i strici cu netrebnicia plînsului? Ce folos îţi este ca să-ţi omori tinerescul trup, cel atît de frumos, cu foamea, cu setea şi alte cumplite asprimi? Unde îţi sînt bunele mirosiri ale parfumurilor tale, cu care, umblînd prin cetate, umpleai văzduhul de bună mireasmă şi toţi te cinsteau ca pe o zeiţă? Iată, după acele plăceri, singură, de voia ta, ţi-ai ales partea vieţii celei sărăcăcioase şi lepădate.

Cui urmezi în atîta rătăcire? Care nădejde deşartă te-a scos din stăpînirea bunătăţilor atît de multe şi din care mai multe era să ai? Cine din oamenii bogaţi îşi leapădă înşişi bogăţia şi o dau altora în zadar, precum ai făcut tu? Dar ştim unde sînt bogăţiile cele lepădate de tine; putem cu înlesnire a le lua şi a le întoarce în a ta stăpînire; numai întoarce-te în cetate la noi, doamna noastră, Evdochia. Iată şi aur destul ţi-am adus pentru cale, iar pe celelalte risipite de tine, după ce vei veni în Iliopolis, le vom căuta îndată".

Acestea bîrfindu-le el, Sfînta Evdochia căuta la el cu mînie. După aceea, nesuferind mai mult să asculte viclenele şi înşelătoarele lui cuvinte, i-a zis cu mînie: "Dumnezeul izbîndirilor să te certe; Domnul nostru Iisus Hristos, Dreptul Judecător, a Cărui roabă nevrednică sînt, pe tine cel ce ai venit aici cu gînd rău, să nu te lase a te întoarce la ale tale, de vreme ce eşti fiu al diavolului".

Aceasta zicînd, a suflat în faţa lui şi îndată acel mincinos monah, ticălosul înşelător, a căzut mort la pămînt înaintea ei. Iar surorile fecioare, privind la vorba lor, stăteau departe, încît nu puteau înţelege cuvintele grăite de dînşii; apoi, văzînd pe acel om căzînd, din suflarea Evdochiei, mort la picioarele ei, foarte s-au înspăimîntat.

Deci, mai întîi se minunau de un lucru ca acesta ce covîrşea puterea firească şi au cunoscut darul lui Dumnezeu într-însa. După aceea au început a se teme ca nu cumva să afle mireni şi judecă-torii şi, făcînd cercetare ca pentru ucidere, le vor arde mănăstirea. Căci elinii, fiind închinători de idoli, urau pe creştini şi mănăstirile lor. Deci se sfătuiau între ele, ce să facă, pentru că nu îndrăzneau să întrebe pe Evdochia de lucrul ce se făcuse.

Una dintre dînsele a zis: "Să tăcem acum, de vreme ce este seară şi noaptea se începe; însă să ne rugăm Domnului la noapte, doar ne va descoperi pricina morţii monahului aceluia şi ne va povăţui ce să facem". Venind miezul nopţii, cînd avea îndată să se înceapă obişnuita cîntare de miezul nopţii, Domnul S-a arătat Evdochiei în vis, zicînd: "Scoală, Evdochia, de preamăreşte pe Dumnezeul tău, şi nu departe de trupul mort al ispititorului tău, trimis de diavol asupra ta, plecîndu-ţi genunchii, roagă-te către Mine şi îndată îi voi porunci să se scoale viu. Căci el se va scula cu puterea Mea şi va cunoaşte cine sînt Eu, Cel în care crezi tu; iar darul Meu în tine mai mult se va înmulţi".

Sfînta Evdochia, deşteptîndu-se din somn, a făcut multă rugăciune către Stăpînul ei, şi a înviat pe cel mort. Deci Filostrat, sculîndu-se din moarte ca din somn, şi cunoscînd pe adevăratul Dumnezeu, de a Cărui milostivire s-a învrednicit, s-a aruncat la picioarele fericitei, zicînd: "Rogu-mă ţie, fericită Evdochia, adevărată roabă a adevăratului Dumnezeu, primeşte-mă pe mine cel ce mă pocăiesc şi iartă-mă că te-am mîhnit cu cuvintele mele viclene şi necurate căci am cunoscut cît de bun şi de puternic Stăpîn ai".

Fericita Evdochia i-a zis: "Mergi într-ale tale cu pace şi să nu uiţi facerile de bine ale lui Dumnezeu cele arătate spre tine, nici să te depărtezi din calea cea dreaptă a sfintei credinţe ce ai cunoscut-o şi pe care o făgăduieşti Dumnezeului meu".

Stăpînea atunci în ţara aceea împăratul Aurelian; nu acela care după acei ani a fost cezar al Romei, ci altul cu numele aceluia, care se supunea cezarului Romei. Către acela Evdochia a fost clevetită, pentru că adunîndu-se unii din cei mai mari, care fuseseră mai înainte în lume iubiţii ei slăviţi şi de mare neam, şi făcînd sfat, au scris împăratului o scrisoare, clevetind că Evdochia a dus cu sine într-un loc pustiu mult aur care se cădea vistieriilor împărăteşti. Şi-l rugau ca să li se dea o ceată de oaste care să meargă să afle pe cea fugită şi s-o întoarcă în cetate; iar aurul să-l ia spre paza poporului, de vreme ce ea s-a lipit de credinţa galileienească ce mărturiseşte pe un oarecare Hristos, şi aşa a necinstit pe zei cărora şi împăraţii li se închină.

Aurelian, auzind despre aurul cel mult, s-a învoit cu lesnire la fapta lor. Şi îndată, chemînd pe un sutaş, i-a poruncit ca, luînd ostaşi, să meargă să ia pe Evdochia împreună cu aurul, şi s-o aducă înaintea lui. Iar comitele, luînd trei sute de ostaşi, s-a dus spre pustia aceea unde era Evdochia şi mănăstirea de fecioare. Fiind ei pe cale, Domnul S-a arătat Evdochiei în vedere de noapte, zicîndu-i: "Mînia împărătească s-a ridicat asupra ta, însă nu te teme, că Eu totdeauna sînt cu tine". Iar după ce sutaşul s-a apropiat cu ceata sa de acea mănăstire fecioarească, văzînd zidurile, se opri aşteptînd noaptea, căci era la asfinţit; şi orînduia oastea ca să năvălească noaptea deodată asupra mănăstirii din toate părţile. Dar cînd erau să pornească spre zidurile mănăstirii îndată i-a împiedicat puterea cea mare şi nevăzută a lui Dumnezeu, încît ei n-au putut să pă-şească cîtuşi de puţin spre mănăstire, în toată noaptea aceea.

Făcîndu-se ziuă, vedeau zidurile mănăstirii, dar nu puteau să vină la dînsele; astfel trei zile şi trei nopţi ispitindu-se, nimic n-au sporit. Şi neştiind ei ce să mai facă, iată a năvălit asupra lor deodată un balaur mare, înfricoşat; iar ei, lepădîndu-şi armele, au fugit de frică. Şi măcar că au scăpat de dinţii balaurului, însă de veninul aceluia n-au scăpat. Căci fiind foarte vătămaţi de duhul cel purtător de moarte al balaurului, unii dintre dînşii au căzut deodată şi au murit, iar alţii, tăvălindu-se abia vii pe cale, erau aproape de moarte. Numai singur comitele cu trei ostaşi s-a întors la împăratul.

Împăratul, umplîndu-se de mînie, a zis către boieri: "Ce vom face fermecătoarei aceleia, care a ucis cu farmecele sale atît de mulţi ostaşi de-ai noştri? Căci nu se cuvine ca o faptă aşa rea să fie lăsată fără de pedeapsă".

Făcînd sfat, s-a sculat fiul împăratului, zicînd: "Eu voi merge cu mai multă putere de oaste şi, dărîmînd locaşul desfrînatei, voi aduce pe Evdochia aici". Învoindu-se împăratul cu toţi, a doua zi s-a dus fiul împăratului cu ostaşii, ca să strice locaşul acela pustnicesc şi să prindă pe Evdochia. Dar apropiindu-se el pe cale de un sat al tatălui său şi înserînd, a voit să rămînă acolo, căci era frumos locul de odihnă. Şi, după obiceiul tinerilor, sărind de pe cal, s-a lovit cu piciorul de o piatră şi şi-a rănit piciorul foarte încît pe mîinile ostaşilor a fost dus pe pat. Iar la miezul nopţii, nesuferind durerea ce se înmulţise, a murit; şi s-a întors oastea la împăratul, ducînd mort la dînsul pe fiul său.

Împăratul, văzîndu-şi deodată mort pe fiul său, a căzut de jale, apoi s-a strîns toată cetatea şi s-a făcut ţipăt, jelindu-se poporul de moartea fiului împăratului, şi însuşi împăratul murea de jale. Şi era acolo în popor şi Filostrat. Acela, apropiindu-se către cei ce erau aproape de împărat, le-a spus despre Evdochia, cum că este roabă a lui Dumnezeu şi nimeni nu poate s-o vatăme, de vreme ce o păzeşte pe dînsa puterea cerească. Iar de voieşte împă-ratul să-şi vadă fiul viu, să trimită cu cinste la dînsa rugăminte, ca să roage

pe Dumnezeul ei să-l învieze pe mort. "Căci eu - zicea Filostrat -, am cercat asupra mea puterea rugăciunii ei şi a lui Dumnezeu grabnică milostivire". Auzind acea vorbă şi puţin venindu-şi în putere împăratul şi ascultînd de la Filostrat cele ce i s-au întîmplat, a crezut celor povestite. Apoi îndată a trimis la fericita Evdochia pe tribunul său, cu numele Vavila, cu cinstită şi smerită scrisoare de rugăminte. Iar acela ajungînd la locaş, Sfînta Evdochia, cu smerenie luînd împărăteasca scrisoare şi, închinîndu-se pînă la pămînt, a zis: "Pentru ce împăratul scrie cartea sa către mine, care sînt săracă şi păcătoasă?"

Iar tribunul, pînă ce sfînta avea să citească împărăteasca scrisoare, s-a depărtat la oarecare loc deosebit al mănăstirii şi a aflat acolo o carte deschisă. Apoi, privind într-însa, a văzut scris aceasta: Fericiţi sînt cei ce cearcă mărturiile Tale, Doamne. Şi, citind pînă la sfîrşit psalmul acela, a adormit cu capul plecat pe carte. Şi a văzut în vis pe un tînăr luminat care, lovindu-l în coastă cu toiagul ce-l purta, i-a zis: "Scoală Vavilo, mortul te aşteaptă pe tine". Vavila, deşteptîndu-se, s-a spăimîntat de îngereasca arătare şi, alergînd, a spus aceea fericitei Evdochia; şi o ruga ca degrabă să-l elibereze pe el. Iar ea, chemînd pe toate surorile, a zis către dînsele: "Surorile şi maicile mele, ce mă sfătuiţi să fac faţă de cele ce scrie împăratul către a mea smerenie?" Iar ele, ca şi cu o gură, au zis: "Darul Duhului Sfînt te va povăţui pe tine. Scrie la împă-ratul ceea ce place lui Dumnezeu".

Fericita, rugîndu-se din destul, a şezut şi a scris la împăratul astfel: "Eu, o femeie proastă, nu ştiu pentru ce împărăţia ta ai voit a trimite la mine scrisoarea ta? Pentru că sînt ticăloasă şi plină de păcate. Şi mustrată fiind în conştiinţa mea de atît de multe fărădelegi ale mele, nu am îndrăzneală către Hristos, Dumnezeul meu a-L ruga să se milostivească spre tine şi să-ţi dea pe fiul tău viu. Însă nădăjduiesc la adevărata bunătate şi putere a Domnului meu, că, dacă tu cu toată inima vei crede întru adevăratul Dumnezeu, Cel ce înviază morţii şi vei crede în El cu neîndoire, va arăta spre tine şi spre fiul tău mila Sa cea mare. Pentru că nu se cuvine omului să cheme sfîntul şi înfricoşatul Lui nume şi să se roage pentru orice, dacă mai întîi nu va crede în El cu suflet curat.

Deci, dacă din tot sufletul vei crede, vei vedea puterea cea mare a lui Dumnezeu Celui fără de moarte, de milostivirea Lui te vei învrednici şi te vei îndulci de facerile de bine ale Lui". Acestea scriindu-le şi pecetluind scrisoarea cu trei semne de cruce, a dat-o trimisului şi l-a eliberat.

Iar tribunul, întorcîndu-se la împărat, nu i-a dat scrisoarea Sfintei Evdochia, ci mai întîi a pus-o pe pieptul mortului, chemînd cu mare glas numele lui Hristos. Şi îndată mortul a luat putere de viaţă, a deschis ochii şi a grăit; apoi s-a sculat ca din somn, viu şi sănătos, toţi mirîndu-se şi spăimîntîndu-se de acea preaslăvită minune. Atunci împăratul cu mare glas a strigat, grăind: "Mare este Dumnezeul creştinei Evdochia, adevărat şi drept este Dumnezeul creştinesc! Cu dreptate la Tine scapă mulţi şi prin dreapta credinţă fac minuni cei ce cred întru Tine, Hristoase, Doamne! Primeşte-mă şi pe mine, cel ce vin la Tine, căci cred în numele Tău cel sfînt şi mărturisesc că Tu eşti Unul, Adevăratul Dumnezeu sfînt şi bine-cuvîntat în veci".

Astfel, crezînd împăratul în Hristos Dumnezeu, s-a botezat de către episcopul cetăţii, împreună cu femeia sa, cu fiul cel înviat din morţi şi cu o fiică a lor anume Ghelasia, şi a făcut milostenii multe la săraci. Apoi fericitei Evdochia i-a trimis aur din destul pentru zidirea unei sfinte biserici şi a poruncit să se zidească cetate în locurile acelea unde vieţuia Sfînta Evdochia, şi adeseori scria către dînsa, trebuindu-i sfintele ei rugăciuni. Sporind împăratul întru sfînta credinţă şi în fapte bune, nu după multă vreme s-a odihnit întru Domnul, asemenea şi femeia lui. Iar fiul după aceea a fost făcut diacon, apoi, murind episcopul cetăţii aceleia, s-a făcut episcop în locul lui. Dar încă şi sora lui, Ghelasia, trecînd cu vederea deşertăciunea lumii şi fugind de nuntă, dîndu-se Domnului spre slujbă, s-a dus în taină, împreună cu doi eunuci ai săi, în mănăstirea Sfintei Evdochia şi a vieţuit acolo pînă la sfîrşitul său, slujind şi bineplăcînd lui Dumnezeu.

Apoi, întărindu-se legea elinească cea fărădelege a închinării la idoli, mulţi care slujeau în taină adevăratului Dumnezeu, fiind vădiţi de vrăjmaşii Lui erau siliţi spre aceeaşi pierzare.

Într-acel timp în cetatea Iliopolis era un ighemon anume Dioghen, rîvnitor al necuraţilor zei şi slujitor înfocat al acelora, prigonind mult pe cei ce se lepădau de închinarea idolilor. Acela voise să-şi ia femeie pe Ghelasia cea mai sus pomenită, fiică a împăratului. Iar tatăl ei, împăratul Aurelian, nu-l oprea, cîtă

vreme era în necredinţă. Iar după ce s-a luminat cu Sfîntul Botez, atunci n-a voit să-şi dea pe fiica sa unui bărbat necredincios, fără numai dacă ar primi şi el credinţa în Hristos. Apoi, nu după multă vreme, Aurelian murind în dreaptă credinţă, iar Ghelasia temîndu-se ca nu cumva să fie răpită cu sila spre nuntă de Dioghen, a fugit, precum s-a zis, în mănăstirea Cuvioasei Evdochia. Şi nimeni nu putea să ştie unde se ascunsese Ghelasia, fără numai se vorbea cum că la Evdochia se ascunde.

Deci, Dioghen ighemonul a trimis cincizeci de ostaşi ca să prindă prin ispitire pe Evdochia, ca pe o creştină. Dar mergînd ei pe drum, Evdochiei i s-a arătat Domnul, noaptea, zicîndu-i: "Fiică Evdochio, trezeşte-te şi stai în credinţă bărbăteşte, că a venit vremea ca să mărturiseşti numele Meu şi să preamăreşti slava Mea; iată ţi s-a gătit nevoinţa prin care să alergi. Vor năvăli asupra ta îndată nişte oameni înfricoşaţi ca nişte fiare, iar tu nu te tulbura şi nici nu te înspăimînta, că Eu voi fi cu tine împreună călător şi ajutător, întru toate nevoinţele şi ostenelile tale".

Sfîrşindu-se vedenia aceea, ostaşii au sărit noaptea peste zidul mănăstirii; care lucru simţindu-l cuvioasa, a ieşit la dînşii între-bîndu-i: "Ce vă trebuie de aici şi pe cine căutaţi?" Iar ostaşii au prins-o şi o întrebau despre Evdochia. Iar ea le-a făgăduit că îndată le va da în mîini pe Evdochia, numai să-i dea drumul puţin.

Deci, alergînd în biserică şi intrînd în Sfîntul Altar, a descoperit chivotul cu preacuratele şi de viaţă făcătoarele Taine ale lui Hristos şi, luînd o parte din ele, a ascuns-o în sînul său. Apoi, ieşind la ostaşi, a zis: "Eu sînt Evdochia! Pe mine să mă prindeţi şi să mă duceţi la cel ce v-a trimis pe voi!" Aceia prinzîndo, au dus-o pe ea la drum.

Noaptea era fără lună şi foarte întunecoasă, iar înaintea sfintei mergea un tînăr preafrumos şi luminat, ducînd lumină înainte şi luminînd calea ei. Acela era îngerul Domnului, pe care ostaşii nu-l vedeau şi nici lumina nu o vedeau, ci numai pe singură Evdochia o priveau. Însă ostaşii voiau să pună pe Evdochia pe cal, dar ea nu a voit, ci le-a răspuns: "Aceştia în căruţe şi aceştia pe cai, iar eu nădăjduind spre Hristos, Dumnezeul meu, pe jos, cu bucurie, voi merge". Ajungînd ei în cetate, a poruncit ighemonul să închidă pe Evdochia în temniţă, pînă a doua zi.

A treia zi, chemînd pe străjerul temniţei, l-a întrebat, zicînd: "N-a dat cineva bucate sau apă fermecătoarei aceleia?" Străjerul a răspuns: "Mă jur pe mila ta, stăpîne al meu, că nici mîncare, nici băutură nu i-a dat ei cineva. Însă am văzut-o, de cîte ori am privit-o, că era întinsă cu faţa pe pămînt, închinîndu-se, precum gîndesc, Dumnezeului său". Zis-a ighemonul: "Mîine de dimineaţă voi face cercetare şi judecată despre dînsa, că acum mă îndeletnicesc cu alte treburi".

Sosind a patra zi, Dioghen ighemonul a şezut la judecată şi a poruncit să-i aducă înainte pe Evdochia. Şi, văzînd-o pe ea cu chipul smerit, în haine proaste şi uitîndu-se în jos, a poruncit slugilor să-i descopere faţa ei. Şi îndată s-a luminat faţa cea descoperită a Cuvioasei ca fulgerul. Iar Dioghen, înspăimîntîndu-se de negrăita ei frumuseţe şi de cinstea feţii ei cea strălucită cu dumnezeiescul dar şi privind mult spre o frumuseţe ca aceea, slăbea tot cu gîndul. După aceea, întorcîndu-se către ai săi, a zis: "Mă jur pe zeul meu, Soarele, că nu se cade să dăm la moarte o frumuseţe ca aceasta cu raze de soare. Dar ce vom face, nu ştim".

Deci a zis către dînsul unul din cei ce şedeau cu el, îndrep-tător de lege: "Oare se pare măriei tale că frumuseţea ei este firească? Nicidecum, ci sînt fermecătoreşti năluciri. Oare nu ştii cît de mult pot fermecătorii? Cred că dacă fermecătoria se va izgoni, îndată nefrumuseţea firească se va arăta". Iar ighemonul a zis către fericita: "Spune-ne nouă mai întîi numele tău, neamul şi viaţa ta".

Sfînta, îngrădindu-se pe sine cu semnul Crucii, a zis: "Mă numesc Evdochia, iar de neamul meu şi de ce fel de viţă sînt, nu este trebuinţă a afla. Una este de trebuinţă a şti despre mine, cum că sînt creştină. Iar Ziditorul tuturor, cu negrăita Sa milă, de atîta dar al Său mă învredniceşte pe mine nevrednica, încît nu mă opreşte a mă numi roabă a Lui. De aceea mă rog ţie, o, ighe-moane, nu-ţi pierde în zadar vremea cu cuvinte deşarte, ci degrabă fă cu mine ceea ce v-aţi obişnuit a face cu ceilalţi creştini. Judecă, munceşte-

mă precum îţi place ţie şi mă dă la moarte; căci nădăjduiesc spre Hristos, Adevăratul Dumnezeul meu, că nu mă va trece cu vederea şi nici nu mă va lăsa".

Iar ighemonul i-a zis: "La a noastră întrebare, cu atît de multe cuvinte ai răspuns; dar cînd vom începe a te chinui cu multe răni, cît de multe vei grăi? Însă spune-ne nouă îndată, pentru ce ai lăsat cetatea şi pe zei fără de cinste trecîndu-i cu vederea, te-ai depărtat în locuri pustii şi ai dus împreună cu tine şi averea poporului, cu înşelăciune deşertînd vistieriile cetăţii?"

Sfînta a răspuns: "Pentru ce am lăsat cetatea cu un cuvînt voi răspunde: liberă am fost şi, ce am voit, aceea am făcut. Căci care lege opreşte pe omul liber să meargă oriunde va voi? Iar pentru aur cine mă întreabă? Voiesc ca să-mi stea de faţă cleve-titorul, căci îndată se va arăta că este deşartă clevetirea, şi minciuna înaintea adevărului se va stinge. Au doară avere străină am luat eu?" Şi făcîndu-se lungă dispută de amîndouă părţile, iar sfînta aflîndu-se nebiruită în cuvînt şi cu credinţa neschimbată, ighemonul a poruncit să o dezbrace pînă la mijloc şi patru bărbaţi să-i strivească coastele ei, pînă i se vor vedea măruntaiele.

Deci, aşa a muncit pe sfînta două ceasuri, dîndu-i crude dureri prin acele cumplite munci. Atunci iarăşi a zis către dînsa stăpînitorul: "O, femeie, fie-ţi milă de frumuseţea ta şi jertfeşte zeilor, ca să nu piară chipul cel bun şi frumuseţea ta". Zis-a sfînta către dînsul: "Dacă ai fi fost un om cunoscător, ca să judeci drept, ai fi cunoscut şi tu folosul tău, ca să crezi în adevăratul Dumnezeu, şi ţi-ar fi iertat fărădelegile tale ca un milostiv; dar fiindcă conşti-inţa ta te osîndeşte la moarte, de aceea te aşteaptă munca focului celui veşnic".

Atunci, mîniindu-se şi mai mult, ighemonul a poruncit s-o dezbrace de tot, s-o spînzure de un lemn şi s-o bată şi mai tare. Deci, dezbrăcînd-o ostaşii, au găsit cutiuţa cu partea preacuratului şi de viaţă făcătorului Trup al lui Hristos pe care ea o luase, ieşind din mănăstire. Apoi luînd-o slugile, neştiind ce este, au dat-o ighemonului; iar el deschizînd-o, îndată acea parte a preacuratului Trup al Stăpînului Hristos s-a prefăcut în foc şi în văpaie mare, care, înconjurînd pe slugile tiranului, i-a ars, vătămînd chiar şi umărul stîng al ighemonului. Iar el, căzînd la pămînt, striga de durere către soare, că pe acela îl avea el în loc de Dumnezeu, şi zicea: "Stăpîne soare, vindecă-mă, că îndată voi da focului pe fermecătoarea aceasta, căci ştiu că pentru dînsa mă pedepseşti, deoarece n-am pierdut-o pînă acum!"

Zicînd acestea, îndată a căzut peste el foc ca un fulger şi, arzîndu-i trupul ca un tăciune, l-a lăsat mort, încît cuprinse pe toţi frică şi spaimă. Iar unul din ostaşi a văzut pe îngerul lui Dumnezeu luminos stînd lîngă dînsa, ca şi cum îi vorbea la ureche şi o mîngîia. Apoi i-a acoperit umerii dezgoliţi şi pieptul cu o pînză mai albă decît zăpada. Ostaşul văzînd aceasta, s-a apropiat de sfînta şi a zis: "Cred şi eu în Dumnezeul tău! Primeşte-mă pe mine, cel ce mă pocăiesc, roaba Dumnezeului Cel viu!"

Fericita răspunse: "Să fie peste tine, fiule, darul întoarcerii celei bune, că, precum te văd, acum începi a vieţui ca un nou născut, şi de voieşti să te mîntuieşti, fugi departe de necredinţa cea de mai înainte". Grăit-a ostaşul: "Mă rog ţie, roaba Domnului, milostiveşte-te puţin şi spre ighemon şi-i cere de la Dumnezeul tău întoarcere în viaţă, ca prin tine să cunoască pe adevăratul Dumnezeu şi să creadă într-Însul".

Zicînd acestea, s-a apropiat de lemn şi a dezlegat-o. Iar sfînta muceniţă, plecîndu-şi genunchii, s-a rugat mult; după aceea s-a sculat şi a strigat cu mare glas: "Doamne, Iisuse Hristoase, Cel ce ştii tainele oamenilor, Cel ce ai întărit cerul cu cuvîntul şi toate le-ai făcut cu înţelepciune, porunceşte ca, prin voia Ta cea tare şi puternică, să învieze toţi cei arşi de focul cel trimis de la Tine; ca mulţi din cei ce sînt credincioşi să se întărească la sfînta credinţă iar necredincioşii să se întoarcă la Tine, Dumnezeul cel veşnic, pentru a se preamări preasfînt numele Tău în vecii vecilor".

După aceea, s-a apropiat de cei morţi şi fiecăruia, luîndu-l de mînă, îi zicea: "În numele Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce a înviat din morţi, scoală-te şi fii sănătos ca şi mai înainte". Şi aşa, unul cîte unul deşteptîndu-i şi sculîndu-i ca din somn, pe toţi i-a făcut vii cu puterea lui Hristos.

Făcîndu-se aceste preaslăvite minuni şi toţi privind la ele cu negrăită mirare şi spaimă, deodată s-a făcut ţipăt şi plîngere lîngă locul cel de judecată, pentru că la comitele Diodor, cel ce stătea acolo cu oastea, venise vestea despre moartea năprasnică a Firminei, femeia lui, care, înăbuşindu-se în baie, s-a lipsit de viaţă. Diodor, rupîndu-şi hlamida la vestea neaşteptată, fiind cuprins de mare jale şi tînguindu-se, alerga acolo unde i se spusese că îi este femeia moartă şi au alergat după dînsul mulţi din popor.

Apoi s-a dus acolo şi Diogen ighemonul, cel sculat din morţi, ca din somn, şi văzînd cu adevărat femeia cea moartă a comitelui, s-a întors la Sfînta Evdochia şi a zis către dînsa: "Cred cu adevărat că Dumnezeul tău este cu neasemănare mai mare şi mai puternic decît zeii noştri. Deci, dacă voieşti să înmulţeşti şi să întăreşti în mine această credinţă, care s-a început şi este încă slabă, mă rog ţie, vino cu mine la Firmina cea moartă, pe care dacă o vei scula din morţi, atunci nelepădîndu-mă, nici îndoindu-mă, voi crede desăvîrşit în Dumnezeul tău". A grăit lui Sfînta Evdochia: "Nu numai pentru tine va face Dumnezeu voia Sa, din nemăsurată milostivire, dar şi pentru toţi cei ce doresc să intre în Împărăţia Lui! Deci, să mergem unde zici şi Dumnezeu să ne ajute!"

Mergînd ei împreună cu poporul, i-au întîmpinat cei ce duceau patul cu trupul cel mort, şi Sfînta a poruncit să stea patul. Apoi, lăcrimînd, s-a rugat destul şi a luat de mînă pe cea moartă şi a zis cu mare glas: "Dumnezeule Cel mare şi veşnic, Doamne, Iisuse Hristoase, Cel ce eşti Cuvîntul Tatălui, prin Care se scoală morţii, binevoieşte, rogu-mă, să faci această mare minune, spre încredinţarea celor ce stau înainte; porunceşte Firminei să învieze şi dă-i duh de pocăinţă, ca să se întoarcă la Tine, Dumnezeul Cel pururea viu şi veşnic!"

Aşa rugîndu-se sfînta, îndată Firmina s-a sculat de pe pat şi tot poporul a strigat cu glas ca şi cu o gură, grăind: "Mare este Dumnezeul Evdochiei, adevărat şi drept este Dumnezeul creştinilor; te rugăm pe tine, roaba Dumnezeului Celui viu, mîntuieşte-ne şi pe noi, căci credem în Dumnezeul tău!"

Diodor, văzîndu-şi femeia sa vie, s-a umplut de negrăită bucurie şi, aruncîndu-se la picioarele cuvioasei, a zis: "Mă rog ţie, roaba lui Hristos, fă-mă şi pe mine creştin; căci acum am cunoscut cu adevărat cine şi cît de mare este Dumnezeul Căruia Îi slujeşti". Şi a fost botezat Diodor, femeia lui şi toată casa, în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh, cum şi mulţi din popor. Asemenea s-a botezat şi Dioghen cu toată casa sa, care a petrecut neschimbat în sfînta credinţă pînă la sfîrşitul său.

După acestea Cuvioasa Evdochia petrecea în casa lui Diodor după dorinţa lui, şi învăţa cuvîntul lui Dumnezeu pe creştinii cei din nou luminaţi. S-a mai întîmplat că, într-o grădină din apro-piere, un tînăr anume Zinon, care dormea la amiază, a murit, fiind vătămat de veninul unui balaur purtător de moarte. Iar maica acelui tînăr, fiind văduvă, se tînguia nemîngîiată pentru dînsul, că era singurul născut al ei. Înştiinţîndu-se despre aceea mieluşeaua lui Hristos, Evdochia, a zis lui Diodor: "Să mergem să mîngîiem pe văduva aceea care plînge; şi vei vedea minunata milostivire a Dumnezeului nostru". Deci mergînd, a găsit pe tînăr umflat foarte tare, şi învineţit de veninul balaurului.

Apoi zis sfînta către Diodor: "Acum este vremea să se arate credinţa ta ce o ai spre Dumnezeu. Roagă-te, ridicîndu-ţi ochii ini-mii sus, şi să înviezi pe mort". Diodor a răspuns: "Doamna mea, roaba lui Hristos, sînt nou în credinţă şi ochii inimii mele nu pot a-i întări în Dumnezeu, neclintit cu gîndire la El". Sfînta i-a zis: "Eu cred Dumnezeului meu cu neîndoire, că pe păcătoşii ce se pocăiesc îi ascultă şi le dă degrabă răspuns cererilor lor. Deci, cheamă cu tot sufletul pe Domnul Cel Atotputernic şi va face cu noi mila Sa".

Atunci Diodor, plecîndu-şi grumazul şi bătîndu-şi pieptul, a început cu lacrimi a grăi cu mare glas înaintea tuturor: "Doamne Dumnezeule, Care pe mine nevrednicul, păcătosul şi necredinciosul ai binevoit a mă chema la sfînta credinţă în Tine şi pe această cinstită a Ta roabă ai trimis-o la noi spre mîntuirea sufletelor noastre, auzi şi a mea păcătoasă şi nevrednică rugăciune, ştiind credinţa mea cea neschimbată şi neîndoită către Tine, şi porunceşte tînărului cel omorît de balaur să învie, întru slava Ta, ca şi de el şi de tot duhul să se preamărească sfîntul Tău nume în veci". Astfel rugîndu-se Diodor, a zis către cel mort: "În numele lui Iisus Hristos, Cel răstignit în zilele lui Pilat din Pont, scoală-te, Zinone!" Mortul îndată s-a

sculat, a pierit vineţeala trupului său şi s-a făcut trupul lui sănătos ca mai înainte. Şi toţi slăveau pe Dumnezeu, Făcătorul cerului şi al pămîntului, şi au crezut în El.

Vrînd să se ducă poporul, a zis către dînşii fericita mieluşea a lui Hristos, Evdochia: "Îngăduiţi puţin, fraţilor, căci încă mai are a se preamări Hristos, Mîntuitorul nostru!" Ascultînd-o poporul, sfînta s-a rugat către Dumnezeu, iar balaurul acela care-l vătămase pe tînăr, fiind izgonit de un foc minunat, fugea şuierînd înfricoşat, aruncîndu-se şi înfuriindu-se înaintea tuturor, dar s-a sfărîmat şi a pierit.

Atunci, toţi cei ce priveau la aceea, mergînd cu femeile şi cu copiii la episcopul Iliopolei, au primit Sfîntul Botez. Iar Cuvioasa Evdochia s-a întors la mănăstirea sa şi vieţuia în obişnuitele sale osteneli monahiceşti. Însă venea uneori şi în cetate, întărind pe credincioşi, iar pe necredincioşi încredinţîndu-i şi aducîndu-i la Hristos Dumnezeu.

Şi a trăit, după botezul ei, cam cincizeci şi şase de ani şi s-a sfîrşit prin chinuire astfel: Murind în creştineasca credinţă Dioghen ighemonul, a venit în locul lui alt ighemon, anume Vichentie, om mînios şi vrăjmaş creştinilor. Acela, auzind cele despre Cuvioasa Evdochia, a trimis ostaşi de i-au tăiat cinstitul ei cap. Şi astfel, Prea Cuvioasa Muceniţă Evdochia s-a sfîrşit prin tăiere de sabie, în luna lui martie, în ziua dintîi, întru Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Sfintei Domnina
(1 martie)

Aceasta s-a născut din părinţi dreptcredincioşi şi bogaţi. Din pruncie, afierosindu-se lui Dumnezeu, s-a dat vieţii pustniceşti şi celorlalte pătimiri ale trupului. Pentru că, făcîndu-şi o colibă lîngă grădina maicii sale, petrecea în ea, udîndu-şi faţa cu lacrimi necurmate; iar îmbrăcămintea ei era de păr, pentru că iubea haine ca acestea.

La cîntatul cocoşilor intra în sfînta biserică împreună cu toată mulţimea şi aduceau Stăpînului tuturor cîntare de laudă. Ca hrană avea linte muiată cu apă. Apoi toată osteneala o răbda, avînd trupul subţire şi slăbit; şi, cu dinadinsul învelindu-se, n-a văzut faţa cuiva; nici altul pe a ei, şi vorbea încet cu cei ce se întîmplau. În acestea petrecînd ziua şi noaptea, s-a suit către iubitul ei Mire, Hristos, prin faptele sale plăcute lui Dumnezeu.

Pătimirea Sfîntului Sfinţit Mucenic Teodot, Episcopul Cirenei
(2 martie)

În insula Ciprului este o cetate ce se numeşte Cirene. Într-acea cetate a fost episcop Sfîntul Sfinţitul Mucenic Teodot, fiind de neam din Galatia, născut din părinţi creştini şi crescut în învăţătura cărţii. El, din tinereţe deprinzîndu-se cu înţelepciune şi fapte bune, a mers în insula Ciprului, unde învăţa pe elini să lase rătăcirea şi înşelăciunea idolească, şi să creadă în Hristos, adevă-ratul Dumnezeu. Apoi pe mulţi întorcîndu-i, prin propovăduirea Cuvîntului lui Dumnezeu, de la necurăţia păgînească, i-a povăţuit la calea mîntuirii. Pentru aceea a fost ales episcop în cetatea Cirenei a Ciprului.

Atunci era prigonire mare înpotriva creştinilor, împărăţind păgînul Liciniu (308-324), iar în Cipru era ighemon Savin. Dorind sfîntul să fie muncit pentru Hristos, se certa cu îndrăzneală cu elinii, mustrînd rătăcirea lor şi propovăduind pe Hristos, adevăratul Dumnezeu.

Auzind despre aceea, ighemonul Savin a poruncit să-l prindă spre mucenicie. Înştiinţîndu-se arhiereul lui Dumnezeu de porunca ighemonului, n-a aşteptat să vină după dînsul. Ci îndată sculîndu-se, s-a dus singur la ighemon şi, stînd înaintea lui, i-a zis: "Iată cel pe care îl cauţi, eu sînt! Nu m-am ascuns de tine, nici nu sînt adus cu sila, ci de voia mea am venit. Căci adevărul, pe care nu se cade a-l ascunde, trebuie a-l arăta, adică pe Hristos, Dumnezeul meu, să-L propovăduiesc; iar necurăţia şi neputinţa păgînătăţii voastre s-o vădesc.

Dar nu este trebuinţă de multă arătare a neputinţei voastre, căci singură aceea vă arată a fi neputincioşi, căci sînteţi mai fricoşi decît broaştele, de vreme ce pentru un creştin s-a tulburat toată cetatea şi oastea păgînilor. Pentru că se tem diavolii de un om care este rob al lui Hristos şi se sîrguiesc ca nu cumva, scăpînd din mîinile voastre ale muncitorilor, să ridice asupra lor mai mare război şi să biruiască neputinţa lor, biruind prin cuvinte pe cei ce le slujesc lor, avînd nădejdea cea deşartă spre dînşii".

Ighemonul, nesuferind o mustrare ca aceasta, a poruncit îndată să bată fără de milă pe Sfîntul cu vine crude. Şi, fiind bătut multă vreme, grăia cuvîntul lui David: *Pe spatele meu au lucrat păcătoşii, îndelungat-au fărădelegea lor*. Încetînd slugile a-l bate pe mucenic, a zis către dînsul ighemonul: "Vezi ce ţi-a folosit ţie multa grăire şi îndrăzneala ta?" Răspuns-a Sfîntul: "De ai fi avut ochii tăi cei sufleteşti luminaţi, ţi-aş fi arătat ce mi-a folosit bărbăţia mea, pe care tu o numeşti îndrăzneală; ci de vreme ce eşti orb, pentru aceea nu poţi să-mi vezi bunătăţile ce-mi stau înainte; măcar dintr-aceasta să înţelegi, cum că eu căutînd cu sufletească privire la cereştile răsplătiri, cele gătite mucenicilor lui Hristos, sînt nemişcat în rănile cele luate de mine şi nu simt mucenicia; căci sufleteasca veselie cea întru Dumnezeul meu, biruieşte toate dure-rile trupeşti".

Savin ighemonul a zis: "Te mîndreşti, Teodote, ca să înşeli pe cei ce te aud, dar pe mine nu poţi să mă înşeli cu cuvintele tale. Căci pînă într-atîta voi munci trupul tău, pînă ce vei mărturisi stăpînirea zeilor noştri". A grăit Sfîntul: "Precum voieşti, ispiteşte-mă cu muncile; adună-ţi toată puternica ta meşteşugire spre trupul meu şi te înştiinţează de puterea ostaşului lui Hristos şi vei vedea cine va fi mai tare: cei ce mă muncesc pe mine, ori eu care port în mine pe Hristos?"

Ighemonul a zis: "Au nu ştii, cum că din poruncile împărăteşti am stăpînire asupra trupului tău, ca să-l sfărîm cu rănile şi să-ţi pierd tăria ta pînă în sfîrşit?" A răspuns sfîntul: "Unuia Dumnezeu, Acestuia Îi slujesc, Care m-a făcut mult mai presus decît împăraţii şi mult mai puternic decît boierii. Pentru aceea acum ca şi cu un rob grăiesc cu tine şi decît orice rob mult mai necinstit te socotesc pe tine şi nu ţin seamă de toate muncile, cu ajutorul Dumnezeului meu, Care ne-a învăţat să socotim toată dragostea lumească ca pe nişte paie, pleavă şi gunoi. Deci, să nu socoteşti că mă vei înfricoşa cu mîndria şi cu groaznicele tale îngroziri. Te lauzi cum că ai putere peste trupul meu. Dar o stăpînire ca aceea au şi tîlharii care trăiesc în pustietăţi. Căci, cînd prind pe cineva în cale, îl muncesc precum voiesc. Şi tu acum te socoteşti a fi puternic, nădăjduind în sabia ta cea fărădelege. Pentru că stăpînirea cea legiuită schimbînd-o în tiranie, pe desfrînaţi şi pe ucigaşii de oameni îi ierţi, iar munca cea vrednică a lor o aduci asupra bărbaţilor celor nevinovaţi şi dreptcredincioşi".

Atunci, mîniindu-se ighemonul foarte tare, a poruncit să-l spînzure pe mucenic pe lemnul cel de muncă şi cu unelte ascuţite să-i strujească coastele lui. Iar pătimitorul lui Hristos, fiind strujit şi răbdînd dureri, se ruga lui Dumnezeu, grăind: "Doamne, Iisuse Hristoase, Făcătorul a toată făptura cea văzută şi nevăzută, Cel ce ai prădat moartea, Cel ce ai stricat iadul, Cel ce pe Cruce ai omorît începătoriile şi puterile întunericului, Care ai vădit pe domnul veacului acestuia şi ai dăruit de sus putere Sfinţilor Tăi Apostoli şi fără de ispită i-ai păzit pe dînşii; Cel ce ai dat oarecînd tînărului David biruinţă asupra uriaşului Goliat şi ai schimbat văpaia în cuptorul Babilonului, ca să nu vatăme trupurile sfinţilor Tăi tineri, răcorindu-i cu rouă; Tu şi pe mine mă întăreşte în muncile acestea, căci ştii neputinţa omenească. Slabă este tăria noastră, şi se ofileşte ca o floare în puţină vreme. Pentru slava numelui Tău, Doamne, dă putere neputinţei mele şi risipeşte puterea celor ce se scoală asupra turmei Tale celei sfinte, ca să înţeleagă tot pămîntul că Tu eşti Dumnezeu preaînalt, Care dai tărie şi putere celor ce nădăjduiesc spre Tine".

Astfel rugîndu-se Sfîntul, suliţele ascuţite atîta îi strujiseră trupul, încît i se vedeau oasele goale. După aceea a poruncit ighemonul ca, luîndu-l de pe lemnul cel de muncă, să-l ducă în temniţă.

Deci Sfîntul, fiind dus spre temniţă, striga prin toată cetatea, grăind: "Cei ce mă vedeţi într-acest chip pătimind, să înţelegeţi că nu fără de nădejde pătimesc; căci pentru durerile muceniceşti am răsplătire de la Hristos Dumnezeu, spre Care eu nădăjduiesc. Că dacă un împărat pămîntesc vremelnic cinsteşte pe ostaşii săi, cei ce pentru dînsul cu bărbăţie şi cu vitejie se oştesc şi îşi varsă sîngele lor şi le dă vrednice daruri, iar celor ce mor la război, le pome-neşte numele cu zugrăveli, cu cît mai mult veşnicul Împărat dăruieşte cinste nevoitorilor Săi şi în viaţa cea de acum şi la Înviere, cînd îi va arăta părtaşi ai Împărăţiei Sale. Stau mărturie cinstitele moaşte ale sfinţilor mucenici care mai înainte s-au nevoit, şi care se cinstesc cu cucernicie de toţi credincioşii mai mult decît toate cele de pe pămînt, lucruri cinstite şi bogăţii. Iar prin cinstirea lor se închipuieşte cinstea şi slava care în cer li se dă de la Dumnezeu şi de la îngerii Lui sufletelor mucenicilor".

Acestea şi mai multe grăindu-le Sfîntul, mergea după dînsul tot poporul pînă la temniţă, în care a petrecut Sfîntul cinci zile; după aceea a fost adus iarăşi la întrebare înaintea ighemonului. Şi a zis ighemonul către mucenic: "Eu socotesc că nu-ţi este de trebuinţă mai multă pedeapsă, să te înţelepţeşti; destul îţi este munca cea dintîi, cred că te vei apropia acum spre cinstea zeilor noştri, amintindu-ţi de pătimirile cele dintîi; iar dacă vei petrece încă în nesupunere, apoi mă vei sili ca să aduc asupra ta şi mai grele munci. Drept aceea, ascultă-mă, şi te izbăveşte însuţi de muncile ce vor să-ţi vină".

Sfîntul Teodot a zis: "Nu cunoşti, de trei ori ticăloase, că chiar de s-ar fi strivit trupul meu de munci şi coastele mele ar fi sîngerat de răni, totuşi cu vitejie sînt gata şi acum a suferi de la tine toate cele ce se vor aduce asupra mea, pînă ce voi sfîrşi nevoinţa alergării mele, ca să primesc cununa dreptăţii care îmi este pusă înainte de Domnul meu, Iisus Hristos".

A zis ighemonul: "Nu pomeni aici pe Cel răstignit, căci defaimi locul acesta de judecată". Răspuns-a Sfîntul Teodot: "Nebunule şi plinule de toată necurăţia, tu, pomenind pe acei necuraţi zei ai tăi, oare nu socoteşti că defaimi locul acesta? Iar eu, deoarece pomenesc pe Cel întru tot curat, ca Stăpîn al meu, pe Iisus Hristos, Împăratul şi Domnul, tu cu greutate Îl asculţi şi huleşti, ca şi cum s-ar fi prihănit locul tău cel de judecată prin pomenirea numelui lui Hristos. Iată, se chinuieşte cugetul tău, numai la numirea preacurat numelui Său.

Dar şi diavolii care se cinstesc de voi aceasta o pătimeau, nesuferind muncile ce li se făceau prin vederea lui Hristos şi strigau: *Ce este nouă şi Ţie, Iisuse Nazarinene? Ce ai venit mai înainte de vreme să ne munceşti pe noi?* Nu este lucru de mirare, că nici tu nu suferi a auzi numele lui Hristos, deoarece eşti rudă a diavolilor de la strămoşii tăi, slujindu-le acelora şi urmîndu-le".

Savin ighemonul a zis: "Eu am socotit că tu vei fi mai blînd după muncile cele dintîi şi că mă vei asculta pe mine, cel ce te chem pe tine spre mîntuire; dar tu mai rău te-ai făcut. Ci, de-oarece rămîi neschimbat certîndu-te cu noi şi amăgindu-ţi inima ta, ca şi cum ai răbda pentru Hristos, iată o muncă nouă voi aduce asupra ta şi te voi birui şi-ţi voi arăta că nimic nu-ţi sporeşte nădejdea ta spre Hristos. Că nu-ţi va ajuta ţie înşelătorul Acela, spre Care, nădăjduind, te semeţeşti la munci".

Iar sfîntul mucenic a zis: "De aş fi răbdat aceasta pentru un om, apoi mai ticălos aş fi fost decît voi, cei fără de Dumnezeu şi nici o nădejde bună nu aş fi avut de viaţa ce va să fie. Dar pînă în sfîrşit nu aş fi suferit atît de mare muncă, dacă nu aş fi privit spre cereasca Împărăţie, în care mai multă plată voi primi de la Hristos, adevăratul Dumnezeu. Deci, pentru ce oare să nu rabd mai mari munci, cu ajutorul lui Hristos pentru veşnicele bunătăţi cele făgăduite? Vezi în mine ajutorul lui Hristos şi te încredinţează, cum că nădăjduiesc spre El. Pentru că, acoperindu-mă cu dumnezeiasca Lui mînă, nu mă tem de muncile tale şi nimic nu pătimesc cu greutate. Şi, deşi trupul de ţărînă pătimeşte, gîndul cel întărit în Dumnezeu rămîne neschimbat".

Atunci ighemonul Savin a poruncit ca să se aducă un pat de fier şi să-l întindă peste el pe sfîntul şi să se aprindă sub dînsul foc şi să pună dedesubt vreascuri şi paie. Iar după ce pătimitorul a răbdat şi această muncă, s-a minunat ighemonul şi a zis: "De unde se află la voi creştinii atîta nemilostivire? Pe cine puteţi a milui, voi cei ce singuri nu voiţi a vă milui pe voi? Sau către cine veţi fi înduraţi, neîndurîndu-vă de voi înşivă?" Sfîntul Teodot a zis: "Obiceiul iubirii de oameni nu-l ştii şi pentru milă grăieşti? Atunci îţi voi mulţumi ţie, cînd mă vei schimba pe mine din vremelnica viaţă şi mă vei elibera la cereasca Împărăţie. Dar voieşti a mă înălţa pe mine, căci, mai mult muncindu-mă, şi mai multă răsplătire îmi mijloceşti. Deci, dacă îţi este milă de mine, eliberează-mă prin felurite munci din această vremelnică viaţă. Adaugă-mi şi mai mari munci, ca acolo să mi se adauge cununa dreptăţii. Munceşte-mă pînă la moarte, ca desăvîrşit nevoitor să mă duc la Puitorul meu de nevoinţă, Hristos, ca toate sfintele îngereşti cete să mă pri-mească, bucurîndu-se şi veselindu-se".

Ighemonul a zis: "Eu te voi face desăvîrşit nevoitor, căci voi afla alte munci mai cumplite contra ta". Iar mucenicul lui Hristos a zis: "De ai fi ştiut bunătatea Dumnezeului meu, spre Care nădăjduiesc, cum că, pentru muncile acestea de puţină vreme, mă voi învrednici vieţii celei veşnice, tu însuţi ai fi voit să pătimeşti pentru El, precum pătimesc şi eu. Dar, de vreme ce au împietrit inimile voastre diavolii, cei ce se cinstesc de voi, şi nimic, după viaţa aceasta, nu nădăjduiţi, de aceea aţi căzut în înşelăciunea lumii acesteia, mai înainte cinstind cele vremelnice şi trecătoare, mai mult decît cele veşnice".

Acestea auzindu-le, ighemonul s-a înspăimîntat şi a zis: "Îmi spuneau unii de tine, cum că eşti simplu, dar eu te văd a fi priceput mare". Iar Sfîntul Teodot a răspuns: "Hristos grăind prin mine, care ritori pot să-mi stea împotrivă? Deci să ştii cum că bine ai auzit de la cei ce ţi-au spus despre mine că sînt nepriceput. Adevărat au zis. Însă darul Hristosului meu nevoindu-se împreună cu mine, precum mă învaţă a grăi, aşa şi muncile mă învaţă a răbda, uşurîndu-mi durerile în rănile ce le primesc".

Ighemonul a zis: "Nu te voi cruţa, Teodote". Răspuns-a Sfîntul: "Fă ce voieşti, că sînt gata la aceasta". Atunci ighemonul Savin a poruncit să-i bată piroane în picioarele lui şi să fie prigonit de ostaşi. Bătîndu-i piroane în picioare, el, ridicîndu-şi mîinile sale la cer, grăia: "Mulţumesc Ţie, Doamne al meu, Iisuse Hristoase, că pe mine nevrednicul m-ai învrednicit a fi părtaş patimilor Tale! De unde mi s-a adăugat mie, lepădatului, atît dar, căci iată acum la cer m-am suit? Mulţumesc Ţie, Mîntuitorul meu, că m-ai izbăvit de cei ce-mi prigonesc sufletul. Slăvească-se numele Tău, Stăpîne Hristoase, în trupul meu, că Tu îmi eşti viaţă, Fiule al lui Dumnezeu, şi a muri pentru Tine, dobîndă îmi este. Încredinţez Ţie pe cei ce pătimesc pentru numele Tău; fii lor ajutător. Potoleşte viforul acesta şi risipeşte pe cei ce se scoală asupra Bisericii Tale celei sfinte, ca în pace să Te laude pe Tine poporul Tău, în veci".

După aceea a grăit către creştinii cei ce îi stăteau de faţă: "A mea nevoinţă, fraţilor, acum se sfîrşeşte şi cununa îmi este aproape. Iată plata dreptăţii mele pe care mi-o va dărui mie Iisus Hristos. El S-a răstignit pentru mine, iar eu trupul mi l-am dat la răni pentru Dînsul! El a murit pentru mine, ca să mă izbăvească din stricăciune, iar eu mor pentru Dînsul, ca să mă învrednicesc Împărăţiei Lui! O, cît este de mare darul lui Hristos! că pentru pătimirea cea de puţin timp pentru El, veşnice şi negrăite bunătăţi răsplăteşte, mai mult decît măsura cea vrednică. *Nu sînt vrednice pătimirile vremii de acum, pe lîngă slava ce are să se arate întru noi*". Şi aşa, cu piroanele în picioare, alerga Sfîntul, fiind izgonit de ostaşi pe drum.

Mulţi din poporul elinesc, văzînd o răbdare ca a lui şi cuvintele cele ca mierea curgătoare ascultîndu-le, au crezut în Hristos şi îşi băteau joc de necuraţii idoli, iar pe tiran îl ocărau şi numele lui Hristos îl preamăreau. Aflînd de aceasta ighemonul Savin, a poruncit ca iarăşi să-l arunce pe Sfîntul Teodot în temniţă; căci zicea el: "Să nu se înşele poporul cu fermecătoarele lui învăţături". Deci, se sfătuia cu sfetnicii săi, cu ce moarte să piardă pe mucenic.

Trecînd multe zile, au început a i se înmulţi rănile şi toţi binecredincioşii creştini venind cu mahrame curate, i le ştergeau. După aceasta marele Constantin, biruind pe Maxenţiu cu puterea Crucii (312) şi dăruind libertate tuturor creştinilor (313), a venit poruncă de la dînsul să înceteze prigonirea şi cei ţinuţi în legături pentru Hristos să fie liberi.

Auzind de aceasta Sfîntul Teodot s-a mîhnit foarte tare căci dorea să moară în munci pentru Hristos. Deci, fiind eliberat, s-a dus la cetatea sa, Cirene, şi, petrecînd după pătimire doi ani pe scaunul său, a adormit întru Domnul. Şi a luat îndoită cunună, a arhieriei şi a muceniciei, din mîna Domnului nostru Iisus Hristos, Care încununează pe nevoitorii Săi cu slavă veşnică. Căruia şi noi de ne-am învrednici, cu rugăciunile Sfîntului Sfinţitului Mucenic Teodot şi cu darul lui Hristos, Căruia se cuvine slava, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Pomenirea Sfîntului Mucenic Troadie
(2 martie)

Troadie a fost copilul din Neocezareea pe care l-a văzut pătimind cu prooroocească vedere Sfîntul Grigorie al Neocezareei, ascunzîndu-se de prigonire într-un oarecare munte din pustie. Pentru că odată, săvîrşindu-şi obişnuitele sale rugăciuni către Dumnezeu, se făcu minune şi, tulburîndu-se foarte, a stat nemişcat şi tăcut multă vreme, ca şi cum ar fi căutat la oarecare vedenie.

După vreme destulă s-a luminat cu faţa şi, umplîndu-se de bucurie, a început a mulţumi lui Dumnezeu cu mare glas şi a cînta cîntare de prăznuire, grăind: *Bine este cuvîntat Domnul, Care nu ne-a dat spre vînare dinţilor lor*. Şi l-a întrebat diaconul: "Care este pricina, părinte, despre schimbarea aceasta a ta, că acum eşti tulburat şi apoi vesel?"

Sfîntul răspunse: "Am văzut, fiule, o vedenie minunată: un copil mic luptîndu-se cu un diavol mare şi, biruindu-l, l-a trîntit la pămînt". Diaconul n-a înţeles cele grăite, şi a zis sfîntul iarăşi: "Era un oarecare copil creştin, cu numele Troadie, care, fiind adus la judecată înaintea tiranului, după multe munci grele, a fost ucis pentru Hristos şi s-a dus la ceruri dănţuind.

Deci, mai întîi mă tulburam, căci mă temeam să nu-l biruiască muncile şi să se lepede de Hristos. Dar acum, văzîndu-l că-şi săvîrşeşte nevoinţa muceniciei şi se duce la cer, mă bucur!" Diaconul, auzind acestea, se minuna cum Sfîntul vede cele ce se fac de departe, ca şi cum ar fi aproape.

Pomenirea Sfinţilor patru sute patruzeci de Mucenici
(2 martie)

Aceştia au pătimit în Italia de la longobarzi. Despre ei scrie Sfîntul Grigorie Dialogul, papă al Romei, în cartea III, cap. 27 şi 28, zicînd: Mai înainte de aceşti cincisprezece ani, precum mărturisesc cei ce au fost atunci, pe patruzeci de lucrători de pămînt robindu-i longobarzii, care năvăliseră asupra stăpînirii Romei, îi sileau să mănînce cu dînşii din cărnurile cele jertfite idolilor. Dar ei n-au voit a se atinge de mîncărurile cele necurate, măcar că vedeau pedeapsa cea cu moartea, pentru că au iubit veşnica viaţă mai mult decît pe cea vremelnică. Şi, pentru că stăteau cu credinţă în a lor mărturisire, toţi au fost junghiaţi.

Deci toţi s-au făcut mucenici pentru Hristos, ca să nu mîhnească pe Ziditorul lor cu gustarea din cele jertfite idolilor, primind mai bine să-şi sfîrşească viaţa prin sabie.

În acea vreme şi pe alţii, ca la patru sute de suflete, i-au prins longobarzii. Aceştia au adus spre jertfă diavolului un cap de capră, după obiceiul lor şi, jucînd împrejur, cîntau cîntece urîte. Apoi, plecîndu-şi grumazii, se închinau şi se rugau acelui cap de capră, şi sileau pe robiţii lor să facă la fel ca dînşii.

Atunci toată mulţimea celor robiţi şi-au ales mai bine, prin moarte vremelnică, să cîştige viaţa cea fără de moarte, decît să asculte porunca lor şi, închinîndu-se împreună cu dînşii diavoleştei jertfe, să trăiască viaţă nelegiută. Căci grumazul pe care îl închinau totdeauna Ziditorului lor, n-au voit să-l plece zidirii. Pentru

aceasta, prinzîndu-i vrăjmaşii şi aprinzîndu-se cu mare iuţime, pe toţi i-au ucis cu săbiile, deoarece n-au putut să-i aibă părtaşi înşelăciunilor lor.

Pomenirea Cuviosului Agaton
(2 martie)

Preacuviosul părintele nostru Agaton a murit în schitul pustiei Egiptului. Acesta, cînd era să se săvîrşească, a petrecut trei zile, stînd cu ochii în sus nemişcaţi. Iar fraţii care şedeau lîngă dînsul, l-au întrebat, zicînd: "Părinte Agatoane, de ce priveşti aşa?" Grăit-a lor acela: "Stau înaintea judecăţii lui Hristos". Zis-au lui părinţii: "Au doară şi tu te temi de judecată?" Preacuviosul Agaton răspunse: "Am petrecut în paza poruncilor Domnului, după puterea mea. Dar, fiind om, cum să ştiu dacă lucrul meu este plăcut lui Dumnezeu?" Zis-au lui fraţii: "Nu nădăjduieşti spre lucrurile tale cele bune pe care le-ai făcut plăcînd lui Dumnezeu?" Sfîntul răspunse: "Nu nădăjduiesc, pînă ce nu voi întîmpina pe Însuşi Dumnezeu. Că alta este judecata lui Dumnezeu şi alta a oamenilor". Zicînd aceasta, şi-a dat duhul în mîinile lui Hristos.

Pătimirea Sfinţilor Mucenici Eutropiu, Cleonic şi Vasilisc
(3 martie)

După săvîrşirea pătimirii şi după mucenicescul sfîrşit al Sfîntului Mucenic Teodor Tiron în cetatea Amasiei, au rămas ţinuţi în temniţă pentru Hristos tovarăşii lui, ostaşi şi prieteni de aproape, Eutropiu, Cleonic şi Vasilisc, nepotul său. Ighemonul Puplie, care a muncit pe Sfîntul Teodor, pierise, fiind ucis de mînia lui Dumnezeu; şi în locul lui a venit un altul cu numele Asclipiodot, de neam din Frigia, cumplit cu obiceiul şi cu mintea fără de Dumnezeu, făcînd multe răutăţi poporului creştin.

Căci îi era dată lui stăpînire asupra creştinilor de la împăratul Maximian (286-305) ca să-i silească la jertfa idolească, iar pe cei ce nu s-ar supune, să-i piardă cu cumplite munci. Acela, şezînd la judecată cu sfetnicii săi, a chemat pe Evlasie, păzitorul de cărţi şi i-a poruncit să citească faptele cele petrecute mai înainte ale judecăţii. Deci, citindu-se pătimirea lui Teodor Tiron, toţi s-au minunat de răbdarea acelui bărbat.

Deci a zis ighemonul către Evlasie: "Unde sînt tovarăşii lui Teodor care au fost pomeniţi în această carte?" Răspuns-a Evlasie: "Sînt păziţi în temniţă împreună cu alţi legaţi". După aceea ighemonul, văzînd capiştea cea arsă de Sfîntul Teodor, a necuratei lor zeiţe, ce se numea Ira, "maica zeilor", a răcnit ca un leu asupra tovarăşilor lui Teodor care rămăseseră. Şi îndată a poruncit să trimită ostaşi la temniţă, ca să aducă la el pe Sfinţii Mucenici Eutropiu, Cleonic şi Vasilisc.

Eutropiu era frate de o mamă cu Cleonic, de neam din Capadocia, iar Vasilisc era nepot al Sfîntului Teodor şi se născuse în Amasia. Iar pentru dragoste, toţi aceşti trei se numeau fraţi. Mergînd ostaşii la temniţă, au zis străjerului temniţei: "Dă-ne pe tovarăşii lui Teodor". Iar acela, intrînd înăuntru, a zis către sfinţi: "Sculaţi-vă, iată a venit vremea voastră, pe care ziua şi noaptea cu dorire aţi aşteptat-o, căci vă cheamă ighemonul; dar vă rog să nu mă uitaţi întru buna voastră mărturisire". Acestea le grăia străjerul temniţei, deoarece şi el crezuse că Domnul este cu dînşii, de vreme ce îi vedea ziua şi noaptea rugîndu-se, cum şi minunile lui Dumnezeu care se făceau; apoi lumina cea negrăită care îi strălucea, şi temniţa care, de multe ori, singură de la sine se deschidea.

Sfinţii, sculîndu-se, ieşeau cu bucurie; iar ceilalţi care rămîneau legaţi plîngeau, căci se lipsesc de tovărăşia sfinţilor mucenici. Sfîntul Eutropiu le-a zis: "Nu plîngeţi, fraţii mei, că iarăşi ne vom vedea unul

cu altul; ci rugaţi-vă Domnului nostru Iisus Hristos, ca să ne învrednicească să ne sfîrşim prin chinuire pentru El, şi să înceteze elineasca închinare, ca astfel să se umple lumea de darul Domnului".

Aşa mîngîind sfinţii pe cei legaţi, au ieşit cu ostaşii. Şi Sfîntul Eutropiu, care era foarte frumos la chip şi înţelept în cuvinte, cînta, grăind: *Iată acum ce este bun şi ce este frumos, decît numai a locui fraţii împreună*. Şi se făcu glas din cer către dînsul, zicînd: "Nu te voi despărţi de fraţii tăi, pînă ce toţi veţi veni la Teodor şi vă veţi odihni în sînul patriarhului Avraam şi în lumina celor vii".

Fiind aduşi sfinţii mucenici, stăteau înaintea ighemonului cu feţele luminoase. Şi i-a întrebat ighemonul: "Pentru ce feţele voastre sînt vesele, ca şi cum n-ar fi stat o vreme aşa de lungă în legăturile temniţei, ci ca după o veselie de toate zilele, aşa sînt de luminoase?" Fericitul Eutropiu a răspuns: "Cu adevărat, ighemoane, în toate zilele ne veseleşte Hristos al nostru, cercetîndu-ne cu darul Său şi se împlineşte la noi acea scriptură: "Inima veselindu-se, faţa înfloreşte".

Ighemonul a zis: "Cum îţi este numele?" Sfîntul a zis: "Numele meu cel plăcut este creştin, iar de părinţi sînt numit Eutropiu". Ighemonul, momindu-l, i-a zis: "Cu adevărat, te văd nobil la obicei şi la chip frumos, şi, precum mi se pare, mulţi ani ai învăţat filosofia". Sfîntul a răspuns: "În duhovniceasca filosofie m-am deprins de la Domnul meu Iisus Hristos, spre care am nădejde că poate o să mă facă şi acum înţelept în răspunsuri împotriva întrebărilor voastre".

Zis-a ighemonul: "Ascultă-mă, Eutropiu. Încredinţează pe cei ce sînt cu tine să se supună poruncii împărăteşti şi să aducă jertfe zeilor. Iar eu voi scrie despre tine la împăraţi şi aceia te vor pune voievod şi-ţi vor da în stăpînire această ţară şi ca pe un domn al ţării te vor cinsti; cu multe bogăţii te vor îmbogăţi şi cu adevărat cu lucrul vei cunoaşte că este bine a asculta pe împăraţi şi a te supune poruncii acelora.

Iar dacă acestor cuvinte ale mele nu te încredinţezi, apoi trupul tău, sfărîmîndu-l în bucăţi, îl voi arunca la cîini şi la fiare, spre mîncare; iar rămăşiţele oaselor tale cu foc le voi arde şi praful îl voi arunca în rîu. Şi să nu socoteşti că trupul tău, luîndu-l creştinii, îl vor unge cu mir ca pe un sfînt. Deci, supune-te şi jertfeşte zeilor, sau măcar spune înaintea poporului că te supui şi voieşti a jertfi, pentru că toţi caută la tine, luînd aminte la învoirea ta cea de la sfîrşit. Nu întoarce de la zei pe cei ce voiesc să le aducă jertfe, ca să nu aduci hule asupra ta. Iar dacă continui să huleşti vom aduce asupra ta şi asupra celor ce sînt cu tine, munci necinstite şi cumplite".

Sfîntul Eutropiu a răspuns ighemonului, zicînd: "Încetează a bîrfi unele ca acestea, fiule al diavolului şi moştenitor al gheenei. Încetează de a amăgi pe slugile lui Dumnezeu, vrăjmaş al lui Dumnezeu, izgonitule din veşnicile bunătăţi, lipsitule din moştenirea raiului, legatule veşnic al iadului celui mai de jos. Încetează de a grăi cele necuvioase, gunoiule, zidule şi îngrădire a lucrurilor celor bune, iar de lucruri rele povăţuitor şi începător de înşelăciune. Şi ce îţi voi zice mai mult, nu ştiu. Vicleanule om, îmi făgăduieşti vremelnică cinste şi bogăţii care rămîn aici. Ce folos am din acelea, care sînt începătura desfătărilor celor vătămătoare de suflet, maică a înfrumuseţării şi a desfrînării, pricina jertfirii şi a uciderii şi rădăcină a tuturor răutăţilor? Ce folos a aflat din bogăţiile pămînteşti şi din cinste Puplie, cel ce a fost ighemon mai înainte de tine, care a muncit pe Sfîntul Teodor şi care este îngropat acum sub pămînt în iad, în focul nestins şi între viermii neadormiţi? Dar şi asupra ta nu va zăbovi a veni mînia lui Dumnezeu, care te va pierde de pe pămînt, păgînule în fărădelege. Şi încă mă îngrozeşti cu munci cumplite, cu sabie, cu foc şi cu fiare?

Dar nu nădăjdui, o, nebunule, că mă vei înfricoşa cu îngroziri şi mă vei sili cu răni spre nedumnezeire. Pentru că a pătimi pentru Hristos, Dumnezeul meu, îmi este cel mai dorit lucru, mai mult decît toate doririle, de vreme ce Acela ne este nouă bogăţie, cinste, putere şi slavă; şi nu ne depărtăm de El, nici eu şi nici aceşti fraţi ai mei. Ci vom răbda pentru Mîntuitorul nostru, Care este Începătorul vieţii, adevăratul voievod nebiruit, Care izbăveşte pe cel ce-L cheamă din multe ispite şi Care şi pe noi are putere a ne izbăvi din mîinile tale".

Acestea auzindu-le ighemonul, s-a umplut de mînie şi a poruncit să-l bată peste gură pe sfîntul, zicîndu-i: "Necuviinciosule, eşti chemat să aduci jertfă zeilor, iar nu să ne ocărăşti". Şi, începînd a-l bate tare, îndată s-au uscat mîinile celor ce-l băteau. Iar cele ce se făceau şi se grăiau la acea întrebare de judecată, toate se scriau din porunca ighemonului. Apoi, văzînd scriitorii uscarea mîinilor celor ce băteau, s-au înspăimîntat şi au lăsat scrierea. Iar un oarecare dintre credincioşi stătea în popor şi scria.

Deci a zis ighemonul către mucenic: "Te vei închina zeilor, ca să fii viu? Sau, neînchinîndu-te, voieşti ca îndată să te dau morţii?" Răspuns-a Sfîntul Eutropiu: "Nu mă voi închina nesimţitorilor zei, precum faci tu, fiind nesimţitor, ci mă voi închina Dumnezeului meu şi Aceluia Îi voi aduce jertfă de laudă, care este rodul buzelor mele. Căci Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, grăieşte prin gura lui David: *Idolii neamurilor argint şi aur, lucruri de mîini omeneşti, gură au şi nu vor grăi, ochi au şi nu vor vedea, mîini au şi nu vor pipăi,* picioare şi toate mădularele asemănării omeneşti le au nesimţitoare. Drept aceea, adaugă: *Asemenea lor să fie, cei ce îi fac pe ei şi toţi cei ce nădăjduiesc spre dînşii.* Deci tu, fiind orb şi surd, voieşti să mă atragi şi pe mine într-aceeaşi pierzare? Dar eu nu mă voi depărta de la Domnul meu Iisus Hristos".

Ighemonul a zis către Sfinţii Cleonic şi Vasilisc: "Voi, ce ziceţi? Aduceţi jertfe zeilor, ca să fiţi vii? Sau voiţi ca, împreună cu Eutropiu, în aceleaşi munci să cădeţi?" Iar Sfinţii Cleonic şi Vasilisc au răspuns: "Precum crede fratele nostru Eutropiu, cel întărit pe piatra credinţei în Iisus Hristos, astfel şi noi credem şi ne întărim în Tatăl şi în Fiul şi în Sfîntul Duh. Şi, precum Eutropiu pătimeşte pentru Hristos, aşa şi noi împreună cu dînsul, voim a pătimi. Că nu va putea diavolul să ne despartă pe noi, pe care ne-a însoţit Hristos cu sfînta credinţă şi cu dragostea Sa. Căci precum o sfoară, fiind împletită în trei, nu se rupe, astfel şi noi, aceşti trei, vom rămîne tari. Şi, precum Preasfînta Treime este nedespărţită, asemenea şi noi sîntem nedespărţiţi cu credinţa şi nedeosebiţi cu dragostea. Deci, grăbeşte să ne munceşti pe noi cu munci mai mari, pentru că mergem la chemarea Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia tu îi eşti vrăjmaş".

Acestea zicînd ei, ighemonul a poruncit ca pe fiecare să-l întindă cîte patru ostaşi şi să-l bată cu vine crude, fără cruţare; şi atît de mult au fost bătuţi sfinţii, încît carnea lor şi sîngele cădeau pe pămînt. Iar ei, răbdînd cu vitejie, se rugau lui Dumnezeu. Şi puteai vedea cumplită muncă; iar răbdătorii de chinuri, cu ajutorul lui Hristos, se arătau ca şi cum nimic n-au pătimit. Sfîntul Eutropiu grăia în rugăciunea sa: "Dumnezeule, Atotţiitorule, Preabunule şi milostive, nu ne trece cu vederea. Stăpîne, Cel ce mîntuieşti pe cei drepţi şi sprijineşti pe cei păcătoşi; Cel ce întorci pe cei necredincioşi şi îndreptezi pe cei îndărătnici; Cel ce mîntuieşti pe cei înţelepţi şi înveţi pe cei fără de minte, Tu, Cel ce ai legat pe diavolul şi ai dezlegat pe om; Ajutătorule al celor ce sînt în legături şi în munci; Izvorule al bunătăţii şi Mîntuitorul sufletelor noastre; Începătorule al pătimirilor şi Dătătorule de răbdare bărbătească în chinuri; dă-ne răbdare în rănile acestea, pentru cununa mucenicească cea desăvîrşită şi vino spre ajutorul nostru, precum ai venit şi la robul Tău Teodor şi i-ai ajutat. Arată oamenilor răutatea diavolului şi a Ta bunătate; iar prin ajutorul Tău cel întru tot puternic, arată aceasta tuturor, cum că noi cu adevărat pe Tine Unul Te avem Împăratul nostru, Iisuse Hristoase şi Ţie Unuia ne închinăm, slăvindu-Te pe Tine cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în veci". Iar Sfîntul Cleonic cu Vasilisc au zis: "Amin!"

Şi îndată s-a făcut cutremur mare, încît s-a cutremurat tot divanul; şi cei ce cădeau obosiţi şi înspăimîntaţi s-au depărtat, iar sfinţii au fost dezlegaţi cu mînă nevăzută şi stăteau întregi. Şi li s-a arătat lor Domnul împreună cu îngerii şi cu Sfîntul Teodor. Şi a zis Sfîntul Eutropiu către Domnul: "Te laud pe Tine, Stăpînul meu, Hristoase, că aşa degrabă m-ai auzit. Dar cine sînt eu, ca Domnul meu să vină la mine?" Şi iarăşi Sfîntul Eutropiu a zis către Sfinţii Cleonic şi Vasilisc: "Vedeţi că Împăratul nostru Iisus Hristos, stă cu Sfîntul Teodor în multă slavă?" Şi au zis: "Îl vedem". Iar Sfîntul Teodor, cel ce s-a arătat cu Domnul, a zis: "Frate Eutropiu, s-a auzit rugăciunea ta şi iată Mîntuitorul a venit întru ajutorul vostru, ca încredinţaţi să fiţi pentru veşnica viaţă". Şi a grăit către dînşii Însuşi Domnul: "Cînd vă muncea pe voi, acolo am stat şi Eu înaintea feţii voastre, căutînd la pătimirea voastră. Şi, de vreme ce începătura muceniciei cu bărbăţie aţi răbdat-o, de aceea vă voi fi vouă ajutor, pînă ce veţi săvîrşi nevoinţa voastră şi se vor scrie numele voastre în cartea vieţii". Astfel zicînd, Domnul S-a făcut nevăzut, împreună cu Sfîntul Teodor.

Iar ostaşii care munceau pe sfinţi, au strigat către ighemon: "Ne rugăm ţie, stăpîne, scapă-ne de lucrul acesta, căci noi nu putem să muncim mai mult pe oamenii aceştia". Zis-a ighemonul, arătînd cu degetul spre sfinţi: "Iată, vrăjitorii aceştia fac o nălucire oarecare şi înfricoşează pe ostaşi". Iar mulţi din popor, care se învredniciseră vedeniei celei dumnezeieşti, strigau către ighemon, zicînd: "Nu sînt năluciri, nici vrăjitorii, ci Dumnezeul creştinesc ajută robilor Săi! Căci noi am văzut viu pe Împăratul Hristos şi pe Teodor cel ce a murit demult şi am auzit glas îngeresc!" Ighemonul a răspuns: "Eu nimic n-am văzut şi nici n-am auzit vreun glas". A zis către dînsul Sfîntul Eutropiu: "Bine zici, că n-ai văzut dumnezeiasca arătare, nici n-ai auzit cereştile glasuri, pentru că nu vezi cu ochii cei sufleteşti; căci diavolul, domnul veacului acestuia, ţi-a orbit inima ta. Se împlineşte cu tine proorocia lui Isaia, care zice: *Cu urechile sale greu a auzit şi ochii săi şi-a închis*".

Acestea auzindu-le ighemonul şi văzînd poporul tulburat, a poruncit să lege pe sfinţi şi să-i ducă în temniţă. Intrînd acolo isfinţii mucenici, s-au bucurat cei legaţi, văzîndu-i pe dînşii, şi au cîntat pătimitorii lui Hristos, grăind: *Ajutorul nostru este în numele Domnului, Cel ce a făcut cerul şi pămîntul.*

Mîncînd ighemonul într-acea zi cu sfetnicii săi, grăia cu dînşii: "Ce vom face oamenilor acelora, nu ştiu? Căci toată cetatea se tulbură printr-înşii. Vouă ce vi se pare?" Iar unul din sfetnici a zis: "Ucide-i pe ei degrabă, rogu-mă ţie; căci de vei întîrzia a-i pierde pe dînşii, apoi toată cetatea se va depărta de la zei şi se va duce în urma lor! Mai ales pe Eutropiu, care este mai limbut, nu-l lăsa atît să vorbească". Iar ighemonul a zis: "Acum şi cu rugăminte şi cu îngroziri l-am sfătuit pe el spre închinarea zeilor, iar el a hulit şi pe zei şi pe împăratul, şi pe mine m-a defăimat. Să-l mai chemăm singur şi cu rugăminte să-l încredinţăm. Şi, de ne va asculta, vom da mulţumită milostivilor zei; iar de nu, apoi desăvîrşit îl vom da pe el morţii".

Aceasta zicînd, îndată a trimis ostaşi ca să aducă la dînsul pe Eutropiu din temniţă. Şi, intrînd Sfîntul Eutropiu la ighemon pe cînd prînzea, i-a zis ighemonul: "Voieşti ca pe tine singur să te duc cu cinste în locaşul zeilor noştri şi să le aduci jertfe?"

Sfîntul Eutropiu a răspuns: "Viu este Domnul Dumnezeul meu, că nici prin cuget nu-mi trece să mă depărtez de la credinţa lui Hristos, cea întărită pe neclintita piatră". Şi poruncea ighemonul mucenicului să şadă împreună cu cei ce prînzesc, dar el nu voia. Şi iarăşi îi ziceau cei ce şedeau: "Şezi, Eutropie, împreună cu noi, de mănîncă şi bea şi ascultă pe voievod". Sfîntul a răspuns: "Să nu-mi fie mie, robul lui Hristos, să şed împreună cu necuraţii, pentru că grăieşte proorocul David: *Fericit bărbatul, care n-a umblat în sfatul necredincioşilor şi pe scaunul pierzătorilor n-a şezut*. Şi iarăşi: *N-am şezut în adunarea deşertăciunii şi nu voi intra cu călcătorii de lege*. Şi iarăşi, alt prooroc vesteşte: *Ieşiţi din mijlocul lor şi vă deosebiţi, grăieşte Domnul. Să nu vă atingeţi de necurăţia lor, că Eu vă voi primi pe voi*. Şi Scriptura grăieşte iarăşi: "Cel ce umblă cu sfinţii, se va sfinţi, iar cel ce umblă cu necuraţii, este părtaş al lor"".

Ighemonul a zis: "Erai mai bun la obicei mai înainte, Eutropiu, iar acum te arăţi a fi rău cu obiceiul". Sfîntul răspunse: "Nu sînt rău cu obiceiul, dar păzesc poruncile lui Dumnezeu pentru că, dacă tu te sîrguieşti a păzi poruncile împăraţilor pămînteşti, cu atît mai mult eu, slujind Împăratului Cel ceresc şi fără de moarte, mă sîrguiesc a-I păzi poruncile". Ighemonul zise: "Tu, împreună cu mine, fără tovarăşii tăi, să aduci dimineaţă jertfe zeilor, ca poporul, văzîndu-te că te închini zeilor, să se încredinţeze spre a nu se depărta de la dînşii, ci să-i cinstească cu jertfe".

Sfîntul Eutropiu răspunse: "Necredinciosule, voieşti ca în turma lui Hristos să fiu povăţuitor al pierzării? Să nu fie una ca aceea, pentru că grăieşte Domnul meu: *De va sminti cineva pe unul din cei mici, care cred în Mine, mai bine este să-şi lege o piatră de moară de grumazi şi să se înece în adîncul mării*. Şi iarăşi zice: *Nu puteţi sluji lui Dumnezeu şi lui Mamona, căci ce împărtăşire este luminii cu întunericul?* Sau ce legătură are Biserica lui Dumnezeu cu idolii?"

Acestea auzindu-le ighemonul, a poruncit să aducă înaintea lui aur şi haine de multe feluri şi de mare preţ, iar argint o sută cincizeci de litre. Şi a zis: "Mă jur pe toţi zeii şi pe dragostea nebiruiţilor împăraţi, că ţi le

voi da ţie pe acestea şi mai multe decît acestea, numai să zici dimineaţă către popor: "M-am plecat ighemonului!" Iar după aceea, roagă-te Dumnezeului tău precum voieşti şi primeşte toate acestea".

Sfîntul Eutropiu a zis: "Viclene înşelător şi şarpe rău, nu vei ispiti pe robul lui Dumnezeu, pentru că scris este: *Ce folos este omului de ar dobîndi lumea toată, iar sufletul îşi va pierde?* Sau: *Ce va da omul în schimb pentru sufletul său?* Precum fratele tău Iuda, iubind argintul, şi-a pierdut sufletul, aşa vei pieri şi tu cu dînsul! Dar ce întîrzii de nu ne ucizi? Căci să ştii, că nimic nu ne va despărţi de dragostea lui Hristos!" Ighemonul, luptîndu-se cu dînsul în cuvinte multă vreme şi momindu-l, apoi văzînd pe mucenic că nu i se supune nicidecum, ci mai rău îl ocărăşte şi pe zei îi necinsteşte, fiind noaptea pe la cîntatul cocoşilor şi vreme de odihnă, a zis către slugi: "Duceţi pe Eutropiu în temniţă şi-l legaţi împreună cu soţii lui, căci lucrul cel rău nu se va schimba niciodată şi nu poate a fi bun".

Sfîntul ieşind, grăia către ighemon: "Răsad al vicleşugului, care nu faci rod al dreptăţii, vei fi degrabă tăiat şi în foc aruncat! În tine, pămîntule, grîul nu va creşte, ci numai neghine şi spini, deoarece sufletul tău l-a dobîndit satana şi a semănat într-însul seminţele sale cele rele!" Şi zicînd acestea, s-a dus.

Intrînd în temniţă, a găsit pe Sfinţii Cleonic şi Vasilisc rugîndu-se cu genunchii plecaţi şi toată noaptea s-au rugat pentru dînsul. Deci, făcîndu-se dimineaţă, ighemonul a voit să aducă jertfă la zei cu tot poporul; şi a poruncit crainicului să strige, ca să se adune tot poporul în capiştea Artemidei cu jertfe. Apoi adunîndu-se poporul, a venit şi ighemonul, fiind aduşi şi Sfinţii mucenici Eutropiu, Cleonic şi Vasilisc, după porunca ighemonului. Şi, săvîrşindu-se închinarea la idoli de toţi cei ce erau acolo, căci unii aduceau tămîie spre jertfă, iar alţii vite necuvîntătoare, ighemonul a zis: "Eutropiu, apropie-te împreună cu tovarăşii tăi şi jertfeşte zeilor ca să nu mori rău".

Iar Sfîntul Eutropiu cu prietenii săi au început a grăi: "Doamne, Dumnezeule, Atotţiitorule şi veşnice, Cel ce eşti Preacurat, neschimbat, Care în cer locuieşti şi pe pămînt Te slăveşti, Cel ce ai întărit cerul, ai întemeiat pămîntul, ai făcut munţii, Cel ce numeri mulţimea stelelor şi le chemi pe nume, luminează-ne şi pe noi din înălţimea Ta; Cel ce ai izbăvit odată pe sfinţii tăi, pe cei trei tineri, din cuptorul Babilonului şi ai mîntuit pe Sfîntul Daniil din gurile leilor; Cel ce ai eliberat de la moarte pe roaba Ta Susana şi pe Sfînta Tecla ai păzit-o de foc şi de fiare; Cel ce ai fost cu Sfîntul Teodor în pătimirile lui; Tu fii împreună şi cu noi şi, venind la locul acesta, arată-Ţi puterea şi pierde toată elineasca îndrăcire; fă ca în locul acesta creştinii să-Ţi aducă jertfe fără de sînge, Ţie, adevăratul Dumnezeu, că Tu eşti Părinte al Domnului nostru Iisus Hristos şi Ţie se cuvine slava, Unuia născut Fiului Tău şi Sfîntului Tău Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin".

Zicînd acestea sfinţii, s-a făcut tunet şi cutremur mare, încît şi temelia capiştei s-a clătinat, şi au fugit toţi de la capişte împreună cu ighemonul, fiind cuprinşi de mare frică, ca să nu moară, iar idolul Artemidei a căzut şi s-a sfărîmat în mici bucăţi. În acel cutremur s-a auzit glas de sus, grăind către sfinţi: "S-au auzit rugăciunile voastre. De acum locul acesta va fi biserica de rugăciune a creştinilor". Şi se veseleau sfinţii întru Domnul.

Potolindu-se cutremurul, toţi, după un ceas lăsînd frica, s-au întors şi, stînd la judecată, scrîşneau din dinţi asupra sfinţilor. Apoi a poruncit să se aducă pucioasă şi smoală, pe care să le fiarbă în trei căldări şi să le toarne peste trupurile mucenicilor. Şi a poruncit să înfigă în pămînt nişte pari tari şi să pună în ei pe sfinţi. Să le răstignească mîinile, legîndu-le de pari, una de un par şi alta de altul.

Făcîndu-se aceasta şi fierbînd căldările mult, Sfîntul Cleonic a grăit către Sfîntul Eutropiu: "Să ne rugăm lui Dumnezeu, frate, că mare nevoie ne stă astăzi înainte!"

Şi s-au rugat, grăind: "Doamne, Iisuse Hristoase, acum vino în ajutorul nostru şi arată puterea Ta, căci puterea noastră este slabă! Tu ne întăreşte în răbdarea muncii acesteia". Şi au adus slugile căldările ce fierbeau cu smoală şi cu pucioasă, ţinîndu-le cu mîinile de torţile de fier. Iar Sfîntul Eutropie a zis către slugi: "Domnul să întoarcă lucrul vostru asupra voastră".

Acestea zicînd, îndată, cu puterea lui Dumnezeu, şi-au dezlegat ucenicii mîinile de la pari şi, singuri luînd cu mîinile lor căldările ce fierbeau, le-au turnat peste piepturile lor; şi, vărsîndu-se smoala de pe trupurile lor pe pămînt, curgea ca apa pe marmură; şi, întorcîndu-se asupra slugilor, i-au ars pe dînşii pînă la oase, dar sfinţii n-au avut nici o vătămare. Aceasta văzînd-o ighemonul, se mira mult şi se înspăimînta, încît vrajă creştină o socotea.

După aceea a poruncit la alte slugi cu unghii de fier să îi strujească şi cu muştar amestecat cu sare şi cu oţet să le ude rănile lor, iar sfinţii răbdau toate acestea cu vitejie. Şi Sfîntul Eutropie, fiind în munci, a grăit către ighemon: "Necuratule şi urîtule în faţa slavei lui Dumnezeu, îngrijeşte-te de mai mari munci, pentru ca mai multă pătimire, şi mai mari cununi să luăm de la Stăpînul nostru!"

Cu aceste cuvinte mai mult se întărîta tiranul şi poruncea slugilor să-i muncească şi mai aspru. Iar sfinţii grăiau: "Sîrguieşte-te, întru tot, necuratule, ca să ne izbăveşti din faţa ta; căci dorim ca izbăvindu-ne de tine, să vedem faţa Dumnezeului nostru Iisus Hristos". Astfel fiind munciţi sfinţii multă vreme şi sfîrşindu-se acum ziua, ighemonul a poruncit să-i arunce iarăşi în temniţă şi să-i pună în obezi. Iar sfinţii se rugau în temniţă, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, nu ne lăsa pe noi, pînă ce vom trece viforul chinuirii, pînă vom scăpa de pierzătorul acesta ighemon şi vom ajunge la limanul cel lin, unde nu este durere, nici întristare, nici suspinare".

Astfel rugîndu-se ei, la miezul nopţii li S-a arătat Domnul, zicîndu-le: "Amin, grăiesc vouă! De vreme ce v-aţi dat pentru Mine la moarte, veţi lua veşnică viaţă împreună cu sfinţii". Cu o cercetare ca aceasta a Domnului fiind mîngîiaţi mucenicii, s-au întărit şi mai mult cu credinţa.

Făcîndu-se dimineaţă, a venit iarăşi ighemonul la judecată şi, punînd înainte pe sfinţi, le-a zis: "V-aţi învăţat a vă închina şi a aduce jertfe zeilor? Sau voiţi a muri rău?" A răspuns Sfîntul Eutropiu: "Oare n-ai auzit de la noi de multe ori, o, pierzătorule întunecat, orbule şi nesimţitorule, cum că nu ne vom închina, nici vom aduce jertfe surzilor şi muţilor diavoli?" Aceasta auzind-o ighemonul, a osîndit pe Sfîntul Eutropiu împreună cu Sfîntului Cleonic la răstignire, dînd asupra lor o hotărîre ca aceasta: "Pe Eutropiu, dascălul vrăjitorilor, şi împreună cu dînsul şi pe alt vrăjitor, anume Cleonic, care n-au ascultat de porunca marilor împăraţi, ci au mărturisit creştineasca credinţă, porunceşte alesul divan să-i răstignească, iar Vasilisc cu ceilalţi legaţi, să mai fie ţinuţi în temniţă".

Acestea auzindu-le Sfîntul Vasilisc, a strigat către ighemon: "Dă şi pentru mine hotărîre spre moarte, căci nu voiesc să rămîn fără tovarăşii mei, ci cu dînşii să mor şi doresc ca împreună să stau înaintea lui Hristos, Dumnezeul nostru". Zis-a ighemonul: "Jur pe zeii mei, deoarece aţi făcut între voi înţelegere ca să nu vă lăsaţi unul de altul, de aceea nu vă voi pierde pe toţi trei odată, ca astfel să se strice legătura voastră şi să nu vi se îndeplinească dorinţa ce aţi avut".

Iar Sfîntul Eutropiu a zis: "Cu adevărat, eşti mai sălbatic decît toate fiarele şi mai vîrtos decît toţi cei necuvîntători tu eşti necuvîntător, cel ce desparţi însoţirea cea bună, care este nedespărţită cu dragostea şi cu credinţa. Dar îţi va răsplăti ţie degrabă Dumnezeu şi vor înflori florile cele pline de dar şi vor da rod Bisericii lui Dumnezeu".

Acestea zicîndu-le Sfîntul Eutropiu, a fost scos cu Sfîntul Cleonic din cetate, unde erau cruci pregătite pentru dînşii. Şi toată cetatea venea după dînşii, nu numai creştinii, ci şi elinii. Văzîndu-şi sfinţii mucenici crucile, au zis: "Doamne, Dumnezeul nostru, Iisuse Hristoase, Te lăudăm şi-Ţi mulţumim că ne-ai făcut pe noi a fi vrednici de moarte pe cruce şi ne-ai asemănat pe noi răstignirii Tale celei de voie! Deci, învredniceşte-ne de cununa dreptăţii, ca împreună cu Tine pătimind, cu Tine să ne şi preamărim, întru Împărăţia Ta! Însă ne rugăm Ţie şi pentru Sfîntă Biserica Ta, alinează viforul păgînilor celor ce se scoală asupra robilor Tăi şi dăruieşte de acum pace neamului creştinesc!"

Astfel rugîndu-se sfinţii, i-au răstignit ostaşii pe crucile lor. Şi s-a făcut glas din cer către pătimitorii pentru Hristos, chemîndu-i pe dînşii întru odihna veşnică. Iar Sfinţii Mucenici Eutropiu şi Cleonic, cu rugăciune şi-au dat sufletele lor în ziua a treia a lunii lui martie. După aceasta doi cucernici bărbaţi din

Amasia, cetăţenii Conit şi Velonic, au rugat pe ighemon ca să le dea voie să ia trupurile mucenicilor, şi nu i-a oprit pe dînşii ighemonul. Deci a luat Velonic trupul Sfîntului Eutropiu şi, ungîndu-l cu mir, l-a dus cu cinste la un sat al său, departe ca la optsprezece stadii de la cetate. Iar trupul Sfîntului Cleonic l-a luat Conit şi, ungîndu-l cu miruri, l-a dus cu cinste la satul ce se numea Chima. Şi se săvîrşeau la locurile acelea vindecări la mormintele mucenicilor, întru slava lui Dumnezeu. Iar Sfîntul Vasilisc, rămînînd închis în temniţă, a petrecut în legături vreme destulă. După aceea, pierind ighemonul Asclipiodot şi după dînsul punîndu-se Agripa, cu sabia a fost tăiat şi Sfîntul Vasilisc în douăzeci şi două de zile ale lunii mai, în care se cinsteşte pomenirea lui, întru slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Viaţa Cuviosului Părintelui nostru Gherasim de la Iordan (4 martie)

Cuviosul Gherasim, lauda pustnicilor, era de neam din părţile Lichiei. Din tinereţe, avînd cuget dumnezeiesc, s-a îngrădit cu frica lui Dumnezeu. Primind sfinţitul chip monahicesc, mai întîi s-a dus în cea mai dinăuntru pustie a Tebaidei din Egipt şi, acolo vieţuind cu plăcere de Dumnezeu o vreme oarecare în nevoinţe duhovniceşti, s-a întors iarăşi la Lichia, în patria sa. După aceea a venit în Palestina, pe la sfîrşitul împărăţiei lui Teodosie cel Tînăr (408-450), şi s-a sălăşluit în pustia Iordanului, în care strălucea ca o stea luminoasă cu razele cele pline de fapte bune. Acolo a făcut o mănăstire lîngă rîul Iordanului.

În zilele petrecerii lui în Palestina, împărăţind Marchian şi cu Pulheria (450-457), s-a făcut în Calcedon al patrulea Sinod a toată lumea (451) al Sfinţilor Părinţi, împotriva lui Dioscor, răucredinciosul patriarh al Alexandriei, şi a lui Eutihie arhimandritul, care ziceau că este numai o fire în Domnul nostru Iisus Hristos, şi pe care i-au afurisit Sfinţii Părinţi.

După sinodul acela s-au sculat unii eretici care huleau sinodul ce se făcuse, ca şi cum printr-însul ar fi lepădate dogmele dreptei credinţe, iar învăţătura lui Nestorie ar fi înnoită.

Unul din aceia a fost un oarecare Teodosie, cu chipul monah, dar cu obiceiul vrăjitor, ţinînd de reaua credinţă a lui Eutihie. Acesta, venind în Ierusalim, a tulburat toată Palestina, amăgind nu numai pe cei simpli, ci pe mulţi sfinţi şi pe împărăteasa Evdochia, văduva, care fusese soţia împăratului Teodosie cel Tînăr şi care, în acea vreme, locuia în Ierusalim. Cu ajutorul ei şi al multor monahi palestinieni înşelaţi de el, au izgonit pe fericitul Iuvenalie, patriarhul Ierusalimului, de pe scaun, iar Teodosie monahul însuşi a răpit scaunul. Iar cei ce erau nemişcaţi întru dreapta credinţă, aceia, prin neliniştea ce li se făcea de mincinosul Teodosie, s-au dus în pustietăţile cele mai dinăuntru: la început s-a dus Cuviosul Eftimie cel Mare, iar după dînsul şi ceilalţi sfinţi.

Într-acea vreme, s-a amăgit cu înşelăciunea eretică şi Cuviosul Gherasim. Însă voind Dumnezeu, degrabă s-a îndreptat, precum scrie despre acesta Chiril al Ierusalimului, în viaţa Cuviosului Eftimie: "A fost atunci, în pustia Iordanului un sihastru, care nu de mult venise din Lichia, anume Gherasim, care toate rînduielile vieţii monahiceşti le trecuse şi bine se nevoise asupra necuratelor duhuri.

Acela, biruind şi izgonind pe diavolii cei nevăzuţi, a fost împiedicat şi amăgit de diavolii cei văzuţi, adică de eretici, căci a căzut în eresul lui Eutihie. Auzind de Cuviosul Eftimie, de a cărui slavă a faptelor bune se umpluseră urechile tuturor, a mers la dînsul, fiind el atunci în pustia ce se numeşte Ruva. Văzîndu-l, mult s-a folosit, sălăşluindu-se împreună cu dînsul multă vreme. Avînd pe deplin învăţătura dreptei credinţe, a lepădat vătămarea eretică şi s-a întors la dreapta credinţă, căindu-se foarte mult de înşelăciunea sa de mai înainte". Aceasta povesteşte Chiril despre dînsul.

După aceasta Preasfinţitul Iuvenalie iarăşi şi-a luat scaunul său; căci dreptcredinciosul împărat Marchian a trimis să prindă pe acel mincinos patriarh Teodosie, ca să-şi ia pedeapsă după faptele sale. Iar el, înştiinţîndu-se despre aceea, a fugit la muntele Sinai şi, ascunzîndu-se, s-a făcut neştiut. Deci, iarăşi a răsărit în Ierusalim şi în toată Palestina dreapta credinţă, încît mulţi care fuseseră amăgiţi cu eresul, s-au întors din nou la dreapta credinţă. Iar împărăteasa Evdochia, cunoscînd greşeala sa în credinţă, s-a pocăit foarte, lipindu-se iarăşi de Biserica credincioşilor.

Mănăstirea Cuviosului Gherasim era departe de Sfînta cetate a Ierusalimului ca la treizeci şi cinci de stadii, iar de rîul Iordanului ca de o stadie. În aceasta primea pe cei noi începători, iar părinţilor celor desăvîrşiţi le dădea în pustie chilii sihăstreşti. Erau sub mîna lui în pustie nu mai puţin de şaptezeci dintr-aceşti vieţuitori, cărora le era dată rînduiala vieţii de Cuviosul Gherasim, astfel: Cinci zile pe săptămînă fiecare şedea în pustniceasca sa chilie, singur, în tăcere, avînd oarecare lucru de mîini; mînca puţină pîine uscată, pe care o aducea cu sine din mănăstire, apă şi curmale; iar a gusta vreo fiertură nu le era slobod; nici foc nu-i lăsa să aprindă în chiliile lor, ca nici cu cugetul să nu dorească ceva în acele cinci zile.

Sîmbăta şi Duminica toţi veneau în mănăstire şi se adunau în biserică la Sfînta Liturghie şi se împărtăşeau cu Preacuratele şi de viaţă făcătoarele Taine ale lui Hristos. După aceea, intrînd în trapeză, mîncau fiertură şi beau puţin vin, întru slava lui Dumnezeu. Apoi fiecare îşi aducea lucrul mîinilor sale, pe care îl lucrase în cele cinci zile, şi-l punea înaintea Cuviosului. Duminica după-amiază, iarăşi fiecare se ducea la pustniceasca sa chilie, luînd puţină pîine şi curmale şi un vas cu apă, cum şi mlădiţe de finic, pentru împletit coşniţe. Şi atît de mare le era sărăcia, încît fiecare nu avea nimic altceva, decît numai o haină veche ce-i acoperea trupul, o rogojină pe care se odihnea şi un vas de lut cu apă. Şi aveau poruncă de la părintele lor ca, ieşind din chilie, să nu-şi închidă uşa, ci să lase chilia deschisă, ca oricine ar fi voit să intre şi să ia ce i-ar plăcea din acele lucruri, să nu fie oprit. Toţi aveau o inimă şi un suflet, încît fiecare dintre dînşii zicea că nimic nu este al său, ci toate sînt de obşte.

Se mai povesteşte şi aceasta: Unii din acei părinţi pustnici, venind la Cuviosul Gherasim, îl rugau ca să le poruncească să aprindă uneori lumînare în sihăstreştile lor chilii, pentru citirea de noapte, iar uneori să aprindă şi foc ca să-şi încălzească apă pentru trebuinţa lor. Sfîntul le răspundea: "De voiţi să aveţi foc în pustie, veniţi de petreceţi în mănăstire, împreună cu noii începători, căci eu niciodată nu voi lăsa să se facă foc în locaşurile pustniceşti, în toate zilele vieţii mele!"

Auzind cei din Ierihon de o viaţă aşa de aspră a pustnicilor, care erau sub mîna Sfîntului Gherasim, şi-au făcut obicei ca, în toate sîmbetele şi Duminicile, să vină la locaşul Cuviosului Gherasim şi să aducă îndestulare de hrană şi vin şi toate cîte erau de trebuinţă mănăstirii. Cuviosul Gherasim atît era de postitor, încît în Sfîntul şi Marele Post nimic nu gusta pînă la luminata zi a Învierii lui Hristos, decît numai îşi întărea trupul şi sufletul cu Sfînta Împărtăşanie a dumnezeieştilor Taine.

Lîngă acest cuvios povăţuitor a petrecut în singurătate şi fericitul Chiriac, precum se află scris în viaţa lui, unde se zice: "Eftimie Cuviosul a primit cu dragoste pe Chiriac cînd a venit la dînsul, văzînd într-însul, prin proorocie, darurile lui Dumnezeu care erau să fie în el. Apoi degrabă l-a îmbrăcat în schimă cu mîinile sale şi l-a trimis la Iordan, la Sfîntul Gherasim, fiindcă marele Teoctist se dusese către Domnul.

Sfîntul Gherasim, văzînd pe Chiriac tînăr, i-a poruncit să vieţuiască în mănăstirea de obşte şi să slujească la ascultări. Iar Chiriac se arăta gata la toate ostenelile, se îndeletnicea în slujbele mănăstirii toată ziua şi stătea la rugăciune toată noaptea, avînd rar puţin somn. Iar postul lui era că gusta la două zile pîine şi apă. Cuviosul Gherasim văzînd o înfrînare ca aceea la vîrsta lui tînără, se minuna şi îl iubea.

Sfîntul Gherasim avea obicei în Sfîntul şi Marele Post, să meargă în pustia cea mai adîncă, ce se numea Ruva, în care se sălăşluia cîteodată şi Cuviosul Eftimie. Deci, iubind pe fericitul Chiriac pentru înfrînarea lui cea mare, îl lua cu dînsul la pustie. Acolo Chiriac se împărtăşea în toate Duminicile cu Sfintele Taine din mîinile lui Gherasim, şi petrecea în linişte pustnicească pînă la Duminica Stîlpărilor; apoi se întorcea în mănăstire cu mult folos în suflet. După cîtăva vreme, Cuviosul părintele nostru Eftimie a murit, a cărui

mutare Cuviosul Gherasim a cunoscut-o pe cînd şedea în chilia sa, pentru că a văzut pe îngerii lui Dumnezeu înălţînd la cer cu bucurie sufletul Cuviosului Eftimie.

Deci sculîndu-se, a luat pe Chiriac şi s-a dus în lavra lui Eftimie şi l-a găsit adormit întru Domnul. După ce a îngropat cinstitul lui trup, s-a întors în chilia sa, împreună cu iubitul său ucenic Chiriac. Acestui mare plăcut al lui Dumnezeu i-a slujit o fiară necuvîntătoare, ca un om cu pricepere, din care pricină fericiţii părinţi Ioan Evirat şi Sofronie sofistul scriu aşa în Limonar: Am venit în lavra lui ava Gherasim, care era departe ca de o stadie de la Iordan. Iar monahii care vieţuiau acolo ne-au spus despre ava Gherasim că, umblînd el prin pustiul Iordanului, l-a întîmpinat un leu bolnav, care i-a arătat piciorul în care intrase un ghimpe mare, încît i se umflase piciorul. Leul se uita spre stareţ cu ochi blînzi şi, deşi nu spunea cuvinte fiind necuvîntător, însă cu chip smerit ruga pe stareţ să-l vindece. Stareţul, văzîndu-l că este într-o nevoie ca aceea, a şezut şi, luînd piciorul fiarei, a scos spinul. Apoi curăţindu-i rana bine, a învăluit-o cu un petec şi i-a dat drumul. Iar leul, după ce s-a vindecat, nu l-a mai părăsit pe stareţ, ci, ca un ucenic, umbla după dînsul ori unde se ducea, încît se mira stareţul de recunoştinţa cea bună a fiarei. De atunci îl hrănea stareţul, dîndu-i uneori pîine, iar alteori linte.

Părinţii aveau în lavră un catîr cu care îşi aduceau apa de la sfîntul Iordan, pentru trebuinţa fraţilor. Stareţul a poruncit să dea catîrul în seama leului, să umble cu el şi să-l pască pe lîngă rîul Iordanului. Într-una din zile, păscînd leul pe catîr, s-a dus de lîngă dînsul o depărtare cam mare şi a adormit la soare. Trecînd din Arabia un om cu cămile, a văzut catîrul singur fără păstorul lui, şi l-a prins şi l-a luat într-ale sale. Leul deşteptîndu-se şi căutînd catîrul, nu l-a găsit; apoi a venit la ava Gherasim trist şi mîhnit că pierduse catîrul. Stareţul, gîndind că leul a mîncat catîrul, i-a zis: "Unde este catîrul?" Iar el stînd ca omul, tăcea, căutînd în jos. Stareţul i-a zis iarăşi: "Oare l-ai mîncat? Bine este cuvîntat Domnul, că nu te vei duce de aici şi tot lucrul care îl făcea catîrul, tu îl vei face, slujind la trebuinţa mănăstirească!" De atunci, din porunca stareţului, puseră deasupra leului sarcina ce se punea pe catîr, adică un vas mare, cu care se aducea apă în mănăstire de la Iordan.

Într-una din zile, a venit la stareţ un ostaş oarecare, pentru rugăciuni. Văzînd pe leu aducînd apă şi aflînd pricina, i-a fost milă de el şi a dat trei galbeni părinţilor ca să cumpere un catîr pentru trebuinţa lor, iar pe leu să-l elibereze de o robie ca aceea. S-a făcut aşa, adică s-a cumpărat alt catîr pentru slujba mănăstirească, iar pe leu l-a eliberat. După puţină vreme, neguţătorul acela din Arabia care luase catîrul trecînd iarăşi cu cămilele la sfînta cetate a Ierusalimului să vîndă grîu, avea cu el şi catîrul acela. Şi după ce a trecut Iordanul, din întîmplare, l-a întîmpinat leul, care, văzînd pe catîr împreună cu cămilele, l-a cunoscut. Apoi deodată răcnind, s-a repezit la dînsul. Neguţătorul şi cei care erau cu dînsul, văzînd leul, se înspăimîntară şi fugiră; iar leul, prinzîndu-l de frîu cu gura, cum era obiceiul lui mai înainte, ducea catîrul împreună cu trei cămile legate una după alta, încărcate cu grîu, bucurîndu-se foarte şi mugind, că a aflat catîrul pe care-l pierduse, şi l-a adus la stareţ.

Cuviosul stareţ zîmbind, a zis către fraţi: "În zadar am ocărît leul, crezînd că a mîncat catîrul!" Şi a numit leul Iordan. De atunci, adeseori venind leul la stareţ şi luînd hrană de la dînsul, nu s-a despărţit de lavră cinci ani. Iar după ce Cuviosul Gherasim s-a dus către Domnul şi s-a îngropat de către părinţi, după a lui Dumnezeu purtare de grijă leul nu s-a aflat atunci în lavră. Venind după puţină vreme, îşi căuta stareţul său. Iar Savatie, ucenicul lui Gherasim, văzînd leul, a zis către dînsul: "Iordane, stareţul nostru ne-a lăsat sărmani şi s-a dus către Domnul!"

Apoi îi dădu hrană, zicîndu-i: "Ia şi mănîncă!" Dar leul nu voia să primească hrană, ci lua aminte adeseori încoace şi încolo şi căutîndu-şi stareţul, adică pe Cuviosul Gherasim, răcnea foarte tare, mîhnindu-se. Iar Savatie şi ceilalţi bătrîni îl mîngăiau, zicîndu-i: "S-a dus stareţul către Domnul, lăsîndu-ne pe noi!" Dar nu puteau să-l potolească din strigare; şi cu cît ei socoteau a-l mîngîia prin cuvinte, el cu atît mai mult se tînguia şi făcea mare strigare, răcnind şi schimbînd glasuri şi cu faţa şi cu ochii, arătîndu-şi mîhnirea pe care o avea nevăzîndu-şi stareţul.

Atunci i-a zis părintele Savatie: "Dacă nu ne crezi, mergi cu noi şi-ţi vom arăta locul unde zace stareţul". Şi luîndu-l, l-au dus la mormîntul unde era îngropat Cuviosul Gherasim. Mormîntul era departe de

biserică, ca la cinci paşi de picior. Stînd părintele Savatie deasupra mormîntului Cuviosului Gherasim, a zis către leu: "Iată aici este îngropat stareţul nostru!" Şi, plecîndu-şi genunchii deasupra mormîntului stareţului, părintele Savatie plîngea.

Leul, auzind acestea şi văzînd pe Savatie, se bătea şi el cu capul de pămînt, răcnind tare; după aceea a murit îndată deasupra mormîntului stareţului. Însă aceasta s-a făcut nu pentru că leul a avut suflet cuvîntător, ci Dumnezeu a voit să preamărească pe cel ce L-a preamărit pe El, adică pe Sfîntul Cuviosul Gherasim, nu numai în viaţă, ci şi după moarte. Apoi să ne arate nouă, cîtă ascultare aveau fiarele către Adam în Rai, mai înainte de a lui neascultare şi cădere din Rai.

De aici se vede cît a fost de plăcut lui Dumnezeu Cuviosul Gherasim cel Mare, care, din tinereţe pînă la bătrîneţe, I-a slujit cu osîrdie, şi a trecut către El, spre viaţa cea neîmbătrînită, unde împreună cu sfinţii sălăşluindu-se, slăveşte pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, în veci. Amin.

N O T Ă - Prologul spune că acest Cuvios Gherasim ar fi vieţuit pe timpul împărăţiei lui Constantin Bărbosul (668-685), nepotul lui Heraclie; dar se vede din viaţa Cuviosului Eftimie cel Mare, cum că în zilele lui şi ale Cuviosului Gherasim a fost Sinodul al patrulea a toată lumea, în Calcedon, 451. Sinodul acela s-a ţinut pe vremea împărăţiei lui Marcian, care a fost mai înainte de Constantin Bărbosul cu mai mult de două sute de ani. Căci Marcian a murit în anul 457 după naşterea lui Hristos, iar Constantin Bărbosul a fost în anul 668. Însă sinaxarul Kievului scrie că Sfîntul Gherasim a vieţuit în anul 5908 de la facerea lumii (400 d. Hr.), pe vremea împărăţiei lui Marcian. Acel an nu este însă al sfîrşitului lui Gherasim, ci al vieţuirii lui în împărăţia lui Teodosie, înaintea lui Marcian. Se cuvine a şti că Sfîntul Gherasim din Lichia a venit în Palestina pe la sfîrşitul împărăţiei lui Teodosie cel Tînăr, la începutul împărăţiei lui Marcian, care a fost în anul 408, după naşterea lui Hristos. A vieţuit Sfîntul Gherasim în Palestina, cînd împărăţea acel Marcian, iar după dînsul, în timpul lui Leon cel Mare, (450-474), apoi a lui Leon cel Tînăr, şi a ajuns pînă la domnia lui Zenon (474-481), întru a cărui vreme, în anul al doilea, Cuviosul Gherasim a murit. Şi a fost această moarte în anul 475, după naşterea lui Hristos, indictionul 13, adică o sută nouăzeci şi doi de ani mai înainte de Constantin Bărbosul (668-685).

Pătimirea Sfinţilor Mucenici Pavel, Iuliana şi cei împreună cu dînşii (4 martie) (După Metafrast)

Aurelian împăratul (270-275) dăduse poruncă în toată lumea contra creştinilor, ca toţi să aducă jertfă zeilor; iar cei care s-ar împotrivi, să fie lipsiţi de viaţa aceasta prin munci cumplite. Deci, chiar el trecînd prin Asiria, a venit în Fenicia şi a intrat în cetatea Ptolemaida, ca pe toţi creştinii să-i silească la jertfa idolească.

Într-acea vreme, fericitul Pavel cu sora sa Iuliana, văzînd pe împăratul intrînd în cetate, şi-a însemnat faţa cu semnul crucii, grăind către Iuliana: "Îndrăzneşte, sora mea, şi nu te teme, căci îţi zic ţie că mare ispită vine asupra creştinilor".

Împăratul Aurelian, văzînd pe Pavel făcîndu-şi cruce, a poruncit să-l răpească şi să-l ţină în legături pînă dimineaţa. Iar a doua zi, punîndu-şi scaunul său la loc de privelişte, înaintea a tot poporul şi şezînd la judecată, a pus înainte la întrebare pe fericitul Pavel şi i-a zis: "Ticălosule, pentru ce ieri ai îndrăznit a face pe faţa ta semnul cel creştinesc, cînd m-ai văzut intrînd în cetate? Au doar n-ai auzit poruncile noastre împărăteşti, care sînt date împotriva creştinilor?"

Fericitul Pavel a răspuns: "Am auzit porunca ta, dar nimeni nu poate să aducă asupra noastră, a creştinilor, atîta frică, încît să fim nevoiţi a ne lepăda de adevăratul Dumnezeu şi să nu mărturisim pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Pentru că muncile aduse de tine asupra noastră sînt de scurtă vreme, nici nu

pot să înfricoşeze şi să vatăme pe cei ce se tem de Dumnezeu; iar muncile cele de la Dumnezeu sînt veşnice, ca şi slava pe care o dăruieşte Dumnezeu neamului creştinesc. Deci cine este atît de nebun, ca, părăsind pe Dumnezeul cel viu, să voiască a se închina idolilor celor surzi şi muţi? Cînd Însuşi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos grăieşte în Evanghelie: *Tot cela ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, mă voi lepăda şi Eu de el înaintea Părintelui Meu, Cel ce este în cer*.

Aurelian a zis: "Vezi cît ţi-am răbdat ţie? Apropie-te acum şi jertfeşte zeilor, ca să nu te pierd cu moarte grea!" Fericitul Pavel a zis: "Eu alt Dumnezeu nu ştiu, ci numai pe Dumnezeul nostru Iisus Hristos, Căruia de la strămoşii mei îi slujesc cu inima curată". Atunci Aurelian a zis către chinuitori: "Spînzurîndu-l şi munciţi-l tare pe acesta, pînă ce va veni Hristos al lui şi-l va scoate din mîinile noastre".

Şi îndată aceia au început să împlinească porunca, spînzurîndu-l pe lemn. Iar el se ruga lui Dumnezeu cu mare glas, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al adevăratului Dumnezeu şi Tatăl, a Cărui naştere nimeni nu poate să o înţeleagă, nici îngerii, nici arhanghelii, nici domniile, nici începătoriile, nici stăpîniile, nici puterile, nici heruvimii, nici serafimii, fără numai Însuşi Tatăl, ajută-mi mie smeritului şi lepădatului robul Tău, şi scoate-mă din mîinile lui Aurelian".

Domnul nostru Iisus Hristos îndată i-a uşurat acele munci, încît nici nu simţea dureri în rănile ce i se puneau asupră-i. Iar mireasa lui Hristos, Iuliana, văzînd pe fratele său muncit, a alergat la judecător, strigînd cu mare glas: "Tiranule Aurelian, de ce munceşti aşa de cumplit pe fratele meu, fără vină?"

Iar Aurelian a zis către slugi: "Descoperiţi degrabă capul acestei femei şi s-o bateţi tare peste faţă, ca să nu mai grăiască faţă de noi cu aşa îndrăzneală; iar pe acel necurat om să-l munciţi mai cumplit, deoarece zice că Hristos este apărător şi ajutător al său".

Fericita Iuliana cu bărbăţie a zis: "Mă mir că, fiind împărat, te înnebuneşti şi nu înţelegi puterea lui Hristos, prin care se uşurează muncile celor ce-L cheamă cu adevărat". Iar Aurelian a zis către cei ce stăteau împrejurul lui: "Femeia aceasta, văzîndu-mă vorbind cu blîndeţe, mai mult se sălbăticeşte". Apoi iarăşi, uitîndu-se cu mînie spre dînsa, a zis: "Apropie-te de zei şi te închină lor, că nu vei scăpa din mîinile mele".

Sfînta Iuliana a răspuns: "Eu de muncile tale nu mă tem, nici nu am grijă de certările tale, că în ceruri este Dumnezeu, Care poate să ne izbăvească din mîinile tale cele păgîne; deci cîte munci ai, pune-le asupră-mi, ca dintru acele singure să cunoşti că Domnul meu Iisus Hristos este cu mine".

Aurelian a zis: "Văd frumuseţea ta şi de aceea te cruţ, nevrînd să te pierd. Te rog, pleacă-te şi jertfeşte zeilor, ca să pot să te iau pe tine femeie după lege, şi, împreună cu mine, vei împărăţi în toată vremea vieţii noastre; iar fratele tău, pentru chinuirea lui, va fi mult răsplătit, căci cu mare cinste şi boierie mai mult decît pe toţi îl voi cinsti". Iar Sfînta Iuliana, ridicîndu-şi ochii la cer, şi cu semnul crucii însemnîndu-şi faţa sa, cu bucurie a rîs. Iar Aurelian a zis: "Pentru ce rîzi de blîndeţea mea?"

Sfînta a răspuns: "Nu fac strîmbătate blîndeţii tale, ci, bucurîndu-mă, rîd, căci Mirele meu ceresc, care voieşte ca toţi oamenii să se mîntuiască, şade pe scaunul cel sfînt al Său, pe a Cărui frumuseţe dumnezeiască cu ochii cei sufleteşti o văd. Acela mă învaţă ca nevoinţa cea mucenicească de bună voie s-o primesc; iar pe tine, ca pe un om hulitor, să te trec cu vederea, de vreme ce, deşi eşti împărat, totuşi te închini lemnului şi pietrei".

Acestea auzindu-le Aurelian, s-a pornit spre mînie şi a zis muncitorilor: "Spînzuraţi pe femeia aceea şi munciţi-o tare, ca să cunoască cum că stă înaintea împăratului". Începînd muncitorii a munci pe Sfînta, Sfîntul Pavel, fratele ei, s-a uitat spre dînsa şi i-a zis: "Nu te teme, sora mea, de muncile ce ţi se pun asupra ta de către tiran, nici nu te înspăimînta de îngrozirile lui, căci puţin răbdînd aici, ne vom odihni la Împăratul nostru Hristos, în veci".

A zis Aurelian către muncitori: "Munciţi-o şi mai tare şi-i spuneţi să nu fie mîndră şi nebună". Iar Sfînta Iuliana fiind muncită cu nemilostivire şi auzind cuvintele împăratului, iarăşi a zis: "Tiranule Aurelian, ţie ţi se pare că mă munceşti pe mine, dar eu nu simt muncile, cu ajutorul Hristosului meu". Zis-a Aurelian: "Măcar că minţi şi te faci cum că nu le simţi, dar eu te voi birui muncindu-te mult". Sfînta a zis: "Nu mă va lăsa Domnul meu Iisus Hristos, nici va voi ca să fiu biruită de tine. Căci Acela este Cel ce-mi ajută acum şi întotdeauna, pînă la sfîrşit, ca puterea şi creştineasca Lui răbdare s-o cunoşti; iar pe tine, va porunci Dumnezeul meu ca să te muncească cu focul cel veşnic şi nestins; şi va cere de la tine sufletele oamenilor, pe care le-ai pierdut cu viclenele tale înşelăciuni".

De aceste cuvinte ale sfintei mai mult mîniindu-se Aurelian, a poruncit să aducă o căldare cu smoală şi, punînd foc dedesubt, s-o fiarbă. Fierbînd smoala în căldare mult, încît nici nu era cu putinţă cuiva a se apropia, a poruncit să arunce într-însa pe Sfinţii Mucenici Pavel şi Iuliana. Deci, aruncaţi fiind, şi-au ridicat ochii lor la cer şi într-un glas se rugau, zicînd: "Doamne, Dumnezeul părinţilor noştri, al lui Avraam, Isaac şi Iacov, Cel ce Te-ai pogorît în cuptorul cel de foc la Sedrah, Mesah şi Avdenago, în ţara Babilonului, nici nu i-ai lăsat pe dînşii să se vatăme de foc; Tu, Stăpîne Iisuse Hristoase, Cel ce eşti lumină neajunsă, taină şi slavă a Tatălui, dreapta Dumnezeului Cel Preaînalt, Cel ce Te-ai întrupat pentru păcatele noastre şi cu oamenii ai vieţuit, vrînd să mîntuieşti sufletele cele înşelate şi stricate, pe care vrăjmaşul diavol cu ticăloşie le-a pogorît pînă la cel mai de jos tartar şi prăpastie, precum şi ucenicul lui Aurelian acum face; izbăveşte-ne pe noi din aceste dureroase munci".

Astfel rugîndu-se ei, smoala ce clocotea s-a schimbat în apă rece, încît toţi cei ce erau de faţă se minunau de puterea lui Dumnezeu şi Îl preamăreau; iar Aurelian, îndrăcindu-se de mînie, n-a preamărit pe Dumnezeu, ci i se părea că este meşteşug vrăjitoresc.

Apoi a poruncit să scoată pe sfinţi din căldare, în care nici urmă, nici miros de smoală n-a aflat, fără numai apă rece. Atunci le-a zis Aurelian: "Vi se pare că pe oamenii cei ce sînt aici şi privesc la voi i-aţi înşelat, ca să socotească cum că a sosit la voi ajutorul Dumnezeului vostru, iar nu cu meşteşug vrăjitoresc s-a răcit căldarea? Mă jur pe zeii mei că voi face ca să nu vă ajute vrăjitoria voastră şi voi, slăbind de muncile cele grozave şi de arderea focului, veţi jertfi zeilor, chiar nevrînd".

La acestea Sfîntul Pavel a răspuns: "Nicidecum nu vom lăsa pe Dumnezeul cel viu, Care a făcut cerul şi pămîntul şi ne-a răpit pe noi din întuneric şi ne izbăveşte din mîinile tale. Niciodată, tiranule Aurelian, nu ne vei putea birui pe noi, ca să ne închinăm idolilor voştri cei fără de glas, fără de suflet şi nesimţitori. Deci, munceşte-ne pe noi cu muncile care ştii şi atunci vei cunoaşte puterea Dumnezeului nostru".

Atunci a poruncit Aurelian ca să aducă două paturi de fier, şi, aducînd mulţime de cărbuni de la baia poporului, să le ardă foarte tare şi pe sfinţii mucenici să-i pună pe aceste paturi arse şi cu untură de porc topită să le ungă.

Făcîndu-se aceasta, Aurelian a zis: "Acum am biruit meşteşugul vostru cel vrăjitoresc şi aveţi să cunoaşteţi cine este Aurelian; să vie acum Hristos al vostru şi să vă ajute vouă". Sfînta Iuliana a răspuns: "Aici cu noi este Hristos al nostru, Care ne ajută şi nu lasă focul să ne vatăme; iar tu nu-L vezi, de vreme ce nu eşti vrednic a-l vedea; însă te sfătuiesc ca, lepădînd nebunia ta, să te apropii de Hristos. Căci dacă vei voi să crezi în El, căindu-te, te va primi, căci este iubitor de oameni şi milostiv, iertînd cu lesnire păcatele oamenilor; iar de nu te vei întoarce către El, vei fi dat focului celui veşnic". Şi fiind arşi sfinţii pe paturile acelea, au rămas nevătămaţi de foc.

Văzînd aceasta, doi din muncitori au strigat: "Nu este alt Dumnezeu afară de Dumnezeul Cel ceresc, Care ajută lui Pavel şi Iulianei". Iar împăratul, mîniindu-se asupra chinuitorilor acelora, a poruncit să-i ucidă cu sabia pe amîndoi ca pe nişte înşelaţi şi ca pe cei ce ar fi luat aur de la creştini, ca să nu muncească cumplit pe mucenici.

Apoi, ducîndu-i la tăiere, îi învăţa Sfîntul Pavel, zicînd: "Nu vă temeţi, căci nu veţi muri în veci, ci veţi fi părtaşi sfinţilor şi împreună moştenitori ai cereştii Împărăţii". Iar ei, auzind aceea, au stat şi se rugau,

zicînd: "Stăpîne, Doamne, Iisuse Hristoase, adevăratul Dumnezeu, pe care Pavel şi Iuliana Te propovăduiesc, fii Tu împreună şi cu noi, căci murim, nefăcînd nici un rău". Ei zicînd aceasta, au fost tăiaţi, iar numele lor sînt Cvadrat şi Acachie.

După sfîrşitul acelora, alţi muncitori au fost puşi ca să ardă pe sfinţi pe paturile cele înfocate şi turnau sare pe foc, ca mai tare să se aprindă. Însă sfinţii nu aveau grijă de chinuire, ci mai vîrtos ocărau pe tiranul. Iar el, ruşinîndu-se că nu i-a biruit, a poruncit să-i arunce în temniţă, punîndu-le nişte lemne grele pe grumazul lor şi obezi la picioare. Apoi cu lanţuri legîndu-le mîinile, încă şi piroane ascuţite făcute în chipul scaiului celui ascuţit cu ghimpi, care creşte pe cîmp, a poruncit să le aştearnă pe sub ei în temniţă, şi să-i pună pe acelea ca să nu aibă cît de mică uşurare în dureri, ci mai mult să se muncească pe piroanele care împungeau coastele lor. Apoi a poruncit să-i păzească cu dinadinsul, ca să nu vină vreun creştin la dînşii şi să le dea mîncare sau băutură.

Fiind miezul nopţii şi sfinţii zăcînd pe acele piroane ascuţite şi rugîndu-se, deodată a strălucit o lumină în temniţă şi îngerul Domnului, stînd înaintea lor, le-a zis: "Pavele şi Iuliano, slugile Dumnezeului Cel de sus, sculaţi-vă şi preamăriţi pe Dumnezeu".

Acestea zicînd îngerul, s-a apropiat şi s-a atins de lanţuri şi de obezile lor şi îndată toate s-au sfărîmat şi au căzut de pe trupurile lor. Atunci rănile lor s-au vindecat şi sfinţii s-au făcut sănătoşi. Şi iată două paturi aşternute s-au văzut şi masă pregătită înaintea lor plină de toate bunătăţile. Îngerul a zis către sfinţi: "Odihniţi-vă pe paturi şi primiţi hrana pe care v-a trimis-o vouă Iisus Hristos". Iar Sfinţii Mucenici Pavel şi Iuliana, şezînd pe paturi şi luînd pîine în mîini, şi-au ridicat ochii în sus şi au mulţumit lui Dumnezeu; apoi au mîncat şi au băut cele primite de la Dumnezeu şi s-au întărit.

Văzînd cei care erau acolo legaţi lumina care strălucise în temniţă şi pe sfinţi dezlegaţi, paturile şi masa dinaintea lor, iar pe dînşii văzîndu-i mîncînd şi veselindu-se, au alergat la dînşii şi se minunau foarte. Apoi se făcură părtaşi de aceeaşi masă care era pregătită cu mînă nevăzută şi au preamărit pe Dumnezeu Cel ce a arătat un dar ca acesta robilor Săi şi, crezînd în El, s-au făcut creştini.

A treia zi împăratul, şezînd la judecată, a pus dinainte pe Sfinţii Mucenici Pavel şi Iuliana şi le-a zis: "Oare încă nu v-au învăţat muncile ce vi s-au făcut ca, depărtîndu-vă de nebunia voastră, să vă apropiaţi de zei şi să le aduceţi jertfă?" Sfîntul Pavel a răspuns: "Această nebunie de a nu mă lepăda de Hristos să-mi fie în veci şi tuturor celor ce iubesc pe Dumnezeu. Căci cel nebun al lui Dumnezeu este mai înţelept decît oamenii, iar înţelepciunea lumească este nebunie la Dumnezeu. Cu adevărat aş fi fost nebun, dacă m-aş fi depărtat de Dumnezeul Cel adevărat şi m-aş fi închinat diavolilor voştri".

Aurelian, mîniindu-se, a poruncit să-i spînzure goi pe lemnul cel de muncă şi să le strujească coastele cu unghii de fier. Iar ei, fiind în munci, se rugau lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al Dumnezeului Celui viu, Cela ce eşti lumină nestricată creştinilor, arată-ne faţa Ta şi ajută-ne; nu ne lăsa pentru numele Tău cel sfînt!"

Astfel rugîndu-se ei, Mîntuitorul le-a uşurat chiar acolo durerile lor, fiind înaintea lor nevăzut, şi sfinţii nu simţeau muncile. Iar unul din chinuitori, anume Stratonic, fiind pus să strujească coastele Sfintei Iuliana, văzînd frumuseţea trupului ei, s-a rănit de ea şi, cruţînd-o de strujire, îşi oprea mîinile lui.

Sfînta, înţelegîndu-i gîndul, cu piciorul stîng l-a împins, zicîndu-i: "Stratonice, fă porunca tiranului şi nu mă cruţa, căci am pe Împăratul meu, pe Domnul nostru Iisus Hristos, Dumnezeul Cel veşnic ce se îngrijeşte de sufletul meu şi de durerile cele trupeşti mă uşurează".

Stratonic, aruncînd unealta de chinuire pe care o avea în mîini, alergă spre judecata împăratului, strigînd: "Aureliane, tiranule şi păgînule, pentru ce ai ridicat o muncire nedreaptă ca aceasta asupra creştinilor? Ce rău ţi-au făcut oamenii care slujesc adevăratului Dumnezeu, ca să pătimească chinuri cumplite ca acestea? Au doar pentru aceea că cinstesc pe Hristos, Stăpînul tuturor?"

Acestea auzind, împăratul s-a înspăimîntat şi a tăcut ca la un ceas. După aceea, a zis: "Au şi tu, Stratonice, te-ai făcut părtaş nebuniei acelora? Au frumuseţea Iulianei te-a amăgit? Sau te-a vînat cu cuvintele ei femeieşti?" Iar Stratonic, ridicîndu-şi ochii la cer, a văzut feţele sfinţilor mucenici celor spînzuraţi la mucenicie, ca nişte feţe de îngeri ai lui Dumnezeu. Apoi îndată îngrădindu-se cu semnul Crucii, s-a repezit spre necuratul altar idolesc ce era făcut acolo, pe care l-a răsturnat şi l-a călcat cu picioarele, strigînd: "Iată şi eu sînt creştin! Fă cu mine ce voieşti, o, tiranule!"

Aurelian, mîniindu-se, a poruncit să-i taie capul. După ce îl duseră la locul cel de tăiere, s-a rugat lui Dumnezeu, grăind: "Doamne, Iisuse Hristoase, pe Care Pavel şi Iuliana propovăduindu-Te şi păzindu-se cu dumnezeirea Ta petrec nebiruiţi şi ruşinează pe tiranul, Ţie mă rog, primeşte şi sufletul meu întru împărăţia Ta cerească şi nu mă lepăda pe mine, care, în acest ceas, am mărturisit numele Tău cel Sfînt înaintea tiranului Aurelian". Aceasta zicînd, îi tăiară capul; iar creştinii, luîndu-i trupul, l-au ascuns.

Sfinţii Mucenici Pavel şi Iuliana toată ziua aceea au fost munciţi şi n-au slăbit în chinuri. Deci a zis Aurelian către Sfînta Iuliana: "O, necurată femeie! cum, în munci fiind, ai putut să înşeli pe chinuitor şi morţii lui te-ai făcut pricină?" A răspuns sfînta: "Eu nu l-am înşelat pe el, nici pricinuitoare a morţii lui nu m-am făcut, ci Hristos, Cel ce m-a ales pe mine mireasă Lui, Acela şi pe dînsul l-a chemat la Sine, ca pe un vrednic. Pentru că, de nu ar fi fost vrednic, n-ar fi putut veni la cununa mucenicească niciodată. Ci îl vei vedea întru Împărăţia cerurilor odihnindu-se, iar pe tine muncindu-te în văpaia gheenei. Atunci vei începe a-ţi bate ticălosul tău piept, văzînd un om care a fost oarecînd sub tine, simplu şi de lepădat, iar dincolo, mai sus de tine, fiind lîngă Hristos, încununat cu slava Împărăţiei cerurilor. Atunci te vei umple de jale şi vei striga cerînd milă, dar niciodată pe aceea n-o vei cîştiga".

După aceasta, Aurelian a poruncit să-i dezlege pe mucenici de la muncire şi să-i arunce în temniţă. Apoi iarăşi, într-aceeaşi seară, scoţîndu-i din temniţă, a poruncit să-i închidă în feredeul (baie) cel de adunare şi, chemînd descîntători şi fermecători şi pe cei ce ştiu a fermeca vietăţile, le-a poruncit să le aducă pe toate cîte le-ar avea mai cumplite: vipere, aspide şi şerpi cu coarne şi să le închidă pe acelea în feredeu, împreună cu mucenicii.

Deci s-a făcut aşa, şi mulţime fără de număr de jivine le-au adunat fermecătorii în feredeul acela la sfinţi şi le-au închis. Dar se tîrau jivinele acelea pe lîngă picioarele sfinţilor mucenici şi nu-i vătămau pe dînşii. Iar sfinţii şezînd fără de frică, cîntau şi slăveau pe Dumnezeu. Şi au petrecut sfinţii închişi împreună cu jivinele în feredeu trei zile şi trei nopţi, iar în a patra noapte a trimis Aurelian ca să se înştiinţeze, dacă Pavel şi Iuliana sînt mîncaţi de jivine.

Venind trimişii, cînd s-au apropiat de uşă, au auzit pe sfinţi cîntînd psalmi şi preamărind pe Dumnezeu. Apoi voind să se înştiinţeze mai cu dinadinsul despre ceea ce se face înăuntru, s-au suit pe zidul feredeului şi, printr-o ferestruică pe deasupra uitîndu-se, au văzut înăuntru lumină strălucind şi pe Sfîntul Pavel împreună şezînd cu sora sa, Sfînta Iuliana; iar pe îngerul lui Dumnezeu stînd lîngă dînşii şi nelăsînd jivinele să se apropie de sfinţi. Aceasta văzînd-o, au alergat şi au spus împăratului Aurelian.

Sculîndu-se dimineaţa, împăratul a şezut la judecată şi a poruncit judecătorilor şi fermecătorilor să-şi ia jivinele din feredeu, iar pe mucenici să-i aducă la judecată. Venind aceia la uşile feredeului, au început a chema la ei jivinele cu meşteşug fermecătoresc, însă jivinele nu-i ascultau. Iar după ce s-au deschis uşile feredeului, îndată toate jivinele alergînd asupra vrăjitorilor şi asupra altor oameni care veniseră cu dînşii acolo, i-au muşcat, vătămîndu-i de moarte şi au fugit la locurile lor.

După ce s-au risipit jivinele, au venit trimişi de la tiranul şi luînd pe sfinţii mucenici la judecată, i-au adus la dînsul. Iar tiranul, căutînd spre dînşii şi zîmbind, le-a zis: "Fericit mi se pare că sînt eu acum, că stau de vorbă cu voi, fiindcă nădăjduiesc a dobîndi lucru mare de la voi. Aşa mă jur pe zei că, de-mi veţi spune mie adevărul, multe şi mari daruri veţi lua de la mine şi veţi fi stăpînitori ai împărăţiei mele; dacă îmi veţi spune că este adevărat ceea ce am auzit de la cei ce au privit prin ferestruică la voi în feredeu, cum că stăpînul nostru, zeul Apolon, a venit la voi şi v-a ajutat, apărîndu-vă de jivine, pe care l-aţi văzut de faţă cu ochii voştri".

A răspuns Sfîntul Pavel: "Noi pe Apolon nu-l ştim şi nici nu l-am văzut vreodată; căci sîntem din numărul celor ce slujesc adevăratului Dumnezeu, Cel ce a gătit mîntuire robilor Săi. Dar sufletul tău va pieri de moarte, căci nu voieşti să cunoşti adevărul şi să vii la pocăinţă. Ci mai ales multa îndărătnicie a tiraniei tale te-a adus să huleşti pe slujitorul lui Dumnezeu cel fără de trup, adică pe îngerul cel sfînt, pe care Domnul nostru Iisus Hristos l-a trimis la noi ca să astupe gurile jivinelor, tu cu hulă îl numeşti Apolon al tău". Mîniindu-se Aurelian, a poruncit ca să-l bată peste obraz cu vergi de plumb pe Sfîntul Pavel, zicîndu-i: "Nu răspunde astfel cu mîndrie şi nebuneşte, cînd ştii că stai înaintea împăratului".

După bătaia aceea, poruncind tiranul ca pe Sfîntul Pavel să-l ducă de la divan, a pus înaintea sa mai aproape pe Sfînta Iuliana şi i-a zis ei: "Stăpînă a sufletului meu, Iuliano, mă rog ţie şi te sfătuiesc să nu urmezi nebuniei fratelui tău, că te văd pe tine că eşti fecioară cuminte şi cu mare înţelegere. Drept aceea, ascultă-mă pe mine şi-mi fii mie stăpînă şi împărătească; căci te voi lua pe tine mie însumi spre însoţire şi voi pune stîlpi de aur ca închipuire asemănării tale, prin toate cetăţile lumii".

Dar sfînta a răspuns: "Nicidecum nu mă înşeli pe mine, Aureliane, tiranule şi păgînule! Nu vei putea vîna cu vicleşugul tău pe roaba Dumnezeului Cel de sus, nici mă vei duce pe mine la moartea cea veşnică. Poate voieşti să mă lipseşti pe mine de slava lui Hristos şi de cereasca Împărăţie? Dar nu vei putea". Deci a poruncit Aurelian să ducă pe sfînta de la divan şi să aducă iarăşi pe Sfîntul Pavel şi i-a zis lui: "Iată, Pavele, sora ta Iuliana s-a făgăduit înaintea noastră să aducă jertfe zeilor; pentru aceasta am s-o iau pe ea de soţie şi va fi stăpînă peste toată împărăţia mea. Deci şi tu, încredinţîndu-te, îndeplineşte porunca şi, apropiindu-te, jertfeşte zeilor, ca să-mi fii mie prieten şi te voi cinsti cu cea mai dintîi boierie".

Sfîntul Pavel a răspuns: "Cu adevărat ai minţit că sora mea ar fi voit să se depărteze de la Hristos, Mirele său Cel preacurat şi fără de moarte, şi cu tine necuratul şi cu diavolii tăi ar fi voit să se însoţească. Dar nu este lucru de mirare că ai minţit, căci ai tată pe diavolul, care este tată al minciunii, şi de dînsul învăţîndu-te a minţi, aceeaşi o faci pe care şi el o face; şi nu poţi, într-alt chip, pe cineva a-l vîna, decît numai cu minciuna. Dar în zadar te osteneşti, că pe noi nu ne vei putea vîna cu mincinoasa ta amăgire, chiar de ne-ai făgădui împărăţia a toată lumea".

A zis Aurelian: "Pînă cînd cu neruşinare ne vei dosădi pe noi bîrfitorule şi nebunule? Astfel mă jur pe zei că în toate chinurile de muncă vă voi munci şi nimeni nu vă va scoate din mîinile mele". Şi a poruncit să aprindă foc şi să aducă paisprezece beţe de fier şi în foc să le pună. Apoi să-i lege dinainte mîinile şi picioarele şi un par de fier să pună printre mîini şi printre picioare şi să-l înfigă în pămînt; şi cu beţele cele înfocate să-l bată cîte doi ostaşi, schimbîndu-se. Ostaşii care se schimbau îşi schimbau şi toiegele, luînd pe cele arse din foc. Iar pe Sfînta Iuliana a poruncit s-o ducă la desfrînare şi s-o batjocorească. Şi mulţi din popor care erau de faţă, alergau întrecîndu-se unul pe altul, ca să intre mai întîi la dînsa, că erau ca nişte dobitoace în faţa frumuseţii ei.

Dar cînd era dusă la locul de desfrînare, îndată îngerul Domnului a venit înaintea ei, zicîndu-i: "Nu te teme, Iuliano, că Domnul tău Iisus Hristos, Căruia îi slujeşti, m-a trimis să te apăr, ca să se preamărească numele cel Sfînt al Lui, în toţi cei ce se tem de Dînsul". Şi lovea îngerul cu orbire pe acei desfrînaţi care voiau să îndrăznească spre sfînta, scuturîndu-i ca pe nişte praf de la picioarele miresei lui Hristos, încît nu se puteau apropia de dînsa. Deci, pipăind pereţii, nu ştiau unde merg.

Văzînd poporul acel lucru, striga ca şi cu o gură, grăind cu mare glas: "Mare este Dumnezeul lui Pavel şi al Iulianei, Care pretutindeni mîntuieşte şi acoperă pe cei ce se tem de El". Iar cei ce erau orbiţi, plecîndu-şi genunchii, strigau către sfînta: "Iuliano, roaba Dumnezeului de sus, am greşit înaintea ta nebuneşte, poftind a îndrăzni spre tine, ci ne iartă ca o slujitoare a Dumnezeului Cel bun şi te roagă pentru noi Hristosului tău, să ne dăruiască vederea". Sfînta Iuliana, milostivindu-se spre dînşii, a luat puţină apă şi, ridicîndu-şi ochii spre cer, a chemat pe Domnul, grăind: "Dumnezeule adevărat, Iisuse Hristoase, Mîntuitorule al tuturor oamenilor, auzi-mă pe mine roaba Ta şi arată acum semnele şi minunile pe care le faci fiilor oamenilor şi dăruieşte acestora vedere, ca să se preamărească numele Tău cel sfînt".

Zicînd aceasta, a stropit cu apă pe toţi cei orbiţi şi îndată au văzut; şi căzînd la pămînt, mulţumeau lui Dumnezeu şi alergînd la biserica creştinească, îşi mărturiseau greşelile cu pocăinţă şi s-au făcut creştini, învrednicindu-se de Sfîntul Botez.

Sfîntul Pavel, fiind chinuit de muncitori din porunca împăratului şi bătut fără cruţare cu beţe de fier arse în foc, schimbîndu-se slugile şi beţele, striga către împăratul, grăind: "Aureliane, tiranule păgîn, ce rău am făcut ca să mă munceşti aşa de cumplit şi fără de Dumnezeu; căci cu adevărat Stăpînul meu Iisus Hristos îmi uşurează durerile, iar pe tine te aşteaptă moştenirea veşnicului foc, care este gătită ţie şi diavolului care te-a ridicat asupra noastră".

Aurelian a zis: "Pavele, unde este Iuliana, sora ta? Zici că este fecioară şi iată că acum este batjocorită prin desfrînare. Oare, o mai socoteşti a fi mireasa lui Hristos?" Sfîntul răspunse: "Cred Dumnezeului meu, Cel ce-mi uşurează durerile şi mă izbăveşte din izvodirile tale cele viclene, că şi pe sora mea o va apăra şi o va păzi fără de prihană de toată spurcăciunea, fiindcă a trimis din cer pe îngerul Său, s-o păzească".

După un ceas, a grăit iarăşi: "Iată se întoarce sora mea fără de prihană, avînd curăţia nevătămată şi vine să-mi vadă legăturile şi rănile". Aceasta o grăia Sfîntul, văzînd cu ochii prooroceşti toate cele ce se făcuseră cu Sfînta Iuliana, căci tiranul trimisese să aducă pe sfînta de la desfrînare. După ce a adus pe sfînta la judecată, văzînd-o Sfîntul Pavel, s-a umplut de mare bucurie şi se veselea, luminîndu-se la faţă. Apoi Aurelian a zis către Sfînta: "Iuliano, s-au săturat desfrînaţii de frumuseţea ta?"

Sfînta a răspuns: "Frumuseţea, cuviinţa şi toată podoaba mea este Hristos al meu, Care a trimis pe îngerul Său şi m-a păzit curată pe mine, smerita roaba Sa; căci am nădăjduit spre El şi slăvesc preasfînt numele Lui, că numai El este Dumnezeu, Care face minuni şi nu este alt Dumnezeu afară de El". Tiranul a poruncit apoi să-l dezlege pe Pavel.

După aceasta, din poruncă împărătească, a fost săpată o groapă adîncă, ca de trei stînjeni, au aprins foc într-însa şi au umplut-o cu lemne; apoi, după ce au ars lemnele desăvîrşit şi s-au făcut mulţi cărbuni de foc în groapa aceea, tiranul a poruncit să arunce în ea pe Sfinţii Mucenici Pavel şi Iuliana. Iar ei bucuroşi mergeau spre groapa cea înfocată, binecuvîntînd pe Dumnezeu. Şi chemînd pe Mîntuitorul Hristos în ajutorul lor, s-au însemnat cu semnul Crucii şi s-au aruncat în foc. Deci stăteau în foc cîntînd şi lăudînd pe Domnul, pentru că îngerul Domnului pogorîndu-se din cer, a izgonit puterea focului din groapă, aruncînd cărbunii afară, iar pe mucenici i-a păzit întregi şi nevătămaţi. Şi stăteau sfinţii în groapă, cîntînd şi grăind: "Bine eşti cuvîntat, Dumnezeule, Împăratul veacurilor, că Ţi-ai adus aminte de smerenia noastră şi ai stins văpaia focului, trecînd ca un bun greşelile noastre; Tu ne-ai păzit întregi şi sănătoşi pe noi nevrednicii, de mînia tiranului Aurelian". Şi se auzeau în popor toate cuvintele lor şi mulţi din elini, văzînd puterea lui Dumnezeu, s-au umplut de bucurie cu inima şi, lepădîndu-se de idoli, au crezut în Hristos.

Apoi împăratul a poruncit să astupe cu pietre pe sfinţii care erau în groapă; dar îndată s-a făcut tunet înfricoşat şi fulgere, arătîndu-se un nor de foc vărsîndu-se pe pămînt şi s-a auzit glas din cer, zicînd: "Aureliane, te vei duce în focul gheenei, care ţi s-a gătit ţie şi tatălui tău, diavolul". Atunci s-a înfricoşat Aurelian cu tot poporul elinesc. Apoi tiranul a poruncit să scoată pe sfinţi din groapă şi să-i închidă în temniţă. Iar ei slăveau pe Dumnezeu de toate minunile, pe care le-a făcut pentru dînşii.

A şaptea zi, şezînd Aurelian la judecată, a poruncit slujitorilor să aducă pe toţi idolii de aur şi de argint pe care îi avea, împodobiţi cu pietre de mare preţ şi a aşternut sub picioarele lor porfira sa împărătească. Apoi, aducînd pe Sfinţii Mucenici Pavel şi Iuliana, a zis către dînşii cu mînie: "Apropiaţi-vă şi vă închinaţi zeilor, că nu veţi scăpa din mîinile mele".

Iar Sfîntul Pavel cu îndrăzneală a răspuns: "Niciodată, tiranule, nu vom lăsa pe Dumnezeu, Care a făcut cerul şi pămîntul. Deci nu nădăjdui că ne vei pleca vreodată spre închinarea idolilor". Aurelian zise: "Vrednicule de cumplită moarte, oare ţi se pare că aceştia sînt idoli? Nu cunoşti puterea care este într-înşii?" Grăit-a Sfîntul Pavel: "Acest Zeus, care zici tu că este zeu, a fost om, care învăţase meşteşugul vrăjitoresc şi, fiind mai mult decît toţi oamenii pătimaş şi prea neînfrînat, oricîte femei şi fete le vedea

frumoase, vrînd să fie cu ele, le înşela în multe feluri cu vrăjile; căci se prefăcea uneori în taur, alteori în chip de pasări, în vulturi şi în lebădă iar alteori în aur şi aşa, amăgind şi prihănind mulţi oameni, se socotea de dînşii ca Dumnezeu şi se cinstea. Şi, ca să nu mai grăiesc pe rînd toate ale lui fapte fără de ruşine şi fără de lege, căci ştiu că te mînii auzind, însă nu de mînia ta mă tem, ci, ca să nu se vatăme urechile celor ce aud, voi tăcea celelalte.

Dar celălalt care este lîngă Zeus şi care se numeşte Apolon, au nu din desfrînare este născut, dintr-o femeie ce se numea Latona, care l-a născut între doi copaci? Şi acela multe fapte urîte a făcut, urmînd tatălui său Zeus? Asemenea şi Dionisos, numitul vostru zeu, au doară nu este născut din desfrînare, din Semele, fata lui Kadmos?" Iar Aurelian a zis către sfînt: "Minţi, ticălosule! Au nu din Hera, maica zeilor, este născut Dionisos?" Sfîntul Pavel a rîs şi a zis: "Au este vreun Dumnezeu născut din femeie şi care a început a fi Dumnezeu, nefiind mai înainte Dumnezeu şi oare are Dumnezeu femeie şi naşte din femeie fii?"

Atunci Aurelian a zis: "Necuratule şi bîrfitorule, pînă cînd cu mincinoase vorbe şi cu dosădiri huleşti şi ocărăşti pe zeii noştri? Au doar Iisus Hristos al vostru, despre Care ziceţi voi că este Dumnezeu ceresc, nu este născut din femeie?" Răspuns-a Sfîntul Pavel: "Nu eşti tu vrednic să povesteşti tainele lui Dumnezeu; însă ca să nu se vatăme cu cuvintele tale cei ce stau împrejur, de trebuinţă este a spune pe scurt, despre aceea ce întrebi: La început a făcut Dumnezeu cerul şi pămîntul şi toate cele de pe dînsele, mările şi toate cele ce sînt într-însele.

După aceea a zidit pe om după chip şi asemănare, fiind curat şi fără nici o răutate, drept şi binecredincios şi l-a pus în Raiul cel plin de bunătăţi, făcîndu-i şi soţie din coasta lui. Iar tatăl vostru, diavolul, nesuferind să vadă pe om într-o fericire ca aceea, a amăgit pe Eva şi printr-însa pe Adam, spre călcarea poruncii lui Dumnezeu. Şi a fost izgonit Adam împreună cu Eva din Rai şi a născut fii şi fete, din care s-a umplut lumea; şi tot neamul omenesc era supus sub moartea păcatului, ce intrase în lume prin călcarea de poruncă. Şi toţi strămoşii noştri cei drepţi se pogorau în iad, ca şi cei nedrepţi; că împărăţise moartea, precum Apostolul lui Hristos grăieşte, de la Adam şi peste cei ce nu greşiseră, după asemănarea călcării de poruncă a lui Adam.

De aceea, Tatăl Cel ceresc, Atotputernicul Dumnezeu, milostivindu-Se spre neamul omenesc şi voind a-l ajuta, a trimis pe Fiul Său, ca să ia asupra Sa trup omenesc şi să mîntuiască pe Adam şi pe cei ce erau împreună cu dînsul fiind ţinuţi în legăturile iadului. Iar Fiul lui Dumnezeu este Cuvîntul Tatălui, Cel mai înainte de toţi vecii născut dintr-Însul. El este înţelepciunea Lui, puterea şi dreapta Lui, pentru a Cărui întrupare, Arhanghelul Gavriil bine a vestit Sfintei Fecioare cea preacurată şi preacinstită, născută din prooroocească şi împărătească seminţie, întru al cărei preacurat şi sfinţit pîntece Însuşi Dumnezeu, adică Cuvîntul Tatălui Cel nevăzut, sălăşluindu-Se, a luat asupra Sa trup, cînd a zis către dînsa îngerul: *Bucură-te cea plină de har, Domnul este cu tine*. Şi iarăşi: *Duhul Sfînt se va pogorî peste tine şi puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea şi Sfîntul care se va naşte din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema*.

Deci, S-a născut Fiul lui Dumnezeu, Cuvîntul Tatălui, din Fecioara cea fără de prihană, cu trup, cu care S-a îmbrăcat ca şi cu o haină, pentru mîntuirea oamenilor. Pentru că nimeni nu putea să-L vadă pe Dumnezeul Cel adevărat, aşa precum este El, deoarece Dumnezeu este foc care mistuieşte; nici nu poate omul vieţuind pe pămînt, să vadă faţa lui Dumnezeu şi să fie viu. De aceea, întrupîndu-Se, Dumnezeul nostru, S-a născut şi ca un prunc cu lapte a fost hrănit, desăvîrşit fiind cu Dumnezeirea.

După aceea a fost prunc tînăr, crescînd cu trupul ca om desăvîrşit şi împreună a locuit cu oamenii treizeci şi trei de ani, umblînd prin cetăţi, prin laturi şi prin sate, bine făcînd tuturor şi izbăvind pe cei asupriţi de diavol. Apoi S-a răstignit de voie pe lemnul Crucii, ca să dea mîntuire lumii celei pierdute prin înşelăciunea diavolească. Şi, murind cu trupul, S-a pogorît în iad cu sufletul Său cel Sfînt şi a sfărîmat porţile cele de aramă şi a frînt zăvoarele cele de fier. Apoi a scos din întuneric şi din legăturile diavoleşti sufletele sfinţilor şi în părţile cele de sus le-a ridicat, iar a treia zi a înviat din morţi cu trupul Său.

După înviere S-a arătat ucenicilor şi la mulţi alţii, care au crezut într-Însul cu adevărat; şi a stat pe pămînt, mîncînd şi bînd cu Apostolii, încă patruzeci de zile. După aceea S-a înălţat la cer şi şade de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, cu trupul Său. Iar acum diavolul se vaietă de durere, deoarece Hristos Dumnezeu L-a surpat sub picioarele creştinilor, ca să se calce de cei ce intră întru Împărăţia cerului, de care tu eşti străin, căci ai parte de veşnicul foc al gheenei, care este moştenirea tatălui tău, diavolul".

Acestea auzindu-le Aurelian, s-a tulburat la faţă de mînie şi scrîşnind din dinţi, a zis: "Bîrfitorule şi necuratule, multe cuvinte mincinoase te-am lăsat pe tine să grăieşti cu îndelungată răbdare. Dar pînă cînd te voi lăsa a mă ocărî pe mine şi a huli pe zei? Acum vă grăiesc vouă cuvîntul cel mai de pe urmă: de nu jertfiţi zeilor, cu cumplite morţi vă voi pierde".

Iar Sfîntul Pavel şi Iuliana cu mare glas au strigat, zicînd: "Creştini sîntem şi spre Hristos avem nădejde! Zeilor tăi nu ne vom închina şi diavolilor tăi nu vom sluji şi nici de muncile tale nu ne temem. Scorneşte asupra noastră munci cîte voieşti, căci credem în Dumnezeu. Iar tu vei fi biruit de Hristos, Cel ce ne întăreşte pe noi şi biruieşte ale tale înrăutăţite şi tirane meşteşugiri".

Atunci Aurelian a poruncit ca pe Sfîntul Pavel să-l lege de un lemn şi cu foc aprins să-i ardă faţa. Iar propovăduitorul lui Hristos a strigat: "Nu ocărî pe Împăratul şi Stăpînul a toată lumea şi nu-L huli pe El". Sfînta Iuliana a strigat şi ea: "Tiranule necurat, ce rău a făcut fratele meu, ca aşa de cumplit să-l munceşti?" Iar Aurelian a poruncit ca tot astfel să lege şi pe Sfînta Iuliana, s-o muncească şi cu foc să-i ardă faţa ei, căreia îi şi zicea: "Femeie, fără de ruşine, ruşinează-te, precum se cuvine femeilor".

Sfînta a răspuns: "Cu adevărat, Aureliane, te voi asculta pe tine, cel ce-mi porunceşti să mă ruşinez, fiind eu femeie. Însă mă ruşinez de Hristos Dumnezeu, Care este viu înaintea ochilor mei şi nu pot a-L lăsa şi a mă închina diavolilor, căci cred cu tărie în Dumnezeul meu". Aurelian, văzîndu-se ocărît de sfinţii mucenici, se mînia şi totodată se ruşina şi a poruncit ca tot trupul lor să-l ardă. Iar poporul care privea la chinuirea sfinţilor, striga cu mare glas: "Împărate Aureliane, judeci cu nedreptate şi tot cu nedreptate îi munceşti pe aceia; dacă nu voiesc să aducă jertfe zeilor, dă asupra lor răspuns de moarte".

Atunci Aurelian, temîndu-se ca să nu se scoale cineva din popor împotrivă, a dat răspuns ca să li se taie capetele, iar trupurile lor să se arunce spre mîncarea cîinilor, a fiarelor şi a păsărilor. Astfel au fost duşi sfinţii la moarte, bucurîndu-se, veselindu-se şi cîntînd cuvintele psalmului: *Mîntuitu-ne-ai pe noi, Doamne, de cei ce ne supără şi pe cei ce ne urăsc i-ai ruşinat!*

Fiind scoşi afară din cetate la locul cel de tăiere, Sfîntul Pavel a rugat pe gealat, ca mai întîi să taie pe Sfînta Iuliana, căci se temea, ca nu cumva ea să se înfricoşeze văzînd tăierea lui. Iar Sfînta Iuliana, însemnîndu-se cu semnul Crucii, şi-a întins grumazul, veselindu-se, şi i l-au tăiat. Sfîntul Pavel, văzînd pe sora sa săvîrşită prin mucenicie, şi-a ridicat ochii la cer şi a mulţumit lui Dumnezeu. După aceea, îngrădindu-se însuşi cu semnul Crucii, şi-a întins grumazul, şi i l-au tăiat.

Deci sfintele lor trupuri zăceau afară din cetate, neîngropate, căci erau puşi ostaşi de împărat să pîndească de departe, ca să nu le fure creştinii. Şi veneau la locul acela cîini şi nu se atingeau de trupurile mucenicilor. Asemenea şi lupii venind, nu numai că nu se atingeau, dar chiar le străjuiau, şezînd lîngă ele nedepărtaţi. Apoi şi păsările mîncătoare de trupuri zburau pe deasupra, însă nici una n-a şezut pe ele, ci numai zburau peste ele ca şi cum le-ar fi păzit şi nici muşte nu lăsau să cadă pe ele. Şi aceasta a fost şapte zile şi şapte nopţi.

Ostaşii au vestit aceasta lui Aurelian, iar el auzind, a zis: "O, ce farmece de rea credinţă au creştinii, căci nici morţi n-am putut să-i biruim!" Şi a poruncit ostaşilor ca noaptea să se ducă de la strajă, căci nu voia să-i mute ziua, ca să nu fie batjocoriţi de creştini. Făcîndu-se ziuă, creştinii văzînd că ostaşi de strajă nu sînt, mergînd, au luat mult chinuitele trupuri ale Sfinţilor Mucenici Pavel şi Iuliana şi le-au îngropat la ei cu cinste, astfel împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos.

Pentru toate se cuvine Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, slavă, cinste şi închinare, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Viaţa Cuviosului Părintelui nostru Iacob Pustnicul (4 martie)

Smerenia se face oamenilor ce iubesc pe Dumnezeu pricinuitoare de multe bunătăţi folositoare de suflet, adică a celor ce-şi îndreptează viaţa după poruncile Mîntuitorului. Pe această smerenie, dacă va cîştiga-o cineva desăvîrşit, acela nu se teme că va cădea în păcat, pentru că nu se înalţă şi nu nădăjduieşte în sine, ci în Dumnezeu. Iar cît de multă vătămare netămăduită şi mare pagubă aduc mîndria şi trufia celor ce nu se păzesc, se arată din povestirea ce ne este pusă înainte. Deci să se înveţe din ea cei ce petrec viaţa cerească pe pămînt, în ce chip să fie cu îngrijire şi să se păzească să nu cadă cei cărora li se pare că stau bine.

În această povestire vom afla o preafrumoasă povăţuire de viaţă şi deprindere de smerită cugetare. Vom vedea chipul ridicării grabnice şi fără de lenevire din căderea păcatului şi vom cunoaşte puterea pocăinţei, care atît de mult poate la Milostivul Dumnezeu, încît răpeşte pe om nu numai din porţile iadului şi din durerile gheenei, ci îl şi îndreptează la mai bună viaţă decît cea dintîi, şi la mai înalte fapte bune decît cele dintîi, ajutîndu-i darul Domnului. Deci, se cade să începem această povestire folositoare de suflet:

Era un bărbat sihastru în ţara Feniciei, vieţuind aproape de cetatea ce se numea Porfirion, cu numele Iacob. Acela, lepădîndu-se de deşertăciunile acestei vieţi vremelnice şi primind călugăria, a petrecut cincisprezece ani într-o peşteră. Şi atît de mult a sporit în pustniceştile nevoinţe şi atît de mare s-a făcut în faptele bune şi de Dumnezeu iubit, încît s-a învrednicit a lua de la Dumnezeu putere asupra diavolilor. Astfel, multe vindecări dăruia oamenilor, în numele Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, încît toţi se minunau de acea viaţă plină de fapte bune, alergînd la el nu numai credincioşii, ci şi necredincioşii samarineni, pe care, cu prooorocească vedere cunoscîndu-i dumnezeiescul bărbat, îi învăţa mult din dumnezeieştile Scripturi şi-i întorcea la adevărata credinţă creştinească.

Dar diavolul, care de la început urăşte neamul omenesc, iar mai vîrtos pizmuieşte asupra celor ce cu osîrdie slujesc lui Hristos, văzîndu-se ruşinat prin faptele cele bune şi multe ale acelui sfînt bărbat şi prin viaţa cea desăvîrşită, s-a sculat asupra lui cu meşteşugirile sale, vrînd să-l izgonească din locurile acelea. Deci, intrînd într-unul din necredincioşii samarineni care vieţuiau în cetatea Porfiron, ca altă dată în Iuda, l-a îndemnat să uneltească pentru izgonirea lui Iacob.

Acela, adunînd samarineni de un gînd cu păgînătatea sa, rudenii şi prieteni, vecini şi slugi, a venit cu ei în casa necuratului lor popă şi s-au sfătuit toţi împreună, cum l-ar izgoni pe Iacob din hotarele acelea, căci din credinţa lor pe mulţi îi întoarce la Hristos. Sfătuindu-se mult, s-au învoit la o meşteşugire ca aceasta: au chemat la dînşii pe o femeie desfrînată şi i-au dat ei douăzeci de galbeni şi încă tot atîta i-au făgăduit a-i da, numai să meargă şi să înşele pe Iacob sihastrul spre păcat, ca să poată ei afla asupra lui pricină şi să-l izgonească din hotarele lor cu necinste, ca pe un desfrînat.

Deci femeia aceea, fiind momită, s-a dus la dînsul seara, foarte tîrziu, şi, bătînd în uşă, îl ruga ca să-i deschidă şi s-o lase înăuntru. Dar fericitul, nedeschizîndu-i, ea mai tare bătea fără de ruşine, supărîndu-l cu multele rugăminţi. Deschizînd sfîntul uşa şi văzînd pe femeie, socotea că este o nălucă. Deci, îngrădindu-se cu semnul Crucii, îndată a închis iarăşi uşa şi, întorcîndu-se în chilie, stătea cu faţa spre răsărit; apoi s-a rugat lui Dumnezeu cu dinadinsul ca să izgonească de la dînsul drăcească nălucire. Fiind la miezul nopţii, femeia bătînd neîncetat, a strigat cu mare glas, zicînd: "Miluieşte-mă, tu, cel ce eşti adevărat rob al Dumnezeului celui viu! Deschide-mi uşa, ca să nu fiu înaintea chiliei tale mîncare fiarelor!"

Cuviosul bărbat Iacob, gîndindu-se la vremea cea de noapte şi la mulţimea fiarelor, a deschis uşa nevrînd, şi a zis către dînsa: "De unde ai venit şi ce cauţi aici?" Femeia a răspuns: "Sînt din mănăstirea fecioarelor, trimisă în cetate de egumenă pentru o trebuinţă şi iată, întorcîndu-mă, m-a cuprins noaptea întunecată şi am rătăcit din cale şi am venit aici. Deci mă rog ţie, omule al lui Dumnezeu, miluieşte-mă şi nu mă lăsa înaintea uşii tale, ca să mă mănînce fiarele, ci-mi porunceşte ca să rămîn la tine în noaptea aceasta, pînă ce se va face ziuă; şi voi merge apoi în calea ce-mi este înainte".

Cuviosul, milostivindu-se spre dînsa, a lăsat-o înăuntru, punîndu-i înainte pîine şi apă. Iar el, închizîndu-se singur în chilia cea mai dinăuntru, a lăsat-o pe ea în cea mai dinafară. Deci ea, mîncînd pîinea, s-a odihnit puţin. După aceea, prefăcîndu-se că este bolnavă, a început a striga cu amar, tăvălindu-se la uşa chiliei celei mai dinăuntru şi rugînd pe cuviosul ca să-i ajute.

Sfîntul, uitîndu-se pe o ferestruică şi văzînd-o bolind, nu se pricepea ce să-i facă. Iar ea a zis: "Rogu-mă ţie, părinte, caută spre mine şi mă îngrădeşte cu semnul Crucii, de vreme ce mă doare inima foarte rău". Iar el, auzind aceasta, a venit la dînsa şi îndată, aprinzînd foc aproape de femeie şi aducînd untdelemnul sfînt pe care îl avea, a şezut lîngă ea. Punînd la foc mîna cea stîngă, iar pe cea dreaptă muind-o în sfîntul untdelemn, se atingea de pieptul acelei femei, pe de o parte făcînd semnul Crucii, iar pe alta, ungîndu-i şi încălzindu-i inima ei cu mîna, căci spunea că foarte rău boleşte.

Însă ea, de necurată poftă fiind pornită spre dînsul, voind a-l vîna, îi zicea: "Mă rog ţie, părinte, unge-mă mai mult cu untdelemn şi cu mîna încălzeşte-mi inima, ca să înceteze durerea care m-a cuprins".

Iacob, fiind nevinovat cu inima şi fără de răutate, credea cuvintele femeii şi a făcut aceea. Însă, văzînd şi înşelăciunea diavolească ce îi ridica război trupului şi temîndu-se ca nu cumva din milostivirea şi îndurarea cea de prisos faţă de dînsa, să-şi aducă asupra sufletului său veşnică durere, două sau trei ceasuri şi-a ţinut mîna stîngă în foc, suferind tare, încît şi încheieturile degetelor lui arzîndu-se, au căzut. Aceasta o făcea fericitul, oştindu-se împotriva războiului diavolesc; ca, pentru nesuferita durere ce i se făcea prin arderea focului, să nu-i vie un gînd necurat în minte.

Femeia, văzînd aceasta, s-a înspăimîntat, pentru că vedea toată mîna sfîntului acum arsă, şi, umilindu-se, s-a sculat îndată şi s-a aruncat la picioarele sfîntului cu lacrimi, bătîndu-şi pieptul său şi strigînd: "Vai mie, ticăloasa şi orbita, vai mie, că m-am făcut locaş al diavolului!" Iar sfîntul, văzînd şi auzind aceea, se minuna foarte, şi a zis: "Scoală-te, femeie", şi a ridicat-o de la pămînt degrabă. Apoi, făcînd rugăciune cu dinadinsul către Dumnezeu, a zis femeii: "Spune-mi, ce este aceasta? Pentru ce ai venit la mine?"

Deci, abia venindu-şi în fire, femeia i-a spus lui toate cu de-amănuntul, cum au îndemnat-o pe ea păgînii samarineni asupra lui. Dar mai ales singur diavolul a făcut un meşteşug ca acesta, ca să poată vîna cu păcatul trupesc pe dreptul bărbat, care în viaţă urma celor fără de trup.

Unele ca acestea auzindu-le cuviosul, a suspinat cu greu şi, vărsînd multe lacrimi, a dat mulţumire lui Dumnezeu. După aceea, învăţînd-o pe ea şi binecuvîntînd-o, a trimis-o la Preasfinţitul Alexandru episcopul. Iar femeia, venind la biserică, şi-a mărturisit lui Dumnezeu şi episcopului toate păcatele sale. Învăţînd-o episcopul din destul şi văzînd-o că se pocăieşte cu adevărat, a luminat-o cu Sfîntul Botez şi a trimis-o în mănăstirea de fecioare, făcînd-o mireasă lui Hristos. După aceea, adunînd tot poporul creştinesc şi clerul său, a izgonit din cetate şi din părţile acelea pe toţi samarinenii. Apoi venind la fericitul Iacob, l-a întărit într-o viaţă ca aceea, cu părinteşti cuvinte. Iar femeia cea mai înainte pomenită, care fusese păcătoasă, s-a făcut sfîntă, cu ajutorul darului Domnului, căci a plăcut lui Dumnezeu şi s-a învrednicit a lua stăpînire asupra diavolilor.

Nu după multă vreme, o fiică a unui slăvit boier, muncindu-se de duh necurat, a început a chema pe nume pe Sfîntul Iacob. Şi-au dus-o părinţii ei la sfîntul, rugîndu-l ca, fiindu-i milă de acea tînără, să izgonească duhul cel necurat dintr-însa. Iar sfîntul bărbat, rugîndu-se lui Dumnezeu pentru dînsa şi punîndu-şi mîna pe ea, cu puterea lui Dumnezeu îndată a gonit dintr-însa diavolul şi s-a făcut sănătoasă fecioara. Aceasta văzînd-o părinţii ei, mulţumind lui Dumnezeu şi vrînd să mulţumească şi omului lui Dumnezeu, i-au

trimis lui trei sute de galbeni. Iar dreptul bărbat, nu numai că n-a voit a-i lua, ci nici n-a privit la aur, zicînd:

"Nu se cuvine a cumpăra dumnezeieştile daruri, nici a le vinde, căci zice Scriptura: *În dar aţi luat, în dar să daţi*. Iar aurul acela se cade să-l daţi la săraci, căci eu, vieţuind în pustie, nu am trebuinţă de el". Şi aşa a trimis înapoi pe oamenii cei trimişi, împreună cu aurul.

După aceea, prin lucrarea diavolească, un tînăr oarecare fiind slăbănogit de amîndouă picioarele, a fost adus de rudenii la Sfîntul Iacob, pe care îl pofteau să se roage lui Dumnezeu pentru bolnav. Iar cuviosul, postind şi rugîndu-se trei zile, a vindecat pe slăbănog şi, binecuvîntîndu-l, i-a poruncit să se întoarcă cu picioarele lui la casa sa. Mulţi din cei cuprinşi de felurite neputinţe veneau la acest făcător de minuni şi toţi cu rugăciunile lui se tămăduiau şi se întorceau de la dînsul sănătoşi. Deci, văzîndu-se omul lui Dumnezeu foarte mult cinstit de toţi şi temîndu-se ca nu cumva să se vatăme cu deşarta slavă, a lăsat acel loc şi a fugit, depărtîndu-se de slava omenească.

Ieşind din cetate ca la patruzeci de stadii, a găsit lîngă un pîrîu o crăpătură mare în piatră şi, sălăşluindu-se într-însa, a vieţuit treizeci de ani în rugăciuni şi lacrimi, iar ca hrană a avut multă vreme verdeţurile ce creşteau pe lîngă pîrîu. După aceea, făcîndu-şi o mică grădină şi lucrînd într-însa o parte din zi, se hrănea din rodurile ei. O viaţă ca aceea a lui, pînă într-atîta se preamărise, încît monahii şi clericii de la douăzeci de mănăstiri veneau la dînsul pentru folos. Şi nu numai cei duhovniceşti, ci şi oamenii mireni, fără de număr alergau la el şi se povăţuiau de dînsul spre fapta bună, învrednicindu-se binecuvîntării şi rugăciunii lui, şi cu mult folos se întorceau de la dînsul.

Unui bărbat ca acesta, care se învrednicise de atîta dar dumnezeiesc, i s-a întîmplat o cădere preacumplită. Şi această ispită grea i-a fost fiindcă se înălţa cu gîndul, socotind a sa sfinţenie şi viaţă plăcută lui Dumnezeu, biruindu-se de duhul mîndriei. Iar începutul căderii lui a fost într-acest fel:

Diavolul, vrăjmaşul cel din început al oamenilor, care urăşte pe cei ce au viaţă plăcută lui Dumnezeu şi neîncetat le sapă groapă, a intrat într-o fecioară, care era fiica unui om bogat; şi, muncind-o pe ea, chema cu gura ei numele lui Iacob şi zicea: "Nu voi ieşi, dacă nu mă veţi duce la Iacob, pustnicul".

Iar părinţii luînd-o pe ea, înconjurară mănăstirile şi pustiile, căutînd mult pe acel sfînt părinte Iacob. Abia putînd a-l afla, au căzut la picioarele lui, strigînd: "Miluieşte pe fiica noastră, că rău pătimeşte de duhul cel necurat! Şi iată sînt acum douăzeci de zile, de cînd nici hrană, nici băutură n-a luat ci, strigînd, singură pe dînsa se sfîşie şi cheamă numele tău".

Iar el, stînd la rugăciune, atît de mult se ruga pentru dînsa lui Dumnezeu, încît şi locul acela pe care stătea s-a cutremurat. Iar după sfîrşitul rugăciunii, a suflat spre ea, zicînd necuratului duh: "În numele Domnului nostru Iisus Hristos, ieşi din fecioara aceasta!" Şi îndată diavolul, fiind ars ca de un foc, a fugit dintr-însa, iar fecioara, căzînd la pămînt, a rămas mult timp fără glas.

Sfîntul Iacob, rugîndu-se lui Dumnezeu, a luat-o de mînă şi, ridicînd-o de la pămînt, a dat-o părinţilor ei; iar ei, văzînd o astfel de minune, au preamărit pe Dumnezeu. Şi, temîndu-se să nu se întoarcă iarăşi într-însa duhul necurat, l-au rugat pe sfîntul ca să mai şadă la dînsul fiica lor pînă a treia zi, pînă ce desăvîrşit se va însănătoşi. Şi a rămas fecioara la bătrîn, iar părinţii ei s-au dus.

Însă se cuvine - precum şi la început am zis, spre folosul multora şi spre paza cu dinadinsul a celor ce călătoresc spre cereasca viaţă -, ca, povestind viaţa oamenilor celor desăvîrşiţi, să spunem nu numai faptele cele bune ale lor, ci şi ispitele ce li s-au făcut de la vrăjmaşul cel întru tot rău, prin care, oarecînd împiedicîndu-se, au căzut un timp şi iarăşi s-au sculat.

Deci, precum faptele bune cele mari şi adevărate ale acestui minunat bătrîn le-am spus, aşa şi furtuna ce se sculase asupra lui şi acea cumplită cădere o vom mărturisi. Apoi vom spune şi minunile cele mari ale cuviosului. Dar pe cît de frumoasă viaţă avea înainte fericitul Iacob, pe atît de mare a fost căderea lui; şi

pe cît de greu a căzut, cu atît mai bine, sculîndu-se după cădere, s-a îndreptat. Deci să auzim ce i s-a întîmplat.

Rămînînd la dînsul acea fecioară, diavolul, văzîndu-l singur într-un loc ca acela pustiu şi găsind timp bun pentru meşteşugul său, a ridicat asupra lui război de necurate gînduri şi poftă trupească. Şi atît de mult s-a aprins cu pofta, el, care mai înainte nu s-a biruit prin înşelarea desfrînatei ce era îndemnată de samarineni asupra lui, precum mai înainte am zis, încît şi-a ars mîna în foc, ca întreaga înţelepciune şi curăţenie să-şi păzească. Deci, el care a făcut minuni şi a izgonit diavolii, acela, aprinzîndu-se cumplit de poftă desfrînată, a uitat frica lui Dumnezeu şi pustniceştile sale osteneli de mulţi ani, cum şi darul vindecării ce primise de la Dumnezeu. Şi, cu toate că era la adînci bătrîneţi, însă, biruindu-se de diavol, a căzut şi a siluit-o pe fecioară, răpindu-i fecioria ei, cum şi pe a sa, şi astfel şi-a prihănit şi trupul şi sufletul.

Apoi şi-a pierdut toate cele mai dinainte ale sale osteneli pustniceşti. Şi nu i-a fost de ajuns a face acel păcat, ci încă a făcut şi mai rău. Că precum cineva, alunecînd din deal, se prăvăleşte la vale şi, din piatră în piatră alunecînd, se sfărîmă, astfel i s-a întîmplat şi lui. Într-un păcat mare alunecînd, a căzut şi într-altul mai mare şi mai cumplit, adăugînd fărădelege peste fărădelege. Pentru că punîndu-i vrăjmaşul un gînd fricos, cugeta în sine, zicînd: "Poate fata va spune părinţilor săi că am siluit-o, şi-mi va fi ruşine şi ocară, apoi voi fi pentru ea în primejdie mare".

Deci sculîndu-se - fiind îndemnat de diavol -, a omorît pe acea fată nevinovată, socotind că astfel îşi va ascunde de oameni întîiul său păcat şi va scăpa de ruşine. Dar n-a rămas numai pînă aici, ci şi mai mult s-a întins spre păcat; căci trupul fetei, pe care l-a întinat cu a sa necurăţie şi cu mîna sa fără milostivire l-a ucis, nu l-a dat obişnuitei îngropări în pămînt, ci, luîndu-l, l-a aruncat în răpejunea pîrîului, fără de nici o milă. Un astfel de rod are mîndria; căci dacă monahul acela nu s-ar fi socotit a fi sfînt şi mare, n-ar fi căzut aşa de cumplit şi nici nu i-ar fi batjocorit bătrîneţile lui vrăjmaşul, care era batjocorit şi călcat de el, altă dată, pe cînd era tînăr.

După astfel de grele păcate ce făcuse, a început a-l supăra diavolul, ca pe un rob al său, legat în cea mai de pe urmă groapă a pierzării, şi l-a aruncat în prea greul păcat, mai mult decît toate păcatele, adică în deznădejdea lui Cain şi a lui Iuda. Şi, şezînd el în chilie, nu ştia ce va mai face, decît numai se mustra de conştiinţă, suspinînd şi deznădăjduindu-se, neîndrăznind a-şi deschide nici gura la rugăciune, nici a-şi întoarce mintea spre Dumnezeu. După aceea, s-a gîndit să fugă de acolo, într-o altă ţară mai depărtată, să se ducă în lume, lepădîndu-şi călugăria, ca să slujească la bătrîneţe lumii şi diavolului. Deci, a ieşit din peşteră şi s-a apucat de calea cea gîndită şi alerga repede, fiind alungat de deznădejde, ca de o furtună mare.

Însă darul cel mare şi fără măsură al iubirii de oameni a lui Hristos, Cel nebiruit de păcatele a toată lumea, Care voieşte ca toţi oamenii să se mîntuiască şi să nu piară nici unul, nu l-a trecut cu vederea nici pe acest bătrîn căzut, nici nu l-a lăsat pînă la sfîrşit să fie de batjocura diavolilor. Ci, cu negrăitele Sale judecăţi, i-a pregătit ridicarea şi îndreptarea.

Căci, ducîndu-se pe calea pe care o apucase, i s-a întîmplat în cale o mănăstire şi, intrînd într-însa, s-a închinat egumenului şi fraţilor. Iar ei, spălîndu-i picioarele, i-au pus înainte pîine, ca să mănînce. Dar Iacob nici nu voia să audă de aceea, decît numai suspina cu greu adeseori şi rugîndu-l fraţii să primească hrană, le-a zis: "Amar mie ticălosul, cum voi putea să-mi ridic ochii la cer, cum voi mai îndrăzni să chem numele lui Hristos, pe Care L-am supărat şi cum voi îndrăzni a mă atinge de bunătăţile Lui, fiind desfrînat şi ucigaş!" Şi a mărturisit tuturor pe rînd, toate cele ce făcuse.

Auzind toate acelea, egumenul şi fraţii s-au tulburat şi, fiindu-le milă de dînsul, îl mîngîiau să nu se deznădăjduiască, ci să facă canon de pocăinţă pentru păcatele sale cele făcute. Şi l-au rugat mult să rămînă la dînşii, dar n-a voit să-i asculte nicidecum, ci s-a dus în lume.

Mergînd el nu puţină depărtare de cale prin pustie, l-a întîmpinat un frate oarecare insuflat de Dumnezeu - după purtarea Lui de grijă -, şi, închinîndu-se bătrînului Iacob, l-a rugat să se abată din cale şi să meargă

la dînsul în pustniceasca sa chilie, care era acolo aproape. Deci, silindu-l prin rugăminte, l-a dus la el şi, spălîndu-i picioarele, îi arăta toate cele ce se cădeau iubirii de străini, punîndu-i înainte hrana ce-o avea şi-l ruga să guste. Dar Iacob, fiind mustrat de vinovăţia sa, suspina adeseori din adîncul inimii şi se bătea în piept, iar de hrană nici nu voia a se atinge.

Atunci, fratele acela a căzut la picioarele bătrînului, mîngîindu-l şi cu jurămînt adeverindu-l că nu se va scula de la pămînt, pînă ce nu-i va făgădui că va gusta din cele puse înainte. Deci făgăduindu-i, fratele s-a sculat de la pămînt şi a gustat din hrană, aşa cum putea să fie, ca în pustie. Apoi, după gustarea hranei, sculîndu-se amîndoi, au mulţumit lui Dumnezeu şi iarăşi au stat. Atunci fratele vieţuitor în pustie a zis către bătrînul Iacob: "Părinte, spune-mi ceva de folos, învaţă-mă pe mine fiul tău în Hristos şi-mi întăreşte inima, căci sînt foarte tulburat de multe şi felurite gînduri".

Iacob, tînguindu-se foarte, plîngea nemîngîiat şi, bătîndu-şi pieptul, grăia: "Lasă-mă, frate, să plîng pentru grelele mele păcate, cu care am mîniat pe Dumnezeu. Căci în aceste deşarte şi necinstite bătrîneţi ale mele, ca un oarecare copil, fiind împins de diavol, am căzut în pierzare şi am pierit. Pentru că patimile pe care le-am biruit în tinereţile mele, de acelea am fost biruit la bătrîneţe; căci m-am aruncat în necuratul noroi al desfrînării şi am îndrăznit a face fapte cu mult mai rele decît aceea".

Auzind acestea fratele acela, s-a umplut de mare mîhnire şi întristare şi ruga pe bătrîn să-i spună de-amănuntul toată acea ispitire diavolească. Îl ruga pentru două pricini: întîi, ca mărturisindu-şi păcatele, să se deştepte spre pocăinţă, iar al doilea, ca şi el auzind de căderea bătrînului să-şi fie păzitor, ferindu-se de asemenea căderi.

Deci, Iacob a început a povesti astfel: "Eu am slujit Domnului cincizeci de ani şi mai bine în post şi în viaţa pustnicească, împotrivindu-mă tare patimilor, de care lucru sînt şi semne pe trupul meu; căci mîna mea am ars-o în foc pentru curăţie, şi mare dar mă învrednicisem a avea eu nevrednicul, de la Preabunul Dumnezeu şi multe minuni a făcut Dumnezeu prin mine, omul cel fărădelege.

Dar pe urmă satana a intrat în oarecare fată, ai cărei părinţi auzind de darul lui Hristos care era în mine, au adus-o, ca să mă rog pentru dînsa şi cu ajutorul lui Dumnezeu, am izgonit pe diavol dintr-însa. Atunci, părinţii ei m-au rugat să stea fata lor la mine încă trei zile, pînă ce se va însănătoşi desăvîrşit; şi lăsînd-o la mine, s-au dus. Iar eu, aprinzîndu-mă de poftă trupească şi orbindu-mă cu mintea, nepomenind nici pe Dumnezeu în ceasul acela, nici de gheenă temîndu-mă, nici gîndind că-mi pierd ostenelile cele de mulţi ani, am siluit-o pe fată şi am prihănit-o cu desfrînarea. Dar nu mi-a fost destul acel păcat. Ci, îndemnîndu-mă diavolul, am îndrăznit a face şi altul mai grozav decît cel dîntîi. Căci am omorît pe fata aceea şi i-am aruncat trupul în pîrîu. Deci, deznădăjduindu-mă de mîntuire, am ieşit din locul meu şi mă duc în lume; căci, cum voi putea să ridic ochii spre înălţimea cerului? Şi de voi îndrăzni a chema numele lui Hristos, El, pogorîndu-se din cer, mă va arde".

Mărturisind el acestea cu multe lacrimi şi cu amară tînguire, fratele acela s-a umilit cu inima, şi, căzînd pe grumajii bătrînului, îl săruta, grăind: "Rogu-mă ţie, părinte, nu slăbi cu sufletul, nici te deznădăjdui de mîntuirea ta, ci crede că este loc de pocăinţă la Dumnezeu. Mărturiseşte Lui păcatele tale, pentru că Domnul este multmilostiv şi milostivirea Lui asupra noastră este negrăită. Căci, dacă n-ar fi fost chip de pocăinţă la Dumnezeu, apoi cum David, după primirea proorocescului dar, căzînd în groapa desfrînării şi a uciderii, ar fi putut cîştiga iertarea păcatelor sale celor mari?

Dacă n-ar fi fost loc de pocăinţă, apoi nici Sfîntul Petru, bătrînul între apostoli - căruia i-a încredinţat Domnul cheile Împărăţiei cerului, după lepădarea de trei ori de Domnul nostru Iisus Hristos, în vremea patimii celei de voie şi după plîngerea cu amar -, n-ar fi luat iertare de greşelile sale şi mai mare cinste; căci a fost pus păstor oilor celor cuvîntătoare ale lui Hristos. Deci, să ne pocăim pînă ce avem vreme".

Cu nişte cuvinte ca acestea, fratele acela, întărind sufletul lui Iacob, îl rugă ca să rămînă împreună cu dînsul, dar acela nu voia. Atunci a căzut fratele la picioarele bătrînului, şi, sărutîndu-le, îl ruga să nu se despartă de dînsul; căci se temea ca bătrînul să nu-şi piardă sufletul, căzînd în deznădejde. Neputînd a-l

îndupleca, s-a întristat foarte şi plîngea. Şi, rugîndu-se lui Dumnezeu pentru el, cu osîrdie, l-a slobozit, dîndu-i hrană trebuincioasă pentru cale şi l-a petrecut pînă la cincisprezece stadii, îndemnîndu-l spre pocăinţă. După aceea, cuprinzîndu-l şi sărutîndu-l cu lacrimi, s-a întors la chilia sa.

Mergînd Iacob multă cale spre a se duce în lume, s-a abătut puţin şi a aflat un mormînt vechi, făcut în chip de peşteră, în care erau o mulţime de oase, care se prefăcuseră în praf, de vechimea vremii. Deci, intrînd în mormîntul acela şi toate oasele adunîndu-le într-un colţ, s-a închis acolo. Apoi, plecîndu-şi genunchii la pămînt, cu strigare şi cu mare tînguire, bătîndu-se în piept, se mărturisea lui Dumnezeu, grăind:

"Cum voi privi la Tine, Dumnezeul meu? Ce începătură voi pune mărturisirii mele? Cu ce îndrăzneală voi mişca spre rugăciune necurata mea limbă şi gură şi de care păcat mai întîi voi începe a cere iertare? Pentru desfrînare sau pentru ucidere? Dă-mi iertare greşelilor mele cumplite, Preabunule Stăpîn! Fii milostiv mie, nevrednicul, Preamilostive Dumnezeule şi nu mă pierde pentru lucrurile mele cele urîte, căci nu sînt mici fărădelegile mele. Am făcut desfrînare şi ucidere, am vărsat sînge nevinovat, încă şi trupul l-am dat apelor, fiarelor şi păsărilor spre mîncare. Şi acum, Doamne, Ţie, Atotştiutorule, pe acestea le mărturisesc, cerînd iertare. Nu mă trece cu vederea, Stăpîne, ci, după negrăita Ta iubire de oameni, miluieşte-mă pe mine necuratul, arată-mi bunătatea Ta cea preamare şi curăţeşte toate fărădelegile mele, ca să nu mă înece vrăjmaşul, pe mine cel afundat în adîncul păcatului şi balaurul cel mai de jos să nu mă înghită".

Într-o mărturisire ca aceasta a greşelilor sale şi într-o pocăinţă ca aceasta fericitul Iacob a petrecut zece ani, îngropînd în mormînt viaţa sa; şi s-a făcut el ca un mort, sălăşluindu-se cu oasele morţilor, iar spre cei vii neîntorcîndu-se deloc. Căci, deşi se întîmpla cîndva a veni cineva acolo, el către nimeni nu vorbea şi celor ce-l întrebau nu le răspundea, şi nici nu vorbea nimic, decît numai spre Dumnezeu îşi deschidea gura la rugăciune şi spre mărturisirea greşelilor sale, în mormîntul cel închis.

Iar hrana lui erau nişte verdeţuri de mîncare ce creşteau pe acolo, în locurile cele pustii; şi din acelea numai atît gusta, cît să nu moară de foame. Toată acea vreme, de zece ani, a petrecut-o în neîncetate lacrimi, în suspinuri şi în rugăciuni, ziua şi noaptea strigînd cu tînguire către Dumnezeu, mărturisind şi bătîndu-şi pieptul fără cruţare. Iar întru tot Înduratul şi Multmilostivul Dumnezeu, Cel ce nu voieşte moartea păcătosului, ci întoarcerea spre viaţă, n-a trecut cu vederea o pocăinţă ca aceea a lui atît de lungă. Ci, auzind suspinul şi mărturisirea lui, i-a iertat greşelile şi i-a dăruit iarăşi darul facerii de minuni. Şi după pocăinţă, minunea lui cea dintîi a fost aceasta ce urmează.

Secetă şi arşiţă cumplită cuprinzînd toată latura aceea şi tot poporul rugîndu-se lui Dumnezeu cu post şi cerînd ploaie, s-a făcut descoperire episcopului acelei cetăţi, ca unui bărbat îmbunătăţit şi sfînt, zicîndu-i: "Este un sfînt părinte care locuieşte într-un mormînt în latura voastră. Acela dacă se va ruga lui Dumnezeu pentru voi, toate răutăţile vor înceta şi ploaie aducătoare de roade se va pogorî".

Episcopul, adunînd dimineaţa clerul său şi tot poporul, le-a spus descoperirea ce i se făcuse de la Dumnezeu. Şi au mers cu cruci şi cu cîntări de rugăciuni la mormîntul Cuviosului Iacob. Bătînd în uşa cea închisă, episcopul rugă, împreună cu tot poporul, pe plăcutul lui Dumnezeu, ca să aibă milă de latura lor şi să se roage lui Dumnezeu, ca să întoarcă de la ei dreapta mînie şi certare, să înceteze seceta şi să trimită ploaie pe pămînt. Dar el nimic nu le răspundea din mormîntul acela, căci nici ochii nu îndrăznea a-i ridica în sus. Ci, numai îşi bătea pieptul, grăind în sine: "Milostiv fii, Hristoase, pentru multele şi cumplitele mele fărădelegi".

Iar episcopul multă vreme a stat bătînd şi rugîndu-se cu dinadinsul. Şi, neputînd nici măcar să audă un răspuns de la dînsul, s-a întors împreună cu toţi cei ce veniseră, tînguindu-se şi plîngînd; şi intrînd în biserică, iarăşi săvîrşeau cîntări şi rugăciune cu lacrimi. Apoi, mărindu-se arşiţa şi mai mult şi supărîndu-i secetă mare şi foamete, striga tot poporul, mai cu osîrdie, către Dumnezeu, îndoind postul şi rugăciunea.

Apoi iarăşi s-a făcut episcopului descoperire, şi glas se auzea, grăindu-i astfel: "Mergi la robul Meu Iacob, despre care ţi-am descoperit. Acela de se va ruga către Mine pentru voi, îndată vă veţi izbăvi de răutăţile ce a cuprins latura voastră!" Deci, episcopul a mers iarăşi cu tot clerul şi cu poporul la mormîntul acela şi năvăleau cu osîrdnice rugăciuni, supărînd pe robul lui Dumnezeu ca să facă pentru ei rugăciune.

Deschizînd uşcioara, l-au scos pe Sfîntul Iacob de acolo cu sila. Iar fericitul, chiar nevrînd, ridicîndu-şi ochii la cer şi înălţînd mîinile în sus, s-a rugat pentru poporul acela multă vreme. Şi încă rugăciunea fiindu-i în gură, îndată s-a vărsat ploaie mare pe pămînt şi arşiţa a încetat; pentru că Domnul a făcut voia celui ce se temea de El şi rugăciunea aceluia a auzit-o, cu însuşi lucrul împlinind aceasta, şi s-a împlinit ceea ce zice proorocul: *Atunci vei striga şi Dumnezeu te va auzi. Şi încă tu grăind, îţi va zice: Iată am venit*.

Episcopul şi tot poporul înspăimîntîndu-se de acea slăvită minune şi totodată bucurîndu-se, înălţa lui Dumnezeu cîntări de mulţumită, cu veselie şi cu prăznuire şi pe plăcutul Lui, pe Sfîntul Iacob, preamult îl cinsteau. Iar ziua aceea, în care s-au izbăvit de nişte răutăţi ca acelea, cu rugăciunile Sfîntului Iacob, şi au cîştigat mila lui Dumnezeu, au hotărît ca s-o prăznuiască în toţi anii.

Cuviosul Iacob, de atunci luînd încredinţare că Dumnezeu i-a primit pocăinţa şi i-a iertat greşelile, a început a face multe minuni cu darul lui Hristos, căci, cîţi bolnavi erau aduşi la el, din toată latura aceea, cuprinşi de orice fel de boală, toţi dobîndeau îndată vindecare; iar diavolii, cu cuvîntul sfîntului, erau izgoniţi; şi, în puţină vreme, a făcut mai mari minuni, după a sa pocăinţă, decît mai înainte.

Într-acelaşi an în care a cerut de la Dumnezeu ploaie, s-a apropiat de sfîrşitul său. Deci, chemîndu-l pe episcop, a făcut învoială cu el ca, după moartea lui, să-i îngroape trupul într-acelaş mormînt. Şi, după cîteva zile, s-a odihnit întru Domnul şi s-a sălăşluit sfîntul lui suflet întru bunătăţile Domnului său, împreună cu sfinţii cei ce, prin pocăinţă, au bineplăcut lui Dumnezeu. El a trăit, de la naşterea sa, şaptezeci şi cinci de ani.

Îndată ce s-a vestit despre mutarea Sfîntului Iacob în toată latura aceea, s-a adunat de pretutindeni mulţime de popor la îngroparea lui, cu lumînări, tămîie şi aromate. Episcopul a venit cu tot clerul, cîntînd cele cuviincioase şi, cu aromate de mult preţ ungînd sfîntul lui trup, l-au îngropat cu cinste într-acelaşi mormînt, precum vorbiseră mai înainte de sfîrşitul său. Iar după puţină vreme, episcopul a zidit o biserică în numele acestui sfînt Iacob, aproape de mormîntul lui.

Apoi luînd de acolo cinstitele lui moaşte, le-a adus în biserică şi a aşezat a se prăznui sfînta lui pomenire în toţi anii, întru cinstea plăcutului lui Dumnezeu, Preacuviosului Părintele nostru Iacob şi întru slava lui Hristos Dumnezeu, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Viaţa şi pătimirea Sfîntului Mucenic Conon din Isauria
(5 martie)

Isauria, cetatea domnească a ţării cu acelaşi nume, a primit sfînta credinţă în Domnul nostru Iisus Hristos de la Sfîntul Apostol Pavel, propovăduitorul neamurilor, care a propovăduit acolo şi a adus pe cîţiva la credinţă.

În vremea propovăduirii apostoleşti era un oarecare om, cu numele Nestor, care trăia într-un sat ce se chema Vidania, care era departe de cetatea Isauriei ca la optsprezece stadii. Acela avea o femeie ce se numea Nada, cu care au născut pe acesta, de care ne stă înainte povestirea, adică pe Sfîntul Conon.

După ce a ajuns pruncul în vîrstă desăvîrşită, au voit părinţii lui să-l căsătorească, şi l-au logodit cu o fecioară frumoasă, anume Ana. Însă, mai înainte de legătura nunţii, s-a arătat lui Conon Sfîntul Arhanghel

Mihail, în chip de bărbat prealuminos şi, învăţîndu-l sfînta credinţă, l-a pogorît la pîrîu, l-a botezat întru numele Preasfintei Treimi şi, împărtăşindu-l cu dumnezeieştile Taine, l-a însemnat cu semnul Crucii şi s-a făcut nevăzut. Tînărul Conon s-a umplut de Duhul Sfînt şi Arhanghelul Mihail era împreună cu dînsul nevăzut.

Sosind ziua nunţii şi toţi veselindu-se, cînd a fost dus mirele cu mireasa în cămară, Conon a luat o lumînare aprinsă, şi, punînd-o într-un vas, a zis către fecioară: "Ce este mai bun, lumina sau întunericul?" Iar fecioara a răspuns: "Mai bună este lumina, decît întunericul".

Atunci Sfîntul Conon, deschizîndu-şi gura sa cea plină de darul lui Dumnezeu, a început a învăţa pe fecioară despre păzirea feciorie şi despre viaţa curată, cu credinţa întru Hristos, adevăratul Dumnezeu, spunîndu-i că aceea este lumina cea neînserată, iar faptele cele trupeşti cum şi necurata credinţă cea elinească sînt întuneric.

Fecioara, avînd inima sa ca un pămînt bun spre primirea seminţei cuvîntului lui Dumnezeu, s-a învoit cu mirele întru toate: căci a crezut în Hristos şi a făgăduit a-şi păzi fecioria sa. Şi vieţuia acea sfîntă doime în curăţenie fecioarească, ca un frate cu sora sa, sau mai bine-zis ca doi îngeri ai lui Dumnezeu, arzînd cu duhul dragostei către Dumnezeu ca serafimii, slujind Domnului.

După aceasta, fericitul Conon i-a îndemnat şi pe părinţii săi a se lepăda de idoli şi i-a adus la Hristos, botezînd pe tatăl şi pe mama sa, ca şi pe mireasa sa. Şi toţi au plăcut lui Dumnezeu, fiind povăţuiţi şi învăţaţi de Sfîntul Conon. Iar tatăl lui, fericitul Nestor, s-a învrednicit şi cununii muceniceşti, fiind ucis de închinătorii de idoli, cărora se împotrivea, mustrînd rătăcirea lor.

După cîtăva vreme, maica sfîntului, fericita Nada, s-a mutat către Dumnezeu, în bună mărturisire. Apoi s-a dus şi Sfînta fecioară Ana, cea logodită lui mireasă, către cămara cea nestricăcioasă a cerescului Mire Hristos, şi i-a îngropat Sfîntul Conon într-un mormînt; iar el se îndeletnicea cu gîndirea de Dumnezeu, cu postul, cu ostenelile şi cu rugăciunile cele de toată noaptea, omorîndu-şi trupul şi robindu-l duhului. Iar comoara cea dată lui, a darului Sfîntului Duh, o tăinuia pînă la vremea arătării sale, care a sosit după mulţi ani, în zilele bătrîneţelor sale. Şi s-a început aceasta într-acest chip:

Era în ţara aceea o peşteră grozavă şi întunecoasă, în locuri pustii şi în munţi neumblaţi. Şi aceea era capişte idolească şi locaş diavolesc, fiind acolo un idol de piatră, mare, al necuratului zeu Apolon, pe care ţara Isauriei îl cinstea mai mult. Şi le era obiceiul isaurienilor ca, în toţi anii, în ziua necuratei prăznuiri a lui Apolon, să se adune acolo cu jertfe şi să săvîrşească acea prăznuire urîtă de Dumnezeu.

Deci într-un an oarecare, venind praznicul acela, şi toţi din cetate gătindu-se să meargă la capiştea ce era în peşteră, Sfîntul Conon mişcîndu-se de duhul, a venit în cetate şi, văzînd mulţimea poporului, pe unii pe cai înarmaţi, iar pe alţii pedeştri, gătiţi ca la un război, a strigat către dînşii, grăind cu mare glas: "O, bărbaţi isaurieni, aşteptaţi puţin, căci am să vă vorbesc ceva. Pentru ce v-aţi gătit într-un chip ca acesta de oştire? Au doar a năvălit vreun război fără de veste asupra ţării noastre şi vă cheamă pe voi?" Iar ei i-au zis: "Ba nu, ci mergem la zeul Apolon, să-i aducem jertfă şi să-i facem praznicul".

A zis către dînşii Sfîntul: "Cine este Apolon şi care este puterea lui? Voiesc să aflu de la voi". Iar ei au zis: "Acela ne este purtător de grijă, căci toate bunătăţile ni le rînduieşte şi ne întăreşte pe noi în războaie, precum întărea şi pe părinţii noştri, care ne-au lăsat nouă acest obicei de prăznuire".

Sfîntul îi întreba, batjocorindu-i: "Oare aţi auzit cîndva de la dumnezeul vostru glas sau vreun cuvînt?" Ei au zis: "Nu! Dar de la părinţii noştri am luat obicei a crede într-însul". Grăit-a către dînşii Sfîntul Conon: "Părinţii voştri au fost ca nişte dobitoace necuvîntătoare, neştiind din înşelăciune pe adevăratul Dumnezeu. Căci, dacă L-ar fi ştiut, n-ar fi avut sîrguinţă către un idol surd, mut şi netrebnic. Ci, daţi-mi stăpînire asupra dumnezeului vostru şi vă voi arăta vouă pe cine cinstiţi şi cine este. Îl voi înnegri cu cerneală şi să vedem de se va putea spăla? Îl voi zdrobi cu ciocan de fier şi va putea oare să aibă iarăşi chipul său? Îi voi da mîncare şi să vedem va întinde mîna să mănînce? Pînă cînd veţi fi fără de minte?

Oare aceasta n-o înţelegeţi? Să mă ascultaţi, că şi eu sînt din a voastră seminţie, dar sînt străin de lucrurile voastre.

Lăsaţi-vă de închinarea idolilor şi vă voi învăţa pe voi pe care Dumnezeu se cade a-L cinsti şi a vă închina Celui ce este întru înălţime. Că Acela este Dumnezeu nevăzut şi pe toate le vede, Făcător al cerului, al pămîntului, al mării şi al tuturor celor ce sînt într-însele. El este Împărat tare şi puternic, mîntuind pe robii Săi şi pierzînd pe vrăjmaşii care se închină idolilor şi aduc jertfe diavolilor.

Aceluia nu-i trebuie jertfe sîngeroase, ci voieşte să-L cunoască cei ce vin la El fără de răutăţi şi vicleşuguri şi să creadă în El; ştiind cum că El este adevăratul Dumnezeu, Tatăl Unuia născut Fiului Său, al Domnului nostru Iisus Hristos, Care de Tatăl nu se desparte, prin Care toate s-au făcut, cu Care Duhul Sfînt este părtaş vieţii şi Împărăţiei şi Care de la Tatăl purcede. Şi aceste trei feţe sînt un Dumnezeu, Care arde cu foc pe slujitorii de idoli, cei ce-L urăsc pe El şi iubeşte numai pe cei ce-L preamăresc, pentru că este milostiv cu prisosinţă tuturor celor ce cred în El şi-L cheamă cu adevărat".

Acestea şi mai multe grăind sfîntul, s-a tulburat poporul şi s-a făcut multă gîlceavă; căci unii se repezeau asupra lui, vrînd să-l ucidă, iar alţii îl apărau, nelăsîndu-i să pună mîinile pe el; şi vrînd a auzi ceva mai mult de la dînsul, abia au potolit tulburarea poporului şi au zis către sfîntul: "Cum poţi să ne încredinţezi că Dumnezeu este mai mare decît zeul nostru Apolon, pe care noi îl avem mai cinstit, mai mult decît pe toţi ceilalţi zei? Arată-ne vreun semn al Dumnezeului tău ca să credem în El".

Sfîntul Conon, văzînd că ei cer semn, punîndu-şi nădejdea spre Dumnezeu, le-a zis: "Iată, mulţi din voi sînt pe cai şi mulţi pedeştri, tineri şi voinici. Deci, să mergem toţi spre peştera lui Apolon, la locul adunării voastre; voi înainte, iar eu, ca un bătrîn, voi merge după voi. Însă să ne dăm cuvînt unul altuia care pe care va întrece, Dumnezeul aceluia va fi mare şi adevărat şi vom crede apoi în El.

Dacă voi, cei ce sînteţi pe cai şi pedeştri, fiind voinici, mă veţi întrece pe mine, cel bătrîn şi slab cu trupul, şi de veţi ajunge mai întîi la locul lui Apolon, apoi zeul vostru să fie mare; iar dacă eu, bătrînul şi pedestrul, întrecîndu-vă, voi ajunge acolo, apoi Dumnezeul meu este mai mare decît zeul vostru şi datori veţi fi a crede în Dumnezeul meu". Toţi au primit cuvîntul acesta şi au făcut legămînt cu Sfîntul Conon, căci ziceau între ei: "Acest bătrîn abia în patru zile va putea să ajungă acolo, fiind departe şi calea grea, pentru înălţimea munţilor şi a văilor celor adînci".

Deci au pornit toţi în grabnică călătorie, unii nădăjduind în caii lor, iar alţii în picioarele lor. Iar Sfîntul Conon mergea după ei şi se ostenea alergînd. Însă s-a rugat lui Dumnezeu şi îndată i-a stat înaintea lui Sfîntul Arhanghel Mihail. Acela luîndu-l, l-a dus într-un ceas la locul acela unde alerga. Iar pe cei ce alergau pe cai şi pe cei pedeştri i-a tulburat arhanghelul nevăzut, încît rătăceau prin munţi şi prin văi, călcînd în prăpăstii de munţi, sfărîmîndu-se ei şi caii lor; şi n-au putut toată ziua şi toată noaptea să nimerească la peştera lui Apolon, nici să-şi cunoască calea încotro călătoresc. Iar dimineaţa, Sfîntul Conon a ieşit în întîmpinarea lor.

Aceia văzîndu-l, s-au înspăimîntat, iar el a început a-i ocărî, zicînd: "Pentru ce v-aţi lenevit a veni, căci eu, aşteptîndu-vă mult, iarăşi m-am întors spre voi?" Iar ei, fiind foarte osteniţi, povesteau sfîntului toate cele ce li s-au întîmplat şi-l rugau ca să le arate calea spre locul lui Apolon. Iar el, mergînd înaintea lor, i-a dus pînă acolo şi le-a zis: "Iată s-a împlinit legămîntul meu şi eu, întrecîndu-vă, am sosit mai înainte aici. Deci se cade să mărturisiţi că mare este Dumnezeul meu şi să credeţi în El; iar pe zeul vostru, daţi-mi-l în stăpînirea mea, ca să vă răzbun, căci pînă acum v-a înşelat".

Ei au strigat: "Ba nu! Nu arunca vina asupra zeului nostru şi nu îndrăzni a grăi asupra lui, căci noi sîntem vinovaţi, deoarece, rătăcind în cale, am zăbovit". Şi astfel, neîmplinind cuvîntul cel întărit prin legămînt, au făcut nedreptate sfîntului prin aceasta. Sfîntul le-a zis: "Dacă nu credeţi Dumnezeului meu, apoi credeţi zeului vostru. Cînd vă va grăi ceva, veţi împlini cuvîntul lui?" Iar ei toţi i-au zis: "Numai de vom auzi pe zeul nostru grăind ceva şi îndată sîntem gata a-i împlini cuvîntul lui, căci credem în el fără

îndoială". Şi iarăşi au făcut cu sfîntul legămînt, iar cuvîntul lor l-au întărit mai tare decît întîi, ca să creadă cuvîntul, oricare l-ar grăi zeul lor.

Sfîntul, stînd înaintea acelei peşteri în care era capiştea lui Apolon, a strigat cu glas mare către idol: "Ţie îţi grăieşte şi ţie îţi porunceşte Domnul meu Iisus Hristos, să ieşi din capiştea ta şi să vii aici la mine!" Îndată idolul cel fără de suflet se făcu ca şi cum era viu, căci s-a cutremurat şi a căzut din locul său, tăvălindu-se pe pămînt, spre sfîntul; apoi, venind aproape, s-a sculat de la pămînt şi sta drept înaintea Sfîntului Conon. Şi toată mulţimea poporului fiind cuprinsă de mare spaimă, a strigat de frică şi s-a pornit pe fugă. Iar sfîntul făcîndu-le cu mîna şi poruncindu-le să nu se teamă, abia i-a oprit; şi, potolind gîlceava, s-au întors iarăşi spre idol şi toţi luau seama cu dinadinsul ce are să mai fie.

Sfîntul Conon a zis către idol: "Spune-mi, idole neînsufleţit, cine este Dumnezeul cel adevărat, tu, ori Domnul meu Iisus Hristos, cel propovăduit de mine?" Şi îndată idolul, întinzînd spre cer cu cutremur mîinile sale cele de piatră, a grăit cu mare glas omenesc, zicînd: "Unul este Dumnezeu adevărat, Hristos Cel propovăduit de tine!" Zicînd acestea, a căzut şi s-a sfărîmat.

Făcîndu-se această minune, tot poporul a strigat cu mare glas, grăind: "Unul este Dumnezeul cel adevărat, Dumnezeul lui Conon, Acela a biruit". Atunci a crezut mulţime de popor în Hristos Dumnezeu şi sfărîmîndu-şi idolii, a primit Sfîntul Botez. Iar ceilalţi împietriţi erau în necredinţă şi se mîhneau pentru sfărîmarea idolului Apolon; dar, mai pe urmă, au crezut şi aceia, văzînd multe feluri de minuni ce se făceau de Sfîntul Conon.

În aceeaşi ţară a Isauriei, într-o altă peşteră, ce era la un loc pustiu, vieţuia un diavol pierzător, care ca un tîlhar năvălea asupra oamenilor şi a dobitocelor ce treceau pe acolo şi-i pierdea. Isaurienii aduceau multe jertfe acelui diavol şi-l rugau să nu le facă şi ucidere. Dar nu le era de nici un folos, ci spre mai mare vătămare. Deci, adunîndu-se popor de credincioşi şi necredincioşi, au rugat pe Sfîntul Conon să meargă şi să izgonească pe acel diavol din hotarele lor. Credincioşii îl rugau cu credinţă, neîndoindu-se de puterea lui Hristos, care era cu Sfîntul Conon; iar necredincioşii nu-l rugau cu credinţă, ci cu ispitire, părîndu-li-se că Sfîntul nu va putea să izgonească de acolo pe acel diavol cumplit; nădăjduiau chiar, că el singur va fi ucis de diavol.

Ducîndu-se Sfîntul acolo, fiind urmat de popor, a stat înaintea peşterii. Iar poporul stătea departe cu multă frică; şi, certînd Sfîntul Conon pe necuratul duh, în numele lui Hristos, i-a poruncit să iasă din peşteră, la vederea ochilor, în privirea a tot poporul. Diavolul dinăuntru, striga, rugînd pe sfîntul, să nu-i poruncească să iasă în chip văzut, ca să nu se vadă de oameni necuratul lui chip, dar Sfîntul îi poruncea cu multă certare, să se arate.

Deci a ieşit, văzîndu-l toţi, în chip femeiesc ca o babă necurată, tremurînd şi scuturîndu-se. Apoi certînd sfîntul pe diavol să nu facă rău cuiva, l-a trimis în gheena şi îndată se făcu nevăzut diavolul acela. Şi poporul striga: "Mare este Dumnezeul lui Conon", şi mulţi din necredincioşi au crezut atunci în Hristos. Iar Sfîntul Conon, învăţînd mult pe popor a crede în Dumnezeu, s-a întors în cetate cu cîntare. Căci el doar începea cîntarea şi poporul o cînta toată, slăvind pe Hristos, adevăratul Dumnezeu.

Venind Sfîntul Conon, a vieţuit în satul său, Vidania, în casa părintească, făcînd minuni şi vindecînd toate durerile celor ce veneau cu credinţă la dînsul; apoi izgonea diavolii, asupra cărora i se dăduse stăpînire de la Dumnezeu. Un oarecare om, din cei dintîi cetăţeni ai isaurienilor, a fost prădat de tîlhari şi i-a pierit mult aur. Pentru aceasta mulţi erau munciţi pentru furtişag, puşi în legături şi ţinuţi în temniţă fără vină; dar nu s-a aflat aurul cel furat. Drept aceea, cetăţeanul cel prădat, alergînd la Sfîntul Conon, precum şi rudeniile celor ce erau ţinuţi în legături, şi, căzînd la picioarele sfîntului, îl rugau să se roage lui Dumnezeu, spre a se descoperi furtişagul.

Sfîntul, milostivindu-se spre cei clevetiţi şi chinuiţi fără de vină, s-a dus în cetate şi, stînd în mijlocul ei, şi-a ridicat mîinile la cer şi a făcut cu dinadinsul rugăciune către Dumnezeu, pînă ce i s-a descoperit unde este pus aurul cel furat. Deci, luînd pe mulţi din popor, s-a dus cu dînşii afară din cetate şi, trecînd multă

cale care ducea în pustie, a ajuns la o piatră oarecare, ce i se arătase de Sfîntul Arhanghel Mihail. Sub acea piatră era aurul ascuns de tîlhari, aur pe care aflîndu-l Sfîntul Conon, a poruncit oamenilor care veniseră cu dînsul, să-l ia şi să-l aducă în cetate.

Văzînd aceasta, tot poporul isaurienilor se minuna foarte şi preamărea pe Dumnezeu. Apoi, dorind cetăţeanul să afle de la sfîntul cine sînt tîlharii, l-a întrebat despre aceasta; şi i-a răspuns: "Ia-ţi al tău ca să fii îndestulat, că al tău ţi s-a întors fără pagubă, iar pe cei ţinuţi în legături să-i eliberezi". Şi aşa a făcut. Străbătînd vestea de această minune prin toată ţara aceea, mulţi se întorceau la Dumnezeu şi creştea şi se înmulţea din zi în zi Biserica lui Hristos.

Odată Sfîntul Conon, şezînd în casa sa, a văzut o tabără de diavoli care venise asupra lui. Căci cei din insula aceea, care erau izgoniţi din oameni şi din capiştile idoleşti, adunîndu-se, s-au înarmat asupra sfîntului şi au venit să-l vatăme. Văzîndu-i sfîntul, i-a legat pe toţi cu numele lui Iisus ca să nu poată să scape. Şi diavolii rugau pe sfîntul să nu le poruncească a se duce în adînc, ci orice voieşte să le poruncească să lucreze. Iar sfîntul, certîndu-i să nu facă oamenilor nici un rău, i-a trimis la diferite lucrări: pe unii să sape pămîntul în grădini, să smulgă buruienele, spinii şi pălămidele; pe alţii să are ţarinele şi să le semene, alţii să păzească roadele, alţii să pască cireada dobitoacelor şi s-o apere de fiare, iar alţii să taie şi să aducă lemne; şi i-a rînduit să facă tot lucrul casei ca nişte robi cumpăraţi. Astfel, diavolii slujeau fericitului Conon ca robi şi răscumpăraţi, pînă cînd i-a fost voia lui, făcînd cu sîrguinţă tot lucrul poruncit; căci erau legaţi cu legăturile puterii lui Dumnezeu şi robiţi şi supuşi sub picioarele plăcutului lui Hristos.

Într-o noapte, au năvălit tîlharii asupra casei sfîntului, crezînd că vor găsi la dînsul vreo bogăţie, deoarece era slăvit în toată ţara aceea; şi, legîndu-l, voiau să-l muncească ca să le spună unde are aurul. Începînd ei a-l munci, îndată, prin porunca lui Dumnezeu, strîngîndu-se diavolii care slujeau sfîntului, au apucat pe tîlhari şi-i băteau fără de milă. Apoi, aprinzînd foc în cuptor, le ardeau trupurile, iar pe sfîntul l-au dezlegat din legături; dar el i-a certat, că au lăsat pe tîlhari abia vii. Apoi sfîntul s-a rugat pentru tîlhari către Dumnezeu şi şi-au venit întru sine; după care fericitul, învăţîndu-i ca să nu mai facă tîlhărie, i-a slobozit cu pace.

Dar nu numai din mîinile tîlharilor au scos diavolii pe Sfîntul Conon cu porunca lui Dumnezeu, ci şi cinstea numelui lui o păzeau, aşa voind Dumnezeu. Căci, atunci cînd cineva dintre credincioşii isaurieni îndrăznea să hulească numele lui Conon, îndată aceia erau bătuţi de diavoli nevăzuţi. Şi se făcuse numele lui Conon la toţi cinstit şi înfricoşat. Fiind oriunde pomenit numele lui Conon, unii din închinătorii de idoli au început a-l huli pe Sfîntul cu cuvinte ocărîtoare. Şi îndată au năvălit asupra lor diavolii şi, bătîndu-i, îi trăgeau de păr pe cale; apoi, aducîndu-i la Sfîntul, i-au aruncat înaintea picioarelor lui pe hulitorii aceia. Astfel, cuprinsese frica pe toţi necredincioşii, încît nici cu mintea nu gîndeau ceva rău asupra Sfîntului Conon.

Pe un om care fura rodurile din ţarina lui Conon, l-au prins acei nevăzuţi păzitori şi, bătîndu-l, l-au adus la sfîntul, cu asinul lui şi cu sacul plin de roade. Pe acesta învăţîndu-l să nu fure, l-a eliberat Sfîntul la locul său. O văduvă oarecare, săracă, purtînd în braţe pe singurul său fiu, a mers la ţarină în vremea secerişului să adune spice în urma secerătorilor. Şi a pus pe pămînt pe pruncul său şi s-a dus la oarecare depărtare, adunînd spice. Dar, îndată alergînd din pădure, un lup a apucat pe prunc şi l-a dus în pustie. Şi a alergat femeia după el, dar n-a putut să-l ajungă, nici să scoată pe prunc din dinţii lui. Apoi a alergat femeia aceea la făcătorul de minuni, Sfîntul Conon, de vreme ce era aproape locul lui. Plîngînd şi căzînd la picioarele lui, i-a spus primejdia. Iar el îndată a poruncit nevăzuţilor robi şi aceia, alergînd în clipeala ochiului, au prins pe lup cu pruncul ţinîndu-l în dinţi şi l-au dus înaintea Sfîntului. El a dat pruncuşorul maicii sale viu şi sănătos, iar pe lup l-a lăsat întru ale sale.

După aceea alţi diavoli, care încă nu erau legaţi, începuseră în ţara aceea a vătăma pe oameni prin diferite boli, dar mai ales cu vărsatul. Înţelegînd Sfîntul vrăjmăşia acelora, s-a rugat lui Dumnezeu şi îndată i s-a dat putere asupra lor. Deci, prinzîndu-i pe toţi, i-a certat şi pe unii i-a izgonit din hotare la locuri pustii; pe alţii întru adînc i-a trimis, iar pe alţii, legaţi, punîndu-i în treizeci de vase de lut cu plumb şi, pecetluindu-i cu puterea Crucii, i-a îngropat în pămînt, sub temelia casei sale.

În acea vreme a sosit prigonire asupra creştinilor. Şi a venit în Isauria, din porunca împărătească, un voievod oarecare, anume Magdon. Acela, prinzînd mai întîi pe Sfîntul Onisie, din satul Usorova, l-a muncit pînă la moarte. După aceea şi pe Sfîntul Conon l-a prins şi-l muncea cu multe şi cumplite răni, silindu-l spre idoleasca jertfă.

Auzind isaurienii că voievodul munceşte pe Sfîntul Conon, s-au adunat mulţime de bărbaţi înarmaţi şi au alergat la satul Usorova, vrînd să ucidă pe voievod. De acest lucru înştiinţîndu-se voievodul, a încălecat pe cal cu slugile sale şi a fugit din hotarele lor. Iar isaurienii au fugit după dînsul şi nu l-au ajuns. Iar pe Sfîntul Mucenic Conon l-au aflat legat şi peste tot trupul rănit şi sîngerat de bătăi. Apoi dezlegîndu-l, plîngeau pentru dînsul; şi, ştergîndu-i sîngele, se ungeau pe trupurile lor, dorind să se sfinţească cu sîngele lui, şi-i sărutau cu dragoste rănile cele luate pentru Hristos. Iar Sfîntul Mucenic se mîhnea foarte că nu-l lăsară să pătimească pînă în sfîrşit, pentru că dorea să moară în munci pentru Hristosul său. După aceea l-au dus oamenii cei credincioşi în casa lui părintească din satul Vidania şi se îngrijeau pentru vindecarea rănilor lui.

Trecînd doi ani după pătimirea aceea, s-a mutat Sfîntul Conon către Dumnezeu. Atunci, adunîndu-se toată ţara Isauriei, a făcut plîngere mare pentru dînsul şi l-au îngropat împreună cu fericiţii săi părinţi şi cu sfînta lui mireasă care şi-a păzit fecioria sa fără prihană pînă în sfîrşit. După adormirea şi îngroparea Sfîntului Conon, au voit isaurienii să prefacă părintească lui casă cea mucenicească într-o biserică. Lărgind casa, au început a-i săpa temelia şi au aflat în pămînt acele mai sus pomenite treizeci de vase de lut, întru care Sfîntul Conon închisese pe diavoli.

Deci, neştiind ce este într-acele vase, şi părîndu-le că este ascuns într-însele aur şi argint, s-au bucurat; şi degrabă au spart un vas şi îndată au ieşit dintr-însul diavolii în chip de fum întunecat şi foarte necurat şi, întunecînd văzduhul, au făcut vifor înfricoşat, încît toţi oamenii, înspăimîntîndu-se, unii au căzut de frică, iar alţii au fugit din locul acela. Iar diavolii, zburînd în văzduh, făceau zgomot mare şi unul pe altul se strigau pe nume. Şi se făcuse frică mare în satul acela, încît nimeni, după apusul soarelui, nu îndrăznea a ieşi afară din casa sa, de vreme ce multe îngroziri diavoleşti se arătau noaptea şi speriau pe oameni şi pe dobitoace. Iar aceasta o îngăduise Dumnezeu pentru pedepsirea oamenilor celor lacomi; căci, socotind că este în vasele acelea comoară, au început a le sparge.

După aceea, s-au izgonit acele diavoleşti năluciri şi îngroziri, cu rugăciunile Sfîntului Conon. Iar celelalte vase, în număr de douăzeci şi nouă, ce ţineau într-însele pe diavoli, au rămas şi pînă astăzi în pămînt îngropate sub temelia bisericii Sfîntului Conon. Cu ale cărui sfinte rugăciuni şi noi să petrecem totdeauna nevătămaţi de diavoli, slăvind pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe Unul în Treime Dumnezeu, în veci. Amin.

Pomenirea Sfîntului Mucenic Conon grădinarul (5 martie)

Acest Sfînt Conon a fost pe vremea lui Decius împăratul (249-251), cu neamul din Nazaretul Galileii. De acolo a venit în cetatea Mandon, a Pamfiliei şi la un loc ce se numea Carmila, şi-a făcut o grădină de gospodărie în care semănînd verdeţuri, îşi agonisea hrană dintr-aceea. Era bun cu obiceiul, fără de răutate şi nevinovat cu inima, deşi era neînvăţat la carte, ci, fiind creştin, vieţuia cu plăcere de Dumnezeu. Şi Puplius ighemonul, înştiinţîndu-se despre el, a trimis ostaşi ca să-l prindă. Iar aceia, spre batjocură, închinîndu-se lui cu cuvinte frumoase, el a răspuns cu bucurie la închinarea lor, prin cuvinte de urare şi de dragoste. Ostaşii i-au spus: "Te cheamă Puplius, ighemonul". El le-a răspuns: "Ce trebuinţă are de mine, mai vîrtos că eu sînt creştin? Să cheme la sine pe cei de un gînd cu el". Dar a fost legat Sfîntul Conon şi l-au dus la ighemon, silindu-l să aducă jertfă idolilor; atunci a suspinat din adîncul inimii, pentru orbirea şi rătăcirea necredincioşilor, şi, pe ighemon ocărîndu-l cu cuvinte, era neclintit întru mărturisirea lui Hristos.

Deci i-au bătut în picioarele lui piroane de fier şi a fost silit a alerga înaintea caretei ighemonului pînă într-atît, încît, slăbind, a căzut în genunchi şi, rugîndu-se lui Dumnezeu, în mîinile Lui şi-a dat duhul său.

Pomenirea Cuviosului Isihie pustnicul
(5 martie)

Marele plăcut al lui Dumnezeu Isihie, din scutece bine povăţuindu-se la fapta bună, a urît plăcerile pămînteşti şi s-a făcut locaş al Sfîntului Duh. Apoi, suspinînd pentru săturarea bunătăţilor celor veşnice, cele din Sionul cel de sus, pentru aceasta de bună voia lui s-a izgonit din patrie şi şi-a căutat loc în pustie.

Cuviosul Isihie era cu neamul din ţara antrapenească, care este lîngă marea ce adapă Adriania. Şi suindu-se în muntele ce se numeşte Maionis, diavolii care vieţuiau acolo, temîndu-se de izgonirea lor şi vrînd să întoarcă pe sfîntul din hotarele acelea, au intrat în doi oameni, în Ioan şi în Ilarion şi, întîmpinînd pe plăcutul lui Dumnezeu, l-au întrebat unde merge.

Înştiinţîndu-se de scopul lui, i-au zis: "Au nu ştii, o, omule, că acel loc este rău şi te duci la moarte. Căci acolo se află mulţime mare de fiare mîncătoare de trupuri, încă şi tîlhari cumpliţi locuiesc acolo şi nu vei putea să fii viu în acel loc nici o zi". Sfîntul, înţelegînd cu duhul că acele cuvinte nu sînt omeneşti, ci diavoleşti, le-a zis: "Eu pentru mulţimea păcatelor mele, sînt vinovat morţii. Deci voi merge ca să mor ori mîncat de fiare, ori chinuit de tîlhari".

Acestea zicînd, a făcut rugăciune şi, cu puterea Crucii izgonind duhurile necurate cele fără de trupuri din trupurile omeneşti, a mers în calea sa şi, suindu-se într-o parte a muntelui, a iubit acel loc. Zidindu-şi acolo chilie, a început a vieţui nevoindu-se în pustniceştile osteneli ale pustiei. Şi făcînd grădină, o lucra, săpînd pămîntul, semănînd seminţe şi din ostenelile mîinilor sale se hrănea.

S-a întîmplat de au venit odată o mulţime de păsări în grădina lui şi-i mîncau verdeţurile şi seminţele şi pustiau de tot ostenelile sfîntului. Pentru aceea sfîntul rugîndu-se lui Dumnezeu, îndată păsările cele ce gustau din ostenelile lui cădeau din văzduh jos şi nu puteau să zboare, ci erau întinse pe pămînt. Iar cîte se atingeau de seminţele din grădină, acelea nu se mai puteau ridica în văzduh, ci ca de nişte otravă fiind vătămate, se tăvăleau. Şi era plin locul acela de mulţimea cea mare de păsări, ce căzuseră pe pămînt.

După o vreme, cuviosului fiindu-i milă de păsări, ieşind din chilie, a zis către ele: "Duceţi-vă de aici şi să nu mai mîncaţi ostenelile monahiceşti". Aceasta zicînd sfîntul, îndată toate păsările care zăceau la pămînt, au zburat sus şi de atunci nu se mai apropiau niciodată de grădina lui. După aceea, aflînd apă într-o vale, a zidit acolo o biserică mică, în numele Sfîntului Apostol Andrei, unde petrecea cu linişte şi în gîndirea de Dumnezeu, împreună cu ucenicii săi.

Odată a fost adusă o fecioară îndrăcită, ai cărei părinţi, căzînd la picioarele sfîntului, îl rugau să izgonească duhul cel necurat din fiica lor. Iar cuviosul, rugîndu-se lui Dumnezeu, îndată a alungat pe diavol din acea fecioară. Apoi către părinţii ei a zis: "Acestea grăieşte Duhul Sfînt, că în acest loc, după moartea mea, va fi o mănăstire de sfinte femei pustnice, a căror putere de rugăciuni va izgoni de aici toate taberele diavoleşti". Această proorocie a sfîntului s-a împlinit la vremea sa.

Într-una din zile, ieşind Cuviosul Isihie din chilia sa, a văzut un om trăgînd cu boii un car mare, plin de multă povară. Din întîmplare, un bou, împiedicîndu-se cu picioarele, a căzut la pămînt şi nu putea să se scoale. Iar omul, alergînd, se nevoia să-l scoale de la pămînt, dar în zadar se ostenea, căci boul lui de osteneală a început a plînge.

Cuviosul văzînd aceasta, i s-a făcut milă de el şi, apropiindu-se de bou, îl netezea pe grumaz şi ca unui cuvîntător îi grăia boului: "Scoală-te, leneşule, şi săvîrşeşte calea ta, ca nu cîndva aflîndu-te vrăjmaşul că

eşti netrebnic, să te facă unealta răutăţii sale". Aceasta zicînd, a făcut semnul Crucii asupra boului şi îndată sculîndu-se, boul alerga, trăgînd cu linişte carul cel încărcat. Deci, s-a minunat omul acela de aceasta şi, închinîndu-se sfîntului cu mulţumire, s-a dus cu bucurie în calea sa. Iar sfîntul, sporind din zi în zi spre mai bine şi suindu-se spre săvîrşirea faptei bune, s-a învrednicit a fi cu îngerii împreună vorbitor şi a ştiut a sa mutare către Dumnezeu mai înainte cu treizeci de zile prin îngerul lui Dumnezeu. Pentru aceasta, umplîndu-se de mare bucurie, se gătea spre ieşire. Iar aproape de sfîrşitul său, chemînd ucenicii care vieţuiseră cu el, i-a învăţat din destul.

După aceea, fiind miezul nopţii, deodată a strălucit din cer lumină, nu numai la chilia sfîntului, ci şi în tot locul acela. Iar Cuviosul cu veselie zicea cuvintele acestea: "În mîinile Tale, Doamne, îmi dau duhul meu". Apoi a trecut spre cereştile locaşuri. Sfîntul şi cinstitul lui trup l-au îngropat în biserica cea mai sus numită, "a Sfîntului Apostol Andrei", în raclă de piatră, lîngă sfintele uşi.

După aceea Teofilact, episcopul Amasiei, a adus cinstitele moaşte ale sfîntului nestricate, în cetatea sa; şi le-a pus de-a dreapta altarului, în anul de la facerea lumii şase mii trei sute, pe vremea împărăţiei lui Constantin şi a Irinei (780-797). Iar în locul acela din pustie, unde s-a nevoit cuviosul, s-a făcut mănăstire de fecioare, după proorocia sfîntului.

Pomenirea Sfîntului Mucenic Evloghie palestinianul
(5 martie)

Acesta fiind născut din părinţi necredincioşi, după moartea lor multele averi ce rămăseseră le-a împărţit la săraci. Iar el, singur sărăcind pentru Hristos, umbla ca un sărac prin ţara Palestinei, învăţînd pe cei necredincioşi şi întorcîndu-i la Hristos Dumnezeu. Fiind clevetit la domnul ţării aceleia, a luat multe munci de la dînsul, deoarece nu voia să aducă jertfe idolilor. Apoi, la sfîrşit, i-a tăiat capul.

Pătimirea Sfinţilor patruzeci şi doi de mucenici din Amoreea
(6 martie)

Teofil, împăratul grecilor (829-842), fiul împăratului Mihail (820-829) care se numea Valvos sau Travlos, fiind cu neamul din Amoreea, avea dese războaie cu ismailitenii, pe care uneori îi biruia, iar alteori era biruit de dînşii.

Odată, ieşind cu mulţime de oaste asupra părţii agarenilor, a înconjurat cetatea ce se numea Sozopetra, care era patria lui Amirmumn, voievodul saracinilor, şi bătea acea cetate. Amirmumn, care se numea şi Avisac, voievodul agarenilor, fiind în altă parte, a trimis la împăratul Teofil, rugîndu-l mult să se depărteze de cetatea aceea ca să nu-i strice moştenirea cea iubită lui. Teofil neascultînd, a luat cetatea şi, risipind-o cu totul, s-a întors în ale sale cu multă pradă.

Amirmumn, fiind cuprins de mare jale şi mînie pentru risipirea patriei sale, a început a aduna ostaşi de pretutindeni, cu mult aur, din Babilon, Palestina, Chilisiria şi din Africa cea de departe. Apoi, după oarecare vreme, adunîndu-se în Tars împreună cu toată puterea sa cea ostăşească, voia să se ducă în Frigia asupra prea frumoasei cetăţi Amoreea, care era patria împăratului Mihail Travlos, tatăl lui Teofil, ca să-şi răzbune patria sa, Sozopetra, cetatea cea stricată de Teofil.

Auzind de acest lucru Teofil, împăratul grecesc, a adunat de asemenea oastea sa de la Răsărit şi de la Apus şi din Persia şi, ieşind la război împotriva vrăjmaşului, s-a dus în cetatea Frigiei, Dorila, care este departe de cetatea Amoreea cale de trei zile. Dar mulţi din sfetnicii împărăteşti, ştiind că mai multă este

puterea ostăşească a saracinilor decît a grecilor, îl sfătuiau pe împărat să nu se lupte cu voievodul Agarenilor, iar pe locuitorii din Amoreea să-i mute în alte cetăţi mai tari.

Dar Teofil, zicînd că este lucru cu ruşine să se dea înapoi de la război şi să lase pustie cetatea cea preafrumoasă, pregătea război. Deci a trimis oaste la Amoreea, spre apărare. Şi au fost trimişi acolo cîţiva voievozi, între care: Constantin, ce se numea Drugharie, cu boieria de patriciu; Aeţiu, iarăşi patriciu cu boieria; Teofil, asemenea cu cinstea patriciei; Teodor, care se numea Cratir, cu dregătoria protospătar; Melisen, Calist care se numea Turmarh, Vasoiu şi alţi comandanţi de oaste, toţi bărbaţi vestiţi.

După aceasta, luptîndu-se împăratul Teofil cu Amirmumn, s-a făcut război mare din amîndouă părţile. Mai întîi grecii au biruit pe Agareni. După aceea, cu bunăvoinţa lui Dumnezeu, s-a schimbat războiul. Căci Stăpînul Hristos, fiind mîniat pe Teofil pentru lupta contra sfintelor icoane, a luat bărbăţia de la greci. Şi, îndreptîndu-se agarenii, au început a-i birui şi a fugit toată puterea grecească, lăsînd pe împăratul lor, pe care îl apăra tare numai oastea persană, plătită cu aur de dînsul. Şi ar fi pierit desăvîrşit acolo împăratul Teofil, de nu i-ar fi apucat noaptea. Însă cerescul Împărat, Care nu Se mînie pînă la sfîrşit, nici în veac nu pedepseşte, S-a milostivit spre creştini şi, fără de veste, a dat o ploaie foarte mare asupra taberelor agarenilor, le-a slăbit arcurile şi au încetat de a alunga pe împăratul Teofil, care fugea împreună cu cetele greceşti cele biruite.

După acel cumplit război, Amirmumn al agarenilor s-a dus îndată la cetatea Amoreea şi a înconjurat-o. Apoi, săpînd şanţ adînc împrejur, a bătut-o cumplit din toate părţile, multă vreme. Iar Teofil împăratul grecesc, fugind cu ruşine în Dorila, a trimis rugăminte cu multe şi mari preţuri la Amirmumn voievodul, ca doar va pleca din cetatea Amoreea.

Dar el, fiind foarte mînios pentru Sozopetra, cetatea sa cea ruinată, stătea neînduplecat. Ba chiar rîdea de rugămintea şi de darurile împăratului, numindu-l fugar şi fricos şi a poruncit ca să ţină legaţi pe trimişii lui ca să aştepte sfîrşitul lucrului. Tiranul agarean se apropia de cetatea Amoreea în toate zilele, însă cei ce erau în cetate se împotriveau tare şi au fost ucişi chiar pe zidurile cetăţii mulţime mare din oastea agarenilor şi din cei mai vestiţi începători de ostaşi.

Voievodul Amirmumn avea multă îndoire şi tulburare şi, văzînd că nu este cu putinţă să ia cetatea, se gîndea s-o lase şi să se ducă la locul său. Şi cu adevărat s-ar fi făcut acel lucru, dacă n-ar fi fost o vicleană vindere a unui comandant de ostaşi amoreu, cu numele Vadiţis. Acel ticălos, mîniindu-se pentru o pricină oarecare şi o sfadă ce avusese cu voievozii, a gîndit să dea cetatea în mîinile vrăjmaşilor.

Astfel, a slobozit printr-o săgeată o hîrtie către agarenii care începuseră a se depărta de zidurile cetăţii. Iar într-acea hîrtie era scris astfel cu mîna lui: "Pentru ce aşteptaţi aici de atîta vreme şi, avînd atîta osteneală, vă duceţi în deşert? Îndrăzniţi şi vă apropiaţi de acea parte a zidului cetăţii unde veţi vedea un stîlp pe care este închipuit un leu de marmură şi în vîrful stîlpului o asemănare de finic făcută din piatră. Acolo mă aflu eu străjuind piatra aceea şi vă voi ajuta bine şi veţi lua cetatea cu înlesnire, căci zidurile sînt slabe acolo. Iar după aceea veţi şti cu ce cinste mă veţi răsplăti pentru prietenia mea către voi".

Acea hîrtie, găsindu-se împreună cu săgeata şi fiind adusă la voievod, Amirmumn agareanul, citind-o şi văzînd cele scrise, s-a bucurat foarte mult şi îndată toată puterea sa şi-a întors-o spre zidul acela. Deci, cu ajutorul vicleanului vînzător ce se numea Vadiţis, a intrat puterea agarenilor în cetate şi s-a făcut omor mare, iar sîngele creştinilor curgea ca pîraiele pe uliţele cetăţii. Şi nu numai cu sabia, dar şi cu foc au prăpădit acea cetate. Că îndată din toate părţile au aprins-o, Dumnezeu pedepsind pe poporul Său pentru eresurile ce se înmulţiseră între greci într-acel timp; şi abia a scăpat cineva în ceasul acela de sabia agarenilor şi de foc, însă cei ce au rămas atunci vii, n-au scăpat după aceea de moarte şi de robie.

Apoi, încetînd uciderea, au fost prinşi de vii cei mai sus pomeniţi voievozi care erau trimişi de împărat pentru apărarea cetăţii, adică Constantin, Aeţiu, Teofil, Teodor, Melisen, Calist, Vasoiu şi ceilalţi comandanţi de ostaşi care erau la număr patruzeci şi doi. Cei rămaşi în viaţă erau duşi în robie, bărbaţi, femei, tineri şi fecioare; şi a poruncit tiranul ca să despartă deosebit pe bărbaţi, tineri, femei şi fecioare. Şi

s-au găsit bărbaţi ca la şaptezeci de mii, iar femei, fecioare şi tineri fără de număr. Deci, pe toţi bărbaţii a poruncit să-i taie cu sabia, lăsînd vii numai pe cei pomeniţi mai sus voievozi, împreună cu alţi comandanţi de ostaşi, iar pe femei şi copii i-a împărţit la ostaşii săi.

Astfel, frumoasa cetate Amoreea a pierit într-o zi, prin foc şi sabie, pentru păcatele rău credinciosului împărat Teofil care a lepădat din biserici podoaba icoanelor şi pe mulţi sfinţi mărturisitori i-a muncit cumplit, pentru închinarea icoanelor.

După aceasta, Amirmumn tiranul a desfăcut din legături pe trimişii lui Teofil, cei care văzuseră stricarea cetăţii şi i-a trimis la împărat ca să-i spună tot ce au văzut.

Aflînd împăratul toate acelea, s-a mîhnit foarte mult şi a spus lui Amirmumn că doreşte să răscumpere pe voievozii şi comandanţii de oaste, cu două sute de chentinari; iar acela n-a voit să-i dea pe cei robiţi numai pentru atîta preţ, zicînd că el a cheltuit o mie de chentinari cu adunarea ostaşilor. Şi bătîndu-şi joc de dorinţa împăratului şi de trimişii săi, i-a eliberat fără cinste, iar pe cei robiţi i-a dus în Siria. Atunci Teofil, fiind cuprins de mai multă mîhnire, de supărare a căzut în boală şi nu după mult timp a murit.

Iar cel ce a vîndut cetatea la vrăjmaşi, adică comandantul de oaste Vadiţis, s-a lepădat de Hristos şi s-a făcut păgîn, luînd credinţa agarenilor; iar de voievod a fost cinstit cu daruri. Amirmumn, boierul cel din neamul ismailitenesc, ducînd pe voievozii greci cei bogaţi, împreună cu tovarăşii lor, patruzeci şi doi la număr, a poruncit să-i păzească în temniţă întunecoasă, cu lanţuri ferecaţi, avînd picioarele strînse în obezi, ba încă şi cu foame şi sete să-i omoare. Şi erau sfinţii în strîmtorare mare şi necăjiţi, nu atît de agareni, cît de lepădatul Vadiţis, cel mai sus-zis, care avea multă răutate asupra lor.

După aceea, au început agarenii, fiind îndemnaţi de voievodul lor, a amăgi pe sfinţii cei legaţi spre credinţa lor agarenească. Căci necuratul acela voievod voia a robi şi sufletele acelora, ale căror trupuri îi erau robite. Aşadar, intrînd unii la sfinţi în temniţă şi dîndu-le puţină milostenie, îi sfătuiau să se miluiască singuri şi să scape din temniţă, zicîndu-le că vor fi eliberaţi, dacă vor veni la legea lor mahomedană. Iar sfinţii nici nu voiau să audă cuvintele lor cele amăgitoare, voind mai ales, în tot timpul vieţii lor, să rabde cele mai grele nevoi şi legături ale temniţei şi să sufere cea mai cumplită moarte, decît să se lepede de Hristos şi să urmeze necuratului Mahomed. Şi nu o dată veneau la sfinţi înşelători de aceştia, ci de multe ori; dar cît de puţin n-au sporit cu nimic, deşi le făgăduiau sfinţilor, nu numai libertate, ci şi cinste şi daruri multe.

Altă dată, intrînd unii din cei mai vestiţi bărbaţi şi dînd milostenie la cei legaţi, au şezut lîngă dînşii şi, prefăcîndu-se că au lacrimi, au început a plînge ca şi cînd se jeleau de atîtea lungi legături ale celor chinuiţi, apoi grăiau între dînşii: "O, de cîte mari răutăţi este pricinuitoare necredinţa în marele nostru prooroc Mahomed! Iată, aceştia pe care-i vedem cu grele obezi ferecaţi, au nu sînt din cei mai aleşi bărbaţi, cinstiţi de împăratul lor, viteji în războaie şi slăviţi în neamul lor? Au n-au avut sub mîna lor mai mult de şaptezeci de mii de ostaşi şi cetatea cea tare, Amoreea? Însă sînt vînduţi în mîinile sfetnicului nostru. Dar cine a luat de la dînşii acea mare tărie şi putere, fără numai aceasta, că leapădă pe marele Mahomed proorocul, în care cred robii lui, care au avut atît de mare biruinţă. Însă cei ce nu cunosc şi în neştiinţă greşesc, cu înlesnire pot să cîştige iertare".

După aceea, au zis către sfinţi: "Voi, o, bărbaţilor de care tocmai vorbim şi pentru care ne doare inima, ascultaţi-ne pe noi care vă sfătuim de bine; abăteţi-vă de la calea aceasta strîmtă, pe care vă porunceşte vouă Fiul Mariei, ca să călătoriţi şi să mergeţi pe calea ce este largă, în veacul de acum şi în cel viitor, pe care marele nostru prooroc ne-o spune. Pentru că ce lucru de necrezut învaţă proorocul nostru, cînd zice că este puternic Dumnezeu ca pe cei ce se supun Lui şi aici în viaţă să-i sature de toate desfătările şi acolo să-i facă moştenitori ai Raiului?

Au doar aur nu-i ajunge lui Dumnezeu, sau de îndestularea altor lucruri este El lipsit? Este potrivnic înţelegerii celei sănătoase a vă lepăda de îndoitele daruri ale lui Dumnezeu, cele dăruite aici şi acolo. Au doar voiţi să fiţi moştenitori ai bunătăţilor Lui, neprimind acestea, cînd El vi le dă, ori cînd voi singuri le

voiţi? Atît de mare mîndrie aveţi, că, trecînd cu vederea bunătatea Lui, Îl porniţi spre mînie. Căci şi voi, cînd daţi cîteodată ceva slugilor voastre, iar ei trec cu vederea facerea de bine a voastră şi se întorc de la voi, au nu vă mîhniţi asupra lor? Oare, fiind necinstiţi de dînşii, nu puneţi răni asupra lor, în loc de faceri de bine?

Deci, dacă oamenii cei muritori fac astfel, au nu cu mult mai vîrtos nemuritorul Dumnezeu, va face vouă acestea? Primiţi dar învăţătura proorocului nostru şi, scăpînd de aceste primejdii de acum, îndulciţi-vă între cei vii de darurile dăruite vouă de Dumnezeu, iar după moarte de cele făgăduite. Căci Dumnezeu, fiind foarte milostiv şi văzînd că slăbeşte tot omul care vrea să împlinească cu lucrul legea cea grea a lui Hristos, a trimis pe proorocul său Mahomed ca să ridice toată greutatea de la oameni şi toată neputinţa s-o dezlege. Iar după dulceţile cele în tot chipul ale vieţii acesteia le-a făgăduit veselia cea de dincolo, învăţîndu-i că numai prin credinţă, fără de fapte, se vor mîntui cei ce-l vor asculta pe el".

Nişte cuvinte hulitoare ca acestea ale agarenilor auzindu-le acei preaînţelepţi bărbaţi, au căutat unul la altul şi au zîmbit. Apoi au zis cuvîntul psalmistului: *Mi-au spus mie călcătorii de lege bîrfeli, dar nu sînt ca legea Ta, Doamne. Toate poruncile Tale sînt adevărate*. Iar către agareni căutînd, au zis: "Oare astfel este învăţătura proorocului vostru? Şi oare acea faptă cu adevărat o credeţi a fi dreaptă şi de Dumnezeu primită, ca adică să se poată birui cineva de toate poftele, necurăţiile şi voile cele pătimaşe ale trupului? Ce deosebire va fi între oamenii care petrec astfel şi între dobitoacele cele fără de minte? Nu, o, bărbaţilor, nu! Nu voim să fim ca aceia, nici ne vom depărta de legea creştinească, cea cinstită şi curată, că sîntem ucenici ai celor ce strigă către Dumnezeu: *Nu ne vom depărta de la Tine, ci pentru Tine ne chinuim toată ziua, socotindu-ne ca nişte oi gata de junghiere*. Nimic nu va putea să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu, Care este întru Iisus Hristos, nici acestea de acum, nici cele viitoare". Aceasta auzind-o, bărbaţii aceia agareni s-au dus nelucrători.

Iar după ce a trecut cîtăva vreme, alţii, asemenea celor dintîi, fiind trimişi de voievod, au mers în temniţă la sfinţi; erau nişte înşelători care se numesc ghimnosofişti; aceia, dînd şi ei legaţilor milostenie şi pe fiecare sărutîndu-l, au şezut. Apoi au început a-i întreba, zicînd: "Ce lucru este cu neputinţă lui Dumnezeu?" Sfinţii au răspuns: "Nimic; toate Îi sînt cu putinţă Lui, căci acel lucru este potrivit firii lui Dumnezeu".

Zis-au ghimnosofiştii: "Dacă lui Dumnezeu toate îi sînt cu putinţă, să vedem cui îi face bine într-această vreme, cu puterea Sa cea mare? Oare grecilor sau ismailitenilor? Cui a dat cele mai frumoase şi mai slăvite părţi ale pămîntului? Oare vouă sau nouă? A cui oaste o înmulţeşte şi ale cui cete le seceră ca pe nişte paie? Au doar este Dumnezeu nedrept? De nu ne-ar fi aflat că păzim poruncile Lui, nu ne-ar fi arătat nouă o aşa de mare facere de bine. Şi ce să mai zicem? De nu v-ar fi aflat pe voi căzuţi în necredinţă, prin proorocul Mahomed, cel trimis de la dînsul, nu v-ar fi supus şi nu v-ar fi dat nouă în robie".

Sfinţii au răspuns: "Dacă mărturiilor prooroceşti aţi fi crezut, cu înlesnire judecata noastră aţi fi cunoscut-o că este nemincinoasă. Oare cele grăite de voi, pot să se mărturisească cu ale noastre, din dumnezeieştile Scripturi? Nicidecum. Şi tot lucrul ce este nemărturisit, nu este adevărat. Daţi-ne răspuns la cele ce vă întrebăm: "De s-ar fi întîmplat doi oameni a se certa pentru o ţarină, unul dintr-înşii neavînd nici un martor, ar fi strigat, s-ar fi gîlcevit, spunînd că a lui este ţarina; iar celălalt, fără de sfadă şi fără de strigare, ar fi pus înainte martori mulţi, cinstiţi, vrednici de credinţă care ar arăta cum că a lui este ţarina, iar nu a celuilalt. Deci, ce vi se pare o, saracinilor, a căruia aţi fi socotit, că este ţarina aceea?""

Răspuns-au aceia: "Cu adevărat, se cuvine ţarina celui care are martori". Zis-au sfinţii: "Drept aţi judecat. Astfel şi noi socotim între Mahomed, învăţătorul vostru, şi între Unul născut Fiul lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, Care a venit luînd trup omenesc din Preacurata Fecioară, precum şi pe voi v-am auzit întărind aceasta, de multe ori. Hristos a venit avînd cu Sine mărturiile tuturor celor mai vechi sfinţi prooroci, care mai înainte au vestit despre venirea Lui în lume. După aceea a venit şi al vostru prooroc şi dătătorul de lege, Mahomed, pe care îl socotiţi voi a fi trimis de la Dumnezeu. Oare nu i se cădea lui să aibă doi prooroci, sau măcar un prooroc drept mărturie, ca pe faţă să-l arate, cum că el este trimis de Dumnezeu cu adevărat?"

Acestea grăind sfinţii, s-au ruşinat ghimnosofiştii, văzîndu-se biruiţi în cuvinte. Iar Sfîntul Vasoiu a grăit, zîmbind: "Are şi al saracinilor un dătător de lege slăvit şi adevărat, pe Sfîntul Isaia, care a proorocit despre dînsul; şi de nu s-ar mîhni aceşti înţelepţi bărbaţi (ghimnosofiştii), le-aş spune proorocia aceluia".

Zis-au saracinii (arabii): "Nicidecum nu ne vom mîhni, căci ştim a ierta pe cei ce greşesc din neştiinţă, chiar de ai zice cu ocară ceva pentru proorocul nostru". A zis Sfîntul: "Oare nu voi spuneţi că proorocul Mahomed este mai pe urmă decît toţi proorocii ca o pecetluire a proorocilor?" Zis-au aceia: "Cu adevărat aşa este". Sfîntul Vasoiu a grăit: "Isaia, pe care şi voi îl mărturisiţi a fi prooroc al lui Dumnezeu, zice în proorocia sa: *Luat-a Domnul din Israil capul şi coada*. Şi tîlcuieşte iarăşi singur proorocul cuvintele acestea, spunînd: *Capul se aseamănă cu cei ce se minunează de feţe*, adică cei ce fac judecăţi nedrepte. Iar despre coadă se spune că Mahomed este proorocul care învaţă cele fărădelege.

Deci, să nu vă mîniaţi, o, bărbaţilor. Oare nu este proorocul vostru coada, ca cel mai de pe urmă prooroc şi după al vostru cuvînt? Şi oare nu vă învaţă pe voi lucruri fărădelege? Căci oare nu este acest lucru fărădelege, pe care vi l-a pus ca pe o lege proorocul vostru? Adică "de va urî un bărbat pe femeia sa şi o va lepăda, să nu mai îndrăznească iarăşi a o lua, pînă ce mai întîi nu s-ar fi unit aceea cu alt bărbat?" Dar să lăsăm celelalte nelegiuite aşezări de lege ale lui. Este destul spre a înţelege proorocia lui Isaia, că nu despre altul oarecare, ci numai despre al vostru Mahomed a zis acele cuvinte, grăind: *Prooroc care învaţă cele fărădelege, este coada*".

Răspuns-au ghimnosofiştii: "Ştim şi noi a grăi înţelept, dar de vreme ce astfel a voit Dumnezeu, cine sîntem noi ca să ne împotrivim voii Lui? Şi nu are trebuinţă Mahomed de mîntuirea omenească, deoarece de la Dumnezeu este ales prooroc şi de la El a luat nişte legi ca acelea". Sfîntul Vasoiu a zis: "Oare de la Dumnezeu v-a adus el o lege ca aceea, ca să aveţi mai multe femei şi cu dînsele să petreceţi în timpul posturilor voastre nopţi întregi, pînă la răsăritul luceafărului?"

Iar ei au zis: "Aşa este, cu adevărat". Zis-au ceilalţi sfinţi: "De trebuinţă este împotriva răspunsului vostru celui dintîi, a răspunde părerii cum că mai bună este credinţa acelora care se arată biruitori în războaie. Dacă voi socotiţi credinţa voastră în puterea oştirii, apoi aduceţi-vă aminte de puterea de demult a Perşilor, cum, biruind multe ţări, aproape toată lumea au cuprins-o. Apoi, după dînşii a venit monarhia elinească, Alexandru cel Mare biruind pe Perşi. După aceea Roma a stăpînit toată lumea. Deci, ce este? Oare toţi aceia aveau credinţa dreaptă, pentru că au fost puternici în războaie? Nicidecum. Ci se îndeletniceau mult la închinarea la idoli, fără să cunoască pe adevăratul Dumnezeu, Făcătorul tuturor.

Apoi, cum ziceţi voi, că este dreaptă credinţa voastră? Căci cu voia lui Dumnezeu, pentru păcatele noastre aţi biruit în timpul din urmă, prin puterea oştirii voastre; şi se întîmplă de multe ori nouă creştinilor, cei ce cinstim drept pe Dumnezeu, de avem biruinţă asupra vrăjmaşilor, cu ajutorul Lui. De asemenea, cînd mîniem pe Hristos, Domnul nostru, şi sîntem fără pocăinţă, atunci aduce asupra noastră oameni necuraţi, ca pedeapsă pentru greşelile noastre. Însă noi, fiind pedepsiţi, nu ne lepădăm de Stăpînul nostru. Ci Lui ne rugăm şi împreună cu credinţa avem şi nădejdea spre El că ne va milui. Iar pe al vostru învăţător, care nu are mărturii prooroceşti, iar mai ales fiindcă este şi potrivnic sfinţilor prooroci, nicidecum nu-l primim, ci îl lepădăm". După o vorbă ca aceasta, ghimnosofiştii s-au dus la voievodul lor, umplîndu-se de ruşine şi de mînie.

Se împliniseră şapte ani de la pătimirea sfinţilor, fiind tot în legături şi în temniţa cea strîmtă şi necăjicioasă. Acolo ziua şi noaptea se îndeletniceau în rugăciuni, neîncetat cîntînd psalmii lui David şi mulţumind lui Dumnezeu pentru toată purtarea Lui de grijă pentru dînşii. Căci anii trecuţi ai vieţii lor, cheltuiţi în dulceţi şi în mulţimea greşelilor, îi curăţeşte Dumnezeu printr-o strîmtorare ca aceea şi suferinţă a temniţei; şi că printr-o atît de lungă răbdare îi întăreşte, lucru pe care mai înainte nici a gîndi nu-l puteau. Astfel pătimind ei, Vadiţis, acel călcător de lege, care a vîndut barbarilor cetatea Amoreea şi s-a lepădat de Hristos, a fost dus în temniţă, în cinci zile ale lunii martie, apunînd atunci soarele.

Apoi pe unul din cei legaţi, care altă dată a fost scriitorul domnului Constantin patriciul, cu numele asemenea Constantin, chemîndu-l printr-o scrisoare, i-a zis în taină: "Să ştii, preaînţeleptule bărbat, cît de

mare dragoste am avut de mulţi ani, către stăpînul tău, patriciul Constantin. Dar acum, înştiinţîndu-mă cu adevărat de sfatul voievodului, cum că mîine de dimineaţă o să vă ucidă pe voi, de nu veţi primi credinţa lui, am venit ca să vă spun.

Deci, tu sfătuieşte pe stăpînul tău ca să se izbăvească de moarte, cu o învoire prefăcută în credinţa saracinilor. Ba încă şi tu fă tot aşa, iar cu gîndul nicidecum să nu vă depărtaţi de la creştineasca credinţă, ci numai cu prefacere să vă învoiţi cu voievodul în primejdia ce vă stă asupra, şi milostiv vă va fi vouă Hristos". Dar acel bărbat iubitor de Dumnezeu, însemnîndu-se cu semnul Crucii, a răspuns acelui călcător de lege: "Depărtează-te de la noi, lucrătorule al fărădelegii!" Şi s-a dus de la dînsul.

Domnul Constantin patriciul, a întrebat pe Constantin scriitorul cine l-a chemat la ferestruie şi pentru ce pricină? Iar el, nevrînd să spună de faţă cu toată lumea, ca nu cumva cineva dintre dînşii, temîndu-se de moarte, să înceapă a se tulbura şi cu gîndul a se clătina, a luat de-o parte pe domnul Constantin şi i-a arătat lui cele ce i-a spus Vadiţis. Iar Constantin patriciul, mulţumind lui Dumnezeu, a zis: "Fie voia Domnului!"

Apoi, întorcîndu-se spre tovarăşii săi, le-a zis: "Fraţilor, această noapte s-o petrecem toată în rugăciune". Şi sculîndu-se, toţi se rugau, cîntînd psalmii lui David pînă la ziuă.

A doua zi, foarte de dimineaţă, un boier oarecare, fiind trimis de voievod cu oaste înarmată, a venit la temniţă şi pe sfinţii patruzeci şi doi de mucenici scoţîndu-i din temniţă şi uşile de afară ale ogrăzii poruncind a le încuia, îi întreba pe ei, grăind: "Cîţi ani socotiţi să aveţi în temniţa aceasta?" Răspuns-au sfinţii: "Pentru un lucru ştiut, de ce întrebi? Iată, al şaptelea an se sfîrşeşte, de cînd sîntem închişi aici".

Boierul le-a zis: "Într-atît de lung timp, oare n-aţi înţeles cîtă iubire de oameni vă arată credinciosul nostru voievod? Că iată sînt atîţia ani, de cînd vă cruţă pe voi, putînd de mult să vă piardă. Deci, se cădea vouă ca să fiţi mulţumitori pentru bunătatea ce vă arată, să vă rugaţi pentru dînsul şi să-l iubiţi din toată inima". Zis-au sfinţii: "Legea noastră ne porunceşte ca să ne rugăm pentru cei ce ne prigonesc şi ne fac ispite şi nedreptate; deci şi pentru voievodul vostru ne-am rugat lui Dumnezeu, dar ca să-l iubim din toată inima, este cu neputinţă, că sîntem opriţi de cuvintele Sfîntului Prooroc David, care zice către Dumnezeu astfel: *Au nu pe cei ce Te urăsc pe Tine, Doamne, i-am urît?*"

A zis boierul: "Cum se poate să fie aşa, ca cineva, urînd pe altul, să se fi rugat pentru el? Cu adevărat minţiţi, zicînd că v-aţi rugat pentru voievod, pe care îl urîţi". Iar sfinţii au zis: "Adevărat grăim, că ne-am rugat lui Dumnezeu pentru dînsul, că doar i-ar lumina sufleteştii lui ochi, cei întunecaţi cu necredinţa, că doar ar cunoaşte el calea dreptăţii şi ar cinsti pe Dumnezeu cu bună credinţă, primind adevărata credinţă creştină, în locul celei mincinoase pe care o are acum şi o socoteşte a fi dreaptă. Că, dacă ar fi cunoscut credinţa cea dreaptă, ar fi primit-o; şi atunci nu numai l-am fi iubit din toată inima, ci l-am fi cinstit preamult, după cuvîntul lui David: *Iar mie îmi sînt foarte cinstiţi prietenii Tăi, Dumnezeule*".

Zis-a boierul: "Oare atît de fără minte sînt boierii greci, încît socotesc că atît de mult popor, tare şi puternic, fără purtarea de grijă a lui Dumnezeu s-ar fi adunat? Că dacă am fi fost urîţi de Dumnezeu, n-ar fi avut El pentru noi oarecare purtare de grijă şi nu ne-am fi înmulţit, nici ne-am fi întărit aşa cum sîntem acum, lucru care îl vedeţi singuri".

Sfinţii răspunseră: "Nu grăim noi aceasta, că voi aţi fi fost fără purtarea de grijă a lui Dumnezeu; căci cine este lipsit de purtarea de grijă a Lui? Deşi cineva nu ar cunoaşte pe Dumnezeu şi l-ar necinsti fără de ruşine, însă cu a lui Dumnezeu purtare de grijă este pe pămînt şi se mişcă. Pentru aceasta grăim noi, că voi nedrept credeţi în adevăratul Dumnezeu. Căci, mărturisindu-L a fi Ziditor a toată făptura cea văzută şi nevăzută, vă bateţi joc, zicînd despre El că, precum este Făcător şi pricinuitor al tuturor bunătăţilor, aşa este şi al tuturor răutăţilor. Adică al adevărului şi al minciunii, al dreptăţii şi al nedreptăţii, al smereniei şi al mîndriei, al blîndeţii şi al iuţimii, al întregii înţelepciuni şi al desfrînării celei rele, cum şi al altor fapte bune şi a celor potrivnice lor, pe care nu este de trebuinţă a le număra aici cu de-amănuntul.

Dacă cele grăite de voi despre Dumnezeu ar fi fost adevărate, am fi zis că voi aveţi spre Dumnezeu dreaptă cunoştinţă. Dar de vreme ce, pe cît se deosebeşte întunericul de lumină, pe atît se deosebeşte mărturisirea voastră de adevăr, vom arăta că numai vi se pare a avea adevărata cunoştinţă despre Dumnezeu, iar cu lucrul n-o aveţi, voi sînteţi urîţi de Dumnezeu, deşi vă ţineţi cu purtarea Lui de grijă".

Boierul zise: "Voi spuneţi că unul este dumnezeu al tuturor răutăţilor şi ziditor al tuturor păcatelor; apoi cum vor fi doi Dumnezei, unul bun, iar altul rău? Şi cum poate să fie lumea, făcînd război între cei doi Dumnezei?" Sfinţii răspunseră: "Noi nu zicem că este alt dumnezeu făcător al răului, deosebindu-se de Dumnezeul Ziditorul tuturor bunătăţilor, să nu fie aceasta. Ci, vă spunem că s-a aflat unul din îngeri care, prin alegerea de sine stăpînitoare a plăcerii sale, şi-a ales cele nefolositoare şi, pe acelea iubindu-le, a urît pe Dumnezeu, Făcătorul său dintîi, după aceea şi pe om. Apoi a voit să încerce alegerea noastră, oare spre Dumnezeu ne sîrguim, sau ne supunem la îndemnarea cea ispititoare? Deci, voi fiind aduşi de diavol în rătăcire, scrieţi răutăţile aceluia cu minciună, asupra neschimbatului Dumnezeu". Boierul zise: "Dar proorocul nostru Mahomed învaţă că Atotputernicul Dumnezeu este făcător a tot lucrul rău, asemenea ca şi al celui bun".

Sfinţii răspunseră: "Deci cum se vede, un alt Dumnezeu aţi izvodit cu minciună, precum odată elinii au aflat pe un Agatodemon şi pe acela vi l-au lăsat ca să vă închinaţi lui; unul ca acela nu este Dumnezeu, nici va fi vreodată. Iar noi am cunoscut pe adevăratul Dumnezeu şi pe Acela Îl mărturisim; Care în Legea Veche s-a propovăduit făcător a tot binele, de către sfinţii prooroci; iar în darul Evangheliei, a fost predicat de Sfinţii Apostoli ai lui Hristos şi alt Dumnezeu nu ştim nicidecum". Boierul zise: "Dar oare nu vreţi voi astăzi ca, împreună cu credinciosul, întîiul sfetnic şi voievod al nostru, să daţi rugăciuni lui Dumnezeu, după obiceiul credinţei noastre? Căci pentru o pricină ca aceea sînt trimis la voi; şi ştiu pe unii care sînt între voi, că doresc să cîştige aceasta; pe aceia, cînd îi vor vedea preamăriţi, potrivnicii vor plînge pentru a lor nesupunere fără de socoteală".

I-au răspuns toţi sfinţii, cu un suflet: "Noi rugăm pe Unul adevăratul Dumnezeu ca nu numai voievodul vostru, întîiul sfetnic, dar şi tu şi tot neamul saracinilor, să vă depărtaţi de la rătăcirea necuratului Mahomed, iar lui Dumnezeu, Celui propovăduit de proorocii şi Apostolii lui Hristos, să-I daţi datorita cinste şi închinăciune; dar nouă să nu fie a lăsa lumina şi a trece la întuneric, de bunăvoie". Boierul zise: "Gîndiţi-vă ce grăiţi, ca să nu vă căiţi mai pe urmă, că nu se va lăsa fără pedeapsă această împotrivire a voastră". Sfinţii au răspuns: "Lui Dumnezeu Cel fără de moarte şi drept, Îi dăm în mîini sufletele noastre şi spre El nădăjduim, pînă la cea mai de pe urmă răsuflare a noastră şi nu ne lepădăm de credinţa pe care o avem într-Însul".

Boierul a zis iarăşi către dînşii: "Sărăcia fiilor voştri şi văduvia soţiilor voastre vă va judeca în ziua înfricoşatei judecăţi, căci de ei toţi vă lipsiţi acum, deoarece nu vă învoiţi cu voievodul, lepădîndu-vă de credinţa lui; fiindcă ar fi putut marele nostru voievod să poruncească împăratului vostru de acum, fiindcă este tînăr, să elibereze la voi pe femeile voastre şi pe copii. Dar şi acum, dacă voiţi să vă întoarceţi şi să primiţi pe proorocul Mahomed, toate cele privitoare la casa voastră, degrabă le veţi avea, precum am zis, pe care văzîndu-le, vă veţi bucura foarte. Pentru că în ţara grecească împărăţeşte o femeie, Teodora, împreună cu un copil, Mihail, care nu poate să se împotrivească poruncii marelui sfetnic al nostru. Iar despre bogăţii şi averi să nu vă îngrijiţi, că dăjdiile Egiptului de peste an, vi le va da vouă milostivul nostru voievod ca unor prieteni ai săi; şi atît de mult vă va îmbogăţi, încît şi nepoţilor voştri, pînă la al zecelea neam, să le fie îndestulare multă de toate bunătăţile". Atunci, într-un glas au strigat sfinţii: "Anatema lui Mahomed şi tuturor celor ce-l mărturisesc a fi prooroc!"

Acestea grăindu-le sfinţii cu multă îndrăzneală, cu mare rîvnă către Dumnezeu şi cu mare glas, îndată boierul cu mînie a poruncit ostaşilor celor înarmaţi ca, prinzînd pe fiecare din sfinţi, să le lege mîinile înapoi şi ca pe nişte mieluşei să-i tragă la locul de junghiere. La acea privelişte a început a se strînge nenumărată mulţime, din poporul saracinilor şi creştini care vieţuiau între ei, voind să vadă junghierea sfinţilor mucenici.

Deci, apropiindu-se ei de rîul Eufratului - căci pe lîngă el era zidită o cetate mare a saracinilor care se numea Samara -, voievodul a chemat la sine pe unul din mucenici, pe Sfîntul Teodor care se poreclea "Cratir", adică tare sau viteaz, şi a zis către dînsul: "Tu ai fost cleric odată, precum am auzit despre tine cu dinadinsul şi, lepădîndu-ţi rînduiala preoţească, ai luat suliţa şi te-ai îmbrăcat cu pavăză ostăşească şi te-ai făcut în război vărsător de sînge omenesc. Iar acum cu făţărnicie te prefaci a fi creştin, fiind mustrat de conştiinţa ta pentru creştineasca credinţă, pe care de mult ai lepădat-o. Oare nu ţi se cuvine mai bine să alergi la învăţătura proorocului şi apostolului Mahomed şi de la dînsul să dobîndeşti ajutor şi izbăvire de la moarte, de vreme ce nu vei putea să ai nici o nădejde de la Hristos, de care mai întîi te-ai lepădat de bunăvoie?"

Răspuns-a viteazul lui Hristos, Mucenicul Teodor: "Grăieşti cele nedrepte, o, voievodule, ca şi cum eu aş fi voit a mă lepăda de Hristos Dumnezeu. Dar m-am lepădat numai de preoţeasca rînduială, pentru nevrednicia mea. De aceea, acum sînt dator să-mi vărs sîngele pentru credinţa în Hristos şi să mor pentru dragostea Lui; ca, fiind milostiv Stăpînul meu, să-mi ierte păcatele pe care le-am făcut mai înainte către El. Căci şi un rob al tău, de-ar fi fugit de la tine, iar după aceea întorcîndu-se, s-ar fi nevoit pentru tine pînă la moarte, oare atunci n-ar fi cîştigat iertare?" A zis voievodul: "Fie voia ta, eu ţi-am pus înainte aceasta, prin care ai putea scăpa de moarte". Iar călăii arabi, scoţînd săbiile şi prinzînd pe sfinţii mucenici, pe fiecare deosebi îl tîra spre tăiere.

Acelui Teodor Cratir i s-a întîmplat că stătea aproape de Constantin patriciul; şi Teodor, temîndu-se ca nu cumva Constantin, văzînd înjunghierea lui, se va împuţina cu sufletul şi se va teme de frica morţii, a început a-l îndemna, zicînd: "Auzi, stăpînul meu, de vreme ce tu pe toţi ne covîrşeşti şi cu cinstea rînduielii şi cu podoaba faptelor bune, de aceea se cuvine ca tu mai întîi între noi să fii mucenic, mai înainte de noi toţi plecînd capul tău sub sabie, pentru Domnul tău. Tu mai întîi să primeşti cununa de la Iisus Hristos, Împăratul cerurilor, precum şi de la pămîntescul împărat, ai fost înainte cinstit cu daruri şi cu măriri". Sfîntul Constantin i-a zis: "Ţie mai ales, celui atît de viteaz, cu adevărat ţi se cade să faci aceasta. Mai întîi să pui sufletul tău pentru Hristos ca astfel şi pe mine şi pe ceilalţi prieteni ai noştri, următori ţie, să poţi a ne avea". Iar Sfîntul Teodor, făcînd rugăciuni şi încredinţîndu-şi sufletul lui Dumnezeu, s-a apropiat de călău şi prin sabie a luat sfîrşitul slăvit al muceniciei.

După dînsul, ceilalţi sfinţi, după rînduiala şi după cinstea boieriilor lor de mai înainte, ca la un împărătesc ospăţ chemîndu-se, unul pe altul sub sabie se întreceau, nearătînd cît de puţină frică de moarte, nici tulburare sau vreo împuţinare de suflet în ei. De aceasta voievodul se mira foarte, văzînd pe mucenici sîrguindu-se spre moarte, cu atîta nădejde. Şi astfel sfinţii patruzeci şi doi de mucenici şi-au sfîrşit viaţa lor prin vitejească moarte, pentru Domnul lor, într-a şasea zi a lunii martie.

După uciderea sfinţilor mucenici, voievodul saracinilor a poruncit ca să ucidă cu sabia şi pe cel mai sus-zis călcător de lege, care se numea Vadiţis, zicînd: "Dacă a fost adevărat creştin, apoi nu i se cădea să se abată de la credinţa sa; şi dacă nu şi-a păzit credinţa către Hristos al său, apoi cum va putea să păzească credinţa către Mahomed al nostru? Cel ce s-a făcut vrăjmaş creştinilor săi, vînzîndu-i în mîinile noastre, dacă s-ar întîmpla vreo vreme rea, cum nu s-ar face vînzător şi celor ai noştri? Cel ce a fost necredincios spre ai lui, va fi oare credinciosul celor străini? Nicidecum".

Deci i-au tăiat capul cu sabia acelui ticălos şi şi-a luat vrednică răsplătire de la saracini pentru a sa prietenie către dînşii; căci a vîndut acelora slăvita şi preafrumoasa cetate creştinească Amoreea. A doua zi, din porunca voievodului, s-au aruncat în rîul Eufratului trupurile sfinţilor patruzeci şi doi de mucenici; tot acolo au aruncat şi trupul acelui călcător de lege care s-a tăiat. Iar după puţină vreme, s-au găsit pe lîngă mal, întregi, muceniceştile trupuri, de cealaltă parte de rîu; căci capul fiecăruia se lipise de trupul său, zăcînd împreună cu cuviinţă. Dar trupul acelui călcător de lege, l-au găsit departe de sfinţi, iar capul lui deosebit de trup. Deci, trupurile sfinţilor le-au luat credincioşii şi le-au îngropat cu cinste, iar pe al vînzătorului celui fărădelege, adică trupul şi capul, le-au rupt şi le-au mîncat crocodilii şi pentru toate acestea se cuvine slavă lui Hristos, Dumnezeului nostru, Celui închinat împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Pătimirea Sfîntului Conon, împreună cu fiul său
(6 martie)

Pe vremea lui Aurelian tiranul (270-275), era un om în cetatea Iconiei, al cărui nume era Conon, de neam bun şi temător de Dumnezeu, avînd femeie credincioasă întru Domnul; şi amîndoi ardeau de dragostea patriei celei de sus, iar slavele şi cinstirile cele cereşti mai mult le doreau decît cele pămînteşti. Şi în toate zilele, se rugau lui Dumnezeu ca să le dea un fiu. Rugăciunea lor auzind-o Domnul, le-a dat un fiu şi l-au numit după numele tatălui său, Conon. Dar maica, după naşterea pruncului, într-aceeaşi zi s-a dus către Domnul, cu buna nădejde, fiind adeverită de mîntuirea sa, pentru naşterea de fiu, fiindcă apostolul zice: *Femeia se va mîntui prin naşterea de fii*.

Deci fericitul Conon petrecea în rugăciuni ziua şi noaptea. Şi făcîndu-se pruncul de şapte ani, pe toate cele ce le avea le-a împărţit la săraci, apoi, luîndu-şi pruncul, s-a dus într-o mănăstire şi a luat chipul monahicesc. Şi atîta dar i-a dăruit Dumnezeu, încît pe orbi îi lumina, pe cei leproşi îi curăţa, diavolii îi izgonea şi felurite boli le vindeca, încă şi alte minuni preaslăvite făcea.

Un rîu care era în Iconia, în vreme de primăvară se umfla şi, ieşind din malurile sale, multe pagube făcea cetăţenilor şi sătenilor părţii aceleia, înecîndu-le ţarinile, grădinile şi casele. Odată, cînd după obicei se umflase rîul, a făcut o mai mare înecare decît mai înainte, la multe sate; încît tot poporul Iconiei a alergat la Sfîntul Conon, omul lui Dumnezeu, şi, căzînd la picioarele lui, îl rugau, zicînd: "Ajută-ne, robule al lui Dumnezeu, căci rîul s-a umflat peste măsură şi ne îneacă pe noi şi toate ale noastre, iar cea mai mare parte a poporului este de cealaltă parte de rîu şi nu poate trece dincoace".

Fericitul Conon le-a zis: "Eu, fraţilor, sînt păcătos şi nevrednic, deci ce pot să fac?" Dar tot poporul a început a striga cu glas mare: "Sfinte Conon, robule al lui Dumnezeu, ajută-ne!" Atunci Conon, sculîndu-se, a mers la malul rîului şi, ridicîndu-şi ochii la cer, a zis: "Doamne, Iisuse Hristoase, precum ai auzit pe Moise, robul Tău, la Marea Roşie şi ai trecut pe fiii lui Israil pe uscat, astfel, o, Stăpîne, auzi-mă şi pe mine acum, dar nu pentru mine să mă auzi, ci pentru poporul acesta ca să vadă minunile Tale şi să preamărească numele Tău cel binecuvîntat în vecii vecilor".

Tot poporul zicînd "Amin", îndată rîul s-a împărţit în două: o parte curgea înapoi, iar altă parte se ducea pe calea sa. Apoi toţi, bărbaţi şi femei, cu un glas au strigat, lăudînd pe Dumnezeu, Care mîntuieşte pe cei ce nădăjduiesc spre El. Şi s-au întors oamenii şi dobitoacele la locuinţele lor, din care îi alungase apa aceea. Iar apa care se întorsese a înecat satele cele mai de sus şi a umplut nu numai văile şi luncile, ci şi dealurile le-a acoperit.

Atunci iarăşi tot poporul a alergat la omul lui Dumnezeu, spunîndu-i cele întîmplate. Iar el, sculîndu-se, a mers la rîu şi făcînd semnul Crucii asupra lui, a zis: "Ascultă porunca Atotputernicului Dumnezeu, adună-ţi toate apele în matca ta şi să nu ieşi din hotarele tale, nici să îneci locuinţele omeneşti". Şi îndată rîul, ca un rob ce ascultă pe stăpînul său, a ascultat porunca plăcutului lui Dumnezeu şi a mers pe calea sa, nevărsîndu-se afară din malurile sale, precum mai înainte se înălţase. Deci s-a împlinit cuvîntul Domnului, Care zice: *De veţi avea credinţă cît un grăunte de muştar şi veţi zice acestui munte, treci de aici acolo, şi va trece*.

Sfîntul Conon, îngrijindu-se de mîntuirea sufletelor omeneşti, multe capişti idoleşti risipea şi întorcea pe cei necredincioşi la credinţa în Hristos; şi aceasta o făcea nu numai în Iconia, ci şi în laturile cele de primprejur. Şi ajungînd cele despre sfîntul la auzul unui comite Dometian, a venit acel păgîn nelegiuit în Iconia; şi atîta frică şi nedormire a fost în cetatea aceea, încît nimeni nu îndrăznea să se arate că este creştin. Pentru aceea, mulţi au ales a petrece prin munţi şi prin pustietăţi, împreună cu fiarele, decît a se lepăda de credinţa creştinească. După aceea, Dometian, prin îndemnarea diavolească, a poruncit să prindă pe Sfîntul Conon, omul lui Dumnezeu, şi să-l aducă înaintea sa.

Fiind adus Sfîntul la întrebare, Domeţian a căutat spre dînsul şi zîmbind, a zis: "Bucură-te, bătrînule de bun neam". Sfîntul a răspuns: "Mă bucur cu adevărat". Iar Domeţian a zis: "Ceea ce am auzit despre tine, aceea acum cu dreptul o văd, căci chipul tău este luminos şi cinstit, ochii tăi sînt ca nişte stele strălucitoare şi bătrîneţile tale nu sînt vrednice de nici o ocară; şi mi s-a spus despre tine, că eşti atît de vătămat cu veninul cel purtător de moarte al creştinătăţii, încît nu numai că nu-ţi ajunge rătăcirea ta, ci şi pe mulţi alţii nu te îndoieşti a-i aduce la aceeaşi. Însă noi, auzind, n-am prea crezut, ştiindu-te că eşti de bun neam şi te ţii cu cinste de credinţa noastră".

La aceasta fericitul Conon a răspuns: "Scris este că se cuvine a asculta învăţăturile cele folositoare, iar nu cele nefolositoare. Pentru ce te-ai îngreţoşat de Domnul nostru Iisus Hristos, că a fost prins şi osîndit la moarte, că a murit pe Cruce şi S-a pus în mormînt? Pentru ce mai întîi nu te-ai minunat de naşterea Lui din Preacurata Fecioară Maria, care a născut de la Duhul Sfînt şi fecioară a rămas? Nu te-ai minunat de acea naştere, pe care îngerii au binevestit-o, bucurîndu-se şi cîntînd: *Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pămînt pace, între oameni bunăvoire?* Pentru ce nu te minunezi de puterea Aceluia, Care, cu cinci pîini şi cu doi peşti, a săturat cinci mii de oameni? Şi cine a făcut unele ca acestea ca El, Care a dăruit lumina celui orb din naştere, iar mortului de patru zile, adică lui Lazăr, i-a dat viaţă? Care mai pe urmă a pătimit de voia Sa, pentru mîntuirea lumii, la a Cărui moarte pietrele s-au despicat, mormintele s-au deschis şi multe trupuri ale sfinţilor s-au sculat".

A zis Domeţian: "De ar fi fost adevărată povestirea ta, apoi toată lumea ar fi crezut în Hristos al tău, şi s-ar fi prăpădit puterea lui Jupiter". Sfîntul Conon a zis: "Se va prăpădi puterea aceluia şi a tuturor zeilor voştri celor neputincioşi, cu puterea cea nebiruită a Domnului nostru Iisus Hristos, Care mi-a poruncit să grăiesc adevărul, şi în Care voi rămîne pînă la sfîrşitul ce este spus prin legea lui Hristos. Căci El a zis: *Eu sînt Calea, Adevărul şi Viaţa* şi *Cel ce crede în Mine, nu va muri în veci*. Se cade nouă, celor credincioşi, prin multe mîhniri a intra în Împărăţia lui Dumnezeu, iar fiii acestei lumi, care petrec în desfătări lumeşti, vor fi izgoniţi afară şi se vor duce în întunericul cel mai din afară, unde va fi plîngerea şi scrîşnirea dinţilor".

Atunci Domeţian, umplîndu-se de mînie, a poruncit să bată pe Sfîntul Conon şi să-l muncească cu felurite chinuri. Iar Sfîntul a zis: "Eu nu mă tem de muncile tale. Fă mai degrabă ceea ce ai să faci, şi te rog să pui asupra mea cele mai grele munci, ca de mai multă milă să mă învrednicesc de la Hristosul meu!" Domeţian a zis: "Cele de folos te sfătuiesc ca, ascultîndu-ne, să fii vrednic a te desfăta împreună cu noi, din ale noastre bucurii". Sfîntul Conon a răspuns: "Eu voiesc a vieţui cu sufletul, iar nu cu trupul, şi a mă desfăta de bucuriile duhovniceşti, iar nu de cele trupeşti; iar tu, păgînule, te vei munci cu tatăl tău, diavolul, în iad, unde muncile tale niciodată nu se vor sfîrşi".

După aceea, Domeţian l-a întrebat pe Sfîntul: "De ce rînduială eşti în credinţa ta, răucredinciosule bătrîn? Oare eşti preot?" Răspuns-a mucenicul: "Nu sînt, căci nu sînt vrednic de o cinste sfinţită ca aceea, de care cei ce s-au învrednicit, se bucură împreună cu Hristos şi cu sfinţii Lui îngeri cu duhovnicească veselie. Însă şi eu vieţuiesc Domnului meu Iisus Hristos, mă închin Lui şi mă bucur întru El". Domeţian a zis: "Ai avut femeie?" Sfîntul a răspuns: "Am avut, dar a trăit puţin cu mine şi s-a dus la Hristos, Dumnezeul nostru". Domeţian a zis: "Ai vreun fecior?" Sfîntul a răspuns: "Am un fiu, însă a rămas în chilia mea. Dar voiesc ca şi acela să stea înaintea ta".

A zis Domeţian: "Au doar nici el nu se închină zeilor noştri?" Sfîntul a răspuns: "Ce fel este pomul, astfel îi sînt şi ramurile lui; dar, te rog să trimiţi să-l aducă, ca împreună să primim cununa muceniciei". Atunci tiranul a trimis îndată ostaşii să aducă pe Conon cel tînăr. Fiind adus şi stînd înainte, Domeţian a întrebat pe bătrînul Conon: "De cîţi ani este fiul tău?" Conon răspunse: "De şapte ani l-am dus la deprinderea mănăstirească şi l-am învăţat carte; iar, cînd a fost de doisprezece ani, s-a rînduit cititor al bisericii. Acum are şaptesprezece ani şi este diacon, cu darul lui Hristos, fiind numărat între sfinţitele slugi ale lui Dumnezeu. Căci l-am învăţat din pruncie a vieţui în întreaga înţelepciune şi este vrednic de ceata mucenicească. Deci, te rog, nu zăbovi mult, ci porunceşte să ne muncească, ca împreună să ne încununăm de la Hristos, Dumnezeul nostru; căci sîntem creştini şi dorim a muri pentru Hristos".

Domeţian zise: "Cum este numele fiului tău?" Mucenicul răspunse: "Are nume asemenea cu tatăl său, căci l-am numit Conon". Întorcîndu-se Domeţian spre Conon cel tînăr, a început a grăi către dînsul: "Ascultă, o, tinere, tatăl tău a trăit mulţi ani, a fost însurat, a avut copii, s-a îndulcit destul de viaţa aceasta. Iar acum, fiind bătrîn, nu este de mirare că-şi doreşte singur moartea. Dar tu, fiind tînăr, şi dulceţile vieţii acesteia abia ai început a le cunoaşte; cum voieşti să urmezi voinţei tatălui tău şi să faci cum zice el?"

Tînărul Conon răspunse: "Tatăl meu, care m-a născut după Dumnezeu, m-a învăţat a cunoaşte pe Unul, adevăratul Dumnezeu, Făcătorul a toată făptura văzută şi nevăzută; m-a povăţuit să vieţuiesc curat în cuvioşie, arătîndu-mi calea mîntuirii şi mi-a spus că viaţa aceasta nu este viaţă, ci moarte, şi toţi iubitorii vieţii acesteia vremelnice mor în veşnicie. Însă este o viaţă fără de sfîrşit la Stăpînul nostru Hristos, pe care o dăruieşte celor ce-L iubesc. M-am învăţat de la tatăl meu, cum că păgînilor slujitori de idoli le este gătită veşnica muncă, în focul gheenei care niciodată nu se stinge în vecii cei nesfîrşiţi. Iar drepţilor robi ai lui Hristos li s-au pregătit cununi nestricăcioase în slava cerească, în nesfîrşita împărăţie a lui Hristos, Dumnezeul nostru, pentru Care noi ne-am răstignit lumii şi lumea ni s-a răstignit nouă. Aşa fiind învăţat de tatăl meu, sînt de un gînd cu dînsul, dorind a călători spre Dumnezeu pe aceeaşi cale pe care călătoreşte şi el şi dîndu-mă spre aceeaşi nevoinţă a muceniciei, spre care se dă şi el. Căci zice cuvîntul Stăpînului meu Hristos: *Ceea ce lucrează Tatăl Meu, lucrez şi Eu şi nu poate Fiul să facă nimic de la Sine, dacă nu va vedea făcînd ceva pe Tatăl. Că cele ce face Acela, asemenea face şi Fiul".*

Domiţian zise: "Deci, dacă pe tatăl tău îl voi munci cumplit şi-l voi pierde, vei voi ca să pieri şi tu asemenea?" Fericitul tînăr Conon răspunse: "Voiesc a muri împreună cu tatăl meu, ca să înviez împreună cu dînsul în împărăţia Stăpînului nostru; căci a muri pentru Hristos, nu este moarte, ci cîştigare de viaţă veşnică". Domeţian zise către bătrînul Conon: "Cu adevărat tînărul acesta este mult mai înţelept decît tine, numai că n-a ajuns să fi cunoscut adevărul şi să se fi închinat zeilor noştri".

Bătrînul Conon răspunse: "Tînărul ştie bine adevărul şi se închină cu mine Celui ce a zis: *Eu sînt Adevărul*; iar idolilor celor diavoleşti, mincinoşilor voştri zei, nici el, nici eu nu ne vom închina în veci!" Domeţian zise: "Ascultaţi cuvîntul meu cel de pe urmă. Apropiaţi-vă de zei ca să vă izbăviţi din cumplitele munci şi din moarte şi să primiţi de la noi daruri cinstite". Bătrînul Conon răspunse: "O, lepădatule de Dumnezeu, nelegiuitule, nesăţiosule de sînge omenesc, tiranule muncitor şi mai păgîn decît toţi oamenii! Oare nu ţi-am spus de la început că sînt creştin şi doresc a muri pentru Hristos împreună cu fiul meu? Iar tu, îmbătîndu-te şi îndrăcindu-te cu răutatea, nu-ţi aduci aminte de cuvintele mele?"

Atunci Domeţian a poruncit să aducă un pat de fier şi să-l ardă. După aceea a poruncit să dezbrace pe sfinţii mucenici, să-i pună pe acel pat şi să-i ardă. Unii slujitori aprindeau cărbuni de foc, alţii fierbeau untdelemn şi turnau peste trupurile sfinţilor, iar sfinţii petreceau nevătămaţi. Şi a grăit Sfîntul Conon bătrînul, către Domeţian: "Nu-ţi aduci aminte, Domeţiane, că te-am rugat să găseşti mai cumplite munci asupra noastră, dar nu te-ai sîrguit, ci ne este mică această muncă şi nu simţim arderea aceasta". Deci, a poruncit tiranul să gătească o căldare de aramă şi s-o umple cu plumb, cu pucioasă şi cu smoală, şi fierbîndu-le tare, să arunce pe sfinţii mucenici în această căldare. Căci zicea tiranul, că dacă pe patul cel înfocat le este frig, în căldarea care fierbe îi voi încălzi şi voi vedea de va putea Dumnezeul lor să-i scoată din para focului. Sfinţii, fiind aruncaţi în căldare, şi-au ridicat ochii la cer şi s-au rugat, zicînd: "Doamne, Ziditorule al tuturor, auzi-ne pe noi cei ce strigăm către Tine şi ne trimite pe îngerul Tău cel sfînt să răcorească această înfricoşată aprindere, precum odinioară celor trei tineri le-ai răcorit cuptorul cel înfocat al Babilonului. Auzi-ne pe noi, Stăpîne, şi grăbeşte spre ajutorul nostru, ca să cunoască toţi, că Tu eşti Fiul Dumnezeului Cel viu, Care ai venit în lume". Şi îndată a trimis Domnul pe îngerul Său, care, răcorind focul şi căldarea cu rouă cerească, a zis către dînşii: "Pace vouă, bunilor ostaşi, credincioşilor nevoitori, nu vă temeţi, nici vă înspăimîntaţi, că Hristos este cu voi, Care vă va face biruitori şi vă va duce la bucuria cea veşnică".

După aceasta, Domeţian comitele a poruncit să-i spînzure pe sfinţii mucenici cu capul în jos şi dedesubt să-i afume cu fum necurat. Iar Sfîntul Conon bătrînul, zîmbind, a zis: "O, nepriceputule, nu s-a atins focul tău de noi, dar de fum să ne temem?" Fiind munciţi sfinţii cu acel fum, batjocoreau pe acel tiran, zicînd:

"Nu te ruşinezi, o, ticălosule, că doi ostaşi ai lui Hristos au biruit toată puterea voastră cea cu mîndrie, că au ruşinat pe tatăl vostru diavolul şi toate armele lui cele cu meşteşugire rea le-au sfărîmat şi le-au călcat?"

Domeţian, umplîndu-se de cumplită mînie şi de ruşine, neştiind ce să facă mai mult, a poruncit ca, luînd pe mucenici de la acel fum, să-i ferestruiască în două, cu ferăstrăul de lemn. Şi, punîndu-i slujitorii la ferestruire, sfinţii au rugat pe acei slujitori să le dea voie la rugăciune; şi nu i-au oprit slujitorii. Iar sfinţii s-au rugat lui Dumnezeu, zicînd:

"Stăpîne Dumnezeule, Atotputernice, Făcătorule al cerului şi al pămîntului, Împărate al celor ce împărăţesc şi Doamne al celor ce domnesc, mulţumim Ţie că ne-ai învrednicit a pătimi pentru numele Tău cel sfînt şi ne-ai întărit în munci şi n-ai lăsat pe vrăjmaşii Tăi să rîdă de noi, ci ne-ai făcut biruitori asupra diavolului. Pe Tine Te slăvim, Hristoase Dumnezeule, Iubitorule de oameni, Atotputernice şi întru tot Bunule! Dăruieşte pace Sfintei Tale Biserici, care este în toată lumea, ruşinează şi pierde pe cei ce o prigonesc pe ea. Surpă degrabă şi prăbuşeşte capiştele idoleşti cele urîte şi deşteaptă puterea Ta; întinde lauda numelui Tău sfînt, păzeşte şi înmulţeşte neamul creştin, cel ce drept Te slăveşte pînă la sfîrşitul veacului. Încă Te rugăm, Stăpîne, primeşte în pace sufletele noastre, ca porunca tiranului să nu se săvîrşească asupra noastră, adică să nu ne omoare pe noi; ca nici întru aceasta să nu se bucure vrăjmaşul nostru, voind a se lăuda şi a zice: *I-am pierdut pe ei*. Ci mila Ta să ne ajute mai înainte şi să cunoască Domeţian că sîntem robii Tăi. Iar Tu, ceea ce ai voit cu noi, aceea ai făcut; că oricine va auzi aceasta, va preamări preasfînt numele Tău, în veci".

Apoi, zicînd ei "amin", s-a auzit glas din cer chemîndu-i la cele de sus; iar sfinţii mucenici, însemnîndu-se cu semnul Crucii, şi-au dat sufletele lor în mîinile lui Dumnezeu. Şi îndată s-a făcut cutremur mare şi au căzut locaşurile idoleşti; apoi toţi idolii care erau în cetate s-au sfărîmat, iar Domeţian a fugit şi s-a ascuns în casa sa. Iar fraţii ce erau în mănăstirea aceea, auzind ce se făcuse cu aceşti sfinţi mucenici, au mers şi au luat cinstitele lor trupuri şi, ducîndu-le în mănăstire cu cinste, le-au îngropat cu miresme, slăvind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe Unul în Treime Dumnezeu, pe Cel de toată făptura slăvit, în veci. Amin.

Pătimirea Sfinţilor Sfinţiţi Mucenici Efrem, Vasile, Evghenie, Elpidie, Agatodor, Eterie şi Capiton (7 martie)

În anul al şaisprezecelea al împărăţiei lui Diocleţian, preasfinţitul Patriarh al Ierusalimului, Efrem, a trimis mulţi episcopi în diferite ţări ca să vestească apostoleşte cuvîntul lui Dumnezeu şi să propovăduiască pe Hristos. Dintre aceia, doi episcopi, Efrem şi Vasile, au mers în ţara Tavroschitiei; şi, ieşind în cetatea Cherson, s-au ostenit amîndoi, propovăduind pe adevăratul Dumnezeu, la acel popor fără Dumnezeu, luminînd pe cei întunecaţi cu întunericul închinării la idoli elineşti.

După aceea Sfîntul Efrem, lăsînd pe chersoneni în grija Sfîntului Vasile, a mers la sciţii care locuiau pe lîngă Dunăre şi acolo, propovăduind, pe mulţi i-a întors la Hristos. Iar după destule dureri şi osteneli ce a suferit în bunăvestirea lui Hristos, i s-a tăiat capul cu sabia, în ziua a şaptea a lunii martie. Iar Sfîntul Vasile, văzînd în Herson rătăcirea necredinciosului popor şi calea cea dreaptă a mîntuirii arătînd-o lor, a pornit cu mînie pe popor; şi, prinzîndu-l acei păgîni, l-au bătut fără milă şi l-au izgonit din cetate. Apoi el, ducîndu-se într-un munte, şedea într-o peşteră; iar depărtarea acelui munte de cetatea Herson era ca la o sută de stadii şi se numea Partenon, adică fecioresc; deoarece într-acel munte a fost o capişte de idoli a unei fecioare, zeiţă elinească.

Într-acel munte şezînd, Sfîntul Vasile se bucura cu duhul că s-a învrednicit pentru Hristos a suferi răni şi izgonire, însă se mîhnea şi se tînguia pentru pierderea sufletelor omeneşti celor înşelate de diavol şi,

pentru întoarcerea lor, se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi. Nu după mult timp, oarecărui boier hersonean i-a murit singurul copil pe care-l avea şi l-a îngropat afară din cetate; iar părinţii lui cu multă jale şedeau lîngă mormînt trişti şi plîngînd. Sosind noaptea, iar ei neplecînd încă de la mormîntul fiului lor, li s-a arătat în vis fiul lor care murise, zicîndu-le: "Pentru ce plîngeţi şi vă tînguiţi de moartea mea? Nu puteţi să mă luaţi de aici viu, că zeii noştri nu pot să mă învie, fiind idoli neînsufleţiţi, învăţîndu-se de diavol spre amăgirea şi pierderea oamenilor. Dar de voiţi să mă aveţi viu, rugaţi pe omul acela străin pe care bătîndu-l l-aţi izgonit, ca să se roage pentru mine la Dumnezeul lui, şi să credeţi în Acel Dumnezeu, pe care el Îl propovăduieşte. Căci Acela este adevăratul Dumnezeu, Care are stăpînire peste cei vii şi peste cei morţi, puternic ca să mă scoale din morţi, cu rugăciunile acelui bărbat care de voi este mîhnit". Deşteptîndu-se din somn acei părinţi, şi-au spus unul altuia vedenia lor şi, văzînd-o potrivită, foarte s-au mirat şi s-au veselit; apoi, îndată alergînd în cetate, au spus vecinilor şi prietenilor lor.

După ce s-a făcut ziuă, îndată cercetară pe omul lui Dumnezeu pretutindeni şi l-au aflat în peştera cea mai sus pomenită. Boierul acela cu casnicii săi mergînd la el, au căzut la sfintele lui picioare, rugîndu-l să învie pe fiul lor. Iar Sfîntul se lepăda, zicînd: "Cum pot eu să fac aceasta, fiind om păcătos? Dar de veţi crede în Dumnezeul Cel propovăduit de mine, apoi veţi cîştiga ceea ce cereţi; că Acela este singur puternic a învia morţi din mormînt". Iar ei au zis: "Dacă vom avea pe fiul nostru viu, apoi toate cele ce vei voi şi vei porunci, repede le vom face". Iar omul lui Dumnezeu, Vasile, sculîndu-se, a mers împreună cu dînşii la mormînt şi, după ce a prăvălit piatra de pe mormînt, a intrat înăuntru. Apoi, făcînd semnul Crucii spre cel mort, s-a rugat lui Dumnezeu. După aceea luînd apă şi sfinţind-o, a turnat peste cel mort, chemînd pe Preasfînta Treime în chipul Sfîntului Botez.

Atunci îndată a înviat mortul şi a grăit, slăvind pe Dumnezeu, şi a cuprins spaimă mare pe toţi cei ce erau acolo şi bucurie negrăită celor ce-l născuseră. Şi cădeau la picioarele arhiereului, numindu-l mare, iar pe Dumnezeul Cel propovăduit de dînsul mărturisindu-L că este adevărat şi atotputernic. Apoi, luînd pe arhiereul lui Dumnezeu, pe Sfîntul Vasile, l-au dus în cetate cu mare cinste şi s-a botezat boierul acela împreună cu toată casa sa, crezînd în Hristos. Deci mulţi din popor văzînd acea minune, s-au unit cu cei credincioşi şi creştea Biserica lui Hristos în Herson; iar capiştele cele necurate elineşti se împuţinau cu încetul.

Diavolul, văzînd aceasta, a intrat în inima iudeilor celor ce locuiau în Herson. Aceia au îndemnat pe elini ca să se scoale asupra creştinilor, iar mai vîrtos asupra Sfîntului Vasile, mai marele lor, ca să-l ucidă. Căci ziceau astfel: "Se va risipi cu înlesnire creştinătatea, dacă se va ucide dascălul lor". Deci s-a adunat nenumărată mulţime de păgîni înarmaţi, şi au năvălit fără de veste cu zgomot asupra arhiereului lui Dumnezeu şi, trăgîndu-l afară din casa lui, i-au legat picioarele şi l-au tîrît pe uliţele cetăţii, călcîndu-l cu picioarele şi ucigîndu-l cu pietre. Tîrîndu-l la locul unde creştinii puseseră un stîlp şi o cruce, acolo arhiereul lui Dumnezeu, Vasile, şi-a dat sfîntul său suflet în mîinile lui Dumnezeu, sfîrşindu-se muceniceşte, în a şaptea zi a lunii martie, în care şi Sfîntul Efrem a fost tăiat de sciţi cu sabia. Iar trupul Sfîntului Vasile l-au tîrît afară de porţile cetăţii şi l-au aruncat spre mîncarea cîinilor şi a păsărilor, unde zăcu multe zile fără îngropare. Însă, prin grija lui Dumnezeu, era nevătămat, căci noaptea se arăta deasupra acestui mucenicesc trup o stea prealuminoasă şi un lup, şezînd aproape, îl păzea de cîini; iar ziua zbura un vultur pe deasupra trupului, nelăsînd să se apropie păsările cele mîncătoare de trupuri, pînă ce creştinii, furîndu-l noaptea, l-au îngropat cu cinste.

După uciderea Sfîntului episcop Vasile, unul din ucenicii lui, înnoptînd cu corabia în latura Helespontului, a aflat acolo trei episcopi, ostenindu-se întru bunavestire a lui Hristos, pe Evghenie, Elpidie şi Agatodor. Aceia, împreună cu Sfinţii Efrem şi Vasile, fuseseră trimişi la propovăduire de preasfinţitul Ermon, patriarhul Ierusalimului. Pe aceia ucenicul aflîndu-i acolo, le-a spus despre sfîrşitul Sfîntului Vasile; iar ei auzind, au preamărit pe Dumnezeu, Cel ce a încununat cu mucenicească cunună pe plăcutul Său. După aceea sfătuindu-se, s-au suit într-o corabie şi au plutit la cetatea Hersonului, voind să urmeze Sfîntului Vasile. Şi, propovăduind în Herson pe Hristos Dumnezeu, se adăuga în toate părţile numărul credincioşilor.

Însă precum a înarmat diavolul asupra Sfîntului Vasile pe iudei şi pe elini, tot astfel i-a înarmat şi asupra lor. Că, adunîndu-se mulţimea lor, au prins pe sfinţii episcopi şi i-au tîrît legaţi pe cale, bătîndu-i cu lemne şi cu pietre, pînă ce sfinţii mucenici şi-au dat cinstitele lor suflete în mîinile Domnului. Iar trupurile lor le-au tras afară din cetate pe poarta prin care s-a obişnuit a scoate la îngropare pe cei morţi; şi le-au aruncat afară neîngropate, spre mîncarea cîinilor şi a păsărilor. Însă creştinii, luîndu-le în taină, le-au dat cinstitei îngropări. Deci sfinţii trei episcopi, Evghenie, Elpidie şi Agatodor, au pătimit după un an de la uciderea Sfîntului Vasile, în aceeaşi zi, adică la şapte martie.

După cîţiva ani a fost trimis la Herson episcopul Eterie de către patriarhul Ierusalimului, în zilele marelui Constantin, care începuse a veni la credinţă. Văzînd Sfîntul Eterie în Herson cumplita necredinţă a poporului, care nu îngăduia cît de puţin pe creştini în cetate, s-a dus la Constantinopol, la împăratul Constantin şi s-a jeluit asupra necuratului popor din Herson care strîmtora pe creştini. Iar împăratul a dat poruncă să locuiască creştinii în Herson în linişte şi să facă adunările lor, spre lauda lui Dumnezeu, fără nici o opreală, iar toţi cei ce li se vor împotrivi să se izgonească afară din cetate. Cu această poruncă împărătească, Sfîntul Eterie întorcîndu-se în Herson, a veselit foarte mult turma lui Hristos, iar necredincioşii s-au mîhnit şi s-au tulburat.

Zidind episcopul în cetate o biserică creştinească şi toate bine întocmindu-le, iarăşi s-a dus la împărat ca să-i dea mulţumire pentru acea facere de bine. Iar cînd se întorcea, a căzut în boală şi, ajungînd cu corabia la ostrovul Aas, a sosit sfîrşitul vieţii sale celei vremelnice şi începutul celei veşnice. Acolo îngropîndu-l, credincioşii au pus deasupra mormîntului său o cruce; şi au crescut copaci înalţi, care arătau de departe mormîntul sfîntului. Sfîrşitul Sfîntului Eterie a fost în şapte zile ale lunii martie, în care s-au săvîrşit şi cei mai dinainte episcopi.

Înştiinţîndu-se creştinii despre Sfîntul Eterie, au plîns mult după dînsul, apoi au trimis la împăratul Constantin, înştiinţîndu-l despre sfîrşitul episcopului lor şi au cerut altul în locul aceluia. Apoi s-a trimis în locul lui Eterie, fericitul Capiton, episcopul Bisericii din Herson, şi s-a primit de credincioşi cu bucurie. După aceea, adunîndu-se mulţimea poporului necredincios şi apropiindu-se acel episcop nou, cerea de la dînsul semne, ca să-şi adeverească credinţa cu minune că este dreaptă, ca astfel şi ei să poată a se încredinţa. Deci ziceau astfel: "Să se aprindă un cuptor mare de foc şi să intre în el episcopul creştin. Şi de nu va arde, ci va fi viu, apoi cu toţii ne vom boteza!"

Sfîntul Capiton, nădăjduind spre Dumnezeu, s-a învoit cu sfatul lor şi a poruncit ca să se facă un cuptor mare, anume pentru aceasta pregătit. Aprinzîndu-se cuptorul foarte tare, sfîntul episcop - pe cînd tot poporul privea la el -, şi-a pus omoforul şi se ruga lui Dumnezeu cu umilinţă ca să-şi arate puterea Sa cea dumnezeiască, precum altădată în cuptorul Babilonului, pentru încredinţarea poporului necredincios. După multă rugăciune, diaconul a strigat cu mare glas: "Să luăm aminte!" Atunci arhiereul a intrat în cuptor şi a stat în văpaia aceea un ceas, rugîndu-se cu mîinile întinse spre cer, dar n-a primit nici o vătămare din acea văpaie mare de foc. Apoi, luînd cărbuni aprinşi în felonul său, a ieşit la popor fără de nici o vătămare, şi toţi erau cuprinşi de mare mirare şi de frică, privind la acea slăvită minune - căci focul nu se atinsese nici de veşmintele lui, ba încă şi felonul plin de cărbuni aprinşi nu se aprinsese -, şi cu mare glas şi cu o gură au strigat: "Unul este Dumnezeu, Dumnezeul creştinilor, Cel mare şi tare, Care a păzit pe robul Său nears în cuptor".

Atunci toată cetatea Herson şi ţara aceea au primit credinţa creştină, prin acea minune slăvită fiind încredinţaţi. Şi s-a vestit acea minune marelui Constantin, cum şi la întîiul Sinod a toată lumea din Niceea, adică a celor 318 Sfinţi Părinţi; şi toţi preamărind pe Dumnezeu, se minunau de credinţa cea mare şi de îndrăzneala către Dumnezeu a Sfîntului episcop Capiton. Iar după cîţiva ani, Sfîntul Capiton, plecînd cu corabia din Herson la Constantinopol s-a ridicat o furtună mare şi corabia a fost aruncată de valuri spre gura rîului Nipru. Acolo se aflau nişte oameni necredincioşi şi fără de Dumnezeu, şi, scoţînd pe toţi cîţi se aflau în corabie şi toate jefuindu-le, numai pe singur arhiereul lui Dumnezeu, Capiton, l-au înecat în apă.

Aşa s-a sfîrşit muceniceşte, în douăzeci şi una de zile ale lunii decembrie; însă pomenirea lui este numărată cu cei dinainte arhierei din Herson care au pătimit în ziua a şaptea a lunii martie; deoarece şi

sfîntul lui suflet este împreunat cu ale celor din ceruri. Toţi aceşti şapte arhierei ai lui Dumnezeu, episcopi ai Hersonului, stau ca şapte îngeri înaintea Preasfintei Treimi, a Tatălui, a Fiului şi a Sfîntului Duh, Unul Dumnezeu, slăvindu-L împreună cu toţi sfinţii, în veci. Amin.

Pomenirea Cuviosului Emilian monahul
(7 martie)

În cetatea Roma era un om anume Victorin, care din tinereţe îşi petrecuse viaţa în multe păcate. Acela mai pe urmă, spre bătrîneţe, şi-a venit în simţire şi, aducîndu-şi aminte de păcatele sale, se cutremura de judecata lui Dumnezeu. Deci, intrînd într-una din sfintele mănăstiri şi rugînd pe egumen ca să-l primească, s-a lepădat de toate lucrurile lumii şi s-a făcut monah, luînd numele de Emilian. Apoi s-a deprins la toată supunerea şi ascultarea, păzind porunca ce i se dăduse şi îşi ostenea trupul ziua şi noaptea. Şi avînd neîncetată pomenire de moarte în sufletul său, se pregătea totdeauna pentru înfricoşata lui Dumnezeu judecată, ce va răspunde pentru păcatele sale în ziua răsplătirii, avînd de-a pururea în minte frica veşnicelor munci ale gheenei.

Cu o frică ca aceasta şi-a obosit şi şi-a uscat trupul, încît toţi fraţii, care erau întru dragostea lui Dumnezeu în mănăstire, s-au mirat de atîta smerenie şi osteneală. Toţi se sîrguiau să-i urmeze vieţii lui şi să cîştige nevoinţele lui în ascultări, că doar şi-ar curăţi şi ei păcatele prin multă pocăinţă şi osteneală, căci îl vedeau în toate zilele flămînzind, însetînd şi muncindu-şi trupul; se foloseau foarte mult. Mănăstirea aceea era făcută pe un munte înalt care avea de o parte o peşteră. Şi avea obicei, tăinuit de toţi, fericitul Emilian a ieşi tîrziu seara din mănăstire la peştera aceea şi acolo se ruga cu lacrimi, pînă la cîntarea Utreniei.

După cîtva timp a simţit egumenul pe Emilian ieşind noaptea tîrziu din mănăstire. Şi neştiind ce face fratele acela afară din mănăstire, şi-a lăsat chilia şi a plecat în taină pe urma lui. Văzîndu-l intrînd în peşteră, a stat lîngă dînsa, vrînd să aştepte pînă ce va ieşi, ca să-l întrebe care este pricina de intră noaptea în peştera aceea. Dar după puţin timp o lumină cerească, mai puternică decît razele soarelui, a strălucit în muntele acela. Şi a văzut egumenul pe Cuviosul Emilian stînd în peşteră, avînd mîinile întinse în sus şi rugîndu-se lui Dumnezeu. Apoi lumina aceea cerească se pogora peste capul fericitului.

Văzînd egumenul acea lumină, s-a înspăimîntat şi l-a cuprins frica. Deci întorcîndu-se, a fugit la mănăstire tremurînd, abia putînd fugi cu picioarele, de spaima cea mare. Sosind el la porţile mănăstirii, a auzit un glas din cer, zicînd: "Emiliane, iartă-ţi-se ţie păcatele tale!" Mai mult înspăimîntîndu-se, egumenul a intrat în chilia sa şi tăcea, aşteptînd lumina zilei. Iar după cîntarea Utreniei, vrînd egumenul să folosească pe fraţi, a întrebat înaintea tuturor pe Cuviosul Emilian: "Unde ai fost, frate, în noaptea asta?" Iar cuviosul închinîndu-se egumenului, a răspuns: "M-am odihnit în mănăstire cu fraţii toată noaptea".

Apoi fiind văzut de egumenul şi silindu-l să nu tăinuiască mila lui Dumnezeu cea arătată păcătoşilor celor ce cu adevărat se pocăiesc, a spus, chiar nevrînd, taina aceea la toţi fraţii, cum adică s-a pogorît peste dînsul lumina şi glasul din cer, de la scaunul milostivirii. Atunci a început egumenul a grăi către fraţi: "Ascultaţi, dragii mei fraţi, ar fi putut Dumnezeu Cel Atotputernic să ierte în taină păcatele acestui frate. Dar pentru noi a trimis în chipul luminii mila Sa, cu glas, deşteptînd ale noastre inimi spre pocăinţă, ca să ştim şi să ne minunăm de mila şi de iubirea de oameni a Făcătorului nostru, cum că nu este departe de cei ce se pocăiesc cu adevărat".

După o vestire ca aceasta pentru iertare de greşelile sale, Cuviosul Emilian săvîrşind cealaltă vreme a vieţii sale întru bucurie sufletească, s-a dus spre lumina cea neapropiată, ca să audă glasul bucuriei şi al veseliei celor ce dănţuiesc la cer, în locaşurile drepţilor, în veci. Amin.

Pomenirea Cuviosului Pavel cel simplu
(7 martie)

Cel între sfinţi părintele nostru Pavel, numit şi cel simplu, era plugar, un om cu totul de rînd, dar lipsit de răutate şi de prefăcătorie, ca nimeni altul. Avea însă o soţie înrăutăţită şi desfrînată, fără ca el să ştie lucrul acesta multă vreme.

Într-una din zile, venind el de la ţarină pe neaşteptate, în afară de vremea obişnuită, aşa cum se întîmplă cîteodată, a găsit pe femeia lui necinstindu-i casa cu un bărbat străin. Atunci zîmbind plin de blîndeţe le-a zis: Bine, bine, nu-mi pasă de ce faceţi, martor iau pe Iisus Hristos; de acum înainte nu vreau să o mai văd înaintea ochilor; a ta să fie şi ea şi copiii ei, iar eu mă voi duce şi mă voi face monah.

Şi îndată lăsînd toate şi bine rînduindu-le, a plecat la fericitul Antonie şi, bătînd la uşa acestuia, fericitul Antonie a ieşit şi i-a zis: "Cine eşti, frate, şi ce cauţi aici?" Iar el i-a răspuns: "Sînt un străin şi am venit la tine să mă fac monah". Iar sfîntul i-a zis: "Bătrîn fiind de şaizeci de ani, nu poţi să te faci monah şi nici să înduri necazurile şi strîmtorarea pustiului. Mai dagrabă du-te la chinovie; acolo ai să găseşti din destul cele necesare trupului şi vei putea petrece fără prea multă oboseală cu cei de acolo. Căci fraţii vor ajuta neputinţa ta, fiindcă eu stau singur şi mănînc doar la cinci zile odată şi atunci chiar rămînînd mai mult flămînd".

Dar Pavel nu suferea să audă acestea de la bătrîn, ci se sîrguia să rămînă împreună cu el. Şi sfîntul, neputînd să-l alunge, închizînd uşa colibei, l-a lăsat afară timp de trei zile, neieşind ca să-l vadă. Iar Pavel a rămas flămînd şi nu s-a depărtat. În ziua a patra însă sfîntul avînd trebuinţă neapărată să iasă afară, deschizînd uşa şi găsindu-l pe Pavel lîngă uşa colibei, i-a zis: "Du-te, bătrîne, de aici, nu mă sili, căci nu poţi să rămîi împreună cu mine!" Dar Pavel i-a răspuns: "Îmi este cu neputinţă să mă duc într-altă parte".

Atunci sfîntul văzîndu-l că nu are nici traistă, nici pîine, nici apă, nici vreun lucru oarecare, i-a zis: "Dacă vei da dovadă de ascultare şi vei împlini fără lenevire şi fără murmur cele ce vei auzi de la mine, vei putea şi aici să te mîntuieşti; dar dacă nu vei face acestea, pentru ce atunci te mai oboseşti şi nu te întorci acolo de unde ai venit?" Iar Pavel răspunzînd a zis: "Toate cîte îmi vei spune, cu rîvnă le voi face". Şi sfîntul i-a zis: "Ridică-te deci şi te roagă pînă mă voi duce înăuntru ca să-ţi aduc de lucru". Sfîntul Antonie, intrînd în peşteră, îl urmărea printr-o mică ferestruică; şi Pavel a stat nemişcat la rugăciune o săptămînă întreagă, fiind ars de arşiţa soarelui.

După aceasta Sfîntul Antonie, ieşind afară şi luînd ramuri de finic, i-a zis: "Ia şi împleteşte din ramurile acestea aşa cum mă vezi că împletesc eu". Şi bătrînul a împletit pînă la al nouălea ceas un şirag de cincisprezece stînjeni, cu multă osteneală. Dar sfîntul i-a zis: "Rău ai împletit! Desfă ce-ai împletit şi împleteşte din nou". Şi Pavel a stat nemîncat timp de şapte zile. Sfîntul Antonie făcea acestea pentru ca Pavel să se nemulţumească şi să plece de acolo. Dar Pavel, despletind şiragul cu îndelungă-răbdare şi cu osîrdie şi împletindu-l din nou cu multă luare aminte, fără să cîrtească şi fără să se tulbure, a uimit pe sfînt. Pentru aceasta, către apusul soarelui atins fiind de purtarea lui Pavel, i-a zis: "Bătrînule, vrei să mîncăm o bucată de pîine?" Iar Pavel a răspuns: "Cum crezi, părinte!" Şi lucrul acesta l-a înmuiat iarăşi pe sfîntul.

Deci, punînd masa, a aşezat pe ea patru bucăţi de pîine, de cîte şase uncii fiecare (aproape 200 g) şi a înmuiat pentru dînsul una, iar pentru bătrîn trei. Şi Sfîntul Antonie începînd un psalm, ca şi întru aceasta să-l încerce pe Pavel, l-a cîntat repetîndu-l de două ori. Iar Pavel cu mai multă osîrdie se ruga împreună cu sfîntul. Apoi sfîntul i-a zis lui Pavel: "Stai la masă şi ia aminte să nu te atingi de cele puse înainte". Şi îndeplinind şi această poruncă, sfîntul i-a zis: "Acum ridică-te, fă-ţi rugăciunea şi culcă-te". Iar acela neatingîndu-se cîtuşi de puţin de hrană, a făcut ceea ce i s-a poruncit. Către miezul nopţii Sfîntul Antonie, ridicîndu-se pentru rugăciune, a sculat şi pe Pavel şi a prelungit rugăciunea pînă la ceasul al nouălea din zi.

Cînd s-a făcut seară, Sfîntul Antonie luîndu-şi înainte o bucată de pîine, de alta nu s-a mai atins. Iar Pavel, mîncînd încet mai avea încă din pîinea din care mînca. După ce a mîncat toată bucata de pîine, Antonie i-a zis: "Bătrînule, mai mănîncă şi altă bucată de pîine". Dar Pavel i-a răspuns: "Dacă vei mînca şi tu, atunci şi eu voi mînca". Sfîntul Antonie a zis: "Mie îmi este de ajuns pentru că eu sînt monah". Dar Pavel a zis: "Pentru că şi eu vreau să ajung monah, îmi este de ajuns şi mie". Şi ridicîndu-se au început să cînte. Iar după ce au dormit puţin, sculîndu-se, au început din nou să cînte. Cînd s-a făcut ziuă, l-a trimis să umble în pustiu şi să se întoarcă abia după trei zile. După ce a făcut şi aceasta, venind nişte fraţi la Sfîntul Antonie, Pavel căuta să vadă ce trebuie să facă. Şi sfîntul i-a zis: "Slujeşte pe fraţi în tăcere şi să nu guşti nimic, pînă ce vor pleca". Şi au trecut zile fără ca Pavel să guste ceva. Iar fraţii îl întrebau: "Pentru ce nu vorbeşti?" Şi, pentru că el nu răspundea, sfîntul i-a zis: "Vorbeşte fraţilor!", şi a început să vorbească.

Într-una din zile aducînd cineva sfîntului un ulcior cu miere, Sfîntul Antonie a vărsat mierea pe pămînt. După ce a făcut aceasta, sfîntul a zis lui Pavel: "Adună mierea strop cu strop şi vezi ca nu cumva ceva din ea să rămînă fără să poată fi folosită". Şi făcînd aceasta nu s-a tulburat şi nu s-a schimbat cîtuşi de puţin. Odată i-a poruncit să scoată apă şi toată ziua să o verse fără de folos. Şi altădată, iarăşi, desfăcîndu-i îmbrăcămintea, i-a poruncit să şi-o coasă cu îngrijire la loc. Cînd sfîntul l-a văzut că săvîrşeşte fără şovăială, fără murmur şi fără să fie împiedicat de ceva tot ceea ce-i porunceşte, i-a zis: "Uite, frate, dacă poţi să faci în fiecare zi aşa, atunci să rămîi cu mine; iar dacă nu, du-te de unde ai venit!" Şi Pavel a zis lui: "Dacă mai ai şi altele să-mi arăţi, nu ştiu dacă le voi putea face, dar toate cele pe care le-am văzut pînă acum, pe toate cu uşurinţă le fac".

O astfel şi atît de mare ascultare şi umilinţă a dobîndit fericitul Pavel, încît a primit har împotriva demonilor ca să-i alunge pe dînşii. Iar marele Antonie, încredinţîndu-se despre el, l-a ţinut cu sine o vreme oarecare. Apoi, făcîndu-i o chilie, l-a aşezat în ea, ca să cunoască toate vicleşugurile demonilor şi să se lupte acolo, zicîndu-i: "Iată, te-ai făcut monah. Rămîi singur şi primeşte încercarea demonilor".

Deci, locuind Pavel astfel un an, s-a învrednicit de har asupra demonilor şi a bolilor. Odată i se aduse lui Antonie un om care era stăpînit de o căpetenie de demoni, care hulea pe Dumnezeu. Luînd seama la el, Antonie spuse celor ce l-au adus: "Nu este lucrul acesta al meu, căci nu m-am învrednicit încă de darul izgonirii demonilor, ci acest lucru este al lui Pavel".

Plecînd Antonie la Pavel cu cei ce veniseră la el, zise aceluia: "Ava Pavel, scoate demonul din acest om, ca să se întoarcă sănătos la ale sale". Lăsîndu-l Antonie, a plecat la chilia lui. Atunci bătrînul, urcîndu-se pe o piatră, s-a rugat multă vreme cu mîinile înălţate la cer, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pentru rugăciunile Sfîntului Antonie, izgoneşte diavolul din acest om!" Neieşind demonul din om, fiind una din căpeteniile iadului, Sfîntul Pavel s-a rugat iarăşi multă vreme în arşiţa soarelui, zicînd: "Doamne, nu voi coborî de pe piatra aceasta, nici apă nu voi bea, pînă nu vei scoate demonul acesta din zidirea Ta!"

Şi înainte de a sfîrşi cuviosul această rugăciune, diavolul a ieşţit din cel bolnav, strigînd: "O, cu silă sînt alungat de smerenia lui Pavel!" Apoi s-a prefăcut într-un balaur uriaş, lung de 70 de coţi, şi s-a aruncat în Marea Roşie.

Altădată, fericitul Pavel cel simplu, ucenicul Sfîntului Antonie, a povestit părinţilor un lucru ca acesta. Mergînd la o mănăstire pentru cercetarea şi folosul fraţilor, după vorba cea obişnuită între dînşii, au intrat în biserică să săvîrşească sfînta slujbă. Iar fericitul Pavel lua seama la fiecare din cei ce intrau în biserică, să vadă cu ce fel de suflet intră la slujbă; că avea şi acest dar dat lui de Dumnezeu, ca să vadă pe fiecare cum este la suflet, precum vedem noi obrajii unii altora.

Şi intrînd toţi cu faţa luminată şi cu obraz vesel şi văzînd pe îngerul fiecăruia bucurîndu-se de dînsul, pe unul l-a văzut negru şi întunecat la tot trupul şi toţi dracii ţinîndu-l de amîndouă părţile şi trăgîndu-l spre sine şi căpăstru în nasul lui punînd şi pe sfîntul lui înger departe mergînd după dînsul, posomorît şi trist. Iar Pavel, lăcrimînd şi bătîndu-şi cu mîna pieptul, şedea înaintea bisericii, plîngînd foarte pe cel ce i s-a arătat lui aşa.

Deci, cei ce au văzut lucrul cel de mirare al bătrînului şi schimbarea lui cea grabnică care l-a pornit spre lacrimi şi plîns, îl întrebau, rugîndu-se, să le spună pentru ce plînge, socotind nu cumva, deznădăjduindu-se de tot, face aceasta. Îl rugau să intre şi la slujbă cu dînşii. Dar Pavel, scuturîndu-se de dînşii şi lepădîndu-se de aceasta, şedea afară tăcînd şi tînguind mult pe cel ce i se arătase lui. După puţin, isprăvindu-se slujba şi toţi ieşind afară, iarăşi lua aminte Pavel la fiecare, ştiind cum au intrat şi vrînd să cunoască cum ies.

Deci, a văzut pe bătrînul acela, care avea mai înainte tot trupul negru şi întunecat, că iese din biserică luminat la faţă, alb la trup şi pe draci departe mult, mergînd după dînsul, iar pe înger aproape de el, urmărindu-l şi bucurîndu-se de dînsul foarte. Atunci Pavel, sărind de bucurie, striga, binecuvîntînd pe Dumnezeu şi zicînd: "O, nespusă iubire de oameni a lui Dumnezeu! O, îndurările Lui cele dumnezeieşti şi bunătatea Lui cea peste măsură!"

Apoi alergînd şi suindu-se pe o piatră înaltă, zicea: "Veniţi şi vedeţi lucrurile lui Dumnezeu, cît sînt de înfricoşate şi de toată spăimîntarea vrednice! Veniţi şi vedeţi pe Cel ce voieşte ca toţi oamenii să se mîntuiască şi la cunoştinţa adevărului să vină! Veniţi să ne închinăm şi să cădem la El şi să zicem: Tu singur poţi să ridici păcatele!" Deci alergau toţi cu sîrguinţă, vrînd să audă cele ce se zic. Şi după ce s-au adunat toţi, a povestit Pavel cele ce văzuse dînsul mai înainte de intrare în biserică şi după aceasta iarăşi. Şi îl ruga pe bărbatul acela să spună pricina pentru care i-a dăruit Dumnezeu lui o schimbare minunată ca aceasta.

Iar omul, vădit fiind de Pavel, înaintea tuturor a povestit fără de sfială cele despre sine, zicînd: "Eu sînt om păcătos şi de multă vreme vieţuiam în desfrînare pînă acum. Iar acum, intrînd în sfînta biserică a lui Dumnezeu, am auzit pe Sfîntul Prooroc Isaia citindu-se, sau mai bine zis pe Dumnezeu grăind printr-însul: *Spălaţi-vă şi vă curăţiţi. Scoateţi vicleşugurile din inimile voastre înaintea ochilor Mei şi învăţaţi-vă a face bine, şi de vor fi păcatele voastre ca mohorîciunea, ca zăpada le voi albi! Şi de veţi voi şi Mă veţi asculta, bunătăţile pămîntului veţi mînca!* Iar eu desfrînatul, de cuvîntul proorocului umilindu-mă la suflet şi suspinînd în inima meu, am zis către Dumnezeu:

"Tu, Dumnezeule, Care ai venit în lume să mîntuieşti pe cei păcătoşi, Cel ce acum prin proorocul Tău ai făgăduit acestea, cu lucrul împlineşte-le şi la mine păcătosul şi nevrednicul, că iată de acum îţi dau cuvîntul şi mă făgăduiesc şi din inimă mă mărturisesc Ţie, că nu voi mai face acest fel de rău şi mă lepăd de toate fărădelegile şi îţi voi sluji de acum cu curată ştiinţă. De astăzi o, Stăpîne, şi din ceasul acesta, primeşte-mă pe mine cel ce mă pocăiesc şi cad înaintea Ta şi mă depărtez de acum înainte de tot păcatul!" Cu aceste făgăduinţe am ieşit din biserică, hotărînd în sufletul meu să nu mai fac nici un rău înaintea ochilor lui Dumnezeu. Şi auzind toţi, strigau cu un glas către Dumnezeu: *Cît s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, toate întru înţelepciune le-ai făcut!*"

Cunoscînd dar, o, creştinilor, din dumnezeieştile Scripturi şi din sfintele descoperiri, cîtă bunătate are Dumnezeu către cei ce curat năzuiesc la Dînsul şi prin pocăinţă greşelile lor cele mai dinainte le îndepărtează şi cum că dă iarăşi bunătăţile cele făgăduite, nepedepsind pentru păcatele cele mai dinainte, să nu ne deznădăjduim de moştenirea noastră. Că precum prin Isaia proorocul S-a făgăduit să spele pe cei noroiţi în păcate şi ca lîna şi ca zăpada să-i albească, şi de bunătăţile Ierusalimului celui ceresc să-i învrednicească, aşa iarăşi prin Sfîntul Prooroc Iezechil, cu jurămînt ne încredinţează că nu ne va pierde pe noi. Căci zice: *Viu sînt Eu, zice Domnul, că nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu!*

Deci, petrecînd un an întreg în singurătatea lui şi dovedindu-se a fi făcător de minuni şi slujind cu vrednicie lui Dumnezeu, s-a mutat după aceea către cereştile locaşuri.

Povestire despre cei ce primesc milostenie
(7 martie)

Era un oarecare om slăvit într-o mănăstire, avînd viaţă cinstită din tinereţe. Căci abătîndu-se de la toate dulceţile lumeşti şi încuindu-se într-o chilie strîmtă slujea lui Dumnezeu, omorîndu-şi trupul cu postul şi cu starea de toată noaptea la rugăciuni, aducînd Stăpînului a toate rugăciuni cu multe lacrimi, pentru sine şi pentru toată lumea, îndeletnicindu-se cu toată mintea sa întru gîndirea de Dumnezeu. Iar hrană avea puţină, în vremea cea obişnuită, din mîinile chelarului. Însă din ceea ce trimitea Dumnezeu prin creştini la mănăstirea fraţilor, adică aur şi argint, hrană şi vin, dintru acelea niciodată nu primea. Şi i s-a făcut lui, pentru cei ce iau milostenie, o vedenie într-acest fel:

Într-una din zile mai marele cetăţii a intrat în mănăstirea aceea ca să facă milostenie; şi le dădea tuturor cîte un ban de argint. Deci a mers şi la acel sihastru închis, dîndu-i un galben, şi ruga pe bătrînul acela ca să-l ia. Iar bătrînul, ruşinîndu-se de acel cinstit bărbat, a luat galbenul şi l-a pus în buzunarul său. După aceea, noaptea, săvîrşindu-şi rînduiala sa cea obişnuită, s-a culcat pe o rogojină, vrînd să doarmă puţin; şi i s-a părut că se vedea stînd împreună cu ceilalţi fraţi ai mănăstirii, într-un cîmp larg şi tot cîmpul acela era plin de spini.

Apoi venind un tînăr înfricoşat - care era îngerul Domnului -, silea pe toţi monahii mănăstirii, zicîndu-le: "Seceraţi aceşti spini". Apoi a mers şi la dînsul şi i-a zis: "Încinge-te şi seceră spinii". Iar închisul acela, nevrînd, îngerul i-a zis: "Nu ai nici un răspuns, căci te-ai înşelat ieri, împreună cu monahii ceilalţi care au luat de la acel om iubitor de Hristos cîte un ban de argint; iar tu ai luat un galben şi deci mai mult eşti dator să te osteneşti, secerînd spini mai mulţi decît alţii, ca cel ce ai luat mai multă plată. Iar spinii aceştia pe care-i vezi, sînt faptele omului aceluia de la care aţi luat ieri milostenie; deci, apropie-te şi seceră împreună cu ceilalţi".

Iar după ce s-a deşteptat din somn pustnicul acela şi vedenia aceea socotind-o, s-a mîhnit; apoi a chemat pe acela ce-i dăduse acea milostenie şi-l ruga să-şi ia galbenul său; iar iubitorul acela de Hristos nu voia să-l ia, ci zicea către pustnic: "Ţine-l la tine, părinte, sau dă-l cui vei dori". Atunci a zis stareţul: "Nu voiesc să secer spinii păcatelor străine, eu cel ce nu pot dezrădăcina mulţimea de spini a păcatelor mele". Şi, aruncînd galbenul acela afară din chilia sa, a închis ferestruica. Iar bărbatul acela, înştiinţîndu-se de ce pricină i-a lepădat stareţul milostenia lui, a început a-şi îndrepta viaţa şi a face mai multă milostenie la săraci şi la lipsiţi, aducîndu-şi aminte de scriptura aceea, cum că, cu milostenia şi cu credinţa se curăţesc păcatele.

Cuviosul Teofilact Mărturisitorul, Episcopul Nicomidiei
(8 martie)

În zilele tulburării Bisericii de eresul luptătorilor de icoane acest binecredincios bărbat, Teofilact, a mers din părţile Răsăritului la Constantinopol şi s-a împrietenit cu marele luminător al Bisericii, adică cu Sfîntul Tarasie, încă fiind mirean şi senator întru împărăteştile palaturi, fiind mai întîi dregător al lucrurilor de taină. Iar după ce a murit împăratul Leon, luptătorul împotriva icoanelor (717-740), împărăţind Constantin, fiul său (741-775), împreună cu maica sa Irina şi patriarhul Pavel, cel numit milostiv, lăsînd scaunul de a sa voie s-a ridicat Sfîntul Tarasie în locul lui la patriarhie.

Sfîntul Tarasie, adunînd Sinodul al şaptelea a toată lumea (787), a anatematizat eresul iconoclast; atunci fericitul Teofilact, împreună cu Sfîntul Mihail al Sinadelor, lăsînd lumea, a primit viaţa monahicească şi a fost trimis de prea sfinţitul Tarasie la o mănăstire care era zidită la gura mării Euxinului (Marea Neagră). Acolo, nevoindu-se mult în ostenelile monahiceşti, a sporit în faptele bune şi a cîştigat îndrăzneală către Dumnezeu în rugăciunile sale. Căci oarecînd, la o vreme de seceriş, întîmplîndu-se zăduf mare şi din lipsa

apei slăbind de sete, s-a rugat lui Dumnezeu şi, fiind acolo un vas de aramă, l-a făcut de a izvorît apă destulă spre trebuinţă; pentru că Domnul face voia celor ce se tem de El şi ascultă rugăciunile lor.

Deci a fost această minune asemenea cu aceea ce s-a făcut de demult în pustie cînd, poporului lui Israil cel însetat, Dumnezeu i-a scos apă din piatră. Şi alta asemenea, cînd Samson era aproape să moară de sete şi a izvorît apă vie dintr-un os uscat, dintr-o falcă de măgar. Cu această viaţă îmbunătăţită, strălucind ca o lumină de stele, prea sfinţitul Patriarh Tarasie a judecat ca acei cuvioşi părinţi să fie vrednici de rînduiala arhierească cea înaltă. Astfel, pe sfinţitul Mihail l-a trimis la Sinad, iar pe fericitul Teofilact l-a ales episcop în Nicomidia. Şi cîtă sîrguinţă a arătat Sfîntul Teofilact în Nicomidia pentru turma cea cuvîntătoare a lui Hristos şi cîtă purtare de grijă avea pentru săraci, scăpătaţi şi văduve, au spus despre aceasta dumnezeieştile locaşuri zidite de dînsul, bolniţele şi casele de străini, cum şi milostenia cea nenumărată care se făcea de el în toate zilele. Căci singur slujea bolnavilor, orbilor, şchiopilor şi neputincioşilor; şi umblînd pe la locuinţele săracilor şi pe uliţele cetăţii, purta un vas cu apă caldă şi, unde afla răniţi, îi spăla şi-i curăţa cu mîna sa, neîngreţoşîndu-se de loc.

După aceea, prea sfinţitul Tarasie mutîndu-se din viaţa aceasta şi primind după dînsul scaunul Bisericii Constantinopolului Nichifor cel preaînţelept, s-a ridicat iarăşi furtuna eresului luptării contra sfintelor icoane, care s-a scornit de urîtul de Dumnezeu împărat Leon Armeanul. Şi a adunat prea sfinţitul Patriarh Nichifor arhierei aleşi - pe Emilian al Cizicului, Eftimie al Sardicei, Iosif al Tesalonicului, Eudoxie al amoreilor, Mihail Sinadul şi pe acest fericit Teofilact, Episcopul Nicomidiei -, şi s-a dus cu dînşii la răucredinciosul împărat. Şi, învăţînd mult din dumnezeieştile Scripturi, acei sfinţi părinţi sfătuiau pe împărat să nu facă tulburare Bisericii lui Hristos cu acel eres care s-a anatematizat de al şaptelea sinod a toată lumea. Dar n-au putut îndupleca pe nebunul împărat, cel umplut de veninul balaurului, care sufla asupra lor cu iuţime şi mînie.

După aceea, Sfinţii Părinţi tăcînd, fericitul Teofilact a zis către împărat: "Ştiu că, nebăgînd în seamă îndelunga răbdare a lui Dumnezeu şi neîngrijindu-te de mîntuirea ta, te împotriveşti învăţăturilor celor vechi ale Sfinţilor Părinţi şi tulburi Biserica; dar va veni asupra ta o pierzare cumplită şi neaşteptată, o primejdie asemenea cu viforul şi nu vei afla pe acela care să te izbăvească dintr-însa".

Împăratul, auzind aceea, s-a umplut de mai mare mînie şi, pe toţi izgonindu-i de la sine cu necinste, i-a osîndit la surghiun în deosebite locuri, adică: Pe prea sfinţitul Patriarh Nichifor în insula Proconis, pe Sfîntul Mihail, episcopul Sinadului, la Evdochiad, pe alţii pe aiurea, iar pe Sfîntul Teofilact al Nicomidiei la cetatea Strovil, care este lîngă mare, în Chivereoti. Şi acolo, mărturisitorul lui Hristos şi ajutătorul cel mare al dreptei credinţe, şi-a petrecut cealaltă vreme a vieţii sale în strîmtorare şi mare chinuire şi s-a mutat către Domnul.

Apoi a pierit şi împăratul Leon Armeanul, cu rea şi neaşteptată moarte, după proorocia sfîntului. Căci în ziua Naşterii lui Hristos a fost tăiat cu săbiile de ostaşii săi în biserică, la vremea Utreniei. Iar după dînsul, sfîrşindu-se împăraţii iconoclaşti - adică Mihail, care se numea Valvos, apoi Teofil, fiul lui Mihail -, împărăteasa Teodora împreună cu fiul său Mihail, care a fost al treilea cu acel nume, au luat sceptrul împărăţiei. Iar Sfîntul Metodie fiind ridicat la patriarhie şi eresul cel fără de lege pierind cu totul, iar dreapta credinţă strălucind, cinstitul trup al Cuviosului Părintelui nostru Teofilact a fost adus în Nicomidia şi aşezat în biserica cea zidită de dînsul, spre apărarea cetăţii Nicomidia, întru cinstea şi slava lui Hristos, Dumnezeul nostru.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Teodorit, presbiterul Antiohiei (8 martie)

În Antiohia Siriei era zidită o biserică sobornicească de marele împărat Constantin şi de Constanţiu, fiul lui, care era înfrumuseţată cu podoabe şi se numea de popor biserica de aur. Căci nu numai pe dinăuntru

era împodobită cu zugrăveli de aur ce străluceau, dar şi pe dinafară tot acoperămîntul era aurit; şi vasele bisericeşti care erau fără număr, toate erau de aur şi de argint curat. Ba încă şi averi s-au dat bisericii de către împăraţi, spre hrana clerului care era acolo. În clerul acelei soborniceşti biserici era între presbiteri şi acest Sfînt Teodorit, fiindu-i încredinţată păzirea vaselor şi toată înfrumuseţarea şi bogăţia bisericească. Acela din tinereţe avea viaţă îmbunătăţită şi îşi păzea inima în dreapta credinţă, împlinind ceea ce se scrie: *Cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturiseşte spre mîntuire*. Şi plăcea lui Dumnezeu prin post, rugăciuni, milostenie, îngrijire de mîntuirea sufletelor omeneşti şi prin slujirea cea neprihănită a preoţiei.

După ce a murit împăratul Constanţiu, fiul lui Constantin (361), a venit după dînsul Iulian, călcătorul de lege (361-363). Acela, primind împărăţia, se arăta a fi creştin dreptcredincios; şi pe episcopii cei izgoniţi de împăratul Constanţiu pentru dreapta credinţă îi întorcea din surghiun. Iar după ce s-a întărit în împărăţie, s-a lepădat de Hristos înaintea tuturor, de Care de mult se lepădase în taină, dîndu-se diavolului şi meşteşugului vrăjitoresc. Şi a început a prigoni Biserica lui Hristos, deşi nu pierdea pe tot poporul creştinesc, însă pe cei mai mari creştini scoţîndu-i din duhovniceasca rînduială şi pe cei cu dregătorii din poporul mirenesc ucigîndu-i cu munci, lua de la creştini bisericile lui Dumnezeu, le prefăcea în capişti idoleşti şi jefuia toate podoabele şi averile bisericeşti. Căci ticălosul zicea: "Nu se cade creştinilor să aibă orice bogăţii, deoarece Hristos al lor le porunceşte să fie săraci: *să nu aveţi aur, nici argint*".

Într-acea cumplită vreme s-a pustiit sobornicească biserică din Antiohia, care pentru frumuseţea ei se numea aurită; căci toate podoabele cele scumpe ale ei le-au luat la vistieriile împărăteşti şi averea bisericească au jefuit-o, pe clerici i-au izgonit şi pe Sfîntul Teodorit l-au muncit. Iar pricina a fost astfel: Împăratul Iulian avea un unchi de un nume cu el, care era frate bun al maicii sale. Pe acela l-a pus voievod şi stăpîn asupra părţilor Răsăritului. Iar acel Iulian, unchiul împăratului, a fost mai întîi creştin, dar vrînd să fie plăcut nepotului său, adică împăratului Iulian, s-a lepădat de Hristos şi s-a închinat idolilor. Apoi s-a dus la Antiohia, mai înainte de a merge acolo împăratul, avînd împreună cu el şi pe alt dregător din cei împărăteşti, cu numele Felix, care era rînduit asupra vistieriilor împărăteşti.

Ştiind că este multă bogăţie în biserica cea sobornicească, a prins pe fericitul Teodorit presbiterul, păzitorul vaselor bisericeşti (ceilalţi clerici fugind toţi de frică şi ascunzîndu-se care unde putea). Dar pe Teodorit se sîrguiau să-l prindă, ca cel ce avea cămara bisericească în mîinile sale. De la el luînd cheile, apoi legîndu-l tare şi închizîndu-l în temniţă, a mers împreună cu Felix, vistiernicul împărătesc, şi cu multă putere de oaste înarmată, în biserica lui Dumnezeu, ca să-i ia podoaba (adică aurul şi argintul) şi lucrurile cele scumpe şi să le ducă în vistieriile împărăteşti. Deci, intrînd în sfinţenia lui Dumnezeu, ca un hoţ şi tîlhar, o, cu cîtă îndrăzneală mare şi neruşinare răpeau averea bisericească, făcînd necinste sfinţeniei Domnului. Căci chiar lîngă prestolul lui Dumnezeu, ticălosul acela a îndrăznit a-şi lăsa udul. Apoi scoţînd vasele bisericeşti din altar, a şezut pe ele spre batjocoră, grăind vorbe de hulă asupra Domnului nostru Iisus Hristos.

Unul din cei ce erau acolo, cu numele Evzoe, îl sfătuia pe acel fără de ruşine să nu facă o necinste ca aceea sfinţeniei Domnului şi să nu hulească pe Hristos. Iar el, lovindu-l tare pe acela peste cap, zicea despre creştini, că Dumnezeu nu are nici o purtare de grijă pentru ei, ci sînt cu totul lipsiţi de harul Lui. Astfel acel necurat voievod, jefuind biserica lui Dumnezeu, s-a întors ca să muncească pe Sfîntul Teodorit, slujitorul lui Dumnezeu.

Deci, punîndu-l înaintea sa legat la judecata cea necurată, a zis către dînsul: "Pentru ce, Teodorite, în vremea împăratului Constantin, ai stricat locaşurile zeilor celor vechi, ai împodobit mormintele morţilor şi ai poruncit să zidească biserici peste ele?" A răspuns sfîntul: "Bisericile cele dumnezeieşti şi mormintele sfinţilor sînt zidite şi împodobite de la strămoşi, căci Dumnezeu a preamărit pe sfinţii Săi, fiindcă i-a aflat vrednici Lui. Iar de tine mă minunez, voievodule, cum din creştin te-ai făcut slujitor de idoli". Şi a poruncit ighemonul să-l bată peste obraz pe sfîntul. Iar mucenicul a zis: "Greşeşti, Iuliane, numind dumnezei pe idolii cei de piatră şi de lemn".

Atunci a poruncit muncitorul să-l spînzure pe Sfîntul Teodorit pe lemn şi cu unghii de fier să-l strujească peste tot trupul. Şi strujindu-l trei ceasuri, iar sîngele curgînd ca pîraiele, faţa lui strălucea de bucurie ca şi cum n-ar fi simţit nici o durere. Şi a zis către dînsul muncitorul: "Ticălosule, jertfeşte zeilor ca să te scutesc de datoria ta, căci ai cheltuit rău averea bisericească; iar de nu vei jertfi, cu moarte silnică îţi vei da sufletul". Răspuns-a sfîntul: "Tu eşti ticălos, nelegiuitule, ca şi împăratul tău, căci aţi lăsat pe Hristos şi v-aţi lipit de antihrist şi sînteţi vrednici a fi arşi în focul cel veşnic! Iar eu nu sînt dator nimănui, decît numai Domnului meu Iisus Hristos ca să păzesc adevărata credinţă, pînă la cea mai de pe urmă răsuflare".

Apoi iarăşi i-a zis muncitorul: "Vei lua de la mine, Teodorite, cinste şi aur mult, numai leapădă-te de răstignirea acelui vrăjitor care zici că este Fiul lui Dumnezeu!" Răspuns-a sfîntul mucenic: "Aurul tău să fie cu tine întru pierzare, iar eu nădăjduiesc spre Domnul meu, Cel ce dă robilor Săi cele nestricăcioase, în locul celor stricăcioase, şi pe cele cereşti în locul celor pămînteşti". Atunci a poruncit muncitorul să ardă coastele mucenicului cu două făclii. Iar el, fiind ars, şi-a ridicat ochii spre cer rugîndu-se şi îndată amîndoi slujitorii au căzut la pămînt ca morţi.

Dar Iulian şi cei ce erau împreună cu el porunciră cu sîrguinţă să ridice pe slujitori de la pămînt, zicîndu-le: "Pentru ce aţi lăsat de a nu arde pe acel necurat creştin şi la dormitare şi neîngrijire v-aţi dat?" Iar slujitorii, venindu-şi în fire, au răspuns muncitorului: "Tu eşti necurat şi orbit cu sufletul, căci nu vezi pe robul lui Dumnezeu apărat de îngerii cei dumnezeieşti! Căci iată patru îngeri vorbesc cu el, iar pe noi ne înfricoşează cu groază să nu ne atingem de sfîntul lui trup. Deci tu, hulitorule, nu bîrfi, ci să ştii că mare este Dumnezeul creştinesc, iar acum şi noi credem în El".

Muncitorul, ruşinîndu-se, a poruncit să arunce pe acei slujitori în adîncul mării. Şi, ducîndu-i spre înecare, sfîntul mucenic al lui Hristos a strigat către ei, zicînd: "Mergeţi, fiii mei, în calea cea fericită cu pace, că după aceea şi eu vă voi urma şi mă voi bucura împreună cu voi întru bucuria cea veşnică, în Împărăţia cerurilor".

Sfîrşindu-se slujitorii prin înecare, s-au învrednicit a lua cunună mucenicească de la Hristos Dumnezeu, în care au crezut. Iar pe Sfîntul Teodorit, Mucenicul, îl silea acel voievod Iulian, strigînd: "Jerfeşte zeilor". Sfîntul umplîndu-se de proorocescul dar, i-a zis: "Tu, răucredinciosule şi ticălosule, mai mult decît toţi oamenii, degrabă îţi vei arde cele dinlăuntrul tău; apoi după puţine zile, lepădînd necuratul tău suflet, îl vei da focului veşnic; asemenea şi împăratul tău cel fărădelege, va pieri după tine, nu după multă vreme, în pămîntul Persiei. Căci cu nevăzută mînă va fi ucis şi va fi aruncat în focul gheenei. Deci, să ştii cu dinadinsul, că scornirea lucrurilor voastre nu va spori, de vreme ce sfîrşitul vostru este aproape şi pierzarea voastră nu întîrzie".

Nişte cuvinte ca acestea ale sfîntului nesuferind a le auzi, necuratul muncitor a poruncit să-i taie capul îndată. Sfîntul mergea bucuros la moarte, rugîndu-se lui Dumnezeu pentru dînsul şi pentru toată lumea. Apoi, tăindu-i-se capul cu toporul, s-a sfîrşit, iar sfîntul lui trup îngropîndu-l credincioşii, au însemnat în inimile lor cuvintele lui prooroceşti. Şi amîndoi Iulianii, unchiul şi nepotul, degrabă au pierit cu sunet. Pentru că acel Iulian, unchiul împăratului şi voievodul părţilor Răsăritului, care a ucis pe Sfîntul Teodorit, dintr-acel ceas în care a necinstit prestolul lui Dumnezeu şi a şezut pe sfintele vase, hulind pe Hristos, a început a boli. Căci au început a se ivi răni în părţile cele ascunse ale lui şi din zi în zi i se înmulţea durerea, atingîndu-se de dînsul răsplătitoarea mînă a lui Dumnezeu. Şi s-au împlinit cuvintele sfîntului zise către muncitor, cum că îşi va arde cele dinlăuntru ale sale. Căci, astupîndu-se părţile cele de ieşit afară, gura lui cea de Dumnezeu hulitoare i s-a făcut necurată. Şi astfel şi-a lepădat ticălosul său suflet.

Încă şi prietenul său, Felix, cel mai mare peste vistieriile împărăteşti, n-a scăpat de grabnica pedeapsă a lui Dumnezeu. Căci cele dinlăuntru ale lui s-au vătămat cu răsplătirea lui Dumnezeu şi-i curgea sîngele din hulitoarea lui gură ziua şi noaptea şi în puţine zile a murit, dînd gheenei sufletul său cel ticălos.

Despre aceasta înştiinţîndu-se răucredinciosul împărat Iulian, fiindcă mersese în Antiohia, s-a îndoit şi n-a vrut să facă necinste moaştelor Sfîntului Mucenic Vavila, care se aflau în locurile lui Apolon; ci a poruncit ca să le ia de acolo creştinii, precum se scrie despre aceea în viaţa acelui sfînt, în ziua a patra a

lunii septembrie. După aceea Iulian, ducîndu-se la război împotriva perşilor, a pierit acolo, precum mai înainte a zis Sfîntul Mucenic al lui Hristos, Teodorit, a cărui împlinire a proorociei văzînd-o creştinii, preamăreau pe Hristos, adevăratul Dumnezeu, Cel slăvit în veci cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh. Amin.

Sfîntul Pavel Mărturisitorul
(8 martie)

Sfîntul Pavel Mărturisitorul era din Plusiada şi a trăit pe vremea împăraţilor luptători împotriva sfintelor icoane. Şi văzînd pe cei ce se năpusteau fără de judecată împotriva Bisericii, răsturnînd toată temelia cea dreaptă a aşezămintelor sfinte ştergînd toate chipurile sfintelor icoane şi nimicind toată bunăcuviinţa sfintelor biserici, îi împungea cu cuvintele dumnezeieşti, întocmai ca şi cu nişte săgeţi, înţelegînd să pătimească orice fel de asupriri şi de surghiunuri pentru icoane.

Deci bine şi cu bărbăţie nevoindu-se, cu pace şi-a dat duhul în mîinile lui Dumnezeu.

Pătimirea Sfinţilor patruzeci de mucenici din Sevastia Armeniei
(9 martie)

Pe vremea împărăţiei necredinciosului împărat Liciniu (308-324), fiind mare prigoană împotriva creştinilor şi pe toţi credincioşii silindu-i spre jertfirea idolilor, era în Sevastia, cetatea Armeniei, un voievod cu oaste, anume Agricolae, pierzător, sălbatic şi isteţ spre slujba idolească. Într-acel timp li se poruncea creştinilor, care se aflau în cetele ostăşeşti, să aducă jertfă diavolilor. Şi erau în ceata lui Agricolae, în părţile Capadociei, nişte ostaşi, patruzeci la număr, care, de asemenea, slujeau într-o dregătorie ostăşească şi aveau dreapta credinţă în Hristos Dumnezeu, fiind bărbaţi tari şi nebiruiţi în războaie, iar în dumnezeieştile Scripturi foarte iscusiţi.

Înştiinţîndu-se voievodul despre trei dintre aceştia, Chirion, Candid şi Domnos cît şi despre însoţitorii lor cum că sînt creştini, i-au prins şi i-au silit spre închinarea la idoli; că zicea către dînşii voievodul astfel: "Precum în războaie aţi fost cu un suflet şi cu un cuget şi v-aţi arătat vitejia voastră, tot aşa şi acum, cu un cuget şi un suflet, să arătaţi supunerea voastră la împărăteştile legi şi să jertfiţi zeilor de voie, mai înainte pînă a nu vă sili cu muncile".

La aceste cuvinte sfinţii ostaşi, răspunzînd tiranului, au zis: "Dacă pentru împăratul cel pămîntesc ne-am luptat în războaie şi am biruit pe vrăjmaşi, precum singur mărturiseşti, ticălosule, cu atît mai vîrtos ne vom nevoi pentru Împăratul cel fără de moarte şi vom birui a ta răutate şi al tău vicleşug". Atunci a zis voievodul Agricolae: "Una din două stă înaintea voastră: ori zeilor să aduceţi jertfă şi să luaţi mai mari daruri, ori, nesupunîndu-vă, să fiţi necinstiţi şi izgoniţi din dregătoria ostăşească. Gîndiţi-vă şi alegeţi ceea ce vi se pare vouă că este mai de folos".

Sfinţii ostaşi au zis: "Despre ceea ce ne este nouă de folos, se îngrijeşte Domnul". Zis-a voievodul: "Nu grăiţi multe, ci, lăsînd vorbele cele mincinoase, pregătiţi-vă să jertfiţi de dimineaţă zeilor". Acestea zicîndu-le Agricolae, a poruncit să-i ducă în temniţă, unde, intrînd sfinţii, şi-au plecat genunchii la rugăciune şi ziceau către Dumnezeu: "Scoate-ne pe noi, Doamne, din ispită şi din smintelile celor ce lucrează fărădelegea". Iar după ce a înserat, au început a cînta psalmul acesta: *Cel ce locuieşte în ajutorul Celui Preaînalt, întru acoperămîntul Dumnezeului cerului se va sălăşlui* - zicînd şi cealaltă parte a psalmului aceluia, pînă la sfîrşit. Iar după cîntare se rugau şi iarăşi cîntau după rugăciune. Deci astfel au petrecut fără somn, pînă la miezul nopţii.

În cîntare începea stihurile Sfîntul Chirion, iar Sfinţii Candid şi Domnos, împreună cu ceilalţi, cîntînd după Chirion, repetau acele stihuri. Iar la miezul nopţii li s-a arătat Domnul, zicîndu-le: "Bun este începutul nevoinţei voastre, dar *cel ce va răbda pînă în sfîrşit, acela se va mîntui"*. Acel glas al Domnului toţi l-au auzit şi s-au înspăimîntat, apoi s-au bucurat şi n-au dormit pînă a doua zi. Iar Agricolae voievodul adunînd prietenii şi sfetnicii săi, le-a poruncit să aducă din temniţă înaintea sa pe sfinţii patruzeci de ostaşi, către care a zis: "Acestea ce voi zice către voi, nu cu înşelăciune, nici cu vicleşug le voi zice, ci însuşi adevărul voi grăi. Cîţi ostaşi are împăratul vostru, nu sînt asemenea vouă întru nimic, nici întru înţelepciune, nici întru tărie, nici întru frumuseţe, nici aşa de iubiţi nu-mi sînt mie ca voi. Aşadar, a mea dragoste să nu voiţi a o întoarce spre ură, că în a voastră putere stă ca ori dragostea mea, ori ura să le aveţi".

A răspuns Sfîntul Candid: "Numele tău, Agricolae, se potriveşte cu obiceiul, pentru că eşti înşelător şi sălbatic". Zis-a voievodul: "Au nu v-am spus că întru a voastră stăpînire este ori spre dragoste către voi, ori spre ură să mă porniţi?" Iar Sfîntul Candid a zis: "De vreme ce, precum singur grăieşti, este întru a noastră stăpînire, de aceea vrem ca spre ură către noi să te pornim. Că şi noi te urîm pe tine şi numai de la Dumnezeul nostru căutăm milă şi dragoste. Tu, cel sălbatic şi fără de omenie, vrăjmaşule al Dumnezeului nostru, să nu ne iubeşti pe noi, fiind în fărădelege şi zavistnic şi cuprins de întunericul rătăcirii, iar numele tău cel sălbatic fiind asemenea cu obiceiurile cele de fiară".

De aceste cuvinte ale sfîntului minunîndu-se voievodul şi scrîşnind din dinţi ca un leu, a poruncit să-i arunce pe sfinţi în legături şi în temniţă. Iar Sfîntul Chirion a zis către dînsul: "Nu ai de la împăratul stăpînire ca să ne munceşti, ci numai ca să ne întrebi". Temîndu-se, voievodul a poruncit ca, lăsîndu-i liberi, să-i bage în temniţă şi să nu-i pună în legături; însă a poruncit străjerului temniţei ca să-i păzească cu grijă, căci aştepta venirea voievodului Lisie.

Deci, şezînd sfinţii în temniţă, în toate zilele şi nopţile învăţau de la Sfîntul Chirion, pentru că le zicea: "Cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu ni s-a întîmplat aceasta, o, fraţilor, căci ne-am întovărăşit întru cea vremelnică oaste. Pentru aceasta să ne sîrguim a nu ne despărţi în veci. Ci, precum am vieţuit cu un suflet şi cu un cuget, astfel şi mucenicia s-o săvîrşim împreună şi, precum am plăcut împăratului celui muritor, astfel şi Celui fără de moarte, Împăratului Hristos Dumnezeu, să ne sîrguim a fi plăcuţi".

După ce au trecut şapte zile, sfinţii fiind încă ţinuţi în temniţă, Lisie voievodul a venit în ţările acelea şi în cetatea Sevastiei. Apoi, şezînd la judecată împreună cu voievodul Agricolae, în ziua a opta a poruncit să-i aducă pe sfinţii patruzeci de ostaşi. Sfinţii mergînd la judecata cea nedreaptă, Chirion fericitul îi sfătuia astfel pe fraţii săi: "Fraţilor, să nu ne temem. Au doar nu ne ajută Dumnezeu în războaie, cînd Îl chemăm pe El şi biruim pe vrăjmaşi? Aduceţi-vă aminte cînd am fost într-un război mare oarecînd şi toate cetele noastre s-au pus pe fugă, iar noi singuri, numai patruzeci, am rămas în mijlocul vrăjmaşilor şi ne-am rugat lui Dumnezeu cu lacrimi şi, cu ajutorul Lui, pe unii i-am ucis, iar pe alţii, rănindu-i, i-am izgonit. Şi întru atîta mulţime de potrivnici şi într-un atît de mare război, nici unul din noi n-a fost rănit. Iar acum numai trei s-au sculat asupra noastră: satana şi voievozii Lisie şi Agricolae. Mai bine-zis, numai vrăjmaşul cel nevăzut ridică război asupra noastră. Oare unul singur va putea să biruiască patruzeci? Să nu fie.

Deci se cuvine nouă acum să facem ceea ce făceam totdeauna, adică să alergăm la Dumnezeu cu fierbinte rugăciune. Iar El, ajutîndu-ne, nici legăturile, nici muncile nu ne vor vătăma pe noi. Oare nu totdeauna o rînduială ca aceasta păzeam? Căci, cînd intram în război, cîntam acest psalm: *Dumnezeule, întru numele Tău mîntuieşte-mă şi întru puterea Ta mă judecă! Dumnezeule, auzi rugăciunea mea, ia în urechi graiul gurii mele.* Şi acum acelaşi lucru să facem, că ne va auzi Dumnezeu şi ne va ajuta!"

Atunci cîntau sfinţii psalmul acela, pînă ce au fost duşi la judecată. La priveliştea aceea se adunase tot poporul cetăţii. Iar cînd au stat înaintea lui Lisie şi a lui Agricolae, Lisie voievodul căutînd spre dînşii, a zis: "Mai mari dregătorii socotesc că poftesc bărbaţii aceştia". Şi a zis către sfinţi: "Vrednicii mai mari şi mai multe daruri decît alţii veţi lua de la mine, numai de vă veţi supune legilor împărăteşti, ca să aduceţi jertfă zeilor. Vi se dă voie de alegere ca, ori închinîndu-vă zeilor, să luaţi mai mari daruri şi cinstiri, ori, de vă veţi lepăda a face aceasta, îndată vă veţi lipsi de dregătoria ostăşească şi la munci veţi fi daţi".

Răspuns-a Sfîntul Candid: "Nu numai cinstea ostăşească, ci şi trupurile noastre să se ia de la noi, că nimic mai scump nu este nouă, nimic mai cinstit, decît Hristos, Dumnezeul nostru". Atunci a poruncit voievodul ca să bată cu pietre pe sfinţi peste gură. Iar Sfîntul Candid a zis: "O, boierule al întunericului şi învăţătorule a toată fărădelegea, începe să faci acestea şi vei vedea răsplătirea". Iar voievodul, scrîşnind din dinţi, a zis către sfinţi: "O, răi slujitori! Pentru ce nu faceţi mai degrabă cele ce se porunceşte vouă?"

Iar slujitorii idoleşti, luînd pietre, cînd voiau să arunce asupra sfinţilor, ei aruncau unul asupra altuia şi unii pe alţii se ucideau. Iar sfinţii mucenici, văzînd aceea, se întăreau întru Domnul şi se făceau mai cu îndrăzneală.

Atunci voievodul, pornindu-se spre mînie, a apucat o piatră şi a aruncat asupra unuia din sfinţi; iar piatra aceea a lovit pe voievod în obraz şi i-a sfărîmat gura. Atunci Sfîntul Chirion a zis: *Cei ce se luptă cu noi au slăbit şi au căzut. Cu adevărat sabia lor a intrat în inimile lor şi arcele lor se vor sfărîma*.

Voievodul a zis: "Aşa mă jur pe zei, cum că o vrăjitorie s-a arătat întru dînşii". Iar Sfîntul Domnos a zis: "Astfel mă jur pe Hristos, cum că Dumnezeu a biruit, făcînd ca feţele voastre cele fără de ruşine, care grăiau asupra Fiului Său nedreptate, să le acopere de ruşine. Au nu te ruşinezi, nebunule şi diavole, plin de întunericul cel mai de jos. Străinule de tot adevărul, semănătorule de sminteli, Agricolae, tu eşti cap al diavolului, iar boierul cel dimpreună cu tine este coadă a mîniei şi amîndoi sînteţi slugi ale satanei. Dacă la începutul muncilor ce ni le-aţi adus nu v-aţi încredinţat de puterea lui Dumnezeu care este cu noi, apoi începeţi alte munci".

Slujitorii tiranului au zis către sfinţi: "O, cei mai fără de minte vrăjmaşi ai zeilor noştri şi străini de mila lor, pentru ce nu le aduceţi jertfe?" Sfîntul Chirion răspunse: "Noi cinstim pe Unul Dumnezeu, pe Iisus Hristos, Fiul Său şi pe Sfîntul Duh şi ne sîrguim a săvîrşi cu îndrăzneală alergarea nevoinţei noastre, ca după ce vom birui înşelăciunea voastră, să primim cununile vieţii celei fără de moarte".

Apoi voievodul a poruncit să-i ducă iarăşi în temniţă ca să se gîndească ce le va mai face. Deci, fiind închişi sfinţii în temniţă, au început a cînta: *Către Tine, Cel ce locuieşti în cer, am ridicat ochii noştri şi, precum sînt ochii slugilor în mîinile stăpînilor lor, aşa şi ochii noştri sînt către Domnul, Dumnezeul nostru, pînă ce se va milostivi spre noi*. După rugăciune, în ceasul al şaselea din noapte, s-a auzit către dînşii glasul Domnului, Care li s-a arătat, zicîndu-le: "*Cel ce crede în Mine, de va şi muri, viu va fi.* Îndrăzniţi şi nu vă temeţi de muncile cele de puţină vreme, că degrabă vor trece; răbdaţi puţin, pătimiţi după lege ca să primiţi cununi".

Cu o mîngîiere ca aceasta de la Domnul nostru Iisus Hristos fiind întăriţi sfinţii, au petrecut acea noapte veselindu-se cu duhul. Iar după ce s-a făcut ziuă, din porunca tiranului au fost aduşi din temniţă înaintea lui. Şi ei au grăit către acei necuraţi judecători: "Fă-ne orice voieşti, că noi sîntem creştini şi nu voim să ne închinăm idolilor". Sfinţii, grăind acestea, au văzut pe diavol lîngă Agricolae, ţinînd în dreapta o sabie iar în stînga un şarpe şi îi grăia la ureche: "Al meu eşti, îmbărbătează-te".

Atunci voievodul, împreună cu Lisie, au poruncit ca pe toţi sfinţii patruzeci de mucenici să-i ducă legaţi la iezer; că era un iezer lîngă cetatea Sevastiei, care avea apă multă. Răbdînd vitejeşte cele de aici şi bucurîndu-se de cele nădăjduite, sfinţii mucenici grăiau unul către altul: "Nu de haine ne dezbrăcăm, ci pe omul cel vechi lepădăm; aspră este iarna, dar dulce este Raiul; iute este gerul, dar plăcută este desfătarea. Pentru Raiul pe care l-am pierdut să nu mai răbdăm astăzi pe noi haina cea stricăcioasă. Să defăimăm gheaţa care ne topeşte şi să urîm trupul.

Să socotim chinurile ca pe nişte desfătări şi să alergăm spre lacul cel îngheţat întocmai ca spre o apă plăcută. Să nu ne înfricoşăm de vremea aceasta de iarnă ca să fugim de înfricoşătorul foc al gheenei. Să ardă piciorul, ca să dănţuiască în veci; iar mîna să se rupă, ca să se înalţe către Domnul. Să nu ne fie milă de firea cea muritoare, ci să alegem mai bine moartea ca să ne încununăm cu cununi de biruinţă de la Hristos, Dumnezeul şi Mîntuitorul sufletelor noastre".

Cînd pătimeau acestea sfinţii mucenici, era iarnă, fiind un ger cumplit şi vînt mare. Deci i-a băgat dezbrăcaţi în mijlocul iezerului, pe cînd se pleca ziua spre seară; şi împrejur au pus ostaşi şi pe străjerul temniţei ca să străjuiască pe mucenici. Şi era în marginea iezerului un feredeu (baie), făcut înadins pentru ca dacă vreunul din mucenici, slăbind de ger, ar voi a se pleca la închinarea la idoli, să iasă din apă şi să se încălzească într-acel feredeu cald.

Sosind ceasul întîi din noapte şi gerul întărindu-se mai cumplit, trupurile sfinţilor îngheţau de ger. Atunci unul dintr-înşii, neputînd să rabde, s-a despărţit din acea sfîntă ceată şi a alergat la feredeu. Dar cînd şi-a atins piciorul de pragul feredeului, abia simţind căldura, îndată a căzut mort. Iar sfinţii, dacă au văzut pe acel fugar plecînd de la dînşii, au strigat către Dumnezeu într-un glas: "*Au doară în rîuri Te vei mînia, Doamne? Au doar în rîuri este mînia Ta, sau în mare pornirea Ta?* Pentru că cel ce a căzut de la noi ca apa s-a vărsat şi toate oasele i s-au risipit, iar noi nu ne vom depărta de la Tine, căci ne vei învia şi numele Tău vom chema, pe Tine, pe Care Te laudă toată făptura, balaurii şi toate adîncurile, focul, grindina, zăpada, gheaţa şi duhul cel de vifor; Cel ce umbli pe mare ca pe uscat şi valurile cele sălbatice le alini, prin ameninţarea mîinii Tale.

Acum Acelaşi eşti, Doamne, Cel ce ai ascultat rugăciunile lui Iacob, cînd fugea de certarea lui Isav, fratele său; Cel ce ai ajutat lui Iosif şi l-ai izbăvit din primejdie; Cel ce ai auzit pe Moise care a dat semne şi minuni în Egipt împotriva lui Faraon şi a poporului său şi a despărţit marea şi pe poporul Tău l-a scos în pustie; Cel ce ai ascultat pe Sfinţii Tăi Apostoli, ascultă-ne şi pe noi, Doamne, ca să nu ne înece viforul apei, nici să ne înghită adîncul, că am sărăcit foarte. Ajută-ne, Dumnezeule, Mîntuitorul nostru, că am stat în adîncul apei şi ni s-au udat picioarele în sîngele nostru; uşurează-ne de sarcină şi alinează iuţimea văzduhului, Doamne, Dumnezeul nostru, că spre Tine nădăjduim, ca să nu ne ruşinăm şi să cunoască toţi că ne-am mîntuit, strigînd către Tine".

Dar în ceasul al treilea din noapte i-a strălucit o lumină ca soarele, atît de caldă, ca în vremea secerişului şi a izgonit gerul, iar gheaţa a topit-o şi a încălzit apa. Iar ostaşii cei ce străjuiau se cuprinseseră de somn, numai străjerul temniţei nu dormea. El, auzind pe sfinţi rugîndu-se lui Dumnezeu, cugeta în sine cum cel ce scăpase la feredeu s-a topit îndată ca ceara de căldură, iar ceilalţi, petrecînd în ger atît de mare, sînt încă vii.

Şi, căutînd către dînşii, a văzut o lumină strălucindu-i; şi, ridicînd ochii în sus, voia să vadă de unde vine spre dînşii acea lumină. Atunci a văzut pogorîndu-se din cer, spre capetele sfinţilor, nişte cununi prealuminoase, treizeci şi nouă la număr; şi cugeta, zicînd în sine: "Nu sînt patruzeci de oameni care pătimesc? Pentru ce nu este cununa a patruzecea, ci numai treizeci şi nouă?"

Înţelegînd că acela care a fugit la feredeu este lepădat din ceata sfinţilor şi pentru aceasta cununile nu sînt în număr deplin de patruzeci, a deşteptat pe străjeri şi, dezbrăcîndu-se de hainele sale, a sărit în iezer, înaintea ochilor acelora, strigînd şi zicînd cu mare glas: "Şi eu sînt creştin!" Apoi, stînd în mijlocul sfinţilor mucenici, a zis: "Doamne, Dumnezeule, cred în Tine, precum şi aceştia au crezut, numără-mă în ceata lor şi mă învredniceşte să pătimesc pentru Tine, împreună cu aceşti robi ai Tăi, ca făcîndu-mă iscusit, să mă găsesc vrednic de Tine!" Şi s-a făcut desăvîrşit numărul de patruzeci al sfinţilor mucenici, căci străjerul temniţei a împlinit locul celui căzut. Iar numele lui era Aglaie.

Astfel, împlinindu-se numărul cetei mucenicilor, diavolul, văzîndu-se biruit şi ruşinat, s-a prefăcut în asemănare de om şi, tînguindu-se, striga în auzul tuturor: "Vai mie, sînt biruit de bărbaţii aceştia şi acum sînt la toţi de rîs şi de ocară, că n-am avut prieteni şi slugi de un suflet ca să nu fi fost biruit! Deci ce îmi rămîne mai mult, decît numai să întorc inima boierilor mei şi să ardă trupurile sfinţilor şi să le arunce în rîu ca nici moaştele lor să nu rămînă?"

Iar Sfîntul Chirion a strigat, zicînd: *"Cine este Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru? Tu eşti Dumnezeu, Care faci minuni!* Căci pe cel ce era asupra noastră, ca pe noi l-ai făcut, Stăpîne, şi micşorarea zecimii a patra ai împlinit-o, iar pe satana l-ai ruşinat". Deci au început cu toţii a cînta psalmul acesta: *Mîntuieşte-mă Doamne, că a lipsit cel cuvios*.

A doua zi au mers necuraţii tirani la iezer şi, văzînd pe sfinţii mucenici în apă fiind vii, neîngheţaţi de frig şi de ger, s-au mirat şi meşteşug vrăjitoresc îl socoteau pe acela, deoarece şi apa în iezer o simţeau că este caldă. După aceea, văzînd şi pe străjerul temniţei stînd în apă între mucenici, mai mult s-au mirat şi au întrebat despre dînsul pe ostaşi: "Din ce pricină a făcut aşa?" Iar ostaşii au răspuns: "Noi am fost cuprinşi de somn greu, iar el, toată noaptea nedormind, fără de veste ne-a deşteptat şi am văzut o lumină mare, unde stăteau mucenicii; iar el, degrabă dezbrăcîndu-se şi aruncîndu-şi hainele sale, a sărit la dînşii, strigînd aşa: "Şi eu sînt creştin!""

Atunci tiranii, umplîndu-se de mînie, au poruncit ca, legîndu-i, să-i tîrască la mal; şi, ducîndu-i de acolo la locul cel de muncă, au hotărît să li se sfărîme gleznele cu ciocane. Făcîndu-se acea cumplită muncă, maica unui tînăr de treizeci de ani, anume Meliton, dintre sfinţii mucenici care pătimeau, venind acolo, îi întărea cu cuvinte de îmbărbătare pe sfinţi, spre vitejeasca răbdare. Căci, temîndu-se ca nu cumva fiul ei, ca un tînăr ce era, să se înfricoşeze şi să slăbească în munci, cu dinadinsul spre dînsul întinzîndu-şi mîinile, îl învăţa grăind: "Fiul meu cel preadulce, mai rabdă încă puţin ca să fii desăvîrşit. Nu te teme, fiule. Iată Hristos stă înainte, ajutîndu-ţi!"

Iar sfinţii mucenici, fiind sfărîmaţi şi acum sufletele lor dîndu-le Domnului, grăiau: "Sufletul nostru ca o pasăre s-a izbăvit din cursa vînătorilor; cursa s-a sfărîmat şi noi ne-am izbăvit. Ajutorul nostru este întru numele Domnului, Cel ce a făcut cerul şi pămîntul!" Şi zicînd toţi "Amin", şi-au dat lui Dumnezeu sfintele lor suflete. Iar Sfîntul Meliton, fiul acela care era îndemnat de maică-sa, încă mai răsufla.

Deci tiranii au poruncit slujitorilor ca, punînd în care trupurile sfinţilor, să le ducă spre ardere; iar pe tînărul acela l-au lăsat abia răsuflînd, avînd nădejde că va fi încă viu. Însă maică-sa, văzînd pe fiul ei singur, lăsîndu-şi slăbiciunea femeiască şi avînd tărie bărbătească, a luat pe fiul său pe umeri şi fără de temere mergea după car. Iar Mucenicul Meliton, care era dus de maica sa, bucurîndu-se, şi-a dat sufletul său în braţele lui Hristos. Iar maica sa, ajungînd carele, a pus trupul fiului său mort peste trupurile sfinţilor.

După ce i-au dus la locul cel de ardere, aproape fiind de rîu, ostaşii au adus o mulţime de vreascuri şi de lemne şi au făcut un stog foarte mare şi, punînd pe dînsele muceniceştile trupuri, le-au aprins. Iar după ce a ars stogul acela, au rămas oasele sfinţilor. Şi au zis între dînşii tiranii: "De vom lăsa aşa oasele acestea, le vor lua creştinii şi vor umple toată lumea cu dînsele, împărţindu-le spre pomenirea lor. Deci să le aruncăm în rîu ca nici praful lor să nu rămînă!" Atunci au aruncat rămăşiţele de la moaştele sfinţilor în rîu, spre pierderea desăvîrşită a pomenirii mucenicilor.

Iar Domnul, Cel ce păzeşte toate oasele plăcuţilor Săi, n-a lăsat să piară în apă nici o părticică din ele, ci pe toate le-a păzit întregi. După trei zile s-au arătat sfinţii, fericitului Petru, episcopul acelei cetăţi, zicîndu-i: "Vino noaptea şi ne scoate pe noi din rîu!" Iar el, luînd clerul său şi bărbaţi cucernici, a mers la malul rîului, noaptea fiind foarte întunecoasă. Şi iată că deodată s-au luminat oasele sfinţilor în apă ca stelele; şi oriunde se afla cea mai mică părticică, locul acela strălucea ca de o lumină. Deci, adunînd episcopul din apă toate oasele sfinţilor, pînă la unul, le-a pus într-un loc cinstit.

Astfel, cei ce au pătimit pentru Hristos şi s-au încununat de El, ca nişte lumini strălucesc în lume. Ei în Dumnezeu au crezut şi pe Hristos L-au mărturisit, iar de Duhul Sfînt nu s-au lepădat şi s-au preamărit de către Preasfînta şi Făcătoarea de viaţă Treime, lăsînd pomenirea vieţii lor, spre mîntuirea tuturor celor ce cred în Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh.

Iar numele acestor patruzeci de Sfinţi Mucenici sînt acestea: "Chirion, Candid, Domnos, Isihie, Ieraclie, Smaragd, Valent, Vivian, Evnichie, Claudie, Prisc, Teodul, Eutihie, Ioan, Xantie, Ilian, Sisinie, Aghie, Aetie, Flavie, Acachie, Ecdit, Lisimah, Alexandru, Ilie, Leontie, Gorgonie, Teofil, Dometian, Gaie, Atanasie, Chiril, Sacherdon, Nicolae, Valerie, Filoctimon, Severian, Hudion, Meliton şi Aglaie".

Sfinţii patruzeci de Mucenici au fost prinşi şi au pătimit pentru Hristos, mai înainte de patru calende ale lui martie, adică în douăzeci şi şase zile ale lunii februarie. Şi şi-au dat sufletele lor Domnului în al

şaptelea idis al lui martie, adică în ziua a noua a lunii martie, stăpînind Liciniu în Răsărit. Dar mai ales împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea ca şi Tatălui şi Sfîntului Duh, în veci. Amin.

Pătimirea Sfinţilor Mucenici Codrat, Ciprian, Dionisie, Anect, Pavel, Crescent şi a celor împreună cu dînşii (10 martie)

Pe vremea lui Deciu (249-251) şi a lui Valerian (253-259) s-a născut Sfîntul Mucenic Codrat şi a fost crescut astfel: Fiind prigonire mare asupra creştinilor de la împăraţii şi domnii cei păgîneşti şi în multe feluri mărturisitorii lui Hristos fiind munciţi şi ucişi cumplit, mulţi din cei credincioşi, temîndu-se de muncile cele nesuferite, părăseau cetăţile, casele şi averile lor şi se ascundeau prin pustietăţi, prin munţi şi în prăpăstiile pămîntului. Căci voiau a se sălăşlui mai bine cu fiarele, decît cu necuraţii închinători de idoli, ca doar ar putea să-şi păzească acolo fără de prihană sfînta lor credinţă, întru Hristos Domnul.

Într-acele cumplite vremi o femeie binecredincioasă, anume Rufina, din cetatea Corintului, a fugit pentru frica ce avea de acei muncitori şi se ascundea, rătăcind prin locuri neumblate. Şi, fiind îngreunată cînd a fugit din cetate, i s-au împlinit zilele şi a născut prunc de parte bărbătească, chiar acolo în pustie. Iar după naştere, mai trăind ea puţine zile, s-a sfîrşit. Însă Dumnezeu, Care dă hrană la tot trupul, Care deschide mîna Sa şi satură pe tot cel viu de bunăvoie, n-a trecut cu vederea pe acel prunc care rămăsese orfan din scutece. Ci El i S-a făcut tată şi maică, păzitor şi hrănitor; căci a poruncit norilor Săi de sus, iar aceia, pogorîndu-se din înălţime şi plecîndu-se jos, revărsau rouă dulce în gura pruncuşorului; şi astfel ca şi cu nişte lapte sau miere îl hrăneau, pînă ce singur a putut a se hrăni cu verdeţurile pustiei.

Şi vieţuia copilul în pustie ca Sfîntul Ioan Botezătorul, păzit de Dumnezeu, povăţuit de Sfîntul Duh şi înţelepţit spre dumnezeiasca vedenie. Deci, el fiind copil, l-au găsit nişte oameni credincioşi şi l-au dus în cetate, unde, învăţînd citirea cărţilor şi meşteşugul doctoriei, tămăduia toate bolile; dar nu cu meşteşugul doctoriei pămînteşti, ci cu darul cel dat lui de sus, tămăduia bolile omeneşti. Însă mai pe urmă a plecat de la petrecerea cea împreună cu oamenii şi de la gîlcevi, ca unul ce din pruncie se deprinsese la liniştea pustiei. Deci cei mai mulţi ani i-a petrecut în munţi şi pustietăţi, iubind singurătatea şi îndeletnicindu-se în gîndirea de Dumnezeu, deşi venea în cetate cîteodată pentru trebuinţele omeneşti. Căci cu doctorie vindeca bolile cele trupeşti, iar cu cuvîntul lui Dumnezeu tămăduia neputinţele cele sufleteşti, făcîndu-se la toţi de trebuinţă şi de folos.

Însă, nezăbovind mult în cetate, iarăşi a venit în singurătatea pustiei cea iubită lui, în care a stat pînă la bătrîneţe. Iar cei ce întru Hristos aveau dragoste către el, mergeau la el în pustie, dorind a se îndulci de vederea feţei lui cea cu sfîntă cuviinţă şi a se folosi de auzirea cuvintelor lui cele de Dumnezeu insuflate. Unul ca acesta era Ciprian şi, împreună cu el, Dionisie, Anect, Pavel şi Crescent, care au şi pătimit împreună cu dînsul pentru Hristos Domnul. Iar pătimirea lor a fost astfel:

De la Deciu, păgînul împărat al Romei, a mers în Corint un ighemon, Iason, ca să muncească şi să ucidă pe creştini. Acela, prinzîndu-i, îi arunca în temniţă. Într-acea vreme a fost prins şi Sfîntul Codrat, împreună cu fericiţii prietenii săi: Ciprian, Dionisie, Anect, Pavel şi Crescent; şi i-a aruncat în temniţă, cu ceilalţi creştini care erau în legături.

După cîteva zile ighemonul Iason, şezînd la păgîneasca judecată, a scos pe creştini din temniţă şi i-a pus înaintea sa la întrebare. Iar între ei mai bătrîn era Sfîntul Codrat, mergînd ca un voievod înaintea cetei alese a lui Hristos şi îndrăznind fără de frică a răspunde pentru toţi către muncitorul. Deci muncitorul a început a grăi către sfîntul astfel: "Codrate, ce lucru te-a înnebunit, de socoteşti a te da de voia ta la atît de cumplite munci? Sau spre ce nădăjduieşti fără de nici o frică, a-ţi alege temniţa şi legăturile şi să te

lipseşti de patrie şi de prieteni? Pentru ce nu te supui mai bine legilor celor împărăteşti, închinîndu-te zeilor şi nu-ţi alegi a fi fericit împreună cu noi şi a te desfăta într-această viaţă?"

Sfîntul Codrat a răspuns: "Nimeni, avînd înţelegere firească, nu se va lepăda de această viaţă dulce, dar de vreme ce pe aceasta a dăruit-o Dumnezeu, de aceea este trebuinţă ca mai mult să iubim pe Dătătorul ei; şi pentru darul cel atît de mare să mulţumim prin laude şi prin viaţă îmbunătăţită Dătătorului de daruri; iar slava Lui s-o lăţim pretutindeni prin pătimirea noastră. Pentru că nu este de nici o trebuinţă să iubim atît de mult această viaţă scurtă, încît, temîndu-ne de lipsirea ei, să dăm idolilor cinstea cea cuvenită lui Dumnezeu; căci pe cine vom putea mai bine şi mai adevărat să numim Dumnezeu, decît pe Acela care cu mari şi veşnice dăruiri ne-a îmbogăţit dintru început? Şi din nişte daruri atît de mari, pe cine altul vom putea să cunoaştem, dacă nu pe Însuşi Hristos Mîntuitorul? Şi pe cine se cade să numim Mîntuitor, decît numai pe Iisus, Care pentru noi a răbdat munci şi moarte?

De voim a fi îmbunătăţiţi, mai întîi ni se cuvine ca pentru adevărata şi dreapta credinţă să suferim munci şi să nu cădem din credinţă şi din împărăţia Lui. Iar cei ce se sîrguiesc să înşele şi să răzvrătească pe iubitorii dumnezeieştilor Taine, judecata acelora este rea şi rugăciunea întru păcat. Deci se cuvine fiecăruia să-şi aleagă cele mai bune. Aceasta iarăşi se cuvine a o cugeta, ca să nu mergem în urma acelora care par a avea chip de fapte bune, ci din lucruri să socotim faptele acelea care, de vor fi rele, mai multă frică de pierzare ne aduc. Deci vezi că noi, ţinînd rînduielile strămoşilor noştri, călătorim spre acelea care sînt mai bune.

Drept aceea nu te mai sîrgui a ne îndupleca, prin faptele cele vrăjmăşeşti ca să ne lipim de partea ta şi să lăsăm pe Hristos. Căci adevărul lui Dumnezeu ne este sfetnicul cel bun şi legile dreptei credinţe au mare putere spre sfătuire, căci acelea ne unesc cu Dumnezeu. Apoi trebuie să mai socotim că tuturor ni se cuvine a muri cu legea firii cea de obşte şi nimeni nu poate să fie liber de acea lege a morţii. Iar ceasul acela al morţii sosind, pier toate gîndurile şi faptele omeneşti făcute cu nedreptate şi slava cea de puţină vreme se sălăşluieşte în ţărînă. Dar cele ce se lucrează cu bunătate şi mărime de suflet, acelea nasc veşnică slavă şi după moartea oamenilor celor îmbunătăţiţi. Astfel noi, petrecînd în scopul nostru spre fapta bună şi spre bărbăteasca pătimire pentru Hristos şi într-acel scop fiind întăriţi, vom lăsa pildă celor ce voiesc să ne urmeze mai cu dinadinsul; că cei ce înţeleg şi cred drept, de nimic altceva nu se îngrijesc, decît numai să aibă luminoase chipuri spre cele ce sînt mai bune, prin care povăţuindu-se, pot să sporească spre desăvîrşire".

Iason ighemonul a grăit către sfîntul astfel: "Codrate, dacă cinsteşti pe acel Dumnezeu, de ale Cărui faceri de bine te-ai îndulcit din tinereţile tale, bine faci, arătîndu-te a fi recunoscător. Dar caută ca nu cumva, propovăduind pe Hristos că este om, să faci deşartă firea lui Dumnezeu". Sfîntul Codrat zise: "De voieşti, ighemonule, să-ţi lepezi mînia, iar iuţimea s-o schimbi în blîndeţe şi să vezi adevărul, apoi pentru aceste mari lucruri, deşi nu este lesne a grăi, totuşi voi spune ceva". Ighemonul zise: "Să ne arăţi luminos înţelegerea voastră despre Hristos".

Sfîntul Codrat a grăit: "Începutul facerii lumii a fost prin voinţa lui Dumnezeu; prin Cuvîntul Lui s-a săvîrşit şi prin puterea Duhului Sfînt s-a întărit. Cel ce a voit este Tatăl; Cel ce a săvîrşit toată făptura, adică Cuvîntul, Acela este Fiul; iar Cel ce a întărit este Duhul Sfînt. Şi toate lucrurile frumoase şi alese, fiind zidite de Dumnezeu cu hotare pentru începutul şi sfîrşitul lor, Ziditorul a voit ca omul să se îndulcească de acele bunătăţi şi, mulţumind, să slăvească pe Ziditorul. Deci a zidit neamul omenesc ca toate cele văzute să i se dea moştenire şi, suflînd duh de viaţă în omul cel dintîi, l-a pus în Rai care este locul dulceţilor negrăite. Iar el, împreună cu femeia făcută lui, văzînd multe feluri de lucruri frumoase, s-au bucurat şi au luat stăpînire a se îndulci de bunurile Raiului.

Apoi, cugetînd strămoşii noştri, cu ce fel de rînduială şi aleasă stare sînt rînduiţi de Dumnezeu în Rai, au socotit a fi lucru vrednic să mulţumească Ziditorului şi Făcătorului lor de bine şi aşa au început a merge pe calea cea îmbunătăţită, prin porunca dată de Dumnezeu, adică să se păzească de a nu gusta dintr-un pom oarecare. Dar înşelătorul şi vicleanul diavol, tulburîndu-se de mînie, avînd în gură înşelăciune iar

înăuntru răutate, a turnat asupra lor veninul ce era într-însul din zavistie, voind să-i lipsească de o viaţă ca aceea a Raiului.

Pizmuindu-le cinstea, diavolul a pus într-înşii poftă spre călcarea poruncii lui Dumnezeu. Ei s-au învoit cu sfatul cel viclean al lui şi cei ce vieţuiau în Rai cu Dumnezeu, au căzut din darul Său şi s-au lipsit de Rai, fiind izgoniţi. Dintr-acea vreme au început a se primejdui în poftele cele deşarte, legîndu-se cu păcate ca şi cu nişte legături, cei ce mai înainte erau părtaşi ai slavei lui Dumnezeu. Dar Dumnezeu, milostivindu-se spre zidirea Sa şi căutînd cu milostivire spre neputinţa omenească, a voit, nu numai cu Dumnezeirea să ne dezlege din legăturile vrăjmaşului şi să ne întoarcă la libertate pe noi cei robiţi de împărăţia morţii, ci şi a veni şi a petrece cu trup la noi ticăloşii şi pierduţii şi să ne izbăvească din pierzare.

Deci a binevoit Cuvîntul, la plinirea vremii, să se sălăşluiască prin întrupare în preacuratul pîntece al Fecioarei Maria, Născătoarea de Dumnezeu, să se îmbrace în om. Iar Preacurata Fecioară, zămislind de la Duhul Sfînt, a născut pe Dumnezeu în trup. Şi aşa, cu ochi omeneşti s-a văzut cu adevărat Dumnezeu în trup, pe care Îl numim Hristos. Acela astfel S-a arătat cunoştinţei omeneşti, fiind Dumnezeu adevărat şi îmbrăcîndu-Se în om din Fecioară. Apoi, oştindu-Se împotriva stăpînirii vrăjmaşului, a lărgit hotarele de sus ale împărăţiei Sale, a surpat rînduielile morţii, a rupt lanţurile cu puterea dumnezeiască, a risipit iadul şi a scos de acolo pe strămoşi, cu mulţimea de oameni care se înmulţiseră dintr-înşii.

Şi S-a numit Mîntuitor de la început, izbăvind din pierzare toate popoarele şi ţările; apoi, descoperind comorile milostivirii, a voit să aducă darurile Sale tuturor de obşte şi, izbăvind pe toţi din tulburarea muncitorului, îşi păzeşte întreagă moştenirea, scutită de pierzare, pentru că nimic nu este tăinuit de El, nici începutul naşterii noastre, nici lungimea sau scurtimea vieţii, nici moartea, nici altceva nu este neştiut. Ci cele ce sînt rînduite, prin aşezămîntul cel pus de Tatăl, acelea sînt arătate spre lucrarea Fiului şi ştiute. Acela este Hristos, pe Care Îl propovăduim. El este Care Se îngrijeşte pentru mîntuirea neamului omenesc. El este Care ne dă bogăţia neîmpuţinată a bunătăţii Sale şi, fiind pretutindeni, celor ce-L slujesc le este de faţă şi le ajută".

Ighemonul, deşi se minuna de cuvintele Sfîntului Codrat, nevrînd să creadă în adevărul cel grăit, a zis: "Despre lucruri înalte mi se pare că grăieşti minciuni, Codrate, deoarece pe Dumnezeu Îl supui tulburărilor omeneşti şi zici că pe Acela a putut să-L încapă pîntece de fecioară, care, purtîndu-L în pîntece, a născut pe Hristos; şi aşa zici, că un Dumnezeu este văzut pe pămînt, purtînd trup omenesc, iar altul zici că este aiurea adevărat Dumnezeu".

Sfîntul Codrat zise: "Tainele dreptei credinţe nu se cuvine să le ispitească oamenii cei necredincioşi; căci nu este lucru mic cunoştinţa aceea, nici se descoperă cu înlesnire la oricine; nici noi nu lăsăm ca pe cele sfinte să le iscodească necredincioşii. Fiul lui Dumnezeu de bunăvoie S-a smerit pe Sine, luînd chipul robului. El, fiind Dumnezeu, a voit a Se face om ca să ne scoată din robia diavolească. Iar tu, fiind plin de necredinţă şi de nedumnezeire, nu poţi să înţelegi acestea. Şi să ştii că nici cu meşteşugurile tale cele viclene, nici cu îngrozirea ta cea mînioasă nu ne vei atrage pe noi de la Hristos, Domnul nostru".

Atunci ighemonul a poruncit să bată tare cu toiege trupul gol al alesului rob al lui Hristos, iar slujitorii cei nemilostivi împlineau porunca aceea cu asprime. Dar sfîntul mucenic răbda cu bărbăţie şi grăia către muncitorul: "Au nu ştii, ighemonule, cum că tot lucrul ce se face cu sila este potrivnic libertăţii şi nici nu este puternic spre înduplecarea sfătuirii? Pentru că cel ce sileşte nedrept, se arată pe sine cumplit, iar cel ce sfătuieşte şi înduplecă cu îndemnare, acela se arată a fi blînd şi iubitor de oameni.

Pentru aceasta tu, silindu-ne prin munci spre închinarea la idoli, să nu nădăjduieşti că ne vei atrage cu sila spre păgînătatea ta, ca pentru frică să ne lepădăm de dreapta credinţă; căci fiind robi Lui, precum nu ţinem seamă de înşelătoarele amăgiri, tot astfel şi de toate muncile, cîte ai putea să le scorneşti asupra noastră, nu ne îngrijim; pentru că Hristos ne uşurează toate durerile, cu nădejdea răsplătirilor. El ne întăreşte ca să nu ne supunem potrivnicului şi ne face viteji la suflet şi nebiruiţi întru nevoinţa chinurilor".

Muncitorul, tulburîndu-se mai mult, a poruncit să spînzure pe sfîntul cu capul în jos şi cu unghii de fier să-i strujească trupul. După aceea, aţîţînd foc sub dînsul, să ardă pe răbdătorul de chinuri. Însă acela toate răbdîndu-le cu vitejie, era nebiruit.

După aceasta ighemonul, întorcîndu-se către celălalt, adică spre Sfîntul Ciprian, cu amăgitoare cuvinte se sîrguia să-l întoarcă spre a sa socoteală. Dar Sfîntul Ciprian, deşi era încă tînăr cu anii, fără nici o frică şi cu bărbăţie se pregătea spre primirea muncilor. Iar Sfîntul Codrat grăia către dînsul şi către cei ce se pregăteau cu dînsul la răni şi către cei ce se dezbrăcau de haine: "O, prietenii şi împreună nevoitorii mei, socotiţi cu gîndul cît de multe bunătăţi sînt gătite vouă de la Domnul, adică cinstea pentru dreapta credinţă, slava pentru mucenicie, iar mai ales că vă învredniciţi de mila lui Iisus Hristos, al Cărui ajutor îndată va sosi la voi. Deci, acum se cuvine să vă arătaţi credinţa voastră cea nemişcată, întru Hristos Dumnezeu; acum vremea nevoinţei este de faţă ca să împliniţi cu osîrdie legea dragostei, iar sufletul vostru punîndu-vă pentru Cel iubit, să vă arătaţi pildă tuturor celor ce doresc să intre, pentru Hristos, întru nevoinţa chinuirii.

Apoi să fiţi, prin răbdarea voastră cea tare, spre mirarea tuturor celor ce caută la privelIştea aceasta. Acum se va cunoaşte deosebirea care este între cei buni şi cei răi, acum să se adauge grija cea mai mare pentru păzirea dreptei credinţe. Să ţineţi o credinţă şi o mărturisire, ca cei ce aveţi să staţi înaintea lui Dumnezeu la judecata cea înfricoşată. Să nu vă lăsaţi de calea cea îmbunătăţită, ca cei ce acum aveţi să vă săvîrşiţi alergarea voastră şi degrabă să treceţi de aici la Hristos. Pe Dumnezeu Cel bun să-L mărturisiţi cu bună inimă. Să nu cruţaţi floarea tinereţilor voastre, cei ce acum îndată aveţi să treceţi spre viaţa cea neîmbătrînită. Cugetaţi cu mintea că lîngă uşi este sfîrşitul şi, fiind tineri, mai cu înlesnire puteţi răbda muncile pentru Hristos Dumnezeu, ca cei ce aveţi trupească tărie.

Deci cu îndrăzneală să vă daţi singuri la munci şi cu bărbăţie să le suferiţi ca, biruind pe vrăjmaşul, să vă preamăriţi de la Domnul şi să vă rînduiţi în cer, în numărul sfinţilor mucenici".

Muncitorul, auzind cuvintele grăite către fraţii săi de Sfîntul Codrat, cele, s-a mîniat şi îndată a poruncit ca şi pe Sfîntul Ciprian, fiind gol şi spînzurat ca şi Sfîntul Codrat, să-l muncească cu bătaie, cu strujire şi cu ardere de foc, apoi şi pe Dionisie, după dînsul pe Anect, după aceea pe Pavel, iar la sfîrşit pe Crescent, asemenea muncindu-i şi de dînşii fiind ruşinat şi biruit, i-a osîndit pe ei mai întîi la mîncarea fiarelor, iar după ce fiarele nu s-au atins de sfinţii mucenici, i-a dat spre tăiere de sabie; dar mai întîi a poruncit să-i tîrască de picioare legaţi, prin cetate.

Făcîndu-se aceasta, popor fără număr, dar mai vîrtos mulţime de copii, băteau pe sfinţii mucenici cu beţe şi cu pietre, pînă ce au fost duşi afară din cetate la locul cel de moarte. Acolo sfinţii, cerînd puţină vreme, s-au rugat cu dinadinsul către Domnul, apoi şi-au plecat sub sabie sfintele lor capete şi s-au tăiat în a zecea zi a lunii martie. Iar în locul acela unde s-au tăiat cinstitele lor capete şi pămîntul s-a înroşit cu sîngele lor, a curs izvor de apă curată, spre neuitată pomenire a pătimirii sfinţilor din cetatea Corintului.

După uciderea celor şase Sfinţi Mucenici - Codrat, Ciprian, Dionisie, Anect, Pavel şi Crescent -, au fost munciţi şi pierduţi în multe feluri alţi creştini care fuseseră prinşi; adică un alt Dionisie a fost junghiat cu cuţitul, iar Victorin, Victor şi Nichifor (atunci fiind Tertie ighemon, după Iason) fiind puşi în piuă de piatră, i-au pisat pînă la moarte. După aceea Claudie, pătimind tăierea mîinilor şi a picioarelor, s-a săvîrşit; apoi Diodor, fiind aruncat în focul cel pregătit ca într-o cămară luminoasă, s-a odihnit cu pace. Lui Serapion i-a tăiat capul; pe Papie l-a aruncat în mare, asemenea şi Leonid a suferit de la Venust ighemonul - care a fost în Corint după Tertie -, multe şi cumplite munci, apoi a fost înecat în mare.

Încă şi nişte sfinte femei, avînd în inimile lor învăţătura Sfîntului Codrat şi urmîndu-i la munci pentru Hristos, au îndrăznit a pătimi, adică: Hariesa, Nunehia, Vasilisa, Nica, Gali, Galina, Teodora; cum şi alţii mulţi, bărbaţi şi femei, unii de săbii tăindu-se, iar alţii în ape înecîndu-se şi alţii cu alte munci ucigîndu-se, au trecut către Domnul. Deci, rînduindu-se de Sfîntul Codrat, povăţuitorul şi învăţătorul lor, ceata mucenicească a luat cununile biruinţei din dreapta lui Hristos Dumnezeu, Căruia Se cuvine slava, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Codrat Nicomidianul şi a Sfinţilor Mucenici Saturnin, Rufin şi ceilalţi (10 martie)

În timpul lui Deciu, păgînul împărat al Romei (245-251) şi al lui Valerian (253-259), urmaşul lui (cînd Sfîntul Codrat din Corint a pătimit împreună cu însoţitorii săi), creştinii de prin diferite cetăţi şi sate au fost prinşi şi au fost aduşi în Nicomidia, cetatea Bitiniei, puşi în temniţă şi păziţi. Deci era frică mare între creştinii care locuiau în cetatea Nicomidia, mai ales că împăratul Deciu se apropia de părţile acelea, căci venise în Cezareea.

Mulţi din creştini fugeau în munţi şi în pustietăţi, ascunzîndu-se de mînia muncitorilor, iar alţii cu îndrăzneală şedeau în case, aşteptînd ceasul în care s-ar învrednici să preamărească pe Domnul cu orice fel de munci. Între unii ca aceia se afla şi acesta de care ne este cuvîntul, adică Sfîntul Codrat, împodobit cu vîrsta şi frumuseţea, cu neamul cel bun şi bogăţia, cu dreapta credinţă, cu viaţa şi cu cuvîntul.

Acesta, dînd aur străjerilor temniţei şi soldaţilor, avea intrarea temniţei neînchisă şi fără temere se ducea acolo spre a da mîngîiere fraţilor celor de o credinţă care erau ţinuţi în lanţuri. Căci fiecăruia îi aducea cele trebuincioase şi ruga pe toţi să fie cu îndrăzneală şi să nu se îngrijească de munci, pentru dragostea lui Hristos Domnul, Care le pregăteşte răsplătire veşnică în Împărăţia cea cerească.

Sosind ziua de judecată, antipatul Perenie, care plecase de la împărat în Nicomidia, şezînd înaintea poporului, a poruncit să aducă înaintea sa la întrebare pe toţi cei legaţi. Iar după ce au fost aduşi, Comentarisie a zis către antipat: "Iată, după cum a poruncit stăpînirea ta, domnul meu, mulţimea de nelegiuiţi creştini care au fost pînă în ziua de astăzi ţinuţi în temniţă, stă acum înaintea ta la judecată". Antipatul a zis către robii lui Dumnezeu: "Spuneţi fiecare dintre voi numele vostru, dregătoria, neamul şi patria".

Iar fericitul Codrat a venit deasemenea la privelişte şi, văzînd pe oarecare dintre fraţi mai neputincioşi, galbeni la faţă de frică, s-a temut ca nu cumva cineva dintre dînşii, mai înainte de munci, să se lepede de Hristos; de aceea a strigat cu mare glas, stînd înapoia tuturor: "Creştini ne numim, iar cu dregătoria şi cu neamul sîntem slugi ale lui Iisus Hristos Domnul, nevăzutul Dumnezeu; iar cetatea şi patria noastră este cerul, unde sălăşluieşte Dumnezeu pe cei ce nădăjduiesc spre El; auzi acestea, antipate!"

Antipatul s-a înspăimîntat, minunîndu-se de îndrăzneala bărbatului acestuia şi a zis către slujitori: "Prindeţi pe acel nebun şi-l aduceţi mai aproape de mine!" Iar fericitul Codrat, auzind acele cuvinte ale antipatului, singur, împingînd poporul, a alergat cu sîrguinţă şi a stat în faţa împăratului şi tot poporul şi-a întors ochii spre el.

Însemnîndu-se cu semnul Crucii, a zis antipatului: "Iată, singur am venit înaintea ta, de voie, nu de silă, ca să grăiesc pentru fraţii mei şi împotriva diavolului să stau. Deci fă mai degrabă ceea ce voieşti şi, ispitind bărbăţia noastră, să ştii, că sîntem nebiruiţi ostaşi ai lui Hristos". Antipatul a zis: "Nebunule, spune-mi mai întîi numele şi neamul tău". Sfîntul a răspuns: "Ţi-am spus că sînt creştin şi împreună cu fraţii mei sîntem robi ai lui Hristos. Acela este numele nostru şi neamul cel bun, ca robi ai lui Hristos să fim şi să ne numim".

Antipatul a zis: "Ascultă-mă, prietene. Voi spune despre tine împăratului şi te va pune voievod, numai de vei aduce cu noi jertfă zeilor". Răspuns-a sfîntul: "Nu te rătăci, antipate, zicînd că sînt mulţi dumnezei, căci nu sînt, ci unul este Dumnezeu, Tatăl, de la Care sînt toate". Antipatul a zis: "Sînt mulţi dumnezei, însă împăratul a poruncit numai la doisprezece dumnezei să aducem jertfe, cărora şi tu eşti dator să te închini".

Sfîntul Codrat a strigat cu mare glas: "Nu este bine să fie multe stăpîniri, Unul este Stăpînul, Unul este Împăratul şi Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos". Antipatul a zis: "Oare n-ai auzit ce zice Homer

despre Poseidon? A împreunat norii, a tulburat vînturile, a acoperit cerul, a tunat cumplit tatăl dumnezeilor, căci s-a înălţat Poseidon ca să ia pămîntul; iată, ai auzit vitejia lui Poseidon". Iar fericitul Codrat a zis: "Adevărul spune oare Homer şi ceilalţi asemenea ca el, făcători de stihuri, despre dumnezeii voştri sau nu?" Răspuns-a antipatul: "Adevărul".

A zis sfîntul: "Dacă adevăr spun, apoi oare nu povestesc ei cum că zeii voştri au fost desfrînaţi, nesăţioşi de amestecarea cea necurată, peste fire făcînd cele oprite? Cu adevărat mă ruşinez de voi, că vă închinaţi la nişte zei ca aceia, pentru ale căror fapte rele acum judecaţi şi pedepsiţi pe oameni. Căci sînteţi judecători ai celor ce fac fărădelegile cele de ruşine şi totuşi cinstiţi pe zeii care au fost lucrători de ruşine cu fărădelege. Oare nu s-ar fi căzut vouă să judecaţi pe zeii voştri şi să-i pedepsiţi, pentru cele atît de multe şi atît de mari fapte de ruşine ce s-au făcut de dînşii? Pe oamenii cei ce fac fărădelege nu-i cruţaţi, iar pe zeii ce au nelegiuit îi lăudaţi şi-i cinstiţi. Cu adevărat, aceşti zei ai voştri nu sînt zei, ci făcători de necurăţenie, duhuri moarte".

A zis antipatul: "Ai început a huli pe zei şi mă tem să nu se mînie pe mine împăratul, căci, răbdînd îndelung, ai luat îndrăzneală împotriva zeilor; ci, mai degrabă schimbă-te ca nu îndată să te prindă mîinile muncitorilor". Sfîntul Codrat a zis: "Îndrăzneala mea nu poate nimeni s-o ia de la mine, nici tu, nici împăratul tău, nici însuşi tatăl vostru satana". Supărîndu-se antipatul, a poruncit să dezbrace hainele de pe el şi, întinzîndu-l gol, să-l bată cu vine, zicîndu-i: "Spune numele tău". Iar sfîntul în acea bătaie tăcînd şi nerăspunzînd nimic, antipatul a întrebat pe cei ce-i stăteau înainte despre mucenic, adică cine este şi cum se numeşte. Iar cei ce-l ştiau pe sfînt, au spus antipatului că este de neam mare şi se cheamă Codrat. Atunci antipatul a zis către slujitori: "Cruţaţi-l şi-l dezlegaţi".

Iar după ce au dezlegat pe sfîntul de la munci şi l-au îmbrăcat în haine, l-a chemat muncitorul aproape şi i-a zis: "De ce ai făcut aceasta nouă şi ţie, nespunînd neamul tău cel mare? Căci noi neştiind cinstea neamului tău, am adus necinste asupra ta; iar tu singur ai adus ocară ţie şi neamului tău. Deci pentru ce, socotind întru nimic neamul tău cel bun, te-ai lipit de deşarta credinţă creştinească?" A răspuns sfîntul: *"Voit-am a fi lepădat în casa Dumnezeului meu, mai vîrtos decît a locui în locaşurile păcătoşilor"*. Zis-a antipatul muncitor: "Supune-te mie şi jertfeşte zeilor, ca să nu mori ca un făcător de rele. N-ai auzit de poruncile împăratului şi ale tuturor boierilor, că ei au judecat ca nici un creştin să nu vieţuiască pe pămînt, pentru care mulţi bărbaţi buni şi minunaţi s-au depărtat de la rătăcirea creştinească?"

Răspuns-a sfîntul: *"Fericit bărbatul, care n-a umblat în sfatul necredincioşilor şi în calea păcătoşilor n-a stat*, neamăgindu-se cu înşelăciunea cea deşartă a lumii acesteia. Iar cei ce s-au amăgit şi v-au ascultat pe voi, aceia vor pieri ca praful cel spulberat de vînt de pe faţa pămîntului, cum au şi pierit".

Antipatul, amăgind cu multe cuvinte momitoare pe Sfîntul Codrat, a lăcrimat cu suspin şi a zis: "Nu te lipsi, o, Codrate, de lumina iubită, nu te lipsi de viaţa aceasta dulce, alegîndu-ţi singur de voie moartea". Aceasta zicînd-o, înşelătorul îşi ştergea faţa cu basmaua; iar sfîntul mucenic a zis către dînsul: "Să nu socoteşti că mă vei înşela cu vicleşugul şarpelui, prefăcîndu-te că ai lacrimi, cîine răpitor! Nu vei putea să mă răpeşti pe mine, robul lui Dumnezeu".

Aproape de Perenie antipatul era voievodul Maximian, care a zis către sfîntul: "Omule vrăjmaş, domnul meu cel mare, încuviinţatul antipat, se milostiveşte spre tine, iar tu îl ocărăşti?" Sfîntul a răspuns: "El să plîngă pentru sine şi pentru ceasul naşterii sale, căci s-a născut spre pierzare; iar tu pentru ce mă ocărăşti? Dacă antipatul face judecata, apoi tu cine eşti care grăieşti înaintea lui la judecată? Destul ne este să fim judecaţi de unul; iar dacă şi tu vei începe a ne judeca, apoi să te piardă Domnul nostru Iisus Hristos". Iar Comentarisie a zis către antipat: "Astfel mă jur pe puterea ta, stăpîne al meu, că de vei lăsa pe acesta să grăiască cu aşa îndrăzneală, apoi chiar şi asupra celor stăpînitori va îndrăzni a aduce hule şi ocări şi vom fi în primejdie mare".

Iar sfîntul a zis: "Sfînta Scriptură grăieşte adevărul: *Pentru ce s-au întărîtat neamurile şi popoarele au cugetat cele deşarte? Stătut-au de faţă împăraţii pămîntului şi boierii s-au adunat împreună asupra*

Domnului şi asupra Unsului Său. Căci şi acum de aceşti oameni deşerţi se judecă Hristos şi pătimeşte prin mădularele Sale, adică prin cei ce sînt robi credincioşi ai Săi".

Antipatul a zis către slujitori: "Dezbrăcaţi pe netrebnicul acesta şi iarăşi să-l bateţi mai cumplit decît înainte, pînă cînd se va supune legilor împărăteşti şi se va închina zeilor". Sfîntul Codrat, fiind bătut din nou, zicea: "Slavă Ţie, Doamne, Iisuse Hristoase, că m-ai învrednicit pe mine păcătosul şi nevrednicul robul Tău să pătimesc pentru numele Tău cel sfînt şi să fiu numărat cu robii Tăi cei iubiţi. Mulţumesc Ţie şi Te rog, umple-mă de Sfîntul Tău Duh, înţelepţeşte-mă şi mă întăreşte ca să păzesc credinţa neclintită; înţelepţeşte-mă cu înţelepciunea Ta ca să nu mă biruiască cei fărădelege. Fii mie ajutor, Stăpîne al meu, căci acum este vremea pentru ajutorul Tău, acum este ceasul îndurărilor Tale. Întăreşte-mă ca să preamăresc întru mine numele Tău cel Sfînt şi du-mă la Tatăl Tău cel ceresc şi mărturiseşte-mă înaintea Lui, zicînd: "Şi acesta este robul Tău". Aşa, Doamne, Iisuse Hristoase, ajută-mi ca să-mi săvîrşesc bine alergarea mea".

Astfel se ruga sfîntul, iar slujitorii care-l băteau, obosind, se schimbau; şi atît de mult a fost bătut, încît de cinci ori, slăbind slujitorii, s-au schimbat. Şi s-a ridicat mult pieptul fericitului mucenic, iar sîngele curgea ca pîrîul şi îi cădea carnea. Iar antipatul a zis către sfîntul: "Crezi măcar acum în zeii noştri, Codrate?" Răspuns-a sfîntul: *"Idolii păgînilor, argint şi aur, lucruri de mîini omeneşti; gură au şi nu vor grăi*. Asemenea lor să fie cei ce-i fac pe dînşii şi toţi cei ce nădăjduiesc spre dînşii".

Antipatul a zis: "Cu cuvîntul cel tainic grăind către noi, socoteşti că vei tăinui hulirea ta asupra zeilor?" Răspuns-a sfîntul: "Luminatul adevăr se pare ţie, celui fără de minte şi orbit, a fi întunecat; iar întunericul înşelăciunii veacului acestuia ţi se pare a fi luminos. Însă ascultă-mă pe mine, cel ce-ţi grăiesc luminos cuvintele părinţilor noştri; ştiut să-ţi fie că zeilor tăi nu voi jertfi şi poruncilor împăratului şi ale boierilor nu mă voi supune. Drept aceea de voieşti să mă munceşti, fă voia ta şi mă trimite mai degrabă să stau înaintea Împăratului ceresc". Zis-a tiranul: "Mă jur pe zei că nu te voi cruţa, ci cu înfricoşate munci şi cu moarte amară te voi pierde, ticălosule".

Plecîndu-se ziua, l-au dezlegat pe sfîntul de la munci şi l-au dus în temniţă cu ceilalţi creştini. Apoi a poruncit tiranul să aştearnă piroane mărunte sub spatele mucenicului şi o piatră mare să pună pe pieptul lui, iar picioarele să i le bată în butuci şi să-i pună fiare grele peste tot trupul. Şi aşa l-au lăsat multe zile pe sfîntul, care răbda cu vitejie muncile cele atît de grele, încît firea omenească este cu neputinţă să le rabde şi să trăiască. Dar dreapta cea atotputernică a lui Hristos întărea pe pătimitorul spre preamărirea dumnezeieştii puteri.

După ce au trecut multe zile, Perenie antipatul a voit să se ducă la Niceea şi a poruncit ca pe creştinii cei ţinuţi în legături, împreună cu Sfîntul Codrat, să-i ducă după el. Sosind la Niceea şi făcînd jertfă diavolilor în capiştea idolească, a poruncit să aducă acolo pe creştini ca să-i silească la jertfă. După ce au adus pe robii lui Hristos la acea diavolească capişte, Sfîntul Codrat a rugat pe ostaşi să-l ducă mai întîi înăuntru, la antipat, căci acum era întreg şi sănătos, cu puterea lui Hristos, după atîtea munci, şi strălucea cu faţa, mergînd înaintea cetei creştineşti, arătînd tăria trupească cu bărbăţia sufletească.

Ducîndu-l mai întîi în capişte, s-a mirat tiranul, căci spaimă cuprinsese pe antipat, văzîndu-l pe sfîntul cu trupul sănătos şi cu faţa veselă. Şi a zis către dînsul: "Codrate, jertfeşte zeilor". Sfîntul răspunse: "Sînt rob al lui Iisus Hristos şi Lui mă aduc jertfă, iar zeii voştri, care n-au făcut cerul şi pămîntul, să se prăpădească". Antipatul zise: "Supune-te legilor împărăteşti, iar nu lui Hristos". Sfîntul răspunse: "Mă voi supune legilor Împăratului ceresc, iar nu poruncii fără de minte a oamenilor care nu cunosc pe Dumnezeu; însă Sfînta Scriptură ne porunceşte să ne rugăm pentru dînşii, ca să se întoarcă şi să cunoască adevărul".

Antipatul zise: "Dacă faci rugăciuni pentru împăratul, apoi eşti dator a împlini şi poruncile lui, căci este scris şi în cărţile voastre: *Daţi Cezarului, ceea ce este al Cezarului şi lui Dumnezeu, ce este al lui Dumnezeu*". Sfîntul zise: "Bine grăieşti că este datorie a da Cezarului ce este al Cezarului şi lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu, căci am dat împăratului cele împărăteşti cînd m-am răscumpărat de dînsul, dînd pentru satele mele dajdia împăratului; iar lui Dumnezeu sînt încă dator să împlinesc şi să

săvîrşesc buna credinţă datorată Lui. Dacă pămîntescul împărat a poruncit ca creştinii ori să se împărtăşească din jerfele idoleşti, ori să moară, noi sîntem gata să murim, nu numai o dată, ci şi de mai multe ori, pentru Hristos, Dumnezeul nostru".

Antipatul zise: "Vezi cîtă mulţime de creştini au adus jertfă zeilor noştri? Oare ţi se pare că eşti mai bun decît dînşii?" Sfîntul Codrat răspuse: "Cu adevărat sînt mai bun, neplecîndu-mi genunchii la idoli, decît toţi aceia care s-au depărtat de Dumnezeu, Ziditorul lor. Şi unde sînt cei ce au jertfit zeilor voştri, că nu-i văd pe dînşii?" Atunci a poruncit antipatul să cheme pe unii ca aceia. Într-acel timp sfîntul a cerut să fie dezlegat, deoarece era legat. Gîndind antipatul că vrea să se închine zeilor, a poruncit să-l dezlege. Iar el îndată, alergînd, a apucat pe cel mai mare idol de picioare, l-a aruncat jos şi l-a sfărîmat. Asemenea s-a repezit şi spre ceilalţi idoli, dar îndată l-au apucat slujitorii idoleşti şi ostaşii.

Mîniindu-se ighemonul, a poruncit ca, scoţînd pe sfînt afară din capiştea idolească, să-l spînzure şi să-l strujească cu fiare ascuţite peste tot trupul. Cînd strujeau pe sfîntul, au venit cei ce se lepădaseră de credinţa creştină; iar Sfîntul Codrat, fiind în munci, a zis către dînşii: "Ticăloşilor, v-aţi lepădat degrabă de Stăpînul nostru Hristos şi v-aţi dat singuri diavolului! Oare n-aţi crezut că este învierea morţilor şi n-aţi auzit despre judecata lui Dumnezeu şi adîncimile iadului, despre focul cel nestins şi despre viermele cel neadormit? Ce răspuns veţi da într-acea slăvită şi mare zi a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, Care va judeca viii şi morţii? Deschideţi-vă ochii minţii voastre şi vedeţi de unde aţi căzut. Împărăţia cerului cea veşnică aţi lăsat-o pentru această vremelnică viaţă şi, nebăgînd în seamă pe Stăpînul cel preabun, v-aţi făcut robi ai diavolului, robului cel netrebnic, care, dacă ia stăpînire asupra cuiva, îl bate şi-l omoară şi pe care, cînd va veni Domnul nostru, îl va lega cu legături nedezlegate şi-l va arunca în focul cel fără fund, împreună cu voi care v-aţi făcut robi ai lui.

Cunoaşteţi ce aţi făcut, căci temîndu-vă de muncile cele de puţin timp, v-aţi dat muncii celei veşnice. Singuri veţi vedea cele ce vor avea să fie cînd veţi sta înaintea dreptului Judecător, Iisus Hristos, Care va răsplăti fiecăruia după faptele sale. Oare n-aţi auzit cuvintele Domnului în Sfînta Evanghelie? *Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, căci pe suflet nu pot să-l ucidă; ci vă temeţi mai mult de Cel ce poate şi sufletul şi trupul să-l piardă în focul gheenei*".

Acestea grăindu-le sfîntul, cei căzuţi au strigat cu lacrimi, zicînd cu mare glas: "Ne-am temut de munci, robule al lui Dumnezeu, şi ne-am înşelat ca nişte dobitoace necuvîntătoare şi ca nişte oi rătăcite ne-am dat spre mîncare lupilor; căci ne-au ajuns păcatele noastre şi, vrînd puţin timp a vieţui aici, ne-am lipsit de viaţa cea veşnică ce va să fie. Deci ce vom face noi ticăloşii, nu ştim". Iar Sfîntul Codrat, văzîndu-i lăcrimînd, s-a umplut de bucurie şi a zis: "Îndrăzniţi, fraţilor, şi nu vă deznădăjduiţi, milostiv este Hristos, Domnul. Cădeţi către El cu lacrimi şi cu pocăinţă şi staţi întru mărturisirea lui Hristos, ca fiecare din voi să se curăţească cu al său sînge, de păcatele sale". Şi au făcut aceia plîngere mare mult timp, aruncîndu-se la pămînt şi presărîndu-şi ţărînă pe capetele lor şi cu pietre bătîndu-se peste piepturi. Şi atît de mare a fost strigarea aceea şi tînguirea lor, încît toată cetatea Niceei s-a adunat şi se mira de jalea lor cea atît de mare pentru cădere.

Antipatul, ieşind din capiştea idolească şi văzînd ceea ce se făcea, a poruncit să strujească şi mai mult pe Sfîntul Mucenic Codrat şi să-i ardă coastele cele strujite cu făclii aprinse. Iar el s-a rugat către Dumnezeu mult, pentru cei ce se pocăiau, ca să fie primită întoarcerea lor. Sfîrşindu-şi rugăciunea, a zis sfîntul cu glas tare: "Aşa Stăpîne, Doamne, Iisuse Hristoase, sufletul meu să fie pentru sufletele lor, dar miluieşte-i". Atunci slujitorii care-l munceau îndată au slăbit şi au căzut ca morţii la pămînt şi a venit un nor luminos spre sfîntul şi spre toţi creştinii care stăteau legaţi acolo, cum şi spre cei ce se pocăiseră; iar pe antipat, pe sfetnicii lui şi pe toţi elinii i-au cuprins întuneric şi ceaţă, căzînd spaimă peste dînşii şi se cutremurară de frică; căci credeau că are să cadă cetatea.

Apoi, făcîndu-se tăcere mare, credincioşii au auzit de sus glasul sfinţilor îngeri care lăudau şi slăveau pe Dumnezeu. Trecînd două ceasuri, s-a risipit întunericul, iar elinii, căutînd spre sfinţi, au început a vedea lumina cerească; apoi antipatul, abia venindu-şi în sine, a poruncit să-i prindă pe toţi aceia care se plecaseră la cuvintele mucenicului şi se întorseseră cu pocăinţă spre Hristos. Şi, legîndu-i cu ceilalţi

creştini care erau la judecată, a zis să-i ducă în temniţă, iar pe Sfîntul Codrat, dezlegîndu-l de pe lemn, l-a pus în legături ca mai înainte.

A doua zi Perenie ighemonul, şezînd la judecată şi scoţînd pe creştinii care erau în temniţă, afară de Sfîntul Codrat, le-a făcut întrebare toată ziua, silindu-i cu momiri şi munci spre necuratele jertfe. Văzîndu-i neînduplecaţi şi nemişcaţi în mărturisirea lor, i-a rănit cu multe bătăi, apoi a poruncit ca pe fiecare să-l ducă în cetatea din patria sa şi acolo să-i ardă de vii; şi au mers toţi sfinţii pătimitori plini de veselie şi de bucurie, slăvind pe Dumnezeu. Şi astfel fiecare din ei sfîrşindu-se în locul şi patria sa prin ardere, au trecut la patria cea cerească.

După aceasta antipatul s-a dus din cetatea Niceea la Apameia, ducînd după el pe Sfîntul Codrat. Iar pricina mergerii lui acolo a fost ca să prindă pe creştini şi să-i silească spre aducerea jertfelor idoleşti. Căci aceea îi era porunca de la împăratul Deciu, ca să înconjoare cetăţile şi ţările şi pe creştinii care nu vor voi să jertfească, să-i muncească şi să-i ucidă. Sosind în cetatea Apameia, a intrat în capiştea idolească, închinîndu-se idolilor. Ducînd acolo şi pe Sfîntul Mucenic Codrat, îl întreba: "Vei jertfi zeilor, vrăjitorule viclean, sau nu?" Răspuns-a Sfîntul Codrat, cel tare cu sufletul: "Pe tatăl tău, satana, să-l numeşti astfel, vrăjitorule viclean, căci el este cu adevărat unul ca acela, iar eu sînt creştin şi nici vrăji nu ştiu, nici vicleşuguri, nici diavolilor nu voi aduce jertfe".

Antipatul a zis prietenilor săi: "Ce fel de muncă voi mai da acestui ticălos creştin, nu ştiu". Iar ei tăceau, căci vedeau pe mucenic că nu mai avea carne, ci numai oasele goale, iar trupul tot îi era sfîşiat de răni şi strujit. Apoi a poruncit tiranul să bage pe sfîntul într-un sac şi să mai pună în el tot felul de jivini şi să-l arunce într-o groapă adîncă; şi aşa s-a făcut.

A doua zi a poruncit să-l scoată de acolo, socotind că va fi murit. Dar sfîntul a fost găsit viu, şi toţi s-au minunat. Iar mucenicul, ridicînd ochii spre cer, a zis: "Mulţumesc Ţie, Doamne, Iisuse Hristoase, că săgeţile celor cruzi s-au făcut rana lor şi a slăbit din ei tăria lor; iar pe mine m-ai întărit şi mi-ai dat putere spre înfruntarea lor, spre slava sfîntului Tău nume". După aceea sfîntul a zis antipatului: "Crudule, vezi că nimic nu sporeşte meşteşugirea ta! Fă încă ceva mai mult cu mine, dacă mai poţi să faci; dar fă mai degrabă, necheltuindu-ţi vremea în zadar". Iar antipatul, mîniindu-se, a zis: "În toată calea te voi munci, ticălosule, măcar că nădăjduieşti în vrăjile tale".

După aceasta antipatul s-a dus în Cezareea, avînd cu sine şi pe mucenicul, unde, după obicei, făcîndu-şi în capişte închinarea la idoli, a pus înainte pe sfîntul şi i-a zis: "Destulă să-ţi fie pedepsirea cea cu multe feluri de munci; de acum apropie-te şi jertfeşte zeilor". Răspuns-a sfîntul: "Te-ai jucat cu mine prin munci şi mă minunez că tu ai slăbit, muncindu-mă; iar eu nu slăbesc primind muncile, ci încă doresc a pătimi şi mai cumplite chinuri pentru Dumnezeul meu!"

Antipatul, mîniindu-se, a poruncit să-l întindă iarăşi pe lemnul cel de muncă, gol, şi să-l bată cu vine de bou. Şi erau bătute numai oasele goale, nefiind carne pe ele. Sfîntul fiind bătut, cînta: *De multe ori s-au luptat cu mine din tinereţele mele şi nu m-au biruit; pe spatele meu au călcat păcătoşii, îndelungat-au fărădelegea lor*. Iar antipatul striga către slujitori: "Bateţi-l mai tare, de vreme ce nu simte muncile". Iar sfîntul a zis către tiran: "Bate, bate smeritul trup, căci acesta rupîndu-se, sufletul meu mai sănătos se face". Zis-a antipatul: "Ticălosule, socotesc că rău diavol te stăpîneşte". Răspuns-a sfîntul: "Nu numai că nu sînt stăpînit de diavol, ci mai vîrtos încă eu stăpînesc pe tatăl vostru satana şi nu numai pe acela singur, ci şi pe toate slugile, şi la toată oastea lui eu poruncesc, cu darul Hristosului meu; şi toată puterea cea mai dedesubt se teme de mine şi se cutremură, văzînd pe mine semnul cel înfricoşat al lui Iisus Hristos, cum şi darul Lui care este cu mine".

Apoi sfîntul, tăcînd puţin, a strigat: "Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, acum şi pururea în vecii vecilor!" Iar poporul din Cezareea care căuta la acea privelişte, a strigat cu mare glas: "Amin". Căci mulţi din poporul acela erau creştini.

Iar ighemonul, umplîndu-se de mînie, a poruncit ca pe doi oameni din popor care stăteau aproape, fiind aleşi şi cinstiţi, să-i prindă şi să-i spînzure la locul cel de muncă, să-i bată şi să le strujească trupurile. Deci slujitorii, lăsînd pe Sfîntul Codrat, munceau pe cei doi creştini; iar numele lor era Saturnin şi Rufin. Şi atît de mult i-au strujit, încît trupul lor era să cadă; iar ei în munci se rugau Sfîntului Codrat şi tuturor fraţilor care stau înainte ca să se roage Domnului pentru ei.

Strigînd către Dumnezeu, Sfîntul Codrat a zis: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiule al Tatălui Celui nevăzut, trimite ajutor robilor Tăi caută spre cei smeriţi şi miluieşte-i pe ei, dînd răbdare pătimitorilor Tăi, şi tărie nebiruită, ca pînă în sfîrşit să biruiască răbdînd şi să ruşineze pe vrăjmaşul care se scoală asupra lor". Trecînd multă vreme, cei munciţi tăceau, căci nu mai puteau să grăiască de muncile cele multe. După aceea, tiranul a poruncit să-i dezlege şi să le taie capetele; şi astfel doimea Sfinţilor Mucenici, Saturnin şi Rufin, s-a suit la cer, la Domnul nostru Iisus Hristos, Care este în două firi, pentru Care au pătimit.

După aceasta, Perenie antipatul ieşind din Cezareea, a mers la Apolonia; şi pretutindeni trăgea după sine pe Sfîntul Mucenic Codrat, cum şi pe alţi creştini îi prindea şi-i muncea. Intrînd în capiştea lui Apolon, a zis mucenicului: "Cunoaşte pe zei şi vei fi sănătos, căci eu voi porunci doctorilor ca să îngrijească de tine. Deci apropie-te de zeul Asclipie, căci acela te va vindeca; teme-te de mărirea zeilor, cinsteşte pe marele Apolon, pe Ieracle şi pe Dia, împăratul tuturor, şi pe slăvitul Ares şi pe înfricoşatul Poseidon. Oare n-ai plutit cu corabia pe mare şi oare n-ai cunoscut puterea cea înfricoşată a aceluia? Închină-te şi soarelui care străluceşte din cer pe pămînt; au doară acela a murit? Sau nu este el în cer?"

Sfîntul Codrat a răspuns: "Eu mă închin adevăratului Dumnezeu Tatălui şi Unuia Născut Fiului Său şi Sfîntului Duh şi mă cutremur de tăria Aceluia, de mărimea şi de neapropiata Lui slavă; şi slăvesc totdeauna şi laud puterea Lui cea negrăită şi tăria Lui întru toate. Iar idolilor celor morţi nu mă voi închina, lucrurile făcute de mîini omeneşti nu le voi cinsti, nu mă tem de diavoli, nici de tine care ai stăpînire de puţină vreme. Pentru că după puţine zile mă voi duce la Dumnezeul meu, iar tu cu amar vei suspina în veci, de vreme ce n-ai voit să cunoşti pe Dumnezeu, Cel ce ţi-a dat această viaţă, fiule al satanei, frate al diavolului, părtaşule al necuraţilor diavoli, mai necuvîntător decît dobitoacele, cîine îndrăcit, băutorule de sînge, şarpe care mănînci necuratele cărnuri în jertfiri, mai sălbatic decît fiarele! Oare nu vă ruşinaţi de nebunia voastră şi nu vă cunoaşteţi orbirea, căci junghiaţi dobitoace şi păsări zeilor ca jertfă. Flămînzesc ei oare, fiind fără de suflet? Pune mîncare la gura idolului şi vezi va gusta din ea? Întreabă pe zeii voştri dacă au trebuinţă de jertfe! Să-ţi spună unul din cei de piatră sau de lemn ce pofteşte să-i junghii: capră, bou sau găină! O, pierduţilor, singuri căzînd în groapa pierzării, vreţi să ne luaţi şi pe noi împreună cu voi".

Grăind sfîntul acestea, antipatul s-a îndrăcit de mînie şi a poruncit să toarne oţet cu sare peste rănile lui, să-l frece cu zdrenţe de păr şi lîngă coaste să-i pună fiare arse. După aceea, plecîndu-se ziua, a poruncit să arunce pe pătimitor în temniţă. A doua zi a plecat din Apolonia, avînd cale spre Helespont, şi ducea şi pe creştinii cei prinşi şi legaţi în legături, între care era dus şi Sfîntul Mucenic Codrat în căruţă, că nu putea să mai meargă cu picioarele de muncile cele cumplite.

După ce a trecut antipatul pîrîul ce se cheamă Runtac, l-a întîmpinat voievodul locului aceluia şi se adunase mulţime de popor creştinesc din satele de primprejur, venind spre întîmpinarea lui Perenie antipatul, iar cu lucrul voia să vadă şi să laude pe Sfîntul Marele Mucenic Codrat, pentru care străbătuse slava prin toată Asia şi în toată lumea. Intrînd antipatul cu voievodul acela în satul ce se întîmplase acolo, a rămas într-însul. Iar după ce s-a făcut ziuă, a voit să aducă jertfă diavolilor, căci erau mulţime de idoli în acel sat, şi să silească pe creştinii cei prinşi la jertfa aceea. Deci a poruncit să pună întîi pe Sfîntul Codrat, dar neputînd să meargă pe jos, l-a adus cu căruţa la jertfirea aceea; dar, deşi era neputincios cu trupul, se arăta vesel cu faţa, zîmbind şi veselindu-se în Dumnezeu şi Mîntuitorul său. Şi, adunîndu-se tot poporul, stătea acolo, voind să vadă chinuirea mucenicului lui Hristos.

Antipatul a zis către dînsul: "Codrate, te-ai înţelepţit a cunoaşte pe zei, sau petreci încă în nebunie?" Sfîntul răspunse cu mare glas, zicînd: "Eu din tinereţe m-am înţelepţit a cunoaşte pe Hristos, adevăratul Dumnezeu, pentru că din pîntecele maicii mele sînt creştin şi alt Dumnezeu nu ştiu afară de Acela, în

Care cred din scutece". Atunci antipatul a poruncit să se aprindă un foc mare şi să pună deasupra lui un pat de fier şi să-l pună pe mucenic pe acel pat înfocat.

Sfîntul a zis: "Nu este trebuinţă ca cineva să mă ducă, să mă pună pe patul acela, ci singur mă voi sui pe dînsul". Şi întărindu-se cu ajutorul lui Hristos, a intrat cu picioarele în foc, făcînd semnul Crucii, s-a culcat pe acel pat înfocat şi se odihnea pe dînsul ca pe un aşternut moale, nevătămîndu-se de foc cît de puţin, căci focul, îmblînzindu-şi puterea sa, slujea robului lui Dumnezeu, dîndu-i numai atîta căldură cît îi trebuia spre odihnă mult ostenitului şi truditului trup. Însă slujitorii diavolului adăugau la acel pat, smoală, unsoare şi cîlţi, dar sfîntul cînta: *Dumnezeule, ia aminte spre ajutorul meu, grăbeşte să-mi ajuţi, să se ruşineze şi să se înfrunte cei ce caută sufletul meu*. După aceea ocăra pe tiran, zicînd: "Acest foc al tău este rece şi fiarele patului sînt mai moi decît inima ta cea împietrită. Dar bine ai făcut că, fiind ostenit de cale, ai poruncit să mă odihnesc pe acest aşternut moale". Căci, zicînd aceasta, sfîntul se întorcea pe pat ca pe aşternut.

Trecînd multă vreme şi mucenicul stînd în foc viu, întreg şi nevătămat, tiranul, umplîndu-se de mînie, a poruncit să-l pogoare de pe pat şi să-i taie capul afară din sat. Ieşind sfîntul din foc cu picioare tari, nu mai avea trebuinţă de căruţă sau de sprijinitori să-l ducă, ci a mers singur pînă la locul de tăiere; iar el, mergînd, cînta: *Bine este cuvîntat Domnul, Care nu ne-a dat spre vînarea dinţilor lor*. Mai cîntau cu dînsul şi nişte fraţi oarecare, ce-l urmau. Apoi, mulţumind lui Dumnezeu, şi-a plecat sub sabie sfîntul său cap şi s-a sfîrşit marele Sfînt Mucenic al lui Hristos, Codrat, prin tăiere de sabie, în a zecea zi a lunii martie, în care s-a încununat cu mucenicia şi fratele lui de nume, Codrat Corinteanul, împreună cu însoţitorii lui, stăpînind peste elini şi romani Deciu şi Valerian; iar peste noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava şi stăpînirea, împreună cu Tatăl şi Sfîntul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Cuvioasei Maicii noastre Anastasia, numită în chip bărbătesc Anastasie Eunucul (10 martie)

În zilele împăratului Iustinian cel Mare (527-565) era în Constantinopol o văduvă oarecare, cu numele Anastasia, binecredincioasă şi temătoare de Dumnezeu, din părinţi de bun neam şi bogaţi, întîia femeie în palaturile împărăteşti. Ea, avînd în inima sa frica de Dumnezeu, păzea cu dinadinsul poruncile Lui, umblînd într-însele fără de prihană. Şi a fost cea mai aleasă cu frumuseţea trupească, iar cu faptele bune sufleteşti şi mai frumoasă, căci era atît de bună la obicei şi blîndă, încît toţi se foloseau, văzîndu-i viaţa ei, şi mulţi se sîrguiau să-i urmeze faptelor ei bune şi chiar împăratul o cinstea foarte.

Dar semănătorul de neghine, diavolul, cel ce zavistuieşte pe cei buni şi nu încetează a se oşti asupra neamului omenesc, cel ce face învrăjbiri între oameni, a adus război şi asupra acestei fericite Anastasia. Căci a pornit pe împărăteasa Teodora cu ură asupra ei şi vrăjmăşuia asupra roabei lui Dumnezeu cea nevinovată. De acest lucru aflînd Anastasia, de la un prieten al ei, şi fiind plină de dumnezeiasca cunoştinţă, şi-a adunat gîndurile sale şi se sfătuia în sine, zicînd: "O, Anastasia, pricina aceasta venind la bună vreme, mîntuieşte-ţi sufletul tău, iar pe împărăteasă eliberează-o de păcatul urii celei nedrepte şi mijloceşte-ţi cereasca împărăţie".

Nişte cugete ca acestea avînd în sine, şi-a făcut o corabie în taină şi, luînd din aurul său o parte iar pe celelalte toate lăsîndu-le, a plutit spre Alexandria, neştiind nimeni. Acolo, la un oarecare loc departe ca de cinci stadii de cetate, zidindu-şi o mănăstire mică, vieţuia într-însa, slujind lui Dumnezeu şi sîrguindu-se a-i plăcea. Şi avea totdeauna în mîini lucrul cel cuviincios ei, iar în gură neîncetată cîntare de psalmi, dînd lui Dumnezeu laudă. Şi a fost acea mănăstire mare şi slăvită, fiind cu toată îndestularea, pînă la stăpînirea agarenilor, avînd numire strălucită după fericita Anastasia, care avea cinste de patricie. Dar să ne întoarcem la cuvîntul cel dîntîi despre dînsa.

Trecînd cîţiva ani după ieşirea Sfintei Anastasia din Constantinopol, împărăteasa care a fost învrăjbită asupra ei s-a sfîrşit. Aducîndu-şi aminte împăratul de Anastasia patricia, a trimis în toate părţile cu multă rîvnă, căutînd-o. Despre aceasta înştiinţîndu-se mieluşeaua lui Dumnezeu, a lăsat noaptea mănăstirea sa şi s-a dus în schit, la părintele Daniil, şi toate cele pentru sine le-a spus acelui fericit stareţ. Iar el îmbrăcînd-o în haină monahicească bărbătească, a numit-o, în loc de Anastasia, Anastasie eunucul. Şi a dus-o într-o peşteră oarecare ce era departe de lavră şi a închis-o acolo, dîndu-i pravilă şi rînduială de viaţă deosebită. Apoi i-a poruncit să nu iasă nicăieri din peşteră, nici să lase pe cineva să vină la dînsa. Apoi a dat unuia din fraţii care slujeau ei un loc înaintea peşterii şi i-a poruncit aceluia să-i aducă o dată pe săptămînă puţină pîine şi un vas cu apă. Şi îndată, luînd de la sihastru binecuvîntare, cu rugăciune, i-a zis să se ducă.

Acolo a stat acel suflet de diamant îmbărbătat douăzeci şi opt de ani, avînd neschimbată rînduiala cea dată de stareţul său, şi n-a fost văzută de nimeni, căci nimeni nu mergea la dînsa, nici nu ştia nimeni de ea, numai fratele care ducea pîinea şi apa. Dar nici acela nu ştia cum că aceea este femeie cu firea, ci socotea că este bărbat famen.

Dar cine va putea ajunge cu mintea sa ostenelile şi nevoinţele cele făcute de dînsa în cei douăzeci şi opt de ani în peştera aceea? Sau să povestească cu limba sau să scrie despre cele ce aducea ea lui Dumnezeu, adică lacrimile, suspinurile, tînguirile, privegherile, cîntările, rugăciunile, citirile, plecarea genunchilor, postul, lipsirea celor de trebuinţă? Iar mai mult decît toate, năvălirile cele diavoleşti şi luptele cu dînşii, care îi aduceau aminte de dulceţile cele de mai înainte din lume, de desfătările trupeşti şi de toate poftele lumeşti, pe care sfînta le izgonea pe toate, biruind pe diavoli.

Pe lîngă acestea ea n-a ieşit din peşteră în toate zilele anilor acelora, ea care mai înainte a petrecut mulţi ani în împărăteştile palaturi ca o doamnă mare şi cea mai întîi patricie şi care cu mulţime de bărbaţi şi de femei se aduna la mese şi la veselii lumeşti. Spăimîntează lucrul acesta toată mintea şi gîndul, cum toate acelea le-a trecut cu vederea şi a şters pomenirea acelora din mintea sa şi cum a venit într-atît de mare smerenie, postire, înfrînare şi strîmtorare pe calea cea aspră a pocăinţei. Astfel, nevoindu-se sfînta bine, s-a făcut vas ales al Sfîntului Duh şi, plăcînd lui Dumnezeu pînă în sfîrşit, a sosit la fericitul său sfîrşit.

Deci, mai înainte văzînd a sa mutare către Dumnezeu, a scris pe o scîndură către stareţul său astfel: "Cinstite părinte, să iei împreună cu tine pe ucenicul care-mi aduce pîine şi apă; apoi să iei şi uneltele cele trebuincioase de îngropare şi să vii ca să îngropi pe fiul tău, Anastasie famenul". Aceasta scriind-o, a pus-o dinafară de peşteră, înaintea uşii. Iar stareţul, înştiinţîndu-se noaptea despre aceea, prin descoperirea lui Dumnezeu, a zis către ucenic: "Aleargă, fiule, la peşteră degrabă, unde petrece fratele nostru Anastasie famenul, şi caută dinaintea uşii peşterii şi vei afla acolo o scîndurică scrisă. Aceea luînd-o, cu multă sîrguinţă să te întorci la noi". Fratele, ducîndu-se şi, după cuvîntul stareţului, aflînd scîndura cea scrisă, a dus-o la bătrînul. Şi citind-o, stareţul a lăcrimat şi, luînd cele trebuincioase de îngropare, s-a dus cu fratele acela. Apoi, deschizînd peştera, a aflat pe famenul cuprins de durere înfocată şi, căzînd la picioarele ei, părintele Daniil plîngea, zicînd: "Fericit eşti, frate Anastasie, căci, îngrijindu-te de ceasul morţii totdeauna, n-ai ţinut seamă de împărăţia cea pămîntească!"

Iar ea a zis: "Fericit eşti şi tu, noule Avraame!" Şi a zis iarăşi stareţul: "Roagă-te pentru noi Domnului". Iar ea a grăit: "Cinstite bărbat, eu mai multă trebuinţă am de ale voastre rugăciuni în ceasul acesta". Şi a grăit stareţul: "De aş fi apucat eu mai înainte decît tine să-mi sfîrşesc ziua cea mai de pe urmă a vieţii mele, m-aş fi rugat pentru tine".

Şezînd ea pe rogojină, a sărutat capul stareţului şi, rugîndu-se pentru dînsul, grăia cuvinte binecuvîntate. Apoi, luînd stareţul pe ucenicul său, l-a plecat la picioarele ei, zicînd: "Binecuvintează pe acest ucenic al meu şi fiu al tău!" Iar ea i-a zis: "Dumnezeul părinţilor mei, Cel ce-mi stă înainte în ceasul acesta, ca să mă despartă de trupul acesta; Cel ce ştie în peştera aceasta paşii mei şi strîmtorarea vieţii pentru numele Lui şi vede această durere trupească a mea, să odihnească duhul meu". Şi, întorcîndu-se famenul către stareţ, a zis: "Pentru Domnul, vă rog, părinte, să nu dezbrăcaţi de pe mine haina cu care sînt îmbrăcat, ca nimeni să nu ştie cele despre mine". Apoi, împărtăşindu-se cu Preacuratele lui Hristos Taine, a zis: "Însemnează-mă pe mine, părinte, cu semnul lui Hristos şi vă rugaţi pentru mine". După aceasta privea

spre răsărit şi a strălucit faţa ei ca focul. Apoi, singură făcînd semnul Crucii, a zis: "Doamne, în mîinile Tale dau duhul meu!" Şi îndată, cu acel cuvînt, şi-a dat duhul.

Apoi părintele Daniil împreună cu ucenicul au săpat înaintea peşterii o groapă şi, dezbrăcînd stareţul de pe sine rasa pe care o purta, a zis ucenicului: "Fiule, îmbracă pe fratele". Îmbrăcînd ucenicul pe sfînta, a văzut pieptul ei femeiesc şi a tăcut, nespunînd stareţului; apoi a îngropat sfîntul trup al Anastasiei, cu cîntarea cea obişnuită deasupra gropii. După îngroparea ei, ducîndu-se la locurile lor, ucenicul a zis către stareţ: "N-ai ştiut, părinte, cum că famenul Anastasie a fost femeie?"

Iar stareţul a răspuns: "Am ştiut, fiule, şi de aceea am îmbrăcat-o în haină bărbătească şi am numit-o "Anastasie famenul", ca să nu fie de sminteală, nici să ştie cineva despre dînsa şi să nu străbată vestea în toate părţile; căci împăratul a făcut despre dînsa multă cercetare prin toate părţile, iar mai ales într-aceste hotare.

Însă, iată, cu darul lui Dumnezeu, s-a păzit la noi". Atunci a spus stareţul ucenicului său toată viaţa sfintei, cu de-amănuntul, care, după aceea, a fost ştiută în toată lavra. Apoi i-au scris viaţa ei, spre folosul celor ce o vor citi şi o vor asculta, întru slava lui Dumnezeu, Cel întru sfinţii Săi preamărit în veci. Amin.

Pomenirea celui dintre Sfinţi Părintele nostru Sofronie, Patriarhul Ierusalimului (11 martie)

Sfîntul Sofronie, cel numit cu numele întregii înţelepciuni, s-a născut în Damasc, din părinţi dreptcredincioşi şi deplin înţelepţi, ale căror nume au fost Plintos şi Mira, şi erau cetăţeni vestiţi. Din tinereţile sale fericitul Sofronie şi-a cîştigat viaţa potrivit cu numele său, iubind înţelepciunea cea duhovnicească şi cea dinafară, păzindu-şi fecioreasca sa curăţenie, întreagă şi neprihănită din pîntecele maicii sale. Căci amîndouă acestea, adică înţelepciunea duhovnicească şi fecioreasca curăţie, se numesc întreaga înţelepciune, mai ales după cuvîntul Sfîntului Ioan Scărarul, care zice: "Întreaga înţelepciune este o numire de obşte a tuturor faptelor bune". Pe acestea şi pe toate faptele bune le-a cîştigat pe deplin înţeleptul Sofronie.

El a deprins mai întîi filosofia cea din afară. De aceea a fost numit şi "sofist", adică preaînţelept, pentru că numirea de sofist în acele timpuri era foarte mult cinstită şi cei mai aleşi filosofi cu acest nume erau numiţi, precum altă dată Libaniu sofistul, prietenul Sfîntului Vasile cel Mare. După aceea fericitul Sofronie, după filosofia cea din afară vrînd să cîştige înţelepciunea cea duhovnicească, umbla prin mănăstiri şi prin sihăstrii pustniceşti, adunînd de la plăcuţii lui Dumnezeu părinţi folos pentru sufletul său.

Mergînd şi la Sfînta Cetate a Ierusalimului şi umblînd prin mănăstirile ce erau acolo, a intrat în viaţa de obşte a marelui Teodosie. Acolo a găsit pe monahul Ioan, care se numea Moscu şi Evirat, preot cu rînduiala, bărbat îmbunătăţit şi foarte iscusit într-amîndouă înţelepciunile, şi în cea din afară şi în cea duhovnicească.

Lipindu-se Sofronie de acela cu toată osîrdia, ca fiul de tată şi ucenicul de dascăl, îi urma lui întru toate căile, pînă la sfîrşitul aceluia, umblînd prin mănăstiri şi prin pustietăţi, împreună cu dînsul cercetînd pe sfinţii părinţi şi scriindu-le vieţile lor spre folos; precum este cartea cea scrisă de amîndoi, care se numeşte "Limonariu" sau "Grădină de flori" şi care este mărturisită de al şaptelea Sinod, în care se arată totul. În acea carte Sfîntul Sofronie adeseori se numeşte sofist de către dascălul său, ca cel asemenea cu dînsul în învăţătura filosofiei. Dar nu numai sofist numeşte acel cuvios Ioan pe fericitul Sofronie, ci în unele locuri şi domn al său, iar alteori şi părinte. Că nu-l avea ca pe un ucenic, ci ca pe un prieten şi împreună călător şi ostenitor, fiind ales cu viaţa. Pe lîngă aceasta vedea şi mai înainte cu duhul că acela avea să fie mare păstor şi stîlp neplecat al Bisericii lui Hristos.

Cu acest cuvios Ioan a petrecut Sfîntul Sofronie mai înainte de călugăria sa mai întîi în Palestina, în aceeaşi viaţă de obşte a Sfîntului Teodosie - în pustiul Iordanului şi în mănăstirea ce se numea nouă, care era zidită de Sfîntul Sava.

După aceea Ioan şi Sofronie, lăsînd Palestina de frica Perşilor care năvăliseră, s-au dus în părţile Antiohiei celei mari. Căci în timpurile acelea Hosroe cel tînăr, împăratul Persiei, s-a sculat cu război contra stăpînirii greceşti, pentru o pricină ca aceasta: Foca tiranul, precum scrie pe larg Nichifor Calist, istoricul grec, a ucis pe Mavrichie, împăratul grecesc (582-602) şi i-a răpit scaunul împărătesc (602-610); iar Mavrichie împăratul a fost mai înainte un mare făcător de bine a lui Hosroe al Persiei. Căci lui Hosroe, fiind izgonit de la împărăţia persană şi scăpînd în stăpînirea grecească, Mavrichie îi fusese ca un tată; şi-i ajutase cu bani împărăteşti şi cu putere de oaste de-şi luase iarăşi scaunul în Persia, şi se făcuse pace întărită între greci şi perşi. Iar cînd a auzit Hosroe de uciderea făcătorului său de bine, Mavrichie, i-a părut foarte rău de dînsul şi, stricînd toate aşezămintele de pace cu grecii, a început a cugeta să răzbune uciderea lui Mavrichie. Deci a năvălit oaste persană contra multor părţi greceşti, mai ales contra Siriei, Feniciei şi Palestinei şi le robeau.

Atunci sfinţii părinţi care petreceau viaţă pustnicească în acele părţi, lăsînd mănăstirile şi pustniceştile lor locuinţe, au fugit fiecare pe unde putea. Într-acel timp aceşti doi sfinţi, Ioan şi Sofronie, s-au dus din Palestina. Iar după plecarea lor a fost luată de perşi Sfînta Cetate a Ierusalimului, iar cinstitul lemn al făcătoarei de viaţă Cruci a lui Hristos a fost robit împreună cu prea sfinţitul patriarh; şi patrusprezece ani a fost ţinut în Persia în robie, nu cu puţină mîhnire şi jale pentru toată creştinătatea.

Mai înainte de acea robie a Ierusalimului, aceşti sfinţi, trecînd prin părţile Antiohiei după obiceiul lor, precum s-a zis, asemenea albinelor ce zboară pe flori şi adună miere, înconjurau oriunde auzeau că sînt părinţi făcători de fapte bune şi, adunînd frumuseţea sufletului cea mai dulce decît mierea ca într-un singur fagure plin de miere, au alcătuit-o prin scris, în cartea ce se numeşte "Limonariu". Iar după ce şi acolo s-au apropiat aceleaşi războaie persane, s-au dus în Egipt şi Alexandria, unde, făcînd asemenea, au dobîndit multe învăţături, pe care le-au lăsat spre folos neamului creştinesc celui mai de pe urmă, scriind faptele şi vorbele multor sfinţi părinţi, pe care singuri cu ochii le-au văzut şi cu urechile le-au auzit.

Sfîntul Sofronie era încă netuns în chipul monahicesc cînd a mers în Alexandria. Acest lucru se dovedeşte din capitolul şasezeci şi nouă al "Limonariului", unde dascălul lui Sofronie, Ioan Eviratul, zice astfel: "Am mers în Alexandria eu şi domnul Sofronie, fratele meu, mai înainte de călugăria lui, şi ne-am dus la ava Paladie, bărbatul cel îmbunătăţit şi robul lui Dumnezeu". Şi iarăşi, în capitolul o sută zece, din nou zice: Eu şi domnul meu Sofronie am mers în lavra care este departe de Alexandria de optsprezece stadii, la un foarte îmbunătăţit egiptean de neam şi am zis acelui stareţ: "Părinte, spune-ne un cuvînt, cum putem să petrecem unul cu altul, căci domnul Sofronie sofistul vrea să se lepede de lume şi să se facă monah". Atunci ne-a zis stareţul: "Bine faceţi, fiilor, că lăsaţi cele lumeşti pentru mîntuirea sufletelor voastre. Şedeţi dar în chilii, liniştiţi-vă şi, păzindu-vă mintea, rugaţi-vă neîncetat, avînd nădejdea spre Dumnezeu. Acela vă va da înţelegerea Sa şi va lumina mintea voastră".

De aici se vede mai lămurit fapta cea bună a Sfîntului, întregului la minte, Sofronie, căci, fiind încă mirean, atît de mare osteneală a călătoriei suferea într-acele vremi pe la mănăstiri şi prin pustietăţi şi atît de multă sîrguinţă adăuga pentru cercetarea lucrurilor celor folositoare, cum ar putea să se povăţuiască la calea mîntuirii; şi, mai înainte de a se tunde în călugărie, fericitul Sofronie se arăta desăvîrşit monah, avînd viaţă monahicească, desăvîrşită în fapte bune.

După aceea s-a călugărit de dascălul său. Apoi, întîmplîndu-se lui o boală trupească de care era gata să moară, a văzut o vedenie, precum scrie despre aceasta dascălul său, în capitolul o sută doi, zicînd: Vrînd să se sfîrşească fratele meu Sofronie înţeleptul, eu şi ava Ioan scolasticul stînd lîngă el, ne-a zis: "Mi se părea că merg undeva pe cale şi am văzut că nişte fecioare dănţuiau înaintea mea, zicînd: "Bine că a venit Sofronie! Acum s-a încununat Sofronie!" Pentru aceasta dănţuiau fecioarele acelea înaintea lui, căci el este numit cu numele întregii înţelepciuni".

Aceasta a scris dascălul său despre el. Apoi, după boala aceea, însănătoşindu-se şi fiind în chipul monahicesc, şi mai multe osteneli adăuga, îngrijind de mîntuirea sa şi de a altora, pentru că, înmulţindu-se atunci în Egipt eresul lui Sevir, se împotriveau ereticilor amîndoi, împreună cu dascălul, ca nişte înţelepţi şi iscusiţi în dumnezeiasca Scriptură, întrebîndu-se cu ei şi biruindu-i. Pentru aceea prea sfinţitului Patriarh al Alexandriei, Ioan Milostivul, îi erau foarte iubiţi şi se cinsteau mult de dînsul, ca nişte adevăraţi prieteni ai lui şi ajutători contra ereticilor şi mîngîietori în întristări.

Se povesteşte în viaţa aceluia, scrisă de Leontie, episcopul Neapolei, că Sfîntul Ioan Milostivul avea obicei de şedea miercurea şi vinerea lîngă uşile bisericii, dînd voie tuturor celor ce voiau să vină la dînsul, ascultînd trebuinţele fiecăruia, ajutîndu-le, potolind certurile şi sfezile şi făcînd pace între oameni. Iar dacă se întîmpla cîndva, şezînd acolo, de nu venea nimeni la el şi nu cerea nimic, apoi se scula mîhnit şi cu lacrimi se ducea în casa sa, zicînd: "Acum smeritul Ioan n-a cîştigat nimic, nici a dus ceva lui Dumnezeu pentru păcatele sale". Astfel şi fericitul Sofronie, despre care ne este cuvîntul, mîngîindu-l pe prietenul lui, îi zicea: "Cu adevărat, astăzi ţi se cade, părinte, a te veseli, căci oile tale petrec în pace, fără ceartă şi fără sfadă ca şi îngerii lui Dumnezeu". De aici arătat este în cîtă cinste şi dragoste a fost Sfîntul Sofronie, împreună cu dascălul său, la acel prea sfinţit patriarh.

La aceşti sfinţi părinţi era obiceiul şi sîrguinţa ca în fiecare zi, să se folosească cu un lucru nou, văzînd sau auzind sau învăţînd ceva. Şi li s-a întîmplat un lucru ca acesta, precum zice Ioan:

Eu şi domnul Sofronie înţeleptul, am mers în casa lui Ştefan filosoful, care era lîngă calea ce duce spre biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, zidită de fericitul Patriarh Evloghie, spre răsărit de a marelui Tetrafil. Sosind în casa filosofului, am bătut în poartă, iar portarul ne-a zis: "Încă se odihneşte stăpînul meu, mai zăboviţi puţin". Atunci a zis domnul meu Sofronie: "Să mergem la Tetrafil şi acolo vom zăbovi". Locul acela este cinstit de alexandreni, căci se zice că împăratul Alexandru Macedoneanul, aducînd din Egipt moaştele Sfîntului Prooroc Ieremia, le-a pus în acel loc cînd a zidit cetatea Alexandria în numele său.

După ce am mers acolo, pe nimeni n-am aflat, decît numai pe trei orbi. Şi am şezut încetişor aproape de ei, avînd la noi cărţile noastre. Deci, vorbind mult între ei aceşti orbi, a zis unul către altul: "Prietene, cum ai orbit tu?" Acela i-a răspuns: "Am fost corăbier în tinereţile mele şi, plutind dinspre Africa, din multa privire spre mare, s-a făcut albeaţa pe ochii mei şi am orbit". Apoi i-a povestit şi celălalt cum a orbit, zicînd: "Am fost sticlar şi, lucrînd odată cu sticla fără pază, m-am ars şi din dogoarea focului mi-am pierdut vederea".

Amîndoi orbii spunîndu-şi pricina orbirii lor, au întrebat şi pe al treilea, iar acela le-a răspuns: "Cînd eram tînăr, mi-a fost urît a mă osteni şi a lucra, ci am iubit lenea; dar, fiind iubitor de plăceri, nu aveam cu ce mă hrăni, de aceea am început a fura şi a face multe răutăţi. Iar într-una din zile am văzut ducîndu-se spre îngropare un mort. Şi am mers în urma celor ce-l duceau, vrînd să văd unde-l vor pune; şi a fost îngropat mortul lîngă biserica Sfîntului Ioan. După ce a înnoptat, am descoperit mormîntul, am intrat înăuntru, am luat toate hainele de pe mortul acela şi numai o cămaşă am lăsat pe el.

Şi, ieşind din mormînt, mi-a zis gîndul cel rău: "Întoarce-te de ia şi cămaşa, căci este foarte bună". Şi eu ticălosul m-am întors, vrînd a dezbrăca şi cămaşa, ca să las mortul gol; dar, ridicîndu-se mortul, a stat înaintea mea şi, ridicînd mîinile, mi-a zgîriat obrazul cu degetele şi mi-a scos amîndoi ochii; atunci eu ticălosul, cu multă nevoie şi durere, abia am ieşit din mormînt. Aşa am orbit".

Acestea auzindu-le noi, domnul Sofronie mi-a făcut semn şi ne-am dus de la dînşii, apoi mi-a zis Sofronie: "Cu adevărat, părinte Ioan, astăzi nu mai este nevoie să învăţăm mai mult, că ne-am folosit destul. Că oricine făcînd rău, nu poate a se tăinui de Dumnezeu". De aceea, arătat este, cum că amîndoi Sfinţii Ioan şi Sofronie, se îngrijeau de folosul lor în toate zilele. Căci zicînd el "nu este nevoie astăzi ca mai mult să învăţăm, pentru că ne-am folosit destul", dovedeşte că toată ziua se sîrguia a se folosi cu ceva.

Petrecînd fericitul Sofronie în Alexandria, a scris minunile Sfinţilor Chir şi Ioan, dîndu-le mulţumire pentru vindecarea ochilor săi. Căci atunci cînd a căzut bolnav, a alergat la sfinţii doctori fără de arginţi cu rugăciune şi cu credinţă şi a cîştigat de la dînşii vindecarea cerută, în biserica lor din Alexandria, avînd către dînşii mare osîrdie. Dar după cîtva timp, părţile acelea ale Egiptului, unde este Alexandria, au început a fi supărate de năvălirea perşilor. Deci au fost nevoiţi Sfinţii Părinţi Ioan şi Sofronie să fugă şi de acolo, că şi prea sfinţitul Patriarh Ioan Milostivul începuse să fugă de frica barbarilor.

Vrînd să meargă cu el la Constantinopol, au venit şi ei în corabie, nevrînd să se lase de el, căci nu suferea să se despartă de dînşii. Deci sfinţitul patriarh Ioan, căzînd în boală pe drum, a murit în cetatea Amatunta, iar viaţa lui cea înaltă şi milosteniile cele multe le-a lăudat înţeleptul Sofronie cu cuvinte alese. După îngroparea cea patriarhicească, s-a dus la Roma cea veche cu dascălul său Ioan şi cu fraţii care se întîmplaseră cu dînşii, doisprezece la număr. Acolo petrecînd cîtva timp, Cuviosul Ioan, dascălul lui Sofronie, fiind mai bătrîn, s-a dus către Domnul. Şi, cînd era să moară, a poruncit iubitului şi duhovnicescului său fiu, Sofronie, ca trupul lui să nu-l îngroape în Roma. Ci, în raclă de lemn închizîndu-l, să-l ducă în muntele Sinai. Iar dacă nu-i va fi cu putinţă să-l ducă pînă la muntele Sinai din cauza barbarilor, atunci să-l ducă în Palestina, la mănăstirea cea de obşte a Sfîntului marelui Teodosie, unde Cuviosul Ioan se călugărise şi acolo să-i îngroape moaştele. Deci, aşa s-a şi făcut.

Căci Sfîntul Sofronie, urmînd lui Iosif cel din Legea Veche, care a dus trupul lui Iacob în mormîntul părinţilor săi, a luat din Roma trupul Cuviosului Ioan, duhovnicescul său părinte, şi, împreună cu fraţii, s-a întors în ţările greceşti. Iar după ce a ajuns la Ascalon, a auzit că nu este cu putinţă să treacă la muntele Sinai din cauza barbarilor. Atunci au mers la Ierusalim, care era stăpînit de perşi, şi au îngropat trupul părintelui lor în mănăstirea de obşte a lui Teodosie. Iar el împreună cu fraţii săi locuia în Ierusalim, avînd atunci scaunul Patriarhiei Modest, în locul patriarhului Zaharia, care, împreună cu lemnul Crucii, era în robie la perşi.

După puţin timp de la plecarea Sfîntului Sofronie de la Roma în Palestina, Dumnezeu a binevoit ca să întoarcă din robie la Ierusalim Sfîntul Lemn al Crucii şi pe Patriarhul Zaharia. Căci voievodul Ieraclie, ucigînd pe tiranul împărat Foca şi luînd singur împărăţa grecească (610-641), s-a ostăşit asupra ţinutului grecesc şi, biruind de multe ori cetele lui Hosroe, a robit cetăţile acelea şapte ani. După aceea, Siroes, fiul lui Hosroe, ucigînd pe tatăl său şi luînd împărăţia grecească, căuta să se împace cu Ieraclie, împăratul grecesc. Iar condiţiile de pace puse de împăratul Ieraclie erau acestea: împăratul Persiei să lase grecilor Ierusalimul şi să întoarcă cinstitul lemn al Sfintei Cruci, cum şi pe Patriarhul Zaharia. Şi aşa s-a şi făcut.

Deci, după patrusprezece ani, a fost adus din Persia lemnul Crucii cu mare cinste, pe care însuşi împăratul Ieraclie l-a dus pe umerii săi în Sfînta Cetate - precum se scrie despre aceasta în ziua de 14 a lunii septembrie -, iar fericitul Patriarh Zaharia şi-a luat iarăşi scaunul său. După cîţiva ani acel cinstit Lemn al făcătoarei de viaţă Cruci a Domnului nostru Iisus Hristos a fost dus de acelaşi împărat Ieraclie din Ierusalim la Constantinopol ca să nu se mai robească de vrăjmaşi acea mare vistierie a creştinilor. După aceea Ierusalimul a fost luat iarăşi de vrăjmaşi, după cum vom vedea mai pe urmă.

Patriarhul Zaharia, după întoarcerea sa din robie, mai trăind puţin, s-a dus către Domnul. După dînsul Modest iarăşi a luat scaunul, dar n-a stat pe el decît numai doi ani, pentru că a murit. Apoi a fost ales Sfîntul Sofronie ca patriarh al Ierusalimului. În acel timp s-a ridicat şi eresul monoteliţilor, adică al celor ce mărturisesc o voie şi o lucrare în persoana lui Hristos, în cele două firi ale Lui - în cea dumnezeiască şi în cea omenească -, ca şi cum fiecare fire n-ar fi avut deosebită lucrare şi voie. Iar cei ce mărturisesc că Hristos nu este desăvîrşit în amîndouă firile, aceia Îl prihănesc.

Despre acel eres s-a scris mai pe larg în viaţa Cuviosului Maxim Mărturisitorul, în ziua de 21 a lunii ianuarie. Dar pe acel eres al monoteliţilor, l-a întins mai ales Chir, patriarhul Alexandriei, adunînd sinod şi poruncind a crede ca el. Lui i-a urmat Serghie, patriarhul Constantinopolului, iar după dînsul Piros şi alţii, pentru care au pătimit mulţi din cei ce nu se învoiau cu acel eres. Acelui eres i s-a împotrivit foarte mult prea sfinţitul Patriarh al Ierusalimului, Sfîntul Sofronie. Căci, adunînd la dînsul sinod, a blestemat acel eres al monoteliţilor şi a trimis scrisori întărite ale sinodului pretutindeni. După aceea au fost citite

acele scrisori la al şaselea Sinod ecumenic şi de Sfinţii Părinţi s-au mărturisit şi s-au primit ca nişte scrieri ortodoxe.

Sfîntul Sofronie a scris şi alte multe cuvinte şi învăţături folositoare Bisericii lui Hristos, cum şi viaţa cîtorva sfinţi, printre care şi a Sfintei Maria Egipteanca, care a fost asemenea ca îngerii în pustie, mai presus de firea omenească. El, păstorind bine Biserica lui Dumnezeu, a închis gurile ereticilor, izgonindu-i departe ca pe nişte lupi, de la turma cea cuvîntătoare. Apoi iarăşi, cu voia lui Dumnezeu, s-a făcut năvălirea barbarilor asupra Siriei şi a Palestinei. Însă acum nu era a perşilor, ci a mahomedanilor, care mai întîi au luat cetatea Damasc.

Apoi au înconjurat cetatea lui Dumnezeu, Ierusalimul, şi au bătut-o aproape doi ani. După ce oastea grecească s-a rănit de dînşii în Siria şi a fost ucis Serghie voievodul, prea sfinţitul Patriarh Sofronie, împreună cu creştinii din Palestina, s-au închis în Sfînta Cetate. Se află cuvîntul lui pe care l-a grăit către popor în ziua Naşterii lui Hristos, cînd s-a făcut înconjurarea cetăţii, în care, ca un alt Ieremia, plîngea cu jale risipirea şi pustiirea sfintelor locuri, ce s-a făcut cu voia lui Dumnezeu pentru păcatele poporului. Dar mai vîrtos plîngea că n-a putut să prăznuiască în Betleem ziua Naşterii lui Hristos, după obicei, de vreme ce locul Betleemului acum era în mîinile agarenilor.

Sfîrşindu-se alt an al înconjurării, cînd creştinii erau strîmtoraţi, s-a simţit nevoia a se da pe sine vrăjmaşilor şi a le deschide cetatea. Dar mai întîi prea sfinţitul Patriarh Sofronie a trimis la voievodul agarenilor, Omar, făcînd cu dînsul aşezămînt de pace, întru care la început se cerea ca credinţei creştineşti şi Sfintei Biserici a lui Dumnezeu să nu i se facă nici un fel de silă şi de strîmbătate. Omar voievodul a făgăduit ca acel aşezămînt, precum şi altele să le păzească întregi. Şi, întărind cuvîntul acesta, creştinii au deschis porţile cetăţii voievodului agarenesc; iar el, fiind făţarnic şi viclean, s-a prefăcut blînd ca o oaie şi smerit, dar în inimă era lup răpitor.

Îmbrăcîndu-se în nişte vechituri de păr de cămilă, a intrat în cetate pe jos şi întreba unde este biserica lui Solomon ca să-şi săvîrşească acolo rugăciunile lui cele de Dumnezeu urîte. Iar prea sfinţitul Sofronie, ieşind întru întîmpinarea lui şi văzîndu-l într-un chip ca acela făţarnic, a zis: "Iată va fi urîciunea pustiirii, cea mai înainte vestită prin proorocul Daniil, care va fi în locul cel sfînt". Deci a plîns mult cu toţi creştinii şi-l îndemna pe voievod ca, lepădînd acele vechituri, să se îmbrace în hainele boiereşti cele cuviincioase lui.

Şi astfel Sfînta Cetate a lui Dumnezeu, Ierusalimul, s-a luat de agareni şi s-a strîmtorat creştinătatea de grea robie. Pentru că păgînul voievod al agarenilor n-a păzit aşezămîntul de pace făcut cu prea sfinţitul Patriarh Sofronie pe care făgăduise a-l păzi. Şi a început a face multe strîmbătăţi creştinilor din Ierusalim. Văzînd aceasta, Sfîntul Sofronie se tînguia de-a pururea şi ruga pe Dumnezeu să-i ia sufletul lui de pe pămînt, ca să nu vadă mai mult chinuirea creştinilor, urîciunea pustiirii şi necinstirea locurilor celor sfinte. Şi, fiind auzit, degrabă şi-a săvîrşit viaţa şi a trecut de la pămîntescul Ierusalim, cel plin de lacrimi, spre cel de sus, plin de bucurie, unde este locaşul tuturor celor ce se veselesc întru Iisus Hristos, Domnul nostru, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Pionie, Presbiterul Smirnei, şi a celor împreună cu dînsul (11 martie)

Apostolul, poruncind a se cinsti pomenirile sfinţilor, iată ce zice: *Aduceţi-vă aminte de povăţuitorii voştri care v-au grăit vouă cuvîntul lui Dumnezeu*. Iar aceasta o zice ca, aducîndu-ne aminte de credinţa, de viaţa şi de sfîrşitul cel cu fapte bune, să ne îndemnăm a urma acelora. Deci este cu cuviinţă a cinsti şi pomenirea Sfîntului Mucenic Pionie, de vreme ce acesta, cînd era în lume, pe mulţi i-a întors la Dumnezeu de la înşelăciunea diavolească; căci a fost bărbat apostolesc întru acele vremi şi încununîndu-

se cu mucenicia şi chemîndu-se către Domnul, ne-a lăsat chipul faptelor celor bune, ca şi pînă acum să avem aducere aminte de învăţăturile lui. Iar începătura nevoinţei lui celei muce-niceşti, a fost astfel:

În luna a şasea (adică a lui februarie, care este a şasea de la septembrie), în douăzeci şi trei de zile, cînd se săvîrşeşte pomenirea Sfîntului Sfinţit Mucenic Policarp, episcopul Smirnei, în cetatea Smirnei, în care vieţuia multă mulţime de iudei, au fost prinşi, de către necredincioşii elini, Pionie presbiterul şi Sabina, rîvnitoarea dreptei credinţe, Asclipiad, Macedonie şi Lin, preotul soborniceştii biserici; căci atunci era prigonire mare asupra creştinilor, pe vremea împărăţiei lui Deciu (245-251).

Iar Pionie mai înainte a fost înştiinţat cum că vor fi prinşi în ziua praznicului Sfîntului Policarp. Deci, postind cu Sabina şi cu Asclepiad, au luat trei lanţuri împletite şi le-a pus pe sine, pe Sabina şi pe Asclepiad; şi şedeau în casă, aşteptînd pînă ce vor veni cei ce voiau să-i prindă. Iar în ziua pomenirii Sfîntului Policarp, după rugăciune, gustînd ei puţină pîine şi apă, a venit Polemon, dregătorul idoleştilor jertfe, cu ostaşi, căutînd şi atrăgînd pe creştini la necuratele jertfe idoleşti. Şi a zis lui Pionie: "Ştiţi împărăteştile porunci ca să aduceţi zeilor jertfe?" Răspuns-a Pionie: "Ştim poruncile Dumnezeului nostru, prin care ne spune ca Lui Unuia să ne închinăm". Zis-a Polemon: "Mergeţi la sobor şi acolo, chiar nevrînd, vă veţi supune". Răspuns-au Sabina şi Asclipiad: "Noi ne supunem lui Dumnezeu Cel viu".

Deci îi ducea pe dînşii Polemon, însă nu cu sila; şi văzîndu-i poporul purtînd legături de bună voie, alergau în urma lor ca la o minune nouă, unul pe altul întrecîndu-se. Iar după ce au mers sfinţii în sobor, la mai marele cetăţii, popor fără număr de elini, şi mai vîrtos de iudei, a umplut toate locurile acelea, prin foişoare şi prin pieţe. Şi aducîndu-se sfinţii în mijloc, Polemon a zis: "O, Pionie, supuneţi-vă poruncii împărăteşti, precum şi ceilalţi s-au supus, şi aduceţi jertfe zeilor ca să nu vă munciţi cumplit".

Iar Pionie, întinzîndu-şi mîna, cu faţa veselă, a început a grăi către popor: "Bărbaţi smirneni, cei ce vă lăudaţi pentru frumuseţea cetăţii şi pentru locuirea de odinioară a lui Homer aici, precum ziceţi, şi care între voi sînteţi iudei, ascultaţi-mă pe mine, cel ce voiesc să grăiesc puţin. Vă aud rîzînd şi bucurîndu-vă de venirea la voi a unora din noi; socotiţi oare a fi de rîs şi de jucărie păcatul acela, că aduc jertfă idolilor, nu de a lor bună voie, ci fiind siliţi? Deci s-ar fi căzut vouă, elinilor, a asculta pe învăţătorul vostru Homer care zice: "Nu este bine ca cineva să se veselească de omeneasca pierzare".

Iar vouă, iudeilor, Moise vă porunceşte: *De vei vedea pe asinul vrăjmaşului tău căzut sub sarcina lui, să nu-l treci cu vederea, ci să-l ridici cu dînsa*. Asemenea se cade să ascultaţi şi pe Solomon care zice: *De va cădea vrăjmaşul tău, să nu te bucuri de el şi să nu te înalţi pe împiedicarea lui*. Pentru că eu, ascultînd pe învăţătorul meu, mai bine voiesc a muri decît să-I calc cuvîntul şi mă sîrguiesc cu toată puterea mea să nu mă depărtez de la poruncile Lui, la care m-am deprins de mult, învăţînd şi pe alţii.

Deci pentru ce rîdeţi de noi, o, iudei, dacă sîntem vrăjmaşi vouă, precum ziceţi? Şi mai ziceţi că sînteţi şi năpăstuiţi de noi cînd vă grăim adevărul. Dar spuneţi pe cine am năpăstuit, pe cine am gonit, pe cine am silit să se închine idolilor? Oare socotiţi greşelile voastre a fi asemenea cu greşelile acelora care de frica omenească calcă porunca lui Dumnezeu şi fac închinăciune idolilor? Dar cine v-a silit să slujiţi lui Veelfegor, să mîncaţi jertfele morţilor, să vă amestecaţi cu fiicele de alt neam, să jertfiţi diavolilor pe fiii şi fetele voastre, să cîrtiţi spre Dumnezeu, să grăiţi pe Moise de rău, să cugetaţi cu mintea ca să vă întoarceţi iarăşi în Egipt? Cît despre celelalte fapte ale voastre voi tăcea. Şi mai ziceţi că nimeni nu poate să vă înşele.

Oare nu citiţi cărţile voastre: Ieşirea, Judecătorii, Regii şi celelalte toate, în care sînteţi vădiţi şi mustraţi? Arătaţi-ne pe cineva din noi care nu de silă, ci de bunăvoie s-a apropiat de idoli; şi pentru acei puţini aduceţi mustrare şi osîndire asupra tuturor creştinilor? Dar o, iudeilor, socotiţi că viaţa de acum este asemenea ca aria; apoi, ce se vede în arie mai mare, stogul de paie sau de grîu? Dar cînd lucrătorul va veni cu lopata să-şi lămurească aria, plevile fiind uşoare, se duc lesne în vînt, iar grîul rămîne la pămînt; deci cugetaţi şi la năvodul cel aruncat în mare, oare toate cele adunate într-însul şi trase afară sînt bune? Nicidecum.

Deci aşa este şi viaţa aceasta de acum. Cum voiţi să pătimim noi, ca nişte nedrepţi, sau ca drepţi? Dacă ziceţi ca nişte nedrepţi, apoi şi pe voi vă vădim cu lucrul pentru nedreptatea voastră; oare nu se cade aceleaşi să le pătimiţi? Iar dacă vor pătimi drepţii ca nişte nevinovaţi, ce nădejde de mîntuire mai aveţi voi, fiind nedrepţi? Că dacă dreptul abia se mîntuieşte, apoi necredinciosul şi păcătosul unde se va arăta? Şi se apropie judecata lumii, ale cărei semne sînt dovedite. Că eu am străbătut toate părţile iudeilor, am trecut rîul Iordanului, am văzut pămîntul pe care se vede semn despre mînia lui Dumnezeu pentru păcatele oamenilor care locuiesc pe dînsul şi a celor ce fac multe ucideri şi răutăţi călătorilor străini.

Am văzut ieşind fum dintr-însul, iar cîmpiile şi ţarinile arse de foc şi deşarte de orice roadă, neavînd pic de umezeală. Am văzut şi Marea Moartă (sau iezerul asfaltic, aducător de smoală) şi apă din firea sa, căzută cu pedeapsa lui Dumnezeu, care nu poate să adape nici un fel de fiinţă, nici să ţină în sine trupul omenesc şi orice lucru ai arunca într-însa, îndată îl leapădă afară. Dar pentru ce pomenesc pe cele ce sînt departe? Voi vedeţi Decapolia, latura Lidiei cea arsă, care şi pînă acum se află pîrlită pentru pedepsirea celor necuraţi.

Aduceţi-vă aminte iarăşi de arderea muntelui Etna şi de aprinderea insulei Siciliei. Iar dacă şi acelea vi se par că sînt departe, apoi cunoaşteţi apele cele calde, care ies din pămînt, de unde se încălzesc şi se înfierbîntă? Au nu din focul care este pregătit păcătoşilor în părţile cele dinăuntru ale pămîntului? De aici cunoaştem că va fi judecata şi pedeapsa cea de foc a păcătoşilor de la Dumnezeu, prin Cuvîntul Lui cel întrupat, prin Domnul nostru Iisus Hristos. De aceea nu vom sluji zeilor elineşti şi nu voim a ne închina idolului de aur".

Zicînd Sfîntul Pionie acestea şi altele multe, Polemon şi cei mai mari cu dînsul din cetate, cum şi tot poporul, ascultau cu multă linişte. După aceea oarecare din cetăţeni, împreună cu Polemon, rugau pe Pionie, zicînd: "Ascultă Pionie, noi te iubim pentru obiceiul tău cel bun şi pentru blîndeţea ta şi voim să fii viu; cu adevărat, este bun lucru şi dulce a vieţui şi a vedea lumina soarelui". Sfîntul răspunse: "Şi eu socotesc că este iubită viaţa aceasta vremelnică, dar fără de asemănare este mai plăcută aceea pe care o dorim noi creştinii. Lumina aceasta o socotesc a fi veselă şi dulce; dar mult mai veselă şi mai dulce este lumina cea adevărată, pe care nădăjduim a o avea. Toate acestea care se văd cu ochii trupeşti sînt frumoase şi nici noi nu le dăfăimăm, nici nu urîm făpturile lui Dumnezeu, dar sînt altele nevăzute, cu adevărat mai frumoase şi mai alese, pe care le cinstim mai mult decît pe cele văzute". Iar un clevetitor oarecare, anume Alexandru, om viclean, a zis: "Ascultă-mă, Pionie". Sfîntul îi răspunse: "Tu ascultă-mă pe mine, că cele ce ştii tu, ştiu şi eu, iar cele ce ştiu eu, tu nu ştii".

Alexandru, rîzînd de sfînt, a zis: "Dar aceste legături pentru ce sînt pe tine?" Sfîntul răspunse: "Ca să nu ne socotiţi că venim la închinarea idolilor voştri, ci să cunoaşteţi cu adeverire că mergem în temniţă şi la moarte pentru Dumnezeul nostru". Şi alţii sfătuind cu momeli pe Pionie şi nimic sporind, Alexandru a zis: "Ce trebuinţă este de multe cuvinte, dacă ei nu voiesc să fie vii?" Iar poporul voia ca Pionie să fie dus la locul de privelişte ca toţi să poată auzi cuvintele lui; dar Polemon nu voia, temîndu-se să nu facă în popor tulburare şi gîlceavă.

Şi zicea către Pionie: "Dacă nu voieşti să jertfeşti zeilor, apoi să intri măcar în locaşul lor". Sfîntul răspunse: "Ce folos va fi idolilor de mergerea mea la dînşii?" Polemon zise: "Pleacă-te, Pionie". Iar Pionie răspunse: "O, de aş fi putut eu ca să vă îndu-plec pe voi pe toţi ca să fiţi creştini". Iar ei tare rîzînd, au zis: "Nu vei putea ca să ne faci aceea ca de vii să fim arşi cu foc". Zis-a sfîntul: "Mai cumplit este ca după moarte să ardeţi în veci în focul nestins".

Atunci fericita Sabina a zîmbit. Iar Polemon împreună cu ceilalţi i-au zis: "Ce rîzi?" Răspuns-a aceea: "Mă bucur că sînt creştină, căci cei ce sînt întru pocăinţa lui Hristos, aceia se vor bucura în veci". Zis-au către dînsa păgînii: "Vei rîde cînd pe cele ce nu le voieşti, pe acelea le vei pătimi; căci femeile care nu se închină zeilor, se duc în casa de desfrînare". Răspuns-a aceea: "Dumnezeu Cel adevărat se va îngriji de mine".

După aceasta au scris numele sfinţilor şi răspunsurile lor, prin care mărturisind pe Hristos, s-au lepădat de idoli. Iar cînd erau să scrie numele Sabinei, Sfîntul Pionie i-a zis încet ca să nu-şi spună numele cel adevărat, ci să se numească Teodota; iar aceasta o zicea ca să nu fie ştiută de stăpîna sa. Căci Sfînta Sabina a fost roaba unei slăvite femei eline care, mai înainte cu cîţiva ani de acea vreme, pe vremea împărăţiei lui Gordian (238-244), neputînd pe roaba sa, adică pe fericita Sabina, s-o întoarcă de la Hristos, a izgonit-o în munţi pustii, unde în taină era hrănită de credincioşi; după aceea, prin sîrguinţa cea mare a Sfîntului Pionie, s-a izbăvit din legături şi din robia stăpînei sale. Deci, temîndu-se Sfîntul Pionie ca nu cumva să se înştiinţeze despre dînsa stăpîna ei şi iarăşi s-o ia la sine, a poruncit ca Sfînta Sabina să se numească Teodota. Deci cînd a întrebat-o Polemon cum se numeşte, ea a răspuns: "Mă numesc Teodota". Zis-a Polemon: "Eşti creştină?" Răspuns-a sfînta: "Cu adevărat sînt creştină".

Şi s-au scris cuvintele ei ca şi ale lui Pionie şi ale lui Asclipiad. Întrebat-a Polemon: "Pe care Dumnezeu cinsteşti?" Răspuns-a sfînta: "Pe Dumnezeu Cel Atotputernic, Care a făcut cerul, pă-mîntul şi pe noi toţi; şi Care a fost cunoscut prin Cuvîntul cel întrupat din Preacurata şi cea neispitită de nuntă, Fecioara Maria, Născătoarea de Dumnezeu, adică prin Domnul nostru Iisus Hristos". Iar după ce li s-a scris numele, au dus pe sfinţi în temniţă, urmîndu-le tot poporul. Iar unii ziceau despre Sfîntul Pionie: "Judecaţi cum acesta care era totdeauna galben, acum este rumen la faţă". Iar alţii strigau: "Pe aceştia care n-au voit să jertfească zeilor, se cade a-i munci". Răspuns-au sfinţii: "Munciţi-ne dar, cine vă opreşte? Nu merg înaintea noastră oameni înarmaţi, nici nu ne apără ostaşi, sîntem în mîinile voastre, munciţi-ne?"

Iar un altul, arătînd spre Sfîntul Asclipiad, zicea: "Acesta voieşte să aducă jertfe zeilor". Răspuns-a Sfîntul Pionie: "Minţi, căci nici unul dintre noi nu va face aceasta". Iar alţii, pomenind anume pe cei căzuţi de la Hristos, ziceau: "Cutare şi cutare au jertfit, iar voi pentru ce nu jertfiţi?" Sfîntul Pionie a zis: "Fiecare are voia sa, ce-mi pasă, eu sînt Pionie". Deci poporul se mînia asupra Sfîntului Pionie şi asupra celor cu dînsul şi de abia au ajuns pînă la temniţă; căci puţin a fost de nu i-a ucis poporul.

Şi intrînd în temniţă, au aflat pe Lin, presbiterul soborniceştii biserici, şezînd în legături pentru Hristos, şi pe o femeie din satul Carina, anume Macedonia; şi veneau la ei mulţi din credincioşi, aducîndu-le cele de trebuinţă, însă ei nu voiau să ia; iar pe cele luate le împărţeau la străjerii temniţei. Apoi unii elini cercetau pe sfinţi şi-i sfătuiau la necurăţie; dar auzind de la ei răspunsurile cele tari, se duceau miraţi. Mergeau încă la legaţii lui Hristos şi aceia care, fiind creştini, fără de voie căzuseră din buna credinţă, îngrozindu-i prin frica muncilor şi fiind nevoiţi spre jertfa idolească; şi plîngere multă se făcea în temniţă, în toate zilele, înaintea sfinţilor.

Deci Sfîntul Pionie plîngea foarte mult pentru dînşii, iar mai vîrtos pentru aceia care, avînd viaţă bună şi cinstită, s-au temut de munci şi au jertfit celor cioplişi. Şi zicea în plîngerea sa: "Cu mucenicie nouă sînt muncit în inima mea, în bucăţi sînt tăiat în sufletul meu, cînd văd mărgăritarele bisericeşti călcate de porci şi cereştile stele răsturnîndu-se la pămînt cu coada balaurului; iar via cea sădită cu dreapta lui Dumnezeu, mîncată de porcul cel sălbatic şi răpită de toţi cei ce trec în cale.

Deci, fiii mei, pentru voi iarăşi mă chinuiesc, pînă ce se va închipui Hristos în voi; crescuţii mei cei iubiţi, pe care v-am hrănit cu pîinea cea cerească, pentru ce v-aţi întors în calea cea în-drăcită? Acum bătrînii cei fărădelege au pus prihană asupra Susanei, celei cu mintea întreagă, adică asupra Bisericii lui Hristos; acum Aman s-a înălţat, iar Estera cu toată seminţia sa se tulbură; acum a cuprins foametea - nu foamete de pîine, nici de apă, ci foamete de auzirea cuvîntului lui Dumnezeu; acum au adormit toate fetele Evangheliei. Iată s-a împlinit cuvîntul Domnului: "De va veni Fiul Omului, oare va afla credinţă pe pămînt?" Şi alt cuvînt al Lui care zice: *Va da frate pe frate la moarte;* de aceea aud că acum fiecare este vînzătorul aproapelui său.

Cu adevărat ne-a cerut satana ca să ne cearnă ca pe grîu şi lopata cea de foc este în mîinile Cuvîntului lui Dumnezeu ca să curăţească aria Sa. S-a stricat sarea, s-a lepădat afară şi este călcată de oameni. Dar nimeni să nu socotească, o, fiilor, că Domnul a slăbit. Nu Domnul, ci noi am slăbit. Pentru că zice: *Au doară a slăbit mîna Mea a vă izbăvi pe voi? Au s-a îngreuiat auzul meu ca să nu vă asculte pe voi? Dar păcatele voastre au făcut despărţire între voi şi între Dumnezeul vostru*. Greşit-am, fraţilor; călcat-am

poruncile Domnului şi am făcut fărădelege, mîniind pe Dumnezeu şi mîhnind pe aproapele; căci urînd unul pe altul, pîrînd şi clevetind unul pe altul, pe noi singuri ne-am defăimat. Se cădea ca dreptatea noastră să fi covîrşit mai mult decît a fariseilor şi a cărturarilor.

Încă aud că iudeii vă cheamă pe unii din voi la ale lor adunări; dar păziţi-vă ca nu cumva să vă legaţi în laţurile cele mai grele, că veţi cădea în păcatul cel neiertat care este hula împotriva Duhului Sfînt, şi ca să nu fiţi împreună cu iudeii, cu boierii Sodomei şi cu poporul Gomorei, ale căror mîini sînt pline de sînge. Noi nici prooroc n-am ucis, nici pe Hristos nu L-am vîndut sau L-am răstignit! Dar pentru ce grăiesc eu multe? Aduceţi-vă aminte de ceea ce aţi auzit mai înainte, de multe ori, de la mine. Au nu ştiţi pe iudeii care zic, că Hristos a fost om simplu şi ca un muritor a pătimit moartea cea de Cruce?

Deci să ne spună, dacă a fost om simplu şi muritor, apoi cum s-a umplut toată lumea de mulţimea ucenicilor Lui şi cum pătimesc mulţi şi astăzi pentru numele Lui? Cum dar cu numele unui om simplu şi muritor se izgoneau diavolii şi chiar acum se izgonesc şi se vor izgoni pînă la sfîrşitul veacului? Apoi cum se fac şi alte minuni, cu numele Lui cel atotputernic, în bisericile credincioşilor? Dar nu înţeleg ticăloşii iudei că Hristos, Domnul nostru, a pătimit de voie, a murit pentru noi şi a înviat a treia zi cu slavă; şi grăiesc nelegiuiţii că Hristos ar fi fost fermecător şi că prin puterea farmecelor s-ar fi sculat din morţi; deci, să ne arate, ce Scriptură mărturiseşte unele ca acestea despre Hristos, a lor sau a noastră? Sau care om drept a zis aceasta cîndva? Au doară nu este aceasta minciună dovedită? Cei ce grăiesc o minciună ca aceea sînt nelegiuiţi.

Dar pentru ce să cred mai mult vorbele unora ca acestora, decît ale oamenilor drepţi? Eu încă din copilărie am auzit acea vorbă mincinoasă a lor; căci este scris că Saul regele, mergînd la o femeie fermecătoare, o poftea ca să învieze din morţi pe proorocul Samuil şi, făcîndu-şi femeia fermecătoria sa, a văzut pe un bărbat bătrîn ridicîndu-se din pămînt; acela era îmbrăcat cu o haină lungă şi, cunoscînd Saul că acela este Samuil, îl întreba de ceea ce dorise. Deci, putea oare vrăjitoarea aceea cu adevărat să învie pe Samuil, sau nu? De vor zice iudeii că putea, apoi ei mărturisesc că nedreptatea a putut mai mult decît dreptatea şi că vrăjitoria este mai puternică decît sfinţenia; deoarece sfîntul prooroc nu putea să nu asculte pe vrăjitoarea aceea.

Deci, cei ce grăiesc aşa, sînt urîţi şi blestemaţi; iar de vor zice, că vrăjitoarea aceea n-a putut să învie cu adevărat pe Samuil proorocul cu vrăjile sale, apoi nici despre Hristos, Domnul nostru, nu vor putea să zică că ar fi înviat din mormînt cu putere de vrăjitorie. Dar înţelegerea povestirii aceleia este în Sfînta Scriptură astfel: Cum putea diavolul care petrecea în vrăjitoarea aceea, să aducă în această viaţă sufletul sfîntului prooroc care se odihneşte în sînul lui Avraam? Că cel mai mic peste cel mai mare nu are stăpînire şi diavolul nu porunceşte sfîntului, ci îngerii cei căzuţi de la Dumnezeu îi ascultă pe ei; căci, lăsînd pe Dumnezeu, le slujesc lor şi îi cheamă prin vrăji, şi orice ar cere vrăjitorii, diavolii le împlinesc.

Vrăjitoarea a cerut acel lucru de la diavolul care o asculta şi el a luat chipul proorocului şi nu este de mirare aceasta, deoarece satana singur, după cuvîntul Apostolului, se închipuieşte în îngerul luminii şi slugilor lui nu le este cu neobişnuinţă a lua uneori asupră-şi asemănarea slugilor lui Dumnezeu, după cum şi antihrist va lua asupră-şi chipul lui Hristos.

Deci acea femeie vrăjitoare n-a înviat pe Samuil, ci pe diavolul, cel în chipul lui Samuil, i l-a arătat lui Saul, regele cel căzut de la Dumnezeu. Şi adevereşte despre aceea chiar Scriptura care zice către Saul, cel ce i s-a arătat în chipul lui Samuil: *Şi tu dimineaţă vei fi împreună cu mine*. Deci, cum putea Saul, vrăjmaşul lui Dumnezeu, să fie împreună cu Sfîntul Prooroc Samuil? Oare nu va fi mai bine împreună cu diavolul, căruia i s-a robit, depărtîndu-se de la Dumnezeu? Să ştie iudeii, grăitori de minciuni, că nu este cu putinţă să fie adevărată înviere din morţi prin oarecare vrăjitorii; şi precum pe Samuil nu l-a înviat vrăjitoria, nici Hristos nu S-a sculat prin vrăjitorie, ci cu puterea Sa dumnezeiască a călcat puterea morţii; şi precum de voie a pătimit şi a murit, în acest chip de voie a şi înviat cu stăpînirea Sa ca un Dumnezeu. Iar dacă nu vor crede ei aceasta, apoi să ziceţi către dînşii: "Noi, deşi am jertfit idolilor, însă sîntem mai buni decît voi, că voi nesilindu-vă, aţi jertfit diavolilor, iar noi cu sila"".

Şi sfătuia Sfîntul Pionie pe cei căzuţi, zicîndu-le: "Nu vă deznădăjduiţi, fraţilor, deşi aţi căzut în foarte mare greşeală, jertfind idolilor, ci pocăiţi-vă cu adevărat şi din toată inima; şi vă întoarceţi iarăşi la Hristos, Dumnezeul nostru, că este milostiv şi gata a primi pe toţi cei ce vin la Dînsul cu pocăinţă şi vă va primi cu bucurie şi pe voi, ca pe nişte fii ai Săi". Iar ei căindu-se cu tînguire mare, de greşeala lor, s-au întors iarăşi la Hristos Dumnezeu.

După aceasta a mers la temniţă Polemon, economul jertfelor idoleşti, iar Teofil magistrianul era cu oaste şi cu popor şi, scoţînd afară pe sfinţi, le zicea: "Iată Evctimon, episcopul vostru, s-a închinat zeilor noştri şi le-a adus jertfă, deci plecaţi-vă şi voi şi faceţi aceeaşi ca dînsul; iar dacă nu, veţi fi judecaţi de Lepidon popa şi de Evctimon în capiştea zeilor".

Sfîntul Pionie răspunse: "Dacă Evctimon episcopul a jertfit idolilor, ce avem noi? Noi nu vom jertfi şi se cuvine să ne judece antipatul, iar nu Lepidon, nici Evctimon, nici voi. Dar voi pentru ce, neaşteptînd venirea antipatului, aţi luat stăpînirea lui?" Iar cei ce veniseră, grăind multe sfinţilor, au plecat şi s-au întors iarăşi cu oaste şi cu popor, grăind cu nedreptate că antipatul a trimis să fie duşi în Efes, la întrebare. Pionie răspunse: "Să vină trimisul, să ne ia şi să ne ducă". Teofil zise: "Nu credeţi ceea ce zic? Sînt vrednic de credinţă". Apoi, aruncînd o funie după grumazul Sfîntului Pionie, l-a dat ostaşilor să-l ducă în capiştea idolească. Şi, luîndu-i pe toţi, îi duceau cu sila, că sfinţii nu voiau să meargă la idoli, ci strigau cu mare glas: "Sîntem creştini, ce avem noi cu cei cioplifi?"

Deci, împingînd pe sfinţi, îi tîrau, iar pe Sfîntul Pionie, trăgîndu-l cu ştreangul de grumaz, puţin era de nu l-au sugrumat. Fiind ei scoşi în mijlocul priveliştii şi aproape de capişte, Sfîntul Pionie a căzut la pămînt, mărturisind că este creştin, şi nu voia nici a intra în capişte; deci, năvălind şase slujitori la dînsul, îl băteau cu mîinile şi cu picioarele şi-l loveau cu genunchii în coaste; apoi, luînd pe cel ce li se împotrivea foarte tare, îl duceau cu mîinile şi l-au aruncat în capişte, înaintea necuratului altar, unde sta încă ticălosul episcop Evctimon, săvîrşindu-şi idoleasca jertfă. Şi a zis Lepidon: "Pentru ce voi, o, Pionie, nu voiţi să aduceţi jertfe zeilor?" Sfîntul răspunse: "Deoarece sîntem creştini".

Zis-a Lepidon: "Pe care Dumnezeu cinsteşti?" Răspuns-a Pionie: "Pe Acela cinstim, Care a făcut cerul şi pămîntul, marea şi toate cele ce sînt într-însele". Întrebat-a Lepidon: "Dar cine a fost răstignit?" Răspuns-a sfîntul: "Acela a fost, pe Care L-a trimis Dumnezeu Tatăl pentru mîntuirea lumii". Iar boierii strigînd tare, au rîs. Dar Lepidon a început cu cuvinte dosăditoare a defăima şi a ocărî pe fericitul Pionie. După aceea, cu silă punînd cununi pe sfinţii mucenici şi, după cum le era obiceiul păgînilor ca să joace lîngă jertfe, îi sileau să guste din jertfele idoleşti. Iar ei au rupt cununile şi, aruncîndu-le la pămînt, le-au călcat cu picioarele şi au scuipat idoleştile jertfe. Deci, făcînd necuraţii strigare şi gîlceavă, iarăşi i-au dus în temniţă pe sfinţi, cu ocări şi cu bătaie.

Iar pe Sfîntul Pionie, intrînd pe uşile temniţei, unul din ostaşi l-a lovit cu ceva tare în cap şi l-a rănit. Şi îndată cel ce l-a lovit s-a îmbolnăvit de mîini. Şi cu totul s-a aprins de durere şi s-a umplut de bube trupul lui, apoi s-a umflat, încît abia mai putea să răsufle. După aceea a mers antipatul Cvintilian în Smirna şi şezînd la judecată, a pus înainte singur pe Sfîntul Pionie, la întrebare. Deci, ispitind şi aflîndu-l că nu se înduplecă, a poruncit ca să-l spînzure şi cu unghii de fier să-i strujească trupul. Astfel fiind muncit sfîntul, îi ziseră: "Pentru ce te grăbeşti la moarte?" Răspuns-a sfîntul: "Nu la moarte, ci la viaţa veşnică mă grăbesc". Apoi, după acea mucenicie, a osîndit pe sfîntul la moarte şi se citea, după obiceiul romanilor, sentinţa de moarte, cea scrisă astfel: "Pe Pionie, care singur pe sine s-a mărturisit că este creştin, am poruncit ca să-l răstignească şi să-l ardă în foc de viu".

Deci, fiind dus sfîntul mucenic la locul cel de răstignire şi de ardere, singur s-a dezbrăcat de hainele sale şi, privind la trupul său, s-a umplut de mare bucurie pentru curăţia trupească şi, căutînd spre cer, a mulţumit lui Dumnezeu că într-acest fel, pînă în sfîrşit l-a păzit, întru curăţie neprihănită. Şi era pe pămînt lemnul cel pregătit asemenea crucii, pe care era să-l răstignească. Apoi singur s-a culcat şi s-a întins pe lemnul acela şi se dădea ostaşilor ca să-l pironească, care, după ce l-au pironit, ziceau către dînsul: "Ascultă, Pionie, şi te supune poruncii împărăteşti, căci îţi vom scoate îndată piroanele şi doctorii te vor

vindeca şi vei fi sănătos". Iar sfîntul, după tăcere, a zis: "Doresc a adormi, ca mai bun să mă scol la învierea cea de obşte".

După aceea, pironindu-l, au ridicat lemnul acela şi l-au pus drept, iar capătul cel de jos îngropîndu-l în pămînt şi întărindu-l, au îngrămădit împrejur mulţime de lemne şi le-au aprins. Deci para aceea mare l-a înconjurat pe sfîntul, iar el închizînd ochii, se ruga lui Dumnezeu în taină şi nu ardea; şi toţi, văzîndu-l cu ochii închişi, au socotit că acum a murit. Dar el, după cîtăva vreme, potolindu-se văpaia încet, îşi săvîrşea rugăciunea cea făcută în taina inimii şi şi-a deschis ochii; iar poporul foarte mult s-a mirat, văzîndu-l încă viu şi într-atîta de mare foc. Apoi cu faţa veselă, la sfîrşitul rugăciunii sale, zicînd "Amin", a adaus a zice: "Doamne, primeşte duhul meu!" Şi a adormit.

Iar după ce s-a stins focul, s-a aflat trupul lui cu totul întreg şi nici un păr din capul lui n-a ars. Iar faţa îi era luminoasă, strălu-cind de dumnezeiescul dar, care a fost dovedit semn despre bucuria sufletului celui sfînt care întru cereasca bucurie a intrat şi a luat cununa biruinţei din dreapta lui Hristos. Aceasta a fost pe vremea împărăţiei lui Deciu (249-251), în cetatea Smirna, şi pe vremea antipatului Cvintilian, în al cincilea idis al lui martie, după obiceiul romanilor; iar după al Asiei întru a şaptea lună (adică în luna martie, care este a şaptea de la septembrie), întru al unsprezecelea număr, sîmbătă şi al zecelea ceas din zi. Pînă aici sînt cuvintele Sfîntului Simeon Metafrast despre Sfîntul Pionie.

Iar pentru ceilalţi sfinţi mucenici care împreună cu Sfîntul Pionie au fost prinşi şi ţinuţi în legături, nu este scris cu ce fel de munci şi-au săvîrşit nevoinţa. Însă este cu neîndoire că au pătimit pentru Hristos şi cereasca viaţă împreună cu Sfîntul Pionie au cîştigat. Acest Sfînt Pionie, presbiterul, a scris viaţa şi pătimirea Sfîntului Sfinţit Mucenic Policarp, episcopul Smirnei, dar mai pe urmă şi el însuşi cu dînsul s-a învrednicit de aceeaşi parte, întru împărăţia Domnului nostru Iisus Hristos, Care împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh împărăţeşte în veci. Amin.

NOTĂ - În cartea întîi a împăraţilor, în capitolul 28, se scrie, cum că Samuil proorocul a grăit către Saul astfel: "Dimineaţă, tu şi fiii tăi vor cădea cu tine"; iar în altă tălmăcire se citeşte: "Dimineaţă tu şi fiii tăi veţi fi cu mine". Iar Metafrast într-această istorie a Sfîntului Pionie a scris astfel: "şi tu astăzi cu mine vei fi". Şi în altă parte, asemenea s-a scris ca şi la Metafrast. Şi socoteşte Sfîntul Pionie, cum că în chipul lui Samuil s-a arătat diavolul şi voia să ia la sine sufletul lui Saul după uciderea aceluia.

Încă sînt unii care socotesc că, într-adevărat, sufletul lui Samuil, fără trup, mai înainte de vrăjitoria femeii aceleia, prin porunca lui Dumnezeu, s-a arătat lui Saul; şi se întăresc cu acea părere cuvintele lui Isus Sirah, care, în capitolul 46, la sfîrşit, zice de Samuil astfel: "După adormirea sa a proorocit şi a arătat împăratului sfîrşitul lui, apoi a înălţat din pămînt glasul său prin proorocie".

Viaţa Cuviosului Teofan Mărturisitorul, egumenul marelui locaş din Sigriani (12 martie)

Patria Cuviosului Teofan a fost Constantinopolul, fiind născut din părinţi cinstiţi, Isaac şi Teodotia. Isaac era rudenie împăratului Leon Isaurul (717-740) şi a lui Constantin Copronim (740-775). De aceea se şi numea "Isaurie", ca unul ce era dintru acelaşi neam împărătesc şi din părţile Isauriei. El se afla în dregătoriile cele mai mari ale palatului împărătesc şi voievod în împărăţia lui Copronim. Şi era atunci eresul iconoclast contra sfintelor icoane şi prigoană mare asupra dreptcredincioşilor.

Deci Isaac, împreună cu soţia sa, Teodotia, fiind în taină dreptcredincioşi de frică, îşi păzeau dreapta credinţă. Şi s-au învrednicit a fi născători unui fiu ca acesta, care ca o rază avea să lumineze Biserica lui Hristos. Şi i-au pus numele Teofan, care se înţelege "de Dumnezeu arătat", pe de o parte, că s-a născut la praznicul Sfintei dumnezeieştii Arătări (Bobotează), care în greceşte se numeşte "Teofania", iar pe de alta

că, voind dumnezeiasca rînduială, pentru adeverire, l-a ales din pîntecele maicii, precum altă dată pe Ieremia proorocul şi, sfinţindu-l, l-a arătat mare luminător al Bisericii.

Deci, se numea fericitul Teofan şi după numele tatălui său, Isaac, precum despre aceea pomeneşte Anastasie, păzitorul de cărţi. Aceasta a fost mai înainte de tunderea lui în rînduiala monahicească, către care din tinereţe ardea cu inima, precum vom vedea mai jos.

După naşterea fericitului de Dumnezeu arătatului prunc Teofan, tatăl său Isaac, vieţuind numai trei ani, a trecut la viaţa cea fără de sfîrşit. Iar înainte de a muri, a scris diata şi a încredinţat pe fiul său, care era numai de trei ani, împreună cu maica lui, în purtarea de grijă şi în paza însăşi a împăratului Constantin Copronim, ca unui neam al său. Şi creştea pruncul cu anii şi cu înţelegerea, învăţînd dumnezeiasca Scriptură şi bunele obiceiuri. Ajungînd la doisprezece ani, unul din senatori avînd o fiică de zece ani şi văzînd pe pruncul acesta frumos, înţelept, foarte bogat şi rudă a împăratului, căuta să-i dea de nevastă pe fiica lui, la care lucru şi Teodotia văduva, maica lui Teofan, se învoia.

Întrucît acel lucru nu se putea săvîrşi fără voia împăratului, senatorul l-a rugat foarte mult pe împărat pentru acel lucru, căutînd ca astfel să se apropie de el, însoţind pe fiica sa după nepotul împăratului. Deci, învoindu-se, s-a făcut logodna copiilor mai înainte de vîrsta cea cuviincioasă de nuntă. Însă nunta s-a amînat pînă la anii cei desăvîrşiţi ai vîrstei amîndorura, ai mirelui şi ai miresei.

În acel timp a murit împăratul Copronim, iar după dînsul a venit Leon, fiul lui cel de-al patrulea, cu acelaşi nume, care s-a numit după mamă Cazaris (775-780). Căci ea a fost fiica lui Cagan, stăpînitorul Cazarilor, care în păgînătate se numise Cazara, iar după botez Irina.

După cîtăva vreme şi mai înainte de nunta lui Teofan, maica lui, Teodotia, murind, lăsă fiului său o bogăţie fără număr. În casa lui Teofan era o slugă oarecare, temător de Dumnezeu şi înţelept, iubit de Teofan pentru obiceiul cel îmbunătăţit al lui, pe care-l avea ca sfetnic bun întru toate. Cu vorbirea cea de folos a aceluia îndemnîndu-se şi, mai ales, povăţuindu-se de Duhul lui Dumnezeu, Cel ce toate le lucrează, a iubit întreaga înţelepciune şi se gîndea cum ar putea să-şi păzească fecioreasca sa curăţenie, dorind cu osîrdie chipul şi viaţa monahicească.

Deci a început a-şi împărţi bogăţia la cei scăpătaţi şi săraci. De acest lucru înştiinţîndu-se socrul său, chiar şi nevrînd, se sîrguia să săvîrşească nunta, pentru că acum sosise şi vremea. Venind ziua cea hotărîtă şi săvîrşindu-se ospăţul de nuntă după obicei, cel de Dumnezeu arătat tînărul Teofan toată mintea şi-o avea pironită către Dumnezeu, rugîndu-se în taina inimii sale să-l păzească Domnul în feciorie cu darul Său.

Închizîndu-se în cămară, tînărul cu mireasa sa, şi şezînd pe patul lor, a început a-şi arăta gîndul său cel ascuns şi cu suspinuri din inimă a zis către mireasă: "Iubita mea, oare nu ştii că vremea aceasta a vieţii noastre este scurtă şi sfîrşitul nostru neştiut? Apoi nu ştii că îi aşteaptă judecată nemilostivă pe acei care îşi duc viaţa în desfătări şi îndestulări şi adeseori mînie pe Dumnezeu? Deşi nunta este rînduită de Dumnezeu, însă grijile lumeşti care urmează la cei căsătoriţi depărtează mintea omenească de la Dumnezeu şi o fac deşartă de gîndurile cele plăcute Lui şi nici n-o lasă să privească cu ochii sufletului spre cele viitoare.

Ştim pe Lazăr care, pentru vremelnica chinuire, a fost dus de îngeri în sînul lui Avraam; iar pe cel bogat, care a petrecut în desfătări, îl ştim aruncat în muncile iadului, neputînd să capete o picătură de apă în văpaia aceea spre răcorirea limbii lui. Auzim cui sînt făgăduite şi fericirile evanghelice pregătite în ceruri. Nu bogaţilor, care petrec în veselia lumii acesteia şi în toată buna fericire. Ci celor săraci, celor ce plîng, celor ce flămînzesc, celor ce însetoşează, celor ce rabdă pentru Hristos izgonire şi ocară. Şi, în scurt zic, că strîmtă şi anevoioasă este calea care duce la viaţă, iar largă este poarta şi lată calea care duce la pierzare. Să ştim cu adevărat că, dacă într-acest chip vom petrece cu răsfăţare, în dulceţile cele deşarte, apoi cu totul, în veacul cel viitor, ne va primi veşnica amărăciune şi nu se poate ca să fie în alt chip.

De aceea, iubita mea mireasă, este mai bine să ne păzim de unirea cea trupească a însoţirii şi să petrecem cu un suflet în feciorie. Deci vom vieţui puţin la un loc, prefăcîndu-ne că avem însoţire trupească, pentru că tatăl tău este cumplit; iar sub chipul însoţirii să petrecem ca fratele cu sora. După aceea, cînd ne va da Dumnezeu vreme cu prilej, ne vom duce în mănăstire, eu în cea de bărbaţi, iar tu în cea de fecioare şi ne vom da în mîinile Domnului, în toate zilele vieţii noastre, ca în veacul viitor să ne învrednicim în ceata sfinţilor Lui celor plăcuţi".

Acea sfîntă mireasă, ca un pămînt bun primind sămînţa cea bună, a primit cuvintele cele folositoare ale mirelui, care au intrat adînc şi s-au înrădăcinat în inima sa. Apoi, cu faţa veselă şi cu sufletul bucuros, a răspuns către fericitul Teofan: "Şi eu ştiu, iubitul meu stăpîn, cuvintele Mîntuitorului nostru, Care zice în Evanghelie: *Dacă cineva nu-şi va lăsa pe tatăl său, pe maică, pe femeie, pe fii, pe fraţi şi pe surori, apoi casele şi satele; şi cel ce nu-şi ia crucea sa şi nu vine în urma Mea, nu este vrednic de Mine*.

Deci, ca să fim vrednici Aceluia, să lăsăm toate cele deşarte, dacă aşa voieşti; că ceea ce voieşti tu, o voiesc şi eu; ceea ce îţi este plăcut ţie, îmi este plăcut şi mie. Voieşti tu să petreci întru feciorie, voiesc şi eu, ca să fim neprihăniţi înaintea Mirelui ceresc, păzind nu numai sufletele, ci şi trupurile noastre neîntinate. Pentru că ce folos ne va fi nouă, dacă viaţa cea de scurt timp o vom cheltui în deşertăciune şi ne vom lipsi de veşnicele bunătăţi? Dacă vom dobîndi copii, apoi de mari griji ne vom umple, pentru hrana acelora şi pentru rînduirea vieţii lor, ziua şi noaptea îngrijindu-ne şi căzînd în laţurile lumii cele mult împletite; apoi, venind sfîrşitul cel necunoscut, unde ne vom afla nu ştim. Să vieţuim deci în taină în fecioria cea păzită de noi, pînă ce Domnul ne va duce în rînduiala monahicească".

Nişte cuvinte ca acestea ale miresei sale celei deplin înţelepte auzindu-le fericitul Teofan, s-a mirat de buna ei înţelegere. Şi căzînd la pămînt, a mulţumit lui Dumnezeu, Celui ce prin Duhul cel Sfînt a povăţuit pe acea fecioară la o învoire ca aceea potrivită scopului său. Toată noaptea aceea au petrecut-o în rugăciuni, cerînd ajutor de sus, ca începutul vieţii lor în nevoinţă să aibă sfîrşit bun şi desăvîrşit. Iar cînd răsărea luceafărul, au adormit puţin şi au văzut amîndoi un vis. Au văzut un tînăr luminos la faţă, zîmbind către dînşii şi cu dragoste grăindu-le: "Domnul a primit gîndul vostru şi m-a trimis să vă însemnez pentru o viaţă ca aceasta, la care acum v-aţi sfătuit, ca întregi şi fără prihană să vă dăruiţi Lui". Zicînd aceasta, i-a însemnat pe amîndoi peste tot trupul cu semnul Crucii şi s-a făcut nevăzut.

Deşteptîndu-se ei îndată, au spus unul altuia visul său, care era în acelaşi chip la amîndoi. Ba încă au mirosit bună mireasmă negrăită, prin venirea cea nevăzută îngerească, şi s-au mirat. Apoi, căzînd la pămînt înaintea lui Dumnezeu, au înălţat laude, iar buna mirosire cerească era nu numai în cămară, ci şi în toată casa mirosea la mulţi. Şi petrecea îngereşte în trup acea sfîntă doime şi ardeau ca două sfeşnice înaintea lui Dumnezeu prin văpaia dragostei dumnezeieşti şi ca doi măslini izvorau untdelemn al îndurării. Căci în toate zilele făceau neîncetat milostenii şi averile lor fără cruţare le împărţeau la cei lipsiţi.

După cîtăva vreme, înştiinţîndu-se socrul de viaţa ginerelui şi a fiicei sale, cum că petrec în feciorie şi că îşi împart bogăţiile la săraci, s-a mîhnit foarte. Alergînd la împărat, i-a spus lucrul acela şi se jeluia asupra ginerelui: "Vai de bătrîneţile mele cele ticăloase, pentru netrebnicul meu ginere, că bogăţiile în deşert le cheltuieşte şi tinerii ani ai fiicei mele îi pierde în zadar, nepetrecînd cu dînsa ca cei însoţiţi; şi n-am nădejde să mă mîngîi de nepoţi. Pentru ce a luat-o pe ea? Pentru ce mai înainte de nuntă n-a stricat logodna şi de ce nu s-a lepădat de ea, ca să nu o fi adus în această stare, tînără fiind, şi n-ar fi adus bătrîneţile mele într-o îndoită întristare. Pentru că de două pricini îmi este necaz pentru fiică: că fiind măritată, nu are bărbat, nici nu poate să fie mamă de fii, apoi pentru averile ce se cheltuiesc în zadar, de vreme ce nu numai bogăţia sa, ci şi pe cea care este zestrea fiicei mele, nu puţină a risipit". Şi ruga pe împărat să înveţe şi să sfătuiască pe ginerele său ca să petreacă după legea celor însuraţi şi averile să nu le piardă în zadar.

Atunci împăratul, umplîndu-se de mînie, a chemat la sine pe fericitul Teofan şi, cu asprime căutînd la dînsul, îl înfricoşa cu groază, poruncindu-i să-şi schimbe o viaţă ca aceea; iar de nu, apoi îi va scoate ochii şi-l va trimite în surghiun. Însă tînărul cel plăcut lui Dumnezeu nu băga de seamă certarea cea

împărătească şi nu-şi părăsea viaţa cea curată şi frumos începută în feciorie, sîrguindu-se ca mai ales să cîştige darul Împăratului ceresc, decît al celui pămîntesc. După aceasta i-a ieşit degrabă lui Teofan poruncă de la împărat să meargă în părţile Cizicului pentru oarecare trebuinţe ale poporului. Însă aceea, prin scornirea socrului său, într-adins i-a fost pregătită lui, pe de o parte ca, îndeletnicindu-se cu lucrurile încredinţate lui de împărat, să înceteze şi să uite nevoinţele cele obişnuite lui în rugăciune; iar pe de alta ca averea să nu-i fie împărţită, căreia însuşi socrul i se făcuse păzitor. Iar cînd au ieşit spre Cizic pentru slujba împărătească, i s-a poruncit şi soţiei lui, de tatăl ei şi de împărat, ca să meargă cu dînsul. Căci nu suferea tatăl să se despartă de bărbat fiica lui, nici cît de puţină vreme.

Şi s-a întîmplat să le fie calea pe un rîu, care mai înainte se numea Rindacos, apoi poporul l-a numit mare, care are pe o parte latura Olimpului, iar pe alta, Sigriani. Pe acel rîu a voit a merge fericitul Teofan, deşi pe uscat era calea spre Cizic, însă pentru oarecare neputinţe trupeşti ce i se întîmplaseră, a voit a merge pe apă ca pe o cale mai uşoară; dar aceasta s-a făcut după a lui Dumnezeu purtare de grijă. Deci, trimiţînd înainte pe uscat pe prietenii săi, cum şi slugile cu caii şi cu căruţele, a şezut în luntre, împreună cu fericita sa soţie şi cu cîteva slugi. Apoi înotînd, lua seama la munţii cei frumoşi ai Sigrianiei, la dealuri şi la pustietăţi şi ardea cu duhul spre viaţa cea fără de gîlceavă. Şi s-a întîmplat la un loc, cale adîncă şi largă între munţi şi o pădure aleasă într-însa; şi a iubit el foarte mult locul acela.

Rămînînd acolo la mal ca să se odihnească şi poruncind tuturor să rămînă lîngă luntre să-l aştepte, singur s-a dus în valea aceea, înconjurînd locul acela pustiu, umilindu-se. Apoi, stînd într-o pădure deasă, se ruga lui Dumnezeu cu dinadinsul, întinzîndu-şi mîinile spre cer, apoi căzînd la pămînt cu lacrimi şi făcînd mulţime de închinăciuni, zicea: "Arată-mi, Doamne, calea în care voi merge!" Pentru că era cuprins cu foarte mare dorire de viaţa pustnicească şi gîndea ca îndată, lăsînd toate, să se ascundă într-acea pustie.

Fiind ostenit de rugăciuni şi şezînd să se odihnească, s-a făcut minune, căci a văzut pe îngerul cu chip de lumină, pe care mai înainte îl văzuse în cămară, cînd era împreună cu sfînta sa mireasă. Acela arătîndu-i cu degetul pustia aceea, a zis: "Ţie aici ţi se cade a te sălăşlui, dar încă mai aşteaptă puţin, pînă cînd se vor lua de pe pămîntul celor vii cei ce-ţi împiedică calea, căci se vor lua degrabă, şi fără de supărare vei merge oriunde vei voi".

De acea vedenie Sfîntul Teofan s-a veselit foarte şi, întor-cîndu-se la luntre, mergea vesel în calea sa. Şi a văzut prin munţii aceia ai Sigrianiei mănăstiri pustniceşti şi sihăstreşti şi le-a cercetat împreună cu soţia cea înţeleaptă. În acele mănăstiri au aflat un stareţ înainte-văzător, cu numele Grigorie, iar cu porecla Stratighie, care petrecea la un loc ce se numea Polihronie, de la care, după ce i-a descoperit gîndul şi dorinţa inimii sale, a auzit ceea ce mai înainte auzise de la îngerul, care i se arătase lui. Căci, vieţuind îngereşte acel stareţ, se învrednicise de la Dumnezeu de darul mai înainte vederii şi a zis către Teofan: "Aşteaptă puţin, tînărule bun, că degrabă împăratul şi socrul tău se vor duce de pe pămînt, iar tu vei fi liber şi vei merge după scopul tău cel bun". Iar cinstitei lui mirese i-a spus la ureche încet, acel sfînt stareţ, cum că iubitul ei frate, Teofan, va cîştiga la vreme cunună mucenicească.

După aceasta Sfîntul Teofan a ajuns la cetatea Cizicului şi făcea lucrul cel poruncit de împărat, cu nişte îndreptări ale oarecăror treburi ale popoarelor. Şi ieşea adeseori cu slugile în munţii Sigrianiei, care nu era departe, cercetînd pe sfinţii părinţi de acolo şi învrednicindu-se de binecuvîntări şi rugăciuni de la dînşii, folosindu-şi sufletul din cuvintele lor cele de Dumnezeu insuflate; iar, mai ales, mergea adeseori la cel mai înainte văzător Grigorie Stratighie şi la Hristofor, egumenul locaşului celui mic, cum se numea acea mănăstire.

Odată, trecînd prin munţii Sigrianiei pentru cercetarea părinţilor pustnici, i s-a întîmplat de a întîrziat şi era o arşiţă mare, pe vremea secerişului, şi a însetat, împreună cu cei ce erau cu dînsul, iar locul acela era pustiu şi fără de apă; apoi ziua se pleca şi nevoie le era ca să nu rămînă acolo, căci slăbeau toţi de sete şi ei şi dobitoacele. Deci fericitul Teofan, rugîndu-se, a stat sub un deal ca să poată adormi puţin, să-şi potolească setea cu somnul. Deşteptîndu-se el, fără de veste a curs peste capul lui un izvor de apă vie şi l-a udat. Căci n-a trecut Dumnezeu cu vederea pe robul Său, Cel ce a izvorît apă din piatră în pustie

neamului evreiesc celui nemulţumitor; deci, cu cît mai ales mulţumitorului Său rob bine a voit a face aceasta la vreme de nevoie.

Iar sfîntul, deşteptîndu-se de sunetul apei celei neaşteptate, s-a sculat degrabă din locul acela şi a strigat pe cei ce erau cu dînsul. Toţi alergînd, se minunau de acea minune fără de veste şi neaşteptată şi slăveau pe Dumnezeu; apoi au băut din destul şi dobitoacele le-au adăpat. Iar după ce au rămas ei în acel loc, a doua zi nu s-a mai aflat izvorul acolo şi locul era uscat şi nici urmă de apă nu se afla. De care lucru mai mult s-au minunat şi au mărit puterea lui Dumnezeu cea minunată, că în vreme de sete a scos izvor din pămînt fără de apă, apoi, încetînd trebuinţa, a secat apa, arătînd cu fapta că în fiecare loc Dumnezeu este gata să dea cele trebuincioase aceluia care mai înainte caută Împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui.

După aceea Sfîntul Teofan, zăbovind în Cizic cîtăva vreme şi toate rînduindu-le bine, precum avea poruncă de la împărat, s-a întors în Constantinopol. În acea vreme s-a împlinit ceea ce a zis îngerul lui Dumnezeu şi profeţia Cuviosului Grigorie; căci a murit împăratul Leon Cazaris, fiul lui Copronim şi nepotul lui Leon Isaurul, cum şi socrul lui Teofan a murit.

Deci se făcură liberi amîndoi, adică Teofan şi sfînta lui mireasă. Şi îndată fără de împiedicare şi-au împărţit bogăţiile şi averile lor, precum au voit. După aceea, Teofan a călugărit pe mireasa sa într-una din mănăstirile de fecioare din Bitinia, dînd mănăstirii aceleia averi din destul, spre chivernisirea surorii lui, căreia i-a pus numele în călugărie Irina şi a bineplăcut lui Dumnezeu desăvîrşit în viaţa monahicească, încît a făcut minuni alese; căci a luat de la Dumnezeu darul de a vindeca toate bolile şi a izgoni dracii. Iar scriitor al minunilor ei a fost prea sfinţitul Patriarh al Constantinopolului, Metodie, care a lăudat viaţa amîndurora.

Iar după călugăria surorii sale, fericita fecioară Irina, Sfîntul Teofan împărţind la cei ce aveau trebuinţă rămăşiţa averilor ce le avea în Constantinopol, iar din aur oprind ceva, s-a dus la cel mai sus-zis, la părintele său Grigorie, cel mai înainte văzător, poreclit Stratighie, în muntele Sigrianiei, la locul ce se numea Polihronie şi s-a tuns de dînsul în monahicescul chip, apoi i-a zidit acolo o mănăstire din aurul cel rămas. Şi a petrecut lîngă dînsul destulă vreme, deprinzîndu-se la nevoinţele monahiceşti.

După aceea, cu sfatul stareţului, s-a dus în insula ce se numea Calonimos, unde avea un sat mic părintesc, care-i rămăsese din averile cele vîndute şi împărţite. Acolo a făcut o mănăstire şi a chemat pe fraţii din locaşul lui Teodor, ce se numea "Monoheraria" şi le-a pus egumen pe un bărbat bun şi iscusit. Iar el singur s-a închis în chilie şi scria cărţi, căci era bun scriitor, şi pe acelea vînzîndu-le, se chivernisea nu numai pe sine, ci şi pe alţii. Iar după cîţiva ani, murind egumenul, îl supărau fraţii pe Cuviosul Teofan, cu multă rugăminte, ca să binevoiască să le fie egumen. Iar el, nevrînd, s-a dus de la dînşii iarăşi, la muntele Sigrianiei. Şi aducîndu-şi aminte de acel loc pustnicesc unde a văzut arătarea cea îngerească cînd călătorea pe apă spre Cizic, s-a dus acolo. Sălăşluindu-se în pustia aceea, vieţuia după Dumnezeu; şi a umplut-o ca pe o cetate a lui Dumnezeu, de plăcuţii Lui, care vieţuiau în pustie. Pentru că, venind mulţi la dînsul, doreau să vieţuiască acolo. Şi era trebuinţă acum să se facă şi acolo o mănăstire, pentru care se afla în pustia aceea un loc al unui om lucrător de pămînt, avînd ţarină întinsă care se numea "Locaşul cel mare".

Deci, a trimis la cunoscuţii săi şi, împrumutînd de la dînşii aur, a cumpărat locul acela şi a făcut o mănăstire, ajutîndu-i Dumnezeu şi dîndu-i, prin dumnezeiasca Sa purtare de grijă, toate cele spre trebuinţă; şi degrabă a dat înapoi împrumutul, căci fraţii care ce se adunaseră în locaş aveau îndestulare de hrană de la dînsul. Dar a fost cu neputinţă Cuviosului Teofan să nu ia dregătoria egumeniei în locaşul acela, fiind silit de toţi părinţii pustnici. Deci s-a făcut egumen astfel, în ce chip Hristos porunceşte în Evanghelie: *Cel mai mare să vă fie vouă slugă; şi cel ce voieşte între voi să fie întîi, să fie vouă rob*. Şi slujea Cuviosul Teofan egumenul cu mîinile sale la trebuinţele tuturor. Căci îi dăruise atunci Dumnezeu tărie trupească şi la tot lucrul mănăstiresc el se ostenea mai mult decît alţii şi s-a făcut tuturor chip de viaţă îmbunătăţită în iubirea de osteneală.

Într-acele vremi s-a adunat al şaptelea Sinod al Sfinţilor Părinţi la Niceea (787) împotriva luptătorilor contra sfintelor icoane, pe vremea împărăţiei lui Constantin, fiul lui Leon, iar lui Copronim îi era nepot, cum şi dreptcredincioasei Irina maica acestuia, pe vremea prea sfinţitului Patriarh al Constantinopolului, Tarasie. La care sinod Sfinţii Părinţi au anatematizat eresul iconoclast, iar pentru sfintele icoane iarăşi au întărit a le cinsti cu dreaptă credinţă. La acel sinod a fost chemat şi Cuviosul Teofan, egumenul marelui locaş din Sigriani, şi strălucea ca o stea luminoasă în mijlocul sfinţilor părinţi, întărind dreapta credinţă împreună cu dînşii. Şi a fost mergerea lui acolo spre folosul multora; căci unde mulţi se împodobeau cu haine bune, cu care şi cu cai, el a mers călare pe un asin prost, avînd haine vechi şi cu multe cusături. Şi, văzîndu-l într-o smerenie şi sărăcie ca aceea, toţi s-au umilit şi s-au folosit, cei ce îi ştiau viaţa cea de mai înainte, cît a fost de bogat şi de cinstit, fiind pe lîngă împărat cel dintîi din suită; iar acum pentru Dumnezeu atît de mult s-a smerit şi a sărăcit, socotind toate ca pe nişte gunoaie.

După săvîrşirea acelui sfînt sinod, cuviosul s-a întors într-ale sale; iar acele dogme ale dreptei credinţe care s-au hotărît la Sfîntul Sinod le avea ca pe o înfrumuseţare prea aleasă în locaşul său. Şi se îndeletnicea în nevoinţele cele obişnuite lui, prin chipul vieţii sale celei îmbunătăţite luminînd nu numai acel locaş, ci şi toate părţile acelea. Pretutindeni străbătea vestea despre el şi s-a preamărit Tatăl ceresc pentru el. Apoi i s-a dat de la Dumnezeu darul facerii de minuni, pentru curăţia vieţii lui, şi tămăduia bolile în oameni şi izgonea diavolii.

Odată, adormind cuviosul, diavolul, vrînd să-i facă rău şi închipuindu-se în asemănare de porc sălbatic, a muşcat cu dinţii degetul cel mare al mîinii sfîntului, încît l-a durut foarte tare. Deşteptîndu-se îndată, a văzut pe degetul acela semnele dinţilor vrăjmaşului, care a voit să i-l smulgă, şi-l durea rana tare; dar luînd mir, din care avea la sine de la făcătorul de viaţă lemn al Crucii, a uns cu el degetul său cel bolnav şi îndată s-a vindecat. În acea vreme a luat stăpînire asupra diavolilor şi-i izgonea cu cuvîntul din oamenii care pătimeau şi se aduceau la dînsul.

Odată, plutind cu corabia undeva şi fiind învăluire şi furtună, acest părinte cuvios a schimbat-o în linişte. Iar celor ce veneau la locaşul lui, adică mulţime de străini şi de săraci, împărţindu-le fără cruţare pîine şi toată hrana, le-a făcut a nu se împuţina, precum altădată Ilie a umplut vasul de făină al văduvei. Altă dată, chelarul cîrtind asupra sfîntului pentru împărţirea de hrană la cei ce veneau - pentru că celor ce vieţuiau în mănăstire, zicea el, nu le va ajunge spre trebuinţă -, sfîntul i-a poruncit aceluia ca toate cele ce sînt în cămară de mîncare să le cîntărească şi să le numere. Şi a găsit că nu scăzuseră cît de puţin. Atunci toţi fraţii au preamărit pe Dumnezeu, iar cîrtitorul, căzînd înaintea lui, şi-a cerut iertare.

După aceasta, cuviosul s-a îmbolnăvit, fiind de cincizeci de ani, iar boala lui era că avea piatră în pîntece şi în coapse şi se chinuia foarte rău. Şi din acel ceas toată cealaltă vreme a vieţii sale a petrecut-o pe patul durerii. Şi, cel ce cu rugăciunea tămăduia bolile altora, lui însuşi nu cerea de la Dumnezeu tămăduire trupească, ci răbda cu mulţumire. După acea boală trupească, i-a sosit vremea sfîrşitului celui de mărturisitor pentru dreapta credinţă, după proorocia celui mai înainte văzător, Grigorie, pe care o zisese încetişor la urechea sfintei fecioare, mireasa lui Teofan, zicînd că, la vremea sa, va cîştiga cununa mucenicească. Căci, trecînd ani mulţi şi cuviosul îmbătrînind, iar cîţiva împăraţi greceşti trecînd, după aceea Leon Armeanul a luat sceptrul împărăţiei greceşti (813-820). Acela a ridicat eresul contra sfintelor icoane şi a tulburat iarăşi Biserica lui Hristos, izgonind din scaun pe sfîntul, dreptcredinciosul patriarh Nichifor, ca şi pe Cuviosul Teodor Studitul, împreună cu ucenicii lui, iar pe mulţi alţii îi muncea cumplit şi-i ucidea pentru cinstirea icoanelor.

Se scrie despre Sfîntul Teofan şi aceasta. Că Sfîntul Nichifor, patriarhul Constantinopolului, pe cînd se ducea cu corabia pe mare în surghiun, a trecut prin dreptul acelui loc în care era locaşul lui Teofan. Aceasta văzînd-o Cuviosul Teofan sufleteşte, cu ochii cei mai înainte văzători, a poruncit ucenicului să aducă cărbuni aprinşi în cădelniţă. Apoi, aprinzînd lumînarea şi punînd tămîie pe cărbuni, s-a închinat pînă la pămînt, vorbind ca şi către o persoană care trecea alăturea. Şi întrebînd ucenicul: "Ce faci, părinte? Spre cine vorbeşti, închinîndu-te?" Cuviosul i-a răspuns: "Iată, prea sfinţitul Patriarh Nichifor, izgonit cu nedreptate pentru dreapta credinţă, se duce în surghiun şi trece cu corabia prin dreptul acesta; pentru dînsul am aprins lumînarea şi tămîia, să-i dăm cinstea cea cuviincioasă patriarhului".

A văzut aceasta cu duhul şi prea sfinţitul Patriarh Nichifor, fiind în corabie; căci fără de veste plecîndu-şi genunchii, s-a închinat sfîntului stareţ şi, întinzînd mîinile în sus, îl binecuvîntă. Iar unul din cei ce erau cu prea sfinţitul Patriarh în corabie, l-a întrebat: "Pe cine binecuvintezi, prea sfinţite părinte, şi înaintea cui te-ai închinat în genunchi?" A răspuns prea sfinţitul: "Iată, Teofan Mărturisitorul, egumenul marelui locaş, s-a închinat nouă şi ne-a cinstit cu lumînări aprinse şi cu tămîie. Deci m-am închinat lui, căci şi el asemenea cu noi va pătimi, nu după multă vreme". Lucru care s-a şi împlinit.

Căci după aceea, răucredinciosul împărat Leon Armeanul, vrînd să înşele pe Cuviosul Teofan spre a lui rătăcire, a trimis la dînsul, chemîndu-l cu cinste în Constantinopol şi cu vicleşug zicînd: "Război îmi stă înainte cu vrăjmaşii şi mi se cade mai înainte de a ieşi la război să mă înarmez mai întîi cu sfintele tale rugăciuni; pentru aceea, să nu te lepezi a veni la noi, cinstite părinte". Iar Cuviosul Teofan, cu toate că a cunoscut vicleşugul împăratului şi era cuprins de grea boală trupească, însă a binevoit să meargă, dorind să pătimească pentru dreapta credinţă. Intrînd în corabie, a ajuns la împărăteasca cetate; însă nu s-a dus înaintea împăratului, fiindcă împăratul se ruşina de cinstita lui faţă şi se temea de mustrările lui. Ci a trimis la el bărbaţi cinstiţi, amăgindu-l prin multe făgăduinţe spre a sa rea credinţă, zicînd: "Dacă vei fi de un gînd cu noi, voi înălţa mănăstirea ta cu ziduri de piatră şi cu toată îmbelşugarea o voi îmbogăţi, iar tu mai cinstit decît toţi vei fi cu mine; şi cei ce îţi sînt rudenii de aproape, pe aceia cu mari boierii îi voi cinsti".

Apoi a adaos şi cuvinte îngrozitoare, zicînd: "Dacă vei fi potrivnic nouă, te vei face pricinuitor de mare necinste ţie însuţi". A răspuns sfîntul prin trimişii aceia: "Eu nu am trebuinţă de nimic din bogăţiile lumii acesteia. Pentru că, dacă în tinereţile mele, aurul, argintul şi averile cele multe cîte le-am avut, le-am lăsat pentru dragostea lui Hristos, apoi oare la bătrîneţile mele să le doresc pe acelea? Să nu fie! Iar pentru mănăstire şi pentru cei de aproape ai mei, Dumnezeu, Purtătorul de grijă, este mai mare decît împăraţii şi boierii pămînteşti. Şi pentru ce împăratul mă înfricoşează pe mine cu certări, ca pe un prunc mic cu vargă? Pregătească asupra mea tot felul de munci, aprindă foc, apoi, deşi nu pot umbla singur de sine, precum mă vedeţi, însă în foc voi sări pentru dreapta credinţă".

Acestea şi mai multe cuvinte cu multă îndrăzneală zicîndu-le sfîntul, s-au dus trimişii la împărat şi i-au spus cele ce auziseră. Iar împăratul se minuna de o îndrăzneală ca aceea a lui, fără de frică, şi a poruncit oarecăruia Ioan sofistul, isteţ în cuvinte, plin de meşteşuguri şi de vrăji, ca să se întrebe cu cuviosul. Dar şi acela, împotriva gurii celei de Dumnezeu grăitoare a cuviosului părinte, a rămas ca un mut şi, biruindu-se, s-a întors cu ruşine la cel ce l-a trimis pe el.

Atunci împăratul, umplîndu-se de mînie, a poruncit ca pe Cuviosul Teofan să-l închidă într-o casă oarecare întunecoasă şi strîmtă, lîngă palatul ce se numea Elevteria, şi să pună străjeri lîngă dînsul. În acea strîmtă închisoare cuviosul, bătrîn fiind şi bolnav, a petrecut doi ani; şi în toate zilele, uneori cu momeli, iar alteori cu certări îl îndemna spre lupta împotriva sfintelor icoane, rău făcîndu-i şi de rău grăindu-l, prin oarecare eretici, pe care îi trimitea la dînsul într-adins.

Odată, împăratul a trimis la sfîntul cu momeli, că doar ar iscăli lepădarea icoanelor. Şi a scris sfîntul către dînsul astfel: "Ştii, o, împărate, pe Acela ce ţi-a dat împărăţia, prin Care împăraţii împărăţesc şi tiranii stăpînesc pe pămînt. Ştii că Dumnezeu, fiind nescris împrejur, a voit însă a se tăia împrejur, luînd firea noastră omenească asemenea nouă în toate, afară de păcat, şi prin acea fire îndumnezeită, a înviat morţii, a luminat orbii, a curăţit pe cei stricaţi şi celelalte minuni ale Sale pe rînd le-a făcut. Şi, prin aceeaşi fire, a suferit moarte de bunăvoie de la iudeii cei pizmaşi şi, a treia zi înviind, cu slavă S-a înălţat la cer şi de Tatăl niciodată nu Se desparte.

Acea fire omenească ce este în Hristos Dumnezeu, de vreme ce Sfînta Evanghelie ne încredinţează, cu cinste o primim pe ea; şi primind cartea Evangheliei cu cinste şi cele scrise întru dînsa crezîndu-le, faptele cele minunate ale lui Hristos le credem ca şi cînd pe Însuşi Hristos Îl cinstim în acea carte. Şi dacă pentru cartea Evangheliei, în care sînt scrise faptele lui Hristos, nu sîntem osîndiţi că o primim pe dînsa, apoi cum vom fi osîndiţi primind şi cinstind istoria cea închipuită în icoane a aceloraşi cuvinte evangheliceşti?

Prin aceste icoane chiar şi barbarii cei ce vin la noi cu credinţă cunosc lesne toată petrecerea lui Hristos, Care a fost pe pămînt cu oamenii, cum şi minunatele Lui fapte, cu înlesnire le cunosc.

Încît mulţi necărturari privind cu ochii spre icoane, văd minu-nile cele zugrăvite ale lui Hristos şi patima Lui cea de bunăvoie, apoi preamăresc pe Domnul, Cel ce a pătimit pentru noi; a căror mîntuire tu ai zavistuit-o, lepădînd închipuirile icoanelor. Care sinod cîndva a vestit aceasta, că a cinsti sfintele icoane este păcat şi necurată furare de cele sfinte? Au nu singur Hristos a trimis chipul cel nefăcut de mînă al feţei Sale spre vindecarea lui Avgar, domnul Edesei? Au nu Sfîntul Evanghelist Luca ne-a dat nouă icoana Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, cu vopsele închipuită? Şi ce împotrivire vei face predaniei şi învăţăturii Sfinţilor Părinţi? Căci Vasile cel Mare, cercătorul tainelor celor negrăite, a zis: "Cinstea cea dată icoanei se suie la chipul cel dintîi, a căruia este". Asemenea şi Sfîntul Ioan Gură de Aur a zis: "Eu am iubit şi pe acel sfînt chip ce este din ceară făcut". Asemenea şi Chiril, alăuta Sfîntului Duh, strigă: "Adeseori, văzînd închipuirea patimilor lui Hristos pe icoană, nu fără de lacrimi am trecut cu vederea acea închipuire şi celelalte".

Deci, dacă cele dintîi şase Sinoade ecumenice a toată lumea, care au fost mai înainte de cel de al şaptelea, n-au oprit sfintele icoane a le cinsti, nici le-au lepădat, oare ţi se pare că eşti mai înţelept decît dînşii? Al tău lucru este, o, împărate, ca să faci război împotriva celor de alt neam; iar dogmele bisericeşti şi legile Sfinţilor Părinţi nu împăraţilor se cuvine a le cerceta".

Acea scrisoare a Cuviosului Teofan citind-o împăratul, s-a umplut de negrăită mînie şi îndată a trimis pe un cumplit dregător spre părţile Sigrianei ca să strice mănăstirea cuviosului, ce se numea "Locaşul cea mare" şi să o ardă desăvîrşit; iar pe ucenicii lui, pe toţi fără de milă bătîndu-i, să-i izgonească. Iar pe alt dregător, tot aşa de cumplit, l-a trimis la cuviosul în închisoarea cea întunecoasă unde era ţinut de doi ani, lîngă palatul Elevteriei. Acesta, dezbrăcînd pe sfîntul stareţ, care avea trupul obosit de multe postiri şi de boala cea lungă, l-a bătut fără de milă cu vine de bou pe spate şi pe pîntece; apoi, dîndu-i trei sute de lovituri iarăşi într-aceleaşi legături închizîndu-l, s-a dus. A doua zi acelaşi muncitor, mergînd din porunca împărătească şi scoţînd din închisoare pe cuviosul mucenic, l-a bătut din nou fără de milă; apoi l-a trimis în surghiun în insula Samotraciei. Pe aceasta cuviosul, cu ochii mai înainte văzători, a văzut-o cu cîteva zile mai înainte şi ascultătorului ce-i slujea mai înainte îi spusese că în acea insulă au să-l ducă.

Acolo Cuviosul Teofan mergînd, numai douăzeci şi trei de zile a trăit şi a trecut din izgonirea cea pămîntească la pomenirea cea cerească, cu cununa cea de mărturisitor al pătimirii împodobindu-se; şi s-a aşezat cinstitul lui trup acolo, în raclă de lemn. Iar Dumnezeu a preamărit pe sfîntul şi plăcutul Său nu numai în viaţa lui, ci şi după moarte. Căci a dăruit cinstitelor lui moaşte putere tămăduitoare şi mulţime de bolnavi cîştigau tămăduiri, atingîndu-se de cinstita lui raclă.

Iar după ce s-a ucis răucredinciosul împărat Leon Armeanul, ucenicii Sfîntului cei izgoniţi, iarăşi întorcîndu-se la al lor locaş, în muntele Sigrianiei, şi mănăstirea cea arsă împodobind-o, au adus sfintele moaşte ale Cuviosului Teofan, părintele lor, de la insula Samotraciei în locaşul său care se numea "Marele locaş" şi le-au aşezat în biserică cu cinste şi făceau minuni fără număr, întru slava lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Viaţa celui între Sfinţi Părintele nostru Grigorie Dialogul, papă al Romei (12 martie)

Sfîntul Grigorie Dialogul, papă al Romei, numit aşa pentru vorbele cele frumoase, s-a născut în Roma cea veche, din tată care se numea Gordian, şi din maică, Silvia fericita, amîndoi fiind de neam bun, senatori cinstiţi şi bogaţi. Dar nu atît pentru cinstea de senator era cinstit neamul acestui Sfînt Grigorie, cît pentru acele sfinte persoane plăcute lui Dumnezeu care se aflau în neamul acela. Căci fericitul Felix, al treilea cu acel nume, papă al Romei, îi era moş; iar Sfînta Tarsila, care a văzut la sfîrşitul său pe Domnul venind la

dînsa, asemenea, şi fericita Emiliana, care împreună cu Tarsila, s-a învrednicit cereştii vieţi veşnice, i-a fost moaşă lui. Însă şi Silvia, maica lui, este cinstită cu sfinţii în Biserica Romei.

Pe un neam sfînt ca acesta fericitul Grigorie l-a împodobit şi mai mult cu sfinţenia sa, deprinzîndu-se din tinereţe la fapta bună şi la plăcerea de Dumnezeu. Apoi se îndeletnicea din pruncie cu învăţătura cărţii, făcîndu-se filosof ales şi bărbat cuvîntător, plin de înţelegere şi de judecată. De aceea s-a ales şi în dregătoria divanului; însă nu la cele lumeşti, ci la cele duhovniceşti îşi avea el gîndul şi dorinţa cea neîncetată, rîvnind să fie monah. Dar, avînd pe părinţii săi între cei vii, amîna călugăria, pînă la vremea cea cuviincioasă. Şi, deşi petrecea în lume, el era monah cu voinţa şi cu viaţa cea curată în feciorie.

Murind tatăl său, a început a împărţi averea cea multă ce-i rămăsese în milostenii şi spre zidirea sfintelor locaşuri. În Sicilia a zidit şase mănăstiri, îndestulîndu-le cu toate cele de trebuinţă, iar a şaptea, în Roma, înăuntrul cetăţii, în cinstea Sfîntului Apostol Andrei. Prefăcîndu-şi în mănăstire casa sa, care era aproape de biserica Sfinţilor Mucenici Petru şi Pavel, lîngă muntele ce se numea Scvara, şi într-acea mănăstire lepădîndu-şi hainele mireneşti ţesute cu aur, împreună cu perii de la tundere, s-a îmbrăcat în hainele cele de lînă ale rînduielii monahiceşti şi s-a povăţuit de iscusiţii stareţi Maximian şi Ilarion.

Apoi, nu după multă vreme, s-a făcut egumen locaşului aceluia. Iar fericita Silvia, maica lui, locuia aproape de poarta Sfîntului Apostol Pavel, slujind Domnului în văduvia sa, cu post şi rugăciuni, ziua şi noaptea fiind în casa Domnului. Hrana ei erau verdeţuri crude de grădină, din care îi trimitea în toate zilele şi fiului său, fericitul Grigorie. Şi era foarte milostivă spre cei săraci şi scăpătaţi, împărţind pînă la sfîrşit toată averea ei. Asemenea şi fiul ei, fericitul Grigorie, era atît de milostiv, încît n-a cruţat lucrul cel din urmă, ci îndată l-a dat celor ce cereau.

Odată şezînd el în chilia sa, scriind cărţi după obicei, a venit la dînsul un sărac - însă acela era îngerul Domnului în chip de sărac - şi i-a zis: "Miluieşte-mă, robule al lui Dumnezeu din cer, deoarece, fiind cîrmaci de corabie, am pierdut nu numai averile mele cîte le-am avut, dar şi pe cele străine".

Iar iubitorul de săraci şi adevăratul rob al lui Hristos, Sfîntul Grigorie, avînd durere din inimă pentru dînsul, a chemat pe fratele care-i slujea şi i-a poruncit să dea omului aceluia şase galbeni. Săracul, luînd ceea ce i s-a dat, s-a dus. Apoi, după cîtăva vreme, tot în ziua aceea, a venit la fericitul acelaşi sărac, zicînd: "Miluieşte-mă, robul lui Dumnezeu, că multe am pierdut, iar tu puţin mi-ai dat". Fericitul, chemînd iarăşi pe slujitorul lui, i-a zis: "Frate, du-te şi-i dă alţi şase galbeni". Fratele a făcut aşa şi săracul acela a luat de la sfîntul, în aceeaşi zi, doisprezece galbeni şi a plecat.

După puţină vreme, a venit iarăşi, a treia oară, acelaşi sărac, strigînd către Sfîntul: "Fie-ţi milă de mine, părinte, şi-mi mai dă încă din îndurările tale, că am pierdut în mare foarte multă bogăţie străină". Iar fericitul Grigorie a zis către slujitorul său: "Mergi, frate, şi mai dă aceluia ce cere încă şase galbeni". Fratele răspunse: "Să mă crezi, cinstite părinte, că n-a mai rămas în cămară nici un galben". Fericitul îi zise: "De nu ai altceva, dă-i haine, ori vreun vas". Fratele răspunse: "Nu avem alt vas decît un taler de argint, în care marea doamnă, maica ta, ţi-a trimis linte după obicei".

Grăit-a plăcutul lui Dumnezeu, Grigorie: "Du-te, frate, şi dă săracului şi acest taler, ca să nu se ducă mîhnit de la noi, căci caută mîngîiere în primejdia sa". Deci, luînd săracul acela talerul de argint, s-a dus veselindu-se. După aceea, n-a mai venit să ceară milostenie, ci era nevăzut lîngă dînsul, păzindu-l şi ajutîndu-l în toate. Pentru că îngerul Domnului era lîngă sfîntul, cu puterea darului cea minunată, prin care Sfîntul Grigorie s-a făcut slăvit, deoarece se făceau multe minuni în locaşul lui.

După ce a murit Pelaghie, papă al Romei, toţi, cu un glas, au ales în scaunul acela pe Sfîntul Grigorie, egumenul Mănăstirii Sfîntul Andrei. Dar el, fugind de treapta aceea atît de înaltă şi de cinstea omenească, a plecat din cetate şi s-a ascuns prin locuri pustii. Căutînd tot poporul din Roma pe doritul lor păstor, Grigorie, şi negăsindu-l, s-a făcut multă mîhnire pentru aceasta. Apoi, au început a face rugăciuni către Dumnezeu cu dinadinsul, ca să le arate pe robul Lui. Atunci s-a făcut din cer un stîlp de foc, văzut de toţi, şi s-a pogorît spre locul unde era Sfîntul Grigorie, ascuns într-un munte pustiu. Deci, toţi au cunoscut că

pentru Grigorie s-a arătat acel stîlp ceresc şi au alergat îndată acolo, unde găsind pe cel căutat, o, cu ce negrăită bucurie l-au luat de acolo, măcar că nu voia.

Aşa s-a aşezat Sfîntul Grigorie papă al Romei celei vechi, pe vremea împărăţiei lui Mavrichie (582-602). Şi era negrăită milostivirea lui spre săraci, scăpătaţi, lipsiţi, văduve şi spre străini. El a zidit multe case primitoare de străini şi de săraci, nu numai în cetatea Romei, ci şi în altele. În Ierusalim într-adins a trimis pe ava Prov, cu aur din destul, ca să zidească acolo o casă de oaspeţi. La muntele Sinai, în tot timpul vieţii sale, trimitea multă milostenie spre hrana monahilor, iar pe cei ce erau în Roma săraci şi bolnavi, îi avea într-o carte scrişi pe nume şi în toate zilele îi hrănea pe dînşii. De multe ori la masa sa aducea străini şi săraci şi singur le slujea lor.

Altă dată a poruncit cămăraşului său să cheme la masă doisprezece străini, ca să prînzească cu dînsul. Iar după ce au stat, Sfîntul Grigorie, uitîndu-se, a văzut treisprezece inşi la masă. Deci, chemînd pe cămăraş, i-a zis încet: "Oare nu ţi-am poruncit să chemi doisprezece inşi? Iar tu de ce ai chemat, fără voia mea, şi pe al treisprezecelea?" Sachelariul, înfricoşîndu-se, a zis: "Să mă crezi, preacinstite stăpîne, că nu sînt mai mult decît doisprezece!" Pentru că nici el, nici altul, nu vedea pe cel de-al treisprezecelea, care şedea la sfîrşitul mesei şi chipul feţei lui se schimba, încît uneori se arăta bătrîn şi cărunt, iar alteori i se părea a fi un tînăr voinic.

Cînd s-a sculat de la masă, Papa Grigorie le-a dat drumul la toţi, iar pe cel de-al treisprezecelea, care era minunat la chip, l-a oprit şi, apucîndu-l de mînă, l-a băgat în cămara sa şi i-a zis: "Te jur cu puterea cea mare a lui Dumnezeu Cel Atotţiitor, să-mi spui cine eşti tu şi care este numele tău?" Iar el a zis către dînsul: "Pentru ce întrebi de numele meu? Acesta este minunat! Însă să ştii, aducîndu-ţi aminte, că eu sînt acel cîrmaci de corabie sărac, care am venit la tine în Mănăstirea Sfîntului Andrei, cînd şedeai şi scriai în chilia ta şi mi-ai dat doisprezece galbeni, cum şi talerul cel de argint, pe care cu linte ţi-l trimisese fericita Silvia, maica ta! Şi să-ţi fie ştiut că dintr-acea zi în care mi-ai dat acelea cu dragoste şi cu bunătate, te-a ales pe tine Domnul, ca să fii întîi pe scaun şezător al Sfintei Lui Biserici din Roma, unde a suferit răstignire Sfîntul Apostol Petru".

Iar Sfîntul Grigorie a zis către dînsul: "Cum ştii tu că de atunci m-a hotărît Domnul să fiu papă?" Răspuns-a acela: "Deoarece sînt înger al Domnului Atotţiitorul, pentru aceasta ştiu că de atunci m-a trimis Domnul la tine, ca să ştiu judecata ta, dacă cu iubire de oameni iar nu pentru slavă deşartă faci milostenie!"

Fericitul, auzind aceea, s-a înspăimîntat foarte tare, căci pînă atunci nu văzuse înger la faţă şi să vorbească cu el ca şi cu un om. Iar îngerul care i se arătase a zis către sfînt: "Nu te teme, că, iată, m-a trimis Domnul să fiu împreună cu tine toată viaţa ta şi să duc rugăciunile tale lui Dumnezeu, ca toate cele ce cu nădejde le vei cere de la El, să ţi se dea". Iar Sfîntul Părinte Grigorie a căzut cu faţa la pămînt şi s-a închinat Domnului, zicînd: "Dacă pentru o mică dare la săraci, care nu este însemnată, cu atît de mari bunătăţi îmi răsplăteşte Domnul, Atotputernicul, încît şi papă m-a făcut al Sfintei Sale Biserici, iar pe sfîntul său înger l-a pus lîngă mine să mă păzească, apoi, cu cîte bunătăţi va răsplăti celor ce petrec întru poruncile Lui şi fac dreptate?" După aceea îngerul s-a făcut nevăzut, iar Sfîntul Grigorie, dînd negrăite mulţumiri Domnului său, şi mai sîrguitor era spre facerea de bine a oamenilor şi spre buna plăcere a lui Dumnezeu.

Iarăşi, într-o zi ospătînd la prînz pe nişte străini, unuia dintre dînşii, după obiceiul smereniei sale, a voit să-i dea apă pentru mîini şi, întorcîndu-se, a luat vasul cu apă degrabă; dar iată că acela căruia voia să-i toarne apă pe mîini nu s-a mai găsit şi, căutîndu-l cu dinadinsul şi negăsindu-l, se mira foarte mult. Iar în noaptea viitoare, dormind el, i s-a arătat Domnul, zicîndu-i: "În celelalte zile ai ospătat mădularele Mele, care sînt săracii, iar în ziua de ieri, chiar pe mine Mine Însumi M-ai primit!"

Pentru smerenia cea mare a Sfîntului Grigorie, în Limonariu - cartea prea sfinţitului Sofronie, Patriarhul Ierusalimului -, se găseşte scris astfel: "Într-un timp oarecare, am mers la ava Ioan Persanul şi ne-a spus acestea despre marele şi fericitul Grigorie, papă al Romei, zicînd: "Am dorit odată să mă închin la mormintele Sfinţilor mari Apostoli Petru şi Pavel şi m-am dus în Roma. Stînd eu în mijlocul cetăţii, s-a

făcut veste în popor că papa avea să treacă atunci pe acolo şi aşteptam să-l văd şi pe el. După ce a venit în dreptul meu, am voit să mă închin lui. Şi vă spun, fraţilor, Dumnezeu fiindu-mi martor, că el apucînd înaintea mea, a căzut la pămînt şi mi s-a închinat şi de la pămînt nu s-a sculat mai înainte pînă nu m-a văzut pe mine mai întîi sculat. Apoi, sărutîndu-mă cu multă osîrdie, mi-a dat cu mîna sa trei galbeni, poruncind ca să mi se dea toate cele de hrană; iar eu am preamărit pe Dumnezeu, Cel ce i-a dat lui atîta smerenie, dragoste şi milă către toţi"".

Nu se cuvine să tăcem nici minunea cea înfricoşată ce s-a făcut pentru Preacuratele lui Hristos Taine, cu rugăciunile acestui mare arhiereu al lui Dumnezeu. Acest lucru s-a făcut astfel: O femeie vestită din Roma a adus prescuri la dumnezeiescul altar, iar slujba dumnezeiască o făcea prea sfinţitul papă Grigorie. Deci, în timpul cînd se împărţea la popor dumnezeiasca Împărtăşanie, s-a apropiat şi femeia aceea să se împărtăşească cu Sfintele Taine. Şi auzind pe prea sfinţitul papă, zicînd: "Trupul cel de viaţă făcător al Domnului nostru Iisus Hristos se dă...", atunci femeia a început a rîde. Papa, oprindu-şi mîna, a întrebat pe femeie: "Pentru ce ai rîs?" Iar femeia a răspuns: "De mirare îmi este lucrul acesta, stăpîne, că pîinea aceasta pe care eu cu mîinile mele am făcut-o din făină şi am copt-o, o numeşti trupul lui Hristos!"

Atunci sfîntul, văzîndu-i necredinţa, s-a rugat lui Dumnezeu şi îndată chipul pîinii s-a schimbat în trup omenesc. Şi vedea femeia aceea carne omenească însîngerată; dar nu numai femeia aceea ci şi toţi oamenii care erau în biserică au văzut minunea aceea şi slăveau pe Hristos Dumnezeu. Deci se întăreau în credinţă, neîndoindu-se despre Preacuratele Taine că sub chipul pîinii este adevăratul Trup, precum şi sub chipul vinului este adevăratul Sînge al lui Hristos. Apoi iarăşi, rugîndu-se sfîntul, s-a schimbat chipul trupului omenesc în vedere de pîine şi femeia s-a împărtăşit cu frică şi cu credinţă neîndoită, primind pîinea ca Trupul lui Hristos, asemenea şi vinul, ca Sîngele lui Hristos.

Acest mare luminător al lumii, preasfinţitul Grigorie, a împodobit Biserica lui Hristos nu numai cu viaţa cea asemenea îngerilor şi cu minunile, ci şi cu multe scrieri foarte trebuincioase dreptei credinţe. Iar cînd scria, atunci Duhul Sfînt se arăta în chip de porumbel, zburînd deasupra lui. Acest lucru adeseori se învrednicea a-l vedea arhidiaconul său, Petru, bărbat îmbunătăţit. Scrierile Sfîntului Grigorie se află în patru cărţi, pline de mare folos, care au într-însele povestiri pe scurt despre vieţilor sfinţilor care s-au nevoit cu plăcere de Dumnezeu în pămîntul Italiei şi multe învăţături de folos sufletesc. Păstorind Sfîntul Grigorie Biserica lui Dumnezeu treisprezece ani, şase luni şi zece zile, s-a mutat la Domnul pe vremea împărăţiei lui Foca Tiranul (602-610).

Se scrie şi aceasta pentru acest mare plăcut al lui Dumnezeu, că pe Traian, împăratul Romei (98-117), care a fost închinător la idoli, după mulţi ani de la moartea lui l-a izbăvit sfîntul din veşnicele munci cu rugăciunile sale. De acest lucru Sfîntul Ioan Damaschin, în cuvîntul său pentru cei adormiţi, scrie astfel: "Grigorie Dialogul, episcopul Romei celei vechi, precum ştiu toţi, era vestit întru sfinţenie şi înţelegere şi, cînd slujea, avea părtaş un înger din cer slujind împreună cu dînsul. Acesta, călătorind oarecînd pe podul cel de piatră şi stînd într-adins, a făcut rugă-ciune către Domnul cel iubitor de suflete pentru iertarea păcatelor lui Traian împăratul. Atunci, a auzit îndată glas de la Dumnezeu, zicînd: "Rugăciunea ta am auzit-o şi dau iertare lui Traian; iar tu să nu mai faci rugăciuni pentru păgîni"".

Că acesta este adevărul, mărturiseşte tot Răsăritul şi Apusul. Despre aceasta, Sfîntul Ioan Damaschin mărturiseşte: "Iar despre celelalte minuni ale acestui mare Grigorie, papă al Romei, şi despre toată viaţa lui cea minunată şi sfîntă, Ioan, diaconul Bisericii celei mari a Romei, a scris patru cărţi, în care se află pînă la două sute şi zece capitole". Din acestea noi luînd aceste puţine spre folosul sufletelor credincioşilor, slăvim pe Cel ce a preamărit pe plăcuţii Săi, pe Hristos Domnul nostru, Cel ce împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh este slăvit în veci. Amin.

NOTĂ - Tot în această zi se prăznuieşte şi Sfîntul Simeon Noul Teolog, a cărui viaţă se găseşte la 31 octombrie, după ediţia din anul 1835.

Aducerea cinstitelor moaşte ale Sfîntului Nichifor, Patriarhul Constantinopolului (13 martie)

Marele arhiereu al lui Dumnezeu, Sfîntul Nichifor, Patriarhul Constantinopolului, pentru cinstirea cea dreptcredincioasă a sfintelor icoane a fost izgonit din scaunul său de răucredinciosul împărat Leon Armeanul (813-820), în insula Proconis. Şi, petrecînd acolo în strîmtorare şi chinuire treisprezece ani, s-a mutat la Domnul şi s-a îngropat lîngă biserica Sfîntului Mucenic Teodor, în mănăstirea cea zidită de dînsul.

După ce au trecut cîţiva ani şi au pierit cu sunet răucredincioşii împăraţi Leon Armeanul, iar după dînsul Mihail Valvos (820-829), apoi Teofil, fiul lui (829-842), a luat sceptrul împărăţiei greceşti dreptcredincioasa Teodora, împreună cu fiul său Mihail, care era foarte tînăr; asemenea şi mincinoşii patriarhi ai Constantinopolului, adică Teodot Casiter, după dînsul Teodor Spatarocandilat, apoi Antonie Casimat au pierit de pe pămîntul celor vii. După aceasta Ioan, ce se numea Annia, care a fost cu meseria vrăjitor, s-a gonit de pe scaun ca unul ce era fără rînduială ales. Şi a luat scaunul Sfîntul Metodie, cînd s-a întors buna credinţă şi icoanele sfintelor biserici; atunci şi cinstitele moaşte ale Sfîntului Nichifor, mărturisitorul lui Hristos, s-au întors de la surghiun în Constantinopol.

Pentru că, preasfinţitul Patriarh Metodie a sfătuit pe drept-credincioasa împărăteasă Teodora: "Nu este cu cuviinţă ca Sfîntul Nichifor, cel mai vestit între patriarhi pentru dreapta credinţă, să fie izgonit de pe scaun şi pînă într-atîta uitat, deşi este mort. Deci, se cade să se întoarcă sfîntul lui trup la scaunul său, altfel nu vom scăpa de păcat. Iar dacă îl vom lăsa să fie în pedeapsă, vom arăta că împreună ne-am învoit la izgonirea lui şi că a fost izgonit cu dreptate. Ştim seminţia lui Iosif, că s-a învrednicit binecuvîntării pentru că oasele tatălui, după patru sute de ani, le-au adus fiii din Egipt în pămîntul Canaan.

Iar noi, fii ai binecuvîntării fiind, oare să suferim mai mult ca să ne lipsim de venirea părintelui nostru, de care sîntem hrăniţi cu dumnezeieştile legi întru dreapta credinţă? Pentru că cetatea aceasta împărătească, care este cea mai vestită sub soare, doreşte cinstitele moaşte ale sfîntului povăţuitor şi păstorului său, fiind gata a le păstra la sine cu bună credinţă. Veselească-se iarăşi Sfînta Biserică de mirele său, de care s-a lipsit cînd era viu, fiind luat cu nedreaptă mînă. Iar acum, trupul celui odihnit întru Domnul se întoarce cu porunca împărătesei iubitoare de oameni. Vezi, o, dreptcredincioasă împărăteasă, pe poporul cel împăcat prin tine cu dreapta credinţă, cum doreşte să audă glasul păstorului său cel mort. Pentru că măcar numai umbra lui de o va vedea, îl va socoti ca însufleţit, şi ca pe un viu îl va primi şi-l va păzi ca pe o vistierie preabogată".

Cu nişte graiuri ca acestea ale preasfinţitului Patriarh Metodie iubitoarea de Hristos, împărăteasa Teodora, îndată s-a învoit, zicînd: "Va fi aceasta de folos sufletelor noastre şi numele nostru va fi cinstit în vremurile cele de pe urmă". Deci, nezăbovind, preasfinţitul Patriarh a luat preoţi şi monahi şi s-a dus în insula Proconis, urmîndu-i mulţime de popor, şi, intrînd în mănăstirea Sfîntului Mucenic Teodor, a descoperit mormîntul Sfîntului Nichifor. Atunci au văzut toţi cinstitul trup, după nouăsprezece ani, întreg cu totul, neavînd nici urmă de stricăciune şi dînd bună mireasmă.

Făcînd cîntare de toată noaptea şi săvîrşind dumnezeiasca Liturghie, Sfîntul Metodie a intrat în acel mormînt şi, cuprinzînd cinstitele moaşte ale Sfîntului Nichifor, grăia către dînsul ca şi către un viu: "O, preafericitule bărbat, cel ce te-ai asemănat Sfîntului Ioan Gură de Aur - căci după asemănarea aceluia ai luat asupra ta osteneala şi ai răbdat nevoi -, şi precum el, aşa şi tu, cu îndrăzneţ cuvînt mustrînd fărădelegea, ai suferit izgonire nedreaptă. Acum, după atîta surghiunie de treizeci de ani, în viaţă şi după moarte, dă-te nouă fiilor tăi, celor ce te iubim, şi, ieşind de aici, întoarce-te la ale tale, căci şi acum poporul, ca şi altă dată, are să te primească. Pentru că împăratul cel fără de Dumnezeu, care cu nelegiuire te-a izgonit din Biserică, şi-a luat pedeapsa cea vrednică după faptele sale, lipsindu-se cu ticăloşie de împărăţie şi de viaţă. Iar acum împăraţi dreptcredincioşi, ţie, celui mort, ca unui viu îţi dau a ta Biserică pe care, ca nişte fii ai Evangheliei, împreună cu mine au curăţat-o de necurăţeniile ereticilor şi au adus-o în acelaşi chip, precum ai împodobit-o tu mai înainte şi ai lăsat-o frumoasă şi fără de prihană. Caută şi

vezi pe fiii tăi adunaţi, care sînt veniţi de prin cetăţile cele de aproape, iar alţii, fiind departe, cu dorinţă aşteaptă întoarcerea ta la dînşii. Pe aceştia tu, ca pe cei sărmani şi mîhniţi, să nu voieşti a-i trece cu vederea şi a fi departe de dînşii. Cetatea ta să aibă ca pe un dar preascump sfintele tale moaşte, prin care, împodobindu-se, mai mult să se mărească şi să se proslăvească decît cu coroana cea împărătească".

Zicînd unele ca acestea, preasfinţitul Patriarh Metodie a ridicat de la pămînt moaştele sfîntului şi, punîndu-le în racla cea nouă, le-a luat pe umeri împreună cu sfinţitul sobor şi cu cîntări de psalmi le-a dus în corabie. Apoi, ridicînd pînzele, a ajuns degrabă la împărăteasca cetate. Dreptcredincioasa Teodora, cu fiul său Mihail, cu toată suita şi toată mulţimea poporului, cu lumînări, cu tămîieri, cu cîntări şi cu negrăită bucurie şi veselie dănţuind, au ieşit la limanul corăbiei, în întîmpinarea cinstitelor moaşte ale Sfîntului Nichifor, patriarhul lor.

Deci, luîndu-le, le-au dus mai întîi în soborniceasca biserică a Sfintei Sofia, din care a fost izgonit odată. Şi s-a săvîrşit acea întoarcere a sfintelor moaşte în treisprezece zile ale lunii martie, în care mai înainte a fost izgonit Sfîntul Nichifor de către răucredinciosul împărat; adică în care zi a fost izgonit, în aceeaşi zi s-a şi întors. După ce s-a plecat ziua aceea în care s-a săvîrşit întoarcerea, s-a făcut cîntarea de toată noaptea în biserica Sfintei Sofia, deasupra cinstitelor moaşte. A doua zi le-au dus din Sfînta Sofia în biserica Sfinţilor Apostoli şi le-au pus acolo cu cinste. Acolo şi soborul lui s-a rînduit a se săvîrşi întru cinstea şi pomenirea Sfîntului Nichifor Mărturisitorul şi întru slava lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Urpasian
(13 martie)

Luînd de curînd Maximian împărăţia (286-305), el tiraniza latura Nicomidiei, făcîndu-se înfocat răzbunător al idolilor. Odată, mînia acestuia s-a aprins ca o văpaie mare împotriva creştinilor, de către cei de un cuget cu el şi de sfetnicii lui. Atunci, aducînd pe toţi cei mari de sub împărăţia lui, ca şi cu un tunet i-a înfricoşat: "Dacă cineva din voi a primit legea creştinilor şi nu voieşte să se plece către milostivii zei, să-şi dezlege brîul înaintea tuturor şi să se depărteze de palat şi de cetatea noastră. Pentru că cetatea aceasta a învăţat de la strămoşi a sluji zeilor, iar nu unui Dumnezeu răstignit".

Atunci a cuprins frică pe toţi cei ce credeau în Hristos. Şi cu adevărat se vedea buna credinţă întru cei ce iubeau pe Hristos. Pentru că unii se ascundeau, iar alţii se plecau idolilor. Şi cîţi purtau dragoste curată pentru Dumnezeu, trecînd cu vederea acestea şi rîzînd de tiranul, aruncau brîiele şi fugeau de la dînsul. Atunci Urpasian, marele cugetător şi cu sufletul de diamant, fiind şi el din suită, a aruncat hlamida şi brîul, zicînd cu glas tare către împărat: "Împărate, pentru că astăzi mă ostăşesc cerescului Împărat, Domnului meu Iisus Hristos, ia-mi viaţa, cinstea şi slava, pentru că sînt vremelnice şi nefolositoare".

Auzind acestea de la Urpasian, împăratul Maximian pe neaşteptate s-a schimbat cu mintea şi mult timp a fost fără glas. Apoi, frecîndu-şi faţa şi uitîndu-se urît către mucenic, a răcnit ca o fiară neîmblînzită, zicînd: "Pe vicleanul acesta spînzuraţi-l şi carnea lui cu vine de bou băteţi-o!" Făcîndu-se aceasta cu multă grabă şi sfîntul mucenic cu vine de bou fără de milă zdrobindu-se, el avea ochii spre cer rugîndu-se. Apoi, pogorîndu-l tiranul de la muncire, zise către cei de faţă: "În temniţă neluminoasă şi fără purtare de grijă zdrobiţi-l pe acesta, pînă voi socoti eu cu ce moarte îl voi pierde". Sfîntul Mucenic Urpasian bucurîndu-se şi veselindu-se în temniţă vreo cîteva zile şi rugăciunile sale dîndu-le Domnului, păgînul împărat a făcut o cuşcă de fier.

Deci, scoţînd pe sfîntul din temniţă, a poruncit să-l pună într-însa spre a fi spînzurat. Aceasta făcînd şi îmbrăcîndu-l cu cuşca cea de fier peste tot trupul, ticălosul a poruncit a se aprinde făclii şi a-l arde împrejur fără milă. Atunci sfîntul mucenic al lui Hristos, fiind înăuntru spînzurat şi rugîndu-se, atît de mult a fost ars, pînă cînd toate cărnurile lui s-au topit ca ceara, mistuindu-se şi amestecîndu-se cu

pămîntul, iar oasele lui s-au făcut ca nişte ţărînă de pe arie. Astfel, sfîntul mucenic al lui Hristos rugîndu-se şi topindu-se de văpaie, văzduhul s-a umplut de bun miros ca de nişte mir şi s-a suit ca o stea luminoasă la Domnul, după cum unii din credincioşi s-au învrednicit a vedea. Iar ticălosul şi de Dumnezeu urîtorul împărat, rămînînd încă în nebunie, ţărîna în care au curs cărnurile Sfîntului Urpasian, cum şi cenuşa oaselor alegînd-o cu grijă, a poruncit a se risipi în mare, înaintea sa. Acestea s-au făcut în cetatea Nicomidia.

Viaţa Cuviosului Părintelui nostru Benedict, purtătorul de Dumnezeu (14 martie) (Scrisă de cel între sfinţi, Părintele nostru Grigorie Dialogul)

Sfîntul Benedict era cu viaţa foarte evlavios şi dreptcredincios şi împodobit cu darul lui Dumnezeu. Din copilărie strălucea prin nevinovăţia inimii şi se împodobea cu înfrînarea trupului, neplecînd sufletul la nici o voie trupească căci, încă tînăr fiind, a urît pornirea şi înfierbîntarea trupului, dezmierdările şi poftele lumii şi socotea ca pe un copac uscat lumea aceasta cu floarea ei.

Acest sfînt a răsărit ca luceafărul de dimineaţă, din Nursia, cetatea romanilor. Apoi a fost dat la şcoală de părinţi să înveţe carte, dar el, văzînd că mulţi mergeau mai mult în poftele lor, ca un înţelept, s-a retras şi n-a mai mers la şcoală, ca să nu cadă şi el într-o prăpastie ca aceea pierzătoare de suflet.

Deci, părăsind şcoala şi lăsînd casa părintească şi averile cele multe moştenite, căci părinţii lui murise, lui Dumnezeu singur dorind să-i placă, a iubit chipul sfintei şi monahiceştii vieţi şi s-a făcut monah - faptele cele după Dumnezeu ale acestui cinstit părinte eu cu ochii nu le-am văzut, dar le-am auzit de la patru ucenici ai lui. De la Constantin, om preacucernic, care a fost următor al lui; de la Valentin, care a chivernisit mulţi ani sfinţitul locaş din Lateran; de la Simplichie, care a păstorit al treilea după Sinodie, şi de la Onorat, care locuieşte astăzi chilia lui, cea în care şedea mai înainte cuviosul.

Acest părinte, Benedict, care mult a strălucit în fapte bune, după ce a lăsat învăţătura cărţilor, cunoscînd, ca unul ce nu cunoaşte şi înţelept, ca un neînţelept, a părăsit deşertăciunea acestei vieţi şi s-a dus să locuiască în pustie; dar nimeni nu l-a urmat, decît singură femeia care l-a crescut, căci tare îl iubea. Iar cînd s-a dus la locul ce se numeşte Efide, mulţi preacucernici bărbaţi, atraşi de duhovniceasca lui dragoste, s-au dus acolo şi au rămas cu dînsul în biserica Sfîntului Petru.

Într-o zi, maica Sfîntului Benedict a cerut de la o femeie din satul care era acolo departe o covăţică, ca să cureţe nişte grîu. Şi luînd-o, a pus-o pe masă cum s-a întîmplat. Dar urîtorul de bine diavol a aruncat-o jos şi s-a stricat, pe cînd era bătrîna undeva, desfăcîndu-se în două bucăţi. Întorcîndu-se bătrîna şi văzînd covăţica în două bucăţi, a început a plînge. Dar sluga lui Dumnezeu, Benedict, văzînd-o, l-a durut inima şi, luînd bucăţile, a căzut la rugăciune cu lacrimi şi, sculîndu-se, a găsit vasul întreg. Apoi îndată chemînd-o şi sfătuind-o să nu se întristeze de primejdiile ce se întîmplă, i-a dat covăţica întreagă.

Aceasta este cea dintîi şi de mirare minune a sfîntului, de care s-a auzit peste tot locul acela dimprejur. Iar locuitorii locului aceluia au spînzurat covăţica la poarta bisericii de acolo, ca să se vadă, spre slava lui Dumnezeu şi lauda lui Benedict, adevăratul Lui rob şi să se cunoască de toţi darul Sfîntului Duh, care într-însul locuia, din tînăra vîrstă. El a stat mulţi ani acolo, pînă la venirea longobarzilor.

Dar iubitorul de Dumnezeu şi urîtorul de slavă, Benedict, s-a dat la mai multe osteneli, socotind că mai bine este să se bucure de osteneli, decît de laudele omeneşti. Apoi, lăsînd pe furiş pe maica sa, s-a dus în locuri pustii; ajungînd la un loc ce se numea Lac, la patruzeci de mile departe de Roma - în care izvora mulţime de ape, din care se formează un rîu -, a rămas acolo. Ducîndu-se acolo, l-a văzut un monah cu numele Roman, care venea de la o mănăstire ce era aproape. Apoi aflînd locul unde s-a dus şi scopul lui

cunoscînd, nu l-a arătat nimănui, ci l-a ajutat la cele ce-i trebuiau şi l-a îmbrăcat în sfînta schimă a monahilor şi după putinţă îi slujea la trebuinţele trupeşti.

Iar de Dumnezeu înţeleptitul Benedict, găsind în acel loc, într-o rîpă, o peşteră foarte strîmtă, s-a închis într-însa şi trei ani a fost necunoscut altora, afară de Roman. Iar Roman era aproape, într-o mănăstire, sub ascultarea părintelui Adeodat. În vremea cînd şedea bătrînul său să mănînce, lua puţină pîine şi-i aducea, în zilele cele rînduite. Şi cum de la mănăstire pînă la peşteră nu era drum, căci era prea înaltă prăpastia, pe deasupra, cu o frînghie lungă şi subţire, îi pogora pîinea. Şi avea un clopoţel la frînghie, ca să audă sfîntul şi să iasă s-o ia. Dar vrăjmaşul dreptcredincioşilor, bîntuitorul faptei bune şi pizmaşul diavol, îl ura pe Roman pentru dragostea frăţească, iar pe Benedict îl zavistuia pentru lipsa trebuinţei şi pentru socoteala cea bine plăcută lui Dumnezeu. Deci, vrînd să-l abată şi să-l arunce în lenevire, într-o zi, cînd Roman pogora pîinea cu frînghia, aruncînd diavolul o piatră, a zdrobit clopoţelul. Însă preacinstitul Roman n-a lipsit a face slujba sa, cea lui Dumnezeu plăcută, în alte chipuri.

Apoi, cînd întrutotbunul Dumnezeu a binevoit ca Roman să înceteze de la acea slujbă şi de Dumnezeu iubită slujire, iar petrecerea fericitului Benedict s-o arate spre folosul multora, neîngăduind să se ascundă multă vreme sub obroc dumnezeiescul dar al minunilor ce străluceau printr-însul, atunci pe acesta l-a pus în sfeşnic ca pe o făclie, ca să strălucească la toţi cei ce sînt în casa lui Dumnezeu.

Iar arătarea s-a făcut astfel: Un preot, locuind departe de peştera cuviosului, a gătit bucate bogate pentru praznicul Paştilor şi i s-a arătat prin vedenie Domnul, Care îi zise: "Tu multe feluri de bucate găteşti pentru tine, iar robul Meu, Benedict, în cutare peşteră fiind pentru dragostea cea către Mine, nu are ce să mănînce". Deci îndată sculîndu-se preotul, în ziua de Sfintele Paşti, s-a dus, cu bucatele pe care le gătise pentru sine, să găsească peştera şi pe omul lui Dumnezeu, în prăpăstiile munţilor, văilor şi în găurile pămîntului. Aflîndu-l pe dînsul în peşteră l-a sărutat. Apoi, făcînd rugăciune amîndoi şi binecuvîntînd pe Dumnezeu, au şezut, vorbind împreună şi hrănind cu dumnezeieşti cuvinte sufletele lor.

Sculîndu-se preotul, îl rugă pe sfîntul, zicînd: "Vino, părinte, să prăznuim, că astăzi sînt Paştile". Iar omul lui Dumnezeu a răspuns: "Ştiu că sînt Paştile, căci m-am învrednicit a te vedea". Căci nu ştia cuviosul că era cu adevărat sfîntul praznic al Învierii Domnului nostru Iisus Hristos. Iar preotul a zis: "Într-adevăr, părinte, astăzi este ziua Învierii Domnului şi nu se cade să posteşti, căci şi eu spre aceasta am fost trimis de Dumnezeu către tine, ca din darurile Lui amîndoi să ne împărtăşim". Deci, mulţumind lui Dumnezeu, au mîncat amîndoi. Iar după ce au mîncat şi s-au veselit duhovniceşte, au vorbit din Sfintele Scripturi. Apoi, sărutîndu-l, preotul s-a dus, slăvind pe Dumnezeu pentru lipsa dreptului.

În acea vreme oarecare păstori, văzîndu-l în peşteră ascuns şi cu piei îmbrăcat, socoteau că văd fiare. Iar după ce au înţeles că este pustnic, rob al lui Dumnezeu, au lăsat gîndirea că este fiară şi s-au cuprins de milostivire. De atunci s-a dus vestea despre dînsul prin locurile cele din jur şi mulţi mergeau la dînsul şi-i aduceau cele trebuincioase trupului. Iar cuviosul părinte îi hrănea mai ales pe dînşii cu povestirile cele duhovniceşti, decît cu mîncări simţite.

Într-una din zile, cuviosul liniştindu-se, a venit ispititorul în chip de mierlă şi zbura fără ruşine atît de aproape de el, încît ar fi prins-o, de ar fi voit. Purtătorul de Dumnezeu, Benedict, înţelegînd măiestria vrăjmaşului şi cu semnul Crucii înarmîndu-se, mierla s-a făcut nevăzută. Apoi atîta ispită s-a pricinuit în trupul lui după ce s-a dus mierla aceea, încît niciodată una ca aceasta n-a pătimit. Căci orice femeie ce se întîmplase în tinereţe a vedea, i-o închipuia diavolul desfrînării şi i-o punea de faţă în nălucirea lui. Şi atît de mare înfocare a trupului i-a aprins, încît puţin a lipsit să se gîndească şi să se întoarcă în lume.

Dar, întărindu-l darul cel mîntuitor al lui Dumnezeu, a biruit pe cel ce-l ispitea. Şi, fiind acolo aproape urzici şi spini, s-a dezbrăcat şi s-a aruncat într-însele şi, tăvălindu-se mult timp şi sîngerîndu-şi trupul şi răbdînd cu vitejie durerile, s-a izbăvit de acel gînd purtător de moarte şi i-a mulţumit lui Dumnezeu. De atunci în toată vremea vieţii sale, diavolul desfrînării n-a îndrăznit să-l mai supere, după cum acest părinte nebiruit în ispite a povestit ucenicilor săi. Astfel, mulţi părăsind dezmierdările lumii, învăţau să se lupte cu puterile cele multe ale vicleniei diavoleşti.

După ce s-a depărtat ispita, a rămas omul lui Dumnezeu netulburat în gînd. De acum înainte, încălzindu-se inima lui de darul Sfîntului Duh, a dat rodul învăţăturii mai bogat; încît s-a făcut auzită tuturor viaţa lui cea vrednică de minune. Şi era o mănăstire nu departe de peştera cuviosului, al cărei egumen se săvîrşise. Deci toţi fraţii de acolo, venind la dînsul, îl rugau să le fie egumen. Iar cuviosul, nevrînd să lase smerenia din copilărie crescută cu dînsul, n-a primit, socotindu-se păcătos şi nevrednic, adăugînd şi aceasta, că obiceiurile sale nu se unesc cu obiceiurile lor. Dar la sfîrşit, biruindu-se de iubirea de fraţi, a împlinit rugăciunea lor şi s-a făcut egumen. Fericitul Benedict, păzind rînduiala mănăstirii şi nelăsînd pe fraţi să facă voile lor, aceştia cum au văzut sfinţenia cuviosului şi pustnicia cea cu dinadinsul nepotrivindu-se cu răutatea lor, au început a se sfădi între ei şi a se căi că au cerut egumen pe un bărbat atît de pustnic şi luător aminte.

Deci, răzvrătirea acelora se lupta cu legea fericitului, căci obiceiurilor rele le este urîtă petrecerea drepţilor şi cei răi urăsc pe cei buni, iar de către cei îmbunătăţiţi se întorc urîtorii de fapte bune. Deci, sfădindu-se ei şi văzînd că socoteala lor cea iubitoare de tulburare n-a sporit, căci părintele nu s-a dus pentru nestatornicia şi tulburarea lor, după cum gîndeau ei, au pus într-un pahar de sticlă otravă amestecată cu vin şi în vremea mîncării, şezînd părintele la masă, au îndrăznit, vai de îndrăzneala lor! şi i-au dat-o. Atunci purtătorul de semne şi marele părinte, Benedict, a făcut semnul de viaţă făcătoarei Cruci peste pahar, iar paharul îndată s-a zdrobit şi a căzut la pămînt.

Astfel a cunoscut omul lui Dumnezeu că băutura era de moarte, pentru aceasta n-a răbdat semnul Crucii. Apoi, îndată s-a sculat de la masă cu faţa veselă şi cu gînd bun. După aceea, chemînd pe fraţi, a zis către dînşii: "Multmilostivul Domnul Dumnezeu să vă miluiască, fiii mei, pentru ceea ce aţi voit să-mi faceţi! Nu v-am spus eu că judecata mea nu se potriveşte cu a voastră? Duceţi-vă şi, după judecata voastră, căutaţi-vă părinte. Eu de aici înainte nu pot să vă mai fiu povăţuitor!"

Acestea zicînd, s-a dus îndată la locuinţa sa cea dintîi, iubind liniştea de la început şi pe Dumnezeu, Cel ce locuieşte întru cele preaînalte şi la cele smerite caută. Deci, fiind părintele Benedict mai dinainte hotărît de Dumnezeu iarăşi în peştera cea amintită şi, cu dumnezeieşti fapte bune strălucind, cu puteri şi cu semne, pe care le făcea Dumnezeu printr-însul şi în slavă îngerească înăl-ţîndu-se, mulţi s-au dus la locul acela să se păstorească de darul lui cel de Dumnezeu dat. Deci, iubitorul de Dumnezeu şi de suflete, Cuviosul Benedict, a alcătuit acolo, cu puterea lui Hristos, douăsprezece mănăstiri, rînduind în fiecare să se afle cîte douăzeci de monahi. Apoi a oprit şi el puţini, cîţi a socotit că ajung sub a lui dăscălească povăţuire.

Atunci au început a veni la dînsul din Roma oameni de bun neam şi învăţaţi, împreună cu fiii lor, să-i călugărească. Atunci şi fiii bunei nădejdi, Eviţie şi Mavru, s-au dus la dînsul şi s-au făcut monahi. Chiar şi Tertil, patriciul, a dat pe Plachida. Dintre aceştia Mavru, fiind mai tinerel, după ce a crescut cu obiceiurile cele bune, a început a fi lucrător al învăţătorului. Iar Plachida, fiind încă tînăr, cu osteneli pustniceşti îşi înfrîna tinereţea.

Într-una din mănăstirile cele mai sus-zise era un monah leneş, care, în vremea rugăciunii, nu răbda să stea cu fraţii pînă în sfîrşit; ci, cînd toţi fraţii îngenunchiau, acela ieşea afară şi vorbea deşertăciuni. Iar egumenul acestuia, de multe ori sfătuindu-l şi nimic folosind, l-a adus la omul lui Dumnezeu, Cuviosul Benedict, care, după cum se cuvine mustrîndu-l şi sfătuindu-l, l-a eliberat. Iar el, întorcîndu-se la mănăstire şi de-abia două zile ţinîndu-se de sfătuire, iarăşi în vremea rugăciunii făcea ca şi întîia dată obiceiul lui cel diavolesc; că lăsa slujba şi ieşea afară din biserică fără frica lui Dumnezeu. Egumenul acestuia, venind la cuviosul, i-a povestit cele despre dînsul. Atunci cuviosul a zis: "Vin eu şi-l voi îndrepta".

Venind la mănăstire în ceasul în care s-a sfîrşit lauda cîntării de psalmi şi fraţii au îngenunchiat la rugăciune, Sfîntul Benedict a văzut că un diavol a apucat marginea hainei monahului leneş şi-l trăgea afară din biserică. Atunci sfîntul a zis în taină egumenului, cu numele Pompian, şi robului lui Dumnezeu, Mavru: "Vedeţi cine este cel ce-l trage pe monahul acesta afară din biserică?" Iar ei, răspunzînd, au zis: "Ba nu, părinte". Sfîntul a zis: "Să rugăm pe Dumnezeu ca să-l vedeţi şi voi". Şi rugîndu-se două zile,

Mavru monahul l-a văzut, iar părintele mănăstirii nu l-a văzut. În ziua următoare, după ce s-a sfîrşit rugăciunea, ieşind afară omul lui Dumnezeu şi găsind pe leneşul acela stînd afară din biserică, l-a lovit cu toiagul şi, din acea zi, s-a izbăvit monahul de diavoleasca lenevire şi necucernicie; şi de aici înainte stătea rîvnitor cu fraţii, pînă ce se făcea sfîrşitul, neîndrăznind diavolul să-l mai apuce, căci fusese izgonit de Sfîntul Benedict.

Trei din cele douăsprezece mănăstiri erau pe vîrfuri şi pe răspîntii de munţi şi monahilor le era greu a se pogorî jos la pîrîu să ia apă, căci trecerea prin prăpăstii era primejdioasă şi ei cu multă frică se suiau şi se pogorau. De aceea, adunîndu-se monahii celor trei mănăstiri, au venit la robul lui Dumnezeu, Benedict, zicînd: "Cinstite părinte, cu greu ne este şi primejdios a ne coborî jos la pîrîu, să luăm apă. Deci, este nevoie să mutăm mănăstirea ca nu cumva să alunece cineva în prăpastie şi să moară".

Cuviosul, cu cuvinte dojenitoare şi mîngîietoare întărindu-i, i-a eliberat. Însă, după ce a înnoptat, luînd pe Plachida, despre care am zis mai sus, s-a suit în vîrful muntelui greu de umblat şi a ales un loc unde s-a rugat. Sculîndu-se de la rugăciune, a luat trei pietre şi le-a pus una peste alta în acel loc de rugăciune şi s-a îndreptat spre chilie.

Dimineaţa au venit iarăşi fraţii şi-i ziceau aceleaşi pentru apă. Dar el a zis către dînşii: "Suiţi-vă, fiii mei, în munte şi veţi găsi trei pietre una peste alta; acolo să săpaţi, în acel loc, că puternic este Dumnezeu şi la acea înălţime a muntelui vă va da apă destulă şi greutatea ostenelii drumului vă va uşura-o". Plecînd ei, au găsit precum le-a zis cuviosul. Deci au săpat, şi îndată mulţime de apă a început a izvorî, cum şi pînă astăzi curge, arătînd minunea sfîntului.

Altă dată, un oarecare bărbat din neamul goţilor, sărac cu duhul, a venit la sfinţitul Benedict să se pocăiască de păcatele sale şi el l-a primit. Într-una din zile a poruncit cuviosul către unul din fraţi să-i dea o unealtă, ca să cureţe locul de mărăcinii şi de gătejele ce erau acolo, ca să facă grădină. Dar locul era deasupra pîrîului şi, tăind şi curăţînd gotul, a ieşit unealta din coadă şi a căzut în pîrîu şi nu era nădejde să se găsească, pentru că era apă multă. El a alergat şi a spus lui Mavru şi i-a făcut metanie pentru greşeala sa. Iar Mavru a spus cuviosului şi acesta s-a dus la pîrîu, unde, luînd coada din mîna gotului şi punînd-o în pîrîu cu partea în care fusese unealta înfiptă, îndată a ieşit unealta din fundul apei şi a intrat la locul ei. Deci cuviosul a dat gotului unealta aceea tăietoare de mărăcini, zicîndu-i: "Iată unealta. Ia-o şi lucrează şi nu te întrista".

Într-una din zile, purtătorul de semne, Benedict, odihnindu-se în chilia sa, s-a dus monahul Plachida la pîrîu să ia apă; dar alunecînd vasul din mîna lui, a căzut în pîrîu şi, vrînd el să apuce vasul, a alunecat şi a căzut în apă; iar apa, fiind prea repede, l-a dus în mijlocul pîrîului, depărtîndu-l ca la o aruncătură de săgeată, încît se primejduia. Iar adevărata slugă a lui Dumnezeu, Benedict, văzînd întîmplarea şi chemînd pe ucenicul său Mavru, i-a zis: "Frate Mavru, aleargă, că Plachida a căzut în pîrîu şi apa foarte departe l-a tras". Minunat şi foarte slăvit este lucrul acesta, care se povesteşte. Deci, alergînd Mavru şi umblînd pe apă, cu porunca părintelui şi ajungînd la locul unde Plachida era tîrît de apă, încît era gata a se îneca, l-a apucat îndată de păr şi l-a scos. Iar după ce Mavru a ieşit cu Plachida afară la pămînt şi şi-a venit în sine, gîndind cum a umblat pe apă, s-a minunat şi s-a înspăi-mîntat de ceea ce făcuse.

Apoi, întorcîndu-se la părintele, i-a vestit dumnezeiasca minune ce s-a făcut. Dar omul lui Dumnezeu, Benedict, a socotit că s-a făcut această mare minune nu pentru sfinţenia sa, ci pentru ascultarea lui Mavru. Iar Mavru spunea că a făcut porunca sfîntului; căci, zicea că nu se află acum în aceeaşi putere în care era cînd s-a dus pe apă. Văzînd Plachida smerita cuvîntare cea de Dumnezeu următoare a acestora, a zis: "În timpul cît eram purtat de apă, vedeam deasupra capului meu cojocul părintelui meu şi socoteam că el m-a scos din apă".

Strălucind fericitul cu nişte fapte bune ca acestea, în locurile acelea mulţi, pentru dragostea Domnului nostru Iisus Hristos, veneau de departe la dînsul şi adeseori, părăsind deşertăciunea vieţii, îşi puneau grumazul sub jugul cel bun al lui Hristos şi se făceau pustnici. Însă diavolul, tatăl zavistiei şi vechiul vrăjmaş al dreptcredincioşilor, neputînd vedea strălucirea minunilor sfîntului şi pe sine biruit de puterea

lui cea dată de Dumnezeu, intra în minţile celor fără rînduială şi-i îndemna să-l zavistuiască şi să-l supere, după cum obişnuiesc cei fără rînduială şi nevrednici a zavistui isprăvile celor vrednici. Pentru că lauda ce se face celor curaţi şi vrednici este ocară şi întristare celor întinaţi de zavistie. De aceea Florentie, preotul bisericii din apropiere, moşul lui Florentie ipodiaconul nostru, îmbrăţişînd urîciunea şi zavistia diavolului celui rău în toate, a început a zavistui şi a ocărî faptele bune ale sfîntului, socotind că prin aceasta va smulge pe mulţi de la învăţătura Sfîntului Benedict cea de suflet folositoare. Iar după ce n-a dobîndit această nădejde vătămătoare de minte, nu numai că n-a putut să atragă pe cineva, dar şi mulţi alţii veneau la sfîntul şi se înmulţeau.

Florentie, rănindu-se de zavistie ca de o săgeată, defăima nevoinţa dumnezeiescului bărbat şi nu se îngrijea de fel să-i caute viaţa lăudată şi pustnicească. Apoi, întunecîndu-se de diavol, a ajuns într-atît, încît să otrăvească pe sfîntul. Deci a plămădit pîine, a pus otravă într-însa, a copt-o şi a trimis-o ca de bine-cuvîntare. Iar acel văzător bărbat a primit pîinea şi i-a mulţumit, dar vicleşugul nu s-a tăinuit de el. Căci în ceasul în care avea obicei sfîntul a mînca, a venit corbul din pădurea de aproape unde locuia şi, după obiceiul ce-l avea, luînd pîine din mîinile sfîntului, mînca. Deci luînd Sfîntul Benedict pîinea cea purtătoare de moarte, a pus-o înaintea corbului şi i-a poruncit, zicînd: "În numele lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu Celui viu, ia pîinea aceasta şi du-te de o aruncă într-un loc unde să n-o găsească vreun om".

Atunci corbul, cu gura căscată şi cu aripile întinse, a început a zbura împrejurul pîinii, a striga şi a arăta, prin mişcările lui, viclenia diavolească din pîine. Dar omul lui Dumnezeu a zis iarăşi către corb: "Nu întîrzia, nici te teme, ci ridic-o cum ţi-am zis şi du-o în loc neumblat, ca să nu se găsească niciodată".

Atunci corbul, după porunca sfîntului, a luat-o cu multă frică şi s-a dus. Apoi, după trei ceasuri s-a întors şi a luat iarăşi obişnuita hrană din mîinile sfîntului, care, văzînd vicleşugul de ucidere al lui Florentie, şi neputînd îndrepta viclenia lui, se ruga lui Dumnezeu pentru acela mai mult decît pentru sine, ca unul fără răutate şi în toate blînd.

Florentie însă, neputînd să-l omoare pe sfîntul, lucra cu răutate şi vicleşug satanicesc împotriva ucenicilor sfîntului. Căci ei lucrînd în grădină, Florentie, sluga diavolului, a trimis şapte fete frumoase şi cu totul goale şi le-a poruncit să se preumble şi să se joace înaintea monahilor, vrînd cu aceasta să necinstească fecioria acestora. Dar şi la aceasta n-a nimerit cugetul lui cel prea înră-utăţit, pentru că Benedict, următorul lui Hristos, văzînd scornirea lui cea diavolească şi temîndu-se de sufleteasca vătămare a ucenicilor, judeca mai bine să se depărteze şi să dobîndească mîntuirea ucenicilor, ca nu cumva, din zavistia lui Florentie către dînsul, cu timpul să se vatăme ucenicii.

Chemînd pe fraţii mănăstirilor, rînduindu-le iconom şi dîndu-i lui Dumnezeu, a luat puţini cu sine şi s-a depărtat de la chilia sa, fugind cu smerită cugetare de urîciunea şi vrăjmăşia lui Florentie. Dar Florentie greşea, păcătuind în deşert, fără a putea să vatăme pe altcineva. Iar Dumnezeu, izbăvind pe sluga sa, l-a păzit spre mîntuirea multora, ucigînd pe viclean. Căci urîtul de Dumnezeu, Florentie, bucurîndu-se de ducerea fericitului părinte, stînd în foişorul casei sale, deodată a căzut din înălţime împreună cu foişorul şi cel rău cu rău a murit şi a luat moarte vrednică vicleniei sale, pentru că moartea păcătoşilor este cumplită.

Văzînd aceasta Mavru, ucenicul sfîntului, a trimis degrabă la dînsul, fiind departe de chilia sa ca de zece semne, şi i-a zis: "Întoarce-te, părinte, întoarce-te, căci preotul care în zadar te izgonea, a murit". Auzind aceasta, omul lui Dumnezeu a plîns mult de ticăloasa moarte a lui Florentie şi s-a mîhnit şi de ucenicul său, căci s-a bucurat de o moarte ca aceea a lui. Deci l-a canonisit să se pocăiască pentru această greşeală. Astfel, fericitul s-a asemănat prin cele patru minuni mai înainte zise cu trei mari prooroci: cu Moise, la apă, care prin rugăciune s-a pornit şi a izvorît din munte ca un rîu; cu Elisei s-a asemănat tăietorului de rugi, care a ieşit din adîncul pîrîului; cu Ilie, la ascultarea corbului; cu Apostolul Petru, la umblarea pe apă. Din acestea se vede arătat că acest om era plin de darurile duhului, date tuturor sfinţilor.

Mutîndu-se acest preacuvios bărbat în alte locuri, şi-a schimbat locuinţa, dar vrăjmaşul nu l-a slăbit. Căci după aceea, cel de diamant a suferit mai mari şi mai grele războaie de la diavolul. Căci ieşind Cuviosul Benedict de la locul său dintîi, s-a dus în ţara Campaniei, în hotarele cetăţii care se zicea Casin, unde, într-

un munte oarecare înalt, a găsit o capişte elinească foarte veche în care se cinstea zeul Apolon. Împrejurul acelei necurate capişti erau o mulţime de jertfelnice şi de copaci. Pînă atunci se suia mulţime de necredincioşi şi aduceau jertfe lui Apolon; iar luminatul cu mintea, Benedict, şi rîvnitorul dreptei credinţe, ducîndu-se la locul acela şi intrînd în capişti, l-a zdrobit pe idolul lui Apolon, iar jertfelnicele le-a surpat. Apoi a ars copacii care erau acolo şi, în mijlocul acelei capişte, a zidit o biserică a Sfîntului Martin, iar unde era altarul lui Apolon, a făcut o cinstită biserică a Sfîntului Ioan Botezătorul.

De aici înainte mulţimea poporului care locuia acolo în preajmă, povăţuindu-se de învăţătura lui, se întorcea către Dumnezeu şi toţi se făceau creştini. Acestea nesuferindu-le diavolul, nu în chip nevăzut ori în somn, ci pe faţă se arăta cuviosului, apoi striga tare şi zicea că suferă mare nevoie de la sfîntul, încît şi fraţii auzeau graiurile lui, deşi nu-l vedeau. Către aceştia iubitorul adevărului zicea: "Credeţi-mă, fraţilor, căci cu ochii văd pe vrăjmaşul înfricoşat şi purtător de foc, arătîndu-se cu nălucire; apoi şi din ochi şi din gură scoate pară de foc!" Deci auzeau toţi, orice zicea vicleanul. Şi întîi îl chema pe sfîntul pe nume; iar cînd a văzut că sfîntul nu-i răspunde, a încetat a-l defăima. Apoi iarăşi îl chema pe nume, zicînd: "Benedicte!", care se tălmăceşte binecuvîntatule. Iar sfîntul nerăspunzînd îndată, diavolul zicea: "Maledicte! Maledicte! - adică blestematule -, ce ai cu mine? De ce mă izgoneşti?"

Într-una din zile fraţii, zidind chilia în care era să şadă sfîntul, ciopleau piatră la mijloc şi voiau s-o pună la zidire. Deci au venit trei şi n-au putut s-o ridice. Apoi au venit şi alţii şi nimic n-au folosit şi a rămas piatra neclintită. De aceea, s-a socotit că este înrădăcinată în pămînt. Mai pe urmă s-a arătat că deasupra pietrei şedea diavolul şi pentru aceea atîţia bărbaţi n-au putut s-o clintească. Deci au trimis la cuviosul, care, venind îndată şi făcînd rugăciune, a zis să ridice piatra şi cu atîta lesnire au ridicat-o, încît socoteau că nu are greutate deloc, aceea care mai întîi era grea şi nemişcată.

Deci s-a părut cuviosului şi a zis ucenicilor să sape acolo unde era piatra. Săpînd, au găsit un idol de aramă şi l-au aruncat în bucătărie şi îndată a ieşit foc dintr-însa. Deci, socotind monahii că bucătăria arde, au alergat şi au început a aduce apă s-o stingă. Atunci, întrebînd despre pricină, a înţeles cuviosul tulburarea fraţilor şi apoi, intrînd în bucătărie, zicea că nu este focul despre care spun ei. Deci, îndată plecîndu-şi capul său lui Dumnezeu la rugăciune, după obicei, se ruga să izgonească de la fraţi amăgirea aceea nălucitoare a vrăjmaşului, care se arăta ochilor lor. Apoi, sculîndu-se de la rugăciune, ochii fraţilor celor înşelaţi i-a adus la fireasca vedere prin rugămintea cea către Dumnezeu şi nu mai vedeau bucătăria arzînd.

Altă dată, cînd zideau fraţii zidul, vrînd să-l facă înalt, şi sluga lui Dumnezeu, Benedict, era în chilia sa, rugîndu-se, i s-a arătat diavolul bucurîndu-se, şi i-a spus că merge la fraţii cei ce lucrează. Atunci a trimis cuviosul la fraţi cît mai degrabă şi le-a vestit, zicînd: "Fraţilor, luaţi aminte, că vine către voi diavolul în ceasul acesta, să vă ispitească". Dar, mai înainte de a merge vestitorul, a ajuns diavolul şi a surpat zidul ce se zidea şi pe un tînăr monah, fiu al unui oarecare Coraliu, l-a zdrobit. Ucenicii sfîntului, văzînd aceasta, se întristară nu atîta pentru zid, cît pentru frate şi i-au vestit cinstitului părinte cu lacrimi în ochi. Iar preamilostivul părinte a poruncit să-l aducă. Dar nefiind cu putinţă a-l ridica pe mîini, că pietrele zdrobiseră nu numai trupul, ci şi oasele lui, l-au pus în sac şi i l-au adus. Iar el le-a spus să-l lase pe rogojina pe care se obişnuise a se ruga.

Scoţînd afară pe fraţi şi închizînd uşa, şi-a plecat genunchii şi ruga pe Dumnezeu pentru sănătatea lui. Şi s-a văzut în ceasul acela o minune cu adevărat vrednică de spaimă şi de înfricoşare. Pentru că, după terminarea rugăciunii, tînărul s-a sculat sănătos cu tot trupul. Apoi l-a trimis sfîntul iarăşi la fraţi, să lucreze cu dînşii, ca să zidească din nou zidul. Iar diavolul, care socotise să omoare pe monah, mai mult s-a ruşinat de luarea în rîs pe care o gătise pentru fericitul şi care s-a întors asupra sa prin defăimarea ce se făcea de ucenicii sfîntului. Deci, de aici înainte, omul lui Dumnezeu a luat de la Hristos darul proorociei, ca mai înainte să spună cele ce vor fi.

Apoi s-a legiuit de sfîntul în mănăstire ca atunci cînd se trimit fraţi la vreo slujbă, nici să mănînce, nici să bea, pînă se vor întoarce. Acest canon cu dinadinsul se păzea. Într-una din zile, nişte fraţi au fost trimişi de cinstitul părinte la slujbă şi s-a întîmplat că cei trimişi, umblînd mult şi neputînd a se întoarce, au

înserat şi au găzduit la o sfinţită şi cinstită fecioară unde au mîncat; apoi au trimis pe cineva din ei la cuviosul să le ceară binecuvîntare, după obicei, ca să mănînce. Dar, mai înainte, cunoscătorul părinte l-a întrebat, zicînd: "Unde aţi mîncat?" Iar el a răspuns: "Nicăieri, părinte". Atunci i-a zis sfîntul: "Pentru ce minţi? N-aţi poposit la chilia cutărei fecioare şi aţi mîncat cutare şi cutare bucate şi aţi băut atîtea pahare?" Dimineaţa venind fraţii, cu înţelepciune şi părinteşte fiind mustraţi, ei, umilindu-se, au căzut la cinstitele lui picioare şi mărturiseau că au greşit. Iar acest preablînd părinte, îndată le-a iertat greşeala lor, făgăduind fraţii că nu vor mai călca porunca lui, căci l-au cunoscut că, prin Duhul Sfînt, este de faţă peste tot.

Era un oarecare mirean cu chipul, dar iubitor de fapte bune şi iubitor de monahi, frate al lui Valentin monahul, pe care la început nu l-am pomenit. În tot anul se ducea la purtătorul de semne, Cuviosul Benedict, ca să audă învăţătura lui cea folositoare de suflet şi să vadă pe fratele său Valentin. Acest om şi-a pus însuşi lege ca, ieşind din casa sa, să nu mănînce nimic pînă va veni la sfîntul să ia binecuvîntare. Însă într-o zi, venind spre mănăstire, fără de veste a venit la drum un necunoscut, cu care s-a întovărăşit umblînd împreună, şi care purta multe feluri de mîncări. Iar după ce au trecut cîteva ceasuri, a zis către dînsul împreună mergătorul necunoscut: "Frate, vino să mîncăm, să nu slăbim la drum". Acela a răspuns şi a zis: "Ba nu, să lipsească mîncarea, frate, nu mănînc; că am obicei de merg flămînd la cinstitul părinte Benedict".

Aceasta auzind-o celălalt, s-a liniştit. Şi umblînd iarăşi puţin, împreună călătorul îl îndemna să mănînce, dar acela nu l-a ascultat. Şi mergînd iarăşi puţin, au ajuns la un loc frumos şi veselitor, unde era un izvor şi o pajiste înflorită şi verde. Atunci călătorul iarăşi îl îndemna, zicîndu-i: "Iată apă, iată pajişte, iată loc îndemînatec, ia să şedem să mîncăm, frate, şi să ne odihnim puţin, ca să putem, iarăşi, umbla fără osteneală". Deci i-a plăcut locul acela şi, înşelîndu-se de a treia sfătuire a călătorului, a şezut şi a mîncat împreună cu dînsul, apoi s-a sculat şi şi-a luat iarăşi drumul său.

Seara a venit la chilia sfîntului, care l-a primit şi, căzînd la pămînt, cerea binecuvîntare. Iar mai înaintevăzătorul Benedict i-a ocărît greşeala pe care a făcut-o, zicînd: "Ce este, frate, aceea pe care a făcut-o vrăjmaşul, prin împreună călătorul tău? Întîi, n-a putut a te înşela; al doilea, a te amăgi iarăşi n-a putut; a treia oară a biruit şi în ceea ce a voit te-a aruncat". Atunci acela, cunos-cîndu-şi păcatul neputinţei gîndului, zăcînd la picioarele Sfîntului, a plîns atît de mult, încît a cunoscut şi mai mult greşeala.

În vremea goţilor, Totila, craiul lor, auzind de isprăvile sfîntului şi că este bogat de darul proorociei, a purces să vină la mănăstire. Şi, stînd departe de mănăstire, a vestit sfîntului venirea lui. "Să vină", a zis sfîntul. Iar Totila, socotind lucru cu neputinţă ca un om stricăcios să fie părtaş de darul proorocesc, a îndrăznit a-l cerca. Deci, a îmbrăcat cu hainele lui şi cu încălţămintele pe unul din spătari, cu numele Rigon, poruncindu-i să meargă la cuviosul. Dîndu-i şi ostaşi mulţi, precum este rînduiala crailor, a trimis cu dînsul şi comiţi, pe Vulruderic şi pe Vlid, iar în dreapta şi în stînga lor mulţime de boieri şi ostaşi, gîndind el ca, prin această plăsmuită vedere, să amăgească pe robul lui Dumnezeu.

Ajungînd Rigon la mănăstire, înconjurat de rînduiala ostaşilor şi a celor cu vrednicii, sfîntul, fiind la un loc înalt, privea la dînsul. Şi, mai înainte încă de a veni Rigon, fiind departe cît să se audă glasul, sfîntul a strigat: "Leapădă, fiule, leapădă acelea pe care le porţi, căci nu sînt ale tale". Auzind acestea Rigon şi căzînd la pămînt, s-a minunat şi s-a înspăimîntat, căindu-se de ceea ce a făcut; căci pe un sfînt ca acesta şi bărbat înainte văzător a îndrăznit a-l lua în rîs. Deci toţi cîţi erau împrejur au văzut şi s-au închinat omului lui Dumnezeu. Şi cum s-a sculat Rigon n-a îndrăznit a se duce la sfîntul, ci s-a întors la craiul lui, tremurînd şi căindu-se pentru necunoştinţă.

Atunci şi Totila s-a sculat şi a venit la sfîntul, pe care l-a văzut şezînd de departe, dar n-a îndrăznit a se apropia; ci aruncîndu-se la pămînt, cerea iertare. Iar sluga lui Dumnezeu de două şi de trei ori l-a strigat, dar, văzînd că de frică nu se scoală, s-a sculat şi s-a dus însuşi de l-a ridicat, ocărîndu-l pentru urmările lui. Şi în scurtă cuvîntare i-a vestit toate cele ce aveau să i se întîmple, zicîndu-i: "Multe rele ai făcut şi faci! Depărtează-te de dînsele şi pocăieşte-te, căci, să ştii, vei intra în Roma şi ai să treci marea; nouă ani

vei împărăţi şi în al zecelea te vei sfîrşi". Auzindu-le acestea Totila şi înspăimîntîndu-se de proorocia fericitului, s-a aruncat iarăşi la pămînt şi, cerînd binecuvîntare, s-a dus.

De atunci şi-a schimbat neomenia şi asprimea sa prin învăţătura cuviosului şi folositoarea dojenire. N-a trecut însă multă vreme şi a intrat în Roma, în care căuta să intre, şi a stăpînit-o. Apoi s-a dus în Sicilia, iar în al zecelea an al împărăţiei lui dumnezeiasca dreptate l-a tăiat, după proorocia sfîntului, şi şi-a pierdut şi împărăţia şi viaţa.

După acestea, episcopul Bisericii Canusiei, venind la marele Benedict după obicei, căci pentru sfinţenia petrecerii lui, foarte îl iubea sfîntul, şi şezînd de vorbă şi cuvînt pornindu-se pentru intrarea în Roma a craiului Totila şi pentru pieirea Romei, zise fericitul episcop: "De craiul acesta se va pustii Roma, ca să nu se mai locuiască de oameni de acum înainte". Către acela a răspuns omul lui Dumnezeu: "Roma nu se strică de neamuri, ci de nevoi, adică de fulgere, gîlcevi şi de cutremure va pieri".

Şi iată, tainele proorociei cinstitului părinte se văd mai luminoase decît soarele şi cu ochii noştri le vedem toţi. Că acum în Roma cea mare şi preafrumoasă nu vedem altceva decît case prăbuşite, biserici căzute şi zidurile ei risipite. Că din căderi şi din desele cutremure a căzut frumuseţea zidurilor şi împodobirea. Tîlcuirea acestei proorocii a cuviosului, dată de Dumnezeu, mi-a făcut-o mie preacucernicul Onorat, ucenicul sfîntului. Dar ne încredinţa că le-a auzit nu de la sfîntul, ci de la fraţi adevăraţi, care mărturiseau aceasta.

Într-acea vreme un cleric din biserica Acvinilor se supăra de necuraţii diavoli. Iar cuviosul episcop Constantie de multe ori îl trimitea la multe gropniţe cu moaştele sfinţilor, ca să se vindece. Dar sfinţii mucenici ai lui Dumnezeu nu l-au vindecat ca să se arate darul vindecărilor prin Sfîntul Benedict. Deci s-a dus la dînsul, şi el prin rugăciuni, a izgonit pe diavol, iar pe cleric l-a făcut sănătos şi l-a eliberat, zicîndu-i: "Du-te. Iată, te-ai făcut sănătos; carne să nu mai mănînci şi la treapta preoţească să nu te sui; căci, în oricare zi vei îndrăzni a te sui, îndată te vei îmbolnăvi şi mai rău". Dar el, cum s-a dus la ale sale, a uitat porunca. După cîţiva ani, văzînd pe cei dintîi ai preoţescului cin că au murit şi pe cei mai mici ai săi că se făceau preoţi, s-a ales şi el în rînduiala preoţească. Dar îndată, intrînd diavolul într-însul, ca o fiară sălbatică fără milă l-a zdrobit pînă la moarte.

Era un oarecare om de neam bun de un nume cu Sfîntul Benedict care, fiind condus de învăţătura cea de Dumnezeu înţeleptită, a lăsat lumea şi a venit către Dumnezeu, cîştigînd îndrăzneală la sfîntul. Acesta, venind odată după obicei către cuviosul şi întrînd în chilie, a aflat pe dumnezeiescul părinte că plîngea cu amar şi se tînguia. Stînd mult şi văzîndu-i lacrimile curgînd, nu se dumerea, fiindcă nu-l văzuse altă dată măcar să lăcrimeze în vremea rugăciunii, ci numai să ofteze de la inimă. Deci înspăimîntîndu-se, a întrebat pe sfîntul pricina. Iar purtătorul de Dumnezeu părinte a răspuns: "Toată mănăstirea aceasta pe care, cu ajutorul lui Dumnezeu, am zidit-o şi toate cîte am gătit fraţilor acestora, cu judecata Atotputernicului Dumnezeu s-au dat neamurilor. Şi de-abia am îmblînzit pe Dumnezeu cu rugăciunea, să-mi dăruiască sufletele fraţilor mei celor întru Domnul, care sînt în mănăstire". Iar Benedict, auzind proorocia sfîntului, s-a dus de la mănăstire, minunîndu-se.

Într-adevăr vedem acum că s-a stricat mănăstirea de neamul longobarzilor, împlinindu-se proorocia sfîntului după moartea lui. Căci odihnindu-se fraţii, iar la miezul nopţii fără veste intrînd în mănăstire longobarzii şi răpind toate ale mănăstirii, n-au prins pe nici un monah. Pentru că rugăciunea omului lui Dumnezeu i-a păzit, ca să se arate tuturor darul dumnezeieştii puteri ce era într-însul. Dumnezeu Cel credincios în făgăduinţele Sale a împlinit ceea ce a făgăduit adevăratului Său rob Benedict; căci, deşi averile locaşului, după voia lui Dumnezeu, le-a răpit, însă viaţa fraţilor s-a dăruit de Domnul. La fel am cunoscut că şi marele Apostol Pavel, rugînd pe Dumnezeu pentru viaţa celor ce pluteau, a fost auzit; căci deşi lucrurile din corabie şi însăşi corabia s-a pierdut, dar s-a dăruit de către Domnul mîntuire oamenilor.

Într-altă vreme, Exilarat al nostru a fost trimis la omul lui Dumnezeu cu două ploşti cu vin. Acesta pe una a ascuns-o, iar pe cealaltă a adus-o la sfîntul. Iar înaintevăzătorul părinte, de care nu s-a ascuns ceea ce se făcuse, plosca pe care i-o adusese a primit-o şi a mulţumit, iar pentru cealaltă i-a poruncit, zicînd: "Vezi,

fiule, din plosca ce ai ascuns-o pe drum, cînd veneai, să nu se întîmple să bei ci, cu luare aminte, să verşi vinul şi vei vedea ce are înăuntru". Iar Exilarat, ruşinîndu-se, a făcut metanie şi s-a întors; apoi, venind la locul unde ascunsese plosca, a întors-o ca s-o deşerte, să încerce cuvîntul şi îndată a ieşit un şarpe din ploscă.

Era un sat unde se făcea bîlci de neguţători, nu departe de locaşul sfîntului. În el erau mulţi închinători de idoli care, din multa învăţătură a sfîntului cea de suflet folositoare luminîndu-se, s-au întors la credinţa cea mîntuitoare a lui Dumnezeu. În acel sat era o pustnicie de cucernice şi cinstite fecioare şi trimitea, pentru multa lor sfinţenie, pe ucenici ca să le sfătuiască şi să le înveţe. Într-una din zile, după obicei, a trimis pe unul din monahi spre sufletescul folos al fecioarelor.

Acesta, după ce le-a învăţat, a luat de la călugăriţe nişte basmale şi le-a pus în sînul său. Venind apoi la sfîntul, acesta l-a mustrat aspru, zicîndu-i: "Frate, cum a intrat nelegiuirea în sînul tău?" Iar acela, înspăimîntîndu-se şi de frică uitînd greşeala sa, nu înţelegea ce-i zicea părintele. I-a zis deci, sfîntul: "Au doar eu nu eram acolo de faţă cînd ai primit basmalele de la sfintele fecioare şi le-ai ascuns în sîn?" Iar el, auzind acestea, căzu la picioarele sfîntului şi, zăcînd jos, zicea: "Am greşit, am greşit!" Apoi sculîndu-se şi scoţînd din sîn basmalele, le-a aruncat înaintea sfîntului.

Într-una din zile, în ceasul cînd sfîntul obişnuia a mînca puţină mîncare seara, un monah, fiul unui dregător, ţinea sfeşnicul ca să lumineze. Iar sfîntul mîncînd, a început diavolul mîndriei a supăra pe cel ce ţinea sfeşnicul şi a-i aduce gînduri de înălţare şi de trufie şi zicea în sine: "Cine este acesta căruia eu îi stau înainte, de-l slujesc ca o slugă şi ţin sfeşnicul?" Acestea gîndind el, Sfîntul Benedict, fiind împodobit cu darul vederii mai înainte, l-a mustrat cu milostivire părintească şi i-a zis: "Închide şi pecetluieşte inima ta, frate, căci intră gînduri de mîndrie şi se răsădesc în tine, şi ia aminte la tine!"

Deci, chemînd pe fraţi, a poruncit de i-a luat sfeşnicul din mîinile lui. Iar el, ieşind afară, şedea şi plîngea. Şi întrebat fiind de fraţi ce a făcut de s-a mîniat sfîntul asupra lui, le-a spus gîndul cel diavolesc ce a intrat în inima lui; cum s-a umflat de vîntul mîndriei şi ce cuvinte zicea în inima sa asupra sfîntului. Şi a arătat otrava ce era ascunsă în inima lui. Deci s-au minunat fraţii de prevă-zătoarea curăţenie a Sfîntului Benedict, căci cele semănate în minte de diavol, nu puteau a se ascunde de sfîntul.

În părţile Campaniei s-a făcut foamete şi strîmtorare de toate lucrurile cele de nevoie. Era lipsă şi în mănăstirea sfîntului şi nu aveau fraţii mai mult de cinci pîini. Văzîndu-i pe dînşii cinstitul părinte posomorîţi, le-a zis: "De ce vă întristaţi pentru pîine, fraţilor? Astăzi aveţi lipsă, iar mîine vă veţi bucura". Şi a doua zi s-au aflat înaintea porţii mănăstirii nişte saci cu făină de două sute de dimirlii, pentru care Dumnezeu, Stăpînul tuturor, a zis unor oameni, pe care fraţii nu-i cunoşteau deloc, de au venit şi i-au pus la poarta mănăstirii. Deci, minunîndu-se de preaslăvita minune a sfîntului, au slăvit pe Dumnezeu şi s-au învăţat a nu se mai întrista de aici înainte cînd se va întîmpla lipsă, avînd amanet îndrăzneala sfîntului către Dumnezeu.

Iar pentru duhul proorocesc se cade a şti că nu obişnuieşte totdeauna a lumina mintea proorocilor, ci numai în unele vremi. Căci pentru Sfîntul Duh s-a scris în Evanghelie că, unde voieşte El suflă; astfel arătat este că şi cînd voieşte suflă. De aceea şi proorocul Natan, fiind rugat de împăratul David să-i spună de voieşte Dumnezeu să zidească el biserica Domnului, întîi l-a sfătuit, apoi l-a oprit. Şi Elisei proorocul a văzut pe femeie plîngînd, dar pricina n-a ştiut-o, şi către Gheezi, sluga sa, care o oprea să nu se apropie, zicea: "Las-o, căci sufletul ei este întristat, iar Domnul a ascuns de mine şi nu mi-a arătat". Iar aceasta o face Dumnezeu cu iconomie, căci uneori dînd duhul proorociei, iar alteori ridicîndu-l, cu acest chip uneori înălţa mintea proorocilor, iar alteori o smereşte. Ca şi proorocii primind duhul, să cunoască insuflarea de la Dumnezeu, dar neprimind darul, să se înveţe şi să se cunoască ce sînt, căci sînt pămînt şi cenuşă. Drept aceea şi David zice: *Eu sînt vierme, iar nu om.* Dar să ne întoarcem la ceea ce ne stă înainte, adică despre Sfîntul Benedict.

Într-altă vreme l-a rugat un om credincios şi foarte cucernic să trimită în satul lui, care este aproape de cetatea Terachinilor, să zidească acolo mănăstire. Chemînd sfîntul pe ucenici, rînduindu-le şi egumen şi

iconom, i-a trimis în pace. Dar le-a făgăduit şi le-a zis: "Mergeţi, fraţilor, că în cutare zi vin şi eu la voi şi vă voi arăta în care loc se cade a se zidi biserica, în care loc trapeza, în care loc arhondaricul şi celelalte cîte trebuiesc". Şi luînd fraţii binecu-vîntarea sfîntului, s-au dus şi au adunat toate cele trebuincioase pentru zidire, au curăţat locul şi au gătit toate, ca venind sfîntul să le găsească gata şi să rînduiască numai zidirile. Dar după noaptea aceea, luminîndu-se ziua în care a făgăduit sfîntul să meargă, s-a arătat egumenului şi iconomului şi le-a spus toate cu dinadinsul cîte trebuiau a se face. După ce s-au deşteptat, cu bucurie povesteau unul altuia vedenia.

Deci, încredinţîndu-se că vine, îl aşteptau; dar, după ce a trecut ziua şi n-a venit, s-au întristat. Apoi mergînd la dînsul, îl întrebau pentru care pricină n-a venit şi-l învinuiau că n-a venit după cuvîntul său. Atunci Benedict, prietenul lui Dumnezeu, a zis: "De ce ziceţi, fraţilor, că n-am venit precum am făgăduit?" "N-ai venit", au zis aceia. Dar sfîntul a zis: "Dar nu m-am arătat vouă, la amîndoi, noaptea, pe cînd dormeaţi, şi v-am arătat unde şi cum să se zidească mănăstirea? Duceţi-vă şi, după cum aţi văzut şi cum v-am arătat, aşa s-o zidiţi". Iar ei, auzind acestea, s-au minunat şi după aceea au plecat; apoi toate ale mănăstirii după cum au văzut în vedenie, aşa le-au zidit.

Astfel era purtătorul de Dumnezeu, Părintele Benedict, în facerile de minuni şi proorocii. Dar şi cuvîntul lui era rar uitat de dumnezeiasca putere şi mai întotdeauna era lucrător. Că niciodată nu iese din gura omului ce-şi are inima la cele înalte, cuvînt deşert. Iar de se întîmpla cîndva să vorbească gura lui cuvînt înfricoşător, cuvîntul lui era puternic şi nu cădea. Că nu certa cu temere ori cu socotire, ci cu hotărîre; dar ascultaţi, ca să înţelegeţi cele zise.

Departe de mănăstire două fecioare pustnice, de bun neam, şedeau în casa lor şi pustniceau, iar un om îmbunătăţit şi cucernic le slujea. Dar cinstea neamului nu pricinuieşte cunoştinţă la toţi cei de bun neam, ca să se cunoască şi să se smerească în lumea aceasta şi să nu se socotească că sînt mai buni decît alţii. Căci, de ar fi avut cunoştinţă de aceasta, aceste sfinţite fecioare n-ar fi defăimat şi n-ar fi ocărît pe cel pomenit, care cu osîrdie le slujea. Acela, nesuferind, a venit la omul lui Dumnezeu şi i-a arătat nemulţumi-toarea socoteală a fecioarelor şi necinstea ce primea de la dînsele. Iar purtătorul de semne, Sfîntul Benedict, auzind acestea, le-a vestit, zicînd: "Îndreptaţi-vă şi vă înţelepţiţi limba, fiindcă, de nu vă veţi îndrepta, apoi nu veţi fi împărtăşite".

Iar hotărîrea aceasta a neîmpărtăşirii nu le-a trimis-o lor ca o hotărîre şi despărţire cu adevărat, ci le-a zis cu iconomie şi părinteşte, vrînd să înceteze cu nemulţumitoarea lor cugetare. Iar ele nu s-au îndreptat, nici au socotit cuvîntul şi sfătuirea sfîntului. După cîteva zile, au murit întru feciorie curată şi au fost îngropate în biserică. Iar cînd se făcea dumnezeiasca Liturghie, după obicei, şi diaconul zicea: "Dacă cineva nu se împărtăşeşte, să iasă din biserică", femeia care crescuse pe fecioarele acelea şi aducea, după rînduială, prescuri pentru sufletele lor, le vedea pe dînsele - înfricoşat cuvînt -, că ieşind din mormînt, ieşeau şi din biserică.

Văzînd aceasta de multe ori, şi-a adus aminte că omul lui Dumnezeu le-a oprit de la împărtăşirea dumnezeieştilor Taine, pentru că nu se îndreptau. Deci, cu sîrguinţă a venit la dînsul şi, cu multă tînguire căzînd la picioarele lui, i-a vestit vederea aceea de spaimă. Sfîntul, milostivindu-se ca un milostiv ce era, a luat o prescură şi, dîndu-i-o, a zis către dînsa: "Du-te şi dă această prescură s-o slujească pentru dînsele şi de acum nu vor fi neîmpărtăşite". Deci, s-a adus prescura aceea şi a fost slujită pentru dînsele. Şi strigînd diaconul să iasă cei care nu se împărtăşesc, ele n-au ieşit, nici nu le-a văzut femeia aceea ieşind. De aceea, credem fără îndoială că atunci cînd s-a luat prescura aceea slujită de Sfîntul Benedict, atunci îndată ele s-au învrednicit de iertare.

Un monah oarecare din locaşul sfîntului, fiind stăpînit de duhul lenevirii, nu făcea canonul mănăstirii; iar omul lui Dumnezeu nu înceta a-l sfătui şi nu se lenevea a-l învăţa adeseori. Dar acela nu asculta, ci fără ruşine se purta cu cuviosul, zicîndu-i să-l lase să se ducă la părinţii săi. Într-o zi, supărîndu-se Cuviosul de rugăminţile lui, i-a poruncit cu mînie să plece din mănăstire. Îndată ce a ieşit din mănăstire, în drum l-a întîmpinat un balaur mare, cu gura căscată, care voia să-l înghită. Deci a început a tremura şi cu mare glas a chema pe sfinţi şi a zice: "Alergaţi, alergaţi, că balaurul acesta vrea să mă mănînce!"

Alergînd fraţii, n-au mai văzut balaurul, iar pe dînsul l-au găsit tremurînd; şi pipăind cu mîinile, l-au întors la mănăstire, de unde a făgăduit că nu va mai ieşi; de atunci şi-a ţinut cuvîntul.

Socotesc că nu se cade a o tăcea nici pe aceasta, pe care am auzit-o de la Ilustrie Antonie, care zice: "Un copil s-a îmbolnăvit, încît i-a căzut părul şi trupul i s-a umflat, iar tatăl său l-a trimis la cuviosul şi s-a însănătoşit". Nici cele povestite mie de Peregrin, ucenicul fericitului, nu este cu dreptate a le tăcea. El mi-a spus că, într-una din zile, un datornic fiind constrîns şi neavînd să plătească, a alergat la cuviosul. Căzînd la picioarele lui, zicea că este dator cu doisprezece galbeni şi are mare nevoie de bani. Iar Cuviosul Benedict a zis cu glas blînd către dînsul: "Iartă-mă frate, că nu am; dar du-te şi întoarce-te după două zile". Într-acel timp, cuviosul s-a îndeletnicit cu rugăciunea. A treia zi a venit săracul. Şi era o ladă plină de legume, iar deasupra lăzii fără de veste s-au găsit treisprezece galbeni, pe care a poruncit cuviosul de i-a adus. Deci, dîndu-i săracului, a zis către dînsul: "Du-te, fiule, şi pe cei doisprezece să-i dai împrumutătorului tău, iar unul opreşte-l pentru trebuinţele tale".

Dar să ne întoarcem iarăşi la început şi să povestesc cîte am auzit de la cei patru ucenici ai lui, despre care am pomenit la început. Era un creştin care îl zavistuia şi-l vrăjmăşuia pe altul. Deci, urîtorul binelui l-a îndemnat de l-a şi otrăvit, bînd paharul fără să ştie. Dar deşi n-a murit, după cum a voit acela, s-a îmbolnăvit de lepră, făcîndu-se vrednic de milă. Ducîndu-l la cuviosul, s-a făcut îndată sănătos. Căci, apucîndu-l cuviosul cu mîna dreaptă, toată boala de pe pielea lui a vindecat-o.

Într-acel timp, precum am spus mai sus, era foamete în Campania. Iar Benedict, credinciosul şi înţeleptul econom al lui Hristos, nu înceta a împărţi la cei lipsiţi cele de nevoie ale trupului, pînă ce au sfîrşit toate ale mănăstirii şi nu rămăsese decît puţin untdelemn într-o sticlă. Atunci un ipodiacon, cu numele Agapit, l-a rugat să-i dea şi puţin untdelemn. Iar acest dumnezeiesc bărbat, după ce a pus gînd să dea şi să risipească toate cele de pe pămînt, ca să le găsească în cer, a poruncit să dea puţinul untdelemn ce a rămas. Chelarul a zis: "Bine", dar nu l-a dat. După puţin, a întrebat părintele pe chelar, de l-a dat. "Ba nu, a zis chelarul, că de aş fi dat şi acela, după poruncă, nu rămînea nici o mîngîiere fraţilor".

Atunci, mîniindu-se acel preablînd părinte, a poruncit fraţilor să arunce sticla aceea cu untdelemn afară pe fereastră, ca să nu rămînă înăuntru în mănăstire nici un lucru de neascultare, şi a aruncat-o. Afară era o grămadă de pietre mari şi, căzînd sticla peste pietre, nu s-a spart, nici nu s-a vărsat untdelemnul. Deci a poruncit iubitorul de fii s-o aducă şi s-o dea ipodiaconului. Atunci, adunîndu-se fraţii, înaintea tuturor a ocărît pe monahul cel neascultător, pentru necredinţa şi neascultarea lui.

După ce a făcut aceasta, cinstitul părinte, împreună cu toţi fraţii, s-au rugat. În locul unde se ruga era un vas deşert, dar acoperit; şi rugîndu-se sfîntul, s-a umplut de untdelemn, încît se vărsa şi tot locul l-a umplut. Aceasta văzînd-o făcătorul de minuni, Părintele Benedict, a sfîrşit cu rugăciunea. Iar pe necredinciosul şi neascultătorul l-a sfătuit părinteşte, zicînd: "Fiule, agoniseşte credinţă neîndoită şi ascultare vrednică făgăduinţei monahiceşti". Iar fratele, după cuviinţă fiind învăţat de părinte, s-a cucernicit, s-a ruşinat şi s-a îndreptat.

De-a pururea acest sfînt părinte adeverea sfătuirea cu minuni. Şi nu era nimeni în sinodia lui care să se teamă sau să se îndoiască de făgăduinţele lui sau să nu creadă cuvintelor lui, mai ales după ce au văzut într-un minut cercetarea aceasta de la Dumnezeu. Căci pentru o sticlă ce avea puţin untdelemn, li s-a dat un vas plin ce se vărsa, pentru că Dumnezeu este bogat în milă. Deci, ne închinăm numelui Său.

Într-una din zile, ducîndu-se cuviosul la biserica Sfîntului Ioan Botezătorul, care era zidită pe munte, a ieşit în întîmpinarea lui, în chip de doctor, cel întru tot viclean, ţinînd cornul şi un trepied. Iar sluga lui Dumnezeu, Benedict, l-a întrebat, zicînd: "Unde te duci?" Diavolul a zis: "Iată, mă duc aici la fraţi, să le dau curăţenie". Deci s-a dus purtătorul de semne părinte şi, după obicei, şi-a făcut rugăciunea, apoi, sfîrşind, s-a întors repede. Duhul cel viclean, găsind un bătrîn din monahii sfîntului, care scotea apă, a intrat într-însul şi-l muncea. Văzîndu-l sfîntul muncindu-se fără milă, i-a dat o palmă şi îndată diavolul a ieşit din bătrîn.

Despre minuni se cuvine a şti, că sfinţii în două feluri săvîrşesc minunile: uneori prin rugăciuni, iar alteori după stăpînire. După cum zice Evanghelistul Ioan: *Iar cîţi L-au primit pe Dînsul, le-a dat stăpînire a se face fii ai lui Dumnezeu*. Deci dacă prin stăpînire sfinţii sînt fii ai lui Dumnezeu, ce lucru minunat este dacă, după stăpînire, pot face şi minuni? Iar cum că în aceste două chipuri sfinţii lucrează minuni, mărturiseşte Apostolul Petru, care a înviat pe Tavita cea moartă prin rugăciune şi care pe Anania şi pe Safira, care au minţit, mustrîndu-i numai, îndată au murit. Deci, în aceste două chipuri adevărata slugă a lui Dumnezeu, Benedict, a făcut minunile.

Ascultaţi şi alte minuni ale lui. Era un arian cu neamul got şi cu numele Ţalas, căci goţii mai toţi erau arieni. Acesta, în vremea craiului Totila al goţilor, de care s-a vorbit mai sus, s-a aprins de groaznică mînie asupra celor îmbunătăţiţi ai Sfintei Biserici şi cu asprime, cînd vedea un creştin, ori cleric, ori monah, într-un minut îl tăia. Deci într-una din zile, găsind pe un oarecare sătean, îl muncea şi-l bătea cu nemilostivire. Dar nesuferind săteanul şi căutînd barbarul şi cumplitul got lucrurile lui, săteanul, ca să se izbăvească, a zis că le-a dat lui Benedict, robul lui Dumnezeu. Atunci Ţalas a început a-l munci şi a poruncit de i-a legat mîinile cu curele şi l-a pus să alerge înaintea calului, ca să-l ducă să-i arate cine este Benedict acesta; şi l-a dus la mănăstire. Deci a aflat pe cuviosul înaintea uşii chiliei sale, şezînd şi citind. Şi a zis săteanul: "Acesta este Benedict". Iar gotul cel mîndru, aprins de mînie, cu căutătură sălbatică căuta la cuvios, socotind să-l înfricoşeze. Apoi, cu glas mare şi barbar, îi zise cuviosului: "Scoală-te, repede şi dă-mi lucrurile acestuia, care le-ai luat". Iar cuviosul îndată şi-a ridicat ochii din carte şi, văzînd pe preaînrăitul Ţalas şi împreună cu dînsul şi pe sătean legat, îndată a făcut o minune mai presus de toate. Căci îndată ce şi-a aruncat ochiul cel de Dumnezeu luminat la cel legat, i s-au dezlegat curelele şi au căzut.

Aceasta văzînd-o Ţalas, s-a cutremurat şi a căzut la pămînt; apoi şi-a pus capul la cinstitele picioare ale omului lui Dumnezeu şi cerea binecuvîntare. Iar cuviosul, fără a se scula din locul său, chemînd pe fraţi, a poruncit: "Luaţi-l pe acesta şi daţi-i să mănînce". Atunci Ţalas ticălosul, venindu-şi în sine şi cunoscîndu-şi greşeala şi mărturisind-o, asculta cele ce sfinţitul părinte îi zicea ca să se lase de o asprime şi neomenie ca aceea. Şi astfel, Ţalas cu alt gînd şi cu mare umilinţă s-a întors de la mănăstire, zdrobit şi smerit cu duhul; şi nimic n-a mai cerut de la săteanul pe care omul lui Dumnezeu, numai căutînd spre el cu vederea, l-a dezlegat. Deci adevărat este ce am zis, că, cei care-L slujesc cu îndrăzneală pe Atotputernicul Dumnezeu, uneori fac minuni prin stăpînire, iar alteori prin rugăciune. Iată că această minune era din stăpînire, ca şi cealaltă, despre care am zis mai sus. Iar cîte minuni a făcut prin rugăciune, am spus multe şi încă voi mai spune şi aceasta.

Într-o zi cuviosul s-a dus la ţarină, împreună cu fraţii. Iar un lucrător de pămînt, ţinînd în braţele sale trupul fiului său, care atunci cu puţin mai înainte murise, a venit la mănăstire, plîngînd şi căutînd pe luminatul părinte Benedict. Înştiinţîndu-se că este la ţarină şi lucrează cu fraţii şi că va zăbovi acolo, a lăsat trupul înaintea porţii mănăstirii şi a alergat la cuviosul, în ceasul în care el lăsase lucrul şi venea la mănăstire cu fraţii. Pe acesta văzîndu-l tatăl copilului celui mort, a început a striga cu lacrimi către cuviosul şi a zice: "Dă-mi pe fiul meu! Dă-mi pe fiul meu!" Iar cuviosul, înspăimîntîndu-se de cuvînt, a zis către dînsul: "Omule, dar eu am luat pe fiul tău?" Acela zise: "A murit fiul meu, cinstite părinte, deci vino de-l înviază!"

Auzind acestea Sfîntul Benedict, făcătorul de minuni, şi întristîndu-se tare, a zis: "Duceţi-vă, fraţilor, duceţi-vă. Aceste lucruri nu sînt ale noastre, ci ale Sfinţilor Apostoli! Ce voiţi a ne încărca cu sarcini pe care nu le putem ridica?" Iar tatăl celui mort tot aştepta şi-l ruga, adeverind şi jurîndu-se că nu va pleca, pînă nu va învia pe fiul său. cuviosul l-a întrebat, zicînd: "Unde este trupul copilului?" Tatăl a răspuns: "La poarta mănăstirii, cinstite părinte". Ducîndu-se sfîntul acolo cu fraţii, şi-a plecat genunchii la rugăciune şi a lăsat cinstitul cap peste trupul copilului. Apoi s-a sculat, şi-a ridicat mîinile la cer şi a zis: "Doamne, Dumnezeule, nu căuta la păcatele mele, ci la credinţa omului acestuia, care se roagă şi cere să i se învie fiul. Deci, trimite în trupul acesta, sufletul pe care L-ai luat!" Dar nu se sfîrşise rugăciunea şi sufletul a intrat în trup. Apoi tot trupul copilului s-a cutremurat şi acesta pipăia cu mîna, încît toţi cei de faţă, văzînd o minune înfricoşată ca aceasta făcută de sfîntul, s-au minunat. Deci, apucîndu-l de mînă, l-a dat viu tatălui său. Această minune nu era în puterea lui, dar s-a rugat şi a cerut ca s-o poată face.

Dar sînt unele lucruri care cîteodată le cer sfinţii de la Dumnezeu şi nu le capătă. Cine este, în această viaţă, mai sus decît Pavel? Dar şi acesta de trei ori a rugat pe Domnul pentru neputinţa trupului lui şi nu l-a auzit, neputînd dobîndi lucrul pe care îl dorise. Să vă povestesc şi despre cinstitul Părinte Benedict care a voit un lucru şi nu l-a putut săvîrşi.

Fericitul avea o soră cu numele Scolastica, sfinţită din tinereţe, prin bunăvoinţa puternicului Dumnezeu. Ea avea obiceiul a veni odată pe an la fericitul său frate. Deci se pogora cuviosul cu ucenicii săi acolo aproape, lîngă poarta mănăstirii, la o casă ce o făcuse pentru aceasta şi vorbeau. Mergînd într-o zi în casa aceea, după obicei au petrecut toată ziua în sfinţite cuvinte şi în povestirile Scripturilor cele de Dumnezeu insuflate. Iar după ce s-a făcut seară, au şezut şi au mîncat. Apoi, mîncînd şi vorbind din Sfintele Scripturi, au întîrziat, trecînd cea mai mare parte a nopţii; atunci sfinţita fecioară şi soră după trup a sfîntului, a cerut: "Te rog, fratele meu, să nu lăsăm noaptea aceasta, ci să se facă ziuă vorbind despre cereasca bucurie şi despre veşnica viaţă".

Fericitul a zis către dînsa: "Ce zici, soro? Eu nu pot să rămîn afară de chilia mea". Şi era atît de bună vreme şi senin, încît nu se vedea nor. Iar sfînta fecioară, văzînd că nu s-a înduplecat fratele său la rugămintea ei, şi-a încleştat degetele mîini-lor, le-a pus pe masă şi, plecîndu-şi capul peste mîini, ruga pe Atotputernicul Dumnezeu. Îndată ce şi-a ridicat capul de pe masă, s-au făcut atîtea fulgere şi tunete şi s-a pogorît atîta ploaie, încît nici fratele său, nici sinodia lui nu puteau să se ducă la mănăstire şi nu putea nici a ieşi peste pragul casei. Aceasta s-a făcut pentru rugăciunea surorii sfîntului şi pentru lacrimile pe care le-a vărsat, rezemîndu-şi capul pe masă.

Sfîntul Benedict, socotind şi văzînd că era cu neputinţă a se duce la mănăstire, după cum voia şi zicea, pentru tulburarea cea mare a fulgerelor şi a tunetelor şi pentru potopul acelei ploi, s-a întristat şi a zis către sora sa: "Să te ierte Atotputernicul Dumnezeu, soro! Ce este aceasta ce ai făcut?" Ea a răspuns: "Eu te-am rugat şi nu m-ai ascultat; am rugat pe Domnul şi El m-a ascultat. Acum ieşi, dacă poţi, iar pe mine lasă-mă şi du-te la mănăstire". Deci, rămînînd sfîntul fără voia lui, toată noaptea aceea a petrecut-o priveghind în cuvintele vieţii veşnice şi în povestirile Sfintelor Scripturi. Aceasta am spus-o ca să arăt că sfîntul a voit să facă un lucru, dar n-a putut; căci, cum am zis, sînt lucruri pe care uneori le cer sfinţii de la Dumnezeu şi nu le capătă. Deci dimineaţa, cinstita fecioară s-a dus la chilia sa, iar omul lui Dumnezeu la mănăstire.

După trei zile, stînd sfîntul în chilia sa, şi-a ridicat ochii în văzduh şi a văzut sfîntul suflet al cuvioasei sale surori că ieşise din trup în chip de porumbel şi se suia la cele cereşti. Bucurîndu-se de atîta slavă a surorii sale, a dat mulţumiri, laude şi cîntări Atotputernicului Dumnezeu, iar sfîrşitul ei l-a arătat fraţilor, pe care i-a trimis îndată să aducă în mănăstire încuviinţatul şi cinstitul ei trup şi să-l îngroape în mormîntul pe care îl pregătise pentru sine. Căci mintea lor fiind unită una cu alta totdeauna în Sfîntul Duh, întru tot sfintele lor trupuri nici îngroparea n-a putut a le despărţi.

Într-altă vreme, Servant, diaconul şi egumenul mănăstirii ce se află în părţile Campaniei şi care era zidită de Liberiu, patriciul de atunci, a venit la fericitul Părinte Benedict pentru cercetare, după cum avea obicei, că şi el era plin de cereasca învăţătură. Deci, adăpîndu-se cu cuvintele cele curgătoare de miere ale vieţii veşnice, se împărtăşea de preadulcea mîncare; şi dorind de cereasca patrie cu dor foarte mare, se desfăta cu acestea de-a pururea. Iar cînd trupul cerea hrana simţită, mînca oftînd; iar cînd vremea cerea să se liniştească, Sfîntul Părinte Benedict se suia în foişorul său, asemenea şi Servant se ducea în casele cele dedesubt. Lîngă foişor era altă locuinţă, în care şedeau doi ucenici. Dar Sfîntul Benedict, sluga lui Dumnezeu, încă dormind fraţii, sculîndu-se la rugăciune, stînd la fereastră şi rugînd pe Atotputernicul Dumnezeu; atunci, fără de veste, noaptea a văzut că s-a arătat din cer o lumină mare, încît a fugit întunericul nopţii şi de lumina cea mare atît s-a luminat noaptea, încît covîrşea şi lumina zilei.

În ceasul acelei vedenii a urmat o minune, precum însuşi părintele a povestit pe urmă. Căci zicea că a văzut toată lumea şi pe toţi oamenii pămîntului adunaţi, ca sub o rază a soarelui. Şi, căutînd la acea strălucire a luminii, a văzut sfîntul suflet al lui Gherman, episcopul de la Capua, într-un cerc de foc, fiind luat la cer de sfinţii îngeri. Atunci, cinstitul Părinte Benedict, vrînd să facă părtaş şi martor al acestei

înfricoşate vederi pe Servant diaconul, l-a strigat cu glas tare, de două şi de trei ori. Iar acela, tulburîndu-se de neobişnuitul glas al părintelui, s-a suit înspăimîntat în foişor în fugă şi a văzut ceea ce era. Însă nu toată vederea, ci puţină parte a luminii aceleia. Înspăimîntîndu-se de minunea aceasta, omul lui Dumnezeu, Benedict, i-a povestit pe larg toate cîte a văzut. Şi îndată a trimis la cetatea Casin, la preasîrguitorul bărbat Teoprov, ca să se ducă la cetatea Capua să se înştiinţeze de cele despre episcopul Gherman şi să-i vestească. De acolo i-a vestit că a murit. Şi, cercetînd cuviosul, s-a înştiinţat că în ceasul în care el a văzut suirea la cer, s-a făcut sfîrşitul lui Gherman.

Cu bucurie încă aş fi povestit şi multe altele despre cinstitul acesta bărbat, Benedict, dar le trec, căci voiesc să povestesc şi faptele altor sfinţi. Dar aceasta voiesc a se şti că, pe lîngă minunile cu care s-a slăvit în lumea aceasta, acest om al lui Dumnezeu s-a slăvit şi a strălucit nu puţin şi cu învăţătura cuvîntului. Căci el a rînduit canoanele şi pravilele monahilor cu aleasă desluşire şi cu cuvînt luminos. Ale lui obiceiuri şi viaţă, cine voieşte să le ştie cu dinadinsul, citind alcătuirea pravilei lui, adică a tipicului, va înţelege. Căci sfîntul acesta după cum a trăit, aşa a şi învăţat şi după cum a trăit el, aşa şi pe ceilalţi i-a învăţat a petrece.

În anul în care avea să se ducă de-a pururea pomenitul dintru această vremelnică viaţă şi să meargă către Dumnezeu, a vestit ucenicilor celor împreună cu dînsul şi celor depărtaţi, despre ziua sfîntului său sfîrşit. Celor de faţă le-a zis să păzească în taină cîte au auzit, iar celor ce lipseau le-a vestit ce fel de semn se va arăta, cînd va ieşi sufletul lui. Mai înainte cu şase zile de lăudatul lui sfîrşit a poruncit de i-au deschis mormîntul şi îndată, i-a venit o fierbinţeală groaznică şi, din covîrşitoarea aprindere, se împuţinau puterile sufletului. Şi văzîndu-se din zi în zi că slăbeşte şi se usucă, din aprinderea cea mare, în a şasea zi a zis de l-au ridicat şi l-au dus în biserică.

Acolo s-a împărtăşit cu stăpînescul Trup şi Sînge. Stînd în mijlocul ucenicilor şi sprijinindu-se de dînşii, fiind cu totul slab, s-a întors spre răsărit şi, înălţînd mîinile la cer şi rugîndu-se, sfinţitul şi preacuratul său suflet s-a suit, odată cu rugăciunea, în cer şi s-a dat Domnului. Într-acea zi la doi din fraţi, din care unul se liniştea în chilia sa, iar altul locuia departe, li s-a arătat o descoperire asemenea. Au văzut amîndoi că era un drum de la chilia sfîntului ce ajungea pînă la cer, aşternut tot cu mătăsuri. Şi spre răsărit ardeau făclii nenumărate, zeci de mii, rînduri, rînduri, după rînduială, toate aprinse. Şi iată un bărbat îmbrăcat în alb şi luminos la faţă, stînd deasupra, îi întreba pe dînşii, zicînd: "Ştiţi al cui este drumul acesta, pe care îl priviţi minunîndu-vă?" "Nu ştim, au răspuns ei". Cel îmbrăcat în alb a zis iarăşi: "Aceasta este calea pe care Benedict, iubitul lui Dumnezeu, se suie la cer". Atunci au înţeles sfîrşitul sfîntului. Căci precum au văzut ucenicii care erau de faţă, tot asemenea au văzut şi cei depărtaţi semnul de care le-a spus sfîntul. Şi s-a îngropat sfîntul lui trup în biserica Sfîntului Ioan Botezătorul pe care sfîntul o zidise în locul jertfelnicului lui Apolon, pe care l-a surpat, precum mai înainte am zis.

În peştera ce este la pîrîu, în care a locuit mai înainte cuviosul, cei ce se apropie cu credinţă pînă astăzi, au mare dar de minuni. Căci minunea care voiesc a o povesti, s-a făcut acolo în peşteră. O femeie a înnebunit şi umbla prin munţi, prin rîpi şi pe cîmpii ziua şi noaptea şi rătăcea; apoi dormea unde o ajungea somnul. Într-o zi, pe cînd rătăcea şi umbla ici şi colo în pustie, s-a dus fără a şti, fiind povăţuită de Dumnezeu, şi a intrat în peştera cuviosului, unde a înnoptat şi a rămas acolo înăuntru. Cînd s-a făcut ziuă a ieşit atît de sănătoasă încît, toţi cîţi o vedeau, ziceau că niciodată n-a fost nebună. Şi astfel a rămas sănătoasă pînă la sfîrşitul vieţii, întru cinstea sfîntului şi întru slava lui Dumnezeu, Căruia se cuvine toată cinstea şi închinăciunea, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfinţilor Mucenici Agapie, Plisie, Timolau, Romil, doi Alexandru şi doi Dionisie
(15 martie)

Aceşti sfinţi mucenici, multpătimitori, au fost pe vremea împărăţiei lui Diocleţian (284-305); Agapie era din cetatea Gazei, Timolau din Pontul Euxinului, cei doi Dionisie din Tripoli - Fenicia, Romil din Diospole, unde era ipodiacon la biserică, iar Plisie şi cei doi Alexandri erau din Egipt. Şi au pătimit în Cezareea Palestinei, de la ighemonul Urban, întru al doilea an al prigonirii de atunci.

Dîndu-se păgînă poruncă împărătească prin toate ţările şi cetăţile, ca toţi creştinii să fie siliţi la închinarea la idoli şi la necuratele lor jertfe, atunci, săvîrşindu-se un oarecare praznic de Dumnezeu urît în cetatea Cezareei şi popor fără număr adunîndu-se din satele cele de primprejur, s-a pregătit priveliştea la care creştinii cei ţinuţi în legături aveau să fie munciţi. Tot poporul elinesc cel fără de număr s-a adunat la acea privelişte, unde mai întîi Sfîntul Mucenic Timotei - care se prăznuieşte în nouăsprezece zile ale lunii august -, a fost ars, după multe munci.

După aceea, Sfinţii Mucenici Agapie şi Tecla au fost daţi spre mîncare fiarelor. Însă nu acest Agapie, care acum se cinsteşte, ci altul cu acelaşi nume, care a pătimit mai înainte de acesta, împreună cu Sfînta Tecla şi cu cel mai sus amintit, cu Sfîntul Mucenic Timotei, care se pomeneşte în august. O privelişte ca aceasta plină de sînge săvîrşindu-se, aceşti şase tineri viteji, creştini cu credinţa, care acum se cinstesc, adică mucenicii: Plisie, Timolau, Romil, doi Alexandru şi un Dionisie, aprinzîndu-se cu rîvna după Hristos şi-au legat singuri mîinile înapoi, în semn că fără teamă doresc să pătimească pentru Hristos şi sînt gata să se dea ori în foc, ori la mîncarea fiarelor pentru dragostea lui Hristos.

Apoi degrabă alergînd în mijlocul priveliştei, înaintea ighemonului Urban cu mare glas au strigat: "Sîntem creştini!"

Ighemonul, văzîndu-i tineri cu trupul, nu voia să-i piardă îndată. Ci, mai întîi i-a sfătuit mult cu amăgiri ca să se închine idolilor şi să nu se piardă singuri, fiind într-o frumuseţe ca aceea a tinereţii. După aceea, a poruncit să-i arunce în temniţă. După cîteva zile s-a scris în numărul legaţilor lui Hristos, Sfîntul Agapie, bărbat cinstit între creştini şi slăvit pentru nevoinţa sa cea purtătoare de chinuri. Căci mai înainte de multe ori arătase mare îndrăznire întru mărturisirea numelui lui Hristos şi suferise multe munci. Într-acea vreme iarăşi fiind prins, împreună cu sluga lui, Dionisie Egipteanul, s-a aruncat lîngă cei şase tineri, făcîndu-se opt la număr. De multe ori ispitindu-i şi în multe feluri muncindu-i, deoarece nu s-au lepădat de Hristos şi toate muncile le-au răbdat cu vitejie, au fost osîndiţi la tăiere.

Şi toţi în această zi şi-au pus capetele pentru Capul Bisericii, Hristos Domnul, în ale Cărui mîini şi-au dat sfintele lor suflete; şi au luat de la El cununile biruinţei, în Biserica ce se bucură în ceruri.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Alexandru, preotul din Sida
(15 martie)

Împărăţind Aurelian (270-275) şi fiind prigonire asupra creştinilor, era în ţara Pamfiliei un ighemon, anume Antonin. Acela, mergînd în Sida, cetatea Pamfiliei, a prins pe Alexandru, preotul cetăţii, şi, punîndu-l înaintea judecăţii sale, cu multe întrebări şi munci chinuia pe slujitorul lui Hristos. Pe acesta l-a întrebat mai întîi cine este. Iar sfîntul i-a răspuns: "Sînt creştin, preot cu rînduiala, păstor al turmei lui Hristos". Ighemonul l-a întrebat iarăşi: "Unde este turma lui Hristos?" Sfîntul a răspuns: "În toată partea cea de sub cer, pe toţi oamenii care sînt, i-a creat Hristos Dumnezeu. Între aceştia, cei ce cred în El sînt oi ale păşunii Lui, iar cei ce au căzut de la Ziditorul lor şi slujesc făpturii şi lucrului celui de mîini omeneşti, adică idolilor celor fără de suflet, ca şi voi, aceia sînt înstrăinaţi de turma Lui cea mîntuită şi se vor pune cu caprele, de-a stînga, în ziua judecăţii celei înfricoşate a lui Dumnezeu".

A zis ighemonul: "Pentru două pricini voiesc să te muncesc: ca să-mi arăţi pe cei ce cred în Hristos şi ca să aduci zeilor noştri jertfe cu închinăciune". Apoi Antonin ighemonul a întrebat iarăşi pe Sfîntul Alexandru: "Cine este Hristos?" Răspuns-a sfîntul: "Hristos este Mîntuitorul lumii, lumina şi viaţa celor ce nădăjduiesc spre El". Zis-a ighemonul: "Cum poate Acela, Care a fost răstignit pe lemn şi cu amar a murit, să fie Mîntuitorul?" Grăit-a Alexandru: "Aceasta este de mirare, că a suferit Crucea şi moartea cu trupul, precum Însuşi a voit, iar cu dumnezeirea a biruit iadul şi prin El Însuşi a dezlegat din legături pe cei legaţi, omorînd moartea, iar El a înviat din mormînt. Dar nu numai singur S-a sculat din morţi, ci şi pe alţi morţi i-a înviat; pentru că multe trupuri ale sfinţilor celor adormiţi s-au sculat şi, după Învierea Lui, au intrat în Sfînta Cetate a Ierusalimului. Şi tot neamul omenesc împreună cu El l-a înviat şi l-a ridicat". Zis-a ighemonul: "Bîrfeşti, nebunule! Căci cum a putut să ajute altora Acela, Care nu şi-a ajutat Sieşi, fiind muncit de iudei?" Sfîntul a zis: "Tu eşti nebun, avînd ochii sufletului tău orbiţi şi neputînd privi spre taina mîntuirii noastre, cea lucrată prin Hristos, Domnul".

Atunci, ighemonul a poruncit să muncească pe Sfîntul Alexandru. Mai întîi a fost bătut cu vine de bou şi întins pe roată, aruncat în căldarea ce fierbea cu smoală şi cu untdelemn şi ars într-un cuptor de foc. Însă în toate muncile acelea a fost păzit nevătămat, cu darul lui Hristos. Cînd păgînii l-au aruncat în cuptorul cel înfocat, s-au văzut în văpaia focului alţi doi tineri minunaţi, dănţuind cu Sfîntul Mucenic; şi aceia erau îngerii lui Dumnezeu, care îi răcoreau sfîntului văpaia cuptorului. Deci, se mira poporul că unul se aruncase în cuptor şi într-însul se vedeau trei. Iar ighemonul şi cei împreună cu el au socotit vrăjitorie aceste slăvite minuni, căci n-au crezut într-acea atotputernică tărie a lui Hristos, Dumnezeul nostru. Numai unul din slugile muncitorului crezînd, căzu închinîndu-se de departe sfîntului şi se ruga să fie primit de Hristos. Şi îndată ighemonul a ucis pe sluga aceea cu sabia. Sfîntul Alexandru, ieşind din cuptor nevătămat, a poruncit să-l spînzure şi cu unghii de fier să-l strujească; şi atît de mult l-au strujit, pînă ce tot trupul lui se făcuse o rană. Cei din privelişte se mirau, zicînd cu spaimă: "Cum rabdă acesta atîtea munci, căci acum se văd numai oasele goale?"

După aceea a fost ars din nou într-un foc mare şi nu s-a vătămat. Apoi, cu nişte undiţe de fier împungîndu-i pîntecele, îi trăgeau afară cele dinlăuntru ale lui. Încă şi fiarelor spre mîncare a fost dat sfîntul; dar nici fiarele nu s-au atins de el. Şi cu alte cumplite munci au chinuit pe pătimitorul lui Hristos, dar în toate muncile a fost nebiruit, încît toţi se umpleau de mirare, privind la pătimirile lui, şi se minunau de puterea atît de mare a răbdării ce o avea sfîntul, căci covîrşea firea şi mintea omenească. Apoi, la sfîrşit, i s-a tăiat capul sfinţitului mucenic al lui Hristos, Alexandru. Iar ighemonul Antonin, în acel ceas şezînd încă la judecată, a fost lovit de boală şi se muncea de diavoleştii săi zei, cărora le slujea. Apoi l-au dus slugile în casă, strigînd cu amar. Dar neajungînd la casa sa, rău şi-a lepădat ticălosul său suflet. Pe cînd Sfîntul Alexandru s-a sălăşluit întru cele cereşti cu Hristos Domnul şi cu sfinţii Lui îngeri, ighemonul în munca cea veşnică s-a aruncat, cu satana şi cu slujitorii întunericului.

După tăierea Sfîntului Alexandru, un oarecare Eustaţie, bărbat cinstit, creştin cu credinţa, a luat mult pătimitorul trup al mucenicului şi l-a îngropat cu cinste, slăvind pe Dumnezeu.

Pomenirea Sfîntului Mucenic Nicandru
(15 martie)

Sfîntul Nicandru a trăit în ţara Egiptului, pe timpul împărăţiei lui Diocleţian (284-305), fiind bărbat plăcut lui Dumnezeu şi cu meşteşugul doctor. Acesta îi era lucrul lui, adică să cerceteze totdeauna pe sfinţii mucenici munciţi pentru Hristos în legături, ca să le tămăduiască rănile lor şi să le dea hrana cea de nevoie, iar trupurile sfinţilor le îngropa. Odată, văzînd trupurile mucenicilor după ucidere, aruncate în cîmp spre mîncarea cîinilor, fiarelor şi a păsărilor, nu îndrăznea să se apropie de dînşii ziua, ca nu cumva să fie prins; pentru că se temea de cumplitele munci, fiind om neputincios, pînă ce n-a fost pentru aceea chemat şi întărit de Dumnezeu.

Deci, sosind noaptea, s-a dus singur la trupurile sfinţilor şi, luînd unul cîte unul pe umeri, le punea la un loc ascuns şi, învelindu-le în pînze curate, le îngropa în pămînt. Deci, văzîndu-l un oarecare închinător de idoli, s-a dus şi l-a pîrît la boier. Atunci Sfîntul Nicandru a fost prins şi muncit mult timp, fără să se lepede de Hristos. Căci de care munci mai întîi se temea, pe acelea cu bărbăţie şi cu bucurie le răbda pentru Domnul său, întărindu-se de sus şi mai mult dorea a fi muncit.

După aceea muncitorul, văzîndu-l neclintit în credinţa sa ca pe un stîlp nemişcat şi munte neclintit, a poruncit ca de viu să-l jupoaie de piele şi să-i taie capul; şi aşa Sfîntul Mucenic dezbrăcîndu-se de omul cel vechi, pămîntesc, s-a îmbrăcat în cel nou, ceresc. Iar după tăierea capului său, s-a împreunat cu Capul cel mai cinstit, cu Hristos, Domnul său, ca un mădular cinstit şi cu Acela, după pătimirea sa cea vremelnică, împreună împărăţeşte veşnic, cu cetele sfinţilor mucenici, slăvind pe Sfînta Treime.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Menign Nălbitorul
(15 martie)

Pe vremea împărăţiei lui Deciu (249-251) a fost mare prigoană contra creştinilor. Atunci cel ce ocîrmuia eparhia Asiei era cu totul pierzător şi cu socoteala de fiară. Deci, acela s-a pogorît în latura de lîngă mare şi pe cîţi creştini găsea, pe toţi îi bătea şi, cu lanţuri legîndu-i, îi închidea în temniţe. Sosind noaptea, toţi într-un singur glas au strigat către Dumnezeu, zicînd: "Stăpîne, Doamne, Cel ce pe ucenicul Tău Petru altădată prin înger l-ai dezlegat din lanţuri şi din temniţă l-ai scos fără zgomot, trimite şi acum la noi ajutorul Tău şi ne scoate din această temniţă întunecată, ca să cunoască şi aceştia, care leapădă numele Tău cel sfînt, că Tu eşti singur Dumnezeu şi Împărat veşnic".

Astfel rugîndu-se ei, degrabă a sosit Domnul izbăvirii şi, luminînd temniţa cu lumină de jur împrejur, a gonit întunericul, zicînd: "Îndrăzniţi şi nu vă temeţi că Eu sînt cu voi". Atunci, deodată legăturile tuturor s-au dezlegat şi temniţa singură s-a deschis. Apoi Domnul a adăugat: "Duceţi-vă de aici şi propovăduiţi pretutindeni puterea Mea!" Deci Domnul s-a suit în ceruri, iar ei au ieşit din temniţă. A doua zi, venind toţi slujitorii şi văzînd peceţile temniţei întregi, iar înăuntru negăsind pe nimeni, s-au înspăimîntat şi, ieşind afară, au strigat: "O, ce silnicie! Hristos Nazarineanul, venind noaptea, a furat pe cei legaţi!" şi se minunau de lucrul cel făcut, iar creştinii care fuseseră închişi rîdeau de străjeri.

Acestea auzindu-le fericitul Menign, s-a umplut de credinţă şi de dragoste. Căci, fiind înnălbitor şi spălînd întinăciunea hainelor în rîu, a auzit un glas, zicîndu-i: "Vino, Menigne, şi-ţi voi da mare dar". Iar el, fiind înfricoşat şi tulburat, după puţin plecîndu-se, iarăşi îşi făcea lucrul său. Dar iarăşi s-a auzit glas către dînsul, zicînd: "Menigne, vino la Mine, ca să vezi bunătăţile cele nenu-mărate pentru cei ce iubesc numele Meu". Menign, nemaiaşteptînd să audă şi alt glas, s-a dus şi a dat toate hainele străine cîte le avea la dînsul pentru înnălbire; iar el aştepta pe ighemon.

După cîteva zile, venind ighemonul la locul acela şi şezînd la un loc înalt, ca să-l audă toţi cei ce se adunaseră, a citit porunca împăratului pentru voia şi poruncirea lui. Atunci dumnezeiescul Menign, umplîndu-se de îndrăzneală şi de rîvnă dumnezeiască, venind în mijloc şi luînd scrisorile împăratului din mîinile ighemonului şi rupîndu-le în bucăţi, le-a călcat cu picioarele, zicînd: "În numele lui Iisus Hristos, Dumnezeul meu, peste aspidă şi peste vasilisc voi călca, şi poruncile cele fărădelege ale lui Deciu le voi lepăda".

Acestea dacă le-au auzit şi văzut slujitorii cei fărădelege, trîntindu-l, îl călcau cu picioarele, bătîndu-l fără de cruţare. După ce l-au bătut foarte aspru şi aproape l-au lăsat mort, ridicîndu-l ighemonul, a zis către dînsul: "O, rău cap, cui te-ai bizuit de ai făcut lucrul acesta?" Sfîntul a zis: "Lui Hristos al meu". Iar ighemonul a zis: "Pe nebunul acesta şi semeţul cu inima şi obraznicul, pe un lemn spînzurîndu-l, strujiţi-i cărnurile lui şi vom vedea de va veni Hristos al lui să-l mîntuiască!" Şi atîta l-au strujit cu unghii de fier nelegiuiţii, încît toate măruntaiele lui cele dinlăuntru, prin coastele lui se vedeau de cei de primprejur.

Ighemonul, întru toate acestea, se lupta cu Dumnezeu şi-L hulea întru răbdarea mucenicului. Iar sfîntul răbda, rugîndu-se lui Dumnezeu şi ocărînd pe tiranul. Atunci ighemonul, îndrăcindu-se de mînie, a zis către slujitori: "Poruncesc să se taie degetele lui, cele ce au rupt porunca împăratului". Şi îndată i-au tăiat degetele mîinilor lui, din încheieturile lor; dar a ieşit lapte în loc de sînge.

După aceasta, l-au închis în temniţă; iar a doua zi iarăşi l-au pus la întrebare. Iar sfîntul, mărturisind pe Dumnezeul cel adevărat înaintea tuturor, iar pe împărat anatematizîndu-l şi pe ighemon ocărîndu-l, a înspăimîntat pe toţi. Pentru aceasta ighemonul a poruncit să i se taie capul cu sabia.

Mergînd el la locul de tăiere, îi urma femeia sa şi popor mult. Şi ajungînd sfîntul la locul acela, a stat la un loc înalt, învăţînd pe popor şi întru purtarea de grijă a epitropilor dînd pe femeia sa, i s-a tăiat sfîntul cap. Apoi s-a arătat celor ce erau de faţă o minune mare, căci au văzut sufletul lui cel sfînt, ca o turturică curată, ieşind din gura sfîntului şi zburînd la cer. De aceasta s-au înspăimîntat toţi, zicînd: "Cu adevărat este mare Dumnezeul lui Menign". Şi din strigarea poporului s-a cutremurat toată cetatea, încît şi antipatul s-a temut. Iar după ce s-a înştiinţat despre pricina strigării, a poruncit, zicînd: "Lăsaţi-l pe el neîngropat şi vom vedea de-l va îngropa Dumnezeul lui". Şi a pus aproape străjeri, ca să păzească sfintele moaşte.

După ce s-a făcut noapte, dormind toţi străjerii, au venit fraţii lui şi au luat sfîntul lui trup. Şi ajungînd la locul pe care l-a dorit sfîntul, s-au culcat şi au adormit; iar sfîntul s-a arătat unuia din fraţii lui, zicînd: "Capul meu, prin care am mărturisit pe Hristos, nu l-aţi luat; pentru aceea, întorceţi-vă şi-l luaţi". Deci, deştep-tîndu-se, a spus celor ce erau cu dînsul despre cele grăite de Sfîntul Menign. Întorcîndu-se singur, cel căruia i s-a arătat sfîntul în somn, nu se dumerea ce va face, fiind întuneric adînc. Şi, ajungînd la locul acela, s-a văzut o stea strălucind deasupra capului mucenicului. Deci, luînd capul, s-a întors cu bucurie la fraţii săi.

Şi vrînd ei a se merge mai departe, mucenicul a dat de ştire fraţilor lui, ca în locul acela să se aşeze cinstitul lui trup, întru slava adevăratului nostru Dumnezeu, Căruia se cuvine închinăciune în veci. Amin.

Pomenirea Sfîntului Mucenic Sabin
(16 martie)

Ţara Egiptului şi cetatea Ermopolis a fost patria Sfîntului Mucenic Sabin, care a fost bărbat slăvit în partea aceea şi boier în cetatea sa. Pe vremea împărăţiei lui Diocleţian (284-305), pentru prigonirea cea cumplită ce era asupra creştinilor, tulburîndu-se tot Egiptul şi mulţi din cei credincioşi prinzîndu-se şi muncindu-se, fiind ucişi, Sfîntului Mucenic Sabin şi-a lăsat casa sa, boieria, bogăţia şi prietenii şi ieşind pe ascuns din cetatea Ermopolis, se ascundea într-un sat depărtat cu ceilalţi creştini, care fugeau de prigoană şi închizîndu-se într-o casă mică şi proastă, se nevoia în post şi rugăciuni ziua şi noaptea. Iar slujitorii de idoli au căutat mult pe Sabin, boierul din Ermopolis, ca să-l prindă spre muncire, dar negăsindu-l, s-au mîhnit multă vreme.

Iar un sărac oarecare, ce venea la fericitul Sabin şi lua hrană şi toate cele trebuincioase din mîinile lui, urmînd lui Iuda vînzătorul, s-a dus la slujitorii de idoli şi a zis: "Ce-mi daţi, ca să vă arăt unde este Sabin pe care-l căutaţi?" Iar ei i-au dat doi galbeni. Apoi, mergînd după dînsul în satul acela şi văzînd casa, au înconjurat-o şi au bătut în uşă. Erau cu Sfîntul Sabin în casa aceea, şase creştini şi, crezînd că a venit la dînşii cineva din credincioşii fraţi pentru vreo trebuinţă, au deschis uşa. Iar slujitorii de idoli, sărind înăuntru cu mare ură, i-au prins şi i-au legat pe toţi; însă pe Sfîntul Sabin l-au legat deosebit, cu două lanţuri grele, şi l-au adus la judecătorul locului aceluia, care se numea Arian.

Fiind dus la păgîneasca judecată şi mult silit la idoleasca jertfă, nu s-a lepădat de Hristos. Pentru aceea l-au muncit cumplit, l-au zgîriat cu unghii de fier, l-au ars cu foc, iar mai pe urmă, l-au înecat într-un rîu, şi

astfel şi-a sfîrşit nevoinţa muceniciei şi s-a dus să-şi ia cununa biruinţei de la Hristos, dătătorul de nevoinţă. Asemenea şi cei şase creştini prinşi împreună cu dînsul, fiind munciţi, au cîştigat de la Domnul aceeaşi slavă în cer.

Pătimirea Sfinţilor Mucenici Trofim şi Tala (16 martie)

Cetatea Laodiceei - nu cea din Siria, ci aceea care se află în ţara Cariei, între rîurile Licos şi Melder, în Asia Mică -, avea doi preoţi, fraţi după trup, pe Trofim şi Tala, de neam din ţara Cariei, din cetatea ce se numea Stratonica. Ei erau bărbaţi tari în credinţă, rîvnitori după Hristos şi propovăduitori ai cuvîntului lui Dumnezeu, şi, întorcînd sufletele cele rătăcite la calea mîntuirii, se împotriveau totdeauna elinilor şi ocărau slujba lor diavolească, cea de Dumnezeu urîtă.

Odată, necuraţii închinători de idoli fiind mustraţi de dînşii, s-au aprins cu mînie, i-au prins pe amîndoi şi i-au legat. Într-acea vreme, împărăţind Diocleţian şi Maximian (286-305), a venit în părţile Cariei ighemonul Asclipiodot şi locuia în cetatea ce se numea Vofor, care nu era departe de Laodiceea. Deci, mai marele curţii Laodiceei, cu ai săi mai mari peste cetăţi şi sfetnici, au trimis la ighemon, spunîndu-i despre acei doi preoţi prinşi, să întrebe ce porunceşte să facă cu dînşii, cerînd răspuns. Deci au luat răspuns ca să-i ucidă pe amîndoi cu pietre.

Apoi, scoţîndu-i pe Sfinţii Mucenici Trofim şi Tala la locul uciderii, au început să-i lovească, însă sosind îndată dumnezeiescul ajutor, a stat înaintea sfinţilor, apărîndu-i de lovirea pietrelor; încît, cîte pietre se aruncau asupra lor, nici o piatră nu i-a vătămat; ci mai ales cei ce le aruncau, se răneau pe ei singuri cu acele pietre. Deci, ostenindu-se multe ceasuri şi nesporind nimic, slăbind, au încetat. Mai marele curţii şi cei cu dînsul, mirîndu-se de un lucru ca acesta străin, i-au lăsat pe amîndoi liberi. Iar ei, cu netăcută gură şi cu netemătoare limbă, învăţau pe toţi credinţa lui Hristos, iar necredinţa elinească o mustrau.

După cîtăva vreme, prinzîndu-i mai marii cetăţilor, i-au dus la ighemon, în cetatea Vofor, spunîndu-i: "Pe aceştia i-am împroşcat cu pietre după porunca ta, dar pietrele nu s-au atins de dînşii; de aceea i-am adus la stăpînirea ta". Atunci ighemonul a poruncit să-i spînzure pe sfinţi şi să le strujească trupurile cu unghii de fier, fără nici o milă; însă ei, fiind strujiţi, strigau cu mare glas: "Sîntem creştini şi nu ne vom închina idolilor, iar păgîneasca poruncă a pămînteştilor împăraţi n-o vom asculta". După o muncă ca aceea, ighemonul i-a judecat la răstignire, zicînd: "Să se răstignească, ca şi vrăjitorul acela în care cred ei". Apoi au dus pe sfinţi afară din cetate, unde erau cruci pregătite. Sfinţii mergeau cu mare veselie, mulţumind lui Hristos Dumnezeu că-i învredniceşte a se sfîrşi cu un sfîrşit ca acesta al Crucii şi că se fac părtaşi preacinstitelor Lui patimi şi Sfintei Răstigniri. Iar atunci popor mult, bărbaţi şi femei, îi urmau, voind să le vadă sfîrşitul. Şi ducîndu-i la cruci, unii din ai lor le-au adus puţină gustare şi i-au rugat să guste; deci, netrecînd ei cu vederea poftirea celor ce-i rugau, au primit ceva în gură, iar celelalte le-au împărţit celor ce erau de faţă.

După aceea i-au pironit pe cruci cu piroane de fier şi i-au răstignit, după asemănarea răstignirii lui Hristos. Şi fiind spînzuraţi pe cruci, grăiau către popor, învăţîndu-i cunoştinţa lui Dumnezeu şi a sfintei credinţe. Şi s-a făcut strigare mare în popor; pentru că unii ocărau pe ighemon pentru tirania aceea, zicînd că a dat cu nedreptate la cumplită moarte pe nişte bărbaţi ca aceia, iar alţii strigau: "Slavă Ţie, Dumnezeule, că în vremurile noastre S-a arătat puterea lui Iisus". Iar o femeie evreică se închina sfinţilor, pe cînd erau spînzuraţi pe cruci, zicînd: "Fericită este maica aceea care i-a născut".

Şi stătea acolo şi maica lor, privind cu inimă vitează la pătimirea acelor doi fii ai săi; şi mulţi din cei ce stăteau înainte adunau sîngele sfinţilor ce pica; unii îşi înmuiau basmalele în sînge, iar alţii inelele, pentru tămăduirea neputinţelor sufleteşti şi trupeşti. Iar Mucenicii lui Hristos, Trofim şi Tala, rugîndu-se lui Dumnezeu, şi-au dat sfintele lor suflete în mîinile Domnului lor. Apoi credincioşii au pregătit pînze curate

şi aromate cu bun miros pentru îngroparea cinstitelor lor trupuri. Şi a alergat acolo străjerul temniţei, care se închina mucenicilor lui Hristos, mărturisind la tot poporul că i-a văzut pe amîndoi suindu-se la ceruri şi trei îngeri suindu-se împreună şi vorbind cu dînşii.

Apoi poporul s-a dus la curtea ighemonului şi l-a rugat să poruncească să se ia de pe cruci trupurile mucenicilor şi să se dea îngropării. Iar ighemonul, mîniindu-se, a poruncit ostaşilor ca să bată pe cei ce merseseră acolo. Apoi, trecîndu-i mînia, a poruncit că cine va voi, poate să ia trupurile celor morţi. Şi aşa, au pogorît pe sfinţi de pe cruci şi în raclă nouă i-au pus. Apoi s-a făcut ceartă între creştini, unde să-i îngroape pe dînşii; pentru că unii voiau într-un loc, iar alţii într-alt loc voiau să-i aşeze pe sfinţi.

Plecîndu-se ziua, creştinii au fost aproape de trupurile sfinţilor toată noaptea, cu lumînări şi cu cîntări de psalmi. Iar a doua zi a mers femeia ighemonului, ducînd aromate binemirositoare şi turnîndu-le peste trupurile mucenicilor, a acoperit racla cu acoperămînt de mare preţ şi a zis înaintea tuturor: "Eu, în noaptea trecută, am văzut în vis pe bărbaţii aceştia trimişi de Dumnezeu împreună cu îngerii, ca să răsplătească bărbatului meu pentru uciderea cea nevinovată". Deci ea a ocărît mult tirania şi ne-credinţa soţului său. După aceea, maica sfinţilor şi doi bărbaţi cinstiţi, Zosima şi Artemie, care erau dintr-o cetate şi vecini ai acelor sfinţi mucenici, luînd racla cu trupurile sfinţilor mucenici, i-au dus în patria lor şi i-au îngropat cu cinste, aproape de cetatea Stratonica.

Apoi a sosit ziua în care se făcea de păgîni praznicul naşterii lui Diocleţian. Şi, mergînd ighemonul în Laodiceea, făcea masă mare, veselindu-se cu împăratul său. Şi, iată, deodată l-a ajuns dumnezeiasca pedeapsă, pentru sîngele mucenicilor vărsat cu nedreptate. Pentru că deodată a căzut la pămînt şi ca un îndrăcit se scutura, tremurînd cu toate mădularele; şi era frică mare asupra tuturor celor ce erau acolo şi priveau la dînsul. Deci striga cel muncit: "Unde este idolul Zeus? Unde este zeul Ieraclie? Unde este zeul Ermis? Unde sînt ceilalţi zei şi zeiţe ca să-mi ajute mie?"

Şi iarăşi zicea: "În zadar m-am închinat lor, că iată mă dau focului veşnic de Dumnezeu cel adevărat, Care este în cer, şi de slugile Lui, Trofim şi Tala".

Astfel grăind, glasul strigării lui pretutindeni străbătea şi îşi rupea cu dinţii carnea de pe sine. Şi aşa, muncindu-se cumplit şi muşcîndu-şi limba, şi-a lepădat sufletul său necurat. Deci acela cu tînguire amară s-a dus la zeii săi necuraţi, ca în iad veşnic să se muncească. Iar Sfinţii Mucenici ai lui Hristos, Trofim şi Tala, cu glas de bucurie au trecut la Hristos, Dumnezeul nostru, ca veşnic să împărăţească înaintea prealuminatului scaun al Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh, al unuia Dumnezeu în Treime, Căruia se cuvine slavă, în veci. Amin.

Pomenirea Sfîntului Apostol Aristobul, Episcopul Britaniei (16 martie)

(NOTĂ - Sînt unii care socotesc că acest Sfînt Aristobul ar fi fost tatăl Sfinţilor Apostoli Iacob şi Ioan, avînd porecla Zevedei, dar aceasta nu este dovedit. Însă mai vrednic de credinţă lucru este că altul a fost acest Sfînt Aristobul, de neam din Cipru, cu fratele său Varnava, iar altul Zevedei, tatăl lui Iacob şi al lui Ioan, ierusalimiteanul, iar nu cipriot, căruia acel nume Zevedei nu-i era poreclă, ci adevăratul nume)

Sfîntul Aristobul a fost unul din cei şaptezeci de apostoli ai lui Hristos, cu neamul din Cipru, fratele Sfîntului Apostol Varnava, care de asemenea este din cei şaptezeci. Iar după înălţarea Domnului, a urmat Sfîntului Apostol Pavel, învăţătorul a toată lumea, şi, cu dînsul împreună propovăduind pe Hristos, străbătea diferite ţări. El este pomenit în Epistola către Romani, unde scrie: "Îmbrăţişaţi pe cei ce sînt din casa lui Aristobul"; căci unele din rudeniile lui Aristobul şi ale lui Varnava locuiau atunci în Roma.

Deci, fiind Aristobul împreună cu Pavel în acea vreme cînd Pavel scria Epistola către Romani, apostolul a scris într-însa aşa, ca şi rudeniile lui Aristobul să se închine de sănătate, pentru dînsul şi pentru Aristobul. Iar cînd Sfîntul Pavel, punînd mulţi episcopi, îi trimitea prin toate cetăţile şi ţările să vestească cuvîntul adevărului, l-au pus episcop şi pe Aristobul şi l-a trimis în ţara Britaniei, la popor necredincios şi la aspri muncitori, unde Sfîntul Aristobul, ostenindu-se întru bună vestirea lui Hristos, multe a pătimit de la acei oameni sălbatici. Pentru că uneori îl băteau fără de milă, iar alteori pe uliţe îl tîrau cu batjocură. Aşa a suferit ispite şi chinuri fără de număr de la dînşii, pînă ce, cu darul lui Hristos, i-a luminat pe dînşii şi i-a învăţat a crede în Hristos. Apoi i-a botezat, făcîndu-le şi biserică. După aceea le-a sfinţit preoţi şi diaconi şi s-a sfîrşit acolo.

Viaţa Cuviosului Anin monahul, făcătorul de minuni
(16 martie)

Cuviosul Anin a fost de neam din Calcedon, din părinţi bine- credincioşi, şi era mic de trup, ca Zaheu cel de demult, dar mare vas al Sfîntului Duh. Din tinereţe era blînd şi tăcut la obicei şi de nimeni învăţîndu-se spre faptele bune, el însuşi se povăţuia. Iar cînd a rămas orfan de părinţi, în al cincisprezecelea an al vîrstei sale, îndată s-a lepădat de lume şi, intrînd într-una din sfintele mănăstiri, a primit îngerescul chip asupra sa. După aceea, dorind viaţă fără zgomot, s-a dus în pustia cea mai depărtată, unde rîul Eufrat desparte Siria de Persia. Acolo, aflînd pe un oarecare monah cu numele Maiuma, într-o peşteră pustnicească, avînd viaţă aleasă, a petrecut la dînsul şi-i urma aceluia în post şi în rugăciunile cele de toată noaptea.

Şi atît de mult le era postul, încît, toate cele patruzeci de zile sfinte pînă la Paşti nimic gustînd, erau veseli la faţă, ca şi cum la o masă împărătească s-ar fi ospătat totdeauna. Astfel ucenicul Anin fericitul atît de mult a sporit, încît pe stareţul său l-a întrecut; pentru că de multe ori, afară de cele patruzeci de zile, petrecea fără hrană, ziua şi noaptea rugîndu-se, încît se minuna stareţul de o nevoinţă ca aceea a lui. Apoi nici apa nu era aproape unde petreceau, pentru că rîul Eufrat era departe de peştera lor ca la cinci stadii şi de acolo Anin aducea apă stareţului într-un vas mic; căci nu voia să aibă vas mare de adus apă ca mai mult să se ostenească, venind adeseori la rîu.

Odată, ducîndu-se el după apă şi mergînd nu departe de peşteră, cam o stadie, îngerul i-a turnat apă în vas şi, întorcîndu-se fericitul degrabă, a dat-o stareţului; şi se minuna stareţul de întoarcerea grabnică a ucenicului, pentru că ştia că nu era acolo altă apă. Deci, cunoscînd darul lui Dumnezeu la ucenicul său, voia ca să-l aibă învăţător şi stareţ. Dar neputînd să înduplece pe Sfîntul Anin, s-a dus de la dînsul, nevrînd să aibă slujbă de la un plăcut al lui Dumnezeu ca acela, căruia însuşi el ar fi dorit să-i slujească. Şi mergînd în mănăstirea aceea care era la Eufrat, a spus fraţilor despre Sfîntul Anin. Din ceasul acela, sfîntul a fost cunoscut şi au început a merge la dînsul monahii.

După plecarea stareţului Maiuma, Sfîntul Anin a rămas într-acea peşteră, grăind întru sine: "Sînt povăţuit a veni aici de Dumnezeu, ca să petrec pînă la sfîrşitul meu". Deci ieşea de multe ori în cea mai dinăuntru pustie şi acolo petrecea pînă la douăzeci, iar alte ori pînă la treizeci de zile şi iarăşi se întorcea la chilia sa din peşteră. Şi, fiindcă îşi omorîse toate patimile trupului său şi pe trup îl supusese duhului, pentru aceea i-a supus Dumnezeu lui fiarele cele sălbatice ca să-i slujească; şi umblau după dînsul doi lei pretutindeni, ori unde se ducea el, dintre care unuia, tămăduindu-i o rană la picior, l-a făcut sănătos. Dar nu numai animalelor, ci şi oamenilor le-a fost doctor fără de plată; pentru că Dumnezeu i-a dat darul să tămăduiască toate bolile şi durerile oamenilor. Şi a străbătut vestea despre dînsul în ţara aceea şi era numele lui slăvit, încît veneau la dînsul nu numai bărbaţi, ci şi femei, aducînd pe bolnavii lor. Iar el, cu darul lui Dumnezeu ce era într-însul, îi tămăduia şi le dădea drumul sănătoşi.

Deci, încetînd de a ieşi în pustietate, şedea în chilie pentru oamenii cei ce veneau la dînsul. Că pentru aceea îl dăruise Dumnezeu în ţara aceea, ca pe un izvor de tămăduire, ca astfel cei ce mergeau la dînsul să

nu se întoarcă deşerţi de mîngîiere, neaflîndu-l în chilie, ci fiecare să-şi primească doctoria de care avea trebuinţă; unii luînd tămăduire de neputinţele trupeşti, iar alţii, de durerile sufleteşti, prin cuvintele lui cele duhovniceşti.

Dar, deoarece locul acela era fără apă şi era trebuinţă să aibă apă multă pentru mulţimea celor ce veneau la dînsul, de aceea a săpat o fîntînă mică să se adune în ea apă din ploaie, care putea să le ajungă puţine zile. Odată, venind la dînsul nişte oameni însetaţi, în timp de zăduf, a poruncit unuia din ucenicii săi - pentru că acum avea şase fraţi -, să scoată din fîntîna aceea apă şi să adape pe cei însetaţi. Ucenicul îi spuse că nu este nici o picătură de apă, deoarece toată s-a folosit la trebuinţă. Iar cuviosul, cu faţă senină, a zis către dînsul: "Nădăjduiesc spre minunatul nume al Domnului că vei găsi apă pentru potolirea setei celor ce au venit!"

Deci, ducîndu-se ucenicul, a găsit fîntîna plină de apă pînă deasupra şi, cu mirare bucurîndu-se şi slăvind pe Dumnezeu, a scos apă şi a adus-o la părintele, spunînd minunea ce se făcuse cu rugăciunea sfîntului; şi apa aceea le-a ajuns la trebuinţă încă multe zile. Aceasta a fost în al şaptesprezecelea an al pustniciei lui. Apoi după o vreme, apa aceea sfîrşindu-se şi nevoie fiind, nu voia ca iarăşi o minune ca aceea să ceară de la Dumnezeu. Ci, smerindu-şi gîndul său, a început singur cuviosul a aduce noaptea apă de la Eufrat, pentru trebuinţa celor ce veneau la dînsul. Şi în toate nopţile, de seara pînă dimineaţa se ostenea, aducînd apă şi avînd lauda lui Dumnezeu în gură, iar în gînd pomenirea cuvintelor din Evanghelia lui Hristos: *Oricine vă va adăpa cu un pahar de apă rece în numele Meu, nu-şi va pierde plata sa*.

S-a întîmplat într-o zi că nu era apă nicidecum, iar oarecare fraţi veniseră la dînsul de la mănăstire pentru cercetare şi erau însetaţi după drum. Atunci, luînd singur vasele de adus apă, s-a dus spre rîul ce era departe şi îndată s-a întors. Iar cei ce-l vedeau întorcîndu-se îndată, au socotit că a slăbit cu trupul şi de aceea, neajungînd pînă la rîu, s-a întors. Deci au alergat întru întîm-pinarea lui, vrînd singuri să se ducă la rîu după apă. Iar cînd au vrut să ia de pe umărul său vasele de apă le-au aflat grele, fiind pline cu apă, şi s-au mirat foarte mult. Căci îngerul Domnului - precum şi mai înainte, în vremea lui Maiuma, stareţul -, a umplut vasele cu apă. Şi au strigat fraţii: "Slavă lui Dumnezeu!" Apoi, îndată din umerii sfîntului părinte a izvorît apă vie şi rece şi au băut, veselindu-se. Iar sfîntul, fiind smerit cu gîndul, zicea către dînşii: "Iertaţi-mă, fraţilor, că eu sînt păcătos şi nu pentru mine s-a dăruit nevăzut apa aceasta, ci pentru setea voastră cea mare, ca să nu slăbiţi pînă ce m-aş fi întors de la rîu".

Un episcop al Neocezareei, cu numele Patrichie, avînd dragoste către Sfîntul Anin, îl cerceta şi mult îl cinstea pentru viaţa lui cea sfîntă, cum şi pentru minunile care, cu darul Domnului, se făceau de dînsul. Deci l-a făcut preot cu sila şi, auzind că singur cuviosul, ostenindu-se, aducea apă de la Eufrat pentru poporul care venea la dînsul, a trimis la el un catîr ca să-i aducă apă, iar sfîntul să se odihnească după oboseala aceea. După cîteva zile, a venit la cuviosul un om sărac şi neavînd cu ce să-şi plătească datoria celui ce-i dăduse împrumut, se ruga de sfînt să-şi facă milă şi să-i dea ceva cu care ar putea să se răscumpere de la împrumutător. Iar cuviosul, fiind sărac cu duhul şi cu lucrul şi neavînd nimic să dea aceluia, i-a zis: "Ia-ţi, frate, catîrul acesta, vinde-l şi-ţi plăteşte datoria ta".

Luînd omul acela catîrul, s-a dus. Iar sfîntul iarăşi se ostenea singur cu aducerea apei de departe, de care lucru înştiinţîndu-se episcopul, i-a trimis alt catîr, zicîndu-i: "Nu-ţi dau catîrul în stăpînire, ci numai ca să aducă apă, iar cînd îmi va trebui, îl voi lua". După cîtva timp a venit la cuviosul un om sărac, cerînd milă. Iar el, neavînd nimic, a dat catîrul celui ce cerea. După aceea a mers la dînsul episcopul în cercetare şi, negăsind catîrul, a poruncit să sape un puţ mare şi, aducînd dobitoace, l-a umplut cu apă adusă de la rîu; că în părţile acelea uscate, în pămîntul ce este acolo fără umezeală, neavînd într-însul nici un izvor de apă, se sapă puţuri şi se adună apă din ploi ori din zăpadă, sau se umplu cu apă adusă din altă parte. Deci a umplut episcopul puţul cu apă, iar pe dobitoacele sale le-a luat cu dînsul şi după aceea, cînd apa se împuţina în puţ, iarăşi trimitea episcopul catîri de adus apă şi, umplînd puţul, iarăşi îi întorcea la dînsul.

În părţile Apamiei era un stîlpnic cu numele Pionie, avînd viaţă îngerească. Iar nişte locuitori dimprejur, oameni răi, au venit noaptea la mănăstirea lui, nădăjduind că vor găsi acolo bogăţie multă. Şi, săpînd zidul pe dedesubt, au intrat tîlhăreşte şi toate chiliile înconjurîndu-le, căutau să afle ceva; dar, negăsind nimic,

s-au întors deşerţi. Iar unul dintre dînşii, apucînd o piatră, a aruncat-o asupra acelui sfînt stîlpnic şi l-a lovit în cap foarte tare, rănindu-l. După ce s-au dus acei făcători de rele, se gîndea stîlpnicul acela să se pogoare de pe stîlp şi să se ducă la judecător, ca să le facă răsplătire.

Înştiinţîndu-se de aceasta Cuviosul Anin, a chemat pe leul ce-i slujea şi, după obicei dîndu-i mîncare, a zis către dînsul: "Mănîncă de te satură, că în depărtată cale ai să alergi". Apoi luînd o hîrtie, a scris întrînsa astfel: "Cuvioase părinte, am aflat că din cauza năvălirii unor oameni, rău pătimind, gîndeşti să te pogori de pe stîlp, vrînd să faci vremelnică judecată vrăjmaşilor tăi. Dar încetează un gînd ca acesta, ca să nu te lipseşti, prin nerăbdare, de răsplătirea cea veşnică întru Împărăţia cerească". Apoi a legat acea hîrtie de grumazul leului şi, vorbind către dînsul ca şi către un om, l-a trimis la stîlpnicul de la Apamia, poruncind fiarei să nu vatăme pe nimeni în cale.

Iar leul, alergînd repede, a sosit la mănăstirea stîlpnicului şi bătea în poartă cu unghiile, stricînd uşa. Portarul, plecîndu-se pe o ferestruică şi văzîndu-l pe leu, a alergat la stîlpnic şi i-a spus că o fiară mare stă lîngă poartă. Iar stîlpnicul, făcînd rugăciune, a poruncit portarului să deschidă uşa fără frică. Deci, intrînd leul şi apropiindu-se de stîlpnic, a aruncat hîrtia aceea înaintea lui. Iar el citind-o, s-a minunat de mai înainte vederea Cuviosului Anin, că, fiind departe, i-a ştiut gîndul şi se mira cum Dumnezeu a supus fiara să slujească plăcutului Său; şi a încetat acel gînd, aruncîndu-şi nădejdea sa spre Domnul.

O femeie oarecare dreptcredincioasă, avînd o boală, a venit la Sfîntul Anin, dorind să se învrednicească de tămăduire, iar din întîmplare a întîmpinat-o un barbar, avînd o suliţă în mîini; acela, vrînd să fure cele ce avea, n-a găsit nimic la femeie decît puţină pîine ce o avea pentru cale. Deci, aprinzîndu-se cu pofta păcatului, a voit să-i facă silă. Şi, înfigîndu-şi suliţa în pămînt, a început a o sili spre desfrînare. Iar ea, trăgîndu-se şi neputînd să scape din mîinile lui, a strigat, chemînd în ajutor numele cuviosului, zicînd: "Sfinte Anine, ajută-mi!" Şi îndată sălbaticul şi neîmblînzitul barbar s-a făcut blînd şi tremura.

Deci a căzut asupra lui o spaimă şi, vrînd să fugă, a întins mîna să-şi ia suliţa, dar n-a putut s-o scoată din pămînt. Acest lucru văzîndu-l barbarul, s-a umplut de frică mai mult, apoi s-a şi îndrăcit. Iar femeia, scăpînd din mîinile lui, s-a dus la sfîntul şi i-a spus ceea ce i se întîmplase. Apoi, căpătînd vindecare de neputinţa sa, s-a dus într-ale sale. După aceea şi barbarul acela a alergat la cuviosul, căindu-se de toate faptele sale cele rele. Pe acela vindecîndu-l Cuviosul Anin, l-a învăţat sfînta credinţă şi l-a învrednicit de Sfîntul Botez. Apoi, după o vreme, l-a îmbrăcat în îngerescul chip şi s-a făcut monah plăcut lui Dumnezeu. Iar din suliţa aceea care se înrădăcinase în pămînt, cu dumnezeiască putere a crescut un stejar mare.

Încă multe alte minuni a mai făcut acest mare plăcut al lui Dumnezeu: pe slăbănogi i-a vindecat, diavolii din oameni i-a alungat şi nenumăraţi bolnavi a vindecat. Şi a fost tămăduitor nu numai al oamenilor, dar şi al dobitoacelor. Odată, într-o zi de zăduf, venind la dînsul popor mult, neajungînd apa şi toţi slăbind de sete, s-a rugat Sfîntul Anin şi îndată s-a ivit un nor de ploaie în văzduh şi s-a vărsat deodată o ploaie mare, fără măsură, încît toate gîrlele şi văile s-au umplut de apă. De asemenea multe a proorocit cuviosul despre cele ce aveau să fie. A spus mai înainte despre năvălirea barbarilor şi, sfîrşitul unora din fraţi văzîndu-l, mai înainte îi chema pe fiecare deosebit şi zicea: "Fiule, îngrijeşte-te de suflet, că ţi s-a apropiat vremea".

După aceea, s-a apropiat şi sfîrşitul lui, trăind toţi anii de la naşterea sa o sută şi zece. Şi, văzîndu-şi mai înainte ziua mutării sale, a chemat turma sa cea cuvîntătoare - căci adunase fraţi de ajuns -, şi, învăţîndu-i mult, a arătat cu mîna spre unul dintr-înşii, preot mai îmbunătăţit, cu numele Veronichian, şi a zis: "Acesta să vă fie egumen în locul meu!"

Apoi, după şapte zile de boală, s-a apropiat de sfîrşit şi, în ceasul sfîrşitului său, s-a înspăimîntat şi se silea să se scoale de pe pat. Apoi, plecîndu-şi capul, grăia: "Pace vouă, stăpînii mei!" Tăcînd puţin, iarăşi a zis: "Cine sînteţi, stăpînii mei?" Apoi iarăşi a zis: "Fie voia Domnului meu! Iată, merg şi eu după porunca Domnului". Atunci s-au înfricoşat toţi cei ce stăteau înainte şi au căzut la pămînt. Iar iubitorul de Dumnezeu, Veronichian, preotul cel numit egumen, a zis către cuviosul:

"Stăpîne al meu, cum îţi este nădejdea pentru care te-ai ostenit în toate zilele vieţii tale? Spune-ne, ce ai văzut?" Grăit-a sfîntul: Am văzut deschis Ierusalimul cel de sus şi un nor luminos ieşind, din care trei bărbaţi purtători de lumină, venind desupra mea, mi-au zis: "Anine, Domnul te cheamă. Scoală-te şi mergi cu noi!" Eu i-am întrebat: "Cine sînteţi voi, stăpînii mei?" Ei au răspuns: "Noi sîntem Moise, Aaron şi Or".

Auzind acestea, fraţii s-au umplut de mai mare spaimă. Iar el a zis către dînşii: "Rugaţi-vă pentru mine, fraţii mei, ca să nu mă ruşinez cînd voi fi dus la Judecătorul cel înfricoşat!" După aceea, a zis iarăşi: "Primeşte, Doamne, duhul meu!" Şi îndată s-a mutat la Domnul, în 18 zile ale lunii martie. Şi l-au îngropat cu cinste, slăvind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe Unul Dumnezeu, Cel slăvit de toţi, în veci. Amin.

Viaţa Cuviosului Alexie, omul lui Dumnezeu (17 martie)

Pe vremea dreptcredincioşilor împăraţi Arcadie (395-408) şi Onorie (395-423) a fost în Roma cea veche un bărbat dreptcredincios, anume Eufimian, mai mare între boieri şi foarte bogat. El avea trei mii de slugi, care purtau haine de mătase şi brîie de aur. Dar nu avea fii, fiindcă femeia lui era neroditoare. Şi era bun acel om, păzind poruncile lui Dumnezeu cu dinadinsul, postea în toate zilele pînă la al nouălea ceas şi punea trei mese în casa sa sărmanilor, văduvelor, săracilor, străinilor şi bolnavilor; iar el, într-al nouălea ceas, se ospăta împreună cu monahii cei străini. Iar dacă se întîmpla în vreo zi să aibă puţini săraci la mesele puse înaintea lor şi de i se întîmpla ca prea puţină milostenie să dea săracilor din obişnuitele sale îndurări, atunci, căzînd la pămînt înaintea lui Dumnezeu, zicea: "Nu sînt vrednic să umblu pe pămîntul Dumnezeului meu!"

Soţia lui se numea Aglaida, femeie binecredincioasă şi temătoare de Dumnezeu, milostivă şi îndurătoare către săraci; însă fiind stearpă, se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne, pomeneşte-mă pe mine, nevrednica roaba Ta, şi dezleagă-mi nerodirea, ca să mă învrednicesc a mă numi şi mamă de fii; dă-ne fii, ca să putem avea mîngîiere în viaţa noastră, împreună cu bărbatul meu, şi sprijinitor la bătrîneţile noastre". Aducîndu-şi aminte Dumnezeu de dînsa, după mila Sa, a dăruit rod pîntecelui ei, că a născut fiu; şi s-a veselit bărbatul ei şi au botezat pe prunc, numindu-l Alexie. Iar cînd a fost pruncul de şase ani, l-au dat să înveţe carte şi în grabă a învăţat gramatica, retorica şi cărţile bisericeşti. Apoi şi Scriptura dumnezeiască învăţînd-o bine, s-a făcut înţelept tînărul. Deci, socotind deşertăciunea lumii, şi-a pus în gînd să se lepede de bunătăţile cele vremelnice ale acestei vieţi, ca să moştenească pe cele veşnice. Şi a început a-şi osteni trupul, purtînd în taină o haină aspră pe trupul său.

După ce Alexie a ajuns la vîrsta cea desăvîrşită şi la anii cei cuviincioşi de căsătorie, a zis Eufimian către femeia sa: "Să facem nuntă fiului nostru". Şi s-a veselit Aglaida de cuvintele bărbatului său; apoi, căzînd la picioarele lui, a zis: "Să întărească şi să săvîrşească Dumnezeu cuvîntul tău, ca să văd însoţirea lui, să-i privesc fiii şi se va veseli sufletul meu; după aceea voi putea mai mult să ajut săracilor şi scăpătaţilor". Deci, au logodit pe Alexie, iubitul lor fiu, cu o fecioară de neam împărătesc şi l-au cununat în biserica Sfîntului Bonifaciu, cu cinstiţi arhierei şi toată ziua pînă seara au petrecut în veselii şi în dănţuiri.

După aceea, Eufimian a zis către mire: "Intră, fiule, la mireasa ta, ca să-ţi vezi soţia". Iar el, intrînd în cămară, a găsit-o stînd pe un scaun de aur. Şi, scoţîndu-şi inelul de aur şi brîul cel scump, le-a învelit cu o basma de porfiră şi le-a dat ei, zicîndu-i: "Păzeşte-le acestea şi Dumnezeu să fie cu noi, pînă ce darul Lui va face ceva nou". După aceea, s-a dus de la dînsa. Şi, intrînd în casa sa cea deosebită, s-a dezbrăcat de hainele cele ţesute cu aur şi s-a îmbrăcat cu altele, mai proaste. Apoi, luînd ceva din bogăţia sa, aur şi pietre scumpe, şi ieşind noaptea în taină din palat şi din cetate, a mers la mare şi, aflînd o corabie ce mergea spre Laodiceea, a intrat într-însa. Apoi, dînd plata corăbierului, a pornit, rugîndu-se lui Dumnezeu şi zicînd: "Dumnezeule, Cel ce m-ai adus din pîntecele maicii mele, izbăveşte-mă şi acum de această

deşartă viaţă lumească şi mă învredniceşte la judecată să stau de-a dreapta Ta, împreună cu toţi cei ce Ţi-au plăcut Ţie!"

Sosind corabia în Laodiceea, a ieşit Sfîntul Alexie la uscat. Apoi, aflînd călători mergînd spre Mesopotamia, s-a dus cu dînşii la Edesa, cetatea Mesopotamiei, unde se afla chipul cel nefăcut de mînă al Domnului nostru Iisus Hristos, pe care Însuşi Domnul mai înainte de patima Sa cea de bunăvoie l-a trimis lui Avgar, domnul Edesei. Văzînd fericitul Alexie chipul lui Hristos, s-a bucurat şi, vînzîndu-şi acolo toate lucrurile cele de mare preţ pe care le-a luat de acasă, a împărţit la săraci aurul, s-a îmbrăcat singur într-o haină veche a unui sărac şi s-a făcut ca unul din cei care cer milostenie în pridvorul bisericii Preacuratei Stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu, postind totdeauna, gustînd doar puţină pîine şi apă; şi în toate Duminicile se împărtăşea cu dumnezeieştile şi preacuratele lui Hristos Taine. Iar dacă lua vreo milostenie de la iubitorii de Hristos, o împărţea şi pe aceea la săracii mai bătrîni, spre hrana lor. Privirea sa era plecată spre pămînt, iar mintea îi era sus, înţelepţindu-se cu dumnezeiasca gîndire. Şi atît de mult i se uscase trupul de multa înfrînare, încît i se vestejise frumuseţea feţei lui, vederea i se întunecase, ochii i se adînciseră şi numai pielea şi oasele i se vedeau.

După plecarea Sfîntului Alexie din casa sa, părinţii lui, cînd s-a luminat de ziuă, au intrat în cămara lui şi, negăsind pe fiul lor, ci numai pe mireasă şezînd posomorîtă şi întristată, erau în nepricepere. Deci, căutîndu-l în toate părţile şi neaflîndu-l, au început a plînge cu amar, iar veselia li s-a întors în tînguire. Maica, intrînd în cămara sa, a închis ferestrele şi a aşternut un sac de nisip şi, presărîndu-l cu cenuşă, s-a aruncat cu faţa în jos, plîngînd şi tînguindu-se. Apoi se ruga şi zicea: "Nu mă voi scula de pe pămîntul acesta, nici nu voi ieşi din închisoarea aceasta, pînă ce nu voi şti ce s-a făcut cu singurul meu fiu, unde s-a ascuns şi ce i s-a întîmplat". Iar mireasa, stînd lîngă dînsa, cu lacrimi grăia: "Nici eu de la tine nu mă voi duce, ci mă voi asemăna turturelei celei iubitoare de pustie şi de bărbat, care, după ce se văduveşte de soţul său, îl caută prin munţi şi prin văi, cu umilită cîntare, întristîndu-se. În acest chip şi eu voi aştepta cu îndelungă răbdare, pînă ce voi auzi ceva despre bărbatul meu, unde este şi ce fel de viaţă şi-a ales".

Iar tatăl lui, fiind foarte mîhnit, pe toate slugile le-a trimis să caute pe fiul său în toate părţile. Unii dintre dînşii, ducîndu-se în Edesa şi dînd de cel căutat, dar necunoscîndu-l, i-au dat milostenie ca unui sărac. Iar Sfîntul Alexie i-a cunoscut pe dînşii şi a mulţumit lui Dumnezeu că l-a învrednicit să primească milostenie de la slugile sale de casă. Apoi slugile, întorcîndu-se, au spus stăpînului lor că l-au căutat peste tot locul şi nu l-au aflat.

Sfîntul Alexie a stat în Edesa, lîngă biserica Preasfintei de Dumnezeu Născătoare, şaptesprezece ani şi s-a făcut iubit lui Dumnezeu. După aceasta, s-a făcut pentru dînsul descoperire eclesiarhului, căci acesta a văzut în vedenie icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, grăind către dînsul: "Adă în biserica mea pe omul lui Dumnezeu, fiindcă este vrednic de cereasca împărăţie; căci rugăciunea lui se suie ca nişte tămîie cu bun miros înaintea lui Dumnezeu şi precum stă coroana pe capul împărătesc, aşa Duhul Sfînt se odihneşte peste dînsul". Iar eclesiarhul, după vedenia aceea, căutînd pe un om ca acela şi neaflîndu-l, s-a întors spre icoana Născătoarei de Dumnezeu, rugînd-o să-i arate pe omul lui Dumnezeu. Şi a auzit iarăşi în vedenie cuvînt de la Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, că săracul cel ce şade în pridvor la uşa bisericii, acela este omul bisericii, acela este "Omul lui Dumnezeu".

Deci, aflîndu-l eclesiarhul, l-a dus în biserică, pentru ca să rămînă într-însa. Atunci s-a ştiut de mulţi viaţa lui cea sfîntă şi au început a-l cinsti. Iar Sfîntul Alexie, fugind de slava şi cinstea omenească, s-a dus din cetatea Edesa, neştiind nimeni. Mergînd la limanul mării, a aflat o corabie mergînd spre Cilicia; deci s-a suit într-însa, zicînd către sine: "În cetatea Ciliciei mă voi duce, unde nimeni nu mă ştie, şi voi rămîne acolo în biserica Sfîntului Apostol Pavel".

Plutind corabia, fără de veste, prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu, s-a făcut furtună pe mare şi, purtîndu-se corabia de valuri mai multe zile, a înotat spre Roma. Apoi ieşind sfîntul din corabie, a zis către sine: "Viu este Domnul Dumnezeul meu, nu voi îngreuna pe nimeni, ci mă voi duce în casa tatălui meu ca un necunoscut". Dar cînd se apropia de casă, a întîmpinat pe tatăl său, la vremea prînzului, întorcîndu-se de la palatele împărăteşti spre casă cu mulţime de slugi care mergeau înainte şi după dînsul.

Deci, închinîndu-se lui pînă la pămînt, a strigat: "Robule al Domnului, miluieşte-mă pe mine, săracul şi scăpătatul, şi porunceşte-mi ca să fiu într-un colţ al curţii tale, ca să mă pot hrăni din sfărîmiturile ce cad de la masa ta; iar Domnul va binecuvînta anii tăi şi-ţi va da cereasca împărăţie şi dacă ai pe cineva dintre ai tăi înstrăinat, sănătos să ţi-l întoarcă".

Eufimian, auzind pe sărac grăind de străinătate, şi-a adus aminte îndată de iubitul său fiu, Alexie, şi a lăcrimat. Apoi, îndată a arătat milă către sărac, poruncind să stea în curtea sa. Iar către slugile sale de casă a zis: "Cine din voi va voi să slujească săracului acestuia şi, de-i va plăcea, viu este Domnul Dumnezeul meu, că va fi liber în toate zilele vieţii sale, şi moştenire va lua din casa mea. Deci, înaintea uşilor palatului meu să-i faceţi o căscioară ca, intrînd şi ieşind eu, să privesc spre dînsul; apoi, din masa mea să i se dea hrană şi să nu-l supere nimeni".

Începînd Sfîntul Alexie a petrece înaintea palatelor împără-teşti, în căsuţa cea mică, Eufimian îi trimitea bucate în toate zilele din masa sa, dar pe acelea le împărţea la alţi săraci, iar el oprea numai pîine şi apă; şi aceea, numai cu măsură o gusta ca să nu moară de foame şi de sete. În toate nopţile petrecea fără somn, în rugăciune, iar Duminicile se ducea la biserică şi se împărtăşea cu dumnezeieştile Taine. Şi minunată îi era răbdarea omului acestuia al lui Dumnezeu, căci multe supărări şi necazuri îi făceau slugile totdeauna, mai ales seara tîrziu. Pentru că unii îl loveau peste obraz, alţii îl trăgeau de păr, alţii îl loveau peste grumaz, alţii vărsau lături peste capul lui, iar alţii într-alt chip îşi băteau joc de dînsul.

Dar nebiruitul pătimitor pe toate acelea le răbda tăcînd; căci ştia că, fiind îndemnaţi de diavol, îi făceau nişte lucruri de batjocură ca acelea; şi spre acela se înarma cu rugăciunea, iar prin răbdare biruia meşteşugul aceluia. Apoi şi alta era pricina răbdării lui minunate: În dreptul lui era fereastra palatului aceluia în care locuia mireasa lui, care, ca o altă Rut, n-a mai voit să se întoarcă în casa tatălui său, ci, împreună cu soacra sa şedea plîngînd. Şi de multe ori auzea Sfîntul Alexie cînd se tînguiau mireasa şi maica sa, pentru dînsul şi grăiau cuvinte de jale şi de plîngere; mireasa pentru văduvia ei, iar mama se tînguia pentru lipsa fiului. Iar inima lui se sfărîma cu jale de tînguirea lor. Însă cu dragostea pe care o avea sfîntul către Dumnezeu, biruia dragostea trupească către mireasă şi către părinţi şi jalea cea nesuferită o răbda cu mulţu-mire, pentru Dumnezeu.

Aşa nevoindu-se el în casa părintească şaptesprezece ani, de nimeni n-a fost cunoscut cine este. Ci ca un sărac şi străin se socotea de toţi, el care era fiu, moştenitor şi stăpîn al casei, batjocorindu-se de robii cei de casă ca un străin şi nemernic. Iar cînd a voit Dumnezeu să-l ia din viaţa cea atît de aspră, fiind în sărăcie şi răbdare, şi să-l ducă la viaţa şi odihna cea veşnică, i-a descoperit ziua şi ceasul morţii. Deci Sfîntul Alexie, cerînd de la sluga sa hîrtie, cerneală şi condei, şi-a scris toată viaţa sa; şi oarecare taine, ce se ştiau numai de părinţii săi, după care putea să fie cunoscut de dînşii: adică cele ce le-a grăit către mireasa sa în odaie, şi cum i-a dat ei inelul şi brîul într-o basma de porfiră.

La sfîrşit a adăugat şi aceasta: "Rogu-vă pe voi, părinţii mei iubiţi şi preacinstita mea mireasă, să nu vă mîhniţi pe mine, că v-am făcut atîta mîhnire, lăsîndu-vă singuri; şi pe mine mă durea inima pentru durerea voastră, de multe ori am făcut rugăciune pentru voi către Dumnezeu, ca să vă dea răbdare şi să vă învrednicească Împărăţiei Sale, iar eu nădăjduiesc spre milostivirea Lui că va împlini cererea mea, deoarece eu atît de nemilostiv am fost către a voastră tînguire. Dar mai bine se cade fiecăruia să asculte pe Făcătorul şi Mîntuitorul său, decît pe născătorii săi; şi cred că, pe cît v-am mîhnit, pe atît de mare bucurie veţi avea prin răs-plătirea cea cerească!" Acestea scriindu-le, a petrecut rugîndu-se lui Dumnezeu pînă la ceasul mutării sale la cele veşnice.

Într-o zi, preasfinţitul papă Inocenţiu (402-417), slujind în soborniceasca biserică a Sfinţilor Apostoli şi împăratul Onorie stînd de faţă, la sfîrşitul dumnezeieştii Liturghii s-a făcut un glas minunat din Sfîntul Altar, în auzul tuturor, zicînd: *Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi însărcinaţi şi Eu vă voi odihni pe voi*. Acestea auzind cei ce stăteau de faţă, s-au înspăimîntat şi s-au cutremurat. Apoi, căzînd cu feţele la pămînt, strigau: "Doamne miluieşte!" Şi iarăşi s-a auzit un glas, zicînd: "Căutaţi pe omul lui Dumnezeu, care o să iasă din trup, să se roage pentru cetate şi toate ale voastre se vor rîndui bine!"

După glasul acela, poporul a căutat prin toată Roma pe un om ca acela şi neaflîndu-l, nu se pricepea. Apoi, de cu seară, joi spre vineri, adunîndu-se în sobornicească biserică a Sfinţilor Apostoli împreună cu împăratul şi cu papa, au făcut priveghere de toată noaptea, rugîndu-se lui Hristos Dumnezeu ca singur să le arate pe plăcutul Său. Iar a doua zi, fiind vineri, omul lui Dumnezeu, Sfîntul Alexie, s-a despărţit de trupul său şi s-a dus către Domnul. Şi s-a făcut glas din Altar în biserică ca şi mai înainte, zicînd: "În casa lui Eufimian căutaţi pe omul lui Dumnezeu!"

Iar împăratul, întorcîndu-se către Eufimian, a zis: "Avînd un dar ca acela în casa ta, pentru ce nu ne-ai arătat?" Iar Eufimian a zis: "Viu este Domnul Dumnezeu, că nimic nu ştiu de aceasta!" Şi chemînd pe o slugă mai veche, i-a zis: "Ştii pe cineva din cunoscuţii tăi, care să aibă vreo faptă bună şi să fie plăcut lui Dumnezeu?" Răspuns-a sluga aceluia: "Viu este Domnul Dumnezeu, că nu ştiu, căci toţi sînt străini de fapte bune şi petrec cu neplăcere de Dumnezeu".

Apoi împăratul şi papa au voit ca însăşi ei să meargă la casa lui Eufimian. Acesta, alergînd înainte, a pregătit în palatul său scaune împăratului, papei şi altor boieri. Şi cînd s-au apropiat, i-a întîmpinat cu lumînări şi cu tămîie. Iar soţia lui Eufimian, tînguindu-se în cămara sa, a auzit zgomot în curte şi în palat şi a întrebat ce este. Dar, înştiinţîndu-se despre venirea împăratului şi a papei şi pentru ce au venit, s-a minunat. Asemenea, văzînd pe mireasa sa stînd în foişor, iar pe împărat şi pe papă cu o mulţime de popor văzîndu-i venind, se minuna, gîndindu-se ce să fie aceasta.

După ce a şezut împăratul împreună cu papa şi cu boierii, şi făcîndu-se tăcere, sluga care slujea Sfîntului Alexie a zis către Eufimian: "Stăpîne al meu, oare nu este acela omul lui Dumnezeu, adică săracul ce mi l-ai încredinţat mie? Pentru că văd mari şi minunate lucruri la el: În toate zilele posteşte, gustînd tîrziu numai puţină pîine şi apă, în toate Duminicile se împărtăşeşte cu dumnezeieştile Taine şi în toate nopţile petrece fără somn la rugăciune. Apoi şi oarecare copii de ai noştri multe supărări îi făceau lui, lovindu-l peste obraz, trăgîndu-l de păr şi cu lături udîndu-l, iar el pe toate acelea cu bucurie şi blîndeţe le răbda".

Eufimian, auzind acestea, îndată a alergat la căscioara săra-cului şi, strigîndu-l prin fereastră de trei ori, n-a auzit răspuns. A intrat înăuntru şi a aflat pe omul lui Dumnezeu cu bunăcuviinţă zăcînd mort, avînd faţa acoperită şi o hîrtie strînsă ţinînd în mîna dreaptă. Iar cînd i-a descoperit faţa, a văzut-o strălucită cu darul, ca o faţă de înger. Şi a vrut să ia hîrtia aceea din mîna lui şi să vadă ce este scris într-însa, dar n-a putut s-o scoată, de vreme ce mîna o ţinea tare. Deci, degrabă întorcîndu-se la împărat şi la papă, a zis către dînşii: "Am aflat pe cel pe care îl căutăm! Însă a murit şi ţine o hîrtie în mîini, pe care nu ne-o dă".

Atunci împăratul şi papa au poruncit să gătească un pat de mult preţ şi aşternut frumos; apoi, scoţînd din căsuţă sfîntul trup al omului lui Dumnezeu, l-au pus pe patul acela cu cinste. După aceea, împăratul cu papa plecîndu-şi genunchii şi sfintele moaşte sărutîndu-le, au grăit cu lacrimi către dînsul ca şi către un viu: "Rugămu-ne ţie, robule al lui Hristos, dă-ne hîrtia aceasta ca să ştim ce este scris într-însa şi să te cunoaştem pe tine cine eşti". Şi s-a dat din mînă hîrtia împăratului şi papei, pe care luînd-o, au dat-o lui Aetie, arhivarul bisericii celei mari.

Făcîndu-se tăcere mare, a început arhivarul a citi cu mare glas hîrtia aceea. Iar cînd a ajuns pînă la acel loc unde era scris despre părinţi şi despre mireasă şi pentru inelul şi brîul cel dat de dînsul miresei în cămară, a cunoscut Eufimian pe Alexie, fiul său, şi a căzut pe pieptul lui, cuprinzîndu-l şi sărutîndu-l cu dragoste şi cu tînguire strigînd: "O, vai mie, fiul meu preaiubit, pentru ce ne-ai făcut nouă astfel? Pentru ce atît de mare mîhnire ne-ai adus nouă? Vai mie, fiul meu, cîţi ani în casa aceasta petrecînd şi tînguirea părintească văzînd-o, nu te-ai arătat pe sineţi, nici ai mîngîiat bătrîneţile noastre, fiind în acea amară mîhnire pentru tine! O, vai mie, fiul meu preadorit, dragostea mea, mîngîierea sufletului meu, ce voi face acum? Oare pentru moartea ta voi plînge sau pentru aflarea ta voi prăznui?" Şi se tînguia Eufimian nemîngîiat, smulgîndu-şi cărunteţile sale.

Iar Aglaida, soţia, auzind tînguirile bărbatului şi înştiinţîndu-se cum că săracul acela care a murit este fiul ei, a deschis uşile cămării sale şi a alergat acolo, smulgîndu-şi părul despletit şi hainele sale rupîndu-şi şi spre cer cu umilinţă privind; iar către poporul cel mult strîns, cu rugăminte striga: "Daţi-mi loc, o,

popoarelor, daţi-mi loc ca să-mi văd a mea nădejde. Daţi-mi cale ca să-mi văd şi să cuprind pe singurul şi iubitul meu fiu".

Apoi sosind, s-a aruncat peste cinstitul trup al fiului său, cuprinzîndu-l cu dragoste sărutîndu-l şi zicînd: "Vai mie, stăpînul meu! Vai, dulcele meu fiu, pentru ce ai făcut aceasta? Pentru ce acest fel de mîhnire ai pus în sufletele noastre? Vai mie, lumina ochilor mei, cum nu te-ai cunoscut de noi atîţia ani, vieţuind împreună cu noi? Cum nu te-ai umilit, auzind totdeauna tînguirile noastre cele amare pentru tine şi nu te-ai arătat nouă?" Asemenea şi mireasa, care petrecea de treizeci şi patru de ani fără de mirele său, purtînd haine negre, căzînd la sfintele moaşte, izvoare de lacrimi scotea, udînd cu dînsele cinstitul trup al iubitului său. Apoi, cu nesăţioasă dragoste sărutîndu-l, se tînguia cu amar, fiind nemîngîiată: "Vai mie! Amar mie!" şi alte multe cuvinte de jale cu umilinţă zicea, încît toţi, pentru tînguirea ei, se porneau spre plîngere; şi plîngeau toţi împreună, lăcrimînd cu părinţii şi cu mireasa.

După aceea, împăratul şi papa au poruncit ca să ducă patul cu cinstitul trup al omului lui Dumnezeu şi să-l pună în mijlocul cetăţii, ca toţi să-l vadă şi să se atingă de el. Apoi au grăit către popor: "Iată am aflat pe acela ce-l căuta credinţa voastră!" Deci, s-a adunat toată Roma şi se atingeau de sfîntul, sărutînd sfintele lui moaşte. Şi cîţi erau neputincioşi, toţi se tămăduiau. Orbii vedeau, leproşii se curăţau, diavolii din oameni se izgoneau şi orice fel de boli şi neputinţe omeneşti se vindecau desăvîrşit prin atingerea de tămăduitoarele moaşte ale plăcutului lui Dumnezeu, Alexie.

Nişte minuni ca acelea văzînd împăratul şi papa, singuri au luat patul acela să-l ducă în biserică, ca să se sfinţească prin atingerea trupului Sfîntului Alexie. Iar părinţii şi mireasa, mergînd în urmă, plîngeau. Şi era atît de multă adunare de oameni care se sîrguiau să se atingă de cinstitul trup al sfîntului, încît nu era cu putinţă să se ducă patul de strîmtorarea şi înghesuiala poporului. Deci, a poruncit împăratul să se arunce aur şi argint la popor, ca să se dea în lături oamenii de la pat şi astfel să dea cale spre biserică. Însă nimeni nu căuta la aur şi argint, ci fiecare avea dorire să vadă pe omul lui Dumnezeu, să se atingă de el şi să-l sărute. Deci papa sfătuia pe popor să se dea în lături, făgăduindu-le că nu va îngropa îndată sfintele moaşte, ci va aştepta pînă ce toţi le vor săruta şi se vor sfinţi cu atingerea. Şi abia înduplecîndu-se, s-au retras puţin şi ducînd sfintele moaşte în biserica cea mare, le-au lăsat o săptămînă ca oricine să se atingă şi să se închine lor.

Toată săptămîna aceea părinţii şi mireasa sa au şezut în biserică, plîngînd lîngă cinstitele moaşte. Dar împăratul a poruncit să se pregătească o raclă de marmură şi de smaragd şi să o împodobească cu aur, apoi au pus într-însa pe Sfîntul Alexie, omul lui Dumnezeu. Şi îndată a izvorît din sfintele moaşte mir cu bună mireasmă şi a umplut racla, încît se ungeau cu acel mir toţi pentru vindecarea tuturor neputinţelor. Şi au făcut îngropare cinstită Sfîntului Alexie, omul lui Dumnezeu, slăvind pe Dumnezeu, Cel preamărit şi închinat în Treime.

Sfîntul Alexie s-a mutat la cele veşnice în a şaisprezecea calendă a lui aprilie, adică la 17 martie, în anul de la facerea lumii 5919, iar de la întruparea Cuvîntului lui Dumnezeu 411, împărăţind în Roma Onorie, pe vremea papei Inocenţiu, iar în Constantinopol ţinînd împărăţia Teodosie cel Mic (408-450). Dar peste toţi stăpînind Domnul nostru Iisus Hristos, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, Căruia se cuvine slava, în veci. Amin.

Pomenirea celui între Sfinţi Părintelui nostru Chiril, Arhiepiscopul Ierusalimului (351-386) (18 martie)

Sfîntul Chiril, născîndu-se din părinţi dreptcredincioşi şi crescînd întru dreapta credinţă, s-a făcut monah pe vremea marelui Constantin (306-337). După aceea, în vremea împărăţiei fiului său Constanţiu (337-361), fericitul Maxim, arhiepiscopul Ierusalimului (333-350), ducîndu-se din viaţa aceasta la viaţa cea

fără de moarte, Sfîntul Chiril s-a ridicat în locul lui la scaun şi s-a arătat iscusit apărător al apostoleştilor dogme, cu rîvnă biruind eresurile lui Arie, ale lui Macedonie şi ale lui Manent. Pentru aceasta era urît de arhiereii eretici, precum şi de Acachie, arhiepiscopul Cezareei Palestinei, de la care mai pe urmă a suferit şi izgonire.

În zilele acestui preasfinţit arhiepiscop Chiril s-a făcut în Ierusalim un semn minunat pe cer, în ceasul al treilea din ziua a cincizecea, adică arătarea cinstitei Cruci care, strălucind deasupra Golgotei mai mult decît soarele, s-a întins foarte mult şi a ajuns pînă la muntele Eleonului. Pentru acea minune Sfîntul Chiril a înştiinţat prin scris pe împăratul Constanţiu, sfătuindu-l spre dreapta credinţă. Căci acel împărat, abătîndu-se din calea dreptei credinţe, a căzut în credinţa cea rea a lui Arie şi ajuta ereticilor, iar celor dreptcredincioşi le făcea rău. Cel mai sus pomenit Acachie, avînd în ajutor pe împăratul, s-a sculat pentru două pricini împotriva Sfîntului Chiril. Întîi, pentru că eresul era mustrat de sfîntul, iar al doilea, fiindcă nu voia Chiril să se supună lui. Căci, într-acele vremi, Ierusalimul fiind pustiit şi micşorat de necredincioşii împăraţi şi scaunul arhiepiscopiei Ierusalimului era foarte înjosit sub stăpînirea mitropolitului Cezareei Palestinei.

Deci preasfinţitul Chiril, văzînd că Acachie, mitropolitul Cezareei, este socotit eretic şi de sinodul local al Sfinţilor Părinţi din Sardica, mai înainte biruit, şi nu după canoanele bisericeşti, ci după împărătească stăpînire ţinea rînduiala Mitropoliei, nu voia să se supună aceluia, ci încă şi mustra răutatea lui, de vreme ce mai mult ca muncitorii, decît ca păstorii, îşi ţinea scaunul.

Despărţindu-se Sfîntul Chiril de Mitropolia Cezareei, voia ca scaunul Ierusalimului să fie înaintea celui al Cezareei, ca cel dintîi, de vreme ce Biserica Ierusalimului era maică a tuturor Bisericilor. Şi, pe lîngă aceasta, soborul din Sardica care a biruit pe Acachie, a dat începătoria în mîna fericitului Maxim, arhiepiscopul Ierusalimului, care a fost mai înainte de Sfîntul Chiril. Deci Acachie, umplîndu-se de mînia răutăţii, a găsit asupra lui o pricină ca aceasta: S-a întîmplat în Ierusalim un an de mare foamete, încît alerga tot poporul la preasfinţitul Chiril, fericitul arhiepiscop, cerînd de la dînsul hrană, în nevoia cea de foamete ce venise asupra lor. Iar el, fiind milostiv, şi-a cheltuit toate ale sale, spre hrănirea lor. Dar, de vreme ce s-a lungit acea foamete şi nu era cu ce să hrănească pe oamenii care se topeau de foame, a început sfîntul a vinde lucrurile bisericeşti, aurul, argintul şi cele mai scumpe perdele. Cu acel preţ cumpărînd grîu, îl împărţea la popor. Şi s-a auzit atunci vestea că o femeie s-ar fi văzut umblînd prin cetate, într-o sfinţită îmbrăcăminte bisericească, şi jucînd, după obiceiul petrecerilor sale. Întrebînd-o de unde a luat acea sfinţită îmbrăcăminte, ea a zis: "Am cumpărat-o din tîrg, de la cutare neguţător", spunînd numele. Iar întrebînd pe neguţător, acesta a spus: "Arhiepiscopul mi-a dat-o s-o vînd".

Acele lucruri, dacă au fost adevărate ori nu, nu se pot dovedi însă acea veste a ajuns la mitropolitul Acachie. Deci acela, aflînd-o ca o pricină binecuvîntată, a adunat sinodul său şi pe fericitul Chiril, ca pe cel ce vinde cele sfinte spre necinstire şi batjocură, l-au judecat a fi vrednic de izgonire. Deci, cîştigînd putere de la cei de acelaşi eres, a scos ereticul pe cel dreptcredincios, cel fără de canoane, pe Sfîntul Chiril, arhiereul cel cu canoane, de pe scaunul lui şi cu sila l-a izgonit din hotarele Ierusalimului.

Sfîntul Chiril s-a dus în Antiohia, după aceea în Tars, la fericitul Silvan, episcopul, şi petrecea la dînsul. Pe acesta, văzîndu-l greşind puţin în unele dogme ale credinţei, l-a îndreptat şi desăvîrşit l-a povăţuit la dreapta credinţă. De acest lucru auzind Acachie, a scris lui Silvan, înştiinţîndu-l despre lepădarea lui Chiril, ca să-l izgonească de la sine sau să nu-l lase a lucra cele sfinţite. Dar Silvan nu asculta pe Acachie, pentru că îl ştia pe Sfîntul Chiril bărbat dreptcredincios, sfînt şi învăţător, izgonit fără de vină, din răutate şi zavistie, şi de ale cărui învăţături toată mulţimea dreptcredincioşilor se ţinea foarte bine.

După aceea, făcîndu-se sinod local în Seleucia, unde se adunaseră o sută cincizeci de episcopi, Acachie susţinea să nu se înceapă sinodul, pînă ce mai întîi nu va fi izgonit Chiril din sinod, ca un lepădat. La aceasta neînvoindu-se mulţi episcopi, Acachie s-a despărţit de ei şi s-a dus la Constantinopol, la Eudoxie, patriarhul arian, şi la împăratul Constanţiu şi clevetea asupra episcopilor care se adunaseră în Seleucia, numind acel sinod local adunare de oameni pierzători, care nu spre folos, ci spre vătămarea bisericească s-ar fi adunat. Şi mai vîrtos a pornit pe împăratul spre mînie împotriva Sfîntului Chiril, zicînd că un

veşmînt mai scump, ţesut cu aur - pe care fericitul întru pomenire, marele Constantin, îl dăduse lui Macarie, arhiepiscopul Ierusalimului (314-333) ca să se îmbrace cu el cînd săvîrşeşte taina Botezului -, Chiril l-a vîndut în tîrg şi a ajuns la un om care face jocuri în privelişte. Deci împăratul, mîniindu-se, a condamnat pe Sfîntul Chiril la surghiunie.

După cîtăva vreme, murind împăratul Constanţiu, a luat împărăţia Iulian Paravatul (361-363), care la început s-a prefăcut dreptcredincios şi bun. Căci toate judecăţile lui Constanţiu stricîndu-le, eliberă de la surghiun pe toţi episcopii cei dreptcredincioşi care se izgoniseră de Constanţiu. Atunci şi Sfîntul Chiril, fiind întors de la pedeapsă, iarăşi şi-a luat scaunul său. Iar după ce Iulian s-a întărit la împărăţie, s-a lepădat de Hristos şi a dăruit iudeilor mare libertate, poruncindu-le acelora ca în Ierusalim, în locul bisericii lui Solomon, să-şi zidească biserică nouă, ajutîndu-le cu dăjdiile poporului care se dau împăratului.

Începîndu-se lucrul acela de Dumnezeu urît, Sfîntul Chiril ca un prooroc grăia către ai săi, că se vor împlini cu adevărat cuvintele lui Hristos, *căci nu va rămîne piatră pe piatră*. Ba încă se ruga Stăpînului Hristos ca să nu lase pe vrăjmaşii Săi să ducă la săvîrşire lucrul început şi degrabă să le curme izvodirea lor şi să le strice sfatul. Şi a auzit Domnul rugăciunea robului Său, iar prooroceştile lui cuvinte cele grăite le-a adus la împlinire fără de zăbavă. Pentru că într-o noapte s-a făcut mare cutremur de pămînt şi a surpat temelia, dar nu numai acele pietre pe care atunci iudeii le puseseră, ci şi cele mai de demult, pe care cîndva Solomon le întemeiase, împreună cu cealaltă nouă zidire; şi ca pe nişte praf le-a vînturat de la locul acela, cu dumnezeiasca putere cea nevăzută.

După ce s-a făcut ziuă, mulţi s-au adunat acolo, mirîndu-se de minunea ce se făcuse. Apoi, gîndind iudeii să se apuce de lucrul acela, deodată a căzut foc din cer şi a ars toate uneltele cele de lucru şi frică mare a cuprins pe toţi iudeii. Iar în noaptea urmă-toare semnul Sfintei Cruci s-a arătat pe hainele iudeilor, care nicidecum nu puteau să se şteargă sau să se spele. După acea minune, Sfîntul Chiril, a cărui proorocie s-a împlinit, a fost izgonit iarăşi din scaun. După dînsul, precum se pare, Chiriac a ocupat scaunul sfîntului, care mai înainte, în iudaism, se numea Iuda şi care a arătat cinstita Cruce Sfintei împărătese Elena; iar din Sfîntul Botez s-a numit Chiriac.

Deci, după izgonirea Sfîntului Chiril, puţină vreme ocupînd scaunul Ierusalimului, a pătimit pentru Hristos de la Iulian călcătorul de lege, precum se scrie despre dînsul în 28 de zile ale lui octombrie. Iar după ce a pierit cel fărădelege, Sfîntul Chiril iarăşi şi-a primit scaunul său. Apoi, după cîtăva vreme, arienii iarăşi întărindu-se pe vremea împărăţiei lui Valens (364-378), Sfîntul Chiril a fost izgonit a treia oară pentru dreapta credinţă, pentru că foarte mult se împotrivea ereticilor, biruindu-i prin dreapta credinţă. Iar după ce a pierit rău Valens împăratul cel răucredincios, iar Teodosie cel Mare a primit după dînsul împărăţia (379-395), Sfîntul Chiril s-a întors la scaunul său cu cinste şi a stat pe dînsul opt ani netulburat şi, bine păstorind Biserica lui Hristos şi lăsînd scrieri folositoare Bisericii, s-a odihnit întru Domnul.

Pătimirea Sfinţilor Mucenici Hrisant şi Daria şi a celor împreună cu dînşii (19 martie)

Un bărbat oarecare vestit de neam domnesc şi boieresc, cu numele Polemie, din cetatea Alexandriei, împreună cu fiul său Hrisant s-a dus la Roma şi a fost primit de boieri cu cinste, iar de către împărat s-a cinstit cu locul de senator. Acela pe unul născut fiul său, Hrisant, sîrguindu-se să-l înveţe toate cărţile, l-a dat la învăţătura filosofiei. Iar cîtă înţelepciune avea tînărul, vor arăta lucrurile lui cele din urmă. Pentru că, după ce a cercat cu pricepere toată Sfînta Scriptură, citind cu luare aminte Sfînta Evanghelie şi cărţile Apostolilor şi cugetînd la dînsele, grăia către sine: "Ţi se cădea ţie, Hrisante, să citeşti scripturile

păgînilor, cele pline de întuneric, pînă ce nu cunoşteai lumina adevărului, pe care aflînd-o, ţine-te numai de ea, căci nu este înţelept să te întorci iarăşi din lumină la întuneric.

Căci îţi vei pierde ostenelile pe care le-ai suferit la învăţătură, dacă vei lepăda roadele ostenelilor. Iar roadele ostenelilor, de la Dumnezeu se dau celor ce le cer, pentru că aşa porunceşte Dumnezeu: *Căutaţi şi veţi afla*. Iar dacă ceea ce ai căutat şi ai aflat vei voi să laşi, te vei asemăna oamenilor fără de minte şi nerecunoscători. Ţine-te tare de ceea ce cu toată mintea se cade să te ţii, adică de Dumnezeu, ca să nu cazi în paguba cea mare cînd te vei lipsi de bunăvoie de binele căutat prin atîtea osteneli. Ai aflat aur şi argint, ai aflat piatră scumpă, căci ce ai căutat să afli, aceea ai aflat, ca să moşteneşti cele aflate. Deci, fereşte-te ca să nu se ia de la tine acea comoară aflată!"

Acestea grăindu-le în sine, căuta cine să-i fie învăţător al dumnezeieştilor Scripturi. Mai înainte a fost ascultător la înţelepciunea cea retorică şi filosofică şi ucenic al dascălilor celor preaîn-ţelepţi, iar acum dorea să afle dascăli simpli, precum altădată au fost pescarii cei necărturari, dar care pe toată lumea au vînat-o, spre cunoştinţa lui Hristos. Învăţători ca aceia cu sîrguinţă căuta tînărul cel cu bună înţelegere, pentru că citise pe apostolul, care zice: *Unde este înţeleptul? Unde este cărturarul? Unde este întrebătorul acestui veac? Au n-a socotit Dumnezeu nebunie înţelepciunea acestei lumi? De vreme ce n-a cunoscut lumea, cu înţelepciunea ei, pe Dumnezeu, bine a voit Dumnezeu ca prin nebunia propovăduirii, să mîntuiasă pe cei ce cred*.

Acestea cugetînd în sine Hrisant în toate zilele şi pe robii lui Hristos căutîndu-i, a găsit pe cineva spunîndu-i că ştie un bărbat creştin, cu numele Carpofor, preaiscusit în dumnezeieştile Scripturi, ascunzîndu-se în munţi, într-o peşteră, la un loc puţin ştiut. Auzind fericitul tînăr, s-a bucurat foarte tare şi, stăruind la cel ce i-a spus, îl ruga cu lacrimi să-i arate locul unde vieţuieşte acel om al lui Dumnezeu. Deci, înştiinţîndu-se, a venit la cunoştinţa acelui fericit Carpofor, care era cu vrednicia preot, şi a auzit de la dînsul cuvîntul lui Dumnezeu şi taina credinţei creştineşti; apoi, adeseori mergînd la dînsul, se povăţuia la calea mîntuirii.

În cîteva luni, povăţuindu-se de Carpofor preotul, a înţeles desăvîrşit tainele dumnezeieştii Scripturi şi a primit Sfîntul Botez de la dînsul. Apoi, atît s-a întărit în sfînta credinţă şi în dragostea lui Hristos s-a făcut desăvîrşit, încît, după şapte zile de la botezul său, a început a propovădui la arătare în popor pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu.

Despre aceasta auzind unii bărbaţi vestiţi dintre rudele lui, au zis tatălui său: "Caută, că asupra ta va fi o pricină şi asupra capului tău va cădea ceea ce îndrăzneşte fiul tău a face; pentru că îndrăzneşte a grăi de rău pe zei şi zice că este un oarecare Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu. Acest lucru de va ajunge la auzul împăratului, apoi nici tu, nici noi, rudele tale, nu vom fi iertaţi pentru dînsul şi vom pierde mila împărătească. Pentru că cine îndrăzneşte să grăiască asupra zeilor unele hule ca acelea, decît numai cei ce se împotrivesc legilor împărăteşti?"

Mîniindu-se, Polemie a închis pe Hrisant, fiul său, într-o cămară întunecoasă şi rece şi-l muncea cu foamea, dîndu-i puţină mîncare seara. Iar fericitul Hrisant socotea închisoarea aceea şi foamea nu ca o pedeapsă, ci ca o deprindere la post, la linişte şi la strîmtorarea vieţii creştineşti şi binevoia să fie în închisoarea aceea strîmtă şi întunecoasă mai mult decît în palatele cele desfătate şi luminoase. Înştiinţîndu-se despre aceea casnicii şi vecinii, sfătuiau pe tatăl, zicînd: "Dacă voieşti să-ţi întorci fiul de la gîndul creştinesc, apoi să-l rînduieşti mai mult să petreacă în veselie şi în desfătări şi, găsind o fecioară frumoasă şi înţeleaptă, s-o însoţeşti cu el să-i fie femeie şi, cunoscîndu-se că este bărbat, să uite creştinătatea, căci temniţa, legăturile şi foamea cu care tu îl munceşti, creştinii le socotesc mai mult spre slavă şi laudă, decît ca pedeapsă".

Acestea auzindu-le, Polemie a poruncit să gătească deosebit palat foarte luminos şi să înfrumuseţeze pereţii cu podoabe scumpe. Apoi, a pregătit acolo pat de mult preţ, bine aşternut şi toate cele de veselie şi frumoase şi, scoţînd pe fiul său din închisoarea cea întunecoasă, l-a îmbrăcat în haine ţesute cu aur şi l-a dus în palatul acela. Şi, alegînd din slujnicile sale fecioare mai frumoase la faţă şi înfrumuseţîndu-le cu

podoabe scumpe, le-a închis în palatul acela împreună cu fiul său, poruncind fecioarelor ca în tot chipul să se sîrguiască să amăgească pe Hrisant spre dragostea plăcerii trupeşti şi să-l întoarcă de la Hristos. Deci, s-au dat acolo mulţime de bucate şi băuturi din cele mai bune, iar fecioarele cîntau şi dănţuiau în faţa Sfîntului Hrisant, mîncînd, bînd, veselindu-se, jucînd, cîntînd cîntece desfrînate, vorbind cuvinte de ruşine. Căci în toate chipurile se sîrguiau să vîneze sufletul copilului cel tînăr spre fapta de desfrînare şi spre dulceţi trupeşti.

Iar tînărul, nu ca un tînăr, ci ca un bărbat cu mărime de suflet, răbda dănţuirile şi amăgirile fecioarelor şi, fiind în mijlocul curselor, petrecea neprins. În astfel de război ostaşul lui Hristos stătea nebiruit şi de mînăcările cele desfătate şi de băuturile cele dulci se lepăda foarte; iar spre fecioare căuta ca spre aspide şi de atingerea lor se păzea cu dinadinsul, ca de atingerea de şarpe, şi neîncetat se ruga. Cînd avea nevoie să doarmă, se culca pe pămînt, fără de aşternut; iar cuvintele cele amăgitoare şi de ruşine ale fecioarelor, ca pe nişte săgeţi le socotea şi cu pavăza credinţei le izgonea de la sine; iar către Dumnezeu striga, zicînd:

"Fii, Doamne, în ajutorul meu. Zi sufletului meu: Mîntuirea ta sînt Eu. Cine va putea birui pe diavolul acesta, care a ridicat război asupra mea, de nu-l va supune şi nu-l va birui dreapta Ta? Se amăgeşte acela care socoteşte că prin a sa putere biruieşte patima trupească şi păzeşte curăţia, dacă ploaia milostivirii Tale nu va stinge văpăile cele trupeşti; nici nu va putea sufletul să ajugă la curţile Tale, dacă nu-l vei duce Tu singur acolo. Pentru că dulceaţa trupească este o fiară vicleană, ce se ascunde în pustia deşertăciunii vieţii spre înghiţirea sufletelor. De ai săi dinţi de va scăpa cineva, este dator să-Ţi dea mulţumire din tot sufletul, Ţie, Dumnezeule, Mîntuitorul nostru, căci prin Tine este izbăvirea dintr-o pierzare ca aceasta. Tot aşa şi fericitul şi plăcutul Tău Iosif a scăpat, cu ajutorul Tău, din mîinile desfrînatei, ca din dinţii unei fiare neîmblînzite, pentru care, plîngînd tatăl său, grăia:

O fiară cumplită a mîncat pe fiul meu! Căci, cu adevărat, femeia lui Putifar a sărit asupra lui ca o fiară cumplită şi ca o leoaică zgîria cu unghiile pe Iosif, mielul cel fără de răutate, atrăgîndu-l spre fărădelege. Şi care fiară poate să fie mai cumplită, decît diavolul şi femeia? Trupul şi sîngele ridicîndu-se în tînăr din fire şi aprinzîndu-l spre poftă, iar femeia, îndemnîndu-l mai mult prin facerea cu ochiul, prin podoaba hainelor, prin frumuseţea feţei, prin îmbrăcămintea cea de mare preţ, prin bogăţii, prin stăpînire şi prin cuvinte amăgitoare, atrage la pierzare şi la moarte pe cel mai înţelept. Şi minunat lucru este cum a scăpat de vînarea acelei fiare viclene! Nu în deşert zicea tatăl său: "Mare lucru îmi este aceasta, dacă fiul meu este viu". Pentru că din mare şi de la moarte s-a izbăvit, mai cumplită fiind această grea ispită, decît aceea cînd voiau fraţii lui să-l ucidă. Şi a scăpat numai cu ajutorul Tău, o, Atotputernice Dumnezeule!, pentru că Tu ai fost cu dînsul.

Şi acum mă rog Ţie, Doamne, cu smerenie, dă-mi ajutor asupra fiarelor şi şerpilor acestora, cu care tatăl meu m-a închis în acest loc; căci precum şerpii dorm, fermecîndu-se de glasul fermecătorilor, aşa, în vremea rugăciunilor mele, să doarmă aceste necurate fecioare, ca să nu ridice în trupul meu cel tînăr războaie de dulci patimi! Ajută-mi, Mîntuitorul meu, că pe Tine Te ştiu Unul, adevăratul Dumnezeu, Cel ce mîntuieşti pe cei ce cred întru Tine şi le dai lor putere nebiruită!"

Astfel rugîndu-se el, fecioarele acelea au căzut într-un somn atît de greu, încît n-au putut nicidecum a se scula şi a se deştepta din somnul acela, pînă ce nu le-au dus afară din palatele acelea. Apoi, scoţîndu-le afară, îndată s-au deşteptat şi au cerut mîncare. Iar după ce au intrat în palat la sfîntul tînăr, îndată au adormit cu somn greu. Deci, în toate zilele făcîndu-se aceasta, s-a înştiinţat despre acest lucru tatăl lui, care a început a se tîngui după fiul său ca după un mort. Iar unii din prietenii lui ziceau: "Fiul tău a învăţat de la creştini meşteşugul vrăjitoresc şi cu înlesnire pe fecioarele cele neştiutoare le-a fermecat cu vrăji. Deci, logodindu-l cu o fecioară înţeleaptă şi învăţată, s-o duci la dînsul cu rînduială de nuntă şi să se însoare chiar şi nevrînd, căci stînd împreună cu dînsul totdeauna, îl va atrage vreodată la trupeasca împreunare şi-l va întoarce de la creştinătate".

Polemie răspunse: "Dar unde vom găsi o fecioară aşa de înţeleaptă, care ar putea să-l înmoaie pe împietritul acela şi să-l plece a se întoarce la legile noastre?" I-au zis lui vecinii: "Este între fecioarele care slujesc zeiţei Atena o fecioară învăţată, cu numele Daria, bine încuviinţată la faţă şi foarte înţeleaptă, care

a trecut toate cărţile şi toată învăţătura retorică şi acum este vremea ei de nuntă; deci, apucă tu mai înainte, pînă n-o ia altcineva şi, logodind-o, du-o la fiul tău".

Ascultînd tatăl un sfat ca acela, a rugat pe rudele sale să se ducă la fecioara aceea, să-i spună despre tînărul Hrisant, în-ştiinţînd-o despre întoarcerea lui la credinţa creştinească şi să roage pe fecioară să facă aceste două fapte: adică, să-l aducă şi la însoţire cu dînsa şi să-l întoarcă de la creştinătate. Fecioara s-a învoit la însoţirea cu Hrisant şi întîi a învăţat cuvinte amăgitoare, cum ar putea să plece pe mire spre dragostea trupească şi să-l schimbe spre închinarea zeilor romanilor. După aceea, a fost dusă cu cinste în casa lui Polemie.

Deci, împodobind-o cu haine preafrumoase şi de mare preţ, după fireasca sa cuviinţă, a dus-o în cămară la sfîntul, unde, fiind singură cu dînsul, ce cuvinte de dragoste nu-i grăia? Cu ce amăgiri nu-l amăgea, atrăgînd spre desfrînare pe tînărul cel curat? Iar ostaşul lui Hristos petrecea ca un diamant tare, ca un stîlp neclintit şi ca un munte nemişcat, biruind dragostea trupească prin dragostea lui Dumnezeu şi cu arma Crucii gonind săgeţile cele aprinse împotriva sa de vicleanul diavol. Apoi, suspinînd din adîncul inimii către Dumnezeu şi chemînd în ajutor pe Duhul Sfînt, a început a grăi către fecioară astfel:

"Dacă pentru însoţirea cea de puţină vreme cu mine, omul cel muritor, o, minunată fecioară, te-ai împodobit cu atîta cuviinţă şi-mi aduci cuvinte atît de dulci şi de miere curgătoare, ca să mă întorci de la scopul cel bun, să-mi îndărătniceşti sufletul cel cuprins de dragostea lui Dumnezeu şi să-mi schimbi gîndul, apoi cu atît mai mult ţi se cade să te îngrijeşti ca să poţi afla dragostea Celui fără de moarte, Împăratul şi Fiul lui Dumnezeu; şi-ţi va fi cu înlesnire aceasta, dacă vei voi. Pentru că, dacă îţi vei păzi curat şi fără prihană sufletul tău, împreună cu trupul, şi, precum ţi-ai împodobit trupul cu haine de mare preţ, îţi vei împodobi tot aşa şi inima cu obiceiuri îmbunătăţite, apoi îngerii îţi vor fi tovarăşi, apostolii prieteni, mucenicii vecini şi îţi vor mijloci ca Însuşi Hristos să-ţi fie Mire, Care îţi pregăteşte la cer cămară nestricăcioasă, cu neasemănare mai frumoasă şi mai luminoasă decît cea pămîntească. El îţi va da veseliile Raiului cele veşnice, floarea tinereţelor tale o va face nemuritoare şi-ţi va scrie zestre în cărţile vieţii veşnice".

Auzind Daria nişte cuvinte ca acestea ale Sfîntului Hrisant, s-a umilit şi a zis: "Nu m-a adus aici nici o poftă trupească aşa de mare, ci dragostea către tine şi lacrimile tatălui tău, ca să te întorc la slujirea zeilor noştri". Sfîntul Hrisant răspunse: "Dacă la acestea ai oarecare dovezi şi luminate arătări, prin care să mă încredinţezi că slujba făcută de voi zeilor este dreaptă, te voi asculta şi-mi voi schimba gîndul. Deci, să vorbim de aceasta pentru folosul de obşte". Daria zise: "Nimic nu este mai de folos şi mai de trebuinţă oamenilor, decît a cinsti pe zei şi a se păzi cu dinadinsul, ca nu cumva, defăimîndu-i, să-i pornim spre mînie. Ci, se cade a-i îmblînzi cu jertfe, ca să ne fie păzitori".

A grăit sfîntul: "Cum pot, o, înţeleaptă fecioară, să ne fie păzitori zeii aceia, care singuri au trebuinţă de păzire de la alţii şi-i străjuiesc noaptea cîinii cei legaţi de dînşii, ca nu cîndva să se fure de tîlhari? Pentru aceasta se pironesc cu piroane de fier şi cu plumb se întăresc, ca nu cumva, surpîndu-se de cineva, să cadă la pămînt şi să se sfărîme". Daria zise: "De ar fi putut poporul cel simplu fără chipuri cioplite a cinsti zeii, nu s-ar fi cuvenit să-i cioplească şi să-i pună în picioare. Ci se cioplesc în aur, argint, aramă, marmură şi în lemn ca oamenii, văzîndu-i pe ei cu ochii, să ştie la cine vor gîndi cu mintea şi-i vor cinsti şi se vor teme".

A zis Sfîntul Hrisant: "Pe cine închipuiesc idolii cei cioplîţi? Să cercetăm şi să socotim. Oare sînt vrednici de dumnezeiască cinste aceia ai căror idoli se pun în picioare? Nu se poate numi Dumnezeu, acela care nu are toată sfinţenia, toată dreptatea şi dumnezeiasca slavă. Căci ce fel de sfinţenie, de dreptate şi dumnezeiască slavă are purtătorul de seceră Cronos al vostru, care mînca pe ai săi fii ce se năşteau, precum au scris ai lui slujitori? Sau ce lucru vrednic de laudă vei afla în Dia, care, cîte zile a trăit, atîtea fărădelegi, atîtea desfrînări, atîtea ucideri a făcut, fiind tatălui său prigonitor, pierzător fiilor săi, preadesfrînat cu femei măritate, bărbat al surorii sale, tiran al împărăţiei, lucrător de farmece, de moarte mijlocitor şi cu atîtea fărădelegi şi necurăţii era cuprins, încît nici nu este cu putinţă a le auzi. Atît erau de ruşinoase şi necurate lucrurile lui.

Pe un om necurat ca acela oare îl crezi tu a fi Dumnezeu? Iar că ei au fost astfel, mărturisesc chiar ai voştri scriitori de cărţi, care au scris că împăraţii cei tari în războaie s-au numit zei de oamenii cei fără de minte. Dar toţi în vremea lor au pierit. Arată-mi ce faptă bună a făcut Dia al vostru, care pînă la moarte a fost vrăjmaş a toată curăţia şi cinstea, încît chiar văzduhul a întinat cu răpirea pruncului Ganimid şi pămîntul a necinstit cu siluirea surorilor sale. Apoi şi în Ermis al vostru, ce fel de dumnezeire vei afla? Capul lui era ca o arătare într-aripată. Acela, cu meşteşugul vrăjitoresc, afla aur ascuns în pămînt; apoi, cu farmece şi cu toiag de vrăjitorie, potolea veninul cel de şarpe. El făcea aceasta cu ajutorul diavolilor, cărora în toate zilele le aducea ca jertfă un porc sau un cocoş. Dar ce fel de sfinţenie a fost şi în Ieraclie, care, ucigînd pe vecinii săi, după ce s-a ostenit, singur - cu dumnezeiască voie - s-a aruncat în foc şi a ars ticălosul cu pielea şi cu părul pe care-l purta. Ce bunătate vei afla şi în Apolon? Şi încă să mai pomenim şi de împărăteasa Ira, sora şi femeia lui Dia, de nebuna Palada şi de Venera cea fără de ruşine, care, sfădindu-se între ele şi pizmuindu-se şi mîniindu-se una asupra alteia şi certîndu-se pentru frumuseţea feţei, care dintre dînsele ar fi mai frumoasă decît alta, au avut trebuinţă de judecată.

Aceştia toţi neavînd dumnezeire, nici vreo sfinţenie şi dreptate, pe cine judecă înţelegerea poporului a fi vrednic de dumnezeiasca cinste? Iar pentru ceilalţi zei mai mici, nici a grăi nu se cade, căci unul este capul, căruia celelalte mădulare îi urmează. Şi care dintre ei se va socoti zeu sau zeiţă, dacă Cronos, Dia şi Venera - faţă de care nimeni nu se socoteşte între zei mai mare -, nu sînt zei? Dacă - precum am arătat - ai voştri zei sînt ticăloşi şi deşerţi, apoi cu cît mai mult sînt ticăloşi aceia, care ca pe nişte zei îi cinstesc pe dînşii?"

Daria, ascultînd cu luare-aminte cuvintele lui Hrisant, a zis: "Dacă povestirile şi basmele făcătorilor de stihuri sînt deşarte, apoi să ne întoarcem la filosofi. Aceştia învaţă a lăsa tot obiceiul rău, iar fapta bună a o alege; apoi, cu felurite tîlcuiri închipuind aşezarea lumii şi tîlcuind numele zeilor, pe Cronos, care pe toate le mistuie şi nimic nu întoarce, îl numesc vreme, iar pe Dia, zăduf; pe Ira, văzduh o numesc; pe Afrodita, foc; pe Poseidon, mare; pe Ceres, pămînt şi, cu celelalte nume de zei, numesc pe celelalte lucruri".

A grăit Sfîntul Hrisant: "S-a obişnuit a se face chipuri pentru acele lucruri care nu pot totdeauna a rămîne, ci cu vechimea vremii au trecut. Iar pămîntul totdeauna este, aşijderea şi marea şi focul, totdeauna sînt, şi văzduhul, de toţi se vede. Şi nu pricep pentru ce aţi legiuit a cinsti acele stihii între idolii cei ce au asemănare omenească, făcuţi de mîini omeneşti, şi cu asemănarea lui Dumnezeu a-i cinsti. Pentru ce cinstiţi chipurile stihiilor cioplite în omeneşti asemănări, mai mult decît lucrurile singure? Pentru ce nu vă închinaţi pămîntului, văzduhului şi mării? Oare este vreun împărat sau domn, care ar fi poruncit ca pe sine, împăratul şi domnul, să-l treacă cu vederea, iar chipului său cel făcut să i se închine? Dar, de vreme ce nu este nici un împărat astfel, nici domn, cu cuviinţă este să mărturisim adevărul, că prin chipurile idoleşti nu sînt stihii, nici zei închipuiţi, ci oameni muritori".

Daria a zis: "Dovezile tale întăresc a mea înţelegere, căci chipurile cele cioplite le cinstesc oamenii neştiutori, iar noi cinstim lucrurile acelea ale căror chipuri sînt puse înainte". Grăit-a Sfîntul Hrisant: "Dacă voieşti să întăreşti a ta înţelegere cu ale noastre dovezi, apoi să aducem în mijloc pe toţi cei ce cinstesc stihiile. Aceia, dacă cinstesc pămîntul, apoi cu vrednicie să-l cinstească ca pe un dumnezeu al lor, iar necinste să nu-i facă lui; adică să nu-l are, nici să-l sape, nici să-l scurme în vreun chip, ci nelucrat să fie pămîntul de arătură şi de săpătură. Iar lucrătorul de pămînt care nu-l mărturiseşte a fi Dumnezeu, pune pe dînsul plugul şi sapa, nedîndu-i nici o cinste dumnezeiască.

Deci, socoteşte căruia îi face mai roditoare ţarinele şi gră-dinile? Oare celui ce nici îl ară, nici îl sapă, ci îl cinsteşte ca pe un Dumnezeu? Sau celui ce fără cinste îl ară şi îl sapă? Iar dacă pămîntul într-adevăr este zeu, precum voi ziceţi, apoi se cade ca vouă, închinătorilor săi, să vă dea toate roadele fără a voastră osteneală, nearîndu-se, nici săpîndu-se. Dacă şi marea este zeu, apoi să înoţi pe ea fără vîsle; să te ducă ori unde vei voi şi să aştepţi peşte, nu din vînare sau din osteneala ta, ci, închinîndu-te mării ca unui zeu, prin rugăciune să ceri cele ce-ţi trebuie.

Asemenea şi pentru celelalte să înţelegeţi, cum că pe închi-nătorii lor nu-i ştiu, pentru că nu au suflet, nici înţelegere, ci cu voia lui Dumnezeu slujesc la trebuinţele omeneşti. Cu porunca Ziditorului său, adăpîndu-se pămîntul cu ploaie şi cu rouă de sus şi cu razele soarelui încălzindu-se, răsar seminţele, cresc răsadurile şi aduc în vreme cuviincioasă roadele. Pentru aceasta, pe Unul Dumnezeu, Făcătorul, Care pe toate le-a zidit şi nouă spre viaţă ni le-a dat, datori sîntem a-L cinsti, iar nu lucrurile cele date nouă de Dînsul. Căci şi copiii care învaţă în şcoli, nu dau cinste cărticelelor, scîndurilor şi hîrtiilor, ci dascălilor. Deci, tămăduindu-se bolnavul, nu-i dă doctoriei închinăciune şi mulţumire pentru tămăduirea sa, ci doctorului care l-a tămăduit".

Acestea şi multe altele grăind Sfîntul Hrisant, Daria a crezut întru Unul, adevăratul Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, sfătuindu-se amîndoi să petreacă întru însoţire nenuntită, sub chipul însoţirii păzindu-şi neprihănită fecioria lor şi petrecînd în frica Domnului. Sfîntul Hrisant a luat de la tatăl său libertate pentru cea părută însoţire; pentru că se bucurase foarte mult Polemie de căsătoria fiului său, neştiind tainele cele păzite între dînşii. Deci a dat stăpînire fiului peste toată averea sa, ca unuia născut al său şi moştenitor, iar el însuşi după puţin timp a murit, Dumnezeu rînduind astfel, ca sfînta doime care păzea fecioria în însoţire, adică Hrisant şi Daria, mai cu voie să-I slujească Lui.

Avînd viaţa liberă, Sfîntul Hrisant a botezat în casa sa pe fericita sa soţie, Daria, care degrabă toată dumnezeiasca Scriptură şi toate cărţile creştineşti le-a trecut; şi s-a făcut sfînta desăvîrşită roabă şi mireasă a lui Hristos. Şi nu numai de a lor mîntuire, ci şi de a multora se îngrijeau Hrisant şi Daria. Căci el întorcea mulţime de bărbaţi spre Hristos şi pe tineri îi sfătuia la viaţa feciorească, iar ea mulţime de femei şi de fecioare le făcea mirese lui Hristos. Apoi, despărţindu-se în deosebite case, ridicate ca nişte mînăstiri, fiecare dintre dînşii avea ceata sa, din cei ce-şi păzeau fecioria. El avea tineri din cei ce defăimau toate dulceţile lumii acesteia şi îşi făgăduiau viaţa curată lui Dumnezeu, iar ea avea fecioare din cele ce se făceau mirese lui Hristos.

După cîţiva ani, amîndouă cetele, adică a lui Hrisant şi a Dariei, înmulţindu-se foarte mult în Roma, s-a ridicat fără de veste tulburare şi gîlceavă mare în cetate. Pentru că poporul, mergînd la Chelerin eparhul, clevetea contra sfinţilor şi robilor lui Hristos, Hrisant şi Daria. Căci bărbaţii strigau: "Am pierdut pe femeile noastre!"; iar tinerii strigau: "Am pierdut prin Daria, pe fecioarele cele logodite!" Asemenea şi femeile ţipau: "Ne-am lipsit de bărbaţii noştri!" Iar fecioarele strigau: "Ne-am lipsit de logodnicii noştri, prin Hrisant!" Poporul, făcînd gîlceavă, striga: "Cum se vor naşte fiii, lepădîndu-se însurarea? Vor lipsi popoarele, deosebindu-se partea bărbătească de cea femeiască, cu învăţătura cea străină şi cu înşelăciunea cea vrăjitorească a lui Hrisant şi a Dariei". Atunci îndată eparhul a poruncit să-i prindă pe amîndoi şi în multe feluri să-i muncească, dacă nu vor aduce zeilor jertfe. Deci, pe Sfîntul Hrisant l-a dat unui tribun cu numele Claudie, iar tribunul l-a dat ostaşilor săi, zicînd: "Duceţi-l afară din cetate, la capiştea lui Dia, şi acolo, de nu va voi să se închine nebiruitului Ieraclie, munciţi-l în multe feluri, pînă ce se va supune şi va jertfi".

Ostaşii, luînd pe sfîntul, l-au legat fără milostivire cu vine de bou şi l-au strîns tare, încît i-au trecut vinele acelea pînă la oase. Apoi, deodată s-a dezlegat de legăturile acelea, încît nu putea ochiul să vadă dezlegarea vinelor acelora, ce era mai grabnică decît vorbirea vreunui cuvînt. Mult ostenindu-se ostaşii cu legarea Sfîntului Hrisant şi nimic sporind, s-au supărat şi l-au băgat într-o temniţă întunecoasă, ferecîndu-l cu trei obezi, şi, băgîndu-l în butuc, îl băteau şi-l batjocoreau. Dar şi obezile acelea şi butucul îndată ca praful s-au risipit. Atunci au vărsat peste dînsul urină de om, zicîndu-i: "Farmecele şi vrăjile tale nimic nu-ţi vor ajuta ţie". Însă deodată mirosul acela s-a schimbat în bună mirosire. După aceea, au înjunghiat un viţel şi în pielea aceea voiau să bage pe mucenicul gol. Deci, punîndu-l la arşiţa soarelui pe un zăduf cumplit, nimic rău n-a pătimit mucenicul. Atunci, ferecîndu-l cu lanţuri de fier, l-au aruncat în temniţă şi iarăşi lanţurile acelea s-au sfărîmat deodată şi lumină a strălucit în temniţă, ca şi cum ar fi ars multe lumînări.

Ostaşii au spus tribunului Claudie toate cele ce se făcuseră. Iar el, mergînd la temniţă şi văzînd lumină, a poruncit ca pe Sfîntul Mucenic Hrisant să-l aducă la dînsul şi i-a zis: "Ce fel de putere de vrăji ai în tine, cu care faci unele ca acestea? Pe mulţi vrăjitori şi fermecători i-am îmblînzit eu, dar atîta putere n-am

aflat la dînşii. Însă, deoarece te văd bărbat vestit şi înţelept, nu cer altceva de la tine, decît numai să laşi învăţătura creştinească cea îndrăzneaţă, pentru care se face atîta gîlceavă şi tulburare în poporul roman. Deci, fă lucrul cel vrednic numelui tău şi atotputernicilor zei şi adă jertfa cea datorată".

A răspuns Sfîntul Hrisant: "De ar fi fost în tine o scînteie cît de mică de înţelepciune, cu înlesnire ai fi cunoscut că nu meşteşugul vrăjitoresc, ci dumnezeiască putere îmi ajută şi mă întăreşte. Dar tu te uiţi spre mine totdeauna ca şi spre zeii tăi, cu ochii întunecaţi de necredinţă. Pentru că, dacă ochii tăi ar fi văzut drept, ai fi înţeles că zeii tăi nu văd. Şi dacă urechile tale ar fi auzit adevărat, ai fi cunoscut că zeii tăi nu aud glasul celor ce strigă către dînşii; şi, de ar fi fost în tine oarecare simţire, ai fi cunoscut că zeii tăi nu au inimă înăuntru, decît numai praf, ţărînă şi plumb".

Atunci tiranul Claudie a poruncit ca, legînd pe mucenic de un lemn, să-l bată cu toiege. Şi, fiind toiegele acelea tari şi grele în mîinile celor ce-l băteau, atingîndu-se de trupul sfîntului, erau moi ca papura. Acest lucru văzînd tiranul, a poruncit să înceteze de a-l bate; şi, dezlegînd pe mucenic de pe lemn, l-a îmbrăcat în haina lui şi, întorcîndu-se spre ostaşi, a zis: "Cu adevărat, eu, precum şi voi ştiţi, am cercetat toate înşelăciunile vrăjitoreşti şi ale farmecelor şi acum văd că nu este aici vreun meşteşug de farmece omeneşti, ci singură puterea lui Dumnezeu. Că şi legăturile cele tari ale vinelor crude singure s-au dezlegat, obezile s-au sfărîmat, iar lemnul în picioarele lui s-a făcut praf şi pielea cea umedă, toată ziua fiind în arşiţa soarelui, nu s-a uscat. Apoi lanţurile cele grele cu nevăzută putere s-au dezlegat şi s-au sfărîmat; iar locul cel foarte întunecos al temniţei s-a luminat cu o lumină mare şi toiegele cele grele din mîinile celor ce le ţineau, atingîndu-se de trupul lui, s-au făcut ca o papură de moi. Ce să mai facem acum, văzînd în el puterea lui Dumnezeu care se săvîrşeşte? Decît numai ca toţi, căzînd la picioarele acestui om al lui Dumnezeu, să cerem iertare de toate răutăţile şi muncile cele făcute lui de noi şi să-l rugăm ca să ne împace cu Dumnezeul său Cel Atotputernic, Care a făcut nişte minuni ca acestea, iar pe robii Săi îi face atît de tari şi nebiruiţi în toate războaiele, precum singuri vedem. Căci, iată, acest purtător de biruinţă rob al Lui, precum ne-a biruit pe noi, astfel şi pe ai noştri domni şi împăraţi îi va birui şi-i va ruşina cu puterea cea nebiruită ce este întru dînsul, adică a Dumnezeului ceresc".

Aceasta zicînd Claudie, a căzut la picioarele Sfîntului Hrisant împreună cu toţi ostaşii, zicînd: "Cu adevărat, am cunoscut că Dumnezeul tău este Dumnezeu adevărat. De aceea ne rugăm ţie ca şi pe noi să ne duci spre El şi să ne faci robi ai Lui". Iar sfîntul le-a zis: "De voiţi să veniţi la Dumnezeul meu, apoi nu cu picioarele, ci cu inimile veniţi către Dînsul; pentru că numai astfel Dumnezeu este aproape de fiecare, dacă cineva cu toată inima şi cu credinţă tare Îl caută". După ce Sfîntul Hrisant le-a spus multe cuvinte despre adevăratul Dumnezeu, învăţîndu-i cîtăva vreme, au crezut în Hristos, Claudie tribunul, Ilaria, femeia lui, şi doi fii, Iason şi Mavru, şi toată casa lui. Asemenea au crezut ostaşii lui cu toţi casnicii, şi toţi împreună au primit Sfîntul Botez şi petreceau în învăţăturile lui Hrisant ziua şi noaptea, ascultînd cu osîrdie cuvintele despre Domnul nostru Iisus Hristos, şi toţi doreau să păti-mească pentru El.

După ce a crezut Claudie tribunul în Hristos şi s-a botezat cu toată casa şi ostaşii săi, s-a dus vestea despre aceea la urechile împăratului Numerian (283-284), care împărăţea într-acea vreme în Roma. Acela îndată a poruncit ca pe Claudie să-l înece în mare, legîndu-i o piatră de grumaz, iar pe toţi ostaşii şi pe amîndoi fiii lui să-i taie cu sabia. Şi era în acel loc, unde au fost tăiaţi mucenicii lui Hristos, un mormînt vechi, pe care creştinii l-au curăţit. Apoi, luînd noaptea trupurile sfinţilor mucenici, le-au pus în mormîntul acela. Acolo Ilaria, femeia lui Claudie, mergînd adeseori, săvîrşea rugăciunile sale lîngă moaştele mucenicilor, unde amîndoi fiii săi se aflau tăiaţi. Deci a fost prinsă în acelaşi loc de necredincioşi şi adusă la întrebare. Iar ea se ruga lor, zicînd: "Lăsaţi-mă să-mi săvîrşesc rugăciunea şi pe urmă duceţi-mă ori unde veţi voi". Iar ei slăbind-o, ea şi-a plecat genunchii la pămînt şi, ridicînd mîinile şi înălţînd ochii la cer, a zis: "Stăpîne, Doamne, Iisuse Hristoase, pe Tine din toată inima mea Te mărturisesc, rînduieşte-mă împreună cu fiii mei, care au ieşit din pîntecele meu, pe care i-ai chemat la pătimitoarea nevoinţă pentru Tine şi şi-au pus sufletele lor pentru Tine, Domnul lor".

Astfel rugîndu-se ea, şi-a dat duhul său în mîinile lui Dumnezeu. Iar cei ce o prinseseră, văzînd-o deodată moartă, s-au umilit şi, lăsînd lîngă dînsa două roabe ale ei care erau cu dînsa, s-au dus. Iar roabele, luînd trupul stăpînei lor, l-au îngropat cu cinste lîngă mormîntul cel vechi, în care zăceau sfinţii mucenici.

Numerian împăratul a poruncit ca pe Sfinţii Mucenici Hrisant şi Daria să-i muncească în felurite chipuri. Pe Hrisant, cu lanţuri de fier legîndu-l, l-au aruncat într-o temniţă adîncă, înfricoşată şi plină de necurăţie, căci acolo ieşea toată necurăţia din cetate, iar pe Daria au dus-o în casa de desfrînare. Dar Dumnezeu le ajuta la amîndoi, făcînd minunată întru dînşii puterea Sa cea atotputernică. Căci Sfîntului Hrisant, în acea întunecată şi necurată temniţă, îi strălucea lumină cerească şi, în loc de necurăţie, era o mireasmă plăcută. Iar Sfintei Daria un leu, scăpînd din închisoarea sa, i-a stat înainte în cămara aceea, în care sfînta zăcea cu faţa la pămînt şi se ruga lui Dumnezeu, şi o păzea.

Despre acest lucru neştiind cetăţenii, au trimis pe un tînăr fără de ruşine ca s-o prihănească. Pe acela, după ce a intrat în cămară la sfînta, îndată l-a apucat leul şi, aruncîndu-l la pămînt, îl călca cu picioarele şi se uita la Sfînta Daria, ca o slugă pricepută, aşteptînd porunca stăpînei sale, să facă ce va vrea cu acel om fără de ruşine, să-l ucidă sau să-l elibereze viu. Sfînta Daria, înţelegînd aceea, a zis către leu: "Te jur pe Fiul lui Dumnezeu, să-l slăbeşti ca să audă de la mine cuvîntul lui Dumnezeu!"

Deci, lăsînd leul pe tînărul acela, a ieşit afară şi s-a culcat lîngă uşă, păzind ca să nu intre altcineva în casă. Sfînta a zis către tînărul acela: "Iată, cruzimea leului, auzind de numele lui Hristos, s-a îmblînzit şi fiara, ca un om înţelegător, cunoaşte pe Dumnezeul cel adevărat, se teme şi-L cinsteşte. Iar tu, ticălosule, fiind om şi avînd cunoştinţă, nu te temi de Dumnezeu, petrecînd într-atîtea răutăţi şi întinăciuni? Ţi se cădea să te ruşinezi şi să te căieşti, însă tu cu acelea te lauzi". Iar el, căzînd înaintea ei, a început a striga şi a zice: "Porunceşte-mi, roaba lui Hristos, ca să ies de aici fără vătămare şi eu la toţi voi propovădui că Hristos, Căruia tu Îi slujeşti, Acela singur este Dumnezeu adevărat şi nu este altul afară de El". Apoi a poruncit Sfînta Daria leului şi a lăsat fiara ieşire liberă din casa aceea acelui tînăr. Şi s-a dus tînărul prin mijlocul cetăţii, strigînd cu mare glas: "Să ştiţi toţi, romanilor, că Daria este zeiţă".

Apoi au alergat nişte oameni mai îndrăzneţi, luptători tari de privelişte, vrînd să scoată pe leu de acolo. Dar leul, întărindu-se de Dumnezeu, pe fiecare apucîndu-i, îi trîntea la pămînt şi, aşternîndu-i pe toţi dinaintea picioarelor Sfintei Daria, îi ţinea nescăpaţi; însă nu-i omora, nici îi rănea, ci aştepta porunca Dariei. Deci, a zis sfînta către acei bărbaţi: "Dacă veţi crede în Hristos, veţi putea să ieşiţi de aici fără vătămare, iar de nu, apoi zeii voştrii să vă apere de la moarte". Iar ei cu un glas au strigat, zicînd: "Cel ce nu crede că Hristos este Dumnezeu adevărat şi viu, acela să nu iasă de aici viu!" Astfel strigînd ei, Sfînta Daria a poruncit leului ca fără vătămare să elibereze pe acei bărbaţi. Iar ei, ieşind, strigau cu mare glas: "Credeţi, popoarele Romei, că nu este alt Dumnezeu afară de Hristos, pe Care Daria Îl propovăduieşte!"

Înştiinţîndu-se despre aceea Chelerin, eparhul, a poruncit să aprindă un foc mare lîngă uşile acelei case, în care era Daria cu leul, ca să ardă împreună cu fiara. Leul, văzînd focul, s-a speriat şi a început a răcni. Dar sfînta i-a zis: "Nu te teme, că nu vei fi ars, nici prins de cineva, nici ucis; ci cu a ta firească moarte, la vremea ta vei muri. Deci, lepădînd frica, ieşi şi te du cu pace în pustie, căci Acela, pe Care tu întru mine L-ai cinstit, te va apăra pe tine". Iar leul, plecîndu-şi capul, a ieşit şi, prin mijlocul cetăţii ducîndu-se, pe nimeni n-a vătămat, ci a fugit în pustietate; iar cei ce s-au izbăvit din gura lui, toţi au primit Botezul.

După ce s-a înştiinţat de acestea împăratul Numerian, a poruncit eparhului ca pe Hrisant şi pe Daria cu munci cumplite să-i piardă. Sfîntului Hrisant, fiind spînzurat gol pe lemn, îi aduseră şi lumînări aprinse ca să-l ardă; dar îndată lemnul s-a rupt, legăturile s-au sfărîmat şi lumînările s-au stins. Iar cîţi au vrut să se atingă de Sfînta Daria, mîinile acelora îndată se zgîrceau şi vinele lor se rupeau şi ţipau de durerea cea cumplită. Văzînd aceasta, eparhul s-a temut şi, alergînd degrabă, a spus împăratului. Iar el, socotind acele minuni, nu din puterea lui Dumnezeu, ci din meşteşugul vrăjitoresc, a poruncit ca pe amîndoi, pe Hrisant şi pe Daria, să-i scoată afară din cetate şi, săpînd o groapă adîncă, pe calea ce se numeşte Salaria, să-i arunce într-însa pe amîndoi; apoi cu pietre şi cu pămînt să-i acopere şi să-i îngroape de vii.

Deci, astfel fiind duşi Sfinţii Mucenici Hrisant şi Daria, cîntînd şi rugîndu-se, s-au pogorît în groapa aceea şi au primit mucenicească moarte şi îngropare, fiind acoperiţi de vii cu pămînt şi cu piatră, după porunca tiranului. Şi, precum în viaţa aceasta au avut viaţă de obşte întru duhovnicească însoţire, astfel s-au sfîrşit amîndoi împreună, fiind primiţi de Dumnezeu ca o jertfă vie şi bineprimită, cîştigînd cununile răsplătirii celei fără de moarte.

La locul acela multe minuni şi tămăduiri se făceau şi mulţime fără de număr de creştini, bărbaţi, femei şi copii, adunîndu-se într-o peşteră oarecare ce era acolo aproape, cu bucurie prăznuiau ziua mucenicilor şi cu dumnezeieştile Taine se împărtăşeau.

Înştiinţîndu-se despre aceasta tiranul, îndată a poruncit să astupe intrarea peşterii aceleia şi să răstoarne pămînt. Deci s-a făcut aceea degrabă şi s-a săvîrşit acolo muceniceşte toată mulţimea adunării creştineşti, între care erau Diodor presbiterul, Marian diaconul şi mulţi clerici. Însă nu este cu putinţă a număra numele credincioşilor care s-au sfîrşit acolo, căci erau fără număr.

Iar acestea toate ce s-au făcut, noi, fraţii Varin şi Armenie, le-am scris, după porunca preasfinţitului Ştefan, papa de la Roma, şi în toate cetăţile le-am trimis, ca să ştie toţi că Sfinţii Mucenici Hrisant şi Daria au luat cununile muceniceşti întru cereasca Împărăţie, de la Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava şi stăpînirea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Sfinţilor Cuvioşilor Părinţi ucişi de arabi
în Mănăstirea Sfîntul Sava cel Sfinţit
(20 martie)

În zilele preasfinţitului patriarh al Ierusalimului, Ilie, care era al doilea cu acelaşi nume în Sfînta Cetate a Ierusalimului, aflată atunci sub stăpînirea agarenilor, iar în Constantinopol împărăţind Constantin şi Irina (780-797), s-a făcut război în Palestina, în seminţia agarenilor. Şi multă risipire se făcea ţării cu războiul acela, pentru că barbarii, oştindu-se între ei, pustiau nu numai satele, ci şi cetăţile, precum Elevteropolis, Ascalonul, Gaza, Scarifia şi celelalte. Căci năvăleau fără de veste şi, deşi nu ucideau pe tot poporul, jefuiau toate averile şi omorau pe toţi aceia care li se împotriveau. Şi şedeau pe lîngă toate căile, prinzînd pe cei ce treceau, bătîndu-i, rănindu-i şi răpindu-le tot ce aveau, pînă la cămaşă. Numai această milă aveau, că eliberau vii pe cei dezbrăcaţi, bătuţi şi răniţi.

Atunci şi Sfînta Cetate a Ierusalimului era în mare frică. Că, strîngîndu-se de prin cetăţile dimprejur şi de prin sate, poporul străjuia zidurile şi se pregătea să stea împotriva barbarilor acelora care tîlhăreşte năvăleau asupra lor. În acea vreme şi preaslăvitul locaş al Sfîntului Hariton a fost foarte risipit şi de atunci niciodată nu s-a mai înnoit, ci a rămas în desăvîrşită pustiire.

Dar şi Lavra Cuviosului Sava foarte mult a fost chinuită atunci. Căci adunîndu-se din diferite locuri sfinţii părinţi, pe vremea Cuviosului egumen Vasile, prin pustnicească viaţă plăceau lui Dumnezeu; iar în vremea războiului agarenilor şi a năvălirii lor tîlhăreşti, nu ieşeau din locaşul lor. Că, deşi puteau să lase lavra şi să se izbăvească de barbari în cetatea Ierusalimului, însă locul acela sfînt, în care de la început primiseră jugul lui Hristos, nu voiau să-l lase. Ci, murind lumii desăvîrşit, nu se îngrijeau de moartea ce era să vină asupra lor. Căci îşi puseseră nădejdea în Hristos, zicînd: "Puternic este ca, de va voi Stăpînul nostru, cu înlesnire să ne scoată pe noi din mîinile barbarilor. Iar de va voi, cu judecăţile Sale cele drepte, ca să fim daţi barbarilor spre înjunghiere, apoi, mai de folos este să trimită Domnul asupra noastră mucenicie degrabă".

Şi grăiau unul către altul: "Să primim din mîinile Stăpînului nostru cele mai folositoare nouă şi să nu ne întoarcem de la liniştea cea pustnicească la gîlceava lumească de frica barbarilor, ca să nu fim socotiţi în ochii tuturor ca nişte fricoşi, care n-am păzit porunca Domnului nostru, Care zice: *Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, căci sufletul nu pot să-l ucidă*. Dacă este frumos lucru a vedea pe cei ce ies din lume la pustietate şi urmează lui Hristos, apoi cît de necuvios lucru este a-i vedea, după puţină vreme de nevoinţă în pustie, că se întorc iarăşi la lume, fugind de frica omenească. Deci, să nu rîdă de noi diavolul, vrăjmaşul cel de obşte al tuturor, cu frica barbarilor izgonindu-ne la cetate din liniştea pustiei, el care, de multe ori biruindu-se de noi, fugea ca un cîine izgonit cu ruşine, ajutîndu-ne Hristos, Împăratul nostru, asupra lui.

Nu avem ziduri de piatră spre apărare, ci zid nesurpat ne este Hristos, Căruia, de la Sfîntul Prooroc David, ne-am învăţat a-I cînta: *Fii mie Dumnezeu scutitor şi drept, casă de scăpare şi loc de întărire, ca să mă mîntuieşti*. Nu avem zale, coifuri şi paveze, cu care să putem înfrînge săgeţile barbarilor; ci avem armele duhovniceşti ale dragostei, platoşa nădejdii, pavăza credinţei, coiful mîntuirii; deci cu acelea să ne înarmăm. Nu sînt la noi cete de oaste, care ne-ar apăra de barbari; dar va sta îngerul Domnului împrejurul celor ce se tem de Dînsul şi ne va izbăvi. Pentru că vieţuind, avem pe Hristos, iar dacă murim, avem dobîndă, de vreme ce nu iubirea şi dorinţa de viaţă vremelnică ne-au silit a intra în pustia aceasta. Şi pentru ce ne-am sălăşluit în locul acesta pustiu? Oare nu pentru dragostea lui Hristos? Şi dacă vom fi ucişi aici, pentru Hristos vom fi ucişi, pentru Care şi vieţuim aici!"

Astfel petreceau în lavră, şi cu cuvinte mîngîindu-se şi îmbărbătîndu-se unul pe altul, trupurile împreună cu sufletele lor le încredinţau Domnului. Apoi şi altă pricină binecuvîntată şi dreaptă îi ţinea neieşiţi; căci, cei care petreceau împrejurul lor, aveau pizmă asupra acelui sfînt locaş şi nimic altceva nu doreau, decît să vadă risipită lavra Sfîntului Sava, iar locul acela să fie pustiu şi nelocuit de monahi. Şi, dacă ar fi ieşit fraţii cît de puţin din lavră, apoi îndată pizmaşii ar fi năvălit şi ar fi aprins biserica şi chiliile şi tot locaşul l-ar fi asemănat cu pămîntul. Dar pentru ca acest lucru să nu li se întîmple, sfinţii părinţi petreceau neieşiţi.

Deci ei nu erau ca o trestie clătinată de vînturi, ci erau nemişcaţi de viforul ispitelor ce năvălesc asupra noastră şi ca nişte stîlpi întemeiaţi pe piatră. Şi, nu numai pentru aceea nu ieşeau din lavră, adică să păzească pereţii ci, mai vîrtos, pentru slava Domnului nostru Iisus Hristos, Care S-a preamărit în acel loc oarecînd, şi Care şi în zilele lor Se preamărea.

Astfel vieţuind acei sfinţi părinţi în lavra aceea, Apărătorul cel de sus, cu rugăciunile părintelui nostru Sava, prin voia Sa cea sfîntă, îi ferea nevătămaţi de barbari, pentru că, deşi de multe ori veneau din Arabia sau dintr-altă parte taberele lor spre marele locaş şi se abăteau aici, însă nici un rău nu le făceau, decît numai căutau mîncare. După aceea, uitîndu-se spre monahi şi scrîşnind din dinţi, nu-i vătămau, nelăsîndu-i Dumnezeu să facă rău robilor Lui. Apoi, luînd mîncare din locaş cît putea să se găsească, se duceau într-ale lor. Iar în loc să mulţumească, se lăudau că vor risipi lavra şi vor face locul acela pustiu.

Odată, o tabără de barbari vrînd să-şi împlinească lucrul cel rău ce-l aveau în gînd, a venit asupra lavrei ca s-o prade şi să risipească locaşul. Din întîmplare s-a întîlnit fără de veste, în dreptul Sfîntului Betleem, cu oastea care era pusă de ierusalimiteni să păzească trecerea barbarilor. Deci, făcîndu-se război, barbarii au fost biruiţi şi izgoniţi, precum mai pe urmă s-a făcut înştiinţare. Dar şi al doilea rînd, a pornit tabără, cu acelaşi gînd rău. Şi, mergînd într-un sat oarecare ce nu era departe de lavră, au găsit mult vin ascuns sub lemne şi, îmbătîndu-se, au făcut război între dînşii; şi, rănindu-se unul pe altul, mulţi au căzut morţi, încît li s-a stricat sfatul, iar tabăra li s-a risipit.

După acestea toate, Dumnezeu a voit să vină ispită asupra robilor Lui, precum odată asupra dreptului Iov ca, precum aurul se lămureşte în ulcea, aşa să se afle cei vrednici ai lui Dumnezeu. Şi a lăsat ca mîinile barbarilor să se atingă de plăcuţii Săi sfinţi, cărora înainte le-a pregătit muceniceşti cununi. Căci auzind cuvioşii despre acele două tabere care voiau să năvălească asupra lavrei, că una a fost biruită de ostaşii de la Ierusalim, care au izgonit-o, iar cei din tabăra a doua singuri între ei s-au bătut şi s-au risipit, şedeau fără frică în chiliile lor, săvîrşind sfîntul post de patruzeci de zile în obişnuitele osteneli pustniceşti.

În acea vreme, însă, prin îndemnarea diavolească, s-au adunat nişte arapi barbari, ca la şaizeci, care purtau arce, săgeţi şi săbii. Aceştia se sfătuiseră să năvălească tîlhăreşte asupra lavrei, nădăjduind să afle la monahi ceva bogăţii. Şi, aproape de sfîrşitul sfintelor patruzeci de zile, în săptămîna dinaintea Duminicii Stîlpărilor, în ziua a treisprezecea a lunii martie, în al doilea ceas din zi, barbarii au năvălit asupra locului aceluia pustnicesc. Venirea lor simţind-o, monahii alergau din pustniceştile chilii în mînăstire şi în biserică, iar barbarii, cu săbiile şi cu arcele întinse ca la un război, au alergat asupra mînăstirii. Şi a lor cruzime vrînd s-o îmblînzească, unii din părinţi au ieşit înaintea lor cu blîndeţe, vorbind către dînşii cu cuvinte blînde şi zicînd:

"Pentru ce, o, bărbaţilor, aţi venit ca la război la noi cei fără de arme şi ca la nişte vrăjmaşi? Ce v-a adus? Noi cu toţii sîntem în pace. Nici pe voi, nici pe altcineva n-am mîhnit vreodată. Căci pentru aceea petrecem în pustia aceasta, lăsînd în lume toate ale noastre, ca, fiind depărtaţi de pizmuiri, de sfezi şi de războaie, să putem a plînge în pace pentru păcatele noastre şi să plăcem lui Dumnezeu. Dar nu numai că n-am mîhnit pe nimeni din voi, ci ne sîrguim şi a face bine, pe cît putem. Pentru că pe mulţi din ai voştri, venind pe aici, i-am ospătat, i-am odihnit şi le-am dat hrană de drum. Deci nu ne răsplătiţi rele în loc de bune, ci mai ales sînteţi datori să ne mulţumiţi pentru facerile de bine făcute de noi, vouă, că şi acum sîntem gata să vă punem bucate înainte şi cu iubirea de străini, obişnuită nouă, să vă odihnim".

Iar barbarii strigau cu mînie: "Nu pentru mîncare am venit aici, ci pentru argint şi aur. Deci, una din două vă stă înainte: ori să ne daţi aur şi argint ca să fiţi vii, ori, nevrînd să ne daţi, să pieriţi de mîinile noastre". Zis-au părinţii: "Să ne credeţi, o, bărbaţilor, că sîntem săraci şi scăpătaţi şi atît de lipsiţi, încît nici pîine destulă, nici haine n-avem de ajuns; iar aur şi argint, de care aveţi trebuinţă, noi nici în vis nu cugetăm a avea, decît numai puţine lucruri de nevoie obişnuim în viaţa noastră".

Acestea grăind sfinţii, s-au mîniat barbarii şi au slobozit săgeţile ca ploaia asupra monahilor celor adunaţi şi neîncetat săgetau, pînă ce şi-au deşertat sacii; şi îndată pe treisprezece cuvioşi părinţi i-au lovit de moarte, iar pe alţii i-au rănit puţin. Apoi, repezindu-se spre chilii, cu pietre mari sfărîmau uşile ca să găsească ceva şi scoteau afară lucrurile cele sărăcăcioase ale monahilor. Apoi au aprins chiliile şi tot astfel voiau să facă şi bisericii. Dar, cu rînduiala lui Dumnezeu, mai înainte de a aduce ei găteje şi foc la biserică, au văzut de departe nişte oameni venind şi, socotind că vine oaste de la Ierusalim pentru apărarea monahilor, îndată au fugit, scoţînd împreună cu ei lucrurile monahiceşti jefuite.

Iar ava Toma, scoţînd săgeţile din fraţii cei răniţi, le spăla rănile şi le punea doctoria care li se cădea, deoarece era doctor iscusit cu meşteşugul. Şi se vedeau rănile cele cumplite, la unii în piept, la alţii pe umeri, la alţii în obraz şi în frunte, iar la alţii le erau capetele sfărîmate cu pietre. Însă toţi se udau cu sîngele care curgea dintr-înşii şi privirea celorlalţi era foarte umilită.

Sosind praznicul Duminicii Stîlpărilor şi cîntarea cea de toată noaptea săvîrşindu-se, se înştiinţară unii din acei cuvioşi părinţi, că acei barbari adună mai mulţi tovarăşi tîlhari ca să năvălească iarăşi asupra lavrei lor. Şi i-au cuprins pe acei fericiţi părinţi mare frică şi cutremur, însă n-au fugit; ci îndată, pregătindu-se de moarte şi punînd nădejdea lor spre Dumnezeu, îşi aşteptau sfîrşitul.

După ce s-a apropiat ziua Patimilor Stăpînului, le-a sosit şi acelora ziua pătimirii. Pentru că în ziua de 20 martie, în Joia cea Mare, dimineaţa, au năvălit arapii tîlhăreşte a doua oară asupra lavrei, cu mai multă putere, şi au ucis pe cuvioşi fără cruţare, prin felurite ucideri. Pe unii săgetîndu-i cu săgeţile, altora tăindu-le capul cu săbiile, pe alţii tăindu-i în două şi altora tăindu-le mîinile şi picioarele, iar pe alţii ucigîndu-i cu pietre. Pe cei ce rămăseseră vii din uciderea aceea îi adunau în biserică, vrînd să-i muncească ca să spună vistieria bisericii şi averile mînăstireşti. Şi înconjuraseră locaşul împrejur şi pîndeau pe munţi şi pe dealuri ca nici unul din monahi să nu scape din mîinile lor; pentru că mulţi căutau să fugă, dar cădeau în mîinile vrăjmaşilor şi abia dacă unul dintr-înşii a scăpat.

Pe fericitul Ioan, îngrijitorul caselor de străini, cel tînăr de ani, l-au prins fugind la munte şi l-au muncit fără de milă, i-au tăiat vinele de la mîini şi de la picioare, apoi, apucîndu-l de picioare, îl trăgeau pe pietre din vîrful muntelui pînă la biserică şi toată pielea lui de pe spate s-a jupuit de ascuţişurile pietrelor. Iar Cuviosul Serghie, păzitorul vaselor bisericeşti, văzînd cum erau munciţi cuvioşii părinţi şi temîndu-se ca nu cumva, nesuferind muncile, să spună unde a ascuns vasele bisericeşti, tăinuindu-se, a fugit din mînăstire. Dar, fiind departe, l-au prins străjile barbarilor şi spre mînăstire îl întorceau cu sila, chiar nevrînd el, şi i-au tăiat sfîntul cap. Alţi cîţiva părinţi, scăpînd din mîinile ucigaşilor, s-au ascuns în peştera ce era afară din mînăstire. Pe aceştia văzîndu-i fugind, barbarul care străjuia pe deal a strigat tovarăşilor săi, arătîndu-le cu mîna peştera şi spunîndu-le despre monahii care au fugit acolo.

Atunci, un arap înfricoşat, stînd cu sabia la gura peşterii, striga cu glas groaznic, poruncind celor ascunşi să iasă, iar ei tremurau de frică. Cuviosul Patrichie, fiind între ei, a zis şoptind către dînşii: "Nu vă temeţi,

fraţilor, eu pentru voi singur voi ieşi şi voi muri, iar voi şedeţi aici, tăcînd". Şi a ieşit spre arap, fiind gata să-şi pună sufletul pentru prietenii săi. Iar arapul îl întreba cu certare: "Mai sînt acolo alţi monahi?" Cuviosul a răspuns că numai el singur a fost; şi l-a dus arapul la biserică.

Adunînd barbarii de pretutindeni pe sfinţii părinţi în biserică, au zis către dînşii: "Răscumpăraţi-vă, voi şi biserica voastră, cu patru mii de galbeni; iar de nu, îndată pe voi toţi cu sabia vă vom ucide şi biserica voastră cu foc o vom arde". Iar sfinţii părinţi au răspuns cu blîndeţe: "Iertaţi-ne, pentru Dumnezeu, o, bărbaţilor, şi nu ne vărsaţi în zadar sîngele nostru cel nevinovat; pentru că nu avem atîta aur cît cereţi de la noi, nici n-am avut cîndva. Acum nici un galben nu se află în toată lavra noastră; iar de voiţi, luaţi cele ce vedeţi la noi, hainele noastre şi toate cîte vedeţi şi aflaţi, iar nouă numai viaţa să ne lăsaţi, măcar şi goi de am rămîne".

Iar barbarii, umplîndu-se de mînie, cu mare strigăt îşi repezeau săbiile în grumajii sfinţilor, ca şi cum ar fi voit să-i taie. Apoi le ziceau: "Daţi-ne vasele bisericeşti cele de aur şi de argint şi să ne spuneţi şi de cealaltă vistierie a mînăstirii". Iar sfinţii părinţi le spuneau că nu au nici o vistierie. Barbarii ziceau: "Arătaţi-ne pe mai marii voştri! Cine este între voi egumen şi ceilalţi rînduitori?" Răspuns-au cuvioşii: "Părintele nostru egumen nu se află acum în lavră, căci s-a dus pentru o trebuinţă de obşte la Sfînta Cetate, iar noi toţi sîntem deopotrivă".

Şi era în mînăstire peştera Cuviosului Părintelui nostru Sava. Iar barbarii, luînd pe sfinţii părinţi, i-au dus în peştera aceea; apoi lîngă uşa peşterii au aprins foc şi, adunînd găteje şi gunoi, au făcut fum mare şi chinuiau cu acel fum pe cuvioşii din peşteră, ca să le arate vistieria şi pe mai marii lor. După aceea i-au scos la întrebare şi cu morţi cumplite îi îngrozeau, cerînd de la dînşii vistieria, dar mai mult nu auzeau de la ei nici un răspuns, decît numai rugăciuni către Dumnezeu. Pentru că unul striga: "Doamne, primeşte în pace duhul meu!" Iar altul: *Pomeneşte-mă, Doamne, cînd vei veni întru împărăţia Ta!*

Şi iarăşi, aruncîndu-i pe toţi în peştera aceea, îi pedepseau cu mai mult fum; şi au murit de fum optsprezece cuvioşi părinţi, între care erau şi cei mai sus pomeniţi Ioan şi Patrichie fericitul. Iar numele celorlalţi care au murit de fum, de sabie şi de alte munci, singur Dumnezeu le ştie, Cel ce i-a scris pe ei în cartea vieţii. Dar şi pe cei ce rămăseseră vii dintr-acea muncă a fumului, barbarii împietriţi la inimă, cei fără de omenie, cumplit îi răneau, aruncîndu-i la pămînt şi cu picioarele călcîndu-i, dar nimic n-au sporit, ci singuri cu muncirea se oboseau. Apoi au luat barbarii cîte au putut să afle din lucruri bisericeşti şi mînăstireşti şi, punîndu-le pe cămilele mînăstirii, s-au dus.

Atunci fraţii care rămăseseră abia vii şi alţii ce se ascunseseră prin crăpăturile munţilor şi prin peşteri, adunîndu-se tîrziu în locaş, au adus în biserică, care cu dumnezeiască apărare rămăsese nearsă, trupurile cuvioşilor părinţi cele în multe feluri ucise şi cu fum omorîte şi au petrecut toată noaptea aceea a mîntuitoarelor Patimi întru nemîngîiată tînguire, apoi i-au dat cinstitei îngropări. Iar cîţi dintre părinţi au scăpat vii, dar pe jumătate morţi, pe aceia cu doctorii îi îngrijeau, avînd pe fericitul Toma, doctorul cel mai sus pomenit, care rămăsese între cei vii şi care, mai pe urmă, a fost egumen în lavra ce se numea "veche".

Astfel s-au sfîrşit muceniceşte cuvioşii părinţi în locaşul Sfîntului Sava. Iar barbarii aceia, după ducerea lor din lavră, îndată cu neaşteptată moarte de la Dumnezeu au fost omorîţi şi au căzut fără de sabie morţi, prin pustietăţi şi prin cîmpii, spre mîncarea cîinilor, fiarelor şi păsărilor; iar sufletele lor cele ticăloase s-au sălăşluit în iad, unde focul nu se stinge şi viermele nu adoarme. Însă sufletele cuvioşilor ucişi s-au dus în mîinile lui Dumnezeu şi s-au învrednicit muceniceştii slave, de la Hristos Dumnezeu, Mîntuitorul nostru, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfînt, I se cuvine cinstea şi slava în veci. Amin.

(NOTĂ - Istoria pătimirii acestor cuvioşi părinţi, care au fost ucişi în locaşul Sfîntului Sava, a fost scrisă pe larg de fericitul Ştefan Savaitul - nu cel de la 13 iulie, ci altul cu acelaşi nume, numit făcător de stihuri, din aceeaşi mînăstire a Sfîntului Sava -, monahul care a scris-o îndată după uciderea sfinţilor. Această istorie n-am găsit-o întreagă, decît numai prin oarecare cărticele mici, scrise cu mîna de către scriitorii greci, pentru că multe foi din carte erau rupte. Iar sfîntul făcător de stihuri, Ştefan Savaitul, la sfîrşitul

acestei istorii scrie acestea: Nu voi ascunde cu tăcerea ceea ce mi-a spus un preot vrednic de credinţă. Bărbatul acela era foarte îmbunătăţit, însă, fiind de neam sirian, avea mare dorinţă să înveţe limba greacă şi cu mare trudă învăţa în psaltirea grecească, dar nu se putea deprinde să grăiască bine cuvintele greceşti, de care lucru se mîhnea foarte mult.Odată, adormind, i s-a arătat unul dintre acei cuvioşi părinţi mucenici, cu numele Anastasie, cu rînduiala protodiacon, de care mai sus am pomenit - zice Ştefan Savaitul -, care era prieten preotului aceluia şi l-a întrebat despre pricina mîhnirii lui. Atunci preotul i-a spus nepriceperea minţii sale, că nu poate să înveţe bine limba grecească. Iar Cuviosul Anastasie, care i se arătase zîmbind, a zis preotului: "Deschide-ţi gura şi-mi arată limba!" Preotul făcînd aceasta, Sfîntul Anastasie cu o basma curată i-a şters limba şi, curăţind-o, s-a făcut nevăzut. Deşteptîndu-se preotul, îndată a cunoscut că ştie limba grecească. Şi de atunci a început a vorbi şi a citi bine greceşte, mulţumind lui Dumnezeu şi sfinţilor părinţi.)

Pomenirea celui între Sfinţi Părintelui nostru Toma, Patriarhul Constantinopolului (21 martie)

Cel între sfinţi, Părintele nostru Toma, pentru multe fapte bune şi desăvîrşită înţelegere şi dreaptă credinţă, a fost diacon la biserica cea mare a Constantinopolului, pus de Cuviosul Părintele nostru, cel mare întru minuni, Patriarhul Ioan Pustnicul. Apoi a fost rînduit sachelar de dînsul, în vremea împărăţiei lui Mavrichie (582-602). Dar după moartea preasfinţitului Ioan şi a fericitului Chiriac, care a fost după dînsul patriarh, a fost ales patriarh al Bisericii Constantinopolului Sfîntul Toma, în vremea împărăţiei tiranului Foca (602-610), şi îşi îndrepta scaunul său bine, păstorind cu înţelepciune cuvîntătoarea turmă a lui Hristos. În zilele patriarhiei lui s-a făcut o mare minune în partea Galatiei.

În unele cetăţi de acolo, făcîndu-se umblare cu cruci şi cu litanii, crucile cele mari ce se purtau atunci, singure de sine, cu o putere minunată şi neoprită plecîndu-se una spre alta, se loveau şi se sfărîmau. Despre acea minune străbătînd vestea pretutindeni, preasfinţitul Patriarh Toma al Constantinopolului a chemat din părţile acelea pe Sfîntul Teodor Sicheotul, bărbat înainte văzător şi făcător de minuni, şi l-a întrebat de minunea aceea, ce ar însemna? Iar Sfîntul Teodor îl încredinţă de minune că a fost cu adevărat, însă ce ar însemna nu voia să-i spună, zicînd că nu ştie acele taine. Atunci, preasfinţitul Patriarh Toma i-a căzut la picioare cu rugă-minte şi prin acea smerenie l-a silit pe bătrîn ca mai înainte să-i spună cele ce vor fi.

Deci, bătrînul a zis că acea plecare a crucilor, lovirea şi sfărîmarea lor, înseamnă multe primejdii şi risipire în Biserica lui Dumnezeu şi în împărăţia grecească, primejdii care vor veni pe de o parte de la cei din afară, iar pe de alta, de la cei dinăuntru vrăjmaşi. Pentru că din afară o să fie grea năvălire a barbarilor, iar dinăuntru, oamenii cei numiţi cu numele lui Hristos, despărţindu-se de credinţă, vor începe a se izgoni unul pe altul, a se sfărîma şi a se pierde. Pentru aceasta, multe biserici ale lui Dumnezeu se vor pustii şi se vor strica şi toate acestea vor fi în curînd.

Acestea auzindu-le patriarhul, s-a înspăimîntat foarte şi s-a rugat cuviosului să se roage lui Dumnezeu pentru dînsul şi să-i ia sufletul degrabă din trup, mai înainte de a veni risipirea cea mai înainte spusă ca să nu vadă el nişte primejdii ca acestea, venind asupra Bisericii. După puţină vreme, îmbolnăvindu-se patriarhul, a trimis la Cuviosul Teodor, care mai zăbovise puţin în Constantinopol la biserica Sfîntului Ştefan, spunîndu-i despre boala sa şi rugîndu-l ca să-i ceară de la Dumnezeu sfîrşit grabnic. Iar sfîntul nevrînd, fericitul Patriarh Toma a trimis iarăşi la dînsul rugăminte, dorind ca mai înainte de năvălirea primejdiei asupra Bisericii să se dezlege de trup.

Deci, chiar nevrînd, Cuviosul Teodor a făcut voia preasfinţi-tului Patriarh Toma, s-a rugat lui Dumnezeu pentru sfîrşitul lui şi a trimis la dînsul, zicînd: "Porunceşti ca să vin la tine, sau acolo ne vom vedea amîndoi înaintea lui Dumnezeu?" Iar Sfîntul Toma a răspuns prin trimis: "Să nu-ţi pierzi, părinte, liniştea

ta; destul îmi este că ai zis: "acolo ne vom vedea înaintea lui Dumnezeu"". Şi în aceeaşi zi, preasfinţitul Patriarh Toma, înainte de vremea Vecerniei, bucurîndu-se, s-a despărţit de trup şi s-a dus către Domnul, în vremea împărăţiei aceluiaşi Foca.

După moartea Sfîntului Toma, a luat scaunul Serghie, diaco-nul de la aceeaşi mare biserică. Acesta la început era dreptcredincios, iar mai pe urmă s-a îndrăcit şi s-a făcut capul eresului monoteliţilor, adică al celor ce cu nedreaptă credinţă mărturisesc a fi o singură voie în Hristos Domnul, despre care lucru este scris mai luminat în viaţa Cuviosului Maxim Mărturisitorul. După aceea au sosit şi primejdiile asupra Bisericii: despărţirile, risipirile, muncile şi prigonirile ereticilor asupra dreptcredincioşilor. Pe lîngă acestea, războaiele cele grele cu perşii slobozite de Dumnezeu din pricina înmulţirii eresurilor. Aceştia robeau şi pustiau stăpînirile greceşti cu foc şi cu sabie. Ierusalimul a fost luat de perşi, iar cinstitul lemn al Sfintei Cruci a fost robit şi dus în Persia.

Toate cele cumplite se împlineau, care mai înainte se însemnaseră prin minunea cea mai sus-zisă a sfărîmării crucilor şi care, prin proorocia Sfîntului Teodor Sicheotul, mai înainte s-au vestit. Iar ca să nu le vadă cu ochii săi, preasfinţitul Patriarh Toma a voit mai bine să moară, decît să fie între cei vii. Şi a cîştigat după cererea sa, mai înainte de acea cumplită vreme, sfîrşit fericit. El a păstorit Biserica lui Hristos trei ani şi două luni şi mult s-a nevoit împotriva ereticilor, ţinînd credincioasele învăţături şi cu bună credinţă cinstind pe Hristos Dumnezeul nostru, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, I se cuvine slavă, în veci. Amin.

Pomenirea Cuviosului Iacob, Episcopul şi Mărturisitorul (21 martie)

Cuviosul Iacob, din tinereţe iubind viaţa pustnicească, s-a făcut monah şi se nevoia cu postiri, cu privegheri şi cu multe osteneli. Apoi s-a învrednicit de treapta episcopiei; iar în timpul luptătorilor de icoane, sub împăratul Constantin Copronim (740-775), a fost silit să se lepede de închinarea cinstitelor icoane. Dar, nesupunîndu-se, a suferit multe ispite, izgoniri, închisori, nespuse primejdii, foame, sete şi alte multe feluri de cumplite munci. Apoi şi-a dat fericitul său suflet în mîinile lui Dumnezeu, pentru Care, pînă la moarte, s-a nevoit şi de la Care a luat Împărăţia cerului, în veci bucurîndu-se.

Pomenirea celui între Sfinţi Părintelui nostru Chiril, Episcopul Catanei (21 martie)

(În sinaxarul grecesc nu este numit Chiril, ci Viril, episcopul Catanei)

Acesta a fost de neam din Antiohia, ucenic al Sfîntului Apostol Petru, şi de dînsul a fost pus episcop al Catanei, în Sicilia. Deci, în dragoste dumnezeiască şi-a păscut turma sa, aducînd pe cei necredincioşi la credinţa în Hristos şi multe minuni făcînd. Din acestea să pomenim una: Era un izvor în locul acela, avînd apă amară. Iar arhiereul lui Dumnezeu, Chiril, rugîndu-se lui Dumnezeu, a prefăcut amărăciunea izvorului aceluia în dulceaţă, lucru pe care văzîndu-l mai marele slujitor de idoli elinesc, a crezut în Hristos şi cu dînsul şi alţi mulţi au crezut.

După aceasta, ajungînd la adînci bătrîneţi, cu somnul cel de moarte s-a odihnit şi a fost aşezat în insula aceea cu cinste. Apoi dădea multe tămăduiri la cei ce cu credinţă alergau la moaştele lui.

Pătimirea Sfîntului Sfinţitului Mucenic Vasile, preotul Ancirei (22 martie)

Sfîntul Vasile, preotul Bisericii Ancirei, din cetatea Galatiei, cu totul se sîrguia să înveţe pe oameni adevărul creştinesc şi să-i întoarcă din calea diavolească şi din toate lucrurile cele rele ale aceluia. El neîncetat propovăduia că vreme cumplită a sosit şi că în multe feluri sînt căpeteniile cetelor iadului; pentru că satana are slugile sale, dintre care unele îmbrăcate în haine de oi, iar înăuntru fiind lupi răpitori, şezînd lîngă calea acestei scurte vieţi, ca să vîneze sufletele spre pierzare, a căror meşteşugire şi răpire o arată această vreme.

Deci, fără temere zicea sfîntul: "Vă arăt tuturor calea ce duce spre mîntuire, întru Hristos Dumnezeu, iar rătăcirea celor necuraţi o vădesc şi o mustru. Dacă oarecare, lăsînd pe veşnicul şi adevăratul Dumnezeu, au alergat la idolii cei orbi, surzi şi muţi, aceia vor moşteni văpaia focului nestins care iese din zeii lor. Drept aceea noi toţi, cei ce iubim pe Hristos şi ca pe un povăţuitor al credinţei noastre Îl cinstim cu osîrdie şi voim ca nerăpită să-I păzim comoara în curatele vistierii ale sufletului, să călcăm cu picioarele înşelăciunile diavoleşti şi dănţuirile praznicilor idoleşti, apoi să fugim de urîţii împiedicători, întărindu-ne cu ajutorul Domnului nostru Iisus Hristos, dătătorul veşnicei răsplătiri".

Astfel făcea sfîntul în toate zilele, înconjurînd cetatea şi pe fiecare întărind, ca să ţină desăvîrşit credinţa şi să se izbăvească de veşnicile munci ce vor să fie. Şi a fost acest sfînt Vasile preot pe vremea patriarhului Constantinopolului, Eudoxie arianul, de care, în vremea sinodului arian din cetatea lui Constantin, a fost oprit de a sluji cele sfinte, pentru dreapta sa credinţă. Dar după aceea i s-a poruncit de două sute şi treizeci de episcopi, care se adunaseră în Palestina, ca iarăşi cu îndrăzneală să săvîrşească cele sfinte. Pentru că, avînd dreaptă credinţă şi viaţă plăcută lui Dumnezeu, vestea cuvîntul credinţei fără de prihană şi pe mulţi îi întorcea de la rătăcire. Pentru aceasta, cînd tot sufletul creştinesc dreptcredincios era prigonit, sfîntul a fost clevetit la împăratul Constanţiu, fiul marelui Constantin, că ar tulbura poporul şi întru adevăr, pe mulţi i-a învăţat a crede drept, pentru că era statornic şi tare în credinţa şi aşezămintele părinteşti, nicidecum abătîndu-se din mărturisirea cea dreptcredincioasă. Iar cînd a luat împărăţia Iulian Paravatul (Apostatul) şi s-a făcut pierzător de suflete omeneşti, punîndu-le înainte legile cele nebune pentru necuratele jertfe idoleşti, atunci şi în ţara Galatiei, prin porunca lui, se sileau popoarele la închinarea idolească, timp de un an şi trei luni.

Sfîntul Vasile, văzînd pierzarea sufletelor omeneşti, se ruga lui Dumnezeu pentru cetatea sa, Ancira, zicînd: "O, Mîntuitorule al lumii, Hristoase, lumina cea neapusă, comoara veşnicelor vistierii, Cel ce cu voia Tatălui izgoneşti întunericul şi cu Duhul Lui pe toate le alcătuieşti, caută cu sfîntul şi înfricoşatul Tău ochi şi risipeşte necuratele slujiri, care se împotrivesc voii Tale celei sfinte ca, fiind stricat sfatul lor cel neputincios, să nu fie împiedicare sufletelor întru Tine, Dumnezeul nostru, Cel ce în veci petreci!"

Închinătorii de idoli, auzind pe Sfîntul Vasile rugîndu-se la arătare, s-au pornit asupra lui cu mare mînie şi unul dintre dînşii, anume Macarie, alergînd, l-a prins, zicînd: "De ce tu înconjuri toată cetatea tulburînd poporul şi stricînd legea cinstirii de zei, aşezată cu laudă de împăratul?" Răspuns-a lui sfîntul: "Să sfărîme Dumnezeu gura ta, robul diavolului, pentru că nu eu stric legea voastră, ci Cel ce locuieşte în cer, cu puterea Sa nevăzută, o strică şi o va strica mereu şi va pierde tot sfatul vostru, pînă ce veţi slăbi desăvîrşit şi veţi moşteni veşnica muncă cea pregătită vouă". Şi, umplîndu-se de mînie necuraţii, l-au dus la ighemonul Saturnin, zicînd: "Omul acesta tulbură cetatea noastră şi pe mulţi, amăgindu-i, îi duce la rătăcire; iar acum a venit la atîta îndrăzneală, încît, propovăduind cele îndărătnice, nu se îndoieşte a răsturna altarele şi pe împăratul a-l huli".

Saturnin ighemonul l-a întrebat pe sfîntul: "Cine eşti tu, cel ce îndrăzneşti unele ca acestea?" Răspuns-a Sfîntul Vasile: "Creştin sînt, căci acest nume îmi este mai cinstit decît toate". Zis-a Saturnin: "Dacă eşti creştin, pentru ce nu faci cele ce se cuvin creştinului?" Răspuns-a sfîntul: "Bine mă sfătuieşti, o, ighemonule, căci se cade ca faptele cele bune ale omului creştin, arătate să fie tuturor, precum învaţă

Sfînta Evanghelie: *Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor ca, văzînd faptele voastre cele bune, să preamărească pe Tatăl vostru Cel din ceruri*".

Zis-a Saturnin: "Pentru ce dar tulburi cetatea noastră şi huleşti pe împăratul pretutindeni, ca şi cum ar fi călcat legile cele bune?" Răspuns-a sfîntul: "Pe împăratul vostru nu-l hulesc, ci ştiu pe Împăratul Cel din cer, Care este Dumnezeu, Căruia închinătorii cei vrednici, părinţii noştri, pretutindeni i se închină în curăţia inimii. Acela este puternic ca a voastră păgînătate cea legiuită cu neso-coteală în scurtă vreme s-o strice". Zis-a Saturnin: "Oare nu ţi se pare a fi dreaptă legea aşezată de împăratul nostru?" Grăit-a sfîntul: "Cum poate să fie dreaptă legea aceea care este asemenea unui cîine mînios, care purtînd carne în gură, mănîncă, înconjurînd jertfele, şi înaintea diavolescului altar lătrînd pune trup omenesc şi varsă sînge împrejurul lui, înjunghiind pe prunci pentru jertfa diavolilor? Deci, o lege ca aceasta cum va putea să se numească dreaptă?"

A zis Saturnin: "Încetează de a minţi, limbutule, şi te supune împăratului!" Răspuns-a Sfîntul Vasile: "Cerescului Împărat m-am supus pînă acum şi mă supun, iar de sfînta credinţă cea întru El niciodată nu mă voi depărta". Zis-a Saturnin: "Despre care împărat ceresc, căruia te supui, îmi vorbeşti?" Răspuns-a sfîntul: "Pe Acela ţi-L spun, Care este în cer şi spre toţi priveşte, iar cel pe care tu îl lauzi este pămîntesc şi îndată, ca un om, va cădea în mîinile Împăratului celui mare".

Acestea auzind, Saturnin s-a mîniat şi a poruncit ca, dezgolind pe sfîntul, să-l spînzure de copaci şi cu unelte de fier să-i strujească trupul. Iar el, fiind spînzurat în chinuri, se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Mulţumesc Ţie, Doamne, Dumnezeul veacurilor, căci m-ai făcut vrednic să pătimesc pentru Tine acestea şi să aflu calea vieţii, pe care umblînd voi putea vedea pe moştenitorii făgăduinţelor Tale". Deci, strujindu-se sfîntul, ighemonul i-a zis: "Acum, Vasile, prin rănile cele dureroase pedepsindu-te, supune-te împăratului". Răspuns-a sfîntul: "O, sălbaticule şi străinule de nădejdea creştinească, ţi-am spus acum că adevăratului Împărat şi Dumnezeului meu mă supun, crezînd în El, şi nu-mi este mie cu putinţă să mă depărtez de Acela". Apoi, poruncind Saturnin slugilor care-l strujeau să înceteze, fiindcă osteniseră, a zis iarăşi către sfîntul: "Crede nouă, şi zeilor noştri adu-le jertfe". Răspuns-a sfîntul: "Zeilor celor deşerţi nu mă voi închina, nici voi fi părtaş jertfelor celor ce ucid sufletele".

Atunci a poruncit ighemonul să-l ducă pe mucenic în ţeapă; şi, mergînd sfîntul, l-a întîmpinat un oarecare elin, cu numele Felix, şi i-a zis lui: "Ce este aceasta, Vasile, că singur tu mergi să te pierzi? Oare nu ţi-ar fi fost mai bine de te-ai fi făcut prieten zeilor şi să fi cîştigat darurile cele făgăduite de împărat? Deci vei pătimi cumplit şi încă mult timp, după vrednicie, deoarece singur ai voit astfel". Sfîntul a răspuns: "Îndepărtează-te, necuratule, care nu ştii pe Hristos, veşnicul Împărat al făgăduinţelor celor adevărate, că nu eşti vrednic a şti acelea! Căci, fiind în întuneric, cum vei putea să priveşti spre lumina cea adevărată şi să cunoşti negura ce te împresoară?" Acestea zicînd, Sfîntul Vasile a intrat în temniţă.

Ighemonul Saturnin, trimiţînd scrisori la împăratul Iulian, l-a înştiinţat pe el despre preotul Vasile. Iar împăratul îndată a trimis la Ancira pe un oarecare Elpidie, dascăl al pierzării, care altădată a fost creştin, iar acum era călcător de lege. Împreună cu dînsul a trimis şi alt pierzător, anume Pigasie, care fusese şi el altădată creştin şi din bunătăţile cereşti căzuse. Ei plecînd spre Ancira, cînd au ajuns în Nicomidia, au găsit pe Asclipie, slujitorul idolesc, pe care luîndu-l cu dînşii, cei trei boieri ai oştirii diavolului, au sosit în cetatea Ancira. Iar Sfîntul Vasile, şezînd în temniţă, nu înceta ziua şi noaptea a lăuda şi a slăvi pe Dumnezeu.

A doua zi a venit Pigasie în temniţă la Sfîntul Vasile şi, închi-nîndu-se lui, i-a zis: "Bucură-te, Vasile!" Răspuns-a lui sfîntul: "Nu-ţi este ţie bucurie, cel fără de bucurie şi călcător de adevăr! Nu-ţi este ţie mîntuire, care altădată din izvorul lui Hristos ai băut, iar acum te saturi de noroiul cel urît, înghiţind jertfele idoleşti; altădată ai fost părtaş dumnezeieştilor Taine, iar acum diavoleştilor mese eşti întîi şezător; altădată învăţător al adevărului şi acum povăţuitor al pierzării. Altădată cu sfinţii săvîrşeai prăznuirile, iar acum cu slugile satanei dănţuieşti; altădată erai povăţuitor spre lumină celor rătăciţi întru întuneric, iar acum singur cu totul eşti cuprins de negură. Cum de ţi-ai pierdut nădejdea ta şi te-ai lipsit de sufleteasca vistierie? Ce vei face cînd va cerceta Domnul despre tine?"

Acestea spunîndu-le, Sfîntul Vasile s-a rugat Domnului, zicînd: "Slavă Ţie, o, Dumnezeule, Cel ce eşti cunoscut de robii Tăi şi aduci spre lumină pe cei ce doresc a Te vedea pe Tine, Dumnezeul lor; Cel ce preamăreşti pe cei ce nădăjduiesc spre Tine şi umpli de ruşine pe cei ce urăsc legea Ta; Cel ce eşti lăudat sus de oşti cereştii şi pe pămînt de oameni închinat; binevoieşte, Dumnezeule Cel închinat, ca toate legăturile diavolului să se rupă de la sufletul robului Tău, ca să pot scăpa de vînarea celor ce urăsc dreptatea şi se laudă că au să mă biruiască pe mine".

Auzind Pigasie unele ca acestea, s-a dus de la dînsul tulburat şi, la prietenii săi întorcîndu-se, le-a spus toate cele grăite de Vasile. Iar aceia s-au umplut de mînie, căci văzuseră pe Pigasie tulburat, şi, ducîndu-se la ighemon, i-au spus despre aceea.

Atunci ighemonul îndată a poruncit să aducă iarăşi pe sfîntul la întrebare. Stînd la judecată, Sfîntul Mucenic Vasile a zis către ighemon: "Fă ceea ce voieşti". Iar Elpidie, auzind pe Vasile vorbind fără frică, a zis către judecători: "A înnebunit acest om fărădelege. Deci acum, pedepsindu-se cu muncile, de se va supune la închinarea zeilor, îşi va afla sufletul său, iar de nu va voi să se plece, atunci însuşi împăratul nostru se va bucura", - zicea aceasta socotind că prin vicleşug îl va face să se închine zeilor. Intrînd la împărat, i-a spus: "Stăpîne împărate, Vasile, nesuferind muncile, voieşte să se supună înaintea măririi tale". Deci s-a dus împăratul în capiştea lui Asclipie şi a poruncit să aducă la sine pe mucenic. Stînd Sfîntul Vasile înaintea împăratului, a zis către dînsul: "Unde sînt jertfitorii şi proorocii tăi, care s-au obişnuit a fi cu tine? Ţi-au spus oare pentru ce am venit la tine?" Iulian răspunse: "Socotesc că tu, fiind înţelept, te-ai cunoscut însuţi pe tine şi acum voieşti să te uneşti cu noi şi să aduci jertfă zeilor". Grăit-a sfîntul: "Să ştii, o, împărate, că sînt nimic aceia pe care îi numeşti zei. Ei sînt idoli surzi şi orbi, iar pe cei ce cred într-înşii îi trag în iad".

Zicînd aceasta, a rupt o bucată de carne ce atîrna din trupul său şi a aruncat-o în obrazul împăratului, zicînd: "Primeşte, Iuliane, şi mănîncă, dacă te îndulceşti cu o mîncare ca aceasta, că eu spre a vieţui am pe Hristos, iar a muri pentru Dînsul îmi este dobîndă. El este ajutorul meu în Care cred şi pentru Care rabd acestea". Despre o mare îndrăzneală şi bărbăţie ca aceea a Sfîntului Vasile, îndată a străbătut vestea pretutindeni între creştini şi toţi l-au fericit pentru mărturisirea sa atît de preaslăvită pentru Hristos şi pentru lucrul cel bărbătesc, prin care a ruşinat pe tiran.

Iar Frumentin, comitele cetei ce purta paveze, care a adus înaintea împăratului pe Sfîntul Vasile, Mucenicul, văzînd ce a făcut şi cum, rupînd carne din trupul său, a aruncat-o în obrazul lui Iulian spunîndu-i cuvinte dosăditoare, s-a ruşinat foarte şi s-a temut de mînia împăratului; căci văzuse pe împărat schimbîndu-se la faţă şi pornit de mînie, nu atît asupra mucenicului, cît asupra lui, deoarece a pus pe legatul acela înaintea împăratului. Şi îndată comitele, apucînd pe Vasile, a plecat degrabă din faţa împăratului şi, trăgîndu-l în divan suflînd cumplit de mare mînie, a poruncit ca mai cu asprime să-l muncească, mai mult decît cu cele dintîi munci, care i se dăduseră de dînsul în toate zilele. Şi nu numai pielea mucenicului o sfărîmase cu rănile, dar şi tot trupul, încît se vedeau şi cele dinăuntru ale lui. Iar Sfîntul Vasile într-o muncire ca aceea se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Bine eşti cuvîntat, Doamne, Dumnezeule, nădejdea creştinilor, Cel ce sprijineşti pe cei căzuţi şi ridici pe cei surpaţi, Cel ce scoţi din stricăciune pe cei ce nădăj-duiesc spre Tine, Cel ce ştii suferinţele noastre, Bunule, Îndurate, Milostive şi îndelung răbdătorule, caută din preaînaltul scaun al slavei Tale, dă-mi să săvîrşesc cu credinţă alergarea mea şi fă-mă vrednic Împărăţiei Tale veşnice şi fără de moarte!"

După ce a înserat, comitele a poruncit să-l arunce pe Sfîntul Vasile în temniţă. Iar Iulian, a doua zi foarte de dimineaţă, a ieşit din cetate, nelăsînd pe comite să-i vadă faţa şi s-a dus în Antiohia. Comitele, văzînd asupra sa mînia împărătească ce i se făcuse pentru Vasile, s-a înfocat mai mult asupra sfîntului şi, scoţîndu-l din temniţă, i-a zis: "Ce vei mai face, o, nebunule om, mai mult decît toţi oamenii? Vei jertfi zeilor, cum a poruncit împăratul, sau nu? Ţi-ai ales una din două?" Atunci, mîniindu-se şi ighemonul, a poruncit să-l spînzure pe sfîntul spre munci şi să-i strujească coastele cumplit, mult timp, apoi cu fiare grele ferecîndu-l, l-a aruncat iarăşi în temniţă.

După aceea, împăratul Iulian, ducîndu-se în părţile Răsăritului, a mers la Ancira şi l-au întîmpinat slugile diavolului, avînd cu dînşii pe idolul lor care se numea Ghecatis. Intrînd în palat, a chemat pe jertfitorii idoleşti şi i-a miluit cu aur. Iar a doua zi, făcîndu-se privelişte, Elpidie a adus aminte împăratului despre Vasile; şi, sculîndu-se de la privelişte, împăratul a poruncit să aducă la dînsul în palat pe Vasile. Deci a mers Sfîntul Vasile şi a stat înaintea împăratului cu faţa luminoasă, avînd minunată cuviinţă. Iar Iulian a zis către dînsul: "Care este numele tău?" Sfîntul a răspuns: "Cine sînt, îţi voi spune acum: întîi mă numesc creştin, iar numele lui Hristos este veşnic şi covîrşeşte mintea omenească, iar de oameni Vasile mă numesc. Şi de voi păzi fără prihană numele lui Hristos după care sînt numit, voi lua de la El în ziua judecăţii răsplătire fără de moarte!"

Iulian împăratul a zis: "Nu rătăci, Vasile, pentru că sînt în-ştiinţat despre tainele voastre. Tu crezi Aceluia Care a luat moarte de ocară pe vremea lui Pilat din Pont?" Răspuns-a sfîntul: "Nicide-cum nu rătăcesc, împărate. Tu ai rătăcit, făcîndu-te călcător de lege şi lipsindu-te de cereasca Împărăţie. Eu cred în Hristos al meu, de Care tu te-ai lepădat, căci El ţi-a dăruit această pămîn-tească împărăţie, dar degrabă o va lua de la tine, ca să cunoşti ce fel de Dumnezeu ai mîniat". Zis-a Iulian: "Te îndrăceşti, nebunule! Nu va fi aşa precum voieşti tu".

Răspuns-a sfîntul: "Nu-ţi aduci aminte de răsplătirile lui Hristos cele pregătite robilor Lui? Nu te-ai ruşinat de altarul prin care ai scăpat de ucigătoarea moarte, cînd erai prunc de opt ani şi, fiind spre ucidere căutat, te-ai ascuns în sfinţitul locaş; nici n-ai păzit legea pe care cu gura ta, cînd erai în rînduiala bisericească, adeseori ai propovăduit-o. Pentru aceasta nici Hristos, Împăratul Cel mare, nu te va pomeni întru a Sa veşnică Împărăţie, ci şi această vremelnică împărăţie, nu după mult timp, o va lua de la tine şi trupul tău nu se va învrednici îngropării, pe cînd sufletul tău în cumplite dureri ţi-l vei lepăda!" Aceasta mai înainte a proorocit-o sfîntul despre grabnica moarte a lui Iulian, al cărui trup, fiind îngropat, l-a aruncat pămîntul din sînul său afară.

Atunci a zis Iulian: "Eu, o, necuratule, am vrut să te eliberez, dar, deoarece repeţi fără ruşine cuvintele tale nebuneşti şi sfatul meu îl lepezi, încă şi cu mustrări multe mă ocărăşti, pentru aceea porunceşte mărirea mea, ca din trupul tău în toate zilele să se facă cîte şapte curele!" Deci a poruncit comitelui Frumentin, purtătorul de paveze, ca, luînd pe Vasile, în toate zilele să-i jupoaie pielea, făcînd cîte şapte curele; şi aceasta o făcea Frumentin cu osîrdie.

Sfîntul cu vitejie răbda pentru Hristos nişte chinuri cumplite ca acelea, toată pielea lui în cîteva zile fiind jupuită în curele şi curelele acelea atîrnînd pe dinainte şi pe la spate, a grăit pătimitorul către comite: "Acum aş voi să merg la împărat, să vorbesc cu el". Comitele, la acele cuvinte ale lui, l-a întrebat: "Pentru a te supune poruncii, sau a pieri în munci?" Sfîntul Mucenic Vasile răspunse: "O, necuratule om, ai uitat cîte curele ai jupuit ieri şi în zilele trecute de pe trupul meu, încît toţi care se uitau la mine plîngeau, văzînd muncile care mi le făceai, hulitorule de cele sfinte? Iată acum, cu darul Hristosului meu, stau sănătos înaintea ta! Spune tiranului Iulian, împăratul tău, cît de mare este puterea lui Hristos Dumnezeu, pe care el a părăsit-o, şi şi-a pierdut sufletul amăgindu-se de diavol. Nu-şi aduce aminte cum Hristos Dumnezeu l-a izbăvit de moartea prin ucidere, ascunzîndu-l printre sfinţii preoţi şi sub dumnezeiescul altar al sfintei biserici? Această facere de bine uitînd-o, s-a lepădat singur de Dumnezeu şi a fugit din Biserică. Iar eu nădăjduiesc în Hristosul meu, că degrabă îi va răsplăti după vrednicie şi va pieri ticălosul călcător de lege în tirania sa".

Comitele a zis: "Te îndrăceşti, nebunule! Iulian, stăpînul meu cel nebiruit, fiind iubitor de oameni şi milostivindu-se spre tine, ţi-a poruncit ca împreună cu noi să prăznuieşti în jertfe de cărnuri şi în tămîieri binemirositoare. Dar tu n-ai voit să te supui, ci, dimpotrivă, cu ocări ai necinstit mai întîi pe împărat, după aceea m-ai băgat şi pe mine în primejdie. Deci îţi voi răsplăti după vrednicia ta, cu nişte munci ca acestea, cu care degrabă te vei duce din viaţa aceasta".

Zicînd acestea, comitele a poruncit să înfierbînte ţepuşe de fier şi cu acelea să-i împungă trupul pe spate şi pe pîntece. Fiind muncit astfel, Sfîntul Vasile a căzut la pămînt, rugîndu-se lui Dumnezeu cu mare glas şi zicînd: "Lumina mea, Hristoase, nădăjdea mea, Iisuse, limanul cel lin al celor înväluiţi, mulţumesc Ţie,

Doamne, Dumnezeul părinţilor mei, că ai scos sufletul meu din iadul cel mai de jos şi ai păzit în mine numele Tău cel slăvit ca, în lănţuire sfîrşindu-mi alergarea, să fiu părtaş odihnei celei veşnice pentru făgăduinţele făcute părinţilor mei de Tine, Arhiereul cel Mare, Iisuse Hristoase, Domnul nostru! Acum primeşte în pace duhul meu, petrecînd neschimbat în această mărturisire, că Tu eşti milostiv şi mare este îndurarea Ta, Cel ce vieţuieşti şi petreci în vecii vecilor. Amin!"

Săvîrşindu-şi rugăciunea şi fiind străpuns pîntecele lui cu acele înfocate ţepuşe, a adormit cu somn dulce, dîndu-şi duhul în mîinile lui Dumnezeu. Deci s-a sfîrşit Sfîntul Vasile în mărturisire mucenicească, în 28 de zile ale lunii ianuarie. Iar după uciderea şi pierzarea cea grabnică a lui Iulian Paravatul, mult-pătimitorul trup al mucenicului s-a arătat a fi cinstit de creştini în a 22-a zi a lunii martie, în care s-a aşezat pomenirea lui. Vitejeasca lui pătimire a întărit pe toţi creştinii în credinţa cea adevărată în Iisus Hristos, Domnul nostru, Căruia I se cuvine slava şi cinstea în veci vecilor. Amin.

Sfînta Drosida, fiica împăratului Traian, şi cele împreună cu dînsa (22 martie)

În vremea împărăţiei lui Traian, cinci fecioare canonice, care trăiau într-un loc retras de sihăstrie, păzind toate poruncile lui Dumnezeu - pentru aceasta se chemau canonice -, aveau şi ca îndatorire strîngerea moaştelor sfinţilor, ungerea lor cu mir şi înfăşurarea lor în pînze curate, după care le aduceau şi le aşezau în locul de sihăstrie în care trăiau ele. Aflînd de acest lucru, fiica împăratului Traian, al cărei nume era Drosida, a venit la aceste fecioare pe ascuns, pe cînd cei ce păzeau camerele de dormit împărăteşti fuseseră cuprinşi de somn. Ea a adus cu sine o haină de mult preţ şi a cerut acelor fecioare ca să o ia cu ele la ridicarea trupului unui sfînt, din locul în care fusese aruncat.

Adrian, logodnicul Drosidei, care era şi sfetnic al împăratului, a cerut să se pună soldaţi de pază lîngă trupurile creştinilor morţi, ca să cunoască cine sînt cei care ridică trupurile lor. Paznicii, stînd de veghe, au prins pe cele cinci femei şi împreună cu ele şi pe Drosida. Făcîndu-se ziuă, le-au adus pe ele înaintea împăratului. Împăratul, văzînd laolaltă cu cele cinci femei şi pe Drosida, s-a înspăimîntat, şi a poruncit ca aceasta să fie ţinută sub pază, doar se va căi de ceea ce a făcut, iar pe celelalte cinci femei canonice a poruncit să le arunce într-un vas cu aramă topită. Din arama amestecată cu ţărîna celor cinci femei s-au construit fundurile vaselor celor mari de aramă ale băilor obşteşti, ridicate atunci din nou de împărat, spre desfătarea închinătorilor la idoli.

Deci, vestindu-se ziua serbării şi alergînd mulţime din toate părţile, îndată ce s-a apropiat unul de uşa băii a căzut şi a murit; asemenea şi ceilalţi, neputînd nimeni să intre înăuntru. Aflînd de aceasta, împăratul a chemat pe slujitorii idoleşti şi i-a întrebat dacă nu s-a făcut vreo vrajă de creştini, de nu poate să intre nimeni în baie. Iar ei au răspuns: "Nu, împărate, ci vasele de aramă făcute cu trupurile femeilor au făcut minunea aceasta". Apoi împăratul a poruncit ca acele vase să se topească şi din ele să se facă idoli noi cu chipurile celor cinci fecioare, spre necinstea lor, şi să se aşeze în baie.

După ce le-a aşezat în baie, a văzut împăratul în vis cinci mieluşele curate ce păşteau într-o grădină, iar un păstor înfricoşat zicea împăratului: "Iată cele ce ai socotit să le pui goale în baie pentru necinstea Bunului şi Înduratului Păstor, răpindu-le de la tine, le-a aşezat în acest loc frumos, unde va veni şi Drosida fiica ta". Deşteptîndu-se împăratul, s-a umplut de mînie şi a poruncit să se aprindă un cuptor mare cu foc şi a pus scrisoare cu următorul cuprins: "Bărbaţi galileeni, care vă închinaţi Celui răstignit, scăpaţi-vă pe voi de mai multe munci, iar pe noi de osteneli şi fiecare din voi, singur să se arunce în cuptorul pregătit cu foc".

Auzind şi Drosida de porunca aceasta, dorind a urma celor cinci fecioare, ridicînd ochii, zicea: "Stăpîne, Doamne Iisuse Hristoase, de este voia Ta să mă mîntuiesc şi să scap de nebuneasca credinţă a tatălui meu,

ajută-mi să scap din cămara cea de nuntă a necredinciosului Adrian şi să mă duc unde sînt şi cele cinci fecioare, ce m-au povăţuit la frica Ta".

Zicînd aceasta, şi-a schimbat hainele împărăteşti şi, ieşind uşor pe cînd paznicii dormeau, s-a dus să se arunce în cuptor. Deci, mergînd pe cale, cugeta întru sine, zicînd: "Cum mă voi duce la Dumnezeu, neavînd îmbrăcăminte de nuntă? Căci nu am primit Botezul şi sînt încă necurată! Ci, Împărate al împăraţilor, Doamne, Iisuse Hristoase, iată am renunţat la împărăţia mea pentru dragostea Ta, ca să mă aşez portar al împărăţiei Tale. Tu, deci, Cel ce Te-ai botezat pentru noi, botează-mă şi pe mine cu Duhul Tău cel Sfînt!" Şi zicînd aceasta, scoţînd mirul pe care îl luase cu sine şi ungîndu-se, s-a aruncat într-un lac şi s-a botezat, zicînd: "Se botează roaba lui Dumnezeu, Drosida, în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh! Amin".

Şi păzindu-se pe sine după aceea, timp de şapte zile primea hrană îngerească. Unii iubitori de Hristos, stînd pe lîngă ea, au aflat cele despre dînsa. Apoi a opta zi, rugîndu-se lui Dumnezeu să o lumineze ce să facă, a adormit în Domnul.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Nicon şi a celor o sută nouăzeci şi nouă de ucenici ai săi (23 martie)

În cetatea ce se numeşte Neapole, care este în ţara Campaniei, a fost un bărbat cu numele Nicon, în rînduiala ostăşească, împodobit cu frumuseţe, vesel la faţă şi viteaz în războaie, dar cu credinţa elin, născut din tată elin şi învăţat la închinarea idolească. Însă maica sa era creştină şi îl sfătuia totdeauna spre cunoştinţa lui Hristos. Spunîndu-i despre puterea Crucii lui Hristos, mama îi zicea: "Fiul meu iubit, de ţi se va întîmpla vreodată a cădea în vreo primejdie, precum se întîmplă adeseori în războaie, să te însemnezi cu semnul Crucii, că vei scăpa din mîinile potrivnicilor; şi nu numai că te vei izbăvi din mîinile lor, dar vei scăpa şi de toate rănile, pentru că nu te va lovi nici săgeată, nici sabie şi prin mijlocul tăierii vei rămîne nevătămat".

Odată s-a întîmplat că a ieşit din Roma oastea romană la război cu cea elinească. Iar Nicon, fiind unul din ostaşi, se afla în mijlocul vrăjmaşilor, în mare strîmtorare şi primejdie de moarte, pentru că vedea pe mulţi din tovarăşii săi ucişi şi acum aştepta să cadă şi el de sabia vrăjmaşilor săi. Atunci şi-a adus aminte de sfatul maicii sale şi, ridicîndu-şi ochii la cer şi suspinînd din adîncul ini-mii, s-a înarmat cu semnul Sfintei Cruci şi a zis: "Hristoase, Dumnezeule Atotputernice, arată spre mine în ceasul acesta puterea Crucii Tale, că de acum făgăduiesc să fiu şi eu robul Tău, adică mă voi închina Ţie, împreună cu mama care m-a născut".

Zicînd aceasta, a luat îndrăzneală şi, întinzînd cu bărbăţie spre vrăjmaşi dreapta sa cea înarmată cu suliţa, a ucis îndată ca la o sută şi optzeci de bărbaţi viteji din ceata potrivnicilor, iar pe ceilalţi i-a izgonit, şi nimeni n-a putut să-i stea împotrivă; aşa a lucrat într-însul puterea Crucii lui Hristos. Iar Nicon a preamărit pe Dumnezeu, zicînd: "Mare este Dumnezeul creştinilor, Cel ce, prin însemnarea Sfintei Cruci, a biruit şi izgonit pe vrăjmaşi". Şi s-au mirat cetele romanilor şi ale elinilor de Nicon, ostaşul lor, zicînd: "O, minune a rînduielii Celui de sus! Niciodată n-am văzut şi nici n-am auzit de un ostaş ca acesta, atît de viteaz în război şi nevoindu-se astfel precum vedem pe Nicon".

Iar după ce a liberat cetele, Nicon s-a întors la casa sa şi, lăudînd pe Dumnezeu, a spus maicii sale cîte a făcut Domnul cu dînsul în război, prin puterea Sfintei Cruci. Iar maica sa, umplîndu-se de mare bucurie, a zis: "Mulţumesc Preasfîntului Tău nume, Doamne, Cel ce voieşti să se mîntuiască toţi oamenii şi la cunoştinţa adevărului să vină. Acum, Stăpîne, ascultă rugăciunea roabei Tale şi învredniceşte pe fiul meu de baia naşterii celei de a doua, cea dăruită nouă prin Botez spre iertarea păcatelor, şi învaţă-l să facă voia Ta ca, bineplăcînd Ţie, să cîştige de la Tine veşnicele bunătăţi făgăduite".

Deci a început Nicon a întreba pe maica sa, cum poate cineva să fie creştin desăvîrşit. Maica sa i-a răspuns: "Ţi se cade să posteşti patruzeci de zile şi de la preot creştin să te povăţuieşti la credinţa creştinească; după aceea, lepădîndu-te de satana şi de toate lucrurile lui şi crezînd în Hristos Dumnezeu, vei primi Sfîntul Botez. Numai aşa te vei face creştin adevărat şi rob al lui Hristos". Nicon a grăit atunci: "Viu este Domnul, că mai bine îmi este să fiu rob al Lui, decît închinător de idoli elinesc şi ostaş! Nu vreau mai mult să mă închin pietrelor, nici altei făpturi, ci numai Unuia Dumnezeu, Făcătorul cerului şi al pămîntului, al mării şi al tuturor celor ce sînt într-însele".

Apoi, închinîndu-se pînă la pămînt mamei sale, a zis: "Maica mea, roagă-te pentru mine, robul tău, ca să-mi dea Dumnezeu înger bun, povăţuitor şi păzitor sufletului şi trupului meu, ca prin povăţuirea lui să găsesc vreun rob al lui Dumnezeu care m-ar învrednici Sfîntului Botez şi m-ar învăţa să fac voia lui Hristos, adevăratul nostru Dumnezeu, şi să fiu numărat împreună cu turma cea cuvîntătoare a lui Hristos. Căci, dacă rătăcirea elinească m-ar mai fi tras încă de la învăţătura ta, o, cinstita mea maică, şi nu m-ai fi povăţuit spre cunoştinţa adevăratului Dumnezeu, puţin de nu mă făceam mîncare gheenei şi cădeam în muncă cu toţi cei ce nu ştiu pe Dumnezeu şi se muncesc în iad. Deci, roagă-te pentru mine, maica mea!" Şi, zicînd aceasta, se grăbea să iasă din casă.

Dar ea, apucîndu-l de mînă, l-a rugat cu jurămînt ca, după ce va cîştiga Sfîntul Botez, să se întoarcă la dînsa s-o îngroape, fiind bătrînă şi aşteptîndu-şi degrabă sfîrşitul.

Apoi, dîndu-i aur de ajuns pentru cale şi mai ales binecu-vîntarea sa de maică, rugîndu-se pentru dînsul, l-a lăsat să-şi caute un preot creştin; pentru că în acele vremi cumplite, fiind mare prigoană asupra creştinilor, toţi preoţii învăţători creştini erau ascunşi în pustietăţi şi prin munţi, şi era cu greu să găsească pe vreunul dintr-înşii ca să-l povăţuiască la creştineasca viaţă şi de la care să primească Sfîntul Botez.

Ieşind Nicon, robul lui Dumnezeu, din casa sa a mers la limanul corăbiilor şi, găsind o corabie, a plecat la Constantinopol. Iar după plecarea sa, a fost în cetatea Neapole multă cercetare despre dînsul printre ostaşi, pentru vitejia lui cea mare arătată în război. Iar mai-marii cetăţii întrebînd pe maica lui Nicon, care era acasă, unde este fiul ei, ea le răspundea: "Nu ştiu unde s-a dus".

Iar Nicon, povăţuindu-se de darul Domnului, a ajuns la o insulă care se numea Hios şi, suindu-se într-un munte înalt, a petrecut opt zile în rugăciune, rugîndu-se lui Dumnezeu ca să-i arate în ce loc ar putea să afle vreun rob al Domnului, care să-i dea Sfîntul Botez cel dorit de el şi să-l înveţe tainele sfintei credinţe. Şi s-a arătat lui Nicon, noaptea în vedenie, îngerul lui Dumnezeu în chip de preot, dîndu-i un toiag ce avea deasupra semnul Crucii, şi i-a poruncit să meargă la malul mării.

Mergînd a doua zi acolo, a găsit o corabie ce-l aştepta, pentru că acelaşi înger al Domnului s-a arătat corăbierilor, poruncindu-le să aştepte pe Nicon cu toiagul cel cu cruce, care de la munte avea să se coboare la dînşii. Deci, şezînd cu dînşii în corabie şi vîntul suflînd în ajutor, în două zile a ajuns la un munte ce se numea Ganos, în care se afla Teodosie, Episcopul Ciziciului, cu o mulţime de monahi, ascunzîndu-se de păgîni în timpul prigoanei; şi era acel episcop acolo, în mijlocul monahilor, ca un egumen. I s-a descoperit lui de la Dumnezeu despre Nicon şi a ieşit împreună cu monahii săi la limanul corăbiilor şi, luînd pe Nicon, l-a dus în peştera sa şi învăţîndu-l, l-a botezat în numele Preasfintei Treimi, apoi l-a împărtăşit cu Preacuratele lui Hristos Taine.

După primirea Sfîntului Botez, fericitul Nicon era în mînăstirea din peşteră, învăţînd dumnezeieştile cărţi şi la viaţa monahicească luînd aminte; apoi s-a îmbrăcat în chipul monahicesc pentru blîndeţea sa. Unii din fraţi ziceau că acela este asemenea cu îngerul lui Dumnezeu, văzîndu-i smerenia şi blîndeţea lui, postul şi înfrînarea, şederea de toată noaptea fără somn la cîntarea de psalmi. Căci era la osteneli răbdător, în dragoste aprins, în postiri neasemănat, în învăţătura şi citirea cărţilor fără de saţ, în rugăciunile de noapte neslăbit şi în toate nevoinţele monahiceşti osîrdnic slujitor; iar toată viaţa lui fiind fără prihană, de mirare era tuturor fraţilor şi Sfîntului episcop Teodosie.

Astfel petrecînd fericitul Nicon în muntele acela trei ani, s-a arătat episcopului o dumnezeiască descoperire; pentru că îngerul Domnului, stînd în vis înaintea lui, i-a zis: "Mai înainte de a te duce din viaţa aceasta, pe Nicon, pe care l-ai îmbrăcat în chipul monahicesc, să-l pui episcop în locul tău şi turma ta să i-o încredinţezi lui. Apoi să-i porunceşti să se mute cu toţi fraţii în partea de miazăzi, în stăpînirea Siciliei, ca să nu piară aici monahii de sabia barbarilor, care peste puţin timp au să năvălească în locul acesta".

După vedenia aceea, Sfîntul Episcop Teodosie a făcut pe fericitul Nicon întîi diacon şi apoi preot; iar după aceasta l-a hirotonisit episcop şi, încredinţîndu-i monahii, o sută nouăzeci la număr, Teodosie s-a odihnit în Domnul. Deci cu cinste îngropîndu-l Sfîntul Nicon şi luînd pe toţi monahii, a intrat în corabie şi a plecat în insula Lesviei, unde, sosind lîngă cetatea Mitilene, a stat acolo două zile; apoi a plecat la insula Naxia. Iar de acolo, cu voia lui Dumnezeu, în douăzeci şi două de zile a ajuns în Italia şi a plecat la Neapole, patria sa, unde a aflat între cei vii pe fericita sa maică, care, văzîndu-l, cu lacrimi de bucurie a căzut pe grumajii lui, sărutîndu-l.

Închinîndu-se pînă la pămînt înaintea lui Dumnezeu, a zis: "Mulţumesc Preasfîntului Tău nume, Doamne, că mi-ai arătat pe fiul meu în rînduiala îngerească şi în vrednicie de episcop. Şi acum, Stăpîne al meu, auzi-mă pe mine, roaba Ta, şi primeşte sufletul meu în mîinile Tale!" O rugăciune ca aceasta săvîrşind acea fericită femeie, îndată şi-a dat Domnului duhul său în pace şi toţi cei ce au văzut aceasta, au preamărit pe Dumnezeu şi au îngropat-o, cîntînd psalmi cu cinste.

După ce a străbătut auzul în toată cetatea depre venirea lui Nicon, s-au înştiinţat unii din ostaşii care erau prieteni ai sfîntului. Aceia, mergînd la dînsul, se îndulceau de vederea feţei lui şi, luîndu-l la o parte, au zis către dînsul: "Te jurăm cu puterea cea de sus, să ne spui de unde îţi venea puterea şi vitejia aceea care o aveai în războaie. Din farmece sau din altă lucrare? Învaţă-ne, ca să putem şi noi să fim aşa". Grăit-a lor sfîntul: "Credeţi-mă, fraţilor, că nici fermecătoria, nici altceva nu mă făcea pe mine viteaz în război, fără numai singur ajutorul cinstitei Cruci a lui Hristos. Căci cînd mă înarmam cu ea, nimeni nu putea să stea împotriva feţei mele, pentru că puterea lui Dumnezeu, care lucrează întru asemănarea Crucii, pe toţi vrăjmaşii îi biruia".

Acestea auzindu-le, ostaşii au căzut la picioarele episcopului Nicon, zicînd: "Miluieşte-ne, sfinte al lui Dumnezeu, şi ne ia împreună cu tine, ca, precum în războaie ne-am izbăvit prin tine de potrivnici, tot aşa şi acum cu tine să fim părtaşi cereştii Împărăţii!" Şi, îndată lăsîndu-şi femeile, fiii, fraţii şi casele lor, ostaşii aceia au urmat Sfîntului Nicon, fiind nouă la număr. Cuviosul Nicon, intrînd cu dînşii şi cu ceilalţi ucenici ai săi în corabie, au plecat în părţile Siciliei şi au sosit la un munte mai înalt al Tavromeniei. Ieşind pe uscat şi nu puţină depărtare de loc trecînd, au aflat un rîu ce se numea Asinos, lîngă care au găsit o mare baie veche, de piatră, într-un loc pustiu ce se numea Ghighia, şi s-au sălăşluit acolo, pentru că au văzut locul acela liniştit şi frumos, fiind pămîntul bun de lucrat. Făcîndu-şi grădini şi răsaduri de tot felul, cu pomi aducători de roadă, au rămas acolo, unde Cuviosul Episcop Nicon a botezat pe acei nouă bărbaţi, care i-au fost lui altădată prieteni în oaste, şi i-a tuns pe dînşii în monahiceasca rînduială.

După ce au stat ani destui şi prigonirea asupra creştinilor neîncetînd, s-a dat de ştire ighemonului Siciliei, anume Chintian, spunîndu-i-se că sînt nişte bărbaţi trăitori lîngă rîul Asinos, care cinstesc pe cerescul Dumnezeu, avînd învăţător pe Episcopul Nicon, iar legilor împărăteşti nu se supun, nici nu vor să cinstească pe zei. Auzind aceasta, ighemonul s-a umplut de mînie şi de cruzime şi îndată a trimis o ceată de ostaşi, ca pe toţi să-i prindă şi să-i aducă înaintea lui la întrebare. Deci, ajungînd ostaşii la locul acela, întrebau: "Unde este Nicon cu ucenicii lui, care nu se supun legilor împărăteşti, nici pe zei nu-i cinstesc?" Le-a răspuns Sfîntul Nicon: "Bine aţi venit, fraţii mei, bine aţi venit; pentru că Stăpînul meu Hristos, pe mine şi pe ai mei, prin voi ne cheamă!"

Fraţii s-au dus la rugăciune cerînd lui Dumnezeu putere să-i întărească în nevoinţă cu darul Său. Dar, fiind siliţi de ostaşi spre grabnica călătorie, au sfîrşit rugăciunea şi mergeau la ighemon, fiind duşi de ostaşi la moarte. Pe cale îi întărea fericitul părintele nostru Nicon Episcopul, zicînd: "Îmbărbătaţi-vă, fraţii mei, şi să nu fiţi fricoşi înaintea muncitorului, căci iată se sfîrşeşte alergarea noastră şi ni s-au deschis

nouă uşile cereşti. Deci să stăm cu tărie împotriva mîniei ighemonului prin credinţa în Hristos. Să grăim cu îndrăzneală înaintea lui, să ascultăm glasul bunului nostru Păstor, Care zice: *Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, căci sufletul nu pot să-l ucidă*".

Stînd sfinţii înaintea ighemonului la păgîneasca judecată, chinuitorul, căutînd spre ei cu iuţime, a început a-i întreba: "Voi toţi v-aţi abătut la deşarta şi nebuna nădejde, amăgindu-vă de vrăjitorul acela Nicon, încît nici nu cinstiţi pe zeii cei fără de moarte, nici legilor noastre nu vă supuneţi?" Iar sfinţii, ca şi cu o gură, au răspuns, zicînd: "Sîntem creştini şi niciodată nu ne vom lăsa de credinţa noastră, iar nădejdea noastră n-o punem în deşertăciuni, ci în Domnul Dumnezeu, Cel ce a făcut cerul, pămîntul, marea şi toate cele ce sînt într-însele; căci zeii voştri sînt muţi şi surzi, pietre nesimţitoare, lucruri de mîini omeneşti, cărora asemenea să fie toţi cei ce nădăjduiesc spre ei".

Înţelegînd ighemonul despre credinţa cea neschimbată şi tare a sfinţilor, a zis: "De nu voi porunci degrabă să-i ucidă pe aceştia, pe mai mulţi vor amăgi spre a lor rătăcire". Şi aşa, mai întîi dezbrăcîndu-i şi întinzîndu-i, a poruncit ca mult să-i bată fără de milă cu vine de bou, apoi pe toţi - afară de Sfîntul Nicon - cu sabia să-i taie lîngă baia aceea, în care au petrecut lîngă rîu. Şi-i duseră acolo la moarte, iar sfinţii mucenici, plecîndu-şi sub sabie cinstitele lor capete, grăiau: "În mîinile Tale, Doamne, ne dăm sufletele noastre, căci pentru Tine ne omorîm toată ziua, socotindu-ne ca nişte oi de junghiere".

Şi au tăiat pe cuvioşii ucenici ai Sfîntului Nicon, iar mai ales ai lui Hristos, la număr o sută nouăzeci şi nouă. Iar trupurile lor, cu porunca muncitorului, le-au aruncat în baia aceea foarte aprinsă spre ardere. Iar pe Cuviosul Nicon, ţinîndu-l în legături, se gîndea ighemonul cu ce fel de moarte mai cumplită să-l piardă.

În acea noapte s-a arătat în vis Sfîntului Nicon în temniţă îngerul lui Dumnezeu, zicîndu-i: "Îmbărbătează-te în Dumnezeu, Nicone, ostaşule al lui Hristos şi te veseleşte, căci a primit Hristos, Dumnezeul nostru, jertfa de o sută nouăzeci şi nouă de ucenici ai tăi, întru miros de bună mireasmă, şi au intrat în cămara în care Mirele ceresc Se odihneşte!"

Acestea zicîndu-i îngerul, Sfîntul Nicon iarăşi a văzut înaintea sa o fecioară mai luminată decît razele soarelui, ale cărei haine erau de aur şi de safir şi în mîinile sale avea un leu alb ca zăpada. Deci stătea fecioara aceea în cîmp lîngă rîul ce se numea Psimif, din partea Răsăritului. Iar dinspre apus doi bărbaţi foarte mari, ale căror capete ajungeau pînă la cer, avînd în mîinile lor suliţe de foc, vorbeau cu fecioara aceea ce se arătase, zicîndu-i: "Pentru ce stăm fără de lucru astăzi, fiind trimişi de Împăratul ceresc la război împotriva lui Chintian? Iată îl aşteptăm şi nu iese".

Atunci a strigat către dînşii acea fecioară purtătoare de lumină, zicînd: "Chintian a ucis ieri pe robii lui Hristos, o sută nouăzeci şi nouă de bărbaţi, şi încă şi asupra învăţătorului lor, Nicon, care a biruit toate meşteşugirile vrăjmaşului cu adevărat, muncitorul acela cugetă cele mai crude chinuri. Deci va veni el degrabă în acel loc, la care sînteţi trimişi împotriva lui". Aceasta zicînd, a eliberat spre ei acel leu, zicîndu-le: "Primiţi şi pe acesta, care vă va ajuta vouă asupra muncitorului".

După vedenia aceea, deşteptîndu-se din somn, Cuviosul Nicon Episcopul foarte mult s-a bucurat, lăudînd şi slăvind pe Dumnezeu. Apoi a spus cele văzute slugii sale, cu numele Heromen, care era lîngă dînsul şi îi slujea, care a scris după aceea viaţa şi pătimirea lui. Spunînd sfîntul vedenia aceea slugii, a proorocit despre moartea cea cumplită ce era să fie degrabă lui Chintian.

A doua zi a poruncit Chintian ighemonul să pună înaintea judecăţii pe Sfîntul Nicon şi a zis către dînsul: "Cine, de unde şi de ce credinţă eşti tu, cel ce cu meşteşugul cel vrăjitoresc ai mijlocit moarte la atîta număr de oameni? Iată, ei, pentru nebunia ta, s-au lipsit de frumuseţea soarelui şi de podoaba lumii". Răspuns-a lui Sfîntul Nicon, zicînd: "O, plinule de toată nedreptatea, cine sînt şi de ce credinţă, nu numai eu ţi-am spus, ci şi de la alţii ai auzit cele despre mine; iar mai vîrtos din gurile a multor sfinţi, pe care tu, de a ta păgînătate fiind orbit, ieri i-ai ucis. Acum iarăşi cu adevărat să ştii de la mine că sînt creştin tare şi

statornic, avînd nădejdea mea întărită în Dumnezeu, Cel ce a făcut cerul şi pămîntul şi Care te va da pe tine muncilor celor nesuferite, pentru a ta muncire şi păgînătate fără de omenie, urîtă de Dumnezeu".

La aceste cuvinte, muncitorul, răcnind ca un leu, a poruncit ca pe sfîntul să-l spînzure legat şi întins de patru pari, de mîini şi de picioare, şi dedesubt să-l ardă cu foc. Astfel fiind muncit, Sfîntul Nicon se odihnea ca pe un cîmp înflorit pe cărbunii cei înfocaţi, cîntînd şi grăind: "Tu eşti întărirea şi scăparea mea, Doamne, Cel ce mă izbăveşti de vrăjmaşii mei cei mînioşi!" Şi ziceau slugile către muncitorul: "Stăpîne ighemoane, am slăbit acum, căci foc aprinzînd şi arzîndu-l pe acesta, nu se atinge de el nimic". Atunci, pogorînd pe Sfîntul Nicon de la muncire, a poruncit ighemonul să-l lege de cai sălbatici ca, tîrîndu-l, să-l rupă. Şi degrabă fiind legat de cai, sfîntul şi-a întins dreapta sa către cai, făcînd semnul crucii, şi îndată caii şi-au schimbat sălbăticia lor în blîndeţe de oaie şi stăteau nemişcaţi, strîngîndu-se ca de frîu şi de zăbală, şi nici cît de puţin nu păşeau din locul acela, deşi foarte mult îi băteau slujitorii.

Văzînd aceasta, muncitorul s-a înfuriat asupra cailor şi a poruncit să taie cu sabia vinele picioarelor lor. Iar caii, cu porunca lui Dumnezeu, precum oarecînd asina lui Valaam, cu glas omenesc au strigat, zicînd: "Dumnezeul nostru în cer şi pe pămînt, toate cîte a voit a făcut. Şi noi pentru Sfîntul Nicon murim acum". Atunci, ighemonul a poruncit ca pe mucenicul legat cu obezi de fier, să-l arunce dintr-un munte înalt într-o vale adîncă. Făcîndu-se şi aceasta, mucenicul a rămas nevătămat, pentru că îngerul lui Dumnezeu l-a sprijinit pe el, de legături l-a dezlegat şi din prăpastia văii l-a scos. Apoi a stat iarăşi sfîntul la privelişte înaintea muncitorului, viu şi sănătos; şi văzîndu-l, ighemonul s-a înspăimîntat.

Apoi a zis către dînsul: "O, cît este de mare îndurarea zeilor noştri pentru tine, o, Nicone? Au nu vezi cît se îngrijesc de tine şi cît nu vor să-ţi piardă trupul? Deci, cunoscîndu-le bunătatea lor, adu-le jertfe ca să le fii prieten". Sfîntul răspunse: "Anatema ţie şi zeilor tăi şi tuturor celor ce nădăjduiesc spre dînşii!" Atunci ighemonul a poruncit să-i sfărîme faţa sfîntului cu pietre, să-i scoată limba afară cu cleştele şi să i-o taie; apoi să-l ducă unde petrecea cu ucenicii săi, la locul care se numea Ghighia, şi să-i taie capul.

Deci a fost tăiat Sfîntul Sfinţitul Mucenic Nicon aproape de rîul Asinos, sub un copac de pevg, pe vremea împărăţiei lui Deciu (249-251); iar trupul lui cel sfînt a fost lăsat neîngropat, spre mîncarea fiarelor şi a păsărilor. Iar Chintian ighemonul, în aceeaşi zi în care a judecat pe Sfîntul Nicon la tăiere, s-a dus în cetatea Panormul să ia averile Sfintei Muceniţe Agatia, pe care o muncise cu puţin mai înainte de acea vreme. Şi pe cînd trecea peste rîul cel mai sus-zis care se mai numea Psimif, la trecătoare, caii care erau cu dînsul, deodată s-au sălbăticit şi s-au pornit asupra lui; unul i-a muşcat obrazul cu dinţii şi i l-a rănit, iar celălalt l-a călcat cu picioarele şi l-a lovit, pînă ce l-a aruncat în rîu. Şi s-a înecat ticălosul, sfîrşind rău viaţa sa cea rea, după proorocia Sfîntului Nicon. Zăcînd neîngropat cinstitul trup al mucenicului, la locul de tăiere, un oarecare păstor de oi, fiind cuprins de duh necurat şi umblînd pe acolo, a aflat acel sfînt trup şi îndată a căzut la pămînt, pentru că duhul cel necurat, izgonindu-se cu puterea sfîntului, a aruncat pe păstor la pămînt şi a ieşit dintr-însul, strigînd tare: "Vai mie, vai mie! Unde voi fugi din faţa lui Nicon?"

Apoi, plecînd păstorul de oi vindecat, a spus la oameni această minune. Aflînd aceasta, episcopul cetăţii Misinei a luat clerul său şi a plecat călăuzit de acel păstor. Şi, găsind mult-pătimitorul trup al sfîntului mucenic, l-a luat. Asemenea şi trupurile celor o sută nouăzeci şi nouă de sfinţi mucenici, ucenicii lui le-au găsit întregi în baie, nevătămate de foc. Deci, pe toţi, împreună cu Sfîntul Nicon, învăţătorul lor, i-au îngropat cu cinste la loc însemnat, slăvind pe Hristos, Dumnezeul nostru, Cel preamărit în veci, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh. Amin.

Viaţa Cuviosului Părintelui nostru Nicon, egumenul Pecerscăi (23 martie)

Cînd Domnul a binevoit să facă mult-roditoare viaţa monahicească sădită în Rusia, a venit cel dintîi ucenic, Cuviosul Nicon, la iubitorul de osteneală, Sfîntul Antonie al Pecerscăi, care începuse a se nevoi în peşteră. Ucenicul, urcînd bine treptele monahiceştilor fapte bune, urma în toate povăţuitorului şi învăţătorului său. De aceea s-a făcut vrednic a fi pus de dînsul povăţuitor şi ducea pe ceilalţi lucrători în via cea gîndită a pustniceştii nevoinţe. Iar cîţi veneau la el, dorind să fie de un chip cu viaţa celor întocmai cu îngerii, singur Cuviosul Antonie îi învăţa la faptele cele bune; iar Cuviosul Nicon îi tundea în călugărie, fiind preot şi monah iscusit. Şi se putea vedea atunci alt Moise şi Aaron în via cea gînditoare, care făcea roade de pocăinţă vrednice mutării din Egiptul lumii acesteia la cerescul pămînt cel făgăduit.

Astfel, Cuviosul Antonie a adus rînduiala vieţii monahiceşti din Sfîntul Munte Athos, ca Moise, care a adus Legea din Muntele Sinaiului. Iar Cuviosul Nicon lucra într-însa ca Aaron, fiind cinstit cu rînduiala preoţiei, şi lucra cu toată buna supunere, primind din lucrul său nu numai cele de bucurie, ci şi răbdînd cu bărbăţie ispitele şi mulţumind lui Dumnezeu pentru toate. De mare bucurie duhovnicească s-a învrednicit mai ales cînd a călugărit pe Cuviosul Părintele nostru Teodosie, care s-a arătat mare povăţuitor al vieţii monahiceşti în Rusia.

S-a bucurat cu duhul şi atunci cînd a călugărit pe fericitul Varlaam, cel de mare neam boieresc. Asemenea, şi pe cel ce era iubit de domnul locului, pe fericitul Efrem, cel foarte înţelept. Dar pentru aceştia a suferit nu puţin necaz. Căci, înştiinţîndu-se cneazul Iziaslav despre tunderea acelora, s-a mîniat foarte asupra cuvioşilor şi a poruncit ca îndată să aducă înaintea sa pe acela dintr-înşii care a îndrăznit a-i călugări. Iar slujitorii, mergînd degrabă, l-au adus pe Cuviosul Nicon înaintea sa. Cneazul, căutînd cu mînie la sfîntul, i-a zis: "Tu ai călugărit pe dregători fără porunca mea?" Iar Cuviosul Nicon a răspuns cu bărbăţie: "I-am călugărit cu darul lui Dumnezeu şi după porunca cerescului Împărat, Iisus Hristos, Care i-a chemat la o nevoinţă ca aceasta". Iar cneazul mai mult s-a mîniat şi i-a zis: "Ori îi sfătuieşti să meargă la casa lor, ori te voi trimite în surghiun, cu cei ce sînt cu tine, şi voi porunci să risipească peştera voastră!"

Fericitul Nicon i-a răspuns: "Stăpîne, fă toate aşa precum este cu plăcere înaintea ochilor tăi; dar mie nu mi se cade a întoarce pe ostaşi de la cerescul Împărat". Aceasta făcîndu-se, Sfîntul Antonie şi cei cu dînsul au ieşit din peşteră, voind să se ducă în altă stăpînire, căci cneazul, mîniindu-se, ocăra pe fericitul Nicon. Dar unul din slujitori a spus despre aceasta soţiei cneazului, care, aducînd aminte soţului ei despre mînia lui Dumnezeu ce se făcuse în patria ei, în pămîntul leşesc, cînd au fost izgoniţi monahii de tatăl ei, Boleslav cel viteaz, căci călugăriseră pe cuviosul Moise ungurul, i-a zis: "Ascultă-mă, domnule, şi nu te mînia, că asemenea au fost izgoniţi din ţara noastră nişte monahi ca aceştia şi de aceea multe nevoi s-au făcut pentru dînşii. Deci te fereşte, domnule, ca să nu fie aşa în stăpînirea ta".

Cneazul, auzind acestea, s-a temut de mînia lui Dumnezeu şi a eliberat pe fericitul Nicon, poruncindu-i să meargă la peşteră, iar pe cei ce plecaseră din peşteră, a trimis să-i cheme înapoi. Însă abia după trei zile s-au întors în peştera lor, precum se scrie în viaţa Cuviosului Antonie. De aceea, după atîtea supărări, Cuviosul Nicon trăia în peşteră cu asprime, şi multe biruinţe a săvîrşit cu rugăciunea şi cu postul asupra duhurilor celor rele, fiind de un obicei cu Cuvioşii părinţii noştri Antonie şi Teodosie, încît erau trei luminători strălucind într-acel loc întunecos şi izgonind întunericul diavolesc.

Înmulţindu-se fraţii în peşteră, a voit fericitul Nicon să se ducă în singurătate şi să se liniştească. Deci, după sfatul Cuviosului Antonie, sfătuindu-se cu alt monah de neam bulgar, de la Sfîntul Munte, din mînăstirea Sfîntului Mina, s-a dus cu dînsul. Şi, sosind la mare, acolo s-au despărţit. Căci bulgarul, mergînd spre Constantinopol, a aflat o insulă în mijlocul mării şi s-a sălăşluit în ea, unde a vieţuit mulţi ani, răbdînd gerul şi foamea, şi astfel în pace a adormit. Şi locul acela, pînă astăzi se numeşte "Ostrovul Bulgarului".

Iar Cuviosul Nicon s-a dus în insula Tmutoracan şi, aflînd un loc curat aproape de cetate, s-a sălăşluit acolo, liniştindu-se şi slujind lui Dumnezeu cu rîvnă, adăugînd osteneli peste osteneli şi făcînd pe popoare a se minuna de viaţa sa, căci slava lui străbătuse pretutindeni şi veneau la dînsul mulţi oameni care se minunau, pentru că erau încă neîntăriţi în credinţă, iar de monahiceasca viaţă nici nu auziseră. Însă de Dumnezeu povăţuindu-se şi vrînd să urmeze obiceiul cel bun monahicesc, rugau pe Cuviosul Nicon să-i călugărească, iar el îi învăţa şi-i călugărea. Apoi a zidit o biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Şi astfel, cu darul lui Dumnezeu şi prin rugăciunile Cuviosului Nicon, a sporit locul acela şi s-a făcut mînăstire slăvită, avînd toată asemănarea Mînăstirii Pecersca.

Apoi, murind Rostilav Vladimirovici, domnul acelui ostrov, popoarele acelor părţi au rugat pe Cuviosul Nicon să meargă la Sviatoslav Iaroslavici, cneazul Cernigovului, şi să-l roage ca să le lase pe fiul său Gleav la scaunul Tmutoracanului. Iar acesta, după ce a ajuns la cetatea Cernigov şi lucrul cel încredinţat l-a săvîrşit bine şi cu bună sporire, s-a întors la cetatea Kievului şi a venit în Mînăstirea Pecersca, la fericitul egumen Teodosie. Cum s-au văzut unul cu altul, căzînd amîndoi, s-au închinat pînă la pămînt, apoi, sculîndu-se, s-au îmbrăţişat şi au plîns mult, căci de multă vreme nu se văzuseră. După aceasta îl ruga Cuviosul Teodosie ca să nu se despartă de dînsul fericitul Nicon, cît vor fi amîndoi în trup. Acesta i-a făgăduit, zicînd: "Sosind la mînăstirea mea, voi rîndui cele cuvenite şi îndată, dacă va voi Dumnezeu, mă voi întoarce". Astfel a şi făcut, pentru că, ajungînd la ostrovul Tmutoracan cu cneazul Gleav Sviatoslavici, acela şezînd pe scaun, el şi-a rînduit mînăstirea sa precum făgăduise şi s-a întors apoi la Mînăstirea Pecersca.

Acolo s-a încredinţat cu totul Cuviosului Teodosie şi cu toată bucuria se supunea lui. Iar Cuviosul Teodosie îl iubea foarte mult şi ca pe un părinte îl avea. Drept aceea, cînd se ducea singur undeva Cuviosul Teodosie, atunci încredinţa pe fraţi fericitului Nicon, adică să-i înveţe şi să-i păzească, ca unul ce era mai bătrîn decît toţi. Şi precum Cuviosul Teodosie învăţa pe fraţi cu cuvinte duhovniceşti, asemenea poruncea şi fericitului Nicon ca, citind cărţi, să dea învăţătură fraţilor. Şi de multe ori, fericitul Nicon legînd şi lucrînd la cărţi, pentru că era iscusit în meşteşugul acela, însuşi Cuviosul Teodosie, şezînd lîngă dînsul, îi pregătea sfoară spre trebuinţa lucrului. Astfel era smerenia şi dragostea dintre ei.

După aceasta, văzînd acest fericit tulburarea care era între cnejii Rusiei, fiind izgonit Iziaslav din Kiev şi suindu-se pe tron fratele lui, Sviatoslav, s-a mîhnit, neputînd suferi gîlcevile. Şi, ca să nu-şi piardă liniştea minţii sale, a dorit ca iarăşi să se ducă în ostrovul cel mai înainte zis. Iar Cuviosul Teodosie mult îl ruga, ca şi mai înainte, să nu se despartă ei, cît vor fi în trup. Dar fericitul Nicon, cerînd iertare, a zis că mai mult decît toate îi este de folos lui liniştea minţii, cea obişnuită în singurătate. Deci s-a dus cu doi monahi şi a vieţuit acolo cîţiva ani în obişnuita sa nevoinţă.

Iar după moartea Cuviosului Teodosie, fericitul Ştefan primind egumenia, iarăşi a venit Cuviosul Nicon, fiind atras de iubirea frăţească, ca să cerceteze pe Cuviosul Teodosie. Şi, fiindu-i jale că n-a găsit în viaţă pe iubitul său prieten, a voit ca restul vieţii sale, pînă la moarte, să-l petreacă în mînăstire. Şi adeseori, mergînd la mormîntul lui, vărsa lacrimi aducătoare de bucurie; pe de o parte durîndu-l inima pentru despărţirea de iubitul său frate, iar pe de alta mulţumind lui Dumnezeu, că un luminător ca acesta, prin viaţa cea asemenea îngerilor, a strălucit în Rusia, căruia el, cu mîinile sale, i-a pus sfîntul şi îngerescul chip monahicesc. După fericitul egumen Ştefan, fraţii, văzînd pe acest cuvios că este mai bătrîn decît toţi - că şi Cuviosul Teodosie din mîinile lui a primit călugăria -, prin voia lui Dumnezeu şi după sfatul tuturor, l-au ales egumen, ca pe cel ce era de un obicei cu Cuvioşii părinţi Antonie şi Teodosie şi cu dragoste i se supuneau şi în toate îl ascultau, ca pe un părinte şi povăţuitor.

De multe ori se ispitea vrăjmaşul, urîtorul binelui, ca şi acestui cuvios să-i facă împiedicare, ca şi fericitului egumen Ştefan, în purtarea de grijă pentru sufletele turmei care i se încredinţase de Dumnezeu, vrînd ca pe aceasta s-o tulbure cu ura ce avea asupra lui. Însă, nesporind nimic, a fugit ruşinat, pentru că întunericul lui n-a biruit lumina faptelor bune ale fericitului.

Astfel, acest fericit egumen a plăcut lui Dumnezeu, fiind model turmei sale cu minunatele fapte bune, încît în vremea sîrguinţei lui s-a împodobit sfînta biserică a Pecerscăi cu icoane făcătoare de minuni. Căci,

la rugămintea cea pămîntească a acestui fericit iconom, s-au adăugat Cuvioşii părinţi Antonie şi Teodosie cu rugăciunile lor cereşti, şi au trimis la dînsul zugravi din Constantinopol, cărora le-au dat aur ca plată. Fericitul egumen a arătat acelor zugravi chipul iubiţilor săi prieteni, ale Cuvioşilor părinţi Antonie şi Teodosie, care mai înainte cu zece ani muriseră. Iar zugravii îndată au cunoscut că aceia cu adevărat, arătîndu-li-se, i-au plătit şi i-au trimis la dînsul. Pe lîngă aceasta, îi spuneau şi alte minuni mari, cum, vrînd să se întoarcă, li s-a arătat sfînta biserică Pecersca şi icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, de la care au auzit certare, ca să nu se întoarcă, şi, vîslind în josul rîului, luntrea a plutit în sus împotriva apei.

Cu aşa facere de minune, zugravii, care veniseră prin sîrguinţa acestui fericit egumen, se apucară atunci de lucrul împodobirii sfintei biserici, nelipsind iarăşi minunea. Căci icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu singură s-a închipuit în altar şi mai mult decît soarele a strălucit, iar un porumbel din gura ei a zburat, precum se scrie mai pe larg în povestirea Patericului despre biserica Pecerscăi. Acestea s-au făcut prin cereştile rugăciuni ale Cuvioşilor părinţi, Antonie şi Teodosie, şi încă prin cele pămînteşti ale fericitului egumen Nicon.

După ce pururea pomenitul egumen, Cuviosul părintele nostru Nicon, prin felurite chipuri ale vieţii sale celei întocmai cu îngerii, a împodobit toată Sfînta Mînăstire a Pecerscăi, după ostenelile cele de lungă vreme, s-a odihnit întru Domnul, în anul 6596, de la zidirea lumii, iar de la Naşterea lui Hristos, 1088, în vremea marelui cneaz al Kievului, Vsevolod Iaroslavici.

Şi aşa, cu trupul s-a aşezat într-acelaşi sfînt locaş al Pecerscăi, în peşteră, unde, prin nestricăciunea moaştelor sale făcătoare de minuni, îşi mărturiseşte fericirea sa; încă şi după moarte pe al său sfînt locaş cu facere de minuni îl împodobeşte. Însă cu duhul s-a mutat în locaşurile cereşti spre privirea lui Dumnezeu cea minunată, nu întru închipuire, ci faţă către faţă, cu prietenii săi cei de un obicei, Cuvioşii părinţi Antonie şi Teodosie. Ei sînt ca trei luminători care stau înaintea scaunului dumnezeirii Celei întreit luminătoare, luminîndu-se cu slavă veşnică, şi pentru noi, fiii lor, ca nişte părinţi se roagă să ne învrednicim a fi moştenitori darului şi slavei lor, fiind bineprimiţi Domnului, Căruia I se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Sfîntului Artemon, Episcopul Seleuciei din Pisidia (24 martie)

Fericitul Artemon a avut ca patrie Seleucia, cetatea Pisidiei, în care, fiind născut şi crescut, petrecea viaţă cinstită, în zilele Sfinţilor Apostoli, care luminau lumea cu buna vestire a lui Hristos. Mergînd în cetatea aceea Sfîntul Apostol Pavel, Artemon era între toţi cetăţenii ca un luminător, strălucind cu fapte bune, şi nu i se cădea a se ascunde sub obroc. Sfîntul Apostol Pavel, aflîndu-l pe acesta întărit în credinţa lui Hristos şi plin de dumnezeiasca înţelepciune, l-a pus păstor şi învăţător poporului, hirotonisindu-l întîiul episcop în Seleucia Pisidiei. Iar el, îndreptînd bine şi cu plăcere de Dumnezeu turma cea încredinţată lui, a fost tuturor liman de mîntuire, văduvelor şi săracilor purtător de grijă, sufletelor şi trupurilor doctor, făcător de minuni şi toate zilele vieţii sale bine şi cu dumnezeiască plăcere petrecîndu-le, şi-a sfîrşit viaţa la adînci bătrîneţi.

Pomenirea Cuviosului Iacob Mărturisitorul (24 martie)

Cuviosul Iacob Mărturisitorul a pătimit pe vremea răucredinciosul împărat grec, Leon Armeanul (813-820), care, înnoind eresul luptării contra sfintelor icoane, eres blestemat de Sfinţii Părinţi la al şaptelea sinod a toată lumea, pe mulţi a chinuit şi a omorît pentru cinstirea sfintelor icoane. Despre el cunoaştem şi avem şi mărturie de la Sfîntul Teodor Studitul, pentru că fericitul Iacob a fost din ceata ucenicilor lui.

Fiind izgonit Cuviosul Teodor pentru sfintele icoane şi mulţi din ucenicii lui chinuindu-se, a fost prins şi acest fericit Iacob, fiind muncit în multe chipuri. Iar după ce a fost ucis răucredinciosul armean, Sfîntul Iacob a fost eliberat din lanţuri, precum şi ceilalţi mărturisitori ai lui Hristos. Apoi, intrînd în Mînăstirea Studiţilor, care era în Constantinopol, fiind abia viu, în puţine zile a murit şi cu cinste s-a îngropat.

De a lui mutare, fericitul Ipatie, care ţinea începătoria egumeniei în locul Sfîntului Teodor, părintele său, a înştiinţat prin scris pe Cuviosul Teodor, care acum, întorcîndu-se de la închisoare, zăbovea în locaşul lui Crescent. Iar Cuviosul Teodor a trimis răspuns către Ipatie astfel: "Nu fără durerea inimii, o, fiule, am luat înştiinţare de la tine despre adormirea lui Iacob, mărturisitorul lui Hristos şi iubitul nostru frate; şi nu fără duhovnicească mîhnire mă doare inima ca de un fiu, căruia eu, pentru păcatele mele, nici fiu a mă numi nu m-am învrednicit; şi mă bucur de nădejdea vieţii veşnice pregătită lui de Domnul. Dar nu numai noi ne bucurăm, cărora el ne este foarte sfînt prin podoabă aleasă, ci şi toată Biserica se bucură de dînsul, pentru că ce fel de bărbat îl socoteşti a fi? Oare nu, mărturisitor? Oare nu, mucenic? Oare nu, sfînt?

Din anii cei dintîi se îndeletnicea după lege întru ostenelile pustniceştii vieţi, fiind supus şi ascultător, împotriva pornirilor rele nevoindu-se bărbăteşte, păzindu-şi trupul nestricat de poftele rele, pentru care el se înfrîna cu postul şi-l supunea duhului. Apoi, cît a fost sănătos, atît de puţin somn avea, încît se minunau cei ce-l vedeau. În gîndirea de Dumnezeu el dorea a se îndeletnici mult, cît avea vreme. Apoi se aprindea cu dumnezeiasca dragoste. Şi să nu mă socotească cineva că grăiesc minciuni, pentru plăcerea ascultătorilor. Martor îmi este Domnul şi Ioan, ucenicul său, care mi-a spus mie acelea despre el, pe care eu înainte nu le ştiam, însă toate acestea i-au fost ca un chip al deprinderii pustniceşti.

Iar întru mărturisirea mucenicească s-a nevoit în multe feluri. Privelişte s-a făcut îngerilor şi oamenilor. O, ce tare şi scumpă inimă! A intrat în nevoiţă ca un ostaş al lui Dumnezeu, nefricos; din toate părţile chinuitorii cu bătăi i-au lovit spatele şi pieptul, i-au vărsat sîngele, iar trupul i l-au zdrobit şi la pămînt l-au lăsat aruncat. Însă n-a arătat slăbiciune, ci a împlinit desăvîrşit mucenicia pentru Hristos, Fiul lui Dumnezeu, căci pentru sfînta Lui icoană a voit a pătimi şi a răbda muncă.

Să audă cei blînzi şi să se veselească, să se bucure iubitorii de mucenici şi să salte; iar diavolul să se ruşineze şi să se risipească adunarea luptătorilor de icoane. Pentru că aceia nu numai pe Sfîntul Iacob ci şi pe mulţi dintre ai noştri - de vreme ce toţi un trup sîntem întru Iisus Hristos, Care este capul tuturor - asemenea i-au muncit, i-au ucis, cu foame i-au chinuit şi altele la fel ca acelea au făcut mărturisitorilor lui Hristos. Iar Sfîntul Iacob, dintr-acele nesuferite răni, la toate mădularele fiind slăbănogit, trupul cel cuprins de cumplite dureri l-a dat la îngrijirea doctoricească; şi astfel viaţa sa se apropia de sfîrşit, cu mulţumire şi cu smerenie. Apoi îmi scrii că mai înainte şi-a spus mutarea sa, care a urmat nevoinţelor lui mult-pătimitoare.

Iarăşi ai adăugat a scrie că la îngroparea lui a fost mare adunare de popor şi din cei mai însemnaţi oameni ai neamului celui mai luminat. Şi aceasta a fost cu voia cea dumnezeiască, căci la un om nu însemnat după trup, ci după duh, nu s-ar fi strîns o astfel de adunare, dacă nu era voia lui Dumnezeu. Pentru că el s-a dus la cer şi s-a aşezat lîngă ai săi împreună-pătimitori şi s-a înmulţit ceata mărturisitorilor şi a sfinţilor mucenici, pentru care este bucurie la cer şi veselie duhului lui Iacob, cu ale cărui rugăciuni ne vom mîntui, fraţilor.

El şi-a luat răsplătirea cea vrednică după osteneală. Şi fericiţi şi cu adevărat dreptcredincioşi sînt cei ce s-au adunat la cinstita lui îngropare; cu adevărat iubitori de mucenici sînt, a căror parte să fie cu acela pe care l-au cinstit; iar pentru cinstitele lui moaşte, de va fi cu plăcere lui Dumnezeu, voi rîndui precum am scris din canon. Închinaţi-vă unul altuia cu sărutare sfîntă, pentru că tuturor fraţilor li se cade să citească aceasta. Închină-se vouă arhiepiscopul, Nichifor patriarhul, protopresbiterul, economul şi ceilalţi fraţi. Iar Domnul să fie cu voi. Amin".

Pînă aici este epistola Sfîntului Teodor Studitul, din care este arătată viaţa şi pătimirea Cuviosului Iacob, mărturisitorul lui Hristos, cu ale cărui rugăciuni să ne învrednicească şi pe noi Domnul de partea sfinţilor Săi în veci. Amin.

Aducere aminte despre minunea ce s-a făcut
în Mănăstirea Pecersca
(24 martie)

În cetatea Kievului erau doi bărbaţi slăviţi prieteni între ei, Ioan şi Serghie. Aceştia, venind în biserica cea de Dumnezeu împodobită a Pecerscăi, au văzut o lumină mai luminoasă decît a soarelui la icoana cea făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi înaintea ei au primit duhovniceasca frăţime. Iar după mulţi ani Ioan s-a îmbolnăvit de moarte şi, lăsîndu-şi pe fiul său Zaharia, care era numai de cinci ani, a chemat pe fericitul Nicon, egumenul Pecerscăi. Acela venind, a împărţit averea sa la săraci, iar partea fiului, adică o mie de bucăţi de argint şi o sută de aur, le-a dat lui Serghie, căruia i-a încredinţat spre pază şi pe fiul său Zaharia, fiind tînăr, ca unui prieten al său şi frate credincios, poruncindu-i aceluia ca, atunci cînd va creşte fiul său, să-i dea argintul şi aurul. Acestea rînduindu-le, nu după multă vreme a răposat.

Ajungînd Zaharia la cincisprezece ani, a voit să-şi ia argintul şi aurul său de la Serghie. Iar acesta, fiind rănit de diavol şi soco-tind să dobîndească bogăţie, a voit să-şi pierde viaţa şi sufletul, căci a răspuns tînărului: "Tatăl tău a dat toată averea lui Dumnezeu şi Aceluia să-I ceri argint şi aur; El îţi este ţie dator, de te va milui. Iar eu nu sînt dator cu nici un galben, nici tatălui tău, nici ţie. Aceasta ţi-a făcut-o tatăl tău în a sa nebunie, că a împărţit toată averea sa în milostenie, iar pe tine te-a lăsat sărac şi scăpătat".

Acestea auzindu-le, tînărul a început a plînge pentru a sa lipsă. Şi a trimis cu rugăminte la Serghie, zicînd: "Dă-mi măcar jumătate din moştenirea mea, iar ţie să-ţi rămînă jumătate"; iar Serghie ocăra cu aspre cuvinte pe tatăl copilului. Zaharia cerea a treia parte, apoi a zecea şi, văzîndu-se pe sine lipsit cu totul, a zis lui Serghie: "Dacă n-ai luat, vino şi te jură în biserica Pecerscăi, înaintea icoanei făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, unde ai primit legătura iubirii de fraţi cu tatăl meu".

Serghie, neîndoindu-se, a mers în biserică şi, stînd înaintea icoanei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, zicea, jurîndu-se: "N-am luat o mie de bucăţi de argint, nici o sută de aur". Şi a voit să sărute icoana, dar n-a putut să se apropie de dînsa. Apoi, ieşind pe uşă, a început a striga: "Cuvioşilor părinţi, Antonie şi Teodosie, să nu porunciţi ca să mă piardă îngerul acesta nemilostiv, ci vă rugaţi Preasfintei Doamne, Născătoarei de Dumnezeu, ca să alunge de la mine pe diavolii cei mulţi, cărora sînt dat, şi să ia argintul şi aurul cel pecetluit în cămara mea!" Şi a cuprins frică pe toţi. De atunci nu mai lăsau pe nimeni să jure înaintea icoanei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Deci luară vasul cel pecetluit şi aflară în el două mii de bucăţi de argint şi două sute de aur, pentru că astfel a îndoit Domnul, Răsplătitorul celor milostivi.

Iar Zaharia tot aurul şi argintul l-a dat egumenului Ioan, care era atunci, ca să-i cheltuiască precum va voi. Iar el s-a călugărit şi şi-a săvîrşit viaţa în Sfînta Mînăstire Pecersca. Iar cu argintul acela şi cu aurul au făcut o biserică cu hramul Sfîntului Ioan Înaintemergătorul, nu departe de sfînta biserică cea mare a Pecerscăi, întru pomenirea boierului Ioan şi a lui Zaharia, fiul său, şi întru slava lui Hristos Dumnezeu şi a Preacuratei Fecioare, Născătoarea de Dumnezeu, care mai ales în acel loc se preamăreşte, de la care darul ei cel minunat să nu fie depărtat în veci. Amin.

Cuvînt la Buna Vestire a Preasfintei Stăpînei noastre,
de Dumnezeu Născătoarei şi Pururea Fecioarei Maria
(25 martie)

(Adunată din dumnezeiasca Scriptură şi de la Sfinţii Părinţi,
cum şi după istoricii vrednici de credinţă)

Cînd s-a împlinit şi s-a apropiat vremea izbăvirii neamului omenesc, care avea să fie prin întruparea Fiului lui Dumnezeu, era trebuinţă în tot chipul, să se afle o fecioară curată, fără prihană şi sfîntă, fecioară

care ar fi vrednică să întrupeze pe Hristos Dumnezeu, Cel fără de trup, şi să slujească taina mîntuirii noastre.

Deci, s-a aflat o Fecioară mai curată decît curăţia, mai fără de prihană decît toată zidirea cea gîndită, mai sfîntă decît toată sfinţenia, Preacurata şi Preabinecuvîntata Fecioară Maria, odrasla rădăcinii celei sterpe a Sfinţilor şi drepţilor, dumnezeieştilor părinţi Ioachim şi Ana, rodul rugăciunilor şi al postirilor părinteşti, fiica cea împărătească şi arhierească. Şi s-a aflat la loc sfînt în templul lui Solomon aceea care avea să fie biserică însufleţită a lui Dumnezeu. Fecioara, care avea să nască pe Cuvîntul cel mai sfînt decît sfinţii, s-a aflat în altarul templului ce se numea Sfînta Sfintelor, pentru că acolo a căutat Domnul din înălţimea slavei împărăţiei Sale, spre smerenia roabei Sale. Şi a ales-o pe cea mai înainte aleasă din toate neamurile; a ales-o ca Maică a Cuvîntului Său Cel mai înainte de veci, pentru a Cărui întrupare din ea, încă mai înainte de bună-vestirea arhanghelului, cu taină a înştiinţat-o, precum adeverim despre aceasta prin istoriile vrednice de credinţă ale sfinţilor.

Pentru că, fiind Preacurata Fecioară în templu de doisprezece ani, se îndeletnicea nu numai în neîncetată rugăciune către Dumnezeu şi cu lucrul mîinilor din toate zilele, ci şi cu citirea dumnezeieştilor cărţi, cugetînd la legea Domnului ziua şi noaptea. Căci aşa scriu despre dînsa Sfîntul Epifanie şi Sfîntul Ambrozie, că era foarte isteaţă la minte şi iubitoare de învăţătură şi se îndeletnicea cu citirea dumnezeieştilor Scripturi. Iar istoricul bisericesc Gheorghe Chedrin spune despre dînsa că, încă în vremea vieţii sfinţilor săi părinţi, a învăţat bine Vechiul Testament. Şi citind adeseori în proorocia lui Isaia acele cuvinte: *Iată fecioara va zămisli în pîntece şi va naşte Fiu şi se va chema numele lui Emanuil,* care se tîlcuieşte, *Cu noi este Dumnezeu*, Sfînta fecioară Maria se aprindea cu osîrdnică dragoste, nu numai spre Mesia Cel aşteptat, Care avea să vină, ci şi spre fecioara aceea care era să zămislească şi să nască pe Mesia. Pentru că se gîndea, cît de mare vrednicie este a fi Născătoare a lui Emanuil, Fiul lui Dumnezeu, şi cît de negrăită este taina aceea, ca să fie o fecioară maică.

Însă, ştiind din proorocii că s-a apropiat vremea venirii lui Mesia - pentru că acum se luase sceptrul de la Iuda şi săptămînile de ani ale proorocului Daniil se sfîrşiseră -, socotea că negreşit acum va fi născută în lume acea fecioară, pentru care mai înainte a vestit Isaia şi, suspinînd adeseori din adîncul inimii, se ruga în sine ca s-o învrednicească Dumnezeu să vadă pe acea fecioară şi, de s-ar putea, să fie la dînsa slujnica cea mai de pe urmă.

Odată, stînd Fecioara Maria după a doua catapeteasmă la rugăciunea de miezul nopţii, după obicei, şi cu fierbinte dorinţă rugîndu-se lui Dumnezeu, deodată a răsărit o lumină mare şi a strălucit peste ea. Iar din mijlocul luminii s-a auzit un glas către dînsa astfel: "Tu vei naşte pe Fiul Meu!" Atunci de ce fel de bucurie s-a umplut Preacurata Fecioară şi ce fel de mulţumire a dat, închinîndu-se pînă la pămînt lui Dumnezeu, Făcătorul ei, nu se poate spune! Astfel *a căutat Domnul spre smerenia roabei Sale*. Pentru că, aceea care dorea pentru dragostea lui Dumnezeu să slujească Preacuratei Născătoare a lui Mesia, aceea singură s-a învrednicit a fi Maica lui Hristos şi stăpînă a toată zidirea. Şi i-a fost ei acea descoperire în anul al doisprezecelea de la naşterea sa, cu doi ani mai înainte de logodirea ei cu Iosif şi la nimeni n-a spus taina aceea pînă la Înălţarea lui Hristos. Deci, de atunci se înştiinţase că o să fie în feciorescul ei pîntece acea tainică zămislire şi aştepta vremea împlinirii tainei.

Iar după ce s-a sfîrşit anul al unsprezecelea - după mărturia Sfîntului Evod - al petrecerii ei în templul lui Solomon şi sosind al doisprezecelea, iar de la naşterea ei - după mărturia lui Gheorghe Chedrinul -, al paisprezecelea, i s-a poruncit ei de către arhierei şi de către preoţi ca, după obiceiul Legii, să iasă din bisericeasca locuinţă, precum şi celelalte fecioare de vîrsta ei, şi să se mărite după bărbat, ea însă le-a răspuns că din scutece este dată lui Dumnezeu de părinţi şi Lui I-a făgăduit să-şi păzească a sa feciorie în veci. Deci, nu-i este cu putinţă să fie măritată cu om muritor, nici nu poate ca s-o silească spre nuntă, fiind fecioară a lui Dumnezeu Cel fără de moarte.

Deci, arhiereii se minunau de acel lucru nemaiauzit, pentru că nici o fecioară n-a mai fost vreodată care să-I fi făgăduit Domnului cîndva a sa feciorie în veci, ci numai Maria cea dintîi în lume s-a arătat astfel. Deci, se sfătuiau pentru dînsa ce să facă, pentru că petrecea în biserica Domnului, iar după catapeteasma

cea mai dinăuntru nu voiau să-i lase intrarea mai mult, venindu-i vremea de logodit; dar nici nu cutezau să dea după bărbat pe fecioara lui Dumnezeu. Şi nu se pricepeau cum să rînduiască cu plăcere dumnezeiască, viaţa ei cea feciorească fără de bărbat, ca să nu mînie pe Dumnezeu în ceva, pentru că amîndouă acelea se ştiau că sînt mare păcat; adică şi spre nuntă a sili pe o fecioară care şi-a făgăduit lui Dumnezeu fecioria veşnică, şi a ţine parte femeiască în Sfînta Sfintelor, fiind în vîrstă desăvîrşită.

Despre aceasta grăieşte Sfîntul Grigorie de Nissa, astfel: "Preoţii, cît a fost mică Sfînta Fecioară, după spusele proorocului Samuil, o lăsau în biserica Domnului. Dar, după ce a sosit vîrsta anilor ei, s-au sfătuit între dînşii, ce ar putea face cu dînsa, ca să nu mînie pe Dumnezeu întru ceva". Şi Nichifor Calist, scriitorul istoriei bisericeşti, grăieşte despre dînsa astfel: "După ce a crescut Fecioara Maria, preoţii au făcut sfat, cum să rînduiască pentru dînsa, ca să nu se arate a fi făcători de nedreptate sfîntului ei trup. Pentru că socoteau că vor face păcatul furării de cele sfinte, de o vor mărita după bărbat şi de vor supune la legea însoţirii, pe aceea ce odată se încredinţase lui Dumnezeu. Dar iarăşi, ca să fie o fecioară de atîţia ani în Sfînta Sfintelor, nici Legea nu dă voie şi nici nu este acel lucru cinstit şi vrednic de sfinţenie". Aşa grăiau ei.

Deci, apropiindu-se de Chivotul Legii şi făcînd rugăciune cu dinadinsul, au luat - precum spune Ieronim -, răspuns de la Domnul, ca să se caute un bărbat vrednic, căruia să i se încredinţeze Sfînta Fecioară, sub rînduiala şi chipul însoţirii, pentru păzirea fecioriei. Iar cum s-ar fi putut afla un bărbat ca acela, sfatul Domnului se făcu întru acest fel: din casa şi din seminţia lui David să se aleagă bărbaţi fără femei şi toiegele lor să le pună în altar; şi al cărui toiag va înverzi, acela este ales pentru a i se da Fecioara Maria.

Atunci era praznicul sfinţirii bisericii, cel aşezat de Macabei. Iar începutul acelui praznic era în douăzeci şi cinci de zile ale lunii noiembrie şi sfîrşitul peste trei zile ale lunii decembrie. Şi s-a adunat în biserică mulţime de popor din cetăţile de primprejur; iar bărbaţii care veniseră la praznic, erau şi din neamul lui David, rudenii şi vecini ai Fecioarei Maria.

Deci arhiereul cel mare, Zaharia, tatăl Mergătorului Înainte, adunînd doisprezece bărbaţi fără femei, din seminţia lui David, între care era şi Sfîntul Iosif, bărbat drept şi bătrîn de ani, a luat toiegele lor şi le-a lăsat peste noapte în Sfîntul Altar, zicînd: "Arată, Doamne, pe bărbatul cel vrednic, cu care se cuvine a logodi pe Fecioara". Iar a doua zi, preoţii împreună cu cei doisprezece bărbaţi, intrînd în biserică, au găsit toiagul lui Iosif, înverzit şi încă şi o porumbiţă s-a văzut - cum mărturiseşte despre aceasta Ieronim -, zburînd de sus şi şezînd pe toiagul lui Iosif. Şi au cunoscut bunăvoirea lui Dumnezeu, ca lui Iosif să i se încredinţeze Fecioara spre pază.

Sînt unii care socotesc că Preacuratei Fecioare, lepădîndu-se de logodire pentru curăţia fecioriei sale, ca să nu i se facă vreo strîmbătate, şi mîhnindu-se foarte mult, i s-a făcut de la Dumnezeu deosebită descoperire şi încredinţare, ca să nu se îndoiască a merge la Iosif, rudenia şi logodnicul său - adică bărbatul cel drept şi sfînt, plăcut lui Dumnezeu -, nu spre însoţirea trupească, ci spre paza fecioriei sale, rînduit fiind, de purtarea de grijă a Celui Preaînalt.

Săvîrşindu-se logodna, Sfîntul Iosif a luat pe Preacurata Fecioară din templul Domnului, din mîinile arhiereului Zaharia şi ale celorlalţi preoţi, întru curată şi neprihănită vieţuire, neatin-gîndu-se nici măcar în gînd de floarea fecioriei ei. Sfîntul Iosif era bărbatul ei numai cu părerea, dar cu lucrul era curat păzitor al fecioriei ei şi slujitor al vieţii Preacuratei Fecioare celei pline de mare sfinţenie.

Vieţuind Preasfînta Fecioară în casa logodnicului, nu şi-a schimbat viaţa sa cea mai dinainte, pe care o avea în Sfînta Sfintelor. Căci nu se îndeletnicea cu altceva, fără numai în rugăciunea cea de Dumnezeu gînditoare, în citirea dumnezeieştilor cărţi şi în obişnuita şi cuviincioasa ei lucrare de mîini. Şi-i era ei casa lui Iosif ca o biserică de rugăciune, din care nicăieri nu ieşea. Ci totdeauna, închizîndu-se, trăia în post şi tăcere, nevorbind cu nimeni, decît numai cu cei din casa lui Iosif. Pentru că povesteşte despre dînsa Gheorghe Chedrinul astfel: "Maria, postind în casa bărbatului său şi ferindu-se de ieşirea în popor, petrecea cu cele două fecioare ale lui Iosif şi numai către acelea, uneori, grăia cîte un cuvînt şi acesta, numai dacă era de trebuinţă a vorbi şi cît de scurt".

Aşa petrecînd ea patru luni - după mărturia Sfîntului Evod -, a sosit ceasul întrupării Cuvîntului lui Dumnezeu, ceasul cel din veci ascuns şi de toată lumea dorit, ceasul în care avea să se înceapă mîntuirea noastră. Şi a trimis Dumnezeu pe Gavriil, arhanghelul duhurilor cereşti care stau mai aproape de scaunul Său, cu taina cea din veac ascunsă şi neştiută de îngeri, ca bine să vestească Preacuratei Fecioare zămislirea străină a Fiului lui Dumnezeu, care covîrşeşte firea omenească şi toată mintea, lucru de care Sfîntul Evanghelist Luca scrie astfel: *În luna a şasea a fost trimis îngerul Gavriil de la Dumnezeu*.

Acea lună a şasea era de la zămislirea Sfîntului Ioan Înaintemergătorul, şi îngerul, cel ce bine a vestit lui Zaharia zămislirea lui Ioan, a fost trimis ca bine să vestească şi Preacuratei Fecioare zămislirea lui Hristos. Iar în luna a şasea s-a trimis, pentru ca Înaintemergătorul fiind în pîntecele maicii sale de şase luni, să poată sălta de bucurie la venirea Maicii Domnului. Îngerul a fost trimis în cetatea Galileii, al cărei nume era Nazaret. Latura Galileii era a neamurilor.

Deşi o parte era locuită de israiliteni însă mai multe popoare păgîne erau într-însa. Pentru aceasta şi în Sfînta Scriptură se grăieşte despre *Galileea neamurilor*. Latura aceasta, la israiliteni, era cea mai de pe urmă şi nebăgată în seamă, ca cea locuită de oameni păcătoşi, de altă limbă şi necredincioşi. De aceea era şi ocărîtă de iudei, pentru că ziceau: *Au doar din Galileea vine Hristos? Cearcă şi vezi, că prooroc din Galileea nu vine!* Asemenea şi Nazaretul, cetatea Galileii, era de dînşii întru nimic socotită, ca ceea ce era mică şi cea mai de pe urmă. Aşa se vorbea între dînşii: *Din Nazaret poate să fie ceva bun?*

Dar să socotim voinţa lui Dumnezeu. Unde a voit să aibă pe Preacurata Maica Sa? Nu în latura Iudeii, nici în Sfîntul Ierusalim, cetatea cea mare, ci în Galileea cea păcătoasă şi în micul Nazaret, ca întîi să arate adevărul, că pentru păcătoşi a venit pe pămînt: *N-am venit,* zice Domnul, *să chem pe cei drepţi la pocăinţă, ci pe cei păcătoşi;* "şi din limbi necredincioase, să-Mi fac Biserică credincioasă", iar al doilea, să se arate lucrul, că spre cei smeriţi, lepădaţi şi defăimaţi, priveşte Hristos cu milostivire, iar nu spre cei mîndri şi slăviţi. Căci Cuvîntul lui Dumnezeu, cînd a voit să plece Cerul şi să se pogoare la păcătoşi, privea din înălţimea slavei Sale, unde este mai multă mulţime de păcătoşi. Şi văzînd în Iudeea pe ierusalimiteni, care păreau a fi drepţi înaintea oamenilor, iar pe galileeni văzîndu-i trecuţi cu vederea de toţi şi socotiţi a fi mai păcătoşi decît toţi, a trecut Iudeea care se părea sfîntă şi a venit în Galileea, care se părea păcătoasă. A trecut şi Ierusalimul, cetatea cea mare, cinstită şi slăvită, şi s-a dus în Nazaret, cetatea cea mică şi necinstită, alegîndu-şi în această lume locul cel mai de pe urmă, smerindu-Se pînă la chipul de rob şi de păcătos.

Mică cetate a fost Nazaretul, însă de mare dar s-a învrednicit, de care nu s-au învrednicit toate celelalte cetăţi mari ale lui Israil, care se înălţaseră mult. În Nazaretul cel mic locuieşte Fecioara Maria, cea mai înaltă decît toţi sfinţii îngeri, al cărei pîntece era mai desfătat decît cerul. Acolo se trimite Gavriil, acolo umbreşte Duhul Sfînt, acolo Se întrupează Dumnezeu Cuvîntul. Pentru că unde este smerenia, acolo străluceşte slava lui Dumnezeu. Cetăţile cele mîndre sînt vrăjmaşe lui Hristos, iar cele smerite Îi sînt plăcute. Neslăvita cetate Nazaret a zămislit pe Hristos, Domnul nostru, iar slăvitul Ierusalim L-a răstignit! Micul Betleem L-a născut, iar marele Ierusalim Îl căuta spre moarte! În cei smeriţi Dumnezeu Se sălăşluieşte, iar de la cei mîndri Se îndepărtează.

Deci spre latura cea nebăgată în seamă, la săracul Nazaret, şi la fecioara cea smerită, care locuia într-însul, s-a trimis îngerul de la Dumnezeu. Pentru această trimitere, Sfîntul Andrei Criteanul vorbeşte astfel: "Unuia din cei dintîi îngeri, Dumnezeu i-a poruncit să împlinească vestirea tainei şi cu arătarea măririi Sale, precum socotesc, i-a zis: "Ascultă, Gavriile! Du-te în Nazaret, cetatea Galileii, în care locuieşte fiica fecioară, cu numele Maria, fiind logodită cu bărbat, al cărui nume este Iosif. Mergi - zice - în Nazaret!" Dar pentru ce? Ca frumuseţea Fecioarei cea preaiubită, ca pe un trandafir cu bun miros, din latura cea spinoasă s-o primească Atotputernicul. "Mergi în Nazaret", ca să se împlinească proorocia care zice: *Nazarinean Se va chema*. Dar cine se va chema Nazarinean? Acela Care de către Natanail se va numi Fiul lui Dumnezeu şi Împărat al lui Israil".

Gavriil se trimite, pentru că Gavriil este slujitor în dumnezeieştile taine, precum este arătat în cartea lui Daniil. "Deci mergi în Nazaret, cetatea Galileii, zice Dumnezeu lui Gavriil, şi, ajungînd acolo, să aduci

mai întîi Fecioarei bună-vestire de bucurie, pe care Eva a pierdut-o odată. Însă, să te fereşti să n-o tulburi, pentru că de bucurie, iar nu de mîhnire, este semnul acesta; de mîngîiere, iar nu de tulburare, este închinarea aceasta. Pentru că, ce bucurie mai mare poate să fie neamului omenesc decît aceea, ca firea omenească cu dumnezeiasca fire de obşte să se facă şi una cu Dumnezeu într-o Persoană?"

Dar ce poate să fie mai de mirare, decît a vedea pe Dumnezeu pînă la atîta smerindu-Se, ca în pîntece de femeie să Se poarte? O, lucruri foarte de mirare tuturor! Dumnezeu, Căruia cerul Îi este scaun, iar pămîntul aşternut picioarelor Lui, pe Care cerul nu-L încape, Cel ce are un scaun veşnic împreună cu Tatăl, încape în pîntece de Fecioară! Ce lucru vrednic de mai mare mirare, decît a vedea pe Dumnezeu în chip omenesc, nedes-părţindu-Se de fireasca dumnezeire, şi a vedea omeneasca fire aşa de unită cu Ziditorul său, ca în întreg omul, să Se săvîrşească Dumnezeu? Gavriil, auzind acestea şi porunca lui Dumnezeu cea întărită covîrşindu-i puterea, era în nedumerire, între spaimă şi bucurie, nici nădăjduind, nici cutezînd a nu asculta pe Cel ce-i poruncea. Deci, împlinind poruncile lui Dumnezeu, a zburat la Fecioară şi, mergînd la Nazaret, a stat lîngă casă.

Cugetînd şi nepricepînd acestea în sine, precum se pare - spune Sfîntul Andrei -, zicea: "Cum voi începe a săvîrşi cele poruncite de Dumnezeu? Să intru îndată în cămară, îi voi tulbura gîndul Fecioarei; să intru mai cu zăbavă, Fecioara, simţindu-mi venirea, va voi să se ascundă. Să bat în uşă? Dar pentru ce? Deoarece acest lucru nu este al firii îngerilor, pentru că nimic din cele ce se închid sau se deschid nu poate opri intrarea celor fără de trup. Să deschid uşile? Dar fiind şi uşile încuiate, eu pot să intru, să chem pe fecioară pe nume, mă tem că o voi înfricoşa.

Deci aşa voi face, după voia Celui ce m-a trimis, şi mergerea mea o voi face încet. Dar cum voi începe a grăi către Fecioară? Oare, bucurie să-i binevestesc mai întîi? Sau să-i zic că Domnul este cu dînsa? Sau să-i vestesc venirea Sfîntului Duh şi umbrirea puterii Celui Preaînalt? Deci îi voi vesti mai întîi bucurie; apoi îi voi spune taina cea minunată, mă voi închina şi voi cînta glasul acela: "Bucură-te, veseleşte-te, mîngîie-te!" Căci, cuviincioasă îndrăznire este începătura închinăciunii celei de bucurie şi acest cuvînt îmi va face lesnicioasă apropierea spre vorbirea Fecioarei, pentru că n-o va înfricoşa cît de puţin, ci îi va linişti gîndul. Deci aşa voi începe: întîi îi voi aduce vestire de bucurie şi de veselie; căci cu acest fel de cuvinte se cade a se închina cineva împărătesei. Că acesta este lucru de bucurie, vreme de veselie a împărăţiei, sfatul mîntuirii, începătura mîngîierii". Acestea le-a gîndit în sine Arhanghelul.

Ia seama, cu cîtă cucernicie Arhanghelul Gavriil vine la dumnezeiasca fiică! Cu cît de mare frică şi cinste se pregăteşte înainte, ca să se apropie de stăpîna a toată lumea! Cît se învaţă să grăiască către dînsa cuvintele cele pline de bucurie ale Bunei Vestiri! Dar şi de aceasta se cade a ne minuna, că a găsit-o nu afară din casă şi de cămara sa, nu pe uliţele cetăţii, prin popor şi prin vorbe mireneşti, nici gîlcevindu-se în casă pentru grijile vieţii, ci la linişte, în rugăciune şi în citirea cărţilor îndeletnicindu-se, precum şi închipuirea cea de pe icoană a Bunei Vestiri o arată, fiind închipuită înaintea ei cărticica pusă şi deschisă spre citire, spre încredinţarea îndeletnicirii ei celei neîncetate în citire şi în dumnezeiasca gîndire. Şi este bunaînţelegere a celor de Dumnezeu gînditori, că într-acea vreme, cînd era să vină la ea cerescul arhanghel, avea în minte acele cuvinte mai suspomenite, ale Sfîntului Prooroc Isaia: *Iată Fecioara în pîntece va zămisli.* Gîndea cum şi cînd va fi acea străină şi la fecioreasca fire neobişnuită zămislire şi naştere.

Însă, înştiinţată fiind - precum s-a zis mai înainte de Gheorghe Chedrinul -, prin descoperire de la Dumnezeu, că nu o altă fecioară, ci ea însăşi va fi slujitoare acelei taine şi născătoare a lui Mesia Celui dorit, ardea cu dragoste de serafim către Dumnezeu, Făcătorul ei, şi ruga bunătatea Lui ca a Sa dumnezeiască făgă-duinţă şi proorocia lui Isaia degrabă s-o împlinească. Şi grăia în sine cu dorinţă: "Cînd va veni acea vreme dorită de mine, în care Ziditorul meu, plecînd cerurile, Se va pogorî şi Se va sălăşlui în mine, voind să ia trup din mine? Cînd voi veni la o fericire ca aceea binecuvîntată, ca să mă arăt Maică a Dumnezeului Meu? Iar pînă ce voi veni la aceasta, lacrimile îmi sînt ca pîine, ziua şi noaptea, pentru că la cei ce aşteaptă lucruri preaiubite, chiar şi cea mai scurtă vreme, o, cît de lungă i se pare a fi!"

Astfel cugetînd Fecioara în sine, în taina inimii sale, cu rugăciune de Dumnezeu gînditoare, prin dragoste arzătoare ca văpaia rugîndu-se către Domnul Savaot, deodată cerescul binevestitor, Arhanghelul Gavriil, venind încetişor, a stat înaintea ei, precum despre aceasta vorbeşte amintitul învăţător, Sfîntul Andrei, scriind astfel: "Apoi Arhanghelul a intrat în cea dinăuntru cămară, în care locuia Fecioara şi, apropiindu-se încetişor, a venit la uşă; şi după ce a intrat înăuntru, vorbind cu liniştit glas către fecioară, a zis: *"Bucură-te, ceea ce eşti cu dar dăruită, Marie, Domnul este cu tine!* Cel ce este mai înainte de tine, acum este cu tine! Şi puţin mai pe urmă va ieşi din tine! Deci El mai înainte de toţi vecii a fost, iar acum, sub vreme!" O, nemăsurată iubire de oameni! O, nespusă milostivire! Nu se îndestula să-i arate bucuria - zice Sfîntul Andrei -, şi să-i vestească pe Făcătorul bucuriei, Cel ce locuia în Fecioară. Că arhanghelul zicînd *Domnul este cu tine!,* venirea Împăratului Hristos arătat o însemnează; Domnul, Care dintr-însa a luat astfel trup omenesc, întru nimic nu S-a depărtat de firească slavă. "Bucură-te cea cu dar dăruită, Domnul este cu tine! Bucură-te organul bucuriei cel preacinstit, prin care hotărîrea blestemului celui de mîhnire se schimbă în veselie şi bucurie! Bucură-te, Fecioară preaaleasă! Bucură-te, preafrumoasă Biserică a slavei cereşti! Bucură-te, sfinţitul palat al Împăratului! Bucură-te, cămara în care Hristos Şi-a logodit şi Şi-a însoţit ca mireasă omenirea. Binecuvîntată eşti tu între femei, pe care Isaia cu ochi prooroceşti mai înainte socotindu-te, te-a numit proorociţă, fecioară, loc şi carte cu taină pecetluită! Binecuvîntată eşti tu cu adevărat, pe care Iezechil te-a numit luceafăr şi uşă încuiată, prin care singur Dumnezeu a trecut! Tu una cu adevărat eşti binecuvîntată, pe care bărbatul doririlor, Daniil, munte te-a văzut şi Avacum cel minunat, munte umbrit te-a chemat; şi munte al lui Dumnezeu, munte gras, munte închegat, munte în care a binevoit Dumnezeu a locui!

Pe tine, strămoşul tău şi împăratul David, prooroceşte te-a lăudat. Binecuvîntată eşti tu între femei, pe care Zaharia, văzătorul dumnezeieştilor taine cel ales, sfeşnic de aur cu şapte făclii te-a văzut, adică cu şapte daruri ale Sfîntului Duh împodobită. Tu cu adevărat eşti binecuvîntată; ca un rai ai înăuntrul tău pomul Raiului, pe Hristos, Care cu negrăită şi multă putere, din pîntecele tău ieşind ca un rîu de apă vie, prin cele patru curgeri ale Evangheliei adapă faţa a tot pămîntul!"

O închinăciune ca aceasta a îngerului auzind-o Fecioara cea fără de prihană, s-a mirat de cuvîntul lui şi gîndea: *În ce fel va fi închinarea aceasta?* S-a tulburat dar nu s-a înfricoşat tare, ci s-a minunat de lucrul cel nou, neaşteptat şi fără de veste. Pentru că nu avea de ce să se înspăimînte ea de îngereasca arătare, cu care avea obişnuită prietenie încă din Sfînta Sfintelor cînd, din mîini îngereşti - după mărturia Sfîntului Gherman -, primea hrana cea de toate zilele. Dar de aceasta s-a tulburat cu mirare, căci mai înainte cu atît de mare slavă cerească şi cu atît de veselă faţă şi cu astfel de închinăciune, făcătoare de bucurie niciodată nu venise la dînsa. Deci pentru acel lucru nou şi, mai ales, pentru cuvintele lui, căci nouă şi neobişnuită închinare îi aducea, fiind fecioară, o pune pe ea în ceata femeilor de obşte, căci zicea: *Binecuvîntată eşti tu între femei!*

Atunci s-a tulburat ca o foarte înţeleaptă, dar ca o vitează şi bine chibzuită nu s-a înfricoşat, ci gîndea în sine: *"În ce fel va fi închinarea aceasta?* Ce va mai grăi către mine îngerul, după această închinare? Au doară iarăşi în biserica Domnului mă va lua pe mine? Sau o hrană mai nouă din cer mi-a adus? Sau un lucru nou îmi va vesti de la Dumnezeu şi mă va înălţa, deşi cuget mult şi nu pricep cum fecioara în pîntece va lua şi va naşte Fiu? În ce fel va fi închinarea?" Şi i-a zis îngerul: "Nu te teme, Marie! Nu te îndoi de fecioara cea mai înainte vestită prin proorocul Isaia. Chiar tu eşti acea fecioară care ai aflat acel dar, ca să zămisleşti pe Emanuil, mai presus de fire şi să-L naşti negrăit, precum Acela Însuşi ştie!

Ai aflat dar de la Dumnezeu prin multele tale fapte bune, dar mai ales prin trei virtuţi. Prin smerenia ta cea adîncă, pentru că celor smeriţi Dumnezeu le dă darul Său, zicînd: *Spre cine voi căuta, decît numai spre cel blînd şi smerit cu inima!* Ai aflat dar prin fecioreasca ta curăţie, căci Preacuratul din fire Dumnezeu, din Preacurata Fecioară caută a Se naşte! Şi mai deosebi ai aflat dar de la Dumnezeu, prin dragostea cea aprinsă către El, pentru că zice: *Eu pe cei ce Mă iubesc pe Mine îi iubesc şi cei ce Mă caută vor afla dar*. Şi de vreme ce tu L-ai iubit şi L-ai căutat cu toată inima, ai aflat dar de la El şi vei naşte Fiu.

Însă Fiu dumnezeiesc, Fiul Celui de sus, pe Dumnezeu din Dumnezeu, pe Cel mai înainte de veci din Tatăl fără de maică născut, iar la sfîrşitul veacurilor din tine, care eşti Maică şi Fecioară, fără de tată o să

iasă şi al Cărui nume este minunat şi negrăit. Tu, Aceluia Îi vei da numele Iisus, care se tîlcuieşte "Mîntuitor"; pentru că Acela va mîntui toată lumea şi va împărăţi preaslăvit, fără asemănare cu strămoşul tău David şi decît toţi împăraţii cei ce au fost din casa lui Iacob; iar împărăţia Lui nu va fi vremelnică, ci veşnică, neavînd sfîrşit întru nesfîrşitele veacuri".

Iar Maria a zis către înger: *Cum va fi aceasta, fiindcă de bărbat nu ştiu?* Nu că nu credea Preacurata Fecioară celor zise ei de înger. Ci cu adeverire, după darul lui Dumnezeu de care era plină, ştia că va naşte pe Cel ce bine i se vestea, luînd înştiinţare de la Însuşi Dumnezeu, precum mai înainte s-a zis. Dar numai aceasta nu-i era ei ştiută, adică cum şi în ce chip va naşte fiind Fecioară care nu ştia de bărbat. Pentru aceea a întrebat pe înger: *Cum va fi aceasta?*

Despre acest lucru Sfîntul Grigorie de Nissa, ca din partea ei, zice către înger: "Spune-mi chipul naşterii, o, îngere, şi vei afla inima mea gata spre voia lui Dumnezeu; pentru că eu doresc un rod ca acesta, fără atingerea feciorie". Iar Sfîntul Ambrosie, despre aceeaşi, vorbeşte astfel: "Bine a întrebat pe înger, cum îi va fi aceasta, pentru că ea mai înainte citise, precum s-a zis că, o fecioară va zămisli, dar nu citise în ce chip fecioara aceea va zămisli. Citise cu adevărat proorocescul cuvînt: *Iată fecioara în pîntece va lua,* dar cum va lua, acum îngerul îi vesteşte prin "Buna Vestire"".

Deci, îi spune ei îngerul chipul zămislirii, nu după firea şi obiceiul omenesc făcîndu-se, ci mai presus de fire, pentru că unde voieşte Dumnezeu se biruieşte rînduiala firii. Zămislirea ei este după lucrarea Sfîntului Duh: "*Duhul Sfînt va veni peste tine şi puterea Celui Preaînalt te va umbri!* De la Acela în pîntece vei lua. Acela va săvîrşi întru Tine zămislirea cea neştiută. Pentru că Cel ce a putut să zidească din tină neînsufleţită pe Adam viu, oare nu va putea mai ales din Fecioara cea vie, ca să alcătuiască pe pruncul cel viu? Dacă cu înlesnire a fost lui Dumnezeu, ca din coasta lui Adam să închipuiască femeie, apoi oare cu neînlesnire îi va fi Lui, ca în pîntecele Fecioarei să închipuiască pe om? Duhul Sfînt, Cel ce toate le face, întru Tine, o, Preasfîntă Fecioară, o va lucra aceea, ca în preacuratul tău pîntece, din trupul tău, trupul Cuvîntului lui Dumnezeu, Celui fără de trup se va rîndui, mai presus de fire. Pentru că tu fiind uşă, cu curăţia pecetluită şi cu fecioria păzită, Domnul va trece; nu într-alt chip, ci precum raza soarelui trece prin sticlă şi prin cristal, sfinţindu-te şi luminîndu-te cu dumnezeiasca slavă, ca să fii maică adevărată lui Dumnezeu, născînd Dumnezeu desăvîrşit şi om desăvîrşit; şi rămînînd Fecioară, precum mai înainte de naştere, la fel întru naştere şi după naştere.

Aceasta o va lucra întru tine puterea Celui Preaînalt, prin venirea Sfîntului Duh. Iar cum că aceasta este adevărată, acest lucru să-ţi fie ca semn vrednic de credinţă, căci rudenia ta Elisabeta, fiind stearpă din tinereţe şi acum îmbătrînită cu anii, a zămislit fiu, Dumnezeu voind astfel, făcînd din cele neputincioase, lucruri putincioase. Pentru că, ce este cu neputinţă la oameni, ca fecioara cea fără bărbat şi femeia cea neroditoare, stearpă şi îmbătrînită, să zămislească şi să nască, la Făcătorul şi Atotputernicul Dumnezeu toate sînt cu putinţă, pentru că tot lucrul la Dumnezeu este cu putinţă, căci şi bătrîna cea neroditoare a zămislit, şi tu, fecioară, vei zămisli!"

Auzind Preacurata de la îngerul Gavriil o bună-vestire ca aceasta, s-a supus la voia Domnului Său şi, prin smerenia cea adîncă, din inima cea iubitoare de Dumnezeu, a răspuns: *Iată roaba Domnului! Fie mie acum după cuvîntul tău!* Şi îndată în sfîntul ei pîntece, prin lucrarea Sfîntului Duh, s-a făcut zămislirea cea nespusă, fără îndulcire trupească, dar nu fără de îndulcirea cea duhovnicească. Pentru că, atunci mai ales, se cuprindea de dumnezeiasca dorire inima cea feciorească şi, prin dragoste de serafim, ardea cu văpaie duhul ei, şi toată mintea ei întru Dumnezeu se înălţa şi se îndulcea cu dragostea de Dumnezeu cea negrăită. Deci întru acea duhovnicească îndulcire a iubirii de Dumnezeu şi întru dumnezeiasca vedenie a minţii S-a zămislit Fiul lui Dumnezeu, şi Cuvîntul S-a făcut trup, şi S-a sălăşluit întru noi, prin întrupare.

Îngerul împlinindu-şi buna vestire după porunca lui Dumnezeu şi cinstind pe Hristos, Care S-a întrupat în pîntece de fecioară, asemenea a cinstit şi pe Fecioara Maria care L-a întrupat, cu cuviincioasă închinăciune după vrednicie; cu bună cucernicie şi cu frică s-a dus de la dînsa, ca să stea înaintea Scaunului Domnului Savaot, slăvind taina Întrupării lui Dumnezeu, împreună cu toate cereştile puteri, întru nespusă bucurie, în veci. Amin.

Sinaxar la Soborul Sfîntului Arhanghel Gavriil (26 martie)

A doua zi după Buna Vestire a Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, Biserica de demult, prin tipicul Ierusalimului şi prin rînduiala marelui locaş al Sfîntului Sava, a hotărît a sărbători Soborul Sfîntului Arhanghel Gavriil cu cîntări de laudă, cinstind pe bunul vestitor de bucurie. Pentru că se cuvine aceluia a fi cinstit de noi după vrednicie, ca cel ce a slujit taina mîntuirii noastre, aducînd Fecioarei celei fără de prihană vestire despre întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul, în preacuratul ei pîntece. Pentru că, dacă un împărat pămîntesc, printr-un cinstit sol, aduce în cetate vreun cuvînt de milă împărătească, de toţi cetăţenii se cinsteşte mult, cu atît mai mult pe cel trimis de la Împăratul ceresc, cu preamilostivul cuvînt spre neamul omenesc, cel vestitor de veşnică mîntuire, pe Gavriil, cel mai ales voievod al îngerilor, cu datorie este a-l cinsti cu deosebită prăznuire. Iar cît este de cinstit acest sol dumnezeiesc, singur şi-a spus cinstea sa mai înainte Sfîntului Zaharia, zicînd: "*Eu sînt Gavriil, care stau înaintea lui Dumnezeu*, adică mai aproape decît alţi îngeri de scaunul lui Dumnezeu". Şi precum la pămînteasca împărăţie, pe cît cineva este mai aproape de împărat, şi de tainele împărăteşti este mai cinstit; asemenea şi la cereasca împărăţie, sfinţii îngeri cei ce mai de aproape stau înaintea lui Dumnezeu sînt văzători ai tainelor lui Dumnezeu mai încredinţaţi, au mai multă cinste şi slavă şi mai mult strălucesc decît îngerii care sînt în rînduielile cele mai de jos.

Sfînta Scriptură spune că îngerii rînduielii celei preaînalte sînt mai aproape de dumnezeiasca şi neapropiata slavă, şi între aceştia se află mai marii voievozi îngereşti, adică ceata Sfinţilor Arhangheli. Că scrie la Sfîntul Tobie că, împreună cu călătorul lui Tobie, acel tînăr a spus că este înger şi a arătat că este unul din cei şapte arhangheli care stau înaintea lui Dumnezeu. Încă şi Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu pe cei şapte îngeri îi pomeneşte în cartea Apocalipsei sale, zicînd: *Har vouă şi pace de la Cel ce este, a fost acum şi vine; cum şi de la cele şapte duhuri care sînt înaintea scaunului Lui*. Deci, dintre cele şapte, unul este Sfîntul Gavriil, care este al doilea după Sfîntul Mihail. Căci astfel se numără după nume: Mihail, Gavriil, Rafail, Uriil, Selatiil, Gudiil şi Varahil. Iar de va zice cineva: "De ce n-a trimis Dumnezeu la Preacurata Fecioară pe cel dintîi dintre îngeri, pe Mihail, ci pe Gavriil, care este după dînsul?", acela să ştie că toţi cei şapte sfinţi îngeri mai înalţi cu cinstea sînt între dînşii asemenea. Dar cu numărul se începe de la Mihail şi fiecare dintre dînşii îşi are slujba sa deosebită. Astfel, Mihail este biruitorul vrăjmaşilor; Gavriil, vestitor al dumnezeieştilor taine; Rafail, tămăduitor al neputinţelor omeneşti; Uriil este rază a focului dumnezeiesc şi luminător al celor întunecaţi; Selatiil este rugător, pentru că rugîndu-se totdeauna lui Dumnezeu, îndeamnă pe oameni la rugăciune; Gudiil este slăvitor al lui Dumnezeu şi îşi are slujba de a întări pe oamenii care se ostenesc la orice lucru pentru slava lui Dumnezeu şi a le mijloci răsplătire, iar Varahil este dătător de binecuvîntarea lui Dumnezeu şi mijlocitor al dumnezeieştilor faceri de bine.

Deci, nu s-a trimis la Buna Vestire Mihail, deoarece alta este slujba lui - adică să ţină sabia, să năvălească asupra vrăjmaşilor şi pe aceia să-i izgonească -, ci a fost trimis Gavriil, că aceasta este slujirea lui firească, adică să vestească tainele lui Dumnezeu, precum vestea şi Sfîntul Prooroc Daniil pentru eliberarea poporului lui Dumnezeu din Babilon şi pentru timpul venirii lui Mesia. Gavriil a vestit şi Sfîntului Zaharia, pentru naşterea Sfîntului Ioan Mergătorul Înainte, din maica cea stearpă, Elisabeta.

Se spune că Arhanghelul Gavriil şi pe Sfîntul Prooroc Moise, îl învăţa în pustie să scrie cărţile Facerii, pentru cele dintîi neamuri şi timpuri, începînd de la zidirea lumii. Şi este dreptcredincioasă înţelegere, că el şi zămislirea Preacuratei Născătoarei de Dumnezeu a binevestit-o sfinţilor şi drepţilor Ioachim şi Ana şi era ca înger păzitor al Preasfintei Fecioare, de la zămislirea ei şi îi aducea hrană în Sfînta Sfintelor. Deci tot el a binevestit şi zămislirea Fiului lui Dumnezeu din Preasfînta Fecioară Maria în oraşul Nazaret.

Dar şi pentru aceea a fost trimis Gavriil, ca din numele lui să fie cunoscut Cel ce se vestea, căci Gavriil se tîlcuieşte "puterea lui Dumnezeu" şi cu numele său vestea acea minune bunul vestitor, că adică Dumnezeu, Marele Stăpîn, în pîntecele Fecioarei Se face bărbat desăvîrşit, adică Cel ce este desăvîrşit Dumnezeu, om desăvîrşit Se face. Iar desăvîrşit nu cu mădularele, fiind bărbat mare şi desăvîrşit, ci cu

puterea şi cu înţelegerea. Pentru că ceilalţi prunci ce se zămislesc în pîntecele maicilor nu au obişnuinţa înţelegerii, nici nu este vreo putere întru dînşii. Iar Pruncul Hristos, ce se zămisleşte în pîntecele Fecioarei Maria, din vremea zămislirii Sale, îndată şi cu înţelegerea cea nespusă şi cu puterea cea nebiruită a fost întru toate bărbat desăvîrşit. Căci grăieşte proorocul: "*M-am apropiat de proorociţă, care a zămislit în pîntece şi a născut Fiu şi mi-a zis Domnul: Cheamă-I numele Lui* "degrabă pradă, îndată răpeşte"". Căci mai înainte de a cunoaşte Pruncul să cheme pe tată sau pe mamă, va lua puterea Damascului şi dobînzile Samariei. Adică Pruncul, înainte de a grăi, are putere şi tărie mare ca să biruiască pe vrăjmaşii Săi, lucru pe care l-a închipuit cu numele său Gavriil; bărbat Dumnezeu, tare Dumnezeu, Cel ce S-a zămislit prin a lui bunăvestire şi prin venirea Sfîntului Duh, întru nestricatul pîntece al Fecioarei.

Pentru acest lucru Sfîntul Proclu, patriarhul Constantinopolului, vorbeşte astfel: "Singur numele îngerului este de minune, căci cel ce bine a vestit Fecioarei Maria, Gavriil s-a numit; căci el vestea, şi cu numele închipuia, pe Acela ce avea să vină în lume". Pentru că Gavriil înseamnă "bărbat tare", începînd de la zicerea "Gavri", care însemnează "bărbat"; "Il" - prescurtat din Elohim -, ce înseamnă Dumnezeu. Acestea amîndouă, împreunate, înseamnă Gavriil, adică "bărbat Dumnezeu", despre care de demult a vestit Ieremia, zicînd: *A zidit Domnul lucru nou pe pămînt, femeie va naşte pe bărbat.*

Deci, foarte cinstit este acest trimis al lui Dumnezeu, şi după numele său, şi după slujire. Iar mai cinstit, după *taina cea din veac ascunsă şi de îngeri neştiută* pe care, descoperindu-se întîi de la Dumnezeu, a adus-o la Fecioara. Şi pe cît este mai mare această taină a întrupării lui Dumnezeu decît alte taine, care printr-Însul s-au descoperit de sfinţii prooroci cei mai dinainte, cu atît mai cinstit decît cea mai dinainte a sa cinste între soţii săi s-a făcut acum, cinstindu-se de dînşii ca un mai de aproape văzător al celor mai nearătate taine ale lui Dumnezeu. Şi se grăieşte de învăţătorii bisericeşti, iar mai ales de Sfîntul Dionisie Areopagitul, pentru acei şapte îngeri începători, că totdeauna stau nedepărtaţi înaintea lui Dumnezeu. Toţi ceilalţi îngeri se trimit la diferite feluri de slujbe, iar sfinţii arhangheli totdeauna sînt lîngă dumnezeiescul scaun, ca cei mai de aproape ai Lui.

Însă la cele mai mari taine dumnezeieşti şi aceia se trimit, spre împlinirea celei mai mari puteri a Lui. Căci grăieşte Sfîntul Apostol Pavel: *Au nu toţi sînt duhuri slujitoare, care se trimit la slujbă?* Şi care este mai mare putere a lui Dumnezeu şi mai mare taină, decît întruparea lui Hristos cea neştiută, neajunsă şi nespusă? Deci, la o taină atît de mare ca aceasta se cădea să vină îngerul cel mare care este nedepărtat de scaunul lui Dumnezeu, cel înainte-stătător şi mai de aproape privitor al tainelor lui Dumnezeu, adică Sfîntul Arhanghel Gavriil.

Se mai cade şi aceasta să ştim despre Sfîntul Gavriil, care era rînduială din cele trei ierarhii cereşti ale celor nouă cete îngereşti. Unii îl socotesc că este din rînduiala ierarhiei celei mai de jos, în a treia, fiind pus în mijloc între îngeri şi începătorii, adică, fiind arhanghel mai mare al acestei rînduieli de arhangheli, rînduindu-se la buna vestire şi înştiinţare a lucrurilor lui Dumnezeu celor mari. Dar aceasta i-o socotesc, una din titlul lui, că se numeşte arhanghel, iar alta, din povestirea Sfîntului Dionisie, care zice că nu se trimit îngerii cei mai de sus, fiindcă sînt înaintea scaunului lui Dumnezeu, aproape, ci numai cele mai de jos rînduieli ale îngerilor care sînt rînduite la aceea.

Dar mai vrednică de crezut este că Sfîntul Arhanghel Gavriil este din cea mai înaltă rînduială a Serafimilor, netrimiţîndu-se la mai mici lucruri ale voii Domnului, ci se trimite la taine mari, precum s-a trimis şi la taina întrupării lui Dumnezeu. Titlul de arhanghel îl are din buna vestire cea de bucurie, pe care a adus-o Preacuratei Fecioare şi a bucurat-o, iar printr-însa a bucurat şi toată făptura, nu numai pe cea de jos, dar şi pe cea de sus. De aceea Sfîntul Ioan Damaschin cîntă astfel: "Cele cereşti cu dra-goste s-au vestit şi cele pămînteşti cu cutremur s-au înspăimîntat, cînd preacuratul glas a venit la tine, de Dumnezeu Născătoare, pentru că veselie mare a răsărit amîndurora, cînd cel fără de trup ţi-a adus acea bucurie".

Că Sfîntul Arhanghel Gavriil este din rînduiala Serafimilor, ne adeverim de aici că "de scaunul neapropiatei slave dumnezeieşti niciodată nu se apropie şi mai aproape decît Serafimii nu doreşte să fie", după nemincinoasa mărturie a Sfîntului Dionisie. Toate rînduielile au locurile lor, fiecare cu deosebita sa

împărţire de la Dumnezeu, precum se scrie despre dînşii în luna noiembrie în a opta zi: "Unii aproape, alţii mai departe. Numai singură ceata Serafimilor este mai aproape de Dumnezeu, mai mult decît toate". Căci grăieşte Isaia: "Am văzut pe Domnul şezînd pe scaun sus şi preaînălţat şi Serafimii cu şase aripi împrejurul Lui".

Dar de vreme ce Sfîntul Arhanghel Gavriil este unul din cei şapte sfinţi îngeri care stau mai aproape de Dumnezeu, este din rînduiala Serafimilor, al doilea între Serafimi. Că şi Sfîntul Andrei Criteanul arată că este din cei dintîi îngeri, zicînd: "Unuia din cei dintîi îngeri, Dumnezeu îi porunceşte să împlinească vestirea tainelor". Dacă este dintre cei dintîi, apoi este din cele şapte duhuri, care stau totdeauna înaintea lui Dumnezeu; iar dacă este din cele şapte duhuri, apoi este din Serafimi. Pentru că cine este mai întîi decît Serafimii între îngeri? Şi cine este mai aproape de scaunul lui Dumnezeu, decît Serafimii? Deci serafim este Sfîntul Gavriil, mai ales întru acea rînduială, lucru care şi de aici este arătat: Că, pentru împlinirea poruncii marelui Dumnezeu, era trebuinţă să se trimită un mare înger. Iar întruparea Cuvîntului este lucrul lui Dumnezeu preamare, mai mult decît toate lucrurile Lui. Deci, şi la vestire s-a trimis cel mai mare decît toţi îngerii, Sfîntul Arhanghel Gavriil.

Căci zice Sfîntul Grigorie astfel: "La slujba aceea a bunei vestiri se cădea să vină cel mai cinstit înger, vestind pe Cel mai mare decît toţi. Căci, precum a venit la Eva, amăgind-o, cel mai mare înger al întunericului, aşa era cu cale, ca şi la Preacurata Fecioară să vină, spre buna vestire, cel mai mare voievod al cereştii lumini. Şi la Maria, care cu dragoste de serafim ardea către Dumnezeu, serafim se cădea să se trimită".

Deci, pe acel voievod mai mare între îngeri, pe un serafim din cei şapte mai aproape de Dumnezeu, cel peste toată lumea arhanghel, pe cel ce bine a vestit mîntuirea a toată lumea, să-l cinstim cu bună credinţă, cu multă evlavie, cu închinăciune cucernică, cu cîntare şi rugăciune, săvîrşindu-i soborul cu bucurie. Apoi să-i mulţumim pentru marea lui facere de bine adusă neamului omenesc, pe care din început o făcea şi o face, rugînd pentru noi pe Dumnezeu, Cel ce S-a întrupat. Iar noi toţi, cu rugăciunile Sfîntului Arhanghel Gavriil, să luăm iertare de păcate. Amin.

Pătimirea Sfîntului Sfinţitului Mucenic Irineu,
Episcopul Sermiei
(26 martie)

Pe vremea împărăţiei păgînilor împăraţi ai Romei Maximian şi Diocleţian (284-305), fiind ridicată cumplită prigonire de către dînşii asupra creştinilor şi credincioşii intrînd în felurite nevoinţe, cu bucurie primeau muncile care li se făceau de chinuitori pentru Hristos, privind spre veşnica răsplătire. În acea vreme era în cetatea din Panonia Sermiei un episcop tînăr de ani, însă bărbat desăvîrşit în soborniceasca credinţă şi în lege, cu numele Irineu. Acesta, suferind multe prigoniri pentru dragostea lui Hristos, s-a învrednicit a lua pentru mărturisirea dreptei credinţe vrednica cunună a biruinţei. Căci, fiind prins de ostaşi în Sermia, l-au dus în Panonia la Prov ighemonul, şi acesta a zis către dînsul: "Supune-te poruncilor împărăteşti şi jertfeşte zeilor noştri!" Iar Sfîntul Irineu episcopul a răspuns: "Cel ce aduce jertfă mincinoşilor zei, iar nu Unuia adevăratului Dumnezeu, acela se va pierde din poporul său".

Ighemonul a zis: "Preamilostivii împăraţi au poruncit tuturor, ori să jertfească zeilor, ori să se rînduiască la munci". Sfîntul răspunse: "Eu voiesc acea poruncă şi aştept să primesc cît de grele munci, decît să mă lepăd de adevăratul Dumnezeu şi să jertfesc idolilor". Ighemonul zise: "Ori jertfeşti zeilor, ori îndată voi porunci să te muncească". Sfîntul răspunse: "Mă voi bucura de-mi vei face aceasta, ca să mă fac pătimitor şi părtaş Domnului meu".

Atunci ighemonul a poruncit ostaşilor să-l muncească pe sfînt şi, fiind muncit cumplit, a zis tiranul către dînsul: "Ce zici, Irineu, vei jertfi zeilor?" Sfîntul răspunse: "Eu aduc jertfă de bună mărtu-risire

Dumnezeului meu, Căruia I-am adus totdeauna". Şi venind părinţii lui şi toţi casnicii, după ce l-au văzut muncit fără de milă, i-au căzut la picioare şi l-au rugat să-şi cruţe anii săi cei tineri şi să se supună poruncilor împărăteşti. De o parte tatăl şi maica se tînguiau, iar de alta toţi prietenii cei de aproape făceau mare plîngere pentru el şi cu un glas strigau, zicînd: "Miluieşte-ţi, o, Irineu, floarea tinereţilor tale".

Sfîntul, cu dorirea cea mai bună spre Dumnezeu fiind cuprins şi poruncile Lui înaintea ochilor avîndu-le, la toţi răspundea: "Acestea sînt cuvintele Domnului meu Iisus Hristos: *Cel ce se leapădă de Mine înaintea oamenilor, Mă voi lepăda şi Eu de el înaintea Tatălui Meu, Care este în cer*. Să ştiţi, o, iubiţilor, că nici cu momelile voastre, nici cu îngrozirile împărăteşti, nici cu orice chip nu veţi putea să mă despărţiţi de Dumnezeul meu şi de legea Lui, pentru că, cu tot cugetul mă sîrguiesc spre nădejdea chemării celei de sus". Iar Prov, chemînd pe fericitul Irineu, a zis către el: "Pleacă-te spre lacrimile celor ce plîng pentru tine, lasă-ţi nebunia ta şi jertfeşte zeilor, cruţîndu-ţi tinereţile tale". Răspuns-a sfîntul: "Mă voi cruţa în veci, dacă nu voi jertfi". Atunci a poruncit ighemonul ca să-l ducă în temniţă, pînă ce va judeca pentru dînsul.

Stînd sfîntul mai multe zile în temniţă, de strîmtorarea legăturilor a suferit diferite boli. După aceea ighemonul a poruncit ca într-o noapte iarăşi să-l aducă înaintea sa şi i-a zis: "Destule îţi sînt ţie muncile acestea, cu care multă vreme te-ai chinuit; apro-pie-te şi jertfeşte zeilor noştri". Iar Sfîntul Irineu a răspuns: "De ai cugetat să-mi faci ceva, fă-mi degrabă, nezăbovind, ştiindu-mă întru aceeaşi mărturisire a numelui lui Hristos, întru care pînă acum am fost şi acum sînt şi pînă ce voi fi, rămîn tare şi neschimbat".

Atunci, mîniindu-se ighemonul, a poruncit să-l bată mult pe sfîntul cu toiege. Iar el, fiind în munci, a strigat: "Un Dumnezeu am, pe Care din copilăria mea m-am învăţat a-L cinsti. Aceluia mă închin, Aceluia şi jertfă îi aduc, iar zeilor celor făcuţi de mîini, nu pot a mă închina". Prov a zis: "Destule îţi sînt acum muncile pe care le-ai suferit şi nu dori să mori!" Răspuns-a sfîntul: "Nu voi muri, căci am înainte viaţa, iar muncile pe care le pui pe mine pentru numele Domnului meu Iisus Hristos, nu le simt, ci mai ales nădăjduiesc ca printr-însele să cîştig viaţă veşnică, nu moarte".

Prov a zis: "Ai femeie?" Sfîntul a răspuns: "Nu am". "Ai părinţi?" Răspuns-a sfîntul: "Nu am". Prov iarăşi a zis: "Ai fii sau fiice?" Răspuns-a sfîntul: "Nu am". A zis Prov: "Dar cine erau cei care se tînguiau şi plîngeau pentru tine la trecuta judecată?" Sfîntul Irineu a zis: "Am împlinit poruncile Domnului meu Iisus Hristos, Care zice: *De nu se va lepăda cineva de părinţii săi şi de nu se va lepăda de toată averea sa, nu poate să-mi fie Mie ucenic. Iar cel ce iubeşte pe tată, pe mamă, femeie, fii, fraţi sau rudenii mai mult decît pe Mine, nu este Mie vrednic*. Astfel, cel ce iubeşte cu adevărat pe Dumnezeu şi spre El singur nădăjduieşte, acela toate deşertăciunile pămînteşti le trece cu vederea şi pe nici un tată afară de Dumnezeu nu mărturiseşte că are".

Prov a zis: "Aud că ai fii. Deci, măcar pentru dragostea lor jertfeşte zeilor, ca să nu-şi piardă numele părintesc pentru tine". Sfîntul a răspuns: "Fiii mei au Tată pe Dumnezeu, pe Care şi eu Îl am, şi mă închin Lui, căci poate şi pe dînşii şi pe mine să ne mîntuiască. Spre Acela cu adevărat şi desăvîrşit nădăjduim şi sufletele noastre le-am încredinţat Lui, ca să nu pierim. Deci, tu fă de acum ce-ţi este ţie poruncit de împăraţii tăi". Prov a zis: "Cruţă-te pe tine şi pe părinţii tăi, jertfeşte zeilor şi te supune poruncilor împărăteşti, ca nu cu felurite munci să te pierd pe tine". Sfîntul Irineu a răspuns: "Acum ţi-am spus să faci cu mine cele ce voieşti, ştiind aceasta cu adevărat că necuraţilor tăi zei niciodată nu voi jertfi. Iată, acum vezi cîtă răbdare mi-a dat mie Domnul meu Iisus Hristos împotriva meşteşugurilor tale celor diavoleşti, prin care sfinţilor lui Dumnezeu le-ai pregătit munciri".

Apoi Prov a zis: "Iată acum îndată voi hotărî asupra ta judecată de moarte, de nu vei jertfi zeilor". Sfîntul Irineu a răspuns: "Plăcut vei face lucrul acela mie, căci prin acea judecată de moarte, la veşnica veselie mă vei trimite pe mine". Atunci Prov a dat hotărîre de moarte asupra sfîntului, zicînd: "Pe Irineu, care nu s-a supus poruncilor împărăteşti, poruncesc să-l arunce în rîu". Iar Sfîntul Irineu a răspuns: "Multe feluri de munci şi mai cumplite am aşteptat de la tine, că doar ai fi cunoscut cum creştinii, pentru credinţa în Dumnezeu, s-au obişnuit a nu băga în seamă moartea; dar de vreme ce nimic dintre unele ca acelea n-ai adus asupra mea, mă bucur, că această judecată ai hotărît asupra mea".

Mîniindu-se ighemonul pentru o îndrăzneală ca aceea a fericitului bărbat, a poruncit ca să-i taie capul cu sabia, apoi să-i arunce trupul în rîu. Iar sfîntul, ca şi cum altă cunună ar fi luat, dacă a auzit asupră-şi un răspuns ca acesta, mulţumea lui Dumnezeu, zicînd: "Mulţumesc Ţie, Doamne, Iisuse Hristoase, Cel ce mi-ai dat nebiruită răbdare întru mărturisirea numelui Tău cel Sfînt, ca să mă învrednicesc a fi părtaş slavei Tale celei veşnice". Acestea grăind, a fost dus la un pod ce se numea Artemis, care era făcut în cinstea necuratei lor zeiţe Artemida, de pe care avea să fie aruncat. Acolo, dezbrăcînd de pe sine hainele şi ridicîndu-şi la cer mîinile, se ruga cu umilinţă, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, Cel ce ai voit a pătimi pentru mîntuirea lumii, să se deschidă cerurile Tale, spre primirea duhului credinciosului robului Tău Irineu, care, pentru numele Tău cel Sfînt, fiind scos din Biserica cea sobornicească a Sermiei, nu mă lepăd a suferi moartea pentru Tine, dar mă rog, Doamne, negrăitei Tale milostiviri, ca pe poporul cel din Sermia să-l păzeşti de toate primejdiile ce-l împresoară, de răutăţi şi de vrăjmaşii cei văzuţi şi nevăzuţi şi întru credinţa Ta cea sfîntă să cauţi a-l întări".

Săvîrşindu-şi rugăciunea, i-au tăiat capul cu sabia şi l-au aruncat în rîul ce se numea Sava. Şi a fost muncit robul lui Dumnezeu, Sfîntul Irineu, episcop al Sermiei, întru al şaptelea calend al lui aprilie, adică în 26 de zile ale lunii martie, stăpînind în Panonia Prov ighemonul, iar între noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Viaţa Cuviosului Malh
(26 martie)

Cuviosul Malh a fost în tinereţile sale lucrător de pămînt în satul Maroniei care se află ca la 30 de stadii de Antiohia Siriei, fiind singurul fiu la părinţi, pe care, voind să-l aibă moştenitor al casei, îl sileau spre a se căsători. Iar el le răspundea: "Voiesc să fiu monah, mai bine decît mirean". Deci, tatăl cu îngroziri, iar mama cu îmbunări, îl sileau spre căsătorie, însă el a fugit pe ascuns, lăsînd casa, părinţii şi însurătoarea, pentru dragostea lui Dumnezeu. Ducîndu-se în locuri pustii, care sînt între Imo şi între Viria, a găsit acolo o mînăstire cu monahi plăcuţi lui Dumnezeu şi s-a dat la învăţătura acelora. Apoi vieţuia, deprinzîndu-se în mona-hiceştile nevoinţe, cu osteneli şi cu postiri omorîndu-şi patimile trupeşti.

După mulţi ani, auzind că murise tatăl său, i-a venit în gînd să se ducă în patria sa şi să mîngîie pe maica sa, fiind văduvă, şi gîndea să-şi vîndă averile. O parte să o împartă la săraci, alta la mînăstiri, iar o parte s-o ţină spre a sa trebuinţă.

Egumenul, înştiinţîndu-se despre acea socoteală a lui, a început a-l sfătui, spunîndu-i că aceea este ispită diavolească, şi sub chipul unui lucru bun se află meşteşugirea vechiului vrăjmaş, cum zice Scriptura: "Cîinele s-a întors la a sa vărsătură". În acest chip, mulţi monahi s-au amăgit, pentru că diavolul niciodată nu se luptă arătat cu cineva. Şi punea egumenul înaintea lui Malh multe feluri de istorii din cărţi, aducîndu-i aminte despre Adam şi Eva, care prin nădejdea dumnezeirii au fost împiedicaţi de diavol şi s-au lipsit de rai. Egumenul, văzînd că nu poate să-l înduplece, a căzut la picioarele lui, rugîndu-l să nu-şi lase pe duhovniceştii săi fraţi, nici să se piardă pe sine însuşi şi să nu caute înapoi, cînd pune mîna pe plug; însă el, neascultînd deloc pe egumen, s-a dus din mînăstire.

Atunci egumenul l-a petrecut cu lacrimi, ca pe un mort la îngropare, şi despărţindu-se de el i-a zis cel de pe urmă cuvînt: "Te văd, fiule, însemnat cu semnul satanei; pricinile despărţirii tale de noi acum nu le mai întreb, răspunsurile tale nu le primesc; oaia cea ieşită din ogradă, îndată se va face mîncare lupilor". Şi astfel s-au despărţit, şi Malh s-a dus în calea sa. Iar nu departe de pustia aceea era un drum mare de obşte care mergea de la Viria la Edesa, spre care adeseori năvăleau saracinii arabi.

Călătorii care voiau să meargă pe acolo se adunau împreună mulţi, căci de s-ar fi întîmplat saracini, aceştia să nu vină la ei, văzînd mulţimea lor. Şi era Malh cu nişte călători, care se aduna-seră ca la şaptezeci la număr, între care erau şi cîteva femei. Şi mergînd ei împreună pe calea aceea, iată deodată o

mulţime de ismailiteni înfricoşaţi la chip, jumătate goi, s-au arătat înarmaţi ca la război şi, sărind asupra acelor călători, i-au prins pe toţi pînă la unul, împreună şi cu Malh, şi i-au dus în robie.

Atunci Malh, cunoscînd că gîndul său a fost deşert, prin amăgirea vrăjmaşului, se căia; căci, neascultînd sfatul egumenului, s-a despărţit de duhovniceasca adunare şi s-a lipit de mireneasca însoţire şi cu aceea a căzut în robia barbarilor. Dar era tîrzie căinţa, pentru că cel ce voise să fie moştenitorul averilor părinteşti a rămas moştenit el singur de saracini.

Deci saracinii împărţindu-şi robii, monahul Malh împreună cu o femeie s-au cuvenit unui arap, care i-a pus pe amîndoi pe o cămilă şi s-au pornit în grabă spre casă. Şi, cămila mergînd repede, Malh se ţinea de femeie ca să nu cadă şi astfel au alergat în calea aceea. Hrana lor pe cale era carne nefiartă, iar băutura, lapte de cămilă. După trecerea căii celei lungi prin pustia aceea şi peste un pîrîu mare, saracinii au ajuns la locurile lor, unde arapul acela, ducînd pe robii săi la femeia sa, le-a poruncit să se închine femeii şi copiilor, după obiceiul saracinilor.

Plecîndu-şi grumajii săi împreună cu femeia cea robită, s-au închinat stăpînei lor. Iar aceea a pus pe Malh la slujba casei, să aducă apă, să măture gunoiul şi să facă celelalte slujbe mai grele. Deci slujea Malh pentru neascultarea cea părintească, avînd schimbat chipul monahicesc, umblînd gol, după obiceiul acelei ţări, în care, pentru arşiţa soarelui cea mare, abia îşi acoperea acele părţi pe care se cădea să le acopere.

După aceea, i s-a poruncit să pască oile în pustie, unde avea singura răcorire şi mîngîiere în primejdiile sale, că rareori îşi vedea pe stăpînii şi pe împreună robii săi, fiind în singurătate cu oile. Şi se gîndea la Sfîntul Iacob şi la Moise, care altădată au păscut în pustie turmele şi se hrăneau cu brînză şi cu lapte şi se rugau cu dinadinsul, cîntînd psalmii pe care îi învăţase în mînăstire. Cu aceasta se înveselea în robia sa, mulţumind judecăţilor lui Dumnezeu, căci viaţa monahicească pe care voia s-o piardă în patria sa, o aflã în pustie. Însă negrăite sînt meşteşugurile diavolului în tot locul, căci şi acolo, într-o viaţă ca aceea, Malh s-a aflat de pizmaşul, precum vom auzi.

Văzînd arapul acela pe robul său Malh slujindu-i în toate cu osîrdie şi cu credinţă şi văzînd că se înmulţiseră dobitoacele sale, gîndea în ce chip să-i facă răsplătire pentru slujba lui credincioasă. Şi a socotit să-i dea lui Malh de soţie pe acea femeie robită care a fost adusă cu dînsul pe o cămilă. Chemînd pe Malh, i-a zis despre ea ca s-o ia de soţie. Iar el, nevrînd, spunea că este creştin şi nu i se cade să ia pe aceea ce are bărbat - căci bărbatul ei era dus în robie la alt stăpîn. Atunci arapul, mîniindu-se, şi-a scos sabia şi voia să-l lovească, şi de n-ar fi alergat Malh ca să se apuce cu mîinile de grumazul acelei femei, stăpînul i-ar fi vărsat sîngele în acel loc.

După ce a sosit noaptea, monahul a luat pe femeia aceea în peştera sa şi ce a fost între dînşii acolo, singur fericitul Malh a mărturisit mai pe urmă, astfel: Necaz a fost asupra mea în loc de veselie, şi întristare în loc de mîngîiere; pentru că ne depărtam unul de altul şi unul altuia nu îndrăzneam să zicem nimic. Atunci, cu adevărat mi-am cunoscut robia şi, căzînd la pămînt, am început a plînge călugăria mea, pierdută aşa deodată. Şi ziceam plîngînd astfel: "Pînă la atîta nevoie am venit ticălosul, pînă la aceasta m-au adus păcatele mele, ca la bătrîneţe să-mi pierd fecioria şi să fiu bărbat unei femei străine. Ce mi-a folosit că am lăsat pentru Dumnezeu în tinereţile mele, casa, părinţii şi însurătoarea, dacă voi face aceasta acum, pe care am trecut-o cu vederea de la început? Şi numai pentru aceea rabd aceasta, căci, petrecînd odată în mînăs-tire, am dorit iarăşi patria mea. Ce să facem, o, suflete al meu? Vom pieri, ori vom birui? Să aşteptăm mila lui Dumnezeu cea ajutătoare? Ori să ne ucidem cu sabia noastră? Întoarce sabia ta în tine, o, suflete; pentru că ţi se cade să te temi mai mult de moartea sufletului, decît de moartea trupului, că şi curata feciorie este mucenicie. Deci, să fiu aici ca un mucenic, zăcînd neîngropat în pustia aceasta şi să-mi fiu mie singur muncitor şi mucenic".

Zicînd acestea, m-am ridicat de pe pămînt, mi-am luat sabia, am tras-o, măcar că strălucea în întuneric şi se vedea vîrful ei fiind foarte ascuţit. Apoi am întors-o spre pieptul meu şi am zis către femeie: "Fii sănătoasă şi vie, o, femeie, iar pe mine să mă ai mucenic mort, mai bine decît bărbat viu". Iar ea a căzut la picioarele mele şi mi-a zis: "Pe Domnul nostru Iisus Hristos te jur în acest greu ceas şi te rog să nu-ţi verşi

sîngele tău pentru sufletul meu. Dacă voieşti să mori, apoi mai întîi spre mine să-ţi întorci sabia şi s-o înfigi în mine. Şi ucigîndu-mă mai întîi pe mine, pe urmă te vei ucide şi pe tine, ca aşa mai bine să ne însoţim între noi, pentru că eu mi-am ales partea, ca măcar de s-ar întoarce bărbatul meu, să-mi păzesc pînă la sfîrşit curăţia, la care m-am deprins în robia aceasta. Deci mai bine doresc a muri decît s-o pierd. Ori pentru aceasta mori, ca să nu te împreunezi cu mine? Eu aş fi voit să mor, dacă tu ai fi cerut aceasta. Deci să mă ai soţie a curăţiei şi să iubeşti împreunarea sufletească, mai mult decît cea trupească, ca stăpînii noştri să te socotească că-mi eşti bărbat; iar Hristos să te ştie că-mi eşti frate duhovnicesc, şi cu înlesnire ne vor crede stăpînii noştri, părîndu-li-se că sîntem în însoţire trupească, de ne vor vedea iubindu-ne între noi".

Iar eu, zice Sfîntul Malh, m-am înspăimîntat şi m-am mirat de o minte aşa înţeleaptă ca a femeii aceleia şi am iubit-o, şi aşa am întărit cuvînt ca să petrecem împreună în curăţie. Însă niciodată n-am privit spre trupul ei, nici nu m-am atins cu mîna de dînsa, temîndu-mă că-mi voi pierde fecioria, în trăirea cea curată cu dînsa, pe care am păzit-o de la începutul războiului cel cumplit ce ne-a fost.

Într-o duhovnicească însoţire ca aceea, Cuviosul Malh a petrecut zile multe cu aceea femeie întreagă la minte. Şi se făcuseră preaiubiţi de stăpînii lor, căci n-aveau nici un gînd de plecare de la dînşii, pentru că uneori Malh şi cîte o lună întreagă nu mergea la casa stăpînilor săi, stînd în pustie ca un credincios şi osîrdnic păstor al turmei lui.

După multă vreme a robiei sale, Cuviosul Malh, şezînd odată singur în pustie şi nevăzînd pe nimeni, decît numai cerul şi pămîntul, a început în tăcerea sa a-şi aduce aminte de petrecerea sa dinainte, fiind în mînăstire cu monahii, şi mai ales îşi aducea aminte de faţa egumenului său, de la care învăţase Scriptura şi viaţa monahicească; şi cugeta la cuvintele cu care era sfătuit de dînsul, ca să nu se despartă de locaş. Aceea aducîndu-şi aminte şi cugetînd, a văzut înaintea sa nişte furnici mişcîndu-se într-un loc strîmt; unele duceau sarcini mai mari decît ele singure, altele trăgeau seminţe, unele scoteau pămîntul afară şi îşi făceau ca o apărare de ploaie, altele îşi găteau hrană pentru iarnă, mărunţeau grăunţele cu gura, ca nu cumva, muindu-se, să încolţească şi să se întoarcă în iarbă, iar altele scoteau afară pe cele moarte.

Dar ceea ce era mai de mirare, că atîta mulţime fiind, intrau şi ieşeau fără a se împiedica una de alta, nici nu se împingeau, nici nu se strîmtorau, ci mai vîrtos, dacă vedea pe vreuna ducînd sarcină grea, îndată îi ajutau altele.

Malh, privind la ele, şi-a adus aminte de cuvintele lui Solomon, care zice: "Mergi la furnică, o, leneşule, şi-i rîvneşte, văzînd căile ei, pentru că ea îşi găteşte la vremea secerişului multă hrană". Însă a gîndit şi aceasta, că viaţa din mînăstire este asemenea cu furnicarul, unde slujesc toţi împreună şi nimeni nu are nimic al său, ci toate sînt de obşte. Şi a început a se întrista foarte în robia sa, suspinînd şi dorind să-şi vadă mînăstirea sa şi să vieţuiască în chilia sa de mai înainte.

După ce s-a întors el în casa stăpînului, mergînd la bordeiul său, l-a întîmpinat păruta lui femeie şi, văzîndu-l trist la faţă şi tulburat, l-a întrebat de ce este mîhnit. Malh i-a spus gîndurile sale, iar ea îl sfătuia să fugă şi-l ruga să n-o lase nici pe ea, ci s-o ia cu dînsul şi s-o dea în vreo mînăstire de fecioare. Deci, mult sfătuindu-se de aceasta, au început a se pregăti de fugă, şoptind între dînşii, dar între nădejde aveau şi gînduri de frică. În turma pe care o paştea Malh erau doi ţapi mari, pe care i-a tăiat şi din pielea lor a făcut doi saci, iar carnea a uscat-o şi s-au pregătit de drum; apoi, într-o seară tîrziu, împreună cu sora sa, au luat sacii aceia şi carnea şi au plecat, avînd nădejdea în Dumnezeu.

Şi, alergînd repede, sosind la rîul cel mare care era departe ca la zece stadii de la casa arapului aceluia, au luat sacii aceia, i-au legat tare şi s-au lăsat pe rîu, încălecînd pe saci, iar cu picioarele au înotat în partea cealaltă. Carnea pe care o aveau de drum, udîndu-se de apă, s-a afundat în rîu, rămînînd doar pentru trei zile; şi au băut apă pentru drumul ce-i aştepta. Apoi s-au pornit în cale, alergînd repede, fugind noaptea mai mult decît ziua, pe de o parte de frica saracinilor, iar pe de alta pentru arşiţa soarelui, care ardea cumplit pe acolo. Uneori, însă, mergeau şi ziua, deşi se ardeau de zăduf şi se uitau înapoi, temîndu-se să nu-i ajungă din urmă stăpînul lor.

În a treia zi mergînd ei, au văzut de departe în urma lor doi saracini călări pe două cămile, alergînd repede. Îndată au cunoscut că este stăpînul lor care alerga după dînşii, luîndu-le urma pe nisip. Se temură foarte tare şi, rămînînd ca nişte morţi, aşteptau ca să-i ucidă arapul. Dar, după rînduiala lui Dumnezeu, văzînd de-a dreapta lor o peşteră adîncă ce se întîmplase acolo, au stat înăuntru pe partea stîngă, neintrînd mai adînc într-însa, pentru că se temeau ca nu cumva, fugind de moarte, să cadă la moarte, fiindcă în nişte peşteri ca acelea se întîmplau să fie animale sălbatice, scorpii şi alte jivini purtătoare de otravă.

Deci, temîndu-se şi de stăpînul lor care-i prigonea şi de răutăţile cele înfricoşate din peşteră, stăteau tremurînd, ca şi cum ar fi morţi, gîndind la aceasta: "Dacă ne va ajuta Dumnezeu, vom scăpa de moarte, iar de ne va trece cu vederea pe noi păcătoşii, apoi îndată această peşteră mormînt o vom avea". Ajungînd arapul la peştera aceea şi legîndu-şi cămilele una de alta, stătea înaintea uşii peşterii cu sabia; iar pe slugă a trimis-o în peşteră, ca să-i scoată afară, pentru că voia ca singur să-i taie pe amîndoi.

Intrînd sluga aceea în peşteră ca la trei sau patru coţi, a trecut de ei, deoarece de la strălucirea soarelui intrînd la umbră, nu putea îndată să-i vadă stînd aproape, dar ei vedeau pe sluga aceea, care striga: "Ieşiţi, tîlharilor! Ieşiţi la moarte! Pentru ce zăboviţi? Ieşiţi, că vă aşteaptă stăpînul!" Aşa strigînd acela, îndată din adîncimea peşterii alergînd o leoaică, l-a apucat de grumaz şi, omorîndu-l, l-a tras la culcuşul său. O, Preabunule Doamne, cît este de mare purtarea Ta de grijă pentru robii Tăi şi cît de grabnic îţi este ajutorul, în cea mai de pe urmă primejdie! O vedeau aceasta Malh şi femeia, şi, o, în cît de mare bucurie şi frică erau împreună; căci văzuseră un vrăjmaş al lor pierind, neştiind ce va face celălalt, care stătea înaintea uşii supărat.

Văzînd arapul că sluga zăboveşte în peşteră şi nici glasul lui nu se aude, a socotit că se împotrivesc doi contra unuia şi, nemaiputînd de mînie să aştepte mai mult, a intrat în peşteră cu sabia scoasă, răcnind cu sălbăticie ca o fiară cumplită. Iar leoaica, auzind glasul, a alergat spre el şi l-a prins, încă neajungînd la fugarii săi; şi, ucigîndu-l şi pe acela, l-a tras alăturea cu dînşii, în culcuşul său.

Un ajutor ca acela minunat şi neaşteptat al lui Dumnezeu văzînd fericitul Malh cu acea fericită femeie, au mulţumit milostivirii lui Dumnezeu celei mari. Dar încă şi după bucuria aceea le mai era frică, ca nu cumva şi pe dînşii să-i mănînce leoaica aceea; însă mai degrabă voiau ca de fiară să moară, decît să cadă în mîinile celor fără de omenie.

Iar leoaica, luîndu-şi cu gura puii săi, a ieşit din peşteră; şi stînd ei mult timp tăcuţi şi văzînd că leoaica nu se întoarce, au ieşit, plecîndu-se ziua acum. Şi au văzut cămilele aproape de peşteră stînd, avînd pe dînsele pîine şi băutură, şi, mîncînd şi bînd, s-au întărit şi s-au bucurat. Apoi, încălecînd pe dînsele, s-au dus în calea lor, mulţumind lui Dumnezeu, şi în zece zile trecînd pustia aceea, au sosit la oştile greceşti şi au spus tribunului toate cele despre dînşii; iar tribunul i-a trimis la Sabin, ducele Mesopo-tamiei. Iar ducele cumpărînd cămilele de la dînşii şi bine gătindu-i de cale, i-a trimis bucuroşi întru ale lor.

Deci, pe acea fericită femeie, Cuviosul Malh a dat-o într-o mînăstire de femei, iar el s-a întors la al său locaş, din care a ieşit, dar a aflat acum mort pe egumenul, părintele său. Şi a spus fraţilor toate cele ce i s-au întîmplat lui; şi şedea în mînăstire fără să iasă, sfătuindu-i pe ceilalţi, ca niciodată să nu treacă cu vederea pe egumen, nici să iasă din mînăstire. Vieţuind cealaltă vreme a vieţii sale cu plăcere de Dumnezeu, a trecut la Domnul, lăsînd după dînsul chip de întreagă înţelepciune, ca să ştie cei mai pe urmă, că întreaga înţelepciune nici de sabie, nici de pustietate, nici de fiară nu se biruieşte. Pentru că cel ce se dă pe sine lui Hristos, poate muri întru dreptate cu trupul, iar cu duhul nu poate fi biruit, întărindu-l Însuşi Hristos, Dumnezeul nostru, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Viaţa Cuviosului Părintelui nostru Vasile cel Nou (26 martie)

(Scrisă de Grigorie, ucenicul său)

În zilele dreptcredincioşilor împăraţi Leon cel Înţelept (886-912) şi fratele său Alexandru (912-913), fiii împăratului Vasile Macedon (867-886), în al zecelea an al stăpînirii lor, oarecare magistraţi din părţile Asiei, fiind trimişi cu poruncă împărătească, s-au întors de acolo în cetatea Constantinopol. Şi mergînd alături de nişte munţi neumblaţi şi pustii, au văzut pe omul acesta, de care ne este acum vorba, adică pe fericitul Vasile, umblînd prin pustie, îmbrăcat în haine proaste, la chip străin şi înfricoşat, ca un hrănit prin pustie, şi îndată l-au prins. Apoi, minunîndu-se de chipul lui cel străin, îl socoteau că este iscoadă.

Deci legîndu-l, s-au dus împreună cu el la Constantinopol, unde, ducîndu-se la împăraţi, le-au spus despre omul cel prins pe drum. Iar împăratul Leon, văzîndu-l, l-a dat spre întrebare unui patriciu, ce se numea Samon, de neam agarean, ca să ispitească cele despre dînsul cine este, de unde este şi cum îi este numele. Deci, Samon patriciul, luînd pe omul lui Dumnezeu, l-a dus în casa sa şi, şezînd cu toţi sfetnicii săi, cu mîndrie a poruncit să aducă înaintea feţei sale pe fericitul.

Adus fiind înaintea lui, nu i-a dat vrednica cinste şi închinăciune. Şi a zis către dînsul Samon: "Cine eşti, de unde eşti şi cum îţi este numele tău?" Iar el nu i-a dat răspuns, ci stătea, tăcînd şi căutînd cu ochi blînzi spre dînsul. Deci, a grăit iarăşi către dînsul: "Spune-ne nouă, de unde eşti?" Sfîntul a zis către dînsul: "Dar tu cine eşti şi de unde eşti?" Iar Samon i-a zis: "Noi pe tine te întrebăm, cine eşti şi de unde vii? Iar cine sînt eu, nu se cade ţie a mă întreba. Dar de voieşti să ştii ceva despre mine, îţi voi spune. Eu sînt Samon patriciul şi mai marele postelnicilor împărăteşti. Deci, spune şi tu, cine eşti şi de unde eşti şi ce fel îţi este viaţa ta?"

Grăit-a către dînsul fericitul: "Eu sînt străin, unul din cei ce petrec pe pămînt". Zis-a către dînsul Samon: "Bine zic aceia, dar, despre tine, că eşti iscoadă şi ai venit să încerci stăpînirea grecească". Iar cuviosul la aceasta n-a răspuns nimic.

Mulţi din cei ce stăteau înainte îl întrebau, zicîndu-i: "Cine eşti?" Şi nu le răspundea. Atunci a poruncit Samon să aducă înaintea lui toiege verzi, vine de bou uscate şi cele mai înfricoşate unelte, spre îngrozirea lui, că doar s-ar teme şi ar spune de unde este. Iar el, văzîndu-le pe toate acelea, nu zicea nimic. Apoi a poruncit ca să-l întindă patru inşi şi să-l bată cu vine de bou, întrebîndu-l cine este. Şi fiind bătut tare, sfîntul nu le răspundea, ci răbda, tăcînd. Şi pînă într-atît l-au bătut, pînă cînd li s-a părut că îndată va muri. Apoi, luîndu-l ca pe o bîrnă, el neputînd umbla, l-au dus şi l-au aruncat în temniţă.

A doua zi, neîmblînzita fiară, Samon, şezînd la judecată, a poruncit să aducă pe cel închis. Şi ducîndu-se trimişii, au aflat uşile temniţei încuiate, iar pe acela stînd afară sănătos cu trupul şi aşteptîndu-i pe ei. Iar ei s-au mirat de aceasta foarte mult. Deci l-au întrebat pe el, zicînd: "Spune-ne nouă, cum ai ieşit din temniţă, fiind uşile încuiate?" Dar fericitul n-a răspuns nimic şi mergea cu ei, ca să stea înaintea patriciului. Atunci unii dintre dînşii, alergînd înainte, au spus lui Samon ceea ce se făcuse, adică cum îl aflaseră în afara temniţei. Samon s-a mirat şi toţi cei împreună cu dînsul, auzind unele ca acelea, şi nu credeau cele spuse. Iar alţii ziceau că este vrăjitor şi cu farmece a făcut o minune ca aceea. Samon patriciul îl întreba pe sfîntul cu dinadinsul şi cu cercetare, ca să spună cine este. Iar cuviosul nu i-a dat răspuns. Deci Samon, mîniindu-se foarte tare, a poruncit ca să-l întindă pe pămînt şi să-l bată cu toiege fără cruţare, pînă ce va spune cele despre sine, cine este şi de unde este.

Deci l-au bătut mult, încît şase toiege s-au sfărîmat, iar el răbda vitejeşte în mare tăcere, nerăspunzînd nimic, încît se mirau toţi de răbdarea şi tăcerea cea negrăită a cuviosului. Şi a zis Samon: "Ştiu că voieşte să se laude iscoditorul acesta şi să zică: "I-am biruit cu tăcerea". Dar astfel mă jur, pe sănătatea singurilor mei stăpînitori, că nu-l voi lăsa să se laude şi să-şi bată joc de noi".

Deci a poruncit să-l bată toată săptămîna aceea, în fiecare zi, dîndu-i cîte trei sute de lovituri cu bicele şi trei sute de toiege. Iar el răbda acea muncire, tăinuindu-şi fapta bună care era într-însul. Căci din tinereţe se făcuse monah şi se dusese în pustie, unde s-a nevoit ani destui. În tot timpul nevoinţei sale în pustie avea viaţa aspră, hrănindu-se numai cu verdeţuri, umbla desculţ şi îmbrăcat cu haine proaste şi nu voia să spună cuiva despre îmbunătăţita sa viaţă. Tăcea, pentru că zice Domnul nostru Iisus Hristos: *Să nu ştie stînga, ce face dreapta ta*. Pentru că tot cel ce-şi arată faptele sale cele bune, îşi ia plata sa, adică lauda cea de la oameni, iar de veşnica slavă se lipseşte. Iar cel ce doreşte viaţa veşnică, acela îşi tăinuieşte înaintea oamenilor a sa faptă bună şi, chiar de s-ar şi bate, tace. Cu adevărat un om ca acela este mucenic.

Trecînd săptămîna aceea în care în toate zilele îl băteau pe sfînt, multe dureri a răbdat şi, înştiinţîndu-se Samon patriciul că sfîntul mucenic este întru nesupunere, iarăşi a şezut la judecată şi, punîndu-l înainte, a căutat cu mînie la dînsul şi i-a zis: "Necuratule între oameni, pînă cînd tăinuieşti înşelăciunea în inima ta? Spune-ne nouă, cine şi de unde eşti?" Răspuns-a lui fericitul: "Cei ce fac în taină faptele urîte, precum faci şi tu, pe aceia cu adevărat se cuvine a-i numi mai necuraţi". Iar Samon de o vădire ca aceea de mare ruşine s-a umplut încît, ruşinîndu-se de cei ce stăteau înaintea lui şi aprinzîndu-se de mînie şi de iuţime mare, a poruncit să aducă curele şi să lege mîinile cuviosului. Apoi, cu frînghii legîndu-i tare coastele, iar piciorul lui cel drept legîndu-l înapoi de coaste, să-l spînzure de o grindă cu capul în jos într-o cămară; şi cu inelul său a pecetluit uşa cămării aceleia. Deci astfel l-a lăsat să spînzure, pînă ce va spune despre sine, cine şi de unde este. Toţi cei ce erau acolo cîrteau în taină asupra lui Samon, mîniindu-se şi numindu-l ticălos pentru o muncire ca aceea ce se făcea de dînsul omului celui nevinovat.

Stînd sfîntul astfel spînzurat trei zile şi trei nopţi, iar după trei zile mergînd muncitorul şi deschizînd uşa, l-a aflat pe mucenic spînzurat. Însă, văzîndu-l la faţă luminat, ca şi cum nu pătimise nimic rău, s-a mirat şi mergînd mai aproape de dînsul, a zis: "Cine şi de unde eşti? Au nu te-au învăţat minte pe tine muncile acestea?" Iar fericitul nerăspunzînd nimic, a poruncit să-l pogoare de pe grindă şi să-l dezlege.

Fiind dezlegat, sfîntul a stat cu trupul sănătos, vindecîndu-l darul lui Hristos şi neavînd nici o vătămare. Toţi minunîndu-se preamult, a zis Samon: "Au nu am zis bine că omul acesta este fermecător? Pentru că iată, nici cît de puţin n-a bolit cu trupul; dar eu degrabă îi voi dezlega puterea vrăjitoriei lui. Chemaţi la mine pe hrănitorul de fiare". Acela venind, i-a zis: "Să pregăteşti pentru dimineaţă un leu mai cumplit, nedîndu-i astăzi hrana cea rînduită, ca să fie flămînd; şi vom vedea pe fermecătorul acesta, de-l va birui şi pe leu". A doua zi s-a adunat mulţime de popor la privelişte şi un leu groaznic s-a slobozit, răcnind foarte tare de foame. Şi ducîndu-l acolo pe Sfîntul Vasile, l-au aruncat la leu spre mîncare; iar leul, văzînd pe prea cuviosul, a început a tremura şi, apropiindu-se, s-a culcat şi se tăvălea înaintea picioarelor lui, ca oaia fără de răutate, încît toţi mirîndu-se, strigau: "Doamne miluieşte!"

Apropiindu-se cuviosul de leu, îl netezea cu mîna sa cea dreaptă şi, apucîndu-l de ureche, l-a scos afară, strigînd către cei ce stăteau înainte: "Iată oaia voastră, iată oaia". Dar o minune ca aceasta făcîndu-se, nicidecum n-a voit Samon cel de alt neam să cunoască şi să înţeleagă că omul cel muncit de dînsul este al lui Dumnezeu. Deci a poruncit ca noaptea să-l înece pe sfînt în mare.

Slugile, luînd pe mucenic întru a treia strajă de noapte, l-au dus cu o corăbioară pe mare şi întru adînc aruncîndu-l legat, s-au întors. Iar cu porunca lui Dumnezeu, Cel ce păzeşte pe sfinţii Săi, îndată doi delfini din mare luînd pe cuviosul pe spatele lor, l-au scos la malul ce se numea Evdomi, şi era acela al şaptelea înaintea Constantinopolului. Acolo l-au pus pe uscat; şi, deodată, i s-au dezlegat mîinile şi picioarele. Deci sfîntul, sculîndu-se, s-a dus în cetate. Dar încă nu erau deschise porţile cele de aur şi a şezut lîngă ele, vrînd să se odihnească puţin. Într-acea vreme a venit acolo un om care era cuprins foarte tare de boala frigurilor şi a şezut aproape de sfîntul, tremurînd şi suspinînd de durere.

Făcîndu-i-se milă cuviosului, şi-a pus mîna pe dînsul şi, rugîndu-se, l-a tămăduit. Iar omul, văzîndu-se tămăduit, a căzut la picioarele cuviosului şi-l ruga să meargă cu el în casa lui. Omul acela era unul din cei mai mici cetăţeni, cu numele Ioan; şi a mers cuviosul cu el, bucurîndu-se. Iar Ioan cu soţia sa l-au primit cu dragoste şi, fiind vremea prînzului, au pus masă şi au mîncat, veselindu-se. Iar Ioan a spus femeii sale cum l-a tămăduit cuviosul prin chemarea numelui lui Hristos şi s-a bucurat femeia foarte de un oaspete ca

acela, că s-a învrednicit a primi pe plăcutul lui Dumnezeu în casa sa. Pentru că era şi aceea foarte iubitoare de Hristos şi de străini şi petreceau întru frica lui Dumnezeu; iar numele ei era Elena.

După aceea, Ioan şi Elena, femeia lui, au început a-l ruga pe sfîntul să le spună cine şi de unde este? Răspuns-a sfîntul: "De unde sînt nu se cade acum a spune, ci mai pe urmă veţi şti; iar acum voiesc să mă duc pentru rugăciune în Mînăstirea Icoanei celei nefăcute de mînă, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care singură de sine s-a zugrăvit". Şi sculîndu-se s-a dus, urmîndu-l Ioan. Apoi săvîrşind acolo rugăciunile sale, s-a întors în casa lui Ioan pentru rugămintea aceluia. Şi supărau Ioan şi soţia lui pe sfîntul, cu rugămintea să le spună cele despre sine. Iar el a zis: "Eu sînt acela pe care Samon patriciul l-a aruncat în adîncul mării. Dar Domnul meu Iisus Hristos, Căruia Îi slujesc din tinereţile mele, precum ştie, m-a păzit nevătămat". Şi le-a spus cum îl cheamă şi apoi toate pe rînd, cîte i-a făcut patriciul împărătesc. Iar ei se minunau, căci auziseră despre dînsul şi mai înainte cum l-a muncit Samon şi cum nu l-a vătămat fiara, pentru că străbătuse vestea despre minunea aceea prin toată cetatea. Apoi îl rugară să petreacă cu dînşii în casa lor în toată vremea vieţii sale; şi plăcută i-a fost aceea sfîntului.

Deci i-au pregătit o casă de rugăciune şi sfeşnic unde înălţa cele obişnuite lui Dumnezeu. Şi cine poate să spună izvoarele lacrimilor lui pe care le vărsa în rugăciuni către Dumnezeu? Cine va număra plecarea genunchilor lui? Cine va povesti privegherile cele de toată noaptea? Pentru că fără de somn petrecea toate nopţile. Dar încă şi obiceiurile lui cele bune cine le va spune cu de-a-mănuntul? Spre mînie niciodată nu s-a mişcat, fiind ca un stîlp neclintit; era blînd ca un alt Moise şi David, liniştit ca Iacob, iar milostiv mai mult decît Avraam. Pentru că acela din multa sa bogăţie făcea milostenie, iar acesta din sărăcia sa pentru Dumnezeu, făcea mult bine săracilor. Pentru că ceea ce i se dădea de iubitorii de Hristos, îndată împărţea la cei ce nu aveau.

Locuind Sfîntul Vasile la acel iubitor de Hristos, Ioan, au început, după puţine zile, a veni la dînsul oamenii, unii pentru folos, iar alţii aduceau pe bolnavii lor pentru tămăduire; pe acei bolnavi cuviosul, punînd mîinile sale şi făcînd rugăciune, îi tămăduia cu darul lui Hristos. Şi s-au preamărit numele şi viaţa lui Vasile în acea cetate, încît mulţi, nu numai din popor, ci şi din cetăţeni, veneau la dînsul. Avea încă şi darul mai înainte-vederii, şi fiecăruia ce venea la dînsul, mai înainte îi vedea faptele cele tăinu-ite, ori bune ori rele. În singurătate, mustrînd pe cei sănătoşi, pe mulţi i-a ridicat spre pocăinţă. Şi mai înainte vedea cele ce vor fi şi înainte le spunea prooroceşte, precum va povesti cuvîntul.

Murind împăratul Leon, apoi şi Alexandru fratele lui sfîrşindu-se după un an, a rămas la împărăţie Constantin, fiul lui Leon, cel numit Porfirogenitul, cu maica sa Zoe (913-959). Dar, de vreme ce Constantin era încă foarte mic, i-au pus păzitori şi rînduitori împărăţiei pe Nicolae, patriarhul Constantinopolului şi pe Ioan, păzitorul palatului, care se poreclea Garida. Acelora le era încredinţat ca să îndrepteze toate lucrurile împărăteşti, pînă ce împăratul cel tînăr va veni în vîrstă. Într-acea vreme au năvălit barbarii asupra ţării greceşti şi pustiau pămîntul împrejurul Constantinopolului, încît nu era cine să strîngă putere de oaste şi să iasă la război împotriva barbarilor ce năvăliseră. Împărăţia grecească era în tulburare şi în primejdie mare, iar poporul Constantinopolului striga asupra patriarhului Nicolae, că nu poartă bine grija şi nu rînduieşte bine împărăţia.

Atunci Nicolae, sfătuindu-se cu ceilalţi boieri mari, a scris voievodului Răsăritului, cu numele Constantin, ce se poreclea Duca, să vină în cetatea împărătească şi să primească sceptrul împreună cu Constantin, tînărul împărat, care era crescut în palatul împărătesc şi, ca un bărbat tare şi viteaz în războaie, să năvălească împotriva celor de alt neam. Pentru că bărbatul acela, Constantin Duca, era foarte viteaz şi ostaş nebiruit, înfricoşat potrivnicilor, care lucru şi singuri de multe ori l-au mărturisit. Căci vedeau ieşind foc din armele lui Constantin şi din nările calului său, pornind asupra lor, arzîndu-i şi izgonindu-i, încît nu puteau să stea împotriva feţei lui. Constantin tăinuia acel dar ce-i era dat de la Dumnezeu, pentru că zicea: "Dormind eu în tinereţile mele, mi-a stat înainte o femeie prealuminoasă, cu porfiră împărătească îmbrăcată şi cu un cal de foc lîngă dînsa. Iar pe acel cal erau arme de foc şi mă silea să mă înarmez cu acele arme de foc şi să încalec pe acel cal înfricoşat, nevrînd eu şi temîndu-mă. După ce am făcut aceea, a zis către mine: "Să se teamă de tine vrăjmaşii lui Dumnezeu şi hulitorii Fiului Meu şi ca ceara să se topească de la faţa ta!" Aceasta zicîndu-mi, s-a dus".

Aceasta spunea despre sine bărbatul acela, la care, dacă a venit scrisoarea patriarhului pentru primirea împărăţiei, el se lepăda, zicînd că e nevrednic a fi la o stăpînire înaltă ca aceea. Dar patriarhul şi toată suita au trimis iarăşi scrisori la dînsul, chemîndu-l la împărăteasca vrednicie, iar el le-a scris înapoi:

"Nu mi se cade mie să fiu cu unsul Domnului, cu împăratul, deşi este mic cu anii, şi a greşi Dumnezeului meu; şi încă mă tem ca nu cumva vreo înşelăciune şi meşteşug să se afle între voi şi mă veţi pierde pe mine". O scrisoare ca aceea primind de la dînsul patriarhul şi boierii din Constantinopol, au trimis a treia oară la dînsul, fiecare deosebit scriindu-şi al său jurămînt, jurîndu-se pe cinstitul lemn al făcătoarei de viaţă Crucii Domnului, că nu cu suflete înşelătoare, ci cu drepte inimi îl chemau la împărăţia tînărului împărat. Iar el, crezînd jurămîntul lor, a venit la Constantinopol cu casnicii săi, unde l-au întîmpinat boierii şi cetăţenii cu multă slavă şi cinste.

Intrarea lui în cetate s-a făcut dimineaţa, pe cînd răsărea soarele. Şi i s-a făcut un semn, nu bun, vestindu-i dinainte moartea prin ucidere, pentru că, soarele strălucind luminos, o ploaie mică a căzut, iar picăturile care cădeau pe pămînt erau sîngerate. Iar patriarhul Nicolae şi cu sfetnicii lui, văzînd venirea şi cinstita întîmpinare de către popor a lui Constantin Duca, şi-au schimbat într-alt fel sfatul şi i-au închis intrările împărăţiei, nelăsîndu-l să meargă la împărat şi la maica acestuia. Iar el şi-a pus cortul său lîngă privelişte, la alergarea cailor. Şi veneau la dînsul boierii cei mari şi cetăţenii închinîndu-se lui, numindu-l împărat. Iar unii din boierii care se cunoşteau cu Sfîntul Vasile şi aveau dragoste către dînsul, mergînd la el, îl întrebau deosebit cum are să fie sfîrşitul acelui lucru ce s-a început. Sfîntul, plîngînd, le spunea că nu vor trece trei luni şi va fi sfîrşit sîngerat lui Constantin Duca, cel chemat la împărăţie, şi tuturor celor ce se ţin de dînsul. Spunînd acelea, fericitul se tînguia nemîngîiat şi neîncetat, pînă la slăbire.

Deci aceia, închizîndu-se în casele lor, petreceau în tăcere, neieşind nicăieri şi aşteptînd cu frică sfîrşitul cel proorocesc. Doi fraţi dintr-un pîntece ai unui boier mare, amîndoi cu cinstea protospătari, au mers la sfîntul şi l-au întrebat, zicînd: "Oare bine este ca să mergem la împăratul, cel nou-numit, şi să-i slujim?" Iar sfîntul le răspundea cu lacrimi: "Fiilor, să nu mergeţi acolo, că de veţi fi împreună cu dînsul, apoi unul cu ucidere de sabie va muri, iar altul tăierea urechilor şi a nasului va pătimi şi de rîs va fi la cei ce-l vor vedea, în toată viaţa sa". Aceia, nebăgînd în seamă cuvintele sfîntului, s-au dus la privelişte şi cu cel nou-numit împărat s-au făcut una.

După două luni, Constantin Duca, cel chemat la împărăţie cu jurămîntul patriarhului şi rugăminţile a toată boierimea, văzîndu-se amăgit şi batjocorit, nu s-a răzbunat pentru aceasta, el, ca unul ce era viteaz în războaie şi avea după dînsul mulţime de ostaşi şi de popor. Pentru că putea, cu puterea ostaşilor şi a poporului, să sfărîme porţile împărăteşti încuiate şi să intre, sau să înconjoare cetatea mult timp şi să nu le slobozească cele de trebuinţă pentru hrană, şi atunci singuri ar fi căutat milă de la dînsul, şi intrarea iarăşi i-ar fi fost liberă. Însă el, fiind bărbat dreptcredincios şi temător de Dumnezeu, nu voia ca pentru dînsul să pătimească cineva rău, nici nu căuta ca prin sîngeroasă cale să se suie la treapta împărătească. Spre Dumnezeu punîndu-şi nădejdea şi spre jurămîntul patriarhal şi boieresc încă nădăjduind, s-a sfătuit cu ai săi să meargă fără război şi fără arme întru cele împărăteşti, cu pace, prin porţile de aramă, rupîndu-le, pentru că erau tare încuiate, şi zicea: "De ne vor primi cu blîndeţe bine va fi, iar de ne vor ucide, vor da pentru noi răspuns la Dumnezeu, înaintea Căruia o să ne judecăm, căci cu rugăminte şi cu jurăminte, chiar nevrînd noi, ne-au amăgit".

Acestea zicînd, a pus jurămînt asupra tuturor celor ce erau cu dînsul, ca să nu îndrăznească nici unul să-şi scoată sabia sau săgeata în arc să pună asupra celor ce se împotriveau lor, căci -zicea el - nici o picătură de sînge a unui creştin să nu se verse pentru el. Aşa sfat făcînd şi jurămîntul întărindu-l, au pornit spre porţile cele de aramă. După ce cu sila le-au deschis şi mergeau încet spre palatele împărăteşti, îndată, din porunca patriarhului şi a sfetnicilor lui, săgetătorii pregătiţi pentru aceea au început a săgeta împotriva lor şi a răni pe mulţi; iar pe Duca l-au rănit tare în coastă, sub mîna dreaptă, şi a căzut la pămînt, gemînd de durere.

Apoi, cei de prin palat înarmaţi, a căror mulţime era adunată pentru aceea, au pornit cu săbiile asupra celor ce intrau cu pace şi nu se luptau împotriva lor şi au început a-i tăia ca pe nişte mlădiţe. Deci au

omorît pe Constantin Duca, pe fiul său şi pe mulţi alţii, iar pe ceilalţi care apucaseră să fugă, i-au prins vii şi într-acelaşi ceas i-au muncit pe dînşii; pe unii tăindu-i în două, pe alţii spînzurîndu-i pe lemn înaintea porţilor cetăţii, iar altora tăindu-le nasurile, urechile şi vinele. Au căzut atunci cu Constantin Duca, ca la trei mii de bărbaţi nevinovaţi. Atunci şi acei doi fraţi proto-spătari, care veniseră la Sfîntul Vasile, au pătimit după proorocia cuviosului, pentru că unuia dintre dînşii i s-a tăiat capul, iar altul a suferit tăierea urechilor şi a nasului.

După aceea, lui Duca cel ucis ostaşii i-au tăiat capul, asemenea şi fiului său, şi le-au dus la patriarhul Nicolae şi la sfetnicii lui. Patriarhul a dat daruri celor ce au ucis pe Constantin, iar capul lui a poruncit să-l poarte în suliţă prin toată cetatea, spre batjocură, iar trupurile celor ucişi de sabie să le arunce în mare. O vărsare de sînge nedreaptă ca aceea s-a făcut atunci în Constantinopol, spurcîndu-se cetatea cu sînge de bărbaţi nevinovaţi, care, ca sîngele lui Abel, striga din pămînt către Dumnezeu, contra ucigaşilor. Astfel, nu de sabia vrăjmaşilor celor de alt neam, ci de sabia celor de o credinţă şi un gînd, fiind prieteni şi fraţi, a căzut puternicul voievod Constantin Duca, cel numit de dînşii împărat. Ostaşul cel slăvit cu vitejia, plăcutul lui Dumnezeu şi iubitul poporului, a pierit de jurămîntul oamenilor celor călcători de jurămînt şi fără de socoteală. Însă sufletul lui cel drept s-a sălăşluit în sînul dreptului Avraam; asemenea şi sufletele celorlalţi care au pătimit cu dînsul s-au învrednicit milei lui Dumnezeu.

Acest lucru s-a adeverit cu o minune ca aceasta: Deasupra trupurilor celor care spînzurau, s-au văzut în toate nopţile pogorîndu-se stele peste capetele lor, strălucind prealuminos, pînă la răsăritul soarelui. Aceasta cu dovedită însemnare arăta că au pătimit cu nevinovăţie şi că sufletele lor sînt sălăşluite în luminile sfinţilor. Şi acestea s-au zis spre arătarea proorocescului duh care era în Cuviosul părintele nostru Vasile, că cele ce el mai înainte le-a proorocit, aşa s-au şi întîmplat. Dar iată încă şi altele asemenea celor dintîi proorocii ale lui.

Roman patriciul, fiind ridicat pentru ocîrmuirea împărăţiei împreună cu tînărul împărat Constantin Porfirogenitul, i-a dat de soţie acestuia pe fiica sa, Elena, după ce acesta a venit în vîrstă. El avea şi alt ginere, ce se numea Saronit, cu dregătoria patriciu, care se mîndrea cu slava şi cu bogăţia sa şi gîndea vicleşuguri în inima sa, adică cum ar putea pierde pe împăratul Constantin, ca să răpească împărăţia pentru el.

Aproape de curtea lui Saronit era casa acelui iubitor de Hristos, Ioan, la care locuia Cuviosul Părintele nostru Vasile. Văzînd sfîntul cu ochii săi mai înainte văzători gîndul cel viclean al lui Saronit, zicea în sine: "Văd pe ticălosul acesta ce fel de sfaturi împotriva lui Dumnezeu alcătuieşte în inima sa. Dar voi merge şi-l voi mustra, ca doar se va lăsa de pornirile sale nebuneşti".

Într-una din zile, cînd Saronit ieşea călare de la casa sa cu multă mîndrie şi mergea spre împărăteştile palaturi, trecea şi Sfîntul Vasile pe cale şi a început a grăi cu mare glas către dînsul: "Pentru ce inima ta gîndeşte cele viclene împotriva moştenirii lui Hristos? N-ai să ai parte de soarta împărătească! Încetează şi nu te osteni în zadar, ca nu vreodată să se mînie asupra ta Domnul, că vei pierde ceea ce ţi se pare că ai, adică cinstea patriciei".

Saronit, auzind acestea, s-a umplut de mare mînie şi, repezindu-se asupra lui, l-a bătut peste cap cu biciul ce-l avea în mîini, făcîndu-i multe răni şi ocărîndu-l cu cuvinte dosăditoare, apoi s-a dus în calea sa. Fericitul Vasile, suferind cu răbdare bătăile, a doua zi iarăşi l-a întîmpinat pe cînd ieşea din casă şi cu aceleaşi cuvinte l-a mustrat ca şi ieri. Atunci Saronit a poruncit slugilor sale să-l prindă pe sfîntul şi să-l ducă la casa sa pînă ce se va întoarce de la palatele împărăteşti. După ce s-a întors, a poruncit să pregătească toiege spinoase şi, punînd înaintea sa pe sfîntul, a zis către dînsul: "Spune-mi, răule bătrîn, ce diavol te-a îndemnat să mă întîmpini cu astfel de îndrăzneală şi să grăieşti asupra mea unele ca acelea înaintea tuturor? Nu ştii oare că sînt ginere împărătesc şi mă găsesc cel dintîi în palaturile împărăteşti? Apoi că am şi bogăţie nenumărată ca nisipul de pe marginea mării, am slugi, averi şi sate, mulţime nespusă de turme, argint şi aur nenumărat, încă şi slava îmi este mare şi mi s-a dat cinste de la Dumnezeu, de la împăraţi şi de la toţi boierii? Iar tu, fiind cel mai prost bătrîn şi cerşetor sărac, cum ai îndrăznit a mă

dosădi înaintea a tot poporul cu nişte cuvinte ca acelea, ocărîtoare şi mustrătoare? Spune-mi mai înainte, pînă nu te voi da la moarte!"

Fericitul îi răspunse: "Socoteşti oare că este tăinuită înşe-lăciunea şi viclenia pe care o ascunzi în inima ta? Singur Domnul mi-a descoperit că gîndeşti să îndrăzneşti ceva asupra împărăţiei. Dar să părăseşti acea necuvioasă dorinţă şi să nu cugeţi rele asupra unsului Domnului, pentru că îţi mărturisesc că, de nu te vei lăsa de acel rău sfat, se va mînia Domnul rău asupra ta şi-ţi vei pierde pomenirea ta de pe pămînt".

Atunci nebunul Saronit, aprinzîndu-se de mînie şi schim-bîndu-se la faţă, a poruncit să-l întindă pe sfînt la pămînt şi să-l bată cu toiege fără cruţare, zicînd către slugi: "Bateţi-l bine, pînă ce se va izgoni dintr-însul duhul proorociei celei mincinoase". Şi bătură pe sfînt ca pe un lemn nesimţitor, căci nimic nu răspundea, nici trupul nu mişca, nici nu se văita, nici altceva nu se auzea, decît numai bătaia toiegelor. Apoi, poruncind să înceteze, a închis pe pătimitor într-o închisoare strîmtă. A doua zi, scoţîndu-l, l-au bătut iarăşi fără milă cu vine de bou, l-au legat şi l-au închis.

A treia zi, prînzind şi îmbătîndu-se, l-a scos iar pe sfîntul şi a poruncit ca să-l bată cumplit cu beţele şi, pe cînd îl bătea, uşile casei lui Saronit erau deschise. Iar femeia cea binecuvîntată, Elena, soţia lui Ioan, trecînd pe acolo şi văzînd că-l bătea pe Cuviosul Vasile, a alergat repede în casa aceea şi a căzut peste sfîntul care era bătut şi, strigînd cu amare lacrimi, a zis: "Pe mine păcătoasa să mă bateţi, iar pe acesta, care este lumina mea, părintele meu cel duhovnicesc şi păstor, lăsaţi-l! Pe mine să mă ucideţi în locul lui, iar pe el eliberaţi-l!" Iar Saronit, omul cel cu nărav de fiară, a zis cu mînie către slujitori: "Bateţi-o şi pe aceasta, de vreme ce aşa doreşte, căci socotesc că este desfrînata lui". Şi au bătut-o atît, încît o credea că este fără suflet.

Apoi a poruncit s-o ia de picioare şi s-o tragă afară din curte ca pe un cîine mort. Iar cuviosului părinte, legîndu-l cu o curea şi spînzurîndu-l, i-au făcut pînă la cinci sute de răni, bătîndu-l cu vine de bou; şi toate le răbda vitejeşte sfîntul, întărindu-l Dumnezeu. Apoi, dezlegîndu-l, l-a închis iarăşi în temniţă.

În acea noapte, Saronit a avut un vis, însemnîndu-i înainte pierzarea. Visul era în acest chip: I se arăta un stejar foarte înalt şi cu multe ramuri, în al cărui vîrf un corb îşi avea cuibul şi îşi acoperea puii cu aripile sale. Apoi a văzut pe doi oameni oarecare ce veniseră la stejar cu topoarele, voind să-l taie, şi grăiau unul către altul: "Corbul acela, mult croncănind, nu lasă pe împărat să doarmă în pace!" Celălalt răspunse: "Dar şi pe iubitul lui Dumnezeu, Vasile, rău l-a muncit". Apoi începură a tăia copacul. Şi după ce a căzut la pămînt, unii alergau îmbrăcaţi cu vechi rupturi şi luau ramurile cele căzute din copac şi le aruncau în foc. Acolo a mai văzut şi pe Cuviosul Vasile, stînd lîngă copacul cel tăiat şi zicînd: "Tot lemnul care nu face rod bun îl taie şi se aruncă în foc". Apoi, întorcîndu-şi cuviosul către dînsul vorba, a zis: "Nu ţi-am zis oare, să-ţi laşi socotinţa ta cea rea, ca să nu pierzi şi acea înălţime pe care o ai?"

Deşteptîndu-se din somn, ticălosul Saronit s-a simţit rău bolnav şi, socotind în sine vedenia aceea, îi veni frică şi mîhnire. Deci a trimis îndată de a dezlegat pe sfîntul din legături şi l-a eliberat. Apoi, ducîndu-se cuviosul la locuinţa sa şi văzîndu-l Ioan s-a bucurat foarte; dar văzîndu-i rănile cele cumplite, plîngea. Ase-menea şi toţi cei ce iubeau pe sfîntul, auzind că este liber, s-au adunat în casa lui Ioan, bucurîndu-se şi plîngînd. Iar soţia lui Ioan, fericita Elena, după acea nemilostivă bătaie, bolind, degrabă s-a sfîrşit. Dar şi ticălosul Saronit nu s-a mai sculat din boala sa, pentru că în acele zile a murit şi s-a împlinit ceasul aceluia şi proorocia Sfîntului Vasile.

Nu după multă vreme, dreptcredinciosul şi bunul bărbat Ioan, care slujea cuviosului, s-a dus către Domnul şi a rămas Sfîntul Vasile singur, în casa aceluia. Şi veneau în toate zilele mulţi, aducîndu-şi bolnavii lor, iar sfîntul îi tămăduia pe dînşii cu rugăciunea sa. Asemenea şi mulţime de săraci alergau la fericitul, pentru că le împărţea lor toate cele aduse lui de la iubitorii de Hristos şi nu lăsa la sine nimic pînă a doua zi. După aceasta, un cetăţean oarecare dreptcredincios şi iubitor de Dumnezeu, anume Constantin, socotit ca barbar, a poftit cu rugăminte multă şi cu lacrimi pe Cuviosul Vasile să vină la dînsul şi să locuiască în casa lui şi i-a pregătit chilie deosebită şi liniştită. Şi, precum oarecînd sumaniteanca Sfîntului Prooroc Elisei, tot astfel bărbatul acela a pregătit plăcutului lui Dumnezeu, Vasile,

pat, masă, scaun şi sfeşnic şi l-a încredinţat uneia din bătrîne, cinstită şi îmbunătăţită, care de mulţi ani petrecea în văduvie curată şi de Dumnezeu plăcută, cu numele Teodora, ca să-i slujească omului lui Dumnezeu. Iar cînd venea cineva, vrînd să-l vadă pe sfîntul şi să vorbescă cu el, aceea vestea fericitului pentru cei ce veneau. Iar el, din chilie mergînd în casa Teodorei, primea pe cei ce veneau.

Deci în toate zilele mergea în casa Teodorei, primind şi învăţînd pe cei ce veneau, tămăduind bolnavii şi mîngîind pe cei săraci ce se adunau la dînsul, cu darea celor de trebuinţă. Iar seara Sfîntul Vasile se ducea în chilia sa ca să-şi săvîrşească obişnuitele lui rugăciuni către Dumnezeu. Şi se făcuse numele lui slăvit în tot Constantinopolul şi se cinstea nu numai de mireni, ci şi de cei duhovniceşti. Căci îl cercetau mulţi monahi, preoţi şi arhierei şi primeau folos şi ajutor de la dînsul. Iar domnii şi boierii cu rugăciuni chemau pe sfîntul în casele lor, ca să cerceteze pe cei bolnavi şi să facă rugăciune pentru dînşii. Şi oriunde mergea sfîntul la bolnavi, îndată îşi punea pe dînşii mîinile şi cu rugăciu-ne îi tămăduia şi izgonea diavolii cu cuvîntul, apoi obiceiurile cele rele ale oamenilor le îndrepta şi-i povăţuia la fapta bună, învăţîndu-i nu numai cu cuvintele izvorîtoare de miere, ci uneori şi mustra pe cei ce greşeau, pentru că toate arătate îi erau lui de Dumnezeu, Văzătorul a toate.

Odată, fiind chemat la palatul împărătesc, l-a mustrat pe împăratul Roman (920-944), în deosebit loc, pentru iubirea cea mare de argint şi pentru tulburarea spre femei, căci multe avea. Iar împăratul nu numai că nu s-a mîniat asupra lui, ci a primit cu blîndeţe mustrarea aceea şi s-a făgăduit să-şi îndrepte viaţa. Asemenea şi pe Anastasia, patricia cea mai mare, mustrînd-o pentru greşelile ce i se întîmplaseră ei în taină, a ridicat-o spre pocăinţă şi sfîrşitul ei mai înainte, văzîndu-l, i l-a vestit.

Împărătesei Elena, soţia împăratului Constantin Porfirogenitul, i-a proorocit că va naşte o fiică, iar după aceea un fiu, care va creşte şi va împărăţi; lucru care s-a şi întîmplat. Şi i-a dat lui împărăteasa aur mult, însă nu voia a se atinge de el. Atunci împărăteasa l-a jurat cu numele Preasfintei Treimi, ca să ia cît va voi. Iar sfîntul, luînd trei galbeni cu degetele sale, i-a dat bătrînei slujitoare Teodora, care sta acolo. Iar unii din cei ce stăteau înaintea împărătesei, ziceau sfîntului: "Dă, părinte, mai mult bătrînei aceleia!" Răspuns-a lor sfîntul: "Fiilor, nu ne trebuie mulţi spini, că împung cu adevărat mîinile noastre". Iar împărăteasa a zis către dînsul: "Cu adevărat, cinstite părinte, tu ai iubit pe Hristos din toată inima ta şi te-ai făcut străin de deşarta lume; pomeneşte-ne în rugăciunile tale cele primite!" Şi l-a liberat cu pace.

În acea vreme, s-a cunoscut cu Sfîntul Vasile un oarecare mirean, anume Grigorie, şi i s-a făcut ucenic şi singur văzător al nevoinţelor lui celor multe, iar după aceea şi scriitor al vieţii lui, pe care a scris-o foarte pe larg, aici punîndu-se pe scurt. Acest Grigorie, cînd a mers întîi la Sfîntul Vasile, s-a auzit pe nume chemat, deşi niciodată nu-l văzuse, nici nu-l ştiuse. Pentru că era îndestulat darul proorociei în fericitul bătrîn şi nu numai lucrurile cele neştiute, ci şi gîndurile inimilor omeneşti prin descoperire dumnezeiască le vedea; pentru că îi spunea lui Grigorie toate cîte acela le gîndea în sine. Pe o monahie oarecare mincinoasă, care petrecea în necurăţie şi în vrăji, a mustrat-o şi i-a spus înainte fărădelegile ei cele tăinuite şi pierzarea ei.

Un preot venind să-l cerceteze pe sfîntul, i-a adus ca dar nişte mere; iar cînd prînzeau, gîndea în sine preotul cîţi bănişori a cheltuit cu merele. Atunci i-a zis sfîntul: "Ce gîndeşti, frate, neştiindu-ţi cheltuiala pentru poame? De la mine să ştii, nu-ţi mai osteni gîndul tău, că zece bănişori ai dat pentru mere". Iar preotul, auzind aceea, s-a cutremurat, minunîndu-se de mai înainte vederea bătrînului şi binecuvînta pe Dumnezeu că are un plăcut al Său ca acela, în zilele acelea.

Un cîrciumar cunoscut al sfîntului, văzîndu-se pe sine că ajunsese sărac, a mers la cuviosul, poftindu-l să-i cerceteze casa lui, ca, prin venirea şi prin rugăciunile sfîntului, să i se binecuvinteze pivniţa lui. Mergînd sfîntul, l-a primit cîrciumarul precum se cădea şi a chemat la masă pe mulţi săraci. După aceea l-a băgat în pivniţă, ca să-i binecuvinteze vasele cu vin. Iar cuviosul bătrîn, binecuvîntîndu-i vasele, a mers la un vas ce încăpea în el ca la cincisprezece măsuri de vin şi a zis către cîrciumar: "Cu adevărat, frate, toate vasele tale le-am binecuvîntat în numele lui Iisus Hristos, iar acest vas îl voi sfărîma".

Însă cîrciumarul îl ruga pe sfînt, zicînd: "Nu, părinte, nu-l sfărîma, ci îl binecuvintează şi pe acela, căci îmi văd negustoria mea scăzută şi sînt mult dator şi mă tem ca să nu cad în cea mai de pe urmă sărăcie".

Grăit-a sfîntul: "Eu toate acestea le ştiu, însă vasul acesta îl voi sfărîma, ca din mari primejdii să te izbăvească pe tine; căci pentru aceea am şi venit aici". Iarăşi a zis cîrciumarul: "Capul meu mai bine să-l sfărîmi, părinte, decît vasul acesta". Sfîntul, văzînd o despicătură groasă care era acolo, a luat-o şi a început a sfărîma vasul acela. Iar după ce s-a spart vasul, s-a vărsat o mulţime de vin, iar cei ce stăteau acolo cu mîhnitul cîrciumar, vecinii şi prietenii lui, văzînd ceea ce se făcea, au început a cîrti, gîndind întru ei hule asupra fericitului părinte. Cuviosul, înţelegînd cu duhul cîrtirea şi gîndul lor, a luat o trestie ce se întîmplase acolo şi, băgînd-o în fundul vasului, pentru că mai avea încă puţin vin, a scos de acolo un şarpe lung de trei coţi, umflat, şi a zis către toţi: "Pentru că mă huliţi, o, fiilor, în inimile voastre, ca şi cum aş fi făcut ceva rău? Vedeţi şarpele acesta? Cîţi, neştiind, ar fi băut din vinul acesta, ar fi murit, şi în cîtă primejdie ar fi căzut omul acesta! Oare cu plăcere v-ar fi fost dacă s-ar fi întîmplat aşa? N-am făcut bine, stricînd vasul?" Zicînd acestea, sfîntul, a aruncat şarpele la pămînt. Iar cîrciumarul şi cei ce erau cu dînsul, căzînd la cinstitele lui picioare, îşi cereau iertare şi, din ceasul acela, s-a binecuvîntat casa acelui cîrciumar cu toată îndestularea de ajuns, prin rugăciunile Cuviosului Vasile.

O femeie, cu numele Teodotia, ţinînd în mîini un copil ca de patru ani, s-a dus la cuviosul, închinîndu-se şi cerînd rugăciuni către Dumnezeu, deoarece pruncii care se năşteau dintr-însa după trei ani mureau şi acela pe care îl avea pe mîini era bolnav. Unele ca acestea spunînd femeia aceea, copilul a început a plînge şi a cere pîine. Iar cuviosul bătrîn luînd o bucăţică de pîine a dat-o pruncului şi, zîmbind, l-a întrebat cum îi este numele. "Leon mă numesc". Apoi a zis către maică: "Pentru multa dragoste şi osîrdie pe care o ai către Preacurata Fecioară, Născătoarea de Dumnezeu, mergînd totdeauna la biserica ei, care se numeşte Odighitria, Dumnezeu îţi dăruieşte pe pruncul acesta întreg şi sănătos şi-l vei vedea crescut bine în învăţătura cărţii, monah şi cleric şi mult te vei bucura de el. Căci va fi bun la obiceiuri, înţelept, cinstit şi slăvit, pentru că Domnul îl va păzi. Iar ceilalţi prunci, cîţi vei mai naşte, vor pătimi asemenea ca cei dintîi". Femeia, închinîndu-se sfîntului, s-a dus şi toate acelea s-au împlinit mai pe urmă după proorocia sfîntului.

Odată a venit la sfîntul un om oarecare cunoscut lui şi cerea de la dînsul binecuvîntare de cale, fiindcă avea să se ducă în părţile Răsăritului, fiind trimis de stăpînul său pentru o trebuinţă oarecare. Cuviosul, uitîndu-se în faţa lui cu dinadinsul şi văzînd mai înainte cele ce aveau să i se întîmple în cale, a zis: "Rîul Helidon este înfricoşat, însă se va îmblînzi pentru păcătosul Vasile". Grăind acestea, nimeni n-a înţeles ce a zis. Omul acela a plecat în calea sa, iar cînd era prin părţile Răsăritului s-a întîmplat în cale un rîu, pe care nu-l ştia, pentru că nu umblase niciodată pe calea aceea. Şi era rîul acela lat ca de douăzeci de stînjeni şi atît de repede, încît pasărea abia putea să zboare. Şi stînd pe mal, omul acela căuta un loc, apoi, îndrăznind, a mers călare, voind să treacă în partea cealaltă, dar îndată l-a luat repezeala rîului şi-l ducea prin mijloc spre mare; şi era în mare frică şi în primejdie de moarte, fiind aproape să se înece. Atunci a strigat de frică, zicînd: "Doamne, ajută-mi, pentru rugăciunile Cuviosului Părintelui nostru Vasile!" Abia a sfîrşit cuvîntul acela şi îndată a văzut pe Sfîntul Vasile umblînd pe rîu şi certînd repeziciunea apei, apoi a luat calul de frîu, l-a trecut pe celălalt mal şi s-a făcut nevăzut. Iar omul, scăpînd de înecare, a mulţumit lui Dumnezeu şi Cuviosului Vasile, plăcutul Lui.

Ajungînd apoi într-un sat oarecare, a poposit şi a întrebat de rîu, cum se numeşte. Şi i-au spus oamenii că se numeşte Helidon, adică rîndunică, pentru că se aseamănă cu repeziciunea zborului rîndunelei, şi pe mulţi care n-au ştiut să treacă pe el i-a dus în mare şi i-a înecat. Atunci omul şi-a adus aminte de cuvîntul cuviosului care i-a zis cînd l-a liberat pe cale: "Rîul Helidon este înfricoşat, dar se va alina pentru Vasile". Atunci a strigat: "Slavă Ţie, Doamne, slavă Ţie! Încă una poftesc de la Tine, Stăpîne; mă rog să mă învredniceşti ca iarăşi să văd pe plăcutul Tău şi să sărut cinstitele lui cărunteţi!" După aceea, întorcîndu-se din cale, s-a dus la cuviosul şi a căzut la picioarele lui, mulţumindu-i şi spunîndu-i cele ce i se întîmplaseră, adică cum a arătat Dumnezeu spre dînsul mila Sa, prin rugăciunile lui cele sfinte.

Cel mai sus pomenit Grigorie, mireanul, era iubit de sfîntul, de vreme ce tînărul era îmbunătăţit în feciorie, în curăţie şi în pustnicie, petrecîndu-şi viaţa ca şi monahii în casa sa între mireni, cu averea care

îi rămăsese de la părinţi. Acela se ducea adeseori la Cuviosul Vasile şi, învăţînd din buzele lui cele de miere curgătoare, s-a învrednicit a se numi ucenic. El avea deosebită dragoste şi credinţă către Sfîntul întîiul Mucenic Ştefan şi alerga la biserica lui şi o înfrumuseţa cu bună podoabă. Şi era un sat în părţile Traciei, aproape de cetatea Randist, unde voia să se ducă la vremea secerişului, pentru adunarea rodurilor; şi a venit mai întîi la cuviosul învăţător şi a luat binecuvîntare pentru cale. Apoi a intrat în biserica întîiului mucenic şi cu genunchii plecaţi s-a rugat mult, privind la sfînta lui icoană. Iar la sfîrşit a zis: "Iată, văd cale depărtată pe uscat şi pe mare. Deci tu, o, Sfinte întîiule Mucenice Ştefane, păzeşte-mă în calea aceasta de toată răutatea şi, precum am slujit după puterea mea sfîntului tău lăcaş, aşa şi tu, după darul cel dat de la Dumnezeu, să-mi fii în toată primejdia acoperitor, ajutător şi de grijă purtător". Astfel rugîndu-se, s-a dus.

Mergînd el, i s-a întîmplat de a găsit un brîu la o gazdă unde se odihnise, avînd preţ de doi galbeni, pe care îl pierduse fiica celui cu casa. Cercetînd casnicii gazdei despre brîu, întrebînd şi pe oaspeţi despre dînsul, Grigorie, prin îndemnarea diavolească, a tăinuit brîul, zicînd în sine: "Cei ce au pierdut brîul sînt bogaţi, iar eu îl voi vinde şi, pentru mîntuirea lor, voi împărţi preţul la săraci". Apoi, călătorind înainte pe calea apucată, a pierdut brîul său cel adevărat, fiind asemenea de doi galbeni, împreună cu punga în care erau patru galbeni, cît putea să-i ajungă pe cale, şi s-a mîhnit foarte de aceea. Atunci i s-a arătat în vis Cuviosul Vasile, arătîndu-i o ulcică stricată şi zicîndu-i: "Vezi vasul acesta sfărîmat şi netrebnic?" Grigorie răspunse: "Îl văd, stăpînul meu".

Grăit-a sfîntul: "De-l va fura cineva, împătrit i se va cere şi i se va lua de la cel ce a furat ori în veacul de acum, ori în cel ce va să fie; şi de va fi bogat cel ce a furat, apoi din bogăţia lui se va lua a patra parte; iar de va fi sărac, apoi pentru a patra parte se va munci". Grigorie zise: "Părinte, eu n-am furat niciodată nimic". Sfîntul răspunse: "Brîul cel găsit al fiicei celui cu gazda, tăinuindu-l, zici că nimic n-ai furat?" Zis-a Grigorie: "Nu l-am furat, părinte, ci l-am găsit". Zis-a sfîntul iarăşi: "Să ştii, fiule, că cel ce a găsit un lucru străin, pierdut, dacă nu-l va spune şi nu i-l va întoarce celui ce-l caută, ca un fur se va judeca. Deci, ţi se cădea să întorci ceea ce ai găsit, dar, de vreme ce ai tăinuit lucrul cel străin, pentru aceea ai pierdut al tău şi s-a luat de la tine mai mult decît împătrit, în faţa celor tăinuite; dar încă mai păzeşte-te, ca să nu pătimeşti ceva şi mai rău".

Deşteptîndu-se din somn, Grigorie era în mare mîhnire, pe de o parte că a greşit, iar pe de alta, că ceva mai rău i-a spus înainte sfîntul; şi mergea întristat. Ajungînd la satul său şi adunînd rodurile, i s-a întîmplat o ispită mai amară decît cea dintîi. Astfel unul din argaţi, anume Alexandru, s-a însurat acolo după lege cu o fetişoară, anume Melitina, însă fermecătoare, rea la nărav şi preadesfrînată, care spre necurata poftă era atît de neînfrînată, încît în puţină vreme pe toţi bărbaţii de primprejur i-a atras spre a sa fărădelege; şi nimeni nu putea să deschidă gura asupra ei, pentru că, dacă auzea pe cineva grăind ceva rău de dînsa, îndată rînduia asupra aceluia boală cumplită.

Prin farmece şi pe bărbatul ei, de care era bătută, după vrednicie, pentru ale ei fărădelegi, cu neputinţe atît de mari îl obosise, încît nici muştele nu mai putea să le alunge de la sine. Şi de multe ori, fiind mînioasă, îl bătea cu băţul sau cu varga şi-l izgonea din casă, căci el nu putea să se împotrivească ei, fiind chinuit de dureri pînă în sfîrşit. Şi se povestea şi despre maica ei, că atît de mare fermecătoare era, încît cu farmecele ţinea în loc zburarea păsărilor, oprea pornirea rîului şi pe dobitoace nu le lăsa să umble şi alte multe răutăţi făcea, pe care omul nu este liber să le grăiască.

Acea vrăjitoare, asemănîndu-se maicii sale, făcea fapte şi mai rele, dîndu-se în desfrînare nemăsurată. Şi dacă cineva ar fi zis vreun cuvînt rău asupra ei, acela, după două sau trei luni, cădea în slăbănogire; iar dacă ar fi îndrăznit cineva s-o lovească cu mîna, acela, neajungînd pînă a treia zi, murea. Acea fermecătoare şi desfrînată văzînd pe Grigorie tînăr şi frumos la chip, s-a rănit de podoaba lui şi voia să-l amăgească spre a sa necurată amestecare.

Deci, fără de ruşine umbla în urma lui şi în toate zilele făcea lucruri înaintea ochilor lui, iar noaptea trimitea asupra lui visuri, arătîndu-i faţa sa şi aţiţînd întru-însul pofta. Şi Grigorie ajunsese în mare tulburare a gîndului său, în învăluirea şi în furtuna poftei trupeşti, diavolii aprinzînd nevăzut într-însul

focul poftei, iar acea tînără desfrînată amăgindu-l cu ochii, cu cuvintele şi cu toate chipurile cele desfrînate. Şi dacă nu i-ar fi ajutat Domnul, cu rugăciunile Sfîntului întîiului Mucenic Ştefan şi cu ale Cuviosului Vasile, s-ar fi sălăşluit în iad, prin căderea sufletului în păcat. Pentru că se lupta cu gînduri desfrînate ziua şi noaptea şi uneori slăbea cu gîndul, iar alteori tare se împotrivea gîndului, nevrînd să-şi întineze feciorescul său trup, care din pîntecele cel de maică nu cunoscuse femeie.

De multe ori voia să izgonească cu necinste de la sine pe neruşinata aceea, dar se temea de boala cea din farmece făcute de ea, precum s-a întîmplat la mulţi; şi-şi aducea aminte de prooroceştile cuvinte ale Cuviosului Vasile, pe care i le grăise în vis: "Păzeşte-te ca să nu pătimeşti ceva şi mai amar". Pentru că, ce poate unui bărbat curat să-i fie mai amar, decît o primejdie ca aceea, cînd corabia fecioriei îi este aproape de înecare. Apoi, voind de mii de ori mai bine să moară decît să piardă fecioria sa cea păzită pentru dragostea lui Hristos, a luat îndrăzneală şi, pornindu-se cu multă mînie, cu băţul şi cu cuvinte de ocară a izgonit de la sine pe neruşinata aceea, strigînd la ea: "O, fiică a lui Belzebul, de vei îndrăzni mai mult să vii la mine, apoi trupul tău cel necurat îl voi sfărîma în bucăţi cu bătăile". De atunci desfrînata a lăsat şi gîndurile de desfrînare.

După aceasta, acea necurată fermecătoare, făcînd răzbunare, a adus asupra lui o boală cumplită, în care el era să moară, de nu l-ar fi tămăduit Sfîntul şi întîiul Mucenic Ştefan şi Cuviosul Vasile, prin arătarea sa, de care lucru singur Grigorie scrie astfel: După cîteva zile, fiind un zăduf mare, am mers la rugăciune la biserica Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe, din mijlocul viilor, şi era Duminică. Iar după săvîrşirea rugăciunilor, m-am odihnit puţin lîngă biserica aceea. Şi iată am văzut în vis un nor negru, venind de sus şi căzînd peste mine, apoi un glas am auzit, zicînd: "Pri-meşte ceea ce ţi-a făcut Melitina". Şi mi s-a făcut norul acela foarte greu şi rece şi mi-a intrat în cele dinăuntru. Şi deşteptîndu-mă, m-am aflat cuprins de boală cumplită şi am cunoscut că mi s-a pricinuit acea boală de la desfrînata aceea, de vreme ce nu m-am învoit la pofta ei necurată.

Sculîndu-mă de acolo cu osteneală, m-am dus gemînd şi m-am culcat pe patul meu. Şi din zi în zi grea mi s-a făcut boala, încît de porţile morţii mă apropiasem. Apoi m-a cuprins un foc fără de măsură şi toate mădularele mele tremurau ca o trestie uscată. Şi astfel mi-a fost boala, încît mintea omenească nu poate să spună, şi, neputînd s-o sufăr, mă sculam şi, fugind, mă aruncam pe la umbra copacilor pentru răcorire şi de acolo mă porneam în apele din pîraie, vrînd să-mi răcoresc văpaia ce era în mine. Şi de multe ori gîndeam să mă înec, neputînd suferi cumplita durere. Şi strigam de durere: "O, nevoie! O, de este astfel focul gheenei, mai bine ar fi fost să nu se nască omul". Iar faţa de om n-o cunoşteam, nici nu puteam să vorbesc cu cineva şi o noapte mi se părea că este mai lungă decît patruzeci de ani.

Chinuindu-mă de boală pînă în sfîrşit şi slăbind foarte, mi se părea a fi undeva, într-o vale adîncă, ale cărei coaste erau foarte înalte spre răsărit şi apus. Iar eu, stînd pe partea cea dinspre apus, începeam a mă pogorî, ca şi cum alunecam încet în prăpastia cea fără de fund şi, de mare frică fiind cuprins, mi-am adus aminte de Sfîntul întîiul Mucenic Ştefan; apoi, greu suspinînd, am plîns şi am zis: "Sfinte întîiule Mucenic, astfel ai ascultat rugăciunile mele, cu care m-am rugat în biserica ta, cînd am ieşit din împărăteasca cetate? Iată, mă pogor în prăpastie şi de acum nu mă vei mai vedea, pentru că nici nu voi mai sluji de acum înainte, căci văd că de porţile morţii m-am apropiat". Şi, căutînd spre partea văii dinspre răsărit, am văzut acolo ca o altă lume de limbi pămînteşti nespuse; apoi am zărit de acolo venind spre mine pe Sfîntul întîiul Mucenic Ştefan, în stihar roşu, grăindu-mi cu dragoste: "Ce-ţi este ţie, iubitule? De ce pătimeşti? Nu te mîhni asupra mea că n-am fost aici, deoarece am cercetat bisericile mele cele ce sînt în toată lumea, precum fac şi ceilalţi sfinţi. Iar acum, iată, am venit! Dar, o, ce necuraţi fermecători! Vezi, cum ticăloşii pot vătăma pe oameni cu voia lui Dumnezeu?" Apoi l-am întrebat: "Ce sînt aceste înalte coaste ale văii acesteia şi ce este prăpastia aceasta ce se vede?" Răspuns-a sfîntul: "Acestea sînt porţile morţii, iar prăpastia aceasta este aceea pe care toţi cei ce mor o trec cu multă osteneală, pînă ce ajung în acea parte a răsăritului şi acolo este cărarea care duce în cealaltă lume". Şi am zis către dînsul: "Deci şi eu, stăpîne al meu, precum văd, iată mor". Acela a răspuns: "Şi ce este dacă mai aştepţi, fiind adus aici?" Iar eu, din adîncul inimii suspinînd şi gemînd, am zis: "Să nu-mi fie mie aceasta acum, stăpîne al meu, pentru că nu sînt gata de moarte". Şi apucîndu-mă sfîntul de mînă, m-a scos din

prăpastia aceea şi m-a dus pe partea văii dinspre răsărit, la un loc înalt, şi mi-a zis: "Iată, eşti scos din iadul morţii". Şi îndată m-am aflat umblînd într-o curte minunată.

Dar, deoarece mi se părea că de durerile cele grele nu pot umbla, Sfîntul întîiul Mucenic, cu o dumnezeiască dulceaţă suflînd, mi-a arătat umerii săi, zicîndu-mi: "Urcă în spatele meu şi vom merge". Astfel trecînd noi prin curtea aceea, am văzut nişte vase mari de piatră, albe ca zăpada, care încăpeau într-însele cîte o sută, două sute şi trei sute de măsuri şi erau pecetluite. Şi am întrebat pe sfîntul: "A cui este această curte şi aceste vase, şi ce este într-însele?" Răspuns-a sfîntul: "Toate acestea sînt ale Cuviosului Vasile, care te-a primit pe tine, ca pe un fiu al său; iar în vase este duhovnicescul untdelemn cel dat lui de la Dumnezeu, cu care unge pe cei păcătoşi ce vin la dînsul, îi curăţă de necurăţiile lor şi fii ai lui Dumnezeu îi face, pentru că este ca unul din Apostoli şi multe suflete din gura satanei le-a izbăvit".

Am întrebat iarăşi pe sfînt: "Unde mergem acum, stăpîne al meu?" El mi-a răspuns: "Mergem la Cuviosul Vasile". Şi încă vorbind noi, iată că Sfîntul Vasile ieşea dintr-o cămară întru întîmpinarea noastră şi a zis către dînsul întîiul Mucenic Ştefan: "Aşa, o, Părinte Vasile, pe iubitul tău fiu Grigorie, în vremea cea de nevoie l-ai lăsat; şi de n-aş fi apucat înainte să-i ajut, ar fi murit cu adevărat!" Răspuns-a cuviosul: "Te-am văzut pe tine, fericite, fiind cu dînsul, şi pentru aceea eu n-am mers la el. Însă acum, de este cu plăcere lui Dumnezeu, să facem cu dînsul cea mai desăvîrşită milă".

Amîndoi sfinţii mergeau împreună, avîndu-mă pe mie între dînşii; şi am ajuns la un loc foarte întunecos, în care am văzut un balaur mare şi înfricoşat, iar Cuviosul Vasile a grăit: "Acest balaur puţin de n-a omorît pe fiul meu, Grigorie". Apoi, luînd o piatră mare, a lovit pe balaurul acela şi l-a ucis. După aceea, ne-am aflat în împărăteasca cetate, la biserica Sfîntului întîiului Mucenic Ştefan şi am auzit înăuntru glas de tineri, care cîntau cu dulceaţă Domnului. Şi a zis către mine Sfîntul Mucenic Ştefan: "Iată, cu darul lui Hristos, eşti sănătos! Intră şi tu în biserică şi cîntă cîntare de mulţumire Stăpînului a toate, Dumnezeu, Cel ce ţi-a arătat milostivirea Sa cea multă". Iar eu, îndată închinîndu-mă folosito-rilor mei, Sfîntului Ştefan şi Cuviosului Vasile, am intrat în biserică, cîntînd: *Domnul este luminarea mea şi Mîntuitorul meu, de cine mă voi teme?*, apoi am cîntat şi cealaltă parte a psalmului aceluia. Iar tinerii aceia preafrumoşi, văzîndu-mă, s-au bucurat de mine şi mi-au zis: "Vino, iubitul nostru, de te veseleşte împreună cu noi!"

La aceste cuvinte a încetat vedenia, iar eu, venindu-mi în fire, m-am minunat şi m-am simţit sănătos. Apoi, luînd puţină mîncare, m-am întărit şi am adormit cu mulţumire. Iar după ce m-am deşteptat, am început a umbla şi, în puţin timp însănătoşindu-mă desăvîrşit, m-am urcat în corabie şi am plecat la Constantinopol, spunînd la toţi cele ce mi s-au întîmplat, cum m-am izbăvit de moarte cu rugăciunile Sfinţilor Ştefan şi Vasile.

În acel timp, fericita Teodora, cea mai sus pomenită, luînd rînduiala monahicească, s-a mutat către Domnul. Aceasta a slujit mult în timpul Cuviosului Vasile şi toţi cîţi aveau dragoste duhovnicească către cuviosul s-au mîhnit pentru Teodora, deoarece sfîntul, fiind bătrîn, o avea pe dînsa mijlocitoare, căci pe toţi îi primea cu dragoste şi cu cuvinte bune îi mîngîia, că era blîndă şi milostivă, iubitoare de Hristos, întreagă la minte şi plină de înţe-legere duhovnicească.

Deci, lui Grigorie i-a venit dorinţa ca să ştie unde se află Teodora după mutare. Care parte a dobîndit? Cea din dreapta, sau cea din stînga? Oare s-a învrednicit de vreo milă şi uşurare de la Dumnezeu, pentru că slujise Sfîntului Vasile cu atîta osîrdie? Gîndindu-se la aceasta, ruga adeseori pe Cuviosul Vasile să-i spună cele despre dînsa, căci credea fără îndoială că plăcutului lui Dumnezeu, Vasile, nu-i este tăinuit ceva despre sufletul ei. Şi adeseori cu multe rugăciuni supăra pe sfîntul bătrîn. Nevrînd sfîntul să mîhnească desăvîrşit pe duhovnicescul său fiu, s-a rugat Domnului pentru dînsul, ca adică întru vedenie să i se descopere lui cele despre Teodora.

Deci, în aceeaşi noapte, odihnindu-se Grigorie, a văzut în vedenia somnului pe fericita Teodora, într-un locaş luminos, gătit de Dumnezeu Cuviosului Vasile, care era strălucit cu cereasca slavă şi de negrăite bunătăţi plin. Într-acel locaş era sălăşluită Cuvioasa Teodora, cu rugăciunile plăcutului lui Dumnezeu

Vasile; căci lui cu osîrdie şi cu iubire de osteneală în lumea aceasta a slujit ani destui şi s-a învrednicit a vieţui în locaşul aceluia în viaţa cea fericită, prin rugăciunile lui cele sfinte.

Văzînd-o, Grigorie s-a bucurat, iar cu vorbirea ei din destul, s-a mîngîiat. Apoi a întrebat-o, cum s-a despărţit de trup, cum a trecut nevoia morţii şi cum a străbătut printre duhurile văzduhului. Ea a început a-i spune astfel:

Fiule Grigorie, de înfricoşat lucru ai întrebat, de care şi a pomeni îmi este spaimă; pentru că vedeam feţe pe care niciodată nu le-am mai văzut şi auzeam cuvinte, pe care nu le-am auzit niciodată. Şi ce voi zice? Cele cumplite şi grele, de care nu nădăjduiam, m-au întîmpinat atunci, pentru faptele mele. Dar cu rugăciunile şi cu ajutorul Cuviosului Vasile, celui de obşte părinte al nostru, toate mi-au fost uşoare. Cum îţi voi spune, o, fiule, durerea cea trupească, îngrozirea şi nevoia ce se face la cei ce mor? Pentru că, precum cineva care cade într-un foc mare şi arzînd se face cenuşă, astfel şi durerea cea de moarte şi amarul ceas al despărţirii sfărîmă pe om. Căci, cu adevărat, cumplită este moartea celor păcătoşi asemenea mie, căci şi eu am fost făcătoare de păcate, iar pentru cei drepţi nu ştiu cum este.

Deci, cînd m-am apropiat de sfîrşitul vieţii mele şi a sosit ceasul despărţirii de trup, am văzut mulţime de arapi stînd îm-prejurul patului meu, ale căror feţe erau ca funinginea şi ca smoala de negre, iar ochii precum cărbunii de foc, a căror vedere era atît de grozavă, ca şi gheena focului. Aceia au început a face gîlceavă şi tulburare, unii răgind ca dobitoacele şi ca fiarele, alţii lătrînd ca şi cîinii, alţii urlînd ca lupii, alţii guiţînd ca porcii şi toţi căutînd asupra mea, se iuţeau, mă îngrozeau, se repezeau scrîşnind cu dinţii şi vrînd ca îndată să mă înghită; şi pregăteau nişte hîrtii, ca şi cum aşteptau să vină vreun judecător acolo, şi îşi desfăceau toate cărţile în care erau scrise toate faptele mele cele rele. Atunci, săracul meu suflet a fost în frică şi în cutremur mare. Şi nu-mi era destulă amărăciunea morţii, ci şi acea înfricoşată vedere a arapilor celor groaznici mi-a fost ca o altă moarte mai cumplită.

Deci, îmi întorceam ochii mei încoace şi încolo, ca să nu văd înfricoşatele lor feţe, nici să le aud glasul lor, dar nu puteam să scap de dînşii, pentru că pretutindeni fără număr îi vedeam pe ei înarmîndu-se şi nu era cine să-mi ajute. Într-o primejdie ca aceasta, slăbind pînă în sfîrşit, am văzut doi îngeri purtători de lumină ai lui Dumnezeu venind la mine în chip de tineri frumoşi, a căror frumuseţe nu este cu putinţă a spune. Feţele lor erau prealumi-noase, ochii privind cu dragoste, părul capului lor era ca zăpada de alb, avînd strălucire în chipul aurului, hainele lor ca fulgerul, încinşi cu brîie de aur cruciş.

Aceia, apropiindu-se de patul meu, au stat de-a dreapta mea, vorbind încetişor unul cu altul. Iar eu, văzîndu-i pe dînşii, m-am bucurat cu inima şi cu ochii veseli priveam spre ei. Iar negrii aceia arapi, văzîndu-i pe aceştia, s-au cutremurat şi s-au mai depărtat. Şi un tînăr purtător de lumină a zis cu mînie către întunecaţii aceia, grăind: "O, neruşinaţilor, blestemaţilor, întunecaţilor, răilor vrăjmaşi ai neamului omenesc, pentru ce totdeauna apucaţi mai înainte a veni la cei ce mor şi, făcînd gîlceavă, îngroziţi şi tulburaţi pe tot sufletul ce se desparte de trup? Ci nu vă prea bucuraţi, pentru că aici nu veţi afla nimic; căci milostivirea lui Dumnezeu este cu dînsa şi nu veţi avea parte de sufletul acesta".

Acestea grăind îngerul, îndată s-au întărîtat arapii, făcînd mare chiot şi gîlceavă şi au început a arăta lucrurile mele cele rele făcute din tinereţe şi ziceau: "Nimic întru dînsa nu avem? Dar aceste păcate ale cui sînt? Au nu singură ea a făcut acestea?" Aşa gîlcevind, aşteptau moartea. Şi iată a venit moartea ca un leu răcnind, cu chipul foarte înfricoşat, asemănarea ei ca şi cum i-ar fi fost omenească, iar trup neavînd nicidecum, numai din oase omeneşti fiind alcătuită. Şi purta felurite unelte de muncire, săbii, săgeţi, suliţe, bărzi, coase, seceri, ţepuşi, pile, topoare, tesle, undiţe şi alte unelte neştiute.

Pe acelea văzîndu-le smeritul meu suflet, s-a cutremurat de frică. Şi au zis sfinţii îngeri către moarte: "De ce zăboveşti? Dezleagă sufletul acesta din legăturile trupeşti! Degrabă să-l dezlegi, pentru că nu are multă greutate de păcate!" Şi îndată apropiin-du-se aceea de mine, a luat un fier mic şi a început a-mi tăia mai întîi picioarele mele, după aceea mîinile, apoi cu celelalte unelte pe toate celelalte mădulare ale mele le slăbea, încheieturile din alcătuiri desfăcîndu-le. Şi nu aveam nici mîini, nici picioare, ci tot trupul meu amorţind, nu mă puteam mişca mai mult. După aceea, a luat tesla şi mi-a tăiat capul. Şi n-am putut să-mi

mai mişc capul, iar după toate acestea a făcut într-un pahar oarecare amestecare şi, la buzele mele lipindu-l, cu sila m-a adăpat. Şi atît era de amară băutura aceea, încît, neputînd suferi, sufletul meu s-a scuturat şi a sărit din trup, smulgîndu-se cu sila. Şi îndată îngerii purtători de lumină l-au luat pe mîinile lor, iar eu, căutînd înapoi, am văzut trupul meu zăcînd fără de suflet, nesimţitor şi nemişcat. Căci precum cineva se dezbracă de haina sa şi, aruncînd-o, stă căutînd spre dînsa, aşa şi eu mă uitam spre trupul meu, de care ca de o haină mă dezbrăcasem şi mă minunam foarte.

Ţinîndu-mă sfinţii îngeri, m-au înconjurat diavolii cei ce erau în chip de arapi, strigînd: "Mulţime de păcate are sufletul acesta. Deci, să ne răspundă nouă!" Şi arătau păcatele mele. Iar sfinţii îngeri au început a căuta faptele mele cele bune şi aflau, cu darul Domnului, cîte cu ajutorul Lui se făcuseră.

Deci au adunat toate acele fapte bune ce le făcusem cîndva: dacă am dat cîndva milostenie la săraci sau am hrănit pe flămînd, am adăpat pe cel însetat, am îmbrăcat pe cel gol, pe străin l-am adus în casă şi l-am odihnit, sfinţilor am slujit, de am cercetat pe bolnavi şi pe cei din temniţă i-am ajutat, de am mers cîndva cu osîrdie la biserică şi m-am rugat cu umilinţă şi cu lacrimi, cîntarea şi citirea bisericească am ascultat-o cu luare-aminte, am adus tămîie şi lumînări, ori altă oarecare aducere, am turnat untdelemn în candele, spre luminarea sfintelor icoane, şi le-am sărutat cu bună cucernicie; de am postit şi m-am înfrînat miercurea şi vinerea şi toate sfintele posturi, de am făcut închinăciuni şi privegheri de noapte, de am suspinat cîndva din inimă către Dumnezeu şi am plîns pentru păcatele mele; de am mărturisit lui Dumnezeu înaintea duhovnicescului părinte păcatele mele cu durere din inimă pentru dînsele şi dacă mi-am făcut canon pentru dînsele, de am făcut ceva bine aproapelui şi de nu m-am mîniat asupra celui ce-mi vrăjmăşuia mie, de am răbdat vreo mustrare şi ocară şi n-am pomenit răul şi de am răsplătit bine pentru rău. De m-am smerit, de am suspinat pentru primejdie străină şi mi-a fost milă de cei ce pătimeau, dacă pe cel ce plîngea l-am mîngîiat şi am dat cuiva mînă de ajutor, de am dat îndemnare de ajutor cuiva spre faptă bună, ori de la lucru rău am întors pe cineva, sau de mi-am întors ochii de la deşertăciuni şi mi-am oprit limba de la jurăminte, minciuni, clevetiri, ori de la vorbă deşartă.

Şi pe toate cele mai mici fapte bune ale mele le adunau una după alta şi le pregăteau să le pună în cumpănă, împotriva lucrurilor mele celor rele. Arapii, văzînd aceea, scrîşneau din dinţi asupra mea, pentru că voiau să mă apuce din mîinile îngerilor şi să mă arunce în fundul iadului.

Într-acea vreme s-a arătat acolo fără de veste Cuviosul Părintele nostru Vasile şi a grăit către îngeri: "Stăpînii mei, acest suflet mult mi-a slujit, îngăduind bătrîneţile mele, şi m-am rugat lui Dumnezeu pentru dînsul şi mi l-a dăruit". Zicînd aceasta, a scos din sînul său o pungă plină de galbeni - care sînt rugăciunile Bisericii şi ale sfinţilor pentru cei ce mor creştineşte - şi a dat-o la sfinţii îngeri, zicînd: "Cînd veţi trece vămile din văzduh şi vor începe duhurile cele viclene a strîmtora sufletul acesta, să-l răscumpăraţi cu acestea, din datoriile lui; pentru că eu sînt bogat, cu darul lui Dumnezeu, adunînd comoară mare, din sudorile şi ostenelile mele şi dăruiesc punguşoara aceasta sufletului ce mi-a slujit". Zicînd acestea, s-a dus.

Văzînd acestea viclenii diavoli, au rămas în nepricepere; apoi, ridicînd glasuri de plîngere, se făcură nevăzuţi. Şi a venit iarăşi plăcutul lui Dumnezeu, Vasile, aducînd cu sine vase multe cu unt-delemn curat şi cu mir de mult preţ, pe care, deschizîndu-le unul cîte unul, le-a turnat pe toate peste mine şi m-am umplut de bună mireasmă duhovnicească şi am cunoscut că m-am schimbat şi m-am făcut foarte luminoasă. Apoi, cuviosul a zis iarăşi către sfinţii îngeri: "Stăpînii mei, după ce veţi săvîrşi toate cele ce se cuvin sufletului acestuia, să-l duceţi în casa gătită mie de Domnul, ca să petreacă acolo". Zicînd acestea, s-a făcut nevăzut; iar sfinţii îngeri m-au luat şi m-au dus prin văzduh, spre răsărit.

Vama întîi - a vorbirii în deşert

Mergînd noi de pe pămînt la înălţimea cerului, ne-au întîmpinat la început duhurile văzduhului de la întîia vamă, la care **se întreabă păcatele şi cuvintele omeneşti cele deşarte, nebune şi fără de rînduială**, şi îndată am stat acolo. Apoi ne-a scos multe cărţi, în care erau scrise toate cuvintele vorbite din tinereţile mele. De am vorbit vreodată ceva fără treabă şi fără socoteală, iar mai ales de am grăit cuvinte de ruşine

sau am făcut deşertăciuni şi rîs în tinereţile mele, precum este obiceiul tinerilor. Am văzut acolo scrise toate cuvintele mele cele nebuneşti, vorbele necurate, cîntecele lumeşti fără de ruşine, strigările fără de rînduială, rîsurile şi hohotele şi mă mustrau cu aceasta, că îmi arătau vremile, locurile, persoanele, cînd, unde şi cu cine m-am îndeletnicit la vorbe deşarte şi am mîniat pe Dumnezeu prin cuvintele mele, nesocotind că este păcat, nici nu m-am mărturisit la părintele meu duhovnicesc, nici nu m-am pocăit.

Văzînd acestea, am tăcut ca o mută, neavînd ce răspunde duhurilor viclene, pentru că mă biruiau cu adevărat şi mă miram în mine cum nu s-a uitat de dînşii acel lucru care era trecut de atîta mulţime de ani, pe care eu demult îl uitasem şi după aceea nici în minte nu l-am cugetat vreodată; iar ei mi le puneau înainte, ca şi cum astăzi le-aş fi grăit, întrebîndu-mă despre toate cu de-amănuntul şi-mi aduceam aminte de toate, că aşa au fost. Apoi, tăcînd şi ruşinîndu-mă, tremuram de frică, iar sfinţii îngeri care mă duceau, împotriva acelor păcate ale mele, au pus unele din faptele cele bune pe care le făcusem mai pe urmă şi, neajungînd acelea, au împlinit din darurile Cuviosului Părintelui meu Vasile şi m-au răscumpărat. Iar de acolo am mers mai departe.

Vama a doua - a minciunii

Ne-am apropiat de altă vamă, ce se chema **a minciunii**, la care se întreba de tot cuvîntul mincinos; iar mai ales, de călcarea jurămîntului, de chemările numelui Domnului în deşert, de mărturia mincinoasă, de neîmplinirea făgăduinţelor făcute către Dumnezeu, de mărturisirea păcatelor ce se face neadevărată şi de altele asemenea ca acelea mincinoase. Iar duhurile vămii aceleia erau iuţi şi sălbatice, tare mustrau şi întrebau; cînd ne-am oprit, îndată au început a ispiti cu de-amănuntul şi am fost vădită pentru două lucruri mici, că mi s-a întîmplat a minţi, nesocotind aceea ca păcat, şi că de multe ori, de ruşine, nu mă mărturiseam cu adevărat înaintea părintelui meu cel duhovnicesc. Iar călcări de jurăminte şi mărturii mincinoase şi altele asemenea ca acelea, n-au aflat în mine, cu darul lui Hristos. Însă, pentru minciunile care se aflaseră la mine, dănţuiau şi voiau să mă răpească din mîinile celor ce mă duceau; dar sfinţii îngeri, punînd împotriva acelor păcate unele din faptele mele cele bune şi mai multe din darurile părintelui meu, m-au răscumpărat şi am mers mai sus fără primejdie.

Vama a treia - a osîndirii, clevetirii şi judecăţii aproapelui

După aceea am ajuns la altă vamă, care se cheamă **a osîndirii** şi **a clevetirii**. După ce ne-am oprit acolo, am văzut cît de greu păcat este a osîndi pe aproapele şi cît de mare rău este a cleveti pe cineva, a osîndi, a defăima, a huli, a batjocori şi a rîde de păcatul străin, iar pe ale tale a nu le vedea. Pentru că pe unii ca aceştia cumpliţii întrebători îi cercetau ca pe nişte antihrişti, care au răpit mai înainte cinstea lui Hristos şi s-au făcut judecători şi pierzători celor de aproape ai lor, fiind singuri vrednici de mii de osîndiri. Dar în mine, prin darul lui Hristos n-au aflat mult acolo, pentru că mă păzeam cu dinadinsul în toate zilele vieţii mele să nu osîndesc pe nimeni, nici să clevetesc, nici să rîd de cineva, nici să hulesc pe cineva; însă, uneori, din întîmplare auzind pe alţii osîndind, sau clevetind, sau rîzînd de cineva, mă plecam spre dînşii puţin cu mintea, sau din nepază adăugam la acelea cîte o vorbă; dar îndată mă întorceam, căindu-mă în sine, şi aceea mi s-a pus în osîndire ca clevetire, de întrebătorii aceia. Deci şi de acolo răscumpărîndu-mă sfinţii îngeri cu darul Cuviosului Vasile, au mers împreună cu mine mai sus.

Vama a patra - a lăcomiei şi beţiei

Am trecut la altă vamă, care se numeşte **lăcomia pîntecelui**. Şi îndată au alergat asupra noastră acele duhuri necurate, bucurîndu-se ca de o dobîndă aflată de ei. Şi am văzut chipurile duhurilor foarte necurate, care închipuiau prin sine pe iubitorii de desfătări şi pe nesăţioşii cu pîntecele şi pe urîţii beţivi, dintre care unii se arătau că poartă vase şi căldări cu mîncăruri, iar alţii, pahare şi ulcioare cu băuturi; dar se vedea hrana şi băutura aceea gunoi necurat şi întinare. Deci se arătau diavolii a fi ca nişte îmbuibaţi şi beţi, ca cei ce cîntă din cimpoi şi din toate instrumentele, după asemănarea cîrciumarilor şi a benchetuitorilor, bătîndu-şi joc de sufletele păcătoşilor celor duşi la vama lor. Aceia, ca şi cîinii înconjurîndu-ne şi oprindu-ne, îndată mi-au adus înainte toate păcatele mele. Adică de am mîncat în taină vreodată, sau am mîncat peste măsură şi trebuinţă, sau de dimineaţă ca dobitocul am mîncat fără

rugăciune şi fără semnul Crucii. Apoi, de cîte ori am mîncat în sfintele posturi mai înainte de obişnuita pravilă bisericească, sau mai înainte de masă, sau din neînfrînare am gustat ceva, sau la masă peste măsură m-am săturat.

Asemenea şi beţiile mele toate mi le arăta, punîndu-mi înainte paharele şi vasele din care m-am îmbătat şi numărul paharelor băute, zicîndu-mi: "Atîtea pahare ai băut în cutare vreme, la cutare banchet şi nuntă cu acei oameni. Iar în altă vreme şi în alt loc, cu atîtea pahare te-ai îmbătat pînă la nesimţire şi iarăşi în alt loc şi vreme, atîtea sticle ai umplut de vin sau de altă băutură; şi atît de mult ai benchetuit cu muzică şi jocuri, plesnind, cîntînd şi sărind, încît abia ai fost adusă la casa ta, slăbită de beţia cea fără măsură". Apoi îmi arătau şi acele pahare cu care uneori în zile de post de dimineaţă am băut pînă la îmbătare şi nu le socoteam ca păcat, nici nu mă pocăiam şi pe alţii îi atrăgeam la mese şi beţii, sau în zile de praznic şi în Duminici, mai înainte de Sfînta Liturghie, am băut undeva un pahar. Pe toate acelea şi alte plăceri şi beţii ale mele mi le puneau înainte, îmi luau seama şi se bucurau, ca şi cum mă aveau în mîinile lor şi în fundul iadului vrînd să mă ducă.

Iar eu tremuram, văzîndu-mă mustrată de toate acestea şi neavînd ce să răspund împotrivă. Dar sfinţii îngeri, scoţînd destule din darurile Cuviosului Vasile - adică rugăciunile sfinţilor şi slujbele Bisericii şi milostenia -, împotriva acelora au pus pentru mine răscumpărare. Iar diavolii, văzînd răscumpărarea mea, au făcut tulburare, zicînd: "Amar nouă! Am pierdut osteneala noastră! A pierit nădejdea noastră!" Şi aruncau în văzduh hîrtiile pe care le aveau scrise asupra mea. Iar eu, văzînd acestea, mă înveseleam şi ne-am dus de acolo fără primejdie.

Mergînd, sfinţii îngeri vorbeau între ei, zicînd: "Cu adevărat mare ajutor are sufletul acesta, de la plăcutul lui Dumnezeu, Vasile. Şi, dacă nu i-ar fi ajutat cu ostenelile şi rugăciunile lui, multă primejdie ar fi răbdat, trecînd aceste ispitiri din văzduh". Iar eu, luînd îndrăzneală, am zis către sfinţii îngeri: "Stăpînii mei, mi se pare că nimeni nu ştie, din cei ce trăiesc pe pămînt, ce se face aici şi ce îl aşteaptă pe sufletul cel păcătos după moarte".

Sfinţii îngeri mi-au răspuns: "Au doar nu mărturisesc pentru acestea dumnezeieştile Scripturi, care totdeauna se citesc în biserici şi se propovăduiesc de sfinţii slujitori ai lui Dumnezeu? Însă cei ce s-au împătimit spre pămînteştile deşertăciuni, nu bagă în seamă de aceasta şi, socotind că îmbuibarea şi beţia din toate zilele le este desfătare, mîncînd în toate zilele fără saţ, îmbătîndu-se fără frică de Dumnezeu, avînd pîntecele în loc de Dumnezeu, nici nu gîndesc la viaţa ce o să fie, nici nu-şi aduc aminte de scriptura care zice: *Amar vouă, celor ce vă săturaţi acum, căci veţi flămînzi, şi celor ce vă îmbătaţi, că veţi înseta.* Pentru că ei socotesc că sînt basme cele din Sfînta Scriptură şi petrec fără grijă, cu dansuri benchetuind şi în toate zilele, ca şi bogatul cel din Evanghelie, veselindu-se luminat.

Însă cîţi dintr-înşii sînt milostivi şi înduraţi şi fac bine săracilor şi scăpătaţilor şi ajută pe cei ce le trebuie ajutor, aceia cu lesnire cîştigă de la Dumnezeu iertare de păcatele lor şi trec vămile fără supărare pentru milostenia lor. Pentru că Scriptura zice: *Milostenia izbăveşte din moarte şi acoperă mulţime de păcate.* Cei ce fac milostenie şi dreptate se vor îndestula de viaţă. Iar cei ce nu se sîrguiesc să-şi cureţe păcatele cu milosteniile, acelora nu le este cu putinţă să scape de aceste întrebări; căci îi răpesc aceia pe care i-ai văzut, întunecaţi la chip, boierii vămilor şi, muncindu-i cumplit, îi pogoară în chinurile iadului şi-i ţin în legături pînă la înfricoşata judecată a lui Hristos. Deci, nu ţi-ar fi fost cu putinţă să treci acestea, de n-ai fi cîştigat răscumpărarea din dăruirile Cuviosului Vasile.

Vama a cincea - a lenevirii

Astfel vorbind, am ajuns la altă vamă, ce se cheamă **a lenevirii**, unde se cercetează toate zilele şi ceasurile cele petrecute în zadar şi se opresc cei ce mănîncă osteneli străine, iar ei nu vor să lucreze, precum şi cei care sînt plătiţi şi după datorie nu lucrează. Se mai cercetează acolo şi cei ce nu se îngrijesc de lauda lui Dumnezeu, se lenevesc în zile de praznic şi Duminicile să meargă în biserică la Utrenie, la dumnezeiasca Liturghie şi la celelalte slujbe ale lui Dumnezeu. Trîndăvia şi neîngrijirea se cercetează acolo şi fiecare mirean ori duhovnic cu de-amănuntul se întreabă de lenevire şi de nepurtarea de grijă pentru sufletul său.

De aceea mulţi de acolo se duc în prăpastia iadului. Acolo şi eu fiind mult întrebată, nu mi-ar fi fost cu putinţă să mă eliberez de datoriile păcatului aceluia, de nu ar fi împlinit neajungerea mea dăruirea Cuviosului Vasile, prin care, răscumpărîndu-mă, m-am izbăvit cu darul lui Hristos.

Vama a şasea - a furtului

Am mers apoi la vama furtului, la care, deşi ne-am împiedicat puţin, am trecut, nedînd mult acolo, pentru că nu s-a găsit în mine furtişag, afară de care se făcuse în copilăria mea foarte puţin, din neînţelegere.

Vama a şaptea - a iubirii de argint

De acolo am mers la vama **iubirii de argint** şi **a zgîrceniei**. Însă şi pe aceea îndată am trecut-o, pentru că, acoperindu-mă Domnul în viaţa mea, nu m-am îngrijit de multă avere, nici n-am fost iubitoare de argint. Cu cele pe care mi le trimitea Domnul, mă îndestulam. Nici nu eram avară, ci, din cele ce aveam, împărţeam cu osîrdie la cei ce aveau trebuinţă.

Vama a opta - a cametei

Mergînd mai sus am găsit vama care se cheamă **camătă**, unde se cercetează cei ce îşi dau argintul lor cu camătă şi fac dobîndă necurată, precum şi lacomii şi cei ce ţin lucrul cel străin, ca al lor. Acolo întrebătorii cu ispitire cercetînd cele despre mine şi negăsind nimic, scrîşneau asupra mea cu dinţii, iar noi ne-am dus mai sus, mulţumind lui Dumnezeu.

Vama a noua - a nedreptăţii

Am ajuns la vama **nedreptăţii**, la care se cercetează toţi judecătorii cei nedrepţi care judecă pe plată şi dau dreptate celor vinovaţi, iar pe cei nevinovaţi îi osîndesc. Acolo se cercetează şi oprirea de plata lucrătorilor pămîntului şi cei ce vînd cu lipsă şi fac cumpene nedrepte la neguţătorie, ca şi orice lucru făcut cu nedreptate se cercetează acolo. Iar noi, cu darul lui Hristos, am trecut şi pe acea vamă fără primejdie, dînd ceva.

Vama a zecea - a zavistiei

Asemenea şi vama ce era după dînsa, care se numeşte **a zavistiei**, am trecut-o nedînd nimic, pentru că pe nimeni niciodată n-am zavistuit. Şi măcar că întrebau acolo despre ura de fraţi, neiubirea de aproapele, răutatea, însă, cu îndurările lui Hristos, întru toate cercetările acelea m-au găsit nevinovată, fără numai mînia diavolilor celor ce scrîşneau asupra mea am văzut-o şi nu m-am temut de dînşii, ci ne-am dus mai sus, bucurîndu-ne.

Vama a unsprezecea - a mîndriei

În asemenea chip am trecut şi vama **mîndriei**, unde, cu mîndrie, duhurile rele cercetează sufletele pentru slavă deşartă, pentru îngîmfare şi trufie. Acolo se cercetează cu dinadinsul dacă cineva n-a dat datornica cinste părinţilor, tatălui şi mamei, asemenea preoţilor şi celor mai bătrîni şi celor mai mari rînduiţi de Dumnezeu şi puşi întru stăpînire, şi de cîte ori nu i-au ascultat pe dînşii şi celelalte lucruri de mîndrie şi cuvinte în deşert. Această vamă noi trecînd-o, foarte puţin am spus ceva şi m-am liberat.

Vama a douăsprezecea - a mîniei şi iuţimii

Apoi am ajuns la altă vamă, ce se numeşte **a mîniei şi iuţimii**; dar acolo, deşi erau sălbatici întrebătorii văzduhului, de la noi nu au dobîndit mult şi am mers înainte, bucurîndu-ne întru Domnul, acoperind pe păcătosul meu suflet rugăciunile Sfîntului şi Cuviosului meu Părinte Vasile.

Vama a treisprezecea - a pomenirii de rău

După aceasta ne-a stat înainte vama **pomenirii de rău**, la care cu nemilostivire se întreabă cei ce ţin în inimile lor răutate asupra aproapelui şi cei ce răsplătesc rău pentru rău. De acolo cu multă mînie duhurile cele rele aruncă sufletele în tartar. Dar milostivirea Domnului şi acolo m-a acoperit, pentru că n-am ţinut răutate spre nimeni, nici n-am ţinut minte răul pentru supărările ce mi s-au făcut mie, şi mai ales n-aveam răutate asupra celor ce mă vrăjmăşuiau şi după puterea mea arătam dragoste spre dînşii, răsplătind răul cu binele. Şi cu nimic nu m-au găsit a fi datoare la vama aceea, de aceea se tînguiau diavolii că plecam liberă din cumplitele lor mîini. Şi iarăşi ne-am dus mai departe, veselindu-ne întru Domnul. Şi am întrebat pe sfinţii îngeri ce mă duceau, grăind: "Rogu-mă vouă, stăpînii mei, spuneţi-mi de unde ştiu aceste înfricoşate stăpîniri ale văzduhului toate faptele cele rele ale tuturor oamenilor, care trăiesc în toată lumea, precum şi pe ale mele, că nu numai pe cele făcute la arătare, ci şi cele din taină le vădesc?"

Sfinţii îngeri mi-au răspuns, zicînd: "Tot creştinul de la Sfîntul Botez primeşte de la Dumnezeu pe îngerul său păzitor, care, nevăzut păzind pe om, îl povăţuieşte ziua şi noaptea spre tot lucrul bun, în tot timpul vieţii lui, pînă la ceasul morţii, şi scrie toate lucrurile cele bune făcute de dînsul în viaţa aceasta, pentru care omul poate să cîştige de la Domnul milă şi veşnică răsplătire întru cereasca Împărăţie. Asemenea şi întunecatul diavol, cel ce doreşte ca pe tot neamul omenesc să-l tragă la a sa pierzare, pe unul din viclenele duhuri aproape îi pune. Acesta, în urma omului umblînd, îi pîndeşte lucrurile lui cele rele din tinereţe, la care îl şi cheamă prin meşteşugirile sale, adică orice rău ar face omul.

Apoi, ducîndu-se la vămi, duce acolo păcatele omului, pe tot cuvîntul scriindu-l la vama ce i se cuvine aceluia; şi în acest chip sînt ştiute de boierii văzduhului toate păcatele tuturor oamenilor din toată lumea. Iar după ce sufletul se desparte de trup şi la Ziditorul său se sîrguieşte a se sui întru cele cereşti, atunci viclenii aceia îl opresc pe el, arătîndu-i în scris păcatele lui. De are sufletul mai multe fapte bune decît păcate, nu-l opresc, iar dacă vor afla întru el păcate mai multe, îl opresc la o vreme şi-l închid în temniţa nevederii de Dumnezeu şi-l miluiesc după cît puterea lui Dumnezeu îi lasă pe dînşii să-l miluiască, pînă ce acel suflet cu rugăciuni şi cu milosteniile celor de aproape ai săi primeşte răscumpărare.

Iar dacă vreun suflet s-ar arăta atît de păcătos şi urît de Dumnezeu, încît să nu aibă nădejde de mîntuire, ci veşnică pieire îl aşteaptă, pe acela atunci îndată îl pogoară întru adîncime. Al lor este locul cel gătit spre veşnica muncă şi acolo îl ţine pînă la a doua venire a Domnului, iar după aceea are să se muncească veşnic cu trupul împreună cu dînşii, în focul gheenei. Însă şi aceasta s-o ştii, că pe această cale se suie şi primesc cercetare numai acei care sînt luminaţi cu credinţa în Hristos şi cu Sfîntul Botez, iar necredincioşii păgîni, slujitorii de idoli, saracinii şi toţi cei înstrăinaţi de Dumnezeu, aici nu vin, pentru că, încă fiind în trup, sînt îngropaţi în iad cu sufletele lor şi cînd mor, îndată, fără cercetare, sufletele acelora le iau diavolii, ca pe o parte a lor, şi-i duc jos în prăpastia gheenei".

Vama a paisprezecea - a uciderii

Acestea grăind către mine sfinţii îngeri, am intrat la vama **uciderii**, la care mai întîi uciderea şi mai ales uciderea de prunci din pîntece se cercetează, apoi tîlhăria, otrăvirea, uciderea fără voie, îndemnarea la ucidere, la sinucidere şi uciderea sufletească şi toată rana, toată lovirea, oriunde, pe spate sau peste cap, ori palmă peste obraz sau grumaz, sau lovirea din mînie, cu armă, cu lemn, cu piatră, toate acestea cu de-amănuntul se întreabă şi în cumpănă se pun. Ci noi şi acolo puţin dînd, am trecut bine.

Vama a cincisprezecea - a vrăjitoriei

Am trecut la vama **vrăjilor, a fermecătoriei, şoptirilor şi chemării diavolilor**. Şi erau duhurile acelea asemenea cu jivinile cele cu patru picioare, cu scorpiile, cu şerpii, cu viperele şi cu broaştele şi straşnică şi urîtă era vederea acelora, dar acolo nimic nu s-a aflat la mine, cu darul Domnului meu, şi am trecut îndată, nedînd nimic. Duhurile acelea, mîniindu-se asupra mea, ziceau: "Vei veni la locurile cele de desfrînare, vom vedea de vei scăpa de acolo".

Pornindu-ne în sus, am întrebat pe sfinţii îngeri care mă duceau: "Stăpînii mei, oare toţi creştinii trec pe la vămile acestea? Nu este oare cu putinţă vreunui om să treacă pe aici fără întrebare şi fără frica aceasta ce

se face la vămi?" Sfinţii îngeri mi-au răspuns: "Nu este altă cale pentru sufletele credincioşilor celor ce se suie la cer; toţi trec pe aici, dar nu toţi se cercetează precum tu, fără numai cei asemenea cu tine păcătoşi, care n-au făcut desăvîrşit mărturisire a păcatelor, ruşinîndu-se şi tăinuind înaintea părinţilor duhovnici faptele cele de ruşine. Pentru că dacă cineva cu adevărat şi-ar mărturisi toate faptele sale cele rele, i-ar părea rău şi s-ar căi de relele cele făcute, apoi păcatele acelora nevăzut se şterg de dumnezeiasca milostivire. Şi, cînd un suflet ca acela trece pe aici, întrebătorii cei din văzduh, deschizîndu-şi cărţile, nimic nu află scris asupra lui şi nu pot să-i facă nici o supărare, nici să-l îngrozească, şi se suie sufletul la scaunul darului.

Dacă tu ai fi făcut desăvîrşită mărturisire de toate păcatele tale şi după dezlegare ai fi făcut pocăinţă din destul, n-ai fi suferit nişte groaznice şi înfricoşate cercări ca acestea la vămi. Însă ţi-a ajutat aceea, că de mult ai încetat a păcătui de moarte şi cu fapte bune ţi-ai petrecut ceilalţi ani ai vieţii; dar mai ales ţi-au ajutat rugăciunile Cuviosului Părinte Vasile, căruia i-ai slujit cu osîrdie".

Vama a şaisprezecea - a desfrînării

Astfel vorbind, am ajuns la **vama desfrînării**, la care se cercetează tot felul de desfrînare, şi nălucirea păcatului desfrînării cea cu mintea, şi zăbovirea gîndului într-acel păcat, şi învoirea cu necuratele şi pătimaşele atingeri. Iar stăpînul vămii aceleia şedea pe scaunul său, îmbrăcat în haină necurată, cu spume de sînge stropită, cu care acela ca cu porfiră împărătească se împodobea şi mulţime de diavoli stăteau înaintea lui. Aceia, văzîndu-mă ajungînd acolo, mult s-au mirat cum am ajuns pînă la dînşii şi, scoţîndu-mi scrise faptele cele desfrînate ale mele, mă mustrau, arătîndu-mi persoanele cu care am greşit în tinereţile mele şi vremea cînd am greşit, ori noaptea, ori ziua, şi locurile în care păcatul acela l-am făcut cu cineva şi nu aveam ce să răspund, fără numai tremuram de frică şi mă umpleam de ruşine.

Iar sfinţii grăiau pentru mine către diavoli: "S-a părăsit de lucrurile desfrînării de mulţi ani, şi de atunci în curăţie şi în înfrînare a petrecut pustniceşte". Răspuns-au diavolii: "Şi noi ştim că de mult a părăsit păcatul, ci cu adevărat nu s-a mărturisit înaintea duhovnicescului ei părinte, nici n-a luat de la dînsul cuviincioasa poruncă spre pocăinţă de păcate, pentru aceasta este a noastră. Deci, ori lăsaţi-ne-o nouă şi vă duceţi, ori o răscumpăraţi cu fapte bune!" Şi puseră sfinţii îngeri multe din lucrurile mele, iar mai mult din darurile Cuviosului Vasile, şi abia m-am izbăvit de primejdia aceea cumplită şi ne-am dus.

Vama a şaptesprezecea - a preadesfrînării

Apoi am ajuns la vama **marii desfrînări**, numită şi preadesfrînare sau adulter, unde se cercetează păcatele celor ce petrec în căsătorie, dar credinţa însoţirii unul cu altul nu o păzesc, nici nu-şi feresc patul lor curat, asemenea şi silirile la desfrînare. Aici se cercetează şi persoanele cele sfinţite şi dăruite lui Dumnezeu, ce şi-au făgăduit fecioria şi curăţia lui Hristos şi n-au păzit-o de căderile în desfrînare groaznică. La acea vamă şi eu mult m-am arătat a fi datoare şi vădită am fost la o mare desfrînare. Şi acum necuratele duhuri şi nemilostivii cercetători voiau să mă răpească din mîinile îngerilor şi să mă pogoare în fundul iadului. Iar sfinţii îngeri, certîndu-se mult cu dînşii şi toate ostenelile mele şi nevoinţele pe care le făcusem aducîndu-le după aceea la mijloc, abia m-au răscumpărat, nu atît cu ale mele fapte bune, pe care le-au pus acolo pînă la cea mai de pe urmă, cît mai ales din darurile Părintelui meu Vasile, din care, foarte mult scoţînd, au pus în cumpănă împotriva fărădelegilor mele şi, luminîndu-mă, ne-am dus mai departe.

Vama a optsprezecea - a sodomiei şi gomoriei

Urcînd, ne-am apropiat de vama **marilor nelegiuiri**, la care se cercetează păcatele desfrînării cele peste fire, bărbăteşti şi femeieşti, şi împreunarea cu diavolii şi cu animalele necuvîntătoare, amestecările de sînge şi alte păcate mai necurate făcute în taină, pe care ruşine este a le şi pomeni. Mai marele vămii aceleia se vedea mai rău decît toţi diavolii cei înfricoşaţi, iar slugile lui erau într-acel chip negrăit şi avînd nespusă mînie şi înfricoşare. Aceia, ieşind degrabă împotriva noastră, ne-au împresurat; dar, cu mila Domnului, neaflînd nimic în mine, au fugit cu ruşine, iar noi bucurîndu-ne, ne-am dus. Şi grăiau către mine sfinţii îngeri: "Ai văzut, Teodora, înfricoşatele vămi ale desfrînării. Deci, să ştii că mai nici un suflet

nu le trece fără supărare, de vreme ce toată lumea zace în răutatea smintelilor şi toţi oamenii sînt iubitori de desfătări şi de desfrînare, iar gîndul omului atîrnă spre rele din tinereţile lui şi abia unii se feresc de necurăţiile desfrînării, dar puţini sînt cei ce-şi omoară poftele trupului. Deci puţini trec vămile acestea cu libertate şi cei mai mulţi, venind aici, îndată pier; pentru că diavolii cumpliţi ai păcatelor desfrînării răpesc sufletele celor desfrînaţi şi le trag jos în iad, cu amar muncindu-le. Şi se laudă boierii vămilor de desfrînare, zicînd: "Noi singuri mai mult decît cei din vămile noastre umplem gheena în iad". Iar tu, Teodora, să mulţumeşti lui Dumnezeu, că iată acum ai trecut acele cercări, cu rugăciunile Cuviosului Vasile, Părintele tău, şi de acum nu vei mai vedea rele, nici frică".

Vama a nouăsprezecea - a ereziei

După aceasta am ajuns la vama **ereziei**, unde se cercetează nedreptele gînduri şi socotelile cele pentru credinţă, depărtările de la dreptcredincioasa mărturisire a credinţei, neîmplinita credinţă, îndoirea în credinţă, hulele asupra sfinţeniei şi altele asemenea cu acelea. Dar acea vamă fără ispitire am trecut-o şi acum nu eram departe de porţile cereşti.

Vama a douăzecea - a zgîrceniei

Apoi ne-au mai întîmpinat duhurile cele rele ale vămii celei de pe urmă, care este **a nemilostivirii şi a împietririi inimii**. Şi iuţi erau întrebătorii aceia şi stăpînul lor cumplit, suflînd de iuţime, avînd focul nemilostivirii. Acolo fără de milă se cercetează sufletele nemilostivilor. Şi de s-ar afla cineva de multe nevoinţe săvîrşitor, de posturi şi de rugăciuni, şi dacă acela a păzit curăţia, de a avut înfrînarea trupului său, dar a fost neîndurat şi nemilostiv, închizîndu-şi milostivirile sale dinspre aproapele, acela de la acea vamă se duce în jos şi întru adîncul iadului se încuie şi nici nu cîştigă milă în veci. Dar noi, cu darul lui Hristos, am trecut şi acea vamă fără primejdie, ajutîndu-mi pretutindeni rugăciunile Cuviosului Vasile, cel ce a dăruit multe din lucrurile sale bune pentru răscumpărarea mea.

După aceea, ne-am apropiat cu bucurie de porţile cereşti, scăpînd de amarele vămi. Şi erau porţile cereşti ca şi cristalul cel luminos, unde se vedea strălucire negrăită şi tineri ce stăteau într-însele în chipul soarelui, care, văzîndu-mă dusă de mîinile îngereşti, s-au umplut de veselie, bucurîndu-se de mine; că, acoperindu-mă cu milostivirea lui Dumnezeu, am scăpat de vămile văzduhului şi, întîmpinîndu-ne cu dragoste, ne-au dus înăuntru.

Dar ce am văzut acolo şi ce am auzit, o, fiule Grigorie, a zis Cuvioasa Teodora, nu este cu putinţă a le spune cu de-amănuntul. Căci am văzut ceea ce ochiul omenesc n-a văzut şi am auzit ceea ce urechea niciodată n-a auzit, nici la inima cuiva, din cei ce petrec pe pămînt, nu s-au suit acele bunătăţi. Deci, am fost adusă înaintea scaunului lui Dumnezeu, Cel cu neapropiată slavă, înconjurat de Heruvimi, de Serafimi şi de mulţime de oaste cerească, care cu negrăite cîntări slăvesc pe Dumnezeu totdeauna, şi m-am închinat Dumnezeirii celei nevăzute şi neînţelese. Şi au cîntat puterile cereşti cîntare dulce, preamărind milostivirea lui Dumnezeu cea nebiruită de păcatele omeneşti. Şi a venit glas de la slava cea de mare cuviinţă, poruncind aceloraşi sfinţi îngeri care mă luau să mă aducă să văd locaşurile sfinţilor, asemenea şi toate muncile păcătoşilor şi după aceea să mă odihnească în locaşurile fericitului Vasile.

Deci, am fost purtată pretutindeni şi am văzut cele mai frumoase locaşuri, pregătite celor ce iubesc pe Dumnezeu, pline de slavă şi de dar. Şi-mi arătau cei ce mă purtau, deosebit locaşurile apostoleşti, deosebit cele prooroceşti, deosebit cele muceniceşti, deosebit cele arhiereşti şi fiecare ceată de sfinţi avea locaşuri deosebit. Şi fiecare locaş avea negrăită frumuseţe, în lărgime şi lungime, şi aş zice la fel cu ale Constantinopolului, dar cu neasemănare mai frumoase, avînd multe palate nefăcute de mîini. Şi pretutindeni în locaşurile acelea se auzea glas de bucurie şi de veselie duhovnicească şi se vedeau cetele celor ce prăznuiesc. Toţi sfinţii văzîndu-mă, se bucurau de mîntuirea mea, mă întîmpinau şi mă sărutau, lăudînd pe Domnul, Care m-a izbăvit din cursele vrăjmaşilor.

După înconjurarea acelor locaşuri, am fost pogorîtă în cele de dedesubt ale pămîntului şi am văzut muncile cele înfricoşate, nesuferite şi cumplite, pregătite păcătoşilor în iad, pe care arătîndu-mi-le sfinţii

îngeri, îmi ziceau: "Vezi, o, Teodora, din cîte munci te-a izbăvit Dumnezeu, prin rugăciunile plăcutului Său Vasile?" Şi am auzit acolo strigare, plîngere şi amară tînguire a celor ce erau în muncile acelea. Unii strigau "amar!", alţii "vai!", alţii ţipau, iar alţii blestemau ziua naşterii lor; dar nimeni nu era, căruia să-i fie milă de dînşii.

După aceea, ducîndu-mă de acolo, m-au adus în locaşul acesta pe care îl vezi, al Cuviosului Părintelui nostru Vasile, şi m-au aşezat aici, zicîndu-mi: "Acum Cuviosul Vasile face pomenire pentru tine". Şi am cunoscut că după patruzeci de zile de la despărţirea mea din trup am venit la acest loc de odihnă.

Toate acestea i le-a spus în vis Cuvioasa Teodora lui Grigorie, şi i-a arătat toată frumuseţea acelui locaş şi bogăţiile cele duhovniceşti, care s-au adunat cu sudorile cele din multe osteneli ale fericitului părinte, îndulcirile şi slava, multe feluri de răsaduri cu frunze de aur şi cu multe roduri şi toată veselia duhovnicească.

După ce s-a sfîrşit vedenia aceea, Grigorie s-a deşteptat din somn şi, venindu-şi în sine, se mira de cele văzute şi auzite de la fericita Teodora. Şi, sculîndu-se dimineaţa, s-a dus la Cuviosul Vasile să se binecuvînteze de la dînsul, după obicei. Iar el l-a întrebat, zicînd: "Fiule Grigorie, unde ai fost în această noapte?" Iar el, ca şi cum n-ar şti nimic, a răspuns: "M-am odihnit pe patul meu". Bătrînul i-a zis: "Ştiu că te-ai odihnit pe pat cu trupul, însă cu duhul ai fost în altă parte. Ai uitat oare cîte ţi-a descoperit Dumnezeu în noaptea aceasta în vedenia visului? Ai cîştigat ceea ce doreai, ai văzut pe Teodora şi cele despre dînsa le-ai auzit de la ea singură; în locaşurile mele ai fost şi cele ce-mi sînt pregătite, cu darul lui Hristos, pentru puţina mea osteneală, pe toate le-ai privit ca în oglindă".

Grigorie, auzind acestea de la cuviosul, a cunoscut că visul lui nu este o nălucire, ci i s-a făcut o descoperire de la Dumnezeu, prin rugăciunile şi mijlocirea cuviosului. Apoi, mulţumind lui Dumnezeu, s-a închinat fericitului părinte şi multe învăţături a luat de la dînsul.

Acelaşi Grigorie, în altă vreme, prin voia lui Dumnezeu, a căzut într-o îndoire de credinţă, pentru că, citind cu dinadinsul cărţile Vechiului Testament, gîndea în mintea sa că bine cred iudeii şi a fost în acel gînd multă vreme. Dar mai înainte văzătorul Vasile, cunoscînd aceasta cu duhul, l-a mustrat şi, după multă sfătuire, a cerut iarăşi de la Dumnezeu descoperire. Atunci Grigorie a văzut în vis o minunată vedenie despre înfricoşata judecată a lui Dumnezeu, pentru adunarea la judecată a tot neamul omenesc; a văzut pe Hristos, Judecătorul lumii, stînd pe scaun şi avînd de-a dreapta pe toţi drepţii, iar pe păcătoşi de-a stînga, stînd şi fiind judecaţi după faptele lor. A văzut apoi şi pe toţi iudeii, care n-au crezut în Hristos, osîndiţi cu ceilalţi păgîni şi trimişi în focul gheenei. Şi, precum a văzut osîndirea păcătoşilor, aşa a văzut şi preamărirea sfinţilor, pentru care singur Grigorie a scris foarte pe larg scriere, care se află în Mineiul cel mare. Iar aici povestindu-se aceasta mai pe scurt, este vremea a sfîrşi.

Deci, după mulţi ani ai vieţii sale, după ostenelile şi nevoinţele vieţii celei aspre, după minunile cele multe ce le făcuse şi după mai înainte vederea celor viitoare şi vindecările în dar ale bolnavilor, Cuviosul Părintele nostru Vasile, slăbind de bătrîneţe, s-a apropiat de fericitul său sfîrşit. Pentru că a fost adus din pustie în Constantinopol în anii cei de mijloc ai lui şi a petrecut acolo ca la cincizeci de ani, avînd aproape o sută de ani de la naşterea sa, şi a trecut la viaţa cea fără de sfîrşit, unde anii nu se împuţinează. Însă şi-a văzut mai înainte sfîrşitul şi l-a vestit iubitului său ucenic, Grigorie.

Avea Grigorie obicei, în tot Sfîntul şi Marele Post cel de patruzeci de zile, de se închidea în casă, în camera sa, şi nu ieşea pînă la Sfintele Paşti, petrecînd în post şi în rugăciuni şi făcînd mulţime de metanii şi în toate nopţile nu dădea ochilor săi somn. Deci odată, apropiindu-se sfintele patruzeci de zile, Grigorie a mers la cuviosul ca să ia binecuvîntare, după obicei, spre nevoinţa postului în închisoare. Iar cuviosul, vorbind mult cu dînsul pentru folosul sufletului şi dîndu-i binecuvîntare, la sfîrşit i-a zis: "Mergi, fiule, cu pace la casa ta, iar pe mine cu ochii cei trupeşti ai tăi nu mă vei mai vedea mai mult în viaţa aceasta".

Zicînd aceasta a plîns şi, cuprinzînd pe Grigorie cu dragoste, l-a sărutat. Iar el, căzînd la cinstitele lui picioare, le-a udat cu lacrimile, plîngînd şi tînguindu-se pentru despărţirea lui, şi, plîngînd mult, s-a dus şi s-a închis spre post, precum îi era obiceiul.

Apoi Cuviosul Vasile, în săptămîna cea din mijloc a postului, în 25 de zile ale lunii martie, la praznicul Bunei Vestiri a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, şi-a dat sfîntul său suflet în mîinile Domnului său, în anul 944, iar cinstitul său trup a fost îngropat în mînăstirea Sfinţilor Mucenici Flor şi Lavru. Şi s-a făcut o vedenie unui om cinstit în Constantinopol: Vedea o casă mare şi minunată şi porţile erau împodobite cu aur şi cu pietre scumpe, iar deasupra porţilor era scris cu cuvinte de aur astfel: "Locaşul şi odihna veşnică a Sfîntului Vasile cel Nou". Citind aceasta bărbatul acela, se minuna de frumuseţea zidirii acelei case. Şi iată un tînăr preafrumos ieşind, i-a zis: "Ce te minunezi, omule? Voieşti să vezi lucru mai minunat?"

Deschizînd porţile acelea, se vedeau înăuntru palate preafrumoase şi minunate, a căror frumuseţe covîrşeşte toată mintea omenească, şi Cuviosul Vasile şedea pe scaun împărătesc în mare slavă, înconjurat de mulţi bărbaţi şi tineri minunaţi şi luminoşi. Apoi se vedeau acolo şi răsaduri preafrumoase şi toate cele văzute erau pline de bucurie şi de veselie. Şi se auzea dinăuntru, zicînd: "O răsplătire ca aceasta iau după moarte toţi cei ce au iubit pe Dumnezeu şi I-au slujit cu osîrdie!" Această vedenie bărbatul acela a spus-o multora şi toţi cei ce auzeau, preamăreau pe Dumnezeu şi cinsteau pomenirea Cuviosului Vasile, plăcutul Lui.

O, de ne-am învrednici şi noi părţii iubitorilor lui Dumnezeu, cu sfintele lui rugăciuni şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste şi slavă, în veci. Amin.

NOTĂ - Tot în această zi mai facem şi pomenirea sfinţilor douăzeci şi şase de mucenici, care în ţara Goţilor, pe vremea împărăţiei lui Valent (364-378) şi Graţian (378-379), au pătimit de la Ungherih, împăratul goţilor, pentru Hristos. Dintre aceştia doi erau preoţi, Vetusie şi Vercu, cu doi fii şi două fiice, şi Arpil monahul. Iar mireni erau: Avip, Agn, Rels, Gatrax, Iscon, Sila, Sighiţ, Soniril, Term şi Fil; iar din femei: Anna, Alla, Larisa, Moico, Mamica, Urţo şi Nemais. Văduva împărăteasă a goţilor, pe nume Gaata, fiind creştină, împreună cu fiica sa Duclida, adunînd moaştele lor, le-a adus în Cizic, cetatea grecească. Apoi ea însăşi, întorcîndu-se în patria sa, a fost ucisă cu pietre de necredincioşi; iar fiica ei s-a săvîrşit cu pace în Cizic.

Pomenirea Sfintei Muceniţe Matroana din Tesalonic
(27 martie)

Sfînta Matroana a fost slujnică la o evreică, anume Pavtila, femeia voievodului Tesalonicului. Din tinereţe, fiind învăţată în credinţa creştinească, stăpîna ei o silea la reaua credinţă iudaică. Şi, fiindcă ea nu se supunea, o chinuia foarte rău, bătînd-o adeseori. Însă Matroana pe toate le răbda cu osîrdie pentru Hristos şi la biserică se ducea într-ascuns. Într-una din zile, înştiinţîndu-se Pavtila că Matroana a fost la biserica creştinească, i-a zis: "Pentru ce n-ai mers la sinagoga noastră, ci te-ai dus la biserica creştinească?" Răspuns-a fericita Matroana cu îndrăzneală: "De vreme ce Dumnezeu este în biserica creştinească, iar de la sinagoga iudaică s-a depărtat, nu mă duc la sinagogă, ci la biserică".

Atunci Pavtila, şi mai mult mîniindu-se, a bătut-o fără cruţare şi într-o cămară întunecoasă a închis-o legată. Iar a doua zi a fost găsită sfînta dezlegată din legături cu dumnezeiasca putere, preamărind pe Hristos. Dar stăpîna ei iarăşi a bătut-o cu vine crude, pînă la sînge şi, mai tare legînd-o, a închis-o iarăşi în cămara aceea şi uşa a pecetluit-o, ca să nu intre cineva să-i facă vreo uşurare. Şi a petrecut sfînta în acea închisoare fără hrană şi băutură patru zile, întărind-o Dumnezeu. După aceasta Pavtila, dezlegînd pecetea aceea şi deschizînd uşa, a găsit-o iarăşi dezlegată din legături şi stînd la rugăciune. Deci, fierbînd de mînie, a bătut-o cu beţe groase şi, abia suflînd, a închis-o în aceeaşi închisoare unde s-a şi sfîrşit sfînta,

dîndu-şi sufletul lui Dumnezeu. Trupul ei l-a aruncat acea rea femeie de pe zid, pentru că erau înalte casele acelea. Creştinii, luînd mult chinuitul trup al Sfintei Muceniţe Matroana, l-au îngropat cu cinste.

Mai pe urmă Alexandru, episcopul Tesalonicului, a zidit o biserică în numele sfintei, iar cinstitele ei moaşte le-a pus într-însa. Iar pe Pavtila, după vrednicie, degrabă a ajuns-o judecata lui Dumnezeu, pentru că de pe înălţimea zidului, de unde a aruncat jos trupul Sfintei Matroana, ea singură, alunecînd, a căzut şi, murind rău, şi-a lepădat ticălosul ei suflet.

Cuviosul Ioan înainte-văzătorul, pustnicul şi închisul din Egipt (27 martie)

În cetatea Licopolis din ţara Egiptului, era un bărbat cu numele Ioan, fiind dat din tinereţe la meşteşugul de teslărie. Ajungînd la vîrsta de douăzeci şi cinci de ani, s-a lepădat de lume şi a petrecut cincisprezece ani prin felurite mînăstiri, deprinzîn-du-se la viaţa monahicească în multe osteneli. După aceea s-a dus singur la muntele ce se chema "al Lupului", care era aproape de Licopolis, unde, zidindu-şi o chilie cu trei odăi, s-a încuiat într-însa. Într-o chilie se ruga, într-alta făcea lucrul mîinilor, iar a treia îi era de trebuinţă la ale vieţii lui.

Nevoindu-se cincizeci de ani, pînă la sfîrşitul său, fără să iasă deloc din chilie, primea pe fereastră cele trebuincioase lui de la cei ce-l slujeau; iar celor ce veneau la el, le vorbea despre cele folositoare. Dar, după ce a împlinit într-acea închisoare treizeci de ani, s-a învrednicit prooroocescului dar de la Dumnezeu, pentru care, chiar şi lui Teodosie, marele împărat grec (379-395), i-a trimis felurite scrisori, spunîndu-i că va birui pe tiranul Maxim, şi Galia va intra în stăpînirea sa. Asemenea şi despre tiranul Evghenie, cum că şi pe acela îl va birui şi după aceea îşi va primi sfîrşitul vieţii, iar pămînteasca împărăţie o va lăsa fiilor săi.

Pentru o mai înainte vedere ca aceea a lui, a străbătut vestea despre dînsul pretutindeni, ca despre un bărbat sfînt, căci şi împăratul Teodosie îl cinstea ca pe un prooroc al lui Dumnezeu. La început a venit la dînsul un voievod oarecare, întrebîndu-l dacă va birui pe etiopienii cei dimprejurul Sienului (şi acel loc este la începutul ţării Tebaidei), căci atunci, năvălind acolo etiopienii, toată ţara aceea o prădau. Iar Cuviosul Ioan, spunîndu-i cele ce vor avea să fie, i-a poruncit ca fără temere să meargă asupra lor, că îi va birui şi de împăraţi va fi cinstit.

Şi s-a săvîrşit aceea după proorocia sfîntului. De atunci s-a încredinţat voievodul, din povestirile despre dînsul, şi trimitea la sfîntul, cerînd rugăciuni şi mai înainte descoperiri pentru biruinţă, dacă vreodată vor avea să vină asupră-i vrăjmaşii.

Iar cît de minunat şi mai presus de măsură era darul proorociei ce-l avea sfîntul acesta, am auzit de la părinţii cei ce petreceau cu dînsul - cum zice Paladie, scriitorul vieţii acestuia -, a căror nevoinţă vrednică de laudă ne încredinţează despre nemincinoasele lor cuvinte, despre proorociile pe care le spunea acest bărbat dumnezeiesc.

Odată, venind la dînsul un tribun, se ruga pentru femeia sa, ca să-i dea voie să vină înaintea feţei sale, fiindcă aceasta dorea şi stăruia să-l vadă pe sfinţia sa. Iar sfîntul se lepăda în tot chipul, nevrînd nicidecum să fie văzut de faţă femeiască, el care şi către bărbaţi vorbea prin fereastră. După ce mult timp şi cu dinadinsul a fost rugat, văzînd credinţa lor, a făgăduit să se arate femeii în vedenia somnului. "În această noapte, zise el, mă voi arăta ei, însă să nu poftească mai mult ca să mă vadă, în trup fiind". Şi a spus bărbatul acela soţiei sale cuvintele cuviosului. Iar ea a văzut în noaptea aceea în vis pe sfîntul, venind la dînsa şi zicîndu-i: "Ce este mie şi ţie, femeie? Pentru ce ai voit să-mi vezi faţa mea? Au doar eu sînt prooroc sau am sfinţenie de bărbat drept? Sînt om păcătos, asemenea pătimaş ca voi; însă am rugat pe

Dumnezeu pentru tine şi pentru bărbatul tău, ca să fie vouă după credinţa voastră". Acestea zicînd, s-a dus.

Iar femeia, deşteptîndu-se din somn, a spus bărbatului său asemănarea sfîntului, îmbrăcămintea şi cuvintele lui şi multă mulţumire a trimis cuviosului prin bărbatul său. Mergînd bărbatul la chilia bătrînului, sfîntul i-a apucat înainte cu cuvîntul, zicîndu-i: "Iată, am împlinit cererea voastră, cercetînd pe soţia ta; deci de acum mai mult să nu mai poftească să mă vadă pe mine".

Altădată, o oarecare căpetenie din rînduiala ostăşească, fiindu-i femeia îngreuiată şi aproape de naştere, a mers la sfîntul cerînd rugăciuni. Şi în ziua aceea, în care el a plecat la cuviosul, femeia lui, născînd, era în primejdie de moarte. Iar omul lui Dumnezeu a zis aceluia: "De ai fi ştiut darul lui Dumnezeu, cum că ţi s-a născut fiu, ai fi preamărit pe Dumnezeu. Însă maica lui nu departe era de porţile morţii; deci, ducîndu-te, vei afla pruncul viu şi să-i dai numele Ioan, iar după ce îl vei creşte pînă la şapte ani, să-l trimiţi la monahi în pustie".

Nişte minuni ca acestea arăta celor ce de departe veneau la dînsul. Şi cetăţenilor din Licopolis, care veneau la el totdeauna pentru folos, mai înainte le spunea cele ce în taină erau să fie şi cele ce în taină erau lucrate de fiecare. Vestea apoi şi despre rîul Nilului şi îmbelşugarea anului ce avea să fie. Însă spunea, deasemenea, mai înainte de vreme şi ale lui Dumnezeu pedepse, care veneau asupra lor, şi-i mustra, învăţîndu-i pentru care pricină mînia Domnului se apropia. Iar vindecări singur nu făcea Cuviosul Ioan, ci dădea unt-delemn sfinţit, prin care multe boli se tămăduiau.

Odată femeia unui senator, pierzîndu-şi vederea ochilor, avîndu-i acoperiţi cu albeaţă, a rugat pe bărbatul său să o ducă la cuviosul. Zicînd el că niciodată nu vin la sfîntul femei, ea l-a rugat ca numai să spună despre dînsa sfîntului şi să se roage cuviosul lui Dumnezeu pentru dînsa. Şi a făcut aceasta bărbatul ei. Iar Sfîntul Ioan a trimis la dînsa untdelemn, cu care ea, ungîndu-se pe ochi de trei ori pe zi, a treia zi a văzut şi mulţumea lui Dumnezeu.

Zice Paladie, scriitorul vieţii lui: Am fost odată şapte fraţi străini în pustia Nitriei, eu şi cei ce urmau lui Evagrie, lui Albin şi Amonie; şi doream cu dinadinsul să ştim care este fapta cea bună a Sfîntului Ioan. Şi a grăit Evagrie: "Aş fi voit mai întîi să mă încredinţez despre dînsul, de la unul care ştie bine viaţa lui; pentru că dacă nu voi şti despre dînsul cu încredinţare, nu mă voi duce atît de departe, pînă la muntele Licopoliei". Acestea auzindu-le, eu m-am odihnit o zi, nimic grăind nimănui. Iar a doua zi, deschizînd chilia mea şi spre Dumnezeu nădăjduind, m-am dus la Tebaida. Ajungînd eu la muntele acela şi la chilia Cuviosului Ioan, mi-au spus ucenicii lui că, din ziua de Duminică pînă sîmbătă, către nimeni din cei ce vin nu vorbeşte; şi m-am odihnit, tăcînd şi aşteptînd pînă sîmbătă.

În ziua sîmbetei, în ceasul al doilea, am mers înaintea sfîntului bărbat şi l-am aflat şezînd la fereastră, prin care vorbea, mîngîind pe cei ce veneau la dînsul. Şi făcîndu-mi cuvînt, m-a întrebat prin tălmaci, zicîndu-mi: "De unde eşti şi pentru ce ai venit aici? Pentru că te socotesc că eşti din mînăstirea lui Evagrie". Şi cînd vorbeam, a venit voievodul ţării aceleia, cu numele Alimpie, şi a încetat Ioan a vorbi cu mine. Iar eu m-am depărtat de la dînşii puţin, ca să nu le fiu spre împiedicare în vorbirea lor. Stînd ei mult de vorbă, m-am supărat în sine-mi şi am început în gîndul meu a osîndi pe cinstitul bătrîn, care, pe mine trecîndu-mă cu vederea, pe voievodul acela îl cinstea. Şi, tulburîndu-mă de nerăbdare, cugetam ca, trecîndu-l cu vederea, să mă duc.

Iar el, înţelegîndu-mi gîndurile mele, a chemat pe tălmaciul său, cu numele Teodor, şi i-a zis: "Du-te şi zi fratelui aceluia să nu se mîhnească, căci acum îndată îl voi libera pe voievod şi voi vorbi cu dînsul". Iar eu m-am minunat de aceea, cum mi-a ştiut gîndurile mele, şi l-am cunoscut că este bărbat duhovnicesc şi înainte-văzător.

După ce s-a dus voievodul, m-a chemat bătrînul şi mi-a zis: "Pentru ce te-ai mîniat asupra mea? Ce lucru ai aflat în mine care te mîhneşte pe tine? Căci ai cugetat ceea ce nu este în mine, şi nici ţie nu ţi se cade să ai în gînd unele ca acestea. Au nu ştii scriptura aceea care zice: *Nu trebuie sănătoşilor doctor, ci*

bolnavilor? Pe tine, cînd voi vrea, te voi afla, şi tu, cînd vei voi, mă vei afla pe mine. Şi chiar dacă nu te-aş fi mîngîiat eu pe tine, apoi te-ar fi mîngîiat fraţii şi alţi părinţi. Iar voievodul acela, prin grijile lumeşti fiind dat diavolului, după ce în puţină vreme şi-a venit în simţire, ca un rob ce scapă de cumplitul stăpîn, aşa scăpînd el de diavolul, a venit la mine să primească ceva folos. Cu nedreptate era ca, lăsîndu-l pe el, să vorbesc cu tine, care pururea te îngrijeşti de a ta mîntuire".

Atunci eu - zice Paladie - cu totul m-am încredinţat despre dînsul că este bărbat duhovnicesc şi l-am rugat să se roage pentru mine. Iar el, cu dragoste şi cu bucurie vorbind către mine şi cu dreapta sa atingîndu-se încetişor de obrazul meu cel stîng, mi-a zis: "Multe nevoi te aşteaptă pe tine şi războaiele cele grele acum le-ai suferit, luptîndu-te cu gîndul cel ce te silea ca să laşi pustia, pentru că diavolul îţi punea înainte pricini binecuvîntate, aducîndu-ţi aminte de dragostea tatălui şi a fratelui tău, iar tu nu te-ai învoit cu gîndul acela. Iată, bună vestire îţi vestesc, că amîndoi sînt sănătoşi şi de lume s-au lepădat şi va trăi tatăl tău încă şapte ani. Deci, să petreci cu bărbăţie în pustie şi să nu pofteşti pentru aceea a te duce la patria ta căci este scris: *Nimeni, punîndu-şi mîna sa pe plug şi căutînd înapoi, nu este îndreptat întru Împărăţia lui Dumnezeu*". Cu acele cuvinte ale omului lui Dumnezeu mult folosindu-mă şi din destul întărindu-mă - zice Paladie -, am mulţumit lui Dumnezeu, Care, prin acel sfînt bărbat, mi-a arătat diavoleasca înşelăciune care se lupta cu mine şi pe care el a ridicat-o.

După aceea iarăşi a zis către mine, vorbind cu prietenie: "Voieşti să fii episcop?" I-am răspuns lui: "Nicidecum, pentru că acum sînt episcop". Zis-a stareţul: "Cărei cetăţi eşti episcop?" Răspuns-am lui: "Episcopia mea este în bucătărie, în cămară, în trapeză, la vasele cu vin. Pe acelea le cercetez cu dinadinsul şi dacă vinul ar fi oţetit, apoi îl las, iar pe cel bun îl beau. La fel şi în căldare caut şi dacă în fierturi nu ajunge sare sau îndulcire, îndată o pun şi mănînc mîncare bună la gust. Asemenea fac şi cu celelalte lucruri, alegîndu-mi mie pe cele mai bune. Aceasta este episcopia mea, la care m-a ales şi m-a pus îmbuibarea mea cea iubitoare de dulceţi".

Cuviosul, zîmbind, a zis: "Încetează de a rîde, pentru că episcop ai să fii şi multe osteneli şi necazuri vei suferi. Iar de voieşti să scapi, să nu ieşi din pustie, pentru că în pustie nimeni nu poate să te pună pe tine episcop".

Iar eu, plecînd de la dînsul, am mers în pustie la locul meu cel obişnuit şi am spus sfinţilor părinţi toate cele despre prea-cinstitul şi sfîntul bărbat, Ioan Cuviosul. Însă am uitat după aceea eu, ticălosul, cuvintele lui pe care pentru mine le-a proorocit. Pentru că după trei ani, căzînd eu bolnav de splină şi de stomac, am fost trimis cu fraţii în Alexandria la doctori. Iar boala aceea înmulţindu-se, m-au sfătuit doctorii Alexandriei ca, pentru schimbarea aerului, să mă duc în Palestina, unde este aerul mai subţire şi mai sănătos.

Deci, fiind eu în Palestina şi însănătoşindu-mă, m-am dus de acolo în Bitinia. Şi acolo, nu ştiu cum, ori cu cea omenească, ori cu cea dumnezeiască voie, Dumnezeu ştie, m-am învrednicit a fi episcop, lucru care era mai presus de puterea mea. Şi am căzut în întristarea de care mi-a proorocit Cuviosul Ioan şi de a cărui proorocie atunci mi-am adus aminte. Dar aceea mi s-a întîmplat după mutarea cuviosului. Încă îmi aduc aminte şi de aceasta, cu care nevoitorul lui Hristos voia să mă folosească şi să mă înveţe, ca să rabd în pustie, petrecînd întru dînsa şi neieşind deloc. Mi-a zis Cuviosul Ioan: "De patruzeci de ani într-această chilie petrec şi n-am văzut faţă femeiască, nici vreun ban, nici pe cineva mîncînd şi bînd, nici pe mine nu m-a văzut cineva vreodată mîncînd sau bînd ceva".

După o vorbire ca aceea împreună cu Sfîntul Ioan - zice Paladie -, cînd m-am întors la locul meu cel obişnuit, precum am zis, şi am spus părinţilor cele despre dînsul, după două luni, sculîndu-ne toţi cei şapte, ne-am dus la dînsul. Şi după ce am sosit la locaşul lui, ne-a primit cu dragoste, cu faţă veselă, pe fiecare întrebîndu-l de sănătate. Şi îndată l-am rugat ca mai întîi să facă rugăciune pentru noi, pentru că este acest obicei la părinţii cei ce petrec în Egipt. Iar el ne-a întrebat: "Oare nu este cineva între voi cleric?" Şi au zis toţi că nu este. Şi căutînd spre fiecare din noi, a cunoscut pe clericul cel tăinuit, pentru că era unul din noi diacon, dar pe care nimeni nu-l ştia că este diacon, fără numai un frate. Căci pentru

smerenia sa îşi tăinuia cinstea şi îl oprise pe fratele, cel ce ştia despre dînsul, să spună cuiva; pentru că, după asemănare cu sfinţii, el abia se socotea a fi vrednic de numele creştinesc.

Deci spre acela Cuviosul Ioan, arătînd cu mîna, a zis: "Acesta este diacon". Iar el lepădîndu-se, sfîntul, întinzînd mîna prin ferestruica pe unde vorbea cu noi, a apucat dreapta diaconului, a sărutat-o şi a zis către dînsul: "Nu lepăda darul lui Dumnezeu, o, fiule, nici să minţi, vătămînd darul Lui, pentru că minciuna este străină de creştini. Aceea de este şi în tine, mare ori mică, nu este lăudată, căci zice Mîntuitorul: *Minciuna este de la diavolul*". Diaconul, fiind mustrat, tăcea, primind învăţătura aceluia.

După ce am săvîrşit rugăciunea, un frate dintre noi, bolind de trei zile de nişte friguri, cerea tămăduire de la Cuviosul Ioan. Părintele a zis că boala aceea îi era de folos fratelui aceluia; însă, voind nu atît boala cît necredinţa să-i tămăduiască, a poruncit să ia sfîntul untdelemn şi să-l ungă. Atunci fratele acela a dat afară îndată toate vătămările ce avea înăuntru şi s-a făcut sănătos desăvîrşit. Şi se vedea omul acela, adică Cuviosul Ioan, fiind de nouăzeci de ani, cu trupul atît de chinuit, încît nici barba nu-i creştea, şi nimic altceva nu mînca decît numai roadele de prin copaci şi acelea după apusul soarelui. Apoi la bătrîneţe se obişnuise atît de demult cu postirile, încît nici pîine nu mînca, nici vreo mîncare gătită la foc.

Iar cînd ne-a poruncit să şedem, am mulţumit lui Dumnezeu, Cel ce ne-a învrednicit să-l vedem şi să vorbim cu dînsul. El, primindu-ne ca pe nişe fii ai săi cu faţa veselă, ne-a zis acestea: "De unde sînteţi, o, fiilor, şi ce necaz vă apasă de aţi venit la mine, omul cel prost şi smerit?" Noi, spunînd patria noastră şi locuinţa cea de atunci în pustia Nitriei, am adăugat şi aceasta: "Am venit de la Ierusalim în aceste părţi cu gînd să ne învrednicim, pentru folosul nostru, a te vedea cu ochii pe tine, de care de mult auzisem cu auzul".

A zis către noi fericitul Ioan: "Dar ce lucru de minune voiţi a vedea, o, iubiţilor fii, de aţi suferit atîta osteneală, venind aici? Ce trebuinţă este a vedea pe un om lepădat, smerit, neavînd ceva vrednic de vedere şi nici de mirare; căci sînt pretutindeni prooroci şi apostoli ai lui Dumnezeu, vrednici de mirare şi de laudă, care se cinstesc în biserici. De la aceia se cuvine a vă folosi şi a le urma lor. Însă mă minunez foarte de sîrguinţa voastră, cum atîtea primejdii, ce se întîmplă în cale, nu le-aţi băgat în seamă şi aţi venit la noi, căutînd folos, iar noi pentru lenevirea noastră nu putem să ieşim din chilie.

Deci, ascultaţi acum: Măcar că lucrul vostru este vrednic de laudă, să nu socotiţi că aţi făcut ceva bun şi vrednic de laudă, dar să urmaţi şi să săvîrşiţi faptele bune ale părinţilor voştri, lucru care nu se întîmplă adeseori; însă, chiar aşa fiind, să nu vă nădăjduiţi spre voi înşivă, pentru că unii spre ei singuri nădăjduind şi suindu-se la capătul faptelor bune, la sfîrşit au căzut din înălţime.

Aşadar, luaţi aminte: Rugăciunile voastre să fie drepte, curăţia inimii voastre să fie netulburată şi să nu vă îndeletniciţi mintea cu alte gîndiri în vremea rugăciunilor. Vedeţi, oare v-aţi lepădat cu adevărat de lume? N-aţi voit să urmaţi faptelor bune ale altora, iar în voi înşivă de ale voastre fapte bune vă măriţi în deşert? Oare faceţi ceva bun la arătarea oamenilor? Vedeţi, să nu vă socotiţi a fi drepţi, să nu vă înşelaţi cu părerea de vreun lucru bun, ca nu cumva, în vremea rugăciunilor, să vă fie pomenire de lucru lumesc, pentru că este nebunesc lucru, ca prin buze să vorbeşti către Stăpînul, iar cu gîndurile să te întorci de la Dînsul.

Dar această cădere a minţii se întîmplă la toţi cei ce nu s-au lepădat cu totul de lume, ci mai mult se sîrguiesc să se arate plăcuţi lumii. Pentru că cel ce gîndeşte la multe lucruri, îşi împarte mintea în multe griji trupeşti şi pămînteşti şi, cînd se supără de tulburările sale dinăuntru, nu poate să vadă pe Dumnezeu. Se cade celor ce au în minte pe Dumnezeu să se depărteze de la toate, căci zice Scriptura: *Sîrguiţi-vă şi cunoaşteţi că Eu sînt Dumnezeu.* Iar cel ce a ajuns, în parte, la cunoştinţa de Dumnezeu, pentru că la toată cunoştinţa nimeni nu poate ajunge, aceluia i se descoperă tainele lui Dumnezeu. Vede mai înainte cele ce au să fie, priveşte descoperirile ca şi sfinţii, lucrează puteri şi primeşte de la Dumnezeu toate cele cerute".

Acestea şi multe alte părinteşti sfătuiri şi învăţături punîndu-le înainte Cuviosul Ioan fraţilor care veniseră la dînsul, a adus şi oarecare povestiri despre cei înalţi la minte şi despre cei ce nădăjduiesc spre sine şi a

spus povestirea aceasta: A fost un oarecare monah, care petrecea în pustia cea de aproape, bine nevoindu-se în peşteră, mîncînd pîine din osteneala mîinilor sale, se rugîndu-se neîncetat şi sporind în fapte bune.

Deci, văzîndu-şi viaţa sa curată şi cinstită, a început a se înălţa în sine cu părerea, socotindu-se că este îmbunătăţit şi sfînt şi nădăjduia că niciodată nu va aluneca. Dar într-o seară tîrziu, cu voia lui Dumnezeu, a venit la dînsul ispititorul într-o nălucire de femeie preafrumoasă, ca rătăcită prin pustie, şi, găsind uşa deschisă, a intrat în peşteră şi, căzînd la picioarele monahului, l-a rugat s-o lase să se odihnească în peşteră, deoarece o apucase noaptea. Iar el, făcîndu-i-se milă de dînsa, a primit-o, netemîndu-se de cădere, pentru că nădăjduia în sine. Şi a întrebat-o de unde vine şi cum a rătăcit în acea pustie. Iar ispititorul, cel cu chip de femeie, minţind multe, a întins către el vorbă lungă, prin cuvinte înşelătoare. Şi, ascultînd cu luare-aminte, a început a se porni spre pofta păcatului. Apoi, spunînd amîndoi cuvinte desfrînate, monahul se tulbura cu gîndurile şi, aprinzîndu-se într-însul văpaia de pofta desfrînării, s-au învoit la păcat, şi acum se începea fărădelegea. Dar deodată femeia aceea, chiuind cu mare glas, s-a stins ca o umbră din mîinile lui şi s-a făcut nevăzută.

Atunci, îndată s-a auzit în văzduh glas de diavoli mulţi, care rîdeau, hohoteau, îl ocărau şi-i ziceau: *"Cel ce se înalţă, se va smeri!* Deci tu te-ai înălţat pînă la ceruri, iar acum ai căzut pînă la iad". Acel monah, văzîndu-se aşa batjocorit, a căzut în deznădejde şi, lăsîndu-şi chilia şi pustia, a ieşit în lume. Într-o cădere ca aceasta l-a pogorît cea mai înainte înălţare de minte a lui.

Învăţînd pocăinţa smereniei, Cuviosul Ioan ne arătă că, aşa cum ne duc diavolii în deznădejde, aşa şi noi putem să-i aducem pe ei în deznădejde, încît să nu mai poată să ne biruiască. De aceea a adăugat, spunînd o povestire ca aceasta: A fost un tînăr în cetate, făcînd multe răutăţi şi mari păcate. După aceea, pornindu-se din frica lui Dumnezeu, a venit în simţire şi umilinţă. Şi, ca să plîngă cea de mai înainte rea viaţă a sa, s-a dus la nişte morminte şi a căzut cu faţa la pămînt şi nu îndrăznea să cheme pe Dumnezeu, nici să se roage, socotindu-se că nu este vrednic nici să mai trăiască. Şi, mai înainte de vreme închizîndu-se în mormîntul morţilor, se tînguia şi ofta din inimă, suspinînd.

Şi petrecînd el astfel o săptămînă, diavolii, care mai înainte îl îndemnau la păcat, au mers la el, chiuind şi zicînd: "Amar ţie, necuratule, care te-ai săturat de dulceaţa desfrînării, iar acum, pocăindu-te, nouă deodată te-ai făcut vrăjmaş pe faţă. Ce fel de bine aştepţi, fiind plin de ale noastre răutăţi? De ce nu te scoli degrabă de aici şi nu mergi la lucrurile cele obişnuite nouă? Te aşteaptă desfrînaţii şi beţivii! Pentru ce nu mergi să te saturi de pofte, fiindcă nu-ţi este nici o nădejde de mîntuire? Al nostru eşti, ca cel ce ai făcut toată necurăţia, şi voieşti să scapi de noi. Nu vei scăpa, nu te vei izbăvi din mîinile noastre!"

Iar el împotriva lor nimic nu răspundea, nici nu voia să audă glasul lor, ci petrecea plîngînd neîncetat. Atunci diavolii, mult strigînd cu certare, după ce l-au văzut că nu se înfricoşează, nici nu fuge din mormînt, nici nu se învoieşte cu ei, l-au bătut cumplit şi voiau să-l omoare, dar nu le-a îngăduit Dumnezeu. Apoi s-au dus, lăsîndu-l abia viu. Iar el, zăcînd mult ca un mort, abia şi-a venit în sine şi iarăşi plîngea şi se tînguia de păcatele sale cele făcute înainte. Apoi rudeniile, căutîndu-l pretutindeni, l-au găsit în morminte şi l-au rugat să se întoarcă acasă. El însă nu i-a ascultat, voind mai bine să moară, decît să se întoarcă la viaţa cea dintîi. În altă noapte iarăşi au năvălit diavolii asupra lui, asemenea ca mai înainte, strigînd şi multe bîrfind, şi, iarăşi bătîndu-l, s-au dus.

Asemenea în a treia noapte au încercat să biruiască pe cel nebiruit; şi, văzînd că nimic nu sporesc, s-au deznădăjduit să-l mai biruiască şi au fugit cu totul de la el, fiind izgoniţi de răbdarea lui. Şi, fugind, strigau: "Ne-ai biruit, ne-ai biruit şi iar ne-ai biruit pe noi!" Astfel smerita pocăinţă şi vitejeasca răbdare aduce deznădejde diavolilor. De atunci diavolii nu mai puteau să facă vreun rău acelui tînăr, care a petrecut după aceea cu plăcere de Dumnezeu şi a fost pildă vie la mulţi oameni deznădăjduiţi, spre ridicarea din păcate şi spre adevărata pocăinţă.

Iarăşi vorbind Cuviosul Ioan despre înălţarea minţii, care pogoară pe om din înălţimea darului lui Dumnezeu, şi despre smerita cugetare, care înalţă spre milostivirea lui Dumnezeu, a adus povestirea aceasta: Era alt monah ce petrecea în pustia cea dinăuntru şi care se ostenise mulţi ani cu fapte bune. Dar

la bătrîneţe s-a ispitit, prin meşteşugirile vrăjmaşului, şi puţin de n-a pierit prin înălţarea minţii sale. Acela se nevoia în mare linişte, în rugăciuni, în cîntări de psalmi şi în multe cugetări de Dumnezeu. Aşa petrecea toate zilele şi nopţile şi vedea unele vedenii dumnezeieşti la arătare, pe unele cînd dormea, iar pe altele chiar fiind treaz. Iar somnul lui era foarte puţin, încît abia era cu putinţă a se numi somn.

Şi atît era cuprins de dorirea vieţii celei fără de trup, încît de trupeasca hrană nu se îngrijea deloc, nici lucrînd pămîntul, nici sădind pomi de livezi, fiind plin de credinţă şi de nădejde spre Dumnezeu. De cînd se sălăşluise în pustie, nici o grijă nu avea cu ce să-şi hrănească trupul său, iar pe toate cele pămînteşti uitîndu-le, cu dorirea de Dumnezeu se cuprinsese desăvîrşit, aşteptînd trecerea din această lume la Dumnezeu. Astfel, se îndulcea foarte mult cu lucrurile cereşti cele nevăzute şi nădăjduite şi nu i-a slăbit trupul, nici nu i s-a tulburat cîndva sufletul lui. Ci într-o măsură bună, cinstită şi fericită i se rînduise viaţa lui, ca şi cum ar fi fost între cei trupeşti şi între cei fără de trup, nici fără de trup fiind el, nici foarte trupesc.

Şi a fost cinstit de Dumnezeu după cîtăva vreme, încît i se trimitea pîine din cer, prin mînă nevăzută. Căci, intrînd în peştera sa, găsea pe masă pîine curată, care putea să-i ajungă la două sau la trei zile. Şi cînd simţea cu trupul său că-i trebuie hrană, închinîndu-se lui Dumnezeu, gusta ceva şi iarăşi cu cîntare îşi sătura sufletul, petrecînd în rugăciune şi în gîndirea la Dumnezeu, din zi în zi sporind în săvîrşirea cea mai aleasă a faptei bune şi în nădejdea celor viitoare dîndu-se cu totul.

Deci acum pentru răsplătirea sa nădăjduia fără îndoială, ca şi cum aceea ar avea-o în mîini. Şi aceasta i-a fost pricina căderii lui în ispită. Pentru că a venit într-un gînd de mîndrie ca acesta, încît se socotea pe sine că este mai mare decît alţii şi că are de la Dumnezeu mai mare dăruire şi cereşti bunătăţi pregătite lui mai mult decît ceilalţi oameni. Şi nădăjduia în sine că niciodată nu va putea să alunece dintr-o viaţă ca aceea, înaltă în fapte bune.

Astfel socotindu-se în sine, nu după multă vreme s-a născut într-însul puţină trîndăvie, apoi a crescut lenevirea; şi era cunoscută lenevirea aceasta, căci şi din somn a început a se scula mai tîrziu, iar cîntarea de psalmi şi rugăciunile lui erau mai scurte, nu ca mai înainte, prelungite.

Şi era într-însul gîndul de a se odihni puţin şi el se învoia cu aceasta. Şi se tulbura cu gîndurile şi în taină gîndea ceva necuviincios. Dar obişnuinţa lui cea dintîi spre nevoinţă îl deştepta puţin din lenevire şi din tulburarea gîndurilor şi îl făcea mai nevoitor, însă el iarăşi cădea într-aceeaşi tulburare a gîndurilor. Şi după obişnuitele rugăciuni, intrînd în peşteră, după ce a înserat, a găsit după obicei pîine trimisă lui de Dumnezeu în chip nevăzut, dar acum nu era aşa curată ca mai înainte. Dar, întărindu-şi trupul, n-a lepădat gîndurile cele necurate şi nici nu cunoştea că sufletul său este vătămat de ele, nici nu s-a întors spre căutarea tămăduirii rănii celei dintîi, socotind a fi lucru mic să primească gîndurile cele necurate şi întru dînsele cu îndulcire să zăbovească.

Iar a doua zi, după rugăciunile şi cîntările de psalmi cele obişnuite, însă de gînduri risipite, venind seara, a intrat în peştera sa să se întărească cu hrană. Însă a găsit toată pîinea necurată, de care lucru se minuna foarte mult şi se întrista cu duhul, dar a mîncat şi s-a întărit.

Iar după ce a sosit a treia noapte, întreită răutate şi-a făcut, pentru că mintea lui iarăşi a înmulţit gîndurile cele necurate şi era atît de tulburat de desfrînata poftă, încît i se părea în mintea lui că este cu dînsul o femeie şi săvîrşeşte păcatul. După ce a trecut noaptea, iarăşi săvîrşind obişnuita pravilă, deşi cu multă împiedicare de gînduri, cînd a înserat, a mers la pîine şi a găsit-o nu numai necurată, ci ca şi cum de şoareci şi de cîini ar fi mîncată şi numai rămăşiţele sfărîmate pe pămînt le-a găsit. Atunci a suspinat şi a lăcrimat, însă nu şi-a sfărîmat inima sa atît cît să poată ajunge spre alungarea necuratelor gînduri şi a pătimaşului război.

Adunînd acele necurate sfărîmături, a mîncat puţin, nu cît a voit să mănînce, şi s-a culcat ca să doarmă. Şi îndată a năvălit asupra lui un nor de gînduri preadeşarte, atrăgîndu-l din pustie la lume; şi cu totul cuprinzîndu-se de poftă, neputînd răbda mai mult şi a-şi veni în simţire - Dumnezeu aşa voind o vreme,

pentru a lui înălţare de minte -, s-a sculat şi s-a dus noaptea prin pustie, vrînd să ajungă la locuinţele oamenilor mireni. Dar după ce s-a făcut ziuă şi zăduful soarelui a început, a ostenit bătrînul - pentru că acum nu mai era tînăr -, iar calea era prea depărtată pînă la locul unde avea el de gînd să meargă. Deci căuta încoace şi încolo, ca doar va vedea vreo mînăstire, la care, abătîndu-se, s-ar putea odihni. Şi s-a întîmplat, după rînduiala lui Dumnezeu, o mînăstire în drum, în care el intrînd, fraţii cei ce erau acolo l-au primit cu dragoste şi cu cinste, ca pe un părinte, spălîndu-i faţa şi picioarele. Şi, făcînd rugăciune, i-au pus înainte masă şi-l pofteau să guste pentru dragoste din cele puse înainte.

După ce s-a întărit, l-au rugat fraţii să le spună cuvînt de mîntuire, cum vor scăpa de cursele diavolului şi cum vor putea birui gîndurile cele necurate. Iar el îi sfătuia pe dînşii, ca un părinte, să fie tari şi statornici în osteneli, ca unii ce, nu după multă vreme, vor fi odihniţi de Hristos. Grăindu-le lor multe despre pustniceştile nevoinţe, i-a folosit foarte mult. Iar după ce a încetat învăţătura, singur odihnindu-se la un loc deosebit, a început a gîndi în sine, cum învaţă pe alţii, dar nu se îngrijeşte de sineşi; pe alţii îi foloseşte, iar pe el se sminteşte, pe alţii îi povăţuieşte la calea mîntuirii, iar el singur se păgubeşte şi merge la pierzare.

Astfel, socotindu-se şi văzîndu-se biruit de gîndurile cele viclene, s-a întors îndată în pustie, ducîndu-se nu încetişor, ci fugind şi alergînd la locul său cel dintîi, plîngînd pentru înşelarea sa şi zicînd: "*De nu mi-ar fi ajutat Domnul, mi s-ar fi sălăşluit în iad sufletul meu*, căci puţin de n-am căzut în toate răutăţile". Şi s-a împlinit cuvîntul zis la Pilde: *Frate pe frate întărindu-se, sînt ca o cetate tare şi înaltă şi se întăreşte ca o împărăţie întemeiată*. Din acea vreme s-a îndreptat bine acel monah, căci, încuindu-se în peştera sa, a căzut la pămînt, presărîndu-şi ţărînă pe cap, plîngînd şi tînguindu-se multe zile. Şi de la pămînt nu s-a sculat, pînă ce nu s-a încredinţat de la înger despre primirea pocăinţei sale şi de pîinea cea dinainte ce i se trimitea de la Dumnezeu şi îşi afla pentru el hrană fără osteneala mîinilor sale. Astfel smereşte înălţarea minţii pe om!"

Acestea le spunea Cuviosul Ioan fraţilor celor ce veneau la dînsul. Apoi a adăugat: "O, fiilor, smeriţi să fiţi în cele mici şi în cele mari lucruri! Pentru că aceasta este cea dintîi poruncă a Mîntuitorului, Care a zis: *Fericiţi cei săraci cu duhul, că acelora este Împărăţia cerului*. Pentru că a fi sărac cu duhul, însemnează a fi smerit, şi neînşelaţi să fiţi de diavolii care vă aduc vouă păreri şi năluciri. Şi dacă ar veni cineva la voi frate, prieten, soţie, părinte, învăţător, maică sau soră, mai întîi să ridicaţi mîinile la rugăciune şi, de va fi nălucire, va fugi de la voi.

Dacă cineva v-ar lăuda pe voi, diavol sau om, să nu-l ascultaţi pe acela, nici să vă înălţaţi cu mintea. Că şi pe mine adeseori noaptea mă înşelau diavolii şi nu mă lăsau să mă rog în pace, nici să mă odihnesc, punîndu-mi oarecare năluciri înainte toată noaptea. Iar după ce venea ziua, batjocorindu-mă, se închinau pînă la pămînt înaintea mea, zicîndu-mi: "Iartă-ne pe noi, părinte, că osteneală ţi-am făcut ţie toată noaptea". Iar eu le răspundeam: "Duceţi-vă de la mine toţi lucrătorii fărădelegii şi nu ispitiţi pe sluga Domnului".

Pentru aceasta, fiilor, să nu iubiţi gîlceava, învăţîndu-vă totdeauna gîndirea de Dumnezeu şi rugîndu-vă lui Dumnezeu să vă dea vouă ca să aveţi pururea minte curată. Bun este cu adevărat şi acel nevoitor care, petrecînd în lume, se îndeletniceşte în cinstite lucruri, arătînd altora iubire de oameni, primire de străini, dînd milostenie, făcînd bine celor ce vin la dînsul, ajutînd pe cei ce sînt întru osteneli şi petrecînd fără de nici un fel de mînie. Unul ca acesta este frate bun, pentru că petrece în fapta lucrurilor celor bune şi săvîrşeşte poruncile Domnului, însă cu pămînteşti lucruri se îndeletniceşte.

Dar mult mai bun şi mai mare este cel ce petrece în gîndirea de Dumnezeu, care trece de la cele materialnice la cele nematerialnice, însuşi lepădîndu-le şi uitîndu-le pe cele de jos, încearcă pe cele cereşti, stînd înaintea Dumnezeului tuturor, de toate dezlegîndu-se şi de nici o grijă înapoi întorcîndu-se. Unul ca acesta este cu Dumnezeu, cinstindu-L cu neîncetate cîntări de psalmi. Ştiu eu pe un om în pustie, care zece ani n-a gustat nimic din pămîn-teasca hrană, ci îngerul îi aducea în a treia zi cereasca hrană şi i-o dădea în gură, şi aceea îi era hrana şi băutura - aceasta Cuviosul Ioan o spunea ca despre altul, dar însuşi el era acela.

Mai ştiu - zicea el - şi aceasta, că la acel om, într-o nălucire, s-au dus diavolii, arătîndu-i cete de îngeri şi căruţe de foc şi mulţi purtători de arme, ca şi cum ar fi venit un împărat, ce-i zicea: "Întru toate cu dreptate şi cu bunătate ai petrecut, o, omule. Deci de acum închină-te mie şi ca pe Ilie te voi înălţa pe tine". Iar monahul acela a zis în sine: "Eu în toate zilele mă închin Împăratului meu Iisus Hristos şi, de ar fi fost El, nu de aceasta ar fi avut trebuinţă de la mine". Şi a răspuns diavolului: "Eu pe Dumnezeu Îl am Împărat şi Stăpîn, Căruia totdeauna mă închin, iar tu nu eşti împăratul meu!" Şi îndată s-au stins diavolii".

Cu nişte povestiri ca acestea şi învăţături duhovniceşti şi cu acest fel de viaţă, asemenea îngerilor, Cuviosul Ioan, pe mulţi folosindu-i şi desăvîrşit plăcînd lui Dumnezeu, mai înaintea sfîrşitului său, la nouăzeci de ani, a poruncit ucenicilor săi ca nimeni să nu vină la dînsul pînă a treia zi. Iar după trei zile, mergînd fraţii, l-au aflat cu genunchii plecaţi la pămînt ca la rugăciune, iar cu sufletul se dusese la Domnul, ca să stea, cu cereştile cete îngereşti, înaintea scaunului lui Dumnezeu, Celui în Treime lăudat, Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, Căruia I se cuvine slava, în veci. Amin.

Pomenirea Cuviosului Părintelui nostru Ilarion, noul mărturisitor, egumenul mînăstirii Pelichit (28 martie)

Cuviosul Ilarion din tinereţe s-a călugărit, purtîndu-şi crucea şi urmînd lui Hristos Cel răstignit, patimile trupeşti supunîndu-şi cu înfrînare. El pe toţi monahii i-a covîrşit cu fapta bună şi, într-o chilie întunecoasă închizîndu-se, fără tulburare a petrecut mulţi ani şi s-a luminat cu nepătimirea. Pentru aceea şi de rînduiala preoţească s-a învrednicit şi a fost egumen al mînăstirii ce se numea Pelichit, în Asia, aproape de Elespont. Şi a făcut minuni alese, că jivinele care vătămau seminţele roditoare le certa şi le izgonea cu cuvîntul din ţarini şi din grădini, grindina a potolit-o cu rugăciunea şi pămîntul cel însetat cu ploaie l-a adăpat, iar curgerea rîului, ca şi Elisei proorocul, a despărţit-o; mîna cea uscată a unui om a tămăduit-o, pe un orb l-a făcut să vadă şi şchiopilor le-a dăruit tămăduire; pe diavoli i-a izgonit, iar pescarilor, care în zadar se osteneau, cu peşti mulţi le-a umplut mrejele.

Despre dînsul scrie Cuviosul Iosif, scriitorul de cîntări, în a opta pesnă a canonului, că pentru cinstirea icoanei Mîntuitorului a răbdat prigoniri de la muncitori şi îl numeşte mucenic. Pentru că a vieţuit, precum se povesteşte într-o cuvîntare, pe vremea împărăţiei lui Leon Armeanul (813-820), care a călcat sfintele icoane. Altora li se pare, cu adevărat, că a trăit pe vremea împărăţiei lui Leon Isaurul (717-741) şi a lui Copronim, fiul lui (741-775), care cu mulţi ani mai înainte de Leon Armeanul a fost, şi că a pătimit pentru sfintele icoane în acea vreme cînd voievodul lui Copronim, la Hanodracon, a năvălit fără veste cu oaste asupra mînăstirii ce se numea Pelichit, în sfînta şi marea joi a mîntuitoarelor Patimi, cînd se săvîrşea dumnezeiasca Liturghie. Şi, intrînd în biserică şi în Altar cu îndrăzneală, a poruncit să tacă cîntarea şi a răsturnat la pămînt Sfintele şi dătătoarele de viaţă Taine ale lui Hristos. După aceea, prinzînd pe cei mai aleşi monahi, patruzeci şi doi la număr, i-a ferecat cu legături de fier, iar celorlalţi, cu bătăi cumplite chinuindu-i, le-a rupt trupurile; pe alţii, bărbile şi feţele lor cu smoală ungîndu-le, i-a aprins şi altora nasurile le-a tăiat. După aceea a aprins mînăstirea şi biserica, iar pe cei ferecaţi, patruzeci şi doi de părinţi, i-a surghiunit în ţara de la marginea Efesului şi acolo, într-o baie veche încuindu-i, i-a chinuit cu silă de moarte.

Deci, în acea vreme, şi Cuviosul Ilarion, ca un mai mare între părinţii aceia, avînd rînduiala egumeniei, se ştie că a pătimit mult şi şi-a dat sufletul în mîinile lui Dumnezeu pentru sfintele icoane.

Cuviosul Ştefan Mărturisitorul, egumenul mînăstirii Triglia (28 martie)

Cuviosul Ştefan, Mărturisitorul lui Hristos, a fost în anii împăratului Leon Armeanul (813-820). Din tinereţe iubind viaţa pustnicească, cu toate faptele bune s-a înfrumuseţat şi a fost egumen al mînăstirii Triglia, după rugămintea monahilor celor de acolo, şi pe mulţi cu învăţătura sa i-a sfătuit să vieţuiască cu plăcere de Dumnezeu şi în curăţie să petreacă. După aceea răucredinciosul Leon a început a necinsti sfintele icoane şi, prigonire cumplită ridicînd asupra dreptcredincioşilor, a chemat pe Cuviosul Ştefan şi-l silea să se lepede de închinarea sfintelor icoane şi împotriva credinţei să iscălească cu mîna sa la lepădarea icoanelor. Iar cuviosul s-a împotrivit şi nu numai aceea n-a făcut, ci şi pe împăratul l-a ocărît, numindu-l păgîn şi străin de adevărata credinţă.

Deci a fost muncit cu bătăi şi cu legături în temniţă, apoi, în surghiun trimiţîndu-l şi cu rele pătimiri şi dureri fiind chinuit, a trecut către Hristos Dumnezeu, pentru Care multe nevoinţe a suferit şi multe munci a răbdat.

Viaţa şi pătimirea Cuviosului Evstratie, pustnicul şi mucenicul Pecerscăi (28 martie)

Bunul ostaş Evstratie, precum s-a arătat cu numele, aşa s-a arătat şi cu fapta sub semnul Crucii, pentru că bine s-a asemănat lui Hristos, pentru Care a răbdat cu bărbăţie acelaşi fel de rele pătimiri de la aceiaşi prigonitori, de acelaşi neam şi la aceeaşi vîrstă, putînd cu adevărat a se lăuda ca şi Sfîntul Apostol Pavel: *Eu rănile Domnului meu Iisus Hristos le port pe trupul meu*, după mărturia fericitului episcop Simeon.

Acest bun ostaş al lui Hristos, Evstratie, era de neam din Kiev. Apoi, dorind să se îmbrace în armele lui Dumnezeu, pe care le cuprinde chipul monahicesc, şi ştiind că nimeni, fiind ostaş, nu se leagă cu lucruri lumeşti ca să fie plăcut împăratului, şi-a împărţit averea la săraci, iar o parte a lăsat-o rudeniilor, ca după dînsul s-o împartă. Şi astfel s-a făcut monah în Mînăstirea Pecersca. Şi a început cu plăcere a se oşti cu puterea Crucii lui Hristos, Care a sărăcit pentru noi, biruind cu sabia cea duhovnicească, adică cu rugăciunea, cu postul şi înfrînarea cea mare, nu numai trupul său, ci şi pe vrăjmaşii cei fără de trupuri, smerindu-i şi robindu-i prin smerenia sa şi prin ascultare. Pentru că, urmînd lui Hristos, dătătorul de nevoinţă, Care S-a rugat mult, a postit patruzeci de zile, S-a smerit şi S-a făcut ascultător Tatălui ceresc, la fel şi el, cu aceleaşi fapte bune s-a înarmat, dar mai ales cu postul, ştiind că omul cel dintîi a fost biruit pentru neînfrînare. De aceea sfîntul sporea în înfrînare şi în postirea cea grea, pentru care a fost numit pustnic.

Iar, după voia lui Dumnezeu, a venit odată răucredinciosul Boniac, cu mulţime de polovţi, şi a prădat pămîntul Rusiei; şi, intrînd păgîni şi în mînăstirea Pecersca, pe mulţi i-a tăiat cu săbiile. Atunci a fost luat în robie şi acest fericit împreună cu alţii, fiind vîndut pe pămîntul grecesc, în cetatea Corsun, unui iudeu, împreună cu mulţi alţi creştini, în număr de cincizeci, slujitori mînăstireşti fiind treizeci, iar din Kiev, douăzeci. Acel iudeu, potrivnic lui Dumnezeu, a început a sili pe robiţii săi să se lepede de Hristos, lăudîndu-se că va chinui cu foamea şi cu legături pe cei ce se vor împotrivi. Dar viteazul monah Evstratie, învăţîndu-i şi rugîndu-i pe toţi, îi întărea şi le zicea: "Fraţilor, cîţi v-aţi botezat şi aţi crezut în Hristos, să nu vă lepădaţi de făgăduinţa voastră ce aţi făcut-o la Botez; Hristos ne-a născut prin apă şi prin Duh, Hristos ne-a răscumpărat din blestemul Legii cu sîngele Său şi ne-a făcut moştenitori Împărăţiei Sale. Deci, de vom trăi, Domnului să trăim, sau de vom muri, Domnului să murim şi prin moartea cea vremelnică viaţa veşnică s-o dobîndim. Următori să fim Celui ce a zis: *Mie a vieţui îmi este Hristos, iar a muri este dobîndă.*"

Cei robiţi, fiind bine întăriţi de fericitul, toţi au voit ca mai bine să moară de lipsa mîncării şi a băuturii vremelnice, decît să se despartă de Hristos, Care este pîinea şi izvorul vieţii veşnice. Şi astfel, nu după multă vreme, topindu-se de nemîncare şi de sete, au murit toţi acei cincizeci, unii după trei zile, alţii după patru, alţii după şapte, iar cei mai tari după zece zile. Numai singur Evstratie a rămas viu, fiind paisprezece zile chinuit de foame, dar a rămas nevătămat, pentru că din tinereţile sale se deprinsese bine cu postul.

Văzînd acel ticălos iudeu că monahul a fost pricina pierzării aurului său dat pentru cei robiţi, pe care aştepta să-i aducă la credinţa sa cea rea, a gîndit să se răzbune asupra lui. Deci, sosind ziua Învierii lui Hristos, a început a prăznui paştele său, chinuind pe Sfîntul Evstratie, precum şi ucigaşii de Dumnezeu, strămoşii lui, au făcut Domnului nostru Iisus Hristos, după cum se scrie în Evanghelie. Şi, precum pe Hristos mai înainte L-au răstignit, astfel şi acest fericit a fost pironit pe cruce de acel ticălos iudeu şi de tovarăşii lui. Dar, fiind viu, mulţumea sfîntul lui Dumnezeu, că fără hrană şi băutură a trăit cincisprezece zile.

Iar iudeul acela şi ceilalţi prieteni ai lui ocărau pe cel răstignit şi ziceau: "Satură-te acum, nebunule, de legiuita pască, ca să fii viu şi să scapi de blestem; căci Moise, luînd de la Dumnezeu Legea, ne-a dat-o nouă şi a zis aceasta în cărţile sale: *Blestemat este tot cel ce se spînzură pe lemn"*.

Răspuns-a fericitul Evstratie: "De mare dar m-a învrednicit Domnul astăzi, căci a binevoit să pătimesc pentru numele Său pe Cruce, la fel ca El, şi aştept ca şi mie să-mi zică, precum altădată tîlharului: *Astăzi vei fi cu Mine în Rai*. Nu-mi trebuie pasca voastră, nici nu mă tem de blestem, căci Paştele nostru, Hristos, pentru noi S-a jertfit, şi a stricat blestemul cel de pe lemn şi a adus binecuvîntarea vieţii prin lemnul Crucii, pe care a fost spînzurat. Hristos este viaţa tuturor, precum şi Moise a proorocit, zicînd: *Veţi vedea viaţa voastră spînzurată înaintea ochilor voştri*. Iar pentru praznicul Paştilor, David grăieşte: *Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm şi să ne veselim întru dînsa*. Dar tu, cel ce m-ai răstignit, şi iudeii cei ce sînt cu tine, veţi plînge şi vă veţi tîngui, căci va veni asupra voastră răsplata sîngelui meu şi a celorlalţi creştini cumpăraţi şi ucişi de voi. Domnul urăşte sîmbetele voastre şi va schimba praznicile voastre în tînguire; pentru că acum a sosit uciderea începătorului fărădelegilor voastre".

Acestea auzindu-le iudeul, s-a aprins de mînie şi, luînd o suliţă, a împuns pe cel pironit; şi astfel bunul ostaş al lui Hristos, Evstratie, a primit fericitul sfîrşit, cel potrivit unor astfel de ostaşi. Şi a fost văzută o căruţă cu cai de foc, în care sufletul acelui luptător de biruinţă s-a dus dănţuind la cer şi glas s-a auzit, zicînd acestea: "Iată bunul locuitor al cetăţii cereşti". Iar trupul lui cel sfînt, acel împietrit la inimă iudeu, pogorîndu-l de pe cruce, l-a aruncat în mare, unde s-au făcut mulţime de minuni. Deci credincioşii au căutat acolo cu dinadinsul moaştele acelea făcătoare de minuni şi nu le-au găsit. Dar, cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu, s-au găsit într-o peşteră, unde şi pînă acum stau nestricate. Iar proorocia sfîntului pătimitor, pentru izbîndirea sîngelui său, s-a împlinit îndată, chiar atunci cînd a pătimit. Căci în aceeaşi zi a venit poruncă de la împăratul grec să izgonească din stăpînirea lui pe toţi iudeii, luînd şi averile lor, iar pe mai marii lor să-i ucidă, pentru muncirea creştinilor.

Deci mai întîi pe eparhul, începătorul a toată răutatea cea iudaicească l-a ucis, după cuvîntul Sfîntului Evstratie. Pentru că s-a întîmplat un lucru ca acesta: Un iudeu, fiind bogat şi slăvit, s-a botezat şi pentru aceasta l-a cinstit împăratul şi după puţine zile l-a făcut eparh; iar el, cîştigînd acea dregătorie, în taină s-a lepădat de Hristos şi de a Lui credinţă şi a dat îndrăznire iudeilor în toată stăpînirea împărăţiei greceşti, să cumpere creştini şi să-i robească.

Deci a fost vădit atunci acel necurat eparh pentru meşteşugul său cel rău şi a poruncit împăratul să-l ucidă, iar pe iudei pe toţi să-i izgonească din stăpînirea sa. Şi în acea vreme, cînd se pierdeau în cetatea grecească Corsun locuitorii iudei, şi pe acest ticălos iudeu, de care Cuviosul Evstratie a fost ucis, îl spînzurară pe lemn. Şi astfel s-a întors durerea cuviosului la capul evreului şi a luat partea sugrumării lui Iuda. Iar ceilalţi iudei, văzînd acele înfricoşate munci ale cuviosului,după sfîrşirea lui cu adevărat au crezut şi s-au botezat. cu care cel ce i-a robit lui Hristos după moartea sa, bunul ostaş şi purtătorul de biruinţă, Sfîntul Evstratie, s-a învrednicit să cînte cu cei fără de moarte ostaşi cereşti cîntarea de biruinţă

singur Biruitorului morţii, Hristos, cu Care asemenea s-a ostăşit şi a împărăţit, lăudîndu-L şi mulţumindu-I, împreună şi Celui fără de început al lui Părinte şi Duhului Celui făcător de viaţă, întru nesfîrşiţii veci. Amin.

Povestire despre ostaşul Taxiot, care a înviat din morţi (28 martie)

În Cartagina, cetatea Africii, a fost un bărbat cu numele Taxiot, iar cu rînduiala ostaş. Acela în mari păcate îşi petrecea viaţa sa. Dar fiind în Cartagina multe întîmplări de morţi, a venit în frică şi în simţire Taxiot şi s-a pocăit de faptele sale. Apoi, ieşind din cetate cu femeia sa, a şezut la un sat în linişte. Iar după cîtăva vreme, din lucrarea diavolească, a căzut în desfrînare cu femeia plugarului său care era cu dînsul în sat. Şi trecînd nu multe zile după păcatul acela, l-a muşcat un şarpe şi a murit. Şi era o mînăstire, ca de o stadie de departe de satul acela, şi, alergînd acolo femeia lui Taxiot, a rugat pe monahi ca să ia trupul mortului şi să-l îngroape la biserică. Deci l-au îngropat întru al treilea ceas din zi. Iar cînd a fost ceasul al nouălea, s-a auzit din mormînt strigare, zicînd: "Miluiţi-mă! Miluiţi-mă!"

Apropiindu-se de mormînt şi glasul celui îngropat auzindu-l, degrabă l-au dezgropat şi, aflînd pe mortul acela viu, s-au îngrozit de spaimă. Şi l-au întrebat pe acela, vrînd să ştie, ce i s-a întîmplat lui şi cum a înviat? Iar acela, neputînd să le spună de multă plîngere şi tînguire, îi ruga pe dînşii ca să-l ducă la robul lui Dumnezeu, episcopul Tarasie; şi-l duseră la acela. Iar episcopul trei zile îl sili să-i spună ce a văzut acolo. Şi abia a patra zi a putut grăi.

Deci, cu multe lacrimi, a spus aceasta: Eu, pe cînd muream, am văzut nişte arapi stînd înaintea mea, a căror vedere era foarte înfricoşată şi, văzîndu-i pe aceia, sufletul meu se tulbura. Apoi am văzut doi tineri foarte luminoşi şi a mers sufletul meu în mîinile lor şi, îndată zburînd de la pămînt, ca şi cum ne suiam în văzduh, spre înălţime, am aflat vămile cele ce străjuiesc suirile şi opresc pe tot sufletul omenesc. Şi la fiecare vamă pentru deosebit păcat întreabă, una pentru minciună, alta pentru zavistie, iar alta pentru mîndrie; şi fiecare păcat are pe ai săi întrebători în văzduh. Şi am văzut într-un sicriaş, ce se ţinea de îngeri, toate lucrurile mele cele bune şi, luînd din acelea îngerii, le cumpăneau cu lucrurile mele cele rele şi astfel am trecut vămile. Iar cînd ne-am apropiat de porţile cereşti, am sosit la vama desfrînaţilor şi m-au oprit acolo străjerii şi-mi scoteau toate trupeştile mele lucruri cele de des-frînare, pe care le-am făcut din copilăria mea şi pînă acum.

Şi mi-au zis îngerii cei ce mă duceau: "Pe toate păcatele cele trupeşti ce în cetate le-ai făcut, ţi le-a iertat Dumnezeu, de vreme ce te-ai pocăit de acelea". Şi mi-au zis potrivnicii mei: "Tu, după ieşirea din cetate, la satul acela ai păcătuit cu femeia plugarului tău". Şi auzind aceasta, îngerii n-au aflat nici un lucru bun, ca să mă răscumpere din păcatul acela şi, lăsîndu-mă pe mine, s-au dus. Deci, apucîndu-mă viclenele duhuri şi vătămîndu-mă, m-au pogorît jos şi, desfăcîndu-se pămîntul, m-am pogorît, fiind purtat prin nişte intrări înguste şi prin oarecare crăpături strîmte şi necurate, pînă la cele mai dedesubt temniţe ale iadului, unde sufletele păcătoşilor sînt încuiate în întunericul cel veşnic şi unde nu este viaţă oamenilor, ci muncă veşnică şi plîns nemîngîiat şi nespusă scrîşnire a dinţilor.

Acolo totdeauna strigă cu glas mare, zicînd: "Amar nouă, amar! Vai, vai!" Şi nu este cu putinţă a spune primejdiile celor ce sînt acolo, nici nu se pot povesti muncile şi durerile acelora pe care acolo i-am văzut. Aceia gem din inimă şi nimeni nu se milostiveşte spre dînşii, plîng şi nu este cine să-i mîngîie, se roagă şi nu este cine să-i asculte sau să-i izbăvească. Şi eu am fost închis cu dînşii în locurile acelea întunecoase şi în strîmtoare m-au pus, plîngînd şi tînguindu-mă cu amar, fiind ţinut de la al treilea ceas pînă la al nouălea.

După aceea am văzut puţină strălucire şi doi îngeri care veniseră acolo şi am început a-i ruga cu dinadinsul să mă scoată din primejdia aceea, ca să mă pocăiesc lui Dumnezeu. Şi mi-au zis îngerii: "Fără

vreme te rogi, pentru că nimeni de aici nu iese, pînă cînd va fi învierea tuturor". Iar eu cerînd şi rugîndu-mă şi făgăduind a mă pocăi, a grăit un înger către celălalt: "Făgăduieşti pentru el că se va pocăi, precum spune el, din toată inima?" Şi a zis celălalt: "Mă făgăduiesc". Şi am văzut că acela i-a dat mîna. Atunci, apucîndu-mă, m-a scos de acolo pe pămînt şi m-a adus la trupul meu. Şi mi-a zis: "Intră de unde te-ai despărţit". Eu am văzut sufleteasca mea fire, ca un mărgăritar strălucind, iar trupul cel mort era ca nişte tină neagră şi mă îngreţoşam să intru în el. Şi mi-au zis îngerii: "Nu se poate să te pocăieşti, decît numai cu trupul cu care ai greşit". Iar eu mă rugam, ca doar să nu intru în trup. Deci îngerii mi-au zis: "Intră, iar de nu, apoi iarăşi te vom duce acolo de unde te-am luat!"

Atunci am intrat şi am înviat şi am început a striga: "Miluiţi-mă!" Deci i-a zis sfinţitul Tarasie: "Gustă bucate". Şi nu voia să guste, ci, umblînd din biserică în biserică, cădea cu faţa în jos, mărturisind lui Dumnezeu cu lacrimi şi cu suspinuri păcatele sale şi zicea către toţi: "Vai celor ce greşesc, căci munca cea veşnică îi aşteaptă! Vai celor ce nu se pocăiesc, pînă ce au vreme! Vai celor ce-şi spurcă trupul lor!"

Deci a petrecut Taxiot după învierea sa patruzeci de zile şi, curăţindu-se prin pocăinţă, şi-a cunoscut ceasul sfîrşitului său mai înainte cu trei zile şi s-a dus către Dumnezeul Cel preamilostiv şi iubitor de oameni, Care pogoară în iad şi ridică şi tuturor le dăruieşte mîntuire, Căruia se cuvine slavă în veci. Amin.

Pătimirea Cuviosului Părintelui nostru Marcu, Episcopul Aretusiei, a lui Chiril diaconul şi a altor mucenici (29 martie)

Despre pătimirea Cuviosului Marcu, Episcopul Aretusiei, Sfîntul Grigorie de Nazianz scrie în întîiul său cuvînt asupra urîtului de Dumnezeu Iulian Paravatul (Apostatul) astfel:

Minunatului Marcu Aretusianul, cine nu ştie ce i s-a întîmplat? Şi povestirile cele despre dînsul, cine nu le pomeneşte? Acela, în împărăţia marelui Constantin, după stăpînirea cea dată atunci creştinilor, a stricat o capişte idolească şi mulţime de popor de la rătăcirea păgînească la calea cea dreaptă a mîntuirii a povăţuit, nu numai prin chipul cel fără de prihană al vieţii, cît şi prin frumoasa grăire a vorbei.

Pentru aceasta a fost de demult în multă ură şi mînie la aretusienii cei iubitori de diavoli. După aceea, schimbîndu-se stăpînirea creştinească, iar puterea păgînească începînd iarăşi a creşte şi a se înviora, în acea vreme cumplită n-a scăpat de mîinile muncitorilor. Pentru că mulţimea poporului cel iubitor de diavoli, deşi o vreme şi-a stăpînit mînia, după asemănarea focului ascuns în materie sau a unui rîu oprit cu sila, însă, dobîndind vreme potrivită, precum focul se aprinde şi rîul iese cu pornire, astfel mînia şi răzbunarea cea neoprită a poporului a început a se întinde îndată sub împăratul Iulian Apostatul (361-363).

Văzînd Sfîntul Marcu pe poporul aretusienilor, care se ridicase asupra lui, că nimic bun nu gîndeşte, s-a hotărît să fugă îndată, nu pentru că era cuprins de frică, ci ascultînd porunca Domnului, prin care ni se porunceşte a fugi din cetate şi a da loc prigonitorilor. Pentru că, deşi creştinii sînt tari, viteji şi cu răbdare, li se cade a se îngriji pentru a lor mîntuire şi pe prigonitori a-i cruţa, ca nu dintr-a lor vrăjmaşă răutate, de care sînt plini, lor înşile mai mare pierzare să-şi înmulţească.

Dar, văzînd pe mulţi duşi şi tîrîţi pentru dînsul, iar pe mulţi de cruzimea cea cumplită a muncitorului petrecînd în primejdie sufletească, bărbatul cel ales n-a suferit ca, pentru a lui fugă şi pierzare, alţii să se primejduiască. De aceea, mai bine şi mai cu înţelepciune sfătuindu-se în sine, s-a întors şi de bunăvoie s-a dat poporului şi împotriva vremii celei cumplite a venit ca la un război. Deci, acolo ce fel de cruzimi nu erau? Ce fel de muncă nu se scornea? Că din cei ce năvăleau asupra lui, fiecare aducea o deosebită muncă

asupra sfîntului. Şi mai ales se întărîtau de vitejia sfîntului şi se mîniau de bărbăţia lui în munci, socotindu-o ca o defăimare a lor.

Se purta bătrînul cel sfinţit, pătimitorul cel de bunăvoie, prin cetate înaintea tuturor, fiind cinstit pentru bătrîneţe, dar mai cinstit pentru viaţa sa îmbunătăţită. Deci era purtat prin cetate de toţi, de oricare vîrstă şi rînduială, şi chinuit de toţi, de bărbaţi şi de femei, de tineri şi de bătrîni şi de cîţi rînduiau lucrurile poporului în cetate şi cîţi erau însemnaţi cu orice cinste. Şi tuturor una le era sîrguinţa: ca în mînie şi în cruzime unul pe altul să se întreacă. Şi toţi socoteau a fi lucru mare ca să-l împresoare cu multe munci şi să-l biruiască pe tarele nevoitor bătrîn, care se împotrivea la toată cetatea.

Deci, a fost tîrît pe uliţe, împins în noroi, adăugîndu-i la munci dosădirea cu ocară, fiind tras de păr şi de celelalte părţi ale trupului, de la copil la copil. Iar la locul cel de muncă fiind spînzurat şi împins, împungeau aceia vitejescul lui trup cu cuţite şi cu suliţe, avînd acea privelişte ca rîs şi jucării. Şi cu nişte unelte de muncire picioarele lui le-au străpuns pînă la oase, apoi cu aţe de in foarte subţiri şi foarte tari i-au desfăcut unghiile. După aceea, ridicîndu-l gol sus într-o coşniţă, cu miere şi cu grăsime ungîndu-l peste tot, la amiază fiind arşiţa mare de soare, albinele şi viespile îl mîncau.

Şi, cu cît fericitul se topea de cumplitul zăduf al soarelui, cu atît mai cumplit pătimea de împungerea albinelor şi a viespilor. Iar, fiind bătrîn cu anii, se arăta tînăr în acea nevoinţă de chinuire, neschimbîndu-şi strălucirea feţei sale, ci mai vîrtos avînd o îndulcire din muncile acelea şi de muncitori îşi bătea joc. Încă şi acest lucru vrednic de pomenire se povesteşte despre dînsul, că se mîngîia văzîndu-se sus spînzurat pentru Hristos, iar pe aceia fiind jos. Şi era cu atît mai sus de cei ce-l munceau, încît nici o durere nu simţea în sine, ca şi cum ar fi fost altul, iar nu el pătimind unele ca acelea. Şi pătimirea sa o socotea a fi slavă, iar nu primejdie. Dar pe cine o privelişte ca aceea nu l-ar fi adus la umilinţă, chiar de ar fi avut prea mică milostivire şi iubire de oameni? Însă nu se putea aceea, de frica muncitorilor şi mînia împăraţilor.

Aşa răbdînd sfîntul pentru capiştea cea risipită, n-a dat nici un ban muncitorilor pentru risipirea aceea, de unde se vede că pentru dreapta credinţă a răbdat nişte munci ca acestea. Iar aretusienii au pus mare preţ pe capiştea cea risipită, cerînd ca, ori tot preţul în aur să le dea, ori iarăşi capiştea să le-o zidească. S-a văzut atunci sfîntul pentru a sa dreaptă credinţă mai mult împotrivindu-se, nevrînd să săvîrşească cele poruncite, căci prin răbdarea sa, încet biruindu-i, ei micşorau cîte ceva din preţul acela, încît acum foarte puţin cereau de la dînsul, putînd cu înlesnire să le dea. Şi cu împotrivire se certau între dînşii, încît unul se sîrguia să biruiască, iar altul să fie nebiruit. Adică închinătorii de idoli voiau ca măcar ceva din preţul acela să le plătească episcopul, iar el nici un singur ban nu voia să le dea. Astfel s-a arătat că el nu pentru aur, ci pentru buna credinţă a intrat în nevoinţa pătimirii.

Se vorbeşte că eparhul Aretusiei, măcar că era cu credinţa elin, însă pătimirile cele de multe feluri ale Sfîntului Marcu neputînd a le suferi, a zis către împărat cu îndrăzneală: "Oare nu ne este ruşine, o, împărate, ca să fim mai pe urmă decît toţi creştinii? Că nici pe un bătrîn n-am putut să-l biruim, cu toate felurile de munci chinuindu-l, şi nici a-l birui nu este lucru cinstit. Oare nu este cea mai de pe urmă ruşine ca de la dînsul să ne ducem biruiţi?" Cu acest fel de bărbăţie, eparhul şi împăratul se ruşinau. Iar tiranul aretusienilor ajunsese pînă la atîta groază şi răutate, încît întrecea pe toţi, chiar şi pe aflătorul şi îndemnătorul răutăţii, pe diavol, îl covîrşea.

Şi Teodoret zice că aretusienii, văzînd puterea cea tare a minunatului şi Sfîntului bătrîn Marcu, s-au schimbat în blîndeţe, minunîndu-se de răbdarea lui cea atît de mare şi, dezlegîndu-l, l-au lăsat liber. Apoi, ascultînd cuvintele lui cele învăţătoare, au învăţat sfînta credinţă şi s-au făcut cu toţii creştini.

Iar despre Sfîntul Chiril, diaconul, acelaşi Teodoret povesteşte astfel, zicînd: Răutatea cea făcută de elini în Fenicia, cine poate s-o spună fără de lacrimi? Căci în cetatea Iliopolis acel urît neam ce are de hotar Libanul, aducîndu-şi aminte de Chiril diaconul, care, pe cînd împărăţea Constantin, aprinzîndu-se cu dumnezeiască rîvnă, pe mulţi idoli ce se cinsteau în acea cetate i-a sfărîmat, nu numai l-au ucis, ci, şi pîntecele lui tăindu-l în bucăţi, pe cele dinăuntru au îndrăznit a le muşca cu dinţii de mînie.

Însă nu a fost tăinuită fapta aceea de Atotştiutorul Dumnezeu, ci au luat vrednică pedeapsă pentru răutăţile lor. Căci, cîţi au îndrăznit a face aceea, toţi pînă la unul au căzut ucişi. Întîi şi-au pierdut limbile, pentru că s-au rănit şi, putrezind în gură, au căzut, iar la sfîrşit orbind toţi de vederea ochilor; deci, cu nişte primejdii ca acestea s-a arătat puterea dreptei credinţe celei adevărate. Iar în Ascalon şi în Gaza, cetăţile Palestinei, mai întîi la bărbaţii cei împodobiţi cu cinstea preoţească, apoi şi la femeile şi fecioarele cele sfinţite lui Dumnezeu, spintecîndu-le pîntecele, le-au umplut cu orz şi le-au aruncat la porci spre mîncare. O muncire fără de omenie ca aceea au făcut. Deci, sfinţilor mucenici li s-au pregătit cununile biruinţei în împărăţia lui Hristos, iar muncitorilor veşnică muncă în iad, care îi va apuca pe ei cu răsplătirea dreaptă a adevăratului Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slavă, în veci. Amin.

Viaţa Cuviosului Părintelui nostru Ioan Scărarul
(30 martie)

Care patrie şi cetate a odrăslit şi a crescut pe acest viteaz nevoitor, Ioan Cuviosul, mai înainte de pustniceştile lui nevoinţe, cu siguranţă nu pot spune - zice Daniil monahul, scriitorul vieţii acestuia. Care loc îl are acum pe acest dumnezeiesc şi minunat bărbat şi cu ce dulceţi de hrană fără de moarte îl hrăneşte, este adeverit, că într-acea patrie se află el acum, pentru care Sfîntul Pavel, privighetoarea cea minunat glăsuitoare, a strigat: "Petrecerea noastră este în ceruri", unde cu nematerialnică simţire, cu negrăită dulceaţă săturîndu-se de necheltuitele bunătăţi, primeşte răsplătirile cele vrednice de sudorile sale şi pentru dureri are cinstea cea fără durere, moştenind cereasca Împărăţie cu aceia al căror picior a stat întru dreptate.

Iar cum s-a ostenit pentru fericirea cea nematerialnică întru materialnicul trup, voi spune arătat. De şaisprezece ani fiind cu vîrsta trupească, iar de o mie de ani cu isteţimea înţelegerii, acest fericit, singur pe sine ca pe o jertfă fără prihană şi bine primită, s-a adus lui Dumnezeu, Marele Arhiereu. Deci şi-a înălţat trupul la muntele Sinai, iar sufletul la cer, apropiindu-se de locul cel văzut al înălţimii muntelui, către înălţimea cerească. Şi, văzînd cu mintea pe Dumnezeu Cel nevăzut şi înstrăinîndu-se de lume, a iubit de la început blîndeţile cele împodobite cu smerenia, ca pe nişte începătoare ale tinereţilor noastre gîndite, ca pe o învăţătură a faptelor bune, tăind toată îndrăzneala şi mîndria vorbirii şi a clevetirii. Apoi, cu aleasă judecată, într-o singură deprindere monahicească, a izgonit pe înşelătorul părerii şi iubirii de sine şi, ca cel mai iscusit învăţător duhovnicesc, şi-a plecat grumajii, nădăjduind să treacă fără primejdie noianul cel greu al patimilor.

Şi aşa viaţa lui, care desăvîrşit murise lumii, şi-a rînduit-o între fraţi, ca şi cum ar fi fost mic între dînşii, neştiind ca un copil încă a grăi, nefăcînd nimic după voia sa, ca şi cum fără cuvîntare şi fără voinţă şi-ar fi avut sufletul schimbat în totul de fireasca deosebire. Dar mai de mirare este că, fiind învăţat la toată înţelepciunea din afară, a cuprins prin smerita cugetare fapta cea vrednică cerului, pentru că trufia înţelepciunii din afară, desăvîrşit se face străină de smerenie.

Stareţul şi învăţătorul Cuviosului Ioan - precum zice Sinhron - a fost părintele Martirie, care l-a tuns în chipul monahicesc pe ucenicul său Ioan, cînd acesta era de douăzeci de ani; în acea zi părintele Stratighie, proorocind despre Ioan, a zis că "are să fie ca o mare stea în toată lumea"; lucru care s-a şi împlinit după aceea.

Odată Martirie s-a dus la marele Atanasie Sinaitul cu ucenicul Ioan, iar Atanasie, căutînd spre Ioan, a zis către Martirie: "Spune-mi, Martirie, de unde ai ucenicul acesta şi cine l-a tuns în călugărie?" Martirie răspunse: "Este robul tău, părinte, eu l-am tuns". Apoi a zis Atanasie cu mirare: "O, părinte Martirie, ai tuns pe egumenul muntelui Sinai!"

În altă vreme, fericitul Martirie s-a dus cu Ioan la marele stareţ Ioan Savaitul, care era în pustiul Gudiei. Pe aceştia văzîndu-i stareţul, s-a sculat şi, luînd apă, a spălat picioarele, nu ale lui Martirie, ci ale lui Ioan, ucenicul său, apoi i-a sărutat şi mîna. După aceea Ştefan, ucenicul marelui Ioan Savaitul, a întrebat pe stareţ: "Pentru ce ai făcut aşa, părinte, de ai spălat picioarele ucenicului, iar nu pe ale învăţătorului, şi dreapta lui ai sărutat-o?" Marele stareţ răspunse: "Să mă crezi, fiule, că nu ştiu cine este acel monah tînăr, pentru că eu am primit pe egumenul muntelui Sinai şi aceluia i-am spălat picioarele". Astfel au fost proorociile sfinţilor părinţi despre acest Cuvios Ioan, fiind el încă tînăr, şi care după aceea s-au împlinit toate la vremea lor.

Petrecînd Cuviosul Ioan cu duhovnicescul său părinte nouăsprezece ani, a rămas sărman, mutîndu-se către Dumnezeu fericitul Martirie. Căci, trimiţîndu-l înainte la Împăratul cel de sus ca pe un rugător şi sprijinitor - precum zice Daniil monahul -, Cuviosul Ioan a ieşit la loc de linişte în Sinai, avînd rugăciunile părintelui său ca o armă puternică spre risipirea celor tari. Iar locul acela era departe de biserică ca la cinci stadii şi se numea Tola.

Acolo a petrecut ca la patruzeci de ani de la începutul călugăriei sale, fără slăbire, învăpăindu-se de-a pururea cu dorinţa cea aprinsă a dumnezeieştii iubiri. Şi cine este în stare să arate prin cuvinte şi să spună prin povestiri cu de-amănuntul ostenelile lui săvîrşite acolo în taină? Însă, precum din lucrurile cele mici se cunosc cele mari, aşa din cele mai mici nevoinţe ale lui să auzim viaţa acestui cuvios bărbat, atît de bogată în fapte bune.

Mînca la masa sa toate cele neoprite de porunca monahicească, însă foarte puţin, încît se vedea că mai mult gustă, decît mănîncă. Cu aceasta zdrobea înţelepţeşte cornul mîndriei, pentru că din toate mînca, ca să nu i se înalţe mintea cu postirea. Dar, gustînd foarte puţin, pe doamna şi născătoarea patimilor cea iubitoare de dulceţi, adică pe îmbuibarea pîntecelui, o mîhnea prin înfrînare şi prin scurtimea mesei, strigînd către dînsa: "Taci, amuţeşte!" Iar prin viaţa cea pustnicească şi prin vederea cea rară a feţelor omeneşti, a stins văpaia cuptorului trupesc, a întors-o în cenuşă pînă la sfîrşit şi a adormit-o desăvîrşit.

Apoi a fugit de iubirea de argint, pe care Sfîntul Apostol Pavel a numit-o "închinare la idoli", prin facerea de milostenii şi prin lipsirea celor de trebuinţă. După aceea a biruit lenevirea, care este moarte şi slăbănogire a sufletului, prin pomenirea morţii celei trupeşti, împungînd-o ca şi cu un bold şi a ridicat-o la trezire şi osteneală. A dezlegat lanţurile şi legăturile a toată pătimirea şi toate poftele cele simţite le-a rupt prin plîngere. Iar patima mîniei era mai dinainte omorîtă într-însul, prin arma ascultării. El rareori de se ducea la cineva, dar şi mai rar grăia ceva şi a omorît lipitoarea deşartei slave, cea asemenea cu păianjenul.

Dar ce vom zice - grăieşte monahul Daniil - despre biruinţa mîndriei? Ce vom zice de curăţia cea desăvîrşită a inimii, pe care acel nou Veseleil a început-o prin ascultare şi a desăvîrşit-o prin venirea de faţă a Domnului, Împăratul cerescului Ierusalim? Pentru că, fără venirea lui de faţă, niciodată nu se izgoneşte diavolul şi ceata cea de un chip cu dînsul. Unde voi găsi cununa aceasta pe care s-o împletim Cuviosului Ioan din cuvintele cele de laudă?

De asemenea, izvorul lui de lacrimi este un lucru care nu se află la mulţi. Este şi pînă acum în pustie, sub munte la un loc ascuns, o peşteră mică, care era atît de depărtată de chilia lui şi de ale altora, încît nu era auzit de oameni, căci voia să se depărteze de slava deşartă. În acea peşteră intra adeseori şi, fiind aproape de cer, prin tînguiri şi prin chemările lui Dumnezeu se atingea de ceruri, strigînd cu suspine asemenea cu cei care sînt tăiaţi de sabie sau arşi de fiare înfocate sau lipsiţi de ochi.

Iar somn avea atît numai cît să nu-şi piardă fiinţa minţii cu privegherea. Şi, mult mai înainte de a se culca, se ruga şi alcătuia cărţi, precum a alcătuit cartea ce se numeşte "Scara", pentru care s-a numit şi el mai pe urmă "Scărar", pentru că aceasta îi era alungarea trîndăviei lui, adică a scrie cărţi. Iar toată curgerea vieţii lui i-a fost rugăciunea cea neîncetată şi dorinţa spre Dumnezeu cea nesăţioasă, pentru că pe Acela ziua şi noaptea văzîndu-L cu mintea în oglinda cea luminoasă a curăţiei sufletului, nu putea a se sătura.

Un monah anume Moise, rîvnind vieţii celei îmbunătăţite a Cuviosului Ioan, l-a rugat să-l primească ucenic pentru sine; pentru că dorea să se povăţuiască de dînsul la adevărata filosofie. Şi şi-a cîştigat şi mijlocitori pentru sine către sfîntul cinstiţi bătrîni şi, prin cererea acelora fiind silit, cuviosul l-a primit pe Moise a-l avea împreună la petrecere şi ucenicie. Într-una din zile marele părinte a poruncit lui Moise ca să aducă din oarecare loc pămînt la grădină, spre îngrăşarea verdeţurilor. Mergînd Moise pînă la locul cel însemnat, îşi făcea ascultarea fără lenevire.

La amiază fiind şi zăduful soarelui arzînd foarte tare - căci era luna august -, Moise, ostenind, a intrat la umbră sub o piatră mare şi, culcîndu-se, a adormit. Iar Domnul, nevrînd să mîhnească întru ceva pe robii Săi, a întîmpinat, prin obişnuita Sa milostivire, pe Moise din moartea cea neaşteptată, iar pe Sfîntul Ioan din mîhnire l-a scos. Căci, şezînd cuviosul în chilie, cu rugăciunea cea de Dumnezeu gînditoare şi într-un somn uşor aflîndu-se, a văzut pe un oarecare ce i se arătase lui, bărbat cu sfinţită cuviinţă, defăimîndu-l pentru somn şi zicîndu-i: "Aşa, Ioane, tu dormi fără grijă? Iată, Moise este în primejdie!" Iar Sfîntul Ioan, îndată deşteptîndu-se, s-a înarmat cu caldă rugăciune pentru ucenicul său.

Apoi, după ce a înserat şi ucenicul s-a întors de la lucru, îl întreba stareţul: "Au doar ţi s-a întîmplat vreun lucru rău şi neaşteptat?" Iar el a zis: "O piatră mare puţin de nu m-a ucis de tot, dacă tu, părinte, nu m-ai fi strigat. Pentru că eu, adormind sub piatră la amiază, am auzit glasul tău strigîndu-mă şi îndată de sub piatră am fugit şi deodată a căzut piatra!" Iar Ioan, smeritul cugetător, cu adevărat nimic din cele văzute n-a spus ucenicului, ci în taina inimii sale cu rugăciuni de mulţumire lăuda pe Bunul Dumnezeu.

Şi era acest cuvios bărbat chip al faptelor bune şi doctor al rănilor celor dinăuntru. Căci un frate, anume Isachie, cuprinzîndu-se tare cu greutate de diavolul desfrînării şi fiind întru mîhnire mare, a mers la acest mare părinte cu sîrguinţă şi şi-a mărturisit războiul cel dinăuntru cu plîngere şi cu tînguire. Iar acela i-a zis: "La rugăciune să alergăm amîndoi, o, prietene!" Şi, săvîrşindu-se cuvintele de rugăciune şi încă pe faţa sa zăcînd jos cel ce pătimea, Dumnezeu a făcut voia plăcutului Său, ca să arate că David nu minte cînd zice: *Voia celor ce se tem de El va face şi rugăciunea lor va auzi.* Pentru că a fugit balaurul cel de desfrînare, prin bătăile rugăciunii celei tari a Cuviosului Ioan. Iar cel ce a pătimit acel război, văzîndu-se liber de patima aceea şi preabine tămăduit, foarte tare se minuna şi lui Dumnezeu, Cel ce a preamărit pe robul Său, împreună şi robului celui ce L-a preamărit pe El, Îi înălţa mulţumire.

Însă erau oarecare pătrunşi de zavistie, care pe acest folositor învăţător, adică pe Cuviosul Ioan, îl numeau pururea grăitor şi mincinos. Iar el cu lucrul singur a arătat că întru toate, nu numai cu cuvîntul, ci şi cu tăcerea poate a folosi întru Hristos, Care pe toţi îi întăreşte. Căci a tăcut un an întreg, negrăind nici un cuvînt, pînă ce ocărîtorii săi s-au făcut lui rugători, cunoscînd ei că nu este bine să astupe izvorul folosului cel pururea curgător şi să piardă mîntuirea tuturor; deci, mergînd, l-au rugat ca iarăşi să-şi deschidă gura cea de Dumnezeu grăitoare. Iar el, fiind ascultător, s-a supus şi iarăşi se ţinea de cea dintîi rînduială a sa, de a învăţa.

După aceea, minunîndu-se toţi de el întru toate îndreptările, ca pe un nou Moise cu sila spre povăţuirea vieţii de obşte l-au rînduit, punînd pe luminatul acela luminător în sfeşnicul cel mai dintîi. Iar el, fără de voie primind egumenia muntelui Sinai, şi mai mult s-a apropiat cu duhul spre muntele lui Dumnezeu şi, în ceaţa cea neapusă a cunoştinţei de Dumnezeu, prin gîndirea la El intrînd şi suindu-se pe treptele cele gîndite pe scara cerească, a luat legea cea scrisă pe tăbliţele inimii cu degetul lui Dumnezeu. Şi în cuvîntul lui Dumnezeu şi-a deschis gura sa şi a tras Duh. Iar din buna comoară a inimii sale a răspuns cuvintele cele bune.

După ce Cuviosul Ioan a luat egumenia Muntelui Sinai, adică după patruzeci de ani de călugărie, precum a scris despre aceea Sinhron, au mers odinioară în locaş şase sute de străini, care, şezînd la gustarea mîncării, au văzut un tînăr cu giulgiu evreiesc îmbrăcat, care umbla pretutindeni şi cu stăpînire poruncea atît rînduitorilor şi economilor, cît şi bucătarilor, trapezarilor şi altora ce slujeau. Iar după ce s-au sculat străinii de la masă, cînd au şezut să mănînce cei ce slujiseră, a fost cercetat tînărul acela osîrdnic, poruncitor al tuturor slujbelor, care, pretutindeni înconjurînd şi poruncind, pregătea masa. Deci era căutat ca şi el să şadă la masa cea de pe urmă, să mănînce cu ceilalţi. Dar, deşi cu osîrdie era căutat, însă nicăieri

nu s-a putut afla. Atunci robul lui Dumnezeu, Cuviosul Părinte Ioan, a zis: "Lăsaţi de a-l căuta pe acela, căci Moise, proorocul şi dătătorul de Lege, a slujit în al său loc".

Era într-un an în părţile acelea neploaie şi secetă mare şi, adunîndu-se popoarele din cetăţile de primprejur, au mers la Cuviosul Ioan, rugîndu-l ca să ceară ploaie de la Dumnezeu, cu ale sale rugăciuni. Şi, rugîndu-se cuviosul, îndată o ploaie mare s-a pogorît şi a adăpat pămîntul cel uscat şi l-a făcut aducător de roade.

După aceea a sosit la sfîrşitul vieţii celei vremelnice, bine povăţuind pe ai săi duhovniceşti israiliteni, numai într-una nefiind asemenea cu Moise: că Ioan a intrat cu sufletul în Ierusalimul cel de sus, iar trupul lui Moise nu se ştie unde a fost. Iar de sfinţenia Cuviosului Ioan - zice Daniil monahul - mărturisesc mulţi, dar mai ales aceia care, fiind povăţuiţi cu cuvintele lui cele de Dumnezeu insuflate, s-au mîntuit şi încă se mîntuiesc. Mărturiseşte David, tînărul bărbat ales, care a moştenit înţelepciunea înţeleptului Ioan; ba încă mărturiseşte şi Cuviosul Ioan, egumenul Raitului, bunul nostru păstor, de care rugat fiind Cuviosul Ioan Scărarul, s-a pogorît de la muntele Sinai la noi, ca un nou văzător de Dumnezeu, şi ne-a arătat pe ale sale lespezi scrise de Dumnezeu - cuvinte ce se numesc "Scară" -, în care literele cele văzute învaţă osteneală, iar puterea ce se înţelege din literele cele alcătuite povăţuieşte la vederea de Dumnezeu.

Iar cînd se ducea către Dumnezeu Cuviosul Ioan Scărarul - zice Sinhron -, înaintea lui stătea fratele său cel după trup, ava Gheorghe, pe care l-au hotărît la egumenia Sinaiului, din vremea vieţii sale. Acela, plîngînd, zicea: "Stăpînul meu, te duci, lăsîndu-mă pe mine? Eu m-aş fi rugat ca pe mine să mă trimiţi, pentru că nu pot fără tine să pasc aceste sfinte ale tale moşteniri! Acum, iată, eu sînt în primejdie, căci pe tine te trimit înainte la Dumnezeu". Sfîntul Ioan i-a răspuns: "Nu plînge, nici te întrista, pentru că, de voi afla îndrăzneală la Dumnezeu, nu voi aştepta ca anul acesta să-l săvîrşeşti aici. Ci voi ruga pe Domnul şi te voi lua la mine!" Şi s-a împlinit aceea, căci, după sfîrşitul fericit al Cuviosului Ioan, şi ava Gheorghe, fratele lui, s-a dus în a zecea lună către Dumnezeu, ca să stea înaintea Lui, împreună cu fratele său, Cuviosul Ioan, în slava sfinţilor, lăudînd pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, în veci. Amin.

NOTĂ - Despre patria şi neamul Cuviosului Ioan Scărarul, se scrie în cartea aceluia, la tîlcuirea vieţii lui, astfel: "Naşterea şi cetatea sfîntului o acoperă scriitorul - adică monahul Daniil. Iar unii zic despre dînsul că este fiu al lui Xenofont, iar frate al lui este Gheorghe Arselaitul, numit din naştere Arcadie. Pentru că Arcadie, în rînduiala monahicească, şi-a schimbat numele, iar Ioan nu şi-a schimbat numele". Iar despre Xenofont şi despre fiii lui caută în luna ianuarie, în 26 zile.

Monahul care n-a osîndit pe nimeni
(30 martie)

Cuviosul Anastasie Sinaitul povesteşte astfel: Un bărbat în rînduiala monahicească îşi cheltuia zilele în toată nepurtarea de grijă şi, în lenevire petrecîndu-şi viaţa, s-a apropiat de sfîrşit. Şi, după ce s-a îmbolnăvit cu durere de moarte şi s-a apropiat de cea din urmă răsuflare, nu se temea deloc de moartea sa, ci cu toată mulţumirea, vesel şi zîmbind, se despărţea de trup; iar fraţii şi părinţii care şedeau lîngă el, împreună cu egumenul, i-au zis: "Noi te-am văzut, frate, că în nebăgare de seamă ţi-ai petrecut viaţa şi nu ştim de unde îţi este în ceasul acesta înfricoşat această veselie şi zîmbire? Însă, cu puterea Domnului nostru Iisus Hristos, Dumnezeul nostru întărindu-te, scoală-te de ne spune, ca toţi să ştim şi să preamărim pe Dumnezeu".

Iar fratele, ridicîndu-se puţin de pe pat, a zis către dînşii: "Cu adevărat, cinstiţi părinţi, în toată nebăgarea de seamă mi-am petrecut viaţa şi acum s-au adus înaintea mea scrise toate lucrurile mele cele rele. Apoi s-au citit şi mi-au zis îngerii lui Dumnezeu: "Le ştii pe acestea?" Iar eu le-am răspuns: "Adevărat, le ştiu. Însă de cînd m-am lepădat de lume şi m-am călugărit, n-am osîndit nici un om, nici răutate asupra cuiva

n-am ţinut şi mă rog ca să se împlinească cuvîntul lui Hristos, Care a zis: *Nu osîndiţi, ca să nu fiţi osîndiţi; iertaţi şi se va ierta vouă*.

Pe acestea zicîndu-le, îndată sfinţii îngeri au rupt zapisul păcatelor mele. Şi, de aceea, mă duc cu bucurie şi fără de mîhnire către Dumnezeu".

Aceasta zicînd fratele acela, şi-a dat cu pace sufletul său în mîinile Domnului".

Pomenirea Sfîntului Sfinţitului Mucenic Ipatie, făcătorul de minuni, Episcopul Gangrelor (31 martie)

Acest mare plăcut al lui Dumnezeu, Ipatie, Sfîntul episcop al cetăţii Gangrelor, din ţara Paflagoniei, a fost unul din cei trei sute şi optsprezece Sfinţi Părinţi care au luat parte la întîiul a toată lumea Sinod, ce s-a adunat în Niceea la anul 325, pe vremea împărăţiei marelui Constantin (306-337), la care, cu ceilalţi Sfinţi Părinţi, ajutînd dreapta credinţă şi fiind plin de Duh Sfînt, l-au mustrat pe Arie pentru eres şi l-au dat anatemei. Şi avea de la Dumnezeu mare putere în facerea de minuni, pentru că tămăduia toate neputinţele şi izgonea diavolii. Aşa, într-un sat, apele cele amare care curgeau din munţi, le-a făcut dulci; şi în alt loc a scos cu rugăciunea un izvor de ape calde, spre tămăduirea oamenilor.

Umblînd el într-o noapte întunecoasă, aproape de un rîu, se arătau lumini aprinse din ape, luminîndu-i calea, ca să nu alunece şi să cadă în repejunile apelor. A omorît apoi un balaur înfricoşător, pentru că, după moartea marelui Constantin, împărăţind fiul său Constantie (337-361), un foarte mare balaur s-a tîrît în palatul împărătesc, neştiut de unde, păzind cămările cele de vistierie, în care era aurul şi toată bogăţia împărătească. Şi, punîndu-şi capul în uşă, nu lăsa pe nimeni să se apropie.

De acest lucru împăratul înspăimîntîndu-se, a rugat prin scrisorile sale pe sfinţitul lui Dumnezeu, Ipatie, ca să vină în Constantinopol, căci era slăvit numele sfîntului pentru minunile ce le făcea cu darul lui Hristos. Cînd a venit sfîntul, împăratul l-a întîmpinat şi pînă la pămînt i s-a închinat şi cu toată cinstea l-a primit, rugîndu-l ca prin rugăciune să izgonească pe balaurul acela din vistieriile împărăteşti, pe care nici o putere omenească nu putea să-l alunge, deşi mulţi din duhovniceasca rînduială, înarmîndu-se cu rugăciunea, se ispiteau asupra lui, însă nimic n-au sporit; ba unii chiar au şi pătimit de la balaur.

Sfîntul Ipatie a zis: "Nu poate rugăciunea noastră, o, împărate; însă poate credinţa ta către Dumnezeu!" Şi, închinîndu-se pînă la pămînt, s-a rugat multă vreme. După aceea, sculîndu-se, a zis către împărat: "În mijlocul alergării de cai, unde este chipul tatălui tău, porunceşte să se pregătească un cuptor şi să-l aprindă foarte tare şi să aştepte pînă ce voi veni acolo". Deci, îndată pregătindu-se cuptorul şi aprinzîndu-l, făcătorul de minuni, Sfîntul Ipatie, luînd toiagul său cel arhieresc, a mers la cămările împărăteşti şi, porţile vistieriilor deschizîndu-le, a bătut mult pe balaur cu toiagul. Şi tot poporul împreună cu împăratul priveau de departe, fiind cuprinşi de frică şi de cutremur, pentru că vedeau că nu iese balaurul şi acum ziua se sfîrşea şi aşteptau cu toţii ca să fie omorît sfîntul de către balaur, precum aceasta şi la alţi preoţi s-a mai întîmplat. Iar arhiereul, ridicîndu-şi ochii la cer şi chemînd pe Domnul într-ajutor, şi-a băgat toiagul în gura balaurului şi a zis: "În numele Domnului meu Iisus Hristos, urmează-mi mie!"

Iar balaurul, apucîndu-se cu dinţii de toiag, urma pe sfînt ca un rob legat, căci cu adevărat îl legase cu dumnezeiasca putere, marele făcător de minuni. Şi, ieşind fericitul din vistieriile împărăteşti, tot locul alergării de cai şi tîrgul l-a înconjurat, ducînd pe balaur. Iar cei ce priveau, văzînd pe balaurul acela ţinîndu-se de toiag şi tîrîndu-se, s-au înspăimîntat şi s-au mirat foarte tare, pentru că balaurul era foarte înfricoşat, avînd lungime de şaizeci de coţi.

Apropiindu-se sfîntul de cuptorul cel aprins care ardea cu mare văpaie, a zis către balaur: "În numele lui Hristos, pe Care şi eu cel neînsemnat Îl propovăduiesc, îţi poruncesc să intri în mijlocul focului acestuia". Iar înfricoşatul balaur plecîndu-se, s-a aruncat cu mare repeziciune în cuptorul cel înfocat şi a ars în mijlocul cuptorului, iar toţi oamenii care cu spaimă priveau la aceasta, preamăreau pe Dumnezeu că, pe acest luminător şi făcător de minuni, adică pe Sfîntul Ipatie, în zilele lor l-a arătat lumii.

Atunci, împăratul a dat mare mulţumire lui Dumnezeu şi plăcutului Său, Sfîntului Ipatie, şi-l cinstea pe fericitul ca pe un tată al său. Şi a poruncit să zugrăvească pe o scîndurică chipul sfîntului şi în vistieriile împărăteşti chipul aceluia să-l pună spre gonirea puterii celei potrivnice. Iar pe sfîntul, cinstindu-l cu daruri şi cu dragoste sărutîndu-l, l-a eliberat întru ale sale.

Dar, pe cînd mergea sfîntul la scaunul său, nişte oameni înrăutăţiţi care erau de eresul lui Novaţian, cu zavistie multă aprinzîndu-se asupra arhiereului lui Dumnezeu, s-au ascuns în calea lui la un loc strîmt, lîngă o rîpă de munte şi lîngă un mal, înarmaţi fiind cu săbii şi cu ciomege. Apoi deodată, fără de veste, năvălind asupra lui ca nişte fiare sălbatice şi dîndu-i multe bătăi, de pe malul cel înalt l-au aruncat în prăpastia aceea. Iar sfîntul, fiind abia viu, şi-a înălţat mîinile în sus şi, ridicîndu-şi ochii la cer - precum altă dată Sfîntul întîiul Mucenic Ştefan -, se ruga pentru cei ce l-au ucis şi zicea: "Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta!" Şi, încă rugîndu-se, o femeie ce ţinea de eresul lui Arie, luînd o piatră, a lovit pe sfîntul tare în cap şi l-a omorît. Iar sufletul lui cel sfînt, îndată ieşind din legăturile trupeşti, s-a suit la Dumnezeu.

După aceea ucigaşii, luînd trupul sfîntului, l-au ascuns în nişte paie ce se întîmplaseră acolo aproape şi s-au dus. Dar n-a zăbovit asupra lor pedeapsa lui Dumnezeu, răsplătind sîngele cel nevinovat. Căci mai întîi pe femeia aceea a apucat-o duhul cel necurat, chiar în acel loc, şi o muncea pe dînsa şi cu aceeaşi piatră cu care l-a omorît pe sfînt îşi bătea pieptul său neîncetat; şi toţi s-au îndrăcit şi pătimeau cumplit.

Mai tîrziu plugarul ale căruia erau paiele, neştiind nimic despre uciderea cea nedreaptă ce se făcuse, a mers ca să ia paie pentru animalul său şi a auzit glas de îngeri cîntînd şi se minuna. Iar pe cînd lua paie, a găsit trupul cel mort tot rănit de bătăi şi mult s-a înspăimîntat. Şi, cunoscînd pe episcopul său, Sfîntul Ipatie, a alergat la sătenii săi şi a vestit degrabă în toată cetatea. Apoi îndată locuitorii cetăţii Gangrelor, adunîndu-se, au mers cu multă tînguire şi au luat cinstitul trup al sfîntului părinte şi al lor păstor şi l-au îngropat cu cinste la un loc însemnat. Iar femeia cea ucigaşă urma trupul sfîntului care se ducea la îngropare şi se bătea cu piatra aceea cu care ucisese pe arhiereul lui Dumnezeu, mărturisind înaintea tuturor păcatul său. Iar după ce s-a îngropat sfîntul său trup, femeia aceea s-a tămăduit de muncirea diavolească, asemenea şi ceilalţi care luaseră parte la ucidere şi se îndrăciseră.

Deci toţi au dobîndit tămăduire la mormîntul sfîntului, care, şi după moarte arătîndu-şi bunătatea sa vrăjmaşilor, i-a făcut sănătoşi. Şi alte minuni şi tămăduiri li s-au arătat oamenilor, care veneau cu credinţă la mormîntul sfîntului, prin rugăciunilor lui cele sfinte.

Sfîntul Iona, Mitropolitul Kievului şi a toată Rusia, noul făcător de minuni (31 martie)

Acest Sfînt Iona era de neam din cetatea Galicia, care este aproape de hotarele Cazanului. S-a născut din tată dreptcredincios, cu numele Teodor, iar la doisprezece ani ai vîrstei sale s-a îmbrăcat în chipul monahicesc într-una din mînăstirile ţinutului Galiciei şi de acolo a venit la Moscova, în mînăstirea lui Simeon, ostenindu-se în slujbele mînăstirii ani destui.

În acel timp era în Moscova Fotie, mitropolitul Kievului şi a toată Rusia. Acela, venind o dată în mînăstirea lui Simeon şi făcînd rugăciuni în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, apoi dînd

binecuvîntare arhimandritului şi fraţilor, a voit să vadă pe cei ce se osteneau în slujbele mînăstireşti şi să-i binecuvinteze.

Deci, a mers în pustie şi a văzut pe fericitul Iona adormit de multă osteneală, iar mîna dreaptă o avea strînsă ca şi cum binecuvînta pe cineva. Dar n-a poruncit să-l deştepte din somn, ci l-a binecuvîntat, proorocind despre dînsul către cei ce erau cu el, că monahul acesta va fi mare arhiereu în părţile Rusiei şi pe mulţi va povăţui la calea mîntuirii.

Această proorocie a arhiereului lui Dumnezeu s-a împlinit după aceea. Pentru că, după cîţiva ani, prin bunăvoinţa lui Dumnezeu, cu alegerea sfinţitului sobor şi cu sfatul voievodului celui singur stăpînitor, fericitul Iona a fost pus episcop al cetăţilor Riazanului şi Muromului şi acolo, botezînd pe mulţi necredincioşi, i-a întors la Dumnezeu.

Ducîndu-se către Domnul fericitul Fotie mitropolitul, în anul al şaselea după moartea lui, marele voievod Vasile Vasilievici a chemat pe arhiepiscopii şi episcopii pămîntului Rusiei şi pe tot sfinţitul sobor şi le-a poruncit să aleagă un bărbat vrednic la marele scaun al Mitropoliei Rusiei. Atunci, cu buna învoire a tuturor, a fost ales fericitul Iona, episcopul Riazanului, pentru că îl ştiau toţi că este bărbat îmbunătăţit şi sfînt. Şi s-a dus cu scrisoarea marelui voievod la Constantinopol, la împăratul Ioan Paleologul (1425-1448) şi la preasfinţitul Iosif patriarhul, ca să ia putere la mitropolie. Dar, mai înainte de venirea lui la Constantinopol, Isidor cel cu rea socotinţă, bulgar de neam, apucînd înainte, a luat sfinţire la Mitropolia Rusiei şi acum era trimis din Constantinopol în Rusia.

Apoi, după eliberarea lui Isidor, Sfîntul Iona a sosit la Constantinopol şi a dat împăratului şi patriarhului scrisorile marelui cneaz. Iar lor, citindu-le, le-a părut foarte rău că se grăbiseră a pune pe Isidor şi că acum îl trimiseseră. Deci au zis: "Ce să facem, dacă n-ai apucat să vii tu întîi la noi, că am pus pe altul la acea mitropolie? Nu putem să facem altfel, pentru că acum Isidor este mitropolit în Rusia; deci să te întorci la episcopia ta şi să aştepţi ce va rîndui Dumnezeu cu Isidor, adică, cînd el se va sfîrşi prin moarte sau cînd se va schimba într-alt fel prin vreo întîmplare, atunci vei fi gata mitropolit al Kievului şi a toată Rusia, cu binecuvîntare de la scaunul patriarhiei Constantinopolului". Şi aşa lăsară pe Sfîntul Iona într-ale sale.

Iar Isidor s-a dus mai întîi în Kiev, apoi în Moscova, în vreme de primăvară şi peste an, în vremea secerişului petrecînd la Moscova. Apoi, în aceeaşi toamnă s-a dus în părţile Apusului, la sinodul din Florenţa (1439), pentru întărirea dreptei credinţe. Acolo zăbovind vreo trei ani, s-a întors la Kiev, fiind în dezbinare cu Sfînta Biserică a Răsăritului, şi n-a fost primit la scaun. Atunci Isidor s-a dus în Moscova, voind şă-şi dea pe faţă învăţătura sa rătăcită. Iar marele cneaz Vasile Vasilievici, înţelegînd rătăcirea lui, a chemat pentru cercetarea acelui lucru pe toţi arhiereii şi toată rînduiala duhovnicească a Mitropoliei Rusiei.

Adunîndu-se ei şi căutînd în Sfintele Canoane, au cunoscut că Isidor a adus învăţături străine şi potrivnice dreptei credinţe şi n-au voit să-l aibă mitropolit. Atunci marele cneaz i-a poruncit să petreacă într-o mînăstire, pînă ce va trimite să cerceteze în Constantinopol la preasfinţitul patriarh. Dar Isidor, văzîndu-şi vădită rătăcirea sa, s-a umplut de ruşine şi, neştiind ce are să se întîmple, a fugit în taină şi s-a dus în Constantinopol, la patriarhul Grigorie, cel numit Mamas.

Dar şi acolo nefiind primit, s-a dus la Roma şi, după aceea, nu se ştie unde s-a ascuns. Iar la Mitropolia Rusiei s-a ales iarăşi Sfîntul Iona şi, cu binecuvîntarea preasfinţitului Grigorie Mamas, patriarhul Constantinopolului, şi cu arhiereii săi, l-au sfinţit în biserica din Moscova. Deci el a fost cel dintîi mitropolit care a luat sfinţirea de la arhiereii săi din Rusia, după binecuvîntarea dată de preasfinţitul şi apostolescul scaun al Constantinopolului.

Şezînd Sfîntul Iona pe acel mare scaun de păstorie a toată Rusia, a început a se nevoi îndoit, a adăuga osteneli peste osteneli şi avea mare purtare de grijă ca pretutindeni să îndrepteze dreapta credinţă. Pentru aceasta întindea învăţătura insuflată de Dumnezeu fără lenevire, trimiţînd scrisori şi, ca un adevărat păstor, întărind dreapta credinţă, precum se găseşte mai pe larg în scrisorile lui; căci avea mare sîrguinţă

să păzească nevătămată turma încredinţată lui de Dumnezeu. Şi îi dăruise Dumnezeu şi darul facerii de minuni, ca să tămăduiască neputinţele oamenilor şi să spună mai înainte cele ce aveau să se întîmple. Pe fiica marelui cneaz, care se numea Ana, fiind aproape de moarte, prin rugăciune a făcut-o îndată sănătoasă.

Dar un om oarecare, fiind cuprins de necredinţă, din zavistie diavolească zicea despre sfîntul că nu prin rugăciunea lui s-a făcut bine marea doamnă, ci, precum după fire a venit boala într-însa, tot aşa s-a şi dus. Atunci fericitul a chemat pe omul acela, l-a învăţat să nu hulească darul Sfîntului Duh şi i-a zis: "Fiule, să nu te îndoieşti întru nimic, căci cele ce nu se pot la oameni, la Dumnezeu se pot; că pentru credinţa părinţilor ei care împărăţesc cu dreapta credinţă, Dumnezeu a dăruit viaţă fecioarei mai presus de nădejde". Dar el n-a ascultat, ci mai mult a început a grăi cuvinte de hulă.

Atunci sfîntul i-a zis: "Să ţi se lege vicleana ta limbă, să ţi se astupe gura cea hulitoare şi să mori tu în locul acelei fecioare care era să moară". Şi îndată hulitorul a căzut la pămînt fără glas, neputînd a grăi nimic, decît numai privea cu ochii, şi după puţină vreme şi-a dat sufletul, pentru că a îndrăznit a huli darul Sfîntului Duh care era în acel mare arhiereu.

La acest mare părinte era un monah, anume Pimen, chelar la pivniţă, care avea poruncă să îngrijească pe săracii cei neputincioşi care veneau la dînsul. Venind la el o văduvă săracă, a cerut să bea puţin vin pentru neputinţa sa. Iar el i-a răspuns cu mînie: "Du-te, femeie, că n-a venit încă vremea băuturii!" Şi a plecat acea femeie mîhnită. Înştiinţîndu-se de aceea arhiereul lui Dumnezeu, a chemat pe Pimen şi i-a zis: "Nu ştiu, frate, pe ce fel de văduvă plăcută lui Dumnezeu ai mîhnit, dar pentru aceasta Dumnezeu a trimis asupra ta durerea morţii. Deci, du-te de te pocăieşte degrabă de păcate, că ţi-a venit vremea ducerii tale". Apoi a poruncit duhovnicului său să-l tundă în schimă şi, în aceeaşi zi în care a fost tuns în schimă, a murit Pimen, după cuvîntul arhiereului lui Dumnezeu.

Odată Sfîntul Iona a dat unuia din slujitorii săi nişte argint, poruncindu-i să dea milostenie la săraci, dar el a împărţit o parte, iar altă parte a oprit-o pentru el. Şi a venit la sfîntul o văduvă săracă, zicînd: "Sfinte al lui Dumnezeu, mie nu mi-a dat nimic sluga ta, din cele poruncite de tine". Arhiereul chemînd pe slugă, i-a zis: "Pentru ce ai mîhnit pe această văduvă, nedîndu-i nimic?" El a răspuns: "I-am dat de multe ori, dar ea cere iarăşi fără de ruşine". Dar văduva adeverea, zicînd: "Nimic n-am luat de la tine". Iar sluga i-a zis ei cu mînie: "Du-te de aici, că minţi". Atunci sfîntul i-a zis lui: "Să nu fie aşa, deoarece văduva aceasta spune adevărul, iar tu furi şi minţi; drept aceea, văduva să fie vie, iar tu să mori!" Şi într-acel ceas, a cuprins boala frigurilor pe sluga aceea şi a murit.

Un boier anume Vasile, care se numea Cutuz, avînd necredinţă către sfîntul, nu venea la el şi binecuvîntare de la dînsul nu-i trebuia. Deci a năvălit asupra lui o durere de dinţi foarte grozavă şi pătimea cumplit, neputînd să se tămăduiască deloc. Dar odată, arhiereul lui Dumnezeu Iona slujind dumnezeiasca Liturghie în sobornicească biserică, s-a întîmplat că atunci era în biserică şi boierul acela care pătimea de durerea dinţilor. Şi, după săvîrşirea Sfintei Liturghii, Sfîntul Iona, chemînd la sine pe acel boier Vasile, l-a binecuvîntat şi i-a dat prescură şi, învăţîndu-l din dumnezeieştile Scripturi, îndată l-a lovit cu mîna peste obraz, încît mulţi din biserică au auzit sunetul lovirii. Iar Vasile strigînd tare, a zis: "O, vai mie, căci şi cei mai de pe urmă dinţi mi-a sfărîmat". Şi îndată s-a simţit că este sănătos, nemaiavînd durere de dinţi şi s-a dus acasă bucurîndu-se şi lăudînd pe Dumnezeu, cum şi pe plăcutul Lui cel mare, pe arhiereul Iona.

În anul 6959 (1451 d.Hr.), prin voia lui Dumnezeu, pentru păcatele noastre, a fost năvălirea celor fără de Dumnezeu agareni asupra pămîntului Rusiei. Căci un fecior de împărat al saracinilor a venit fără de veste în Moscova cu mulţi tătari, a ars satele şi se apropia de cetate din toate părţile puterea agarenilor. Iar fericitul mitropolit Iona cu tot clerul, luînd cinstitele cruci şi sfintele icoane, înconjura zidurile cetăţii cu cîntare de rugăciune, vărsînd multe lacrimi din ochi în rugăciunea către Dumnezeu pentru cetate şi pentru popor.

Deci, căutînd spre un monah anume Antonie, care era stareţ la mînăstirea Ciudova, bărbat cucernic, pe care îl cunoştea sfîntul şi ştia viaţa lui cea îmbunătăţită, i-a zis: "Fiule şi frate Antonie, roagă pe milostivul Dumnezeu şi pe Preacurata Născătoare de Dumnezeu pentru izbăvirea cetăţii şi a toată credincioasa creştinătate de agarenii cei fără de Dumnezeu". Şi i-a zis Antonie: "Preamare arhiereule, mulţumim lui Dumnezeu şi Preacuratei Maicii Lui, ajutătoarea noastră cea tare şi grabnică, căci a auzit rugăciunile tale şi a rugat pe Fiul Său, pe Domnul nostru Iisus Hristos, ca să fie mîntuită cetatea aceasta şi toată credincioasa creştinătate pentru tine. Iar aceşti agareni cu nevăzută putere vor fi degrabă biruiţi şi izgoniţi, numai eu singur să fiu rănit de ei şi să mor, căci judecăţile lui Dumnezeu aşa au poruncit".

Aceasta zicînd Antonie, iată deodată a zburat o săgeată de la tătari şi a rănit pe acel stareţ Antonie, care, bolind puţin, a murit şi a fost îngropat cu cinste de preasfinţitul mitropolit şi de tot soborul. După aceasta, venind praznicul Veşmîntului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, ce se prăznuieşte în două ale lunii iulie, s-au tulburat păgînii deodată cu frică şi cu cutremur. Apoi au fugit de la cetate, fiind izgoniţi de puterea lui Dumnezeu cea nevăzută. Iar sfîntul mitropolit a poruncit ca degrabă să zidească în curtea sa o biserică, numită "Punerea Veşmîntului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu", întru pomenirea izbăvirii de agareni, cu rugăciunile Maicii lui Dumnezeu, căci într-acea zi s-a eliberat cetatea de împresurarea barbarilor.

Apoi, după mulţi ani, preasfinţitul Părintele nostru Iona, ajungînd la adînci bătrîneţe, s-a apropiat de cinstitul său sfîrşit şi s-a făcut pentru aceea o descoperire de la Dumnezeu în acest fel: Străjerul sobornicеştii biserici, care se numea Maxim, umblînd într-o noapte împrejurul bisericii, după obiceiul străjii sale, a văzut biserica deschisă, arzînd lumînări înăuntru şi preoţi cîntînd. Apoi, înfricoşîndu-se, a alergat şi a spus despre aceea preotului Iacob, eclesiarhul bisericii. Acela, alergînd cu sîrguinţă, a găsit biserica încuiată, precum fusese, dar lumina tot strălucea înăuntru.

Deschizînd uşa, a intrat, dar n-a găsit pe nimeni, decît a văzut lumînările arzînd şi i s-a făcut spaimă. Însă a auzit un glas din altar, zicînd către dînsul: "Iacobe, du-te şi spune robului Meu, Iona Mitropolitul, că cere de la Mine boală trupului său pentru sufleteasca mîntuire şi Eu i-am auzit rugăciunea. Deci îi voi trimite o rană la picior şi din acea durere va muri, de aceea să-şi îndrepteze bine păstoria cea încredinţată lui, deoarece are să se ducă fără de zăbavă".

Auzind Iacob acel glas, s-a umplut de spaimă şi, fiind în nepricepere, nu a spus la nimeni vedenia lui, nici chiar arhiereului, căruia era dator să-i spună. Iar dimineaţa, sfîntul păstor Iona l-a chemat la sine şi i-a zis: "Iacobe, unde ai fost în noaptea aceasta, ce ai văzut şi ce ai auzit şi pentru ce nu mi-ai mărturisit cele ce ţi s-au descoperit despre mine?" Iar Iacob, tremurînd, a căzut la picioarele arhiereului, grăind: "Iartă-mă, stăpîne, eu n-am cutezat să-ţi spun ce ţi-a descoperit darul lui Dumnezeu". Iar Sfîntul Iona i-a zis: "Dumnezeu să te ierte, fiule, însă îţi vestesc că Dumnezeu îţi va lua de la tine pe soţia ta. Deci du-te degrabă şi rînduieşte cele pentru sufletul ei, ca în curată pocăinţă să se sfîrşească". Iar femeia preotului era atunci sănătoasă, cînd a fost chemat la Mitropolie, dar, întorcîndu-se acasă, a găsit-o bolnavă foarte rău, iar după trei zile s-a şi sfîrşit creştineşte, împărtăşindu-se cu Sfintele Taine, precum se cade unui bun creştin.

După aceasta şi marele arhiereu Iona, vieţuind puţină vreme, plin fiind de zile şi de fapte bune, săvîrşind cele sfinte în frica lui Dumnezeu şi de darul Sfîntului Duh umplîndu-se foarte, a ajuns la fericitul său sfîrşit. Pentru că a căzut în boală şi, la picioare avînd o rană, a slăbit cu trupul, dar nu şi cu duhul, căci în boală fiind, de biserică nu se despărţea. Iar cînd era să-şi dea sfîntul său suflet în mîinile Domnului, pace şi binecuvîntare a dat marelui cneaz Vasile şi seminţiei lui, cum şi tuturor popoarelor. Apoi, rugăciunea fiind în gura lui, s-a dezlegat din trup şi s-a dus către Domnul, în anul 6969 (1461 d. Hr.), în 31 zile ale lunii martie, păscînd Biserica lui Dumnezeu 12 ani şi şase luni; iar cinstitul lui trup a fost pus în sobornicеasca biserică a Preasfintei Maicii lui Dumnezeu.

După moartea Sfîntului Iona, la cîţiva ani a murit şi marele cneaz Vasile Vasilievici, iar după el a venit fiul său, marele cneaz Ioan Vasilievici, stăpînitor al pămîntului Rusiei. Acela, cu bunăvoirea lui Dumnezeu şi cu binecuvîntarea preasfinţitului mitropolit Gherontie, a voit ca, risipind vechea şi

soborniceasca biserică, să zidească alta nouă mai mare, precum este acum. Drept aceea, luînd cinstitele moaşte ale Sfîntului Petru mitropolitul, făcătorul de minuni, le-a mutat în altă biserică o vreme oarecare.

Iar după risipirea bisericii celei vechi, cînd au început a săpa şanţurile pentru temelia bisericii celei mari, au aflat moaştele celorlalţi mitropoliţi: Teognost, Ciprian, Fotie şi ale acestui Sfînt Iona, făcătorul de minuni. Deci, săvîrşindu-se soborniceştile panahide, în vremea aflării acelor cinstite moaşte, a adus pe un copil de şapte ani, care era slăbănog din pîntecele maicii sale, anume Simeon, fiu al presbiterului Petru, care slujise în biserica Sfîntului Ioan Scărarul, numită "cea de sub clopote".

Pe acel copil slăbănog, presbiterul sobornicești biserici, Alexie, cu mîinile ridicîndu-l, l-a pus în racla Sfîntului Iona, la picioare, şi-l ţinea acolo, poruncindu-i să se roage. Iar copilul, sprijinindu-se de preotul acela, se ruga şi a strigat cu mare glas, zicînd de trei ori: "Vine ploaie!" Atunci era vreme senină şi nici un nor nu se vedea sus. Şi îndată copilul acela s-a făcut sănătos şi de atunci singur s-a dus acasă. Deci toţi minunîndu-se de aceasta, au preamărit pe Dumnezeu şi pe Sfîntul Iona, plăcutul Lui. Săvîrşindu-se biserica cea mare sobornicească a Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în anul 6987 (1479 d. Hr.), şi fiind sfinţită precum se cade, s-au mutat într-însa cinstitele moaşte ale Sfîntului Petru, făcătorul de minuni, apoi ale lui Teognost, Ciprian, Fotie şi ale acestui plăcut al lui Hristos, Iona. Dar, de vreme ce moaştele lui erau întregi şi necuprinse de stricăciuni, pentru aceea le-au pus deasupra pămîntului, în raclă, precum sînt văzute şi acum, la care mulţi venind cu rugăciune, se învrednicesc darului celui cerut.

Un om, anume Ioan, fiind mut şi neputînd să grăiască nicidecum, a venit la racla sfîntului şi s-a apropiat de cinstitele lui moaşte, sărutîndu-i sfînta mînă. Dar nu se ştie ce negrăită şi dumnezeiască purtare de grijă s-a arătat omului acela, căci a întins sfîntul mîna sa şi l-a apucat de limbă, încît a început omul acela a striga. Iar preoţii şi poporul care erau acolo în biserică au alergat la glasul acela şi nu se pricepeau pentru ce strigă mutul. Apoi a văzut omul acela cum sfîntul i-a lăsat limba din mîinile sale. Şi, încetînd răcnirea, Ioan a început limpede a grăi şi a propovădui înaintea tuturor dezlegarea limbii ce i s-a făcut lui prin minune.

Atunci pe toţi cei ce erau acolo i-a cuprins frica şi spaima de acea preaslăvită minune şi, împreună cu Ioan cel vindecat, preamăreau pe Dumnezeu şi pe Sfîntul Iona, marele făcător de minuni.

Şi alte multe minuni se fac şi acum la sfintele lui moaşte, dînd tămăduiri tuturor celor ce cu credinţă aleargă la dînsul, întru slava lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh slăvit, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Sfinţii Mucenici Avdas episcopul şi Veniamin diaconul şi cei împreună cu dînşii (31 martie)

În vremea împărăţiei lui Teodosie cel Mic, Izdigherd, împăratul perşilor a pornit prigoană împotriva Bisericii, luînd pricină din următoarea împrejurare:

Un episcop oarecare, Avdas, împodobit cu multe virtuţi, împins de zel dumnezeiesc, a distrus templul în care perşii se închinau focului, numit Pirion. Aflînd împăratul acest lucru de la magi, a trimis de l-a adus înainte lui pe Avdas, pe care l-a întrebat mai întîi cu blîndeţe pentru ce a făcut acest lucru şi i-a poruncit să zidească din nou acel templu.

Dar împotrivindu-se Avdas şi spunînd că nu poate nicidecum să facă aşa ceva, atunci Izdigherd a ameninţat că va distruge toate bisericile şi a pus început ameninţărilor lui, poruncind mai întîi să fie aruncat în temniţă dumnezeiescul Avdas. Şi au fost aruncaţi împreună cu Avdas şi Veniamin diaconul,

nouă mucenici şi împreună cu ei alţi mulţi sfinţi, unde au fost mîncaţi de vii de şoarecii şi de pisicile închise laolaltă cu ei.

După treizeci de ani, furtuna prigoanei, dezlănţuită de magi întocmai ca de nişte vînturi puternice, a adus asupra credincioşilor iarăşi încercările chinurilor. Căci mistuind pe mulţi cu tot felul de pătimiri, îi dădeau apoi morţii, iar pe alţii, supunîndu-i la surghiuniri îndelungate şi la tot felul de chinuri, îi slobozeau din viaţă prin moarte de tot felul.

Dar nu trebuie să ne mirăm, fiindcă acestea s-au întîmplat prin îngăduinţa lui Dumnezeu. Căci asemenea chinuri de multe feluri, precum a spus Domnul nostru Iisus Hristos, trebuiau să se întîmple. Pentru aceasta şi sfinţii aceştia, prin răbdare şi mucenicie, au primit cununile biruinţei.

Cu ale lor sfinte rugăciuni, Doamne, Dumnzeul nostru, miluieşte şi ne mîntuieşte pe noi toţi. Amin.

~ Sfârşit ~